

Vol 11.

พระ

สุตฺตนฺตปิฎก ทีฆนิกาย

ปาฏิกวคฺค

พระอหึสกตฺเถร ที่พระเมธาธรรมรส วัดพิชัยญาติการาม

ชำระแล้ว

พิมพ์เปนส่วนพระราชกุศล

ในมงคลสมัยแห่งสิริราชสมบัติได้ ๒๕ ปี บริบูรณ

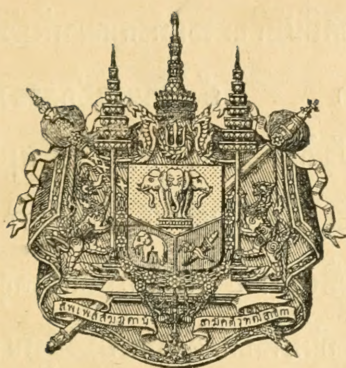
รัตนโกสินทรศก ๑๑๒

จิรํ รชฺเช ปติฏฺฐาตุ.

Tipiṭaka [Tipiṭaka]

Dighanikaya — 3

LIBRARY
FEB 18 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

อารัมภกถา.

ศุภมัสดุพระพุทธสาสนกาลเปนอดีตภาคล่วงแล้ว ๒๔๓๑ พรรษา ปัตยุบันกาล มุสิกสังวัจฉรมาฆมาศ กาฬปักษ์ปาฏิบทโสรวาร บริเฉทกาลกำหนด

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ บดินทรเทพยมหามงกุฎ บุรุษยรัตนราชรวิวงษ์ วรุตมพงษ์บริพัตร วรขัติยราชนิกโรดม จาตุรันต บรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ บรมธรรมิกมหาราชาธิราช บรมนารถบพิตร พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระราชดำริห์ว่า พระพุทธสาสโนวาททั้งปวงซึ่งกุลบุตรได้ศึกษาแลปฏิบัติสืบมาจนบัดนี้ ย่อมเนื่องอยู่ในพระปริยัติไตรปิฎกทั้งสิ้น แต่กาลก่อนมา พระเจ้าแผ่นดินที่นับถือพระพุทธสาสนา ย่อมทรงพระราชศรัทธาเปนสาสนูปถัมภก ให้กำลังแก่พระสงฆ์พุทธสาวกให้ทำสังคีติชำระ

อารัมภกถา.

พระไตรปิฎกปริยัติธรรม หลายครั้งหลายคราว เปนราชประเพณีสืบมา แลจารึกเปนอักษรลงในใบลานเปนฉบับคัดลอกต่อกันไป จึ่งเปนฉบับแพร่หลายไปในประเทศที่นับถือพระพุทธสาสนาทั้งปวง แต่ก่อนมาประเทศที่นับถือพระพุทธสาสนา ยังมีอำนาจปกครองบ้านเมืองโดยลำพังตัว พระเจ้าแผ่นดินเปนผู้นับถือพระพุทธสาสนา ได้ทำนุบำรุงอุดหนุนการสาสนาอยู่หลายประเทศด้วยกัน คือ กรุงสยาม เมืองลังกา เมืองพม่า เมืองลาว เมืองเขมร เมื่อเกิดวิบัติอันตราย พระไตรปิฎกขาดสูญบกพร่องไปในเมืองใดก็ได้อาไศรยหยิบยืมกันมาลอกคัดคงฉบับบริบูรณ ถ่ายกันไปถ่ายกันมาได้ แต่ในกาลทุกวันนี้ ประเทศลังกาแลพม่า ตกอยู่ในอำนาจอังกฤษ ผู้ปกครองรักษาบ้านเมืองไม่ได้นับถือพระพุทธสาสนา ก็ทำนุบำรุงแต่อาณาประชาราษฎรไพร่บ้านพลเมือง หาได้อุดหนุนการพระพุทธสาสนา เหมือนอย่างพระเจ้าแผ่นดินซึ่งนับถือพระพุทธสาสนาแต่ก่อนไม่ พระสงฆ์ซึ่งปฏิบัติตามพระพุทธสาสนา ก็ต่างคนต่างประพฤติตามลำพังตน คนที่ชั่วมากกว่าดีอยู่เปนธรรมดา ก็ชักพาให้พระปริยัติธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวิปริตผิดเพี้ยนไปตามอัทยาไศรย์ ส่วนเมืองเขมรนั้นเล่า ก็ตกอยู่ในอำนาจของฝรั่งเศษ ไม่มีกำลังที่จะอุดหนุนพระพุทธสาสนาให้เปนการมั่นคงถาวรไปได้ ส่วนเมืองลาวที่อยู่ในพระราชอาณาเขตรสยาม เจ้านายแลไพร่บ้านพลเมืองก็นับถือพระพุทธสาสนาวิปริตแปรปรวนไปด้วยเชื่อปนผีสางเทวดา จะเอาเปนหลักฐานมั่นคงก็ไม่ได้ ถ้าพระไตรปิฎกวิปริตเคลื่อนคลาศไปในเวลานี้ จะหาที่สอบสวนลอกคัดเหมือนอย่างแต่ก่อนนั้นไม่มีแล้ว การพระพุทธสาสนา

ยังเจริญมั่นคงถาวรอยู่แต่ในประเทศสยามนี้ประเทศเดียว จึ่งเปน เวลาสมควรที่จะสอบสวนพระไตรปิฎก ให้ถูกต้องบริบูรณแล้วสร้างขึ้นไว้ ให้มากฉบับแพร่หลาย จะได้เปนหลักฐานเชื้อสายของสาสนธรรม คำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสืบไปภายน่า ก็ธรรมอันใดที่ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสสั่งสอน ย่อมเปนธรรมอันวิเศษอุดมยิ่ง ซึ่งจะ นำให้สัตว์พ้นจากทุกข์ภัยได้โดยจริงเปนธรรมวิเศษเที่ยงแท้ ย่อมจะ เปนที่ปราถนาของผู้ซึ่งมีปัญญา ได้เล่าเรียนตริตรองแล้วปฏิบัติตาม ได้รับผลมากน้อยตามประสงค์ ก็คงจะยังมีผู้ซึ่งจะอยากเรียนรู้เพื่อ ปฏิบัติตามสืบไปภายน่าเปนแท้ จึ่งเปนธรรมที่ควรจะสงวนไว้ให้เปน ประโยชน์แก่ชนภายน่า ก็การสร้างพระไตรปิฎกในประเทศสยาม ที่มีมา แต่โบราณนั้น จารึกเปนอักษรขอมลงในใบลานเพื่อเปนของถาวรมั่นคง แต่กาลที่ทำเปนการลำบาก กว่าจะสำเร็จแต่ละคัมภีร์ก็เปนการเนิ่นช้ามาก ยากที่จะให้ฉบับพระปริยัติธรรมแพร่หลายไปได้ อนึ่งในสยามรัฐมณฑลนี้ แต่เดิมได้เคยใช้อักษรขอมเปนแบบฉบับมา จึ่งทำให้ชนเปนอันมาก เข้าใจเสียว่าอักษรขอมเปนของรองรับเนื้อความในพระพุทธสาสนา เมื่อ จะกล่าวโดยที่จริงแท้แล้ว ตัวอักษรไม่เปนประมาณ อักษรใดใดก็ควรใช้ได้ ทั้งสิ้น ประเทศอื่นที่นับถือพระพุทธสาสนา คือ ลังกา พม่า ลาว เขมร เปนต้น ก็สร้างพระไตรปิฎกด้วยอักษรตามประเทศของตนๆ ทุกประเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริห์เหนการเช่นกล่าวมา แล้วข้างต้นนี้ จึ่งมีพระราชประสงค์ที่จะให้ได้ตรวจสอบพระไตรปิฎกให้ถูก ถ้วนแล้วแลตีพิมพ์ด้วยอักษรสยาม เปนคัมภีร์ละเล่มหนึ่งบ้างสองเล่มบ้าง

เพราะทรงพระราชดำริห์เห็นว่า จะเปนประโยชน์ดีกว่าจารึกลงในใบลาน เรียงพิมพ์ครั้งหนึ่งตีได้หลายร้อยฉบับ จะหยิบยกไปมาก็ไม่เปนการลำบาก ท่านผู้ที่จะดูสอบสวนก็ง่าย เพราะหนังสือคัมภีร์หนึ่งก็รวบรวมอยู่ในเล่มเดียวกันไม่กระจัดกระจายขาดตกบกพร่อง ถึงแม้ว่ากระดาษจะไม่เปนของมั่นคงถาวรเสมอด้วยใบลานก็จริงอยู่ แต่ตีพิมพ์ครั้งหนึ่งมากกว่าจารึกในใบลานหลายสิบเท่า แลถ้าเก็บรักษาไว้ดี ๆ แล้ว ก็อยู่ทนนานได้นับด้วยร้อยปี เมื่อฉบับใดเปนประโยชน์ที่ต้องการมาก ก็ตีพิมพ์เพิ่มขึ้นได้อิกมากกว่าแลเร็วกว่าที่จะจานลงในใบลาน พระคัมภีร์พระปริยัติธรรมก็จะแพร่หลายสมบูรณในสยามรัฐมณฑลสืบไปภายน่า ทรงพระราชดำริห์เห็นเปนประโยชน์ดังนี้ จึ่งมีพระราชประสงค์ที่จะตีพิมพ์พระปริยัติธรรมขึ้นให้แพร่หลาย เปนการเกื้อกูลแก่ความตั้งมั่นของคำสอนแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสืบไปภายน่า

อิกประการหนึ่ง การซึ่งมีพระราชประสงค์จะตีพิมพ์พระปริยัติธรรมครั้งนี้ ได้มีพระราชหฤไทยมุ่งหมายจะใคร่ให้ได้สำเร็จลง ทันกำหนดซึ่งทรงตั้งพระราชหฤไทย์ไว้ว่า ถ้าเสด็จดำรงอยู่ในศิริราชสมบัติได้ถึง ๒๕ ปี จะโปรดให้มีการมหกรรมฉลองพระไตรปิฎกนี้ ให้เปนการพระราชกุศลในมงคลสมัย ก็การซึ่งจะเสด็จดำรงอยู่ได้หรือมิได้ จนถึงกำหนดที่ว่านั้นก็เอาเปนประมาณแน่ไม่ได้โดยธรรมดา แต่ทรงพระราชดำริห์ว่า การซึ่งทรงพระปรารภตรวจสอบพระไตรปิฎกแลสร้างขึ้นให้แพร่หลายนี้ จะเปนการมีคุณแก่ชนทั้งปวงทั่วไป นับว่าเปนการพระราชกุศลอันใหญ่ เปนไปในทางที่ชอบธรรม คงจะเปนเครื่องอุปถัมภ์ให้ได้สำเร็จดังพระบรมราชประสงค์

จึ่งมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ดำรัสสั่ง สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ

อารัมภกถา.

เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงษ์ กรมพระภาณุพันธุวงษ์วรเดช เปนแม่กองจัดการที่จะตีพิมพ์พระไตรปิฎก แลโปรดเกล้า ฯ ให้เจ้าพนักงานอาราธนาพระบรมวงษานุวงษ์ซึ่งทรงผนวช แลพระราชาคณะถานานุกรมเปรียญผู้รู้พระปริยัติธรรม มาประชุมฟังพระราชดำริห์พระราชประสงค์แล้ว ได้แบ่งปันกันตรวจตราแก้ไขต้นฉบับส่งลงพิมพ์ แล้วสำเร็จบริบูรณตามพระบรมราชประสงค์

ทรงพระราชอุทิศส่วนพระราชกุศลในการซึ่งได้ทรงสร้างพระปริยัติธรรมครั้งนี้ แก่มหาชนนิกรทั่วไป ขอให้พระปริยัติธรรมอันตีพิมพ์ขึ้นไว้นี้ดำรงอยู่สืบไปสิ้นกาลนานเทอญ ฯะ

Transliteration of the Siamese alphabet and signs as used in the Pali text of this book.

Vowels.

Initial.	อ or อั	อา	อิ	อี	อุ	อู	เอ	โอ.
	a	á	i	í	u	ú	e	o.
Medial & final.	ั	า	ิ	ี	ุ	ู	เ	โ
Place.	over	after	over		under		before	consonants.

Consonants.

ก์	ข์	ค์	ฆ์	ง	จ์	ฉ์	ช์	ฌ์	ญ์
k	kh	g	gh	ṅ	c	ch	j	jh	ñ
ฏ์	ฐ์	ฑ์	ฒ์	ณ์	ต์	ถ์	ท์	ธ์	น์
ṭ	ṭh	ḍ	ḍh	ṇ	t	th	d	dh	n
ป์	ผ์	พ์	ภ์	ม์					
p	ph	b	bh	m					

ย์	ร์	ล์	ว์	ส์	ห์	ฬ์	ํ
y	r	l	v	s	h	ḷ	ṃ.

Example.

อถ	อัต์ตา	อาสา	อิท์ธิ	อีที	อุชุ	อูรู	เอเก	โอโฆ.
atha	attá	ásá	iddhi	ídí	uju	úrú	eke	ogho.

Reading stanzas.

พุท์โธ สุสุท์โธ กรุณามหัณ์ณโว,

Buddho susuddho karuṇámahaṇṇavo,

โยจ์จัน์ตสุท์ธัพ์พรญาณโลจโน,

Yoccantasuddhabbarañáṇalocano,

โลกัส์ส ปาปูปกิเลสฆาตโก;

Lokassa pápúpakilesaghátako;

วัน์ทามิ พุท์ธํ อหมาทเรน ตํ.

Vandámi Buddhaṃ ahamádarena taṃ.

ธัม์โม ปทีโป วิย ตัส์ส สัต์ถุโน,

Dhammo padípo viya tassa satthuno,

โย มัค์คปากามตเภทภิน์นโก,

yo maggapákámatabhedabhinnako,

โลกุต์ตโร โย จ ตทัต์ถทีปโน

Lokuttaro yo ca tadatthadípano;

วัน์ทามิ ธัม์มํ อหมาทเรน ตํ.

Vandámi Dhammaṃ ahamádarena taṃ.

สังโฆ สุเขต์ตาภ์ยติเขต์ตสัญ์ญิโต,

Saṅgho sukhettábhyatikhettasaññito,

โย ทิฎ์ฐสัน์โต สุคตานุโพธโก,

Yo diṭṭhasanto sugatánubodhako,

โลลัปปหีโน อริโย สุเมธโส;

Lolappahíno ariyo sumedhaso;

วันทามิ สังฆํ อหมาทเรน ตํ.

Vandámi Saṅghaṃ ahamádarena taṃ.

อิจ์เจวเมกันตภิปูชเนย์ยกํ,

Iccevamekantabhipújaneyyakaṃ,

วัต์ถุต์ตยํ วันทยตาภิสังขตํ,

Vatthuttayaṃ vandayatábhisaṅkhataṃ,

ปุญ์ญํ มยา ยํ, มม สัพ์พุปัท์ทวา,

Puññaṃ mayá yaṃ, mama sabbupaddavá,

มา โหน์ตุ เว ตัส์ส ปภาวสิท์ธิยา.

Má hontu ve tassa pabhávasiddhiyá.

กิตฺตนปตฺต.

โสธนปัตต์.

อสุท์ธปาจ.	สุท์ธปาจ.	น่า	บันทัด
ติณ์ฑุกขานุปริพ์พาชการาโม	ติณ์ฑุกขานุ-	๒๑	๕
,,	,,	๒๓	๘
โคยุตเตหิ	โคยุต์เตหิ	๒๘	๑๖
อทํ	อหํ	๓๗	๑๘
วิรังครูปา	วีรังครูปา	๖๔	๕
อกนีกัฏ์เจ	อนีกัฏ์เจ	๗๒	๒
ปาตุภูเตสู	ปาตุภูเตสุ	๑๐๑	๑๘
ผวิส์สติ	ภวิส์สติ	๑๔๕	๔
สมุทตุลสัน์นิภา	สมุทตูลสัน์นิภา	๑๘๑	๓
ปุถุทิสา	ปุถุท์ทิสา	๑๘๘	๑๐
ชูตปมาทัฏ์ฐานานุโยโค	ชูตัป์ป-	๑๙๐	๑๑
- - - - - - - - โค	- - โค	๑๙๓	๑๙
ปฏิสัล์ลานสารุป์ปานิ	ปฏิสัล์ลาณ-	๒๐๒	๑๑
วิติสาเรต์วา	วีติสาเรต์วา	๒๑๔	๕
สันถาคารํ	สัณ์ฐาคารํ	๒๑๖	๑๑
โมหัค์คี	โมหัค์คิ	๒๒๒	๑๒
ทักขิเณย์ยัค์คี	ทักขิเณย์ยัค์คิ	,,	,,
คหปตัค์คี	คหปตัค์คิ	,,	,,
สมาธิภาวนา	สมาธิภาวนา	๒๒๖	๑๓

โสธนบั๊ต๎ต.

อสุท๎ธปาฐ.	สุท๎ธปาฐ.	น่า	บันทัด
รั๎ติ	รั๎ตึ	๒๒๗	๔
อั๎ตัตภาวปฏิลาเภ	อั๎ตตภาวปฏิลาเภ	๒๓๕	๑๙
ปลั๎น์ส	ปนั๎ส์ส	๒๕๑	๕
ปฏิสั๎ล์ลาเณ	ปฏิสั๎ล์ลาเณ	๒๕๕	๒๑
ปฏิสั๎ล์ลาเน	,,	๒๕๖	๒
นิบ๊ช๎ชวมิ่ติ	นิบ๊ช๎ชามิ่ติ.	๒๕๙	๑๒
บั๊จ๎ฉาชาโต	บั๊จ๎จาชาโต	๒๖๙	๑๗
ภิก๎ขุ	ภิก๎ขู	๓๓๐	๒

สุต๎ตัน๎ตปิฎเก ทีฆนิกาโย.

๓.—ปาฏิกวัค๎โค.

นโม ตัส๎ส ภควโต อรหโต สัม๎มาสัม๎พุท๎ธัส๎ส.

ปาฏิกสุต๎ตํ ปฐมํ.

เอวัม๎เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา มัล๎เลสุ วิหรติ, อนุปิยํ นาม มัล๎ลานํ นิคโม. อถ โข ภควา ปุพ๎พัณ๎หสมยํ นิวาเสต๎วา ปัต๎ตจีวรมาทาย อนุปิยํ ปิณ๎ฑาย ปาวิสิ. อถ โข ภควโต เอตทโหสิ "อติป๎ปโค โข ตาว อนุปิยายํ ปิณ๎ฑาย จริตุํ, ยัน๎นูนาหํ เยน ภัค๎ควโคต๎ตัส๎ส ปริพ๎พาชกัส๎ส อาราโม เยน ภัค๎ควโคต๎โต ปริพ๎พาชโก เตนุปสังกเมย๎ยัน๎ติ. อถ โข ภควา เยน ภัค๎ควโคต๎ตัส๎ส ปริพ๎พาชกัส๎ส อาราโม เยน ภัค๎ควโคต๎โต ปริพ๎พาชโก เตนุปสังกมิ. อถ โข ภัค๎ควโคต๎โต ปริพ๎พาชโก

ภควัน์ตํ เอตทโวจ " เอตุ โข ภัน์เต ภควา. ส์วาคตํ ภัน์เต ภควโต, จิรัส์สํ โข ภัน์เต ภควา อิมํ ปริยายมกาสิ ยทิทํ อิธาคมนาย. นิสีทตุ ภัน์เต ภควา, อิทมาสนํ ปัญ์ญัต์ตัน์ติ. นิสีทิ ภควา ปัญ์ญัต์เต อาสเน. ภัค์ควโคต์โตปิ โข ปริพ์พาชโก อัญ์ญตรํ นีจํ อาสนํ คเหต์วา เอกมัน์ตํ นิสีทิ. เอกมัน์ตํ นิสิน์โน โข ภัค์ควโคต์โต ปริพ์พาชโก ภควัน์ตํ เอตทโวจ " ปุริมานิ ภัน์เต ทิวสานิ ปุริมตรานิ, สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต เยนาหํ เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา มํ เอตทโวจ " ปัจ์จัก์ขาโตทานิ มยา ภัค์คว ภควา, นทานาหํ ภัค์คว ภควัน์ตํ อุท์ทิส์ส วิหรามีติ. กัจ์จิ ตํ ภัน์เต ตเถว ยถา สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต อวจาติ. ตเถว โข เอตํ ภัค์คว ยถา สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต อวจ. ปุริมานิ ภัค์คว ทิวสานิ ปุริมตรานิ, สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต เยนาหํ เตนุปสังกมิ, อุปสังกมิต์วา มํ อภิวาเทต์วา เอกมัน์ตํ นิสีทิ. เอกมัน์ตํ นิสิน์โน โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต มํ เอตทโวจ " ปัจ์จัก์ขามิทานาหํ ภัน์เต ภควัน์ตํ, นทานาหํ ภัน์เต ภควัน์ตํ อุท์ทิส์ส วิหริส์สามีติ. เอวํ วุต์เต อหํ ภัค์คว สุนัก์ขัต์ตํ ลิจ์ฉวิปุต์ตํ เอตทโวจํ " อปิ นุ ตาหํ สุนัก์ขัต์ต เอวมโวจํ " เอหิ ต์วํ สุนัก์ขัต์ต มมํ อุท์ทิส์ส วิหราหีติ. โน เหตํ ภัน์เต. ต์วํ วา ปน มํ เอวํ อวจ " อหํ ภัน์เต ภควัน์ตํ อุท์ทิส์ส วิหริส์สามีติ. โน เหตํ ภัน์เต. อิติ กิร สุนัก์ขัต์ต เนวาหํ ตํ วทามิ " เอหิ

ต๎วํ สุนัก์ขัต์ต มมํ อุท์ทิส์ส วิหราหีติ: นปิ กิร มํ ต๎วํ วเทสิ “อหํ ภัน์เต ภควัน์ตํ อุท์ทิส์ส วิหริส์สามีติ: เอวํ สัน์เต โมฆปุริส โก สัน์โต กํ ปัจ์จาจิก์ขสิ,* ปัส์ส โมฆปุริส ยาวัญ์จ เต อิทํ อปรัท์ธัน์ติ.

น หิ ปน เม ภัน์เต ภควา อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ กโรตีติ. อปิ นุ ตาหํ สุนัก์ขัต์ต เอวํ อวจํ “เอหิ ต๎วํ สุนัก์ขัต์ต มมํ อุท์ทิส์ส วิหราหิ, อหัน์เต อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ กริส์สามีติ. โน เหตํ ภัน์เต. ต๎วํ วา ปน มํ เอวํ อวจ “อหํ ภัน์เต ภควัน์ตํ อุท์ทิส์ส วิหริส์สามิ, ภควา เม อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ กริส์สตีติ โน เหตํ ภัน์เต อิติ กิร สุนัก์ขัต์ต เนวาหัน์ตํ วทามิ “เอหิ ต๎วํ สุนัก์ขัต์ต มมํ อุท์ทิส์ส วิหราหิ, อหัน์เต อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ กริส์สามีติ: นปิ กิร มํ ต๎วํ วเทสิ “อหํ ภัน์เต ภควัน์ตํ อุท์ทิส์ส วิหริส์สามิ, ภควา เม อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ กริส์สตีติ: เอวํ สัน์เต โมฆปุริส โก สัน์โต กํ ปัจ์จาจิก์ขสิ. ตํ กึ มัญ์ญสิ สุนัก์ขัต์ต? กเต วา อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริเย อกเต วา อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริเย ยัส์สัต์ถาย มยา ธัม์โม เทสิโต, โส นิย์ยาติ ตัก์กรัส์ส สัม์มาทุก์ขัก์ขยายาติ. กเต วา ภัน์เต อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริเย อกเต วา อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริเย

* กัต์ถจิ โปต์ถเก “ปัจ์จัก์ขาสีติ ปาโฐ ทิส์สติ.

ยัส์สัต์ถาย ภควตา ธัม์โม เทสิโต, โส นิย์ยาติ ตัก์กรัส์ส สัม์มาทุก์ขัก์ขยายาติ. อิติ กิร สุนัก์ขัต์ต กเต วา อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริเย อกเต วา อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริเย ยัส์สัต์ถาย มยา ธัม์โม เทสิโต, โส นิย์ยาติ ตัก์กรัส์ส สัม์มาทุก์ขัก์ขยายาติ. ตัต์ร สุนัก์ขัต์ต กึ อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ กตํ กริส์สติ? ปัส์ส โมฆปุริส ยาวัญ์จ เต อิทํ อปรัท์ธัน์ติ.

น หิ ปน เม ภัน์เต ภควา อัค์คัญ์ญํ ปัญ์ญเปตีติ. อปิ นุ ตาหํ สุนัก์ขัต์ต เอวํ อวจํ “เอหิ ต์วํ สุนัก์ขัต์ต มมํ อุท์ทิส์ส วิหราหิ, อหัน์เต อัค์คัญ์ญํ ปัญ์ญเปส์สามีติ. โน เหตํ ภัน์เต. ต์วํ วา ปน มํ เอวํ อวจ “อหํ ภัน์เต ภควัน์ตํ อุท์ทิส์ส วิหริส์สามิ, ภควา เม อัค์คัญ์ญํ ปัญ์ญเปส์สตีติ. โน เหตํ ภัน์เต. อิติ กิร สุนัก์ขัต์ต เนวาหัน์ตํ วทามิ “เอหิ ต์วํ สุนัก์ขัต์ต มมํ อุท์ทิส์ส วิหราหิ, อหัน์เต อัค์คัญ์ญํ ปัญ์ญเปส์สามีติ; นปิ กิร มํ ต์วํ วเทสิ “อหํ ภัน์เต ภควัน์ตํ อุท์ทิส์ส วิหริส์สามิ, ภควา เม อัค์คัญ์ญํ ปัญ์ญเปส์สตีติ; เอวํ สัน์เต โมฆปุริส โก สัน์โต กํ ปัจ์จาจิก์ขสิ. ตํ กึ มัญ์ญสิ สุนัก์ขัต์ต? ปัญ์ญัต์เต วา อัค์คัญ์เญ อปัญ์ญัต์เต วา อัค์คัญ์เญ ยัส์สัต์ถาย มยา ธัม์โม เทสิโต, โส นิย์ยาติ ตัก์กรัส์ส สัม์มาทุก์ขัก์ขยายาติ. ปัญ์ญัต์เต วา ภัน์เต อัค์คัญ์เญ อปัญ์ญัต์เต วา อัค์คัญ์เญ

ยัส์สัต์ถาย ภควตา ธัม์โม เทสิโต, โส นิย์ยาติ ตัก์กรัส์ส สัม์มาทุก์ขัก์ขยายาติ อิติ กิร สุนัก์ขัต์ต ปัญ์ญัต์เต วา อัค์คัญ์เญ วา อปัญ์ญัต์เต วา อัค์คัญ์เญ ยัส์สัต์ถาย มยา ธัม์โม เทสิโต, โส นิย์ยาติ ตัก์กรัส์ส สัม์มาทุก์ขัก์ขยายาติ. ตัต์ร สุนัก์ขัต์ต กึ อัค์คัญ์ญํ ปัญ์ญัต์ตํ กริส์สติ? ปัส์ส โมฆปุริส ยาวัญ์จ เต อิทํ อปรัท์ธัน์ติ.* อเนกปริยาเยน โข เต สุนัก์ขัต์ต มม วัณ์โณ ภาสิโต วัช์ชิคาเม "อิติปิ โส ภควา อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ วิช์ชาจรณสัม์ปัน์โน สุคโต โลกวิทู อนุต์ตโร ปุริสทัม์มสารถิ สัต์ถา เทวมนุส์สานํ พุท์โธ ภควาติ: อิติ โข เต สุนัก์ขัต์ต อเนกปริยาเยน มม วัณ์โณ ภาสิโต วัช์ชิคาเม. อเนกปริยาเยน โข เต สุนัก์ขัต์ต ธัม์มัส์ส วัณ์โณ ภาสิโต วัช์ชิคาเม "ส์วาก์ขาโต ภควตา ธัม์โม สัน์ทิฏ์ฐิโก อกาลิโก เอหิปัส์สิโก โอปนยิโก ปัจ์จัต์ตํ เวทิตัพ์โพ วิญ์ญูหีติ: อิติ โข เต สุนัก์ขัต์ต อเนกปริยาเยน ธัม์มัส์ส วัณ์โณ ภาสิโต วัช์ชิคาเม. อเนกปริยาเยน โข เต สุนัก์ขัต์ต สังฆัส์ส วัณ์โณ ภาสิโต วัช์ชิคาเม "สุปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ, อุชุปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ, ญายปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ, สามีจิปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ, ยาทิทํ จัต์ตาริ ปุริสยุคานิ อัฏ์ฐ ปุริสปุค์คลา, เอส ภควโต สาวกสํโฆ, อาหุเนย์โย ปาหุเนย์โย

* สี. อิติสัท์โท น ทิส์สติ.

ทัก์ขิเณย์โย อัญ์ชลิกรณีโย อนุต์ตรํ ปุญ์เญก์ขต์ตํ โลกัส์สาติะ อิติ โข เต สุนัก์ขัต์ต อเนกปริยาเยน มมัส์ส วัณ์โณ ภาสิโต วัช์ชิคาเม. อาโรจยามิ โข เต สุนัก์ขัต์ต. ปฏิเวทยามิ โข เต สุนัก์ขัต์ต, ภวิส์สัน์ติ โข เต สุนัก์ขัต์ต วัต์ตาโร "โน วิสหิ สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต สมเณ โคตเม พ์รหม์จริยํ จริตุํ, โส อวิสหัน์โต สิก์ขํ ปัจ์จัก์ขาย หีนายาวัต์โตติะ อิติ โข เต สุนัก์ขัต์ต ภวิส์สัน์ติ วัต์ตาโรติ. เอวํปิ โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต มยา วุจ์จมาโน อปัก์กเมว อิมัส์มา ธัม์มวินยา, ยถา ตํ อาปายิโก เนรยิโก.

เอกมิทาหํ ภัค์คว สมยํ ถูลูสุ * วิหรามิ, อุต์ตรกา นาม ถูลูนํ นิคโม. อถ ข์วาหํ ภัค์คว ปุพ์พัณ์หสมยํ นิวาเสต์วา ปัต์ตจีวรมาทาย สุนัก์ขัต์เตน ลิจ์ฉวิปุต์เตน ปัจ์ฉาสมเณน อุต์ตรกํ ปิณ์ฑาย ปาวิสึ. เตน โข ปน สมเยน อเจโล โกรัก์ขัต์ติโย กุก์กุรวัต์ติโก จตุโกณ์ฑิโก ฉมานิกิณ์ณํ ภัก์ขสํ มุเขเนว ขาทติ มุเขเนว ภุญ์ชติ. อัท์ทสา โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต อเจลํ โกรัก์ขัต์ติยํ กุก์กุรวัต์ติกํ จตุโกณ์ฑิกํ ฉมานิกิณ์ณํ ภัก์ขสํ มุเขเนว ขาทัน์ตํ มุเขเนว ภุญ์ชัน์ตํ. ทิส์วานัส์ส เอตทโหสิ "สาธุรูโป วต โภ อรหํ สมโณ จตุโกณ์ฑิโก ฉมานิกิณ์ณํ ภัก์ขสํ มุเขเนว ขาทติ มุเขเนว ภุญ์ชตีติ. อถ ข์วาหํ ภัค์คว สุนัก์ขัต์ตัส์ส ลิจ์ฉวิปุต์ตัส์ส

* สี. ถูลูสุ.

เจตสา เจโตปริวิจ์จ์ญาย สุนัก์ขัต์ตํ ลิจ์ฉวิปุต์ตํ เอตทโวจ "ต์วํปิ นาม โมฆปุริส สัก์ยปุต์ติโย ปฏิชานิส์สสีติ. กึ ปน มํ ภัน์เต ภควา เอวมาห "ต์วํปิ นาม โมฆปุริส สัก์ยปุต์ติโย ปฏิชานิส์สสีติ. นนุ เต สุนัก์ขัต์ต อิมํ อเจลํ โกรัก์ขัต์ติยํ กุก์กุรวัต์ติกํ จตุโกณ์ฑิกํ ฉมานิกิณ์ณํ ภัก์ขสํ มุเขเนว ขาทัน์ตํ มุเขเนว ภุญ์ชัน์ตํ. ทิส์วาน เต เอตทโหสิ "สาธุรูโป วต โภ อรหํ สมโณ จตุโกณ์ฑิโก ฉมานิกิณ์ณํ ภัก์ขสํ มุเขเนว ขาทติ มุเขเนว ภุญ์ชตีติ. เอวํ ภัน์เต กึ ปน ภัน์เต ภควา อรหัต์ตัส์ส มัจ์ฉรายตีติ. น โข อหํ โมฆปุริส อรหัต์ตัส์ส มัจ์ฉรายามิ, อปิ จ ตุย์เหเวตํ ปาปกํ ทิฏ์ฐิคตํ อุป์ปัน์นํ ตํ ปชห, มา เต อโหสิ ทีฆรัต์ตํ อหิตาย ทุก์ขาย, ยํ โข ปเนตํ สุนัก์ขัต์ต มัญ์ญสิ "อเจโล โกรัก์ขัต์ติโย สาธุรูโป อรหํ สมโณติ. โส สัต์ตมํ ทิวสํ อลสเกน กาลํ กริส์สติ; กาลกโต จ กาลกัญ์ชิกา นาม อสุรา สัพ์พนิหีโน อสุรกาโย ตัต์ร อุปปัช์ชิส์สติ: กาลกตัญ์จ นํ วีรณัต์ถัม์ภเก สุสาเน ฉัฑ์เฑส์สัน์ติ. อากํขมาโน จ ต์วํ สุนัก์ขัต์ต อเจลํ โกรัก์ขัต์ติยํ อุปสํกมิต์วา ปุจ์เฉย์ยาสิ "ชานาสิ อาวุโส โกรัก์ขัต์ติย อัต์ตโน คตินฺติ: ฐานํ โข ปเนตํ สุนัก์ขัต์ต วิช์ชติ, ยํ เต อเจโล โกรัก์ขัต์ติโย พ์ยากริส์สติ "ชานามิ อาวุโส สุนัก์ขัต์ต อัต์ตโน คตึ, กาลกัญ์ชิกา นาม อสุรา สัพ์พนิหีโน

* ยุ. กาลกัญ์ชา.

อสุรกาโย ตัต๎รัม๎หิ อุปปัน๎โนติ. อถ โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต เยน อเจโล โกรัก์ขัต์ติโย เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา อเจลํ โกรัก์ขัต์ติยํ เอตทโวจ " พ๎ยากโต โขสิ อาวุโส โกรัก์ขัต์ติย สมเณน โคตเมน " อเจโล โกรัก์ขัต์ติโย สัต์ตมํ ทิวสํ อลสเกน กาลํ กริส์สติ, กาลกโต จ กาลกัญ์ชิกา นาม อสุรา สัพ์พนิหีโน อสุรกาโย ตัต๎ร อุปปัช์ชิส์สติ, กาลกตัญ์จ นํ วีรณัต์ถัม์ภเก สุสาเน ฉัฑ์เฑส์สัน์ติติ. เยน ต๎วํ อาวุโส โกรัก์ขัต์ติย มัต์ตํ มัต์ตํ จ ภัต์ตํ ภุญ์เชย์ยาสิ. มัต์ตํ มัต์ตํ จ ปานียํ ปิเวย์ยาสิ, ยถา สมณัส์ส โคตมัส์ส มิจ์ฉา อัส์ส วจนัน์ติ. อถ โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต เอกท๎วีหิกาย สัต์ต รัต์ตินท์ทิวานิ คเณสิ, ยถา ตํ ตถาคตัส์ส อสัท์ทหมาโน. อถ โข ภัค์คว อเจโล โกรัก์ขัต์ติโย สัต์ตมํ ทิวสํ อลสเกน กาลมกาสิ; กาลกโต จ กาลกัญ์ชิกา นาม อสุรา สัพ์พนิหีโน อสุรกาโย ตัต๎ร อุปปัช์ชิ; กาลกตัญ์จ นํ วีรณัต์ถัม์ภเก สุสาเน ฉัฑ์เฑสุํ. อัส์โสสิ โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต " อเจโล กิร โกรัก์ขัต์ติโย อลสเกน กาลกโต, วีรณัต์ถัม์ภเก สุสาเน ฉัฑ์ฑิโตติ. อถ โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต เยน วีรณัต์ถัม์ภกํ สุสานํ เยน อเจโล โกรัก์ขัต์ติโย เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา อเจลํ โกรัก์ขัต์ติยํ ติก์ขัต์ตุํ ปาณินา อาโกเฏสิ " ชานาสิ อาวุโส โกรัก์ขัต์ติย อัต์ตโน คติน์ติ. อถ โข ภัค์คว อเจโล โกรัก์ขัต์ติโย ปาณินา

ปัญ์หํ ปริปุฏ์โฐ วฺยากาสิ; "ชานามิ อาวุโส สุนัก์ขัต์ต อัต์ตโน คตึ, กาลกัญ์ชิกา นาม อสุรา สัพ์พนิหีโน อสุรกาโย ตัต์รัม์หิ อุปปัน์โนติ วัต์วา ตัต์เถว อุต์ตาโน ปปติ. อถ โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต เยนาหํ เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา มํ อภิวาเทต์วา เอกมันต์ํ นิสีทิ. เอกมันต์ํ นิสิน์นํ โข อหํ ภัค์คว สุนัก์ขัต์ตํ ลิจ์ฉวิปุต์ตํ เอตทโวจํ "ตํ กึ มัญ์ญสิ สุนัก์ขัต์ต? ยถา เต อหํ อเจลํ โกรัก์ขัต์ติยํ อารัพ์ภ พ์ยากาสึ, ตเถว ตํ วิปากํ โน อัญ์ญถาวาติ. ยถา เม ภัน์เต ภควา อเจลํ โกรัก์ขัต์ติยํ อารัพ์ภ พ์ยากาสิ, ตเถว ตํ วิปากํ โน อัญ์ญถาติ. ตํ กึ มัญ์ญสิ สุนัก์ขัต์ต? ยทิ เอวํ สัน์เต กตํ วา โหติ อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ อกตํ วาติ. อัท์ธา โข ภัน์เต เอวํ สัน์เต กตํ โหติ อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ โน อกตัน์ติ. เอวัม์ปิ โข มํ ต์วํ โมฆปุริส อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ กโรน์ตํ เอวํ วเทสิ "น หิ ปน เม ภัน์เต ภควา อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ กโรตีติ: ปัส์ส โมฆปุริส ยาวัญ์จ เต อิทํ อปรัท์ธัน์ติ เอวัม์ปิ โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต มยา วุจ์จมาโน อปัก์กเมว อิมัส์มา ธัม์มวินยา, ยถา ตํ อาปายิโก เนรยิโก.

เอกมิทาหํ ภัค์คว สมยํ เวสาลิยํ วิหรามิ มหาวเน กูฏาคารสาลายํ.

เตน โข ปน สมเยน อเจโล กฬารมัฏ์ฏโก[๑] เวสาลิยํ ปฏิวสติ ลาภัค์คัป์ปัต์โต เจว ยสัค์คัป์ปัต์โต จ วัช์ชิคาเม. ตัส์ส สัต์ต วัต์ตปทานิ สมัต์ตานิ สมาทิน์นานิ โหน์ติ "ยาวชีวํ อเจโล อัส์สํ น วัต์ถํ ปริทเหย์ยํ, ยาวชีวํ พ์รห์มจารี อัส์สํ น เมถุนํ ธัม์มํ ปฏิเสเวย์ยํ, ยาวชีวํ สุรามํเสเนว ยาเปย์ยํ น โอทนกุม์มาสํ ภุญ์เชย์ยํ, ปุรัต์ถิเมน เวสาลึ[๒] อุเทนํ นาม เจติยํ ตํ นาติก์กเมย์ยํ, ทัก์ขิเณน เวสาลึ โคตมกํ นาม เจติยํ ตํ นาติก์กเมย์ยํ, ปัจ์ฉิเมน เวสาลึ สัต์ตัม์พํ นาม เจติยํ ตํ นาติก์กเมย์ยํ, อุต์ตเรน เวสาลึ พหุปุต์ตกํ นาม เจติยํ ตํ นาติก์กเมย์ยัน์ติ. โส อิเมสํ สัต์ตัน์นํ วัต์ตปทานํ สมาทานเหตุ ลาภัค์คัป์ปัต์โต เจว ยสัค์คัป์ปัต์โต จ วัช์ชิคาเม. อถ โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต เยน อเจโล กฬารมัฏ์ฏโก เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา อเจลํ กฬารมัฏ์ฏกํ ปัญ์หํ อปุจ์ฉิ. ตัส์ส อเจโล กฬารมัฏ์ฏโก ปัญ์หํ ปุฏ์โฐ น สัม์ปายาสิ, อสัม์ปายัน์โต โกปัญ์จ โทสัญ์จ อัป์ปัจ์จยัญ์จ ปาต์วากาสิ. อถ โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์ตัส์ส ลิจ์ฉวิปุต์ตัส์ส เอตทโหสิ "สาธุรูปํ วต โภ อรหัน์ตํ สมณํ อาสาทิยิม์หเส, มา วต โน โภ อโหสิ ทีฆรัต์ตํ อหิตาย ทุก์ขายาติ. อถ โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต เยนาหํ เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา มํ อภิวาเทต์วา เอกมัน์ตํ นิสีทิ. เอกมัน์ตํ นิสิน์นํ โข อหํ ภัค์คว สุนัก์ขัต์ตํ ลิจ์ฉวิปุต์ตํ เอตทโวจํ

---

๑ สี. กันทรมสุโก. ๒ อ. เอวํ; สี. เวสาลิยํ.

" ต์วํปิ นาม โมฆปุริส สัก์ยปุต์ติโย ปฏิชานิส์สสีติ. กึ ปน มํ ภัน์เต ภควา เอวมาห " ต์วํปิ นาม โมฆปุริส สัก์ยปุต์ติโย ปฏิชานิส์สสีติ. นนุ ต์วํ สุนัก์ขัต์ต อเจลํ กฬารมัช์ฌกํ อุปสังกมิต์วา ปัญ์หํ อปุจ์ฉิ, ตัส์ส เต อเจโล กฬารมัช์ฌโก ปัญ์หํ ปุฏ์โฐ น สัม์ปายาสิ, อสัม์ปายัน์โต โกปัญ์จ โทสัญ์จ อัป์ปัจ์จยัญ์จ ปาต์วากาสิ, ตัส์ส เต เอตทโหสิ " สาธุรูปํ วต โภ อรหัน์ตํ สมณํ อาสาทิยิม์หเส, มา วต โน โภ อโหสิ ทีฆรัต์ตํ อหิตาย ทุก์ขายาติ. เอวํ ภัน์เต, กึ ปน ภัน์เต ภควา อรหัต์ตัส์ส มัจ์ฉรายตีติ. น โข อหํ โมฆปุริส อรหัต์ตัส์ส มัจ์ฉรายามิ, อปิ จ ตุเย์หเวตํ ปาปกํ ทิฏ์ฐิคตํ อุป์ปัน์นํ ตํ ปชห, มา เต อโหสิ ทีฆรัต์ตํ อหิตาย ทุก์ขายาติ. ยํ โข ปเนตํ สุนัก์ขัต์ต มัญ์ญสิ อเจลํ กฬารมัช์ฌกํ " สาธุรูโป อรหํ สมโณติ: โส น จิรัส์เสว ปริหิโต สานุจาริโก วิจรัน์โต โอทนกุม์มาสํ ภุญ์ชมาโน สัพ์พาเนว เวสาลิยานิ เจติยานิ สมติก์กมิต์วา ยสา นิหีโน กาลํ กริส์สตีติ อถ โข ภัค์คว อเจโล กฬารมัช์ฌโก น จิรัส์เสว ปริหิโต สานุจาริโก วิจรัน์โต โอทนกุม์มาสํ ภุญ์ชมาโน สัพ์พาเนว เวสาลิยานิ เจติยานิ สมติก์กมิต์วา ยสา นิหีโน กาลมกาสิ. อัส์โสสิ โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต อเจโล กิร กฬารมัช์ฌโก ปริหิโต สานุจาริโก วิจรัน์โต โอทนกุม์มาสํ ภุญ์ชมาโน สัพ์พาเนว เวสาลิยานิ เจติยานิ สมติก์กมิต์วา ยสา

นิหีโน กาลํ กโรติ. อถ โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต เยนาหํ เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา มํ อภิวาเทต์วา เอกมัน์ตํ นิสีทิ. เอกมัน์ตํ นิสิน์นํ โข อหํ ภัค์คว สุนัก์ขัต์ตํ ลิจ์ฉวิปุต์ตํ เอตทโวจํ " ตํ กึ มัญ์ญสิ สุนัก์ขัต์ต? ยเถว เต อหํ อเจลํ กฬารมัช์ฌกํ อารัพ์ภ พ์ยากาสึ, ตเถว ตํ วิปากํ โน อัญ์ญถาติ. ยเถว เม ภัน์เต ภควา อเจลํ กฬารมัช์ฌกํ อารัพ์ภ พ์ยากาสิ, ตเถว ตํ วิปากํ โน อัญ์ญถาติ. ตํ กึ มัญ์ญสิ สุนัก์ขัต์ต? ยทิ เอวํ สัน์เต กตํ วา โหติ อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ อกตํ วาติ. อถ โข ภัน์เต เอวํ สัน์เต กตํ โหติ อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ โน อกตัน์ติ. เอวัมปิ โข มํ ต์วํ โมฆปุริส อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ กโรน์ตํ เอวํ วเทสิ " น หิ ปน เม ภัน์เต ภควา อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ กโรตีติ. ปัส์ส โมฆปุริส ยาวัญ์จ เต อิทํ อปรัท์ธัน์ติ. เอวัมปิ โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต มยา วุจ์จมาโน อปัก์กเมว อิมัส์มา ธัม์มวินยา, ยถา ตํ อาปายิโก เนรยิโก.

เอกมิทาหํ ภัค์คว สมยํ ตัต์เถว เวสาลิยํ วิหรามิ มหาวเน กูฏาคารสาลายํ. เตน โข ปน สมเยน อเจโล ปาฏิกปุต์โต เวสาลิยํ ปฏิวสติ ลาภัค์คัป์ปัต์โต เจว ยสัค์คัป์ปัต์โต จ วัช์ชิคาเม. โส เวสาลิยํ ปริสติ เอวํ วาจํ ภาสติ " สมโณปิ โคตโม ญาณวาโท, อหัมปิ ญาณวาโท, ญาณวาโท โข ปน

ญาณวาเทน อหํ อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ ทัส์เสตุํ, สมโณ โคตโม อุปัฑ์ฒปถํ อาคัจ์เฉย์ย, อหํปิ อุปัฑ์ฒปถํ คัจ์เฉย์ยํ, เต ตัต์ถ อุโภปิ อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ กเรย์ยาม, เอกัญ์เจ สมโณ โคตโม อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ กริส์สติ, ท์วาหํ กริส์สามิ, เท์ว เจ สมโณ โคตโม อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยานิ กริส์สติ, จัต์ตาราหํ กริส์สามิ, จัต์ตาริ เจ สมโณ โคตโม อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยานิ กริส์สติ, อัฏ์ฐาหํ กริส์สามิ อิติ ยาวตกํ ยาวตกํ สมโณ โคตโม อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ กริส์สติ, ตัท์ทิคุณํ ตัท์ทิคุณาหํ กริส์สามีติ. อถ โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต เยนาหํ เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา มํ อภิวาเทต์วา เอกมัน์ตํ นิสีทิ. เอกมัน์ตํ นิสิน์โน โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต มํ เอตทโวจ “ อเจโล ภัน์เต ปาฏิกปุต์โต เวสาลิยํ ปฏิวสติ ลาภัค์คยสัค์คปัต์โต วัช์ชิคาเม, โส เวสาลิยํ ปริสติ เอวํ วาจํ ภาสติ “ สมโณปิ โคตโม ญาณวาโท, อหํปิ ญาณวาโท, ญาณวาโท โข ปน ญาณวาเทน อรหติ อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ ทัส์เสตุํ, สมโณ โคตโม อุปัฑ์ฒปถํ อาคัจ์เฉย์ย, อหํปิ อุปัฑ์ฒปถํ คัจ์เฉย์ยํ. เต ตัต์ถ อุโภปิ อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ กเรย์ยาม, เอกัญ์เจ สมโณ โคตโม อุต์ตริมนุส์สธัม์มา อิท์ธิปาฏิหาริยํ กริส์สติ, ท์วาหํ กริส์สามิ,

ฯสํขิต์ตํฯ ทั์วิคุณํ ทั์วิคุณาหํ กริส์สามีติ. เอวํ วุต์เต อหํ ภัค์คว สุนัก์ขัต์ตํ ลิจ์ฉวิปุต์ตํ เอตทโวจํ " อภัพ์โพ โข สุนัก์ขัต์ต อเจโล ปาฏิกปุต์โต ตํ วาจํ อัป์ปหาย ตํ จิต์ตํ อัป์ปหาย ตํ ทิฏ์ฐึ อัป์ปฏินิส์สชิต์วา มม สัม์มุขีภาวํ อาคัน์ตุํ, สเจปิส์ส เอวมัส์ส " อหํ ตํ วาจํ อัป์ปหาย ตํ จิต์ตํ อัป์ปหาย ตํ ทิฏ์ฐึ อัป์ปฏินิส์สชิต์วา สมณัส์ส โคตมัส์ส สัม์มุขีภาวํ คัจ์เฉย์ยัน์ติ: มุท์ธาปิ ตัส์ส วิปเตย์ยาติ. รัก์ขเตตํ ภัน์เต ภควา วาจํ, รัก์ขเตตํ สุคโต วาจัน์ติ. กึ ปน มํ ต์วํ สุนัก์ขัต์ต เอวํ วเทสิ " รัก์ขเตตํ ภัน์เต ภควา วาจํ, รัก์ขเตตํ สุคโต วาจัน์ติ ภควตาปิส์ส ภัน์เต เอสา วาจา เอกํเสน โอธาริตา " อภัพ์โพ อเจโล ปาฏิกปุต์โต ตํ วาจํ อัป์ปหาย ตํ จิต์ตํ อัป์ปหาย ตํ ทิฏ์ฐึ อัป์ปฏินิส์สชิต์วา มม สัม์มุขีภาวํ อาคัน์ตุํ, สเจปิส์ส เอวมัส์ส " อหํ ตํ วาจํ อัป์ปหาย ตํ จิต์ตํ อัป์ปหาย ตํ ทิฏ์ฐึ อัป์ปฏินิส์สชิต์วา สมณัส์ส โคตมัส์ส สัม์มุขีภาวํ คัจ์เฉย์ยัน์ติ, มุท์ธาปิ ตัส์ส วิปเตย์ยาติ: อเจโล จ ภัน์เต ปาฏิกปุต์โต วิรูปรูเปน ภควโต สัม์มุขีภาวํ อาคัจ์เฉย์ย, ตทัส์ส ภควโต มุสาติ. อปิ นุ สุนัก์ขัต์ต ตถาคโต ตํ วาจํ ภาเสย์ย. ยา สา วาจา ท์วยคามินีติ. กึ ปน ภัน์เต ภควตา อเจโล ปาฏิกปุต์โต เจตสา เจโต ปริจ์จ วิทิโต " อภัพ์โพ อเจโล ปาฏิกปุต์โต ตํ วาจํ อัป์ปหาย ตํ จิต์ตํ อัป์ปหาย ตํ ทิฏ์ฐึ อัป์ปฏินิส์สชิต์วา มม สัม์มุขีภาวํ อาคัน์ตุํ,

สเจปิส์ส เอวมัส์ส "อหัน์ตํ วาจํ อัป์ปหาย ตํ จิต์ตํ อัป์ปหาย ตํ ทิฏ์ฐึ อัป์ปฏินิส์สชิต์วา สมณัส์ส โคตมัส์ส สัม์มุขีภาวํ คัจ์เฉย์ยัน์ติ, มุท์ธาปิ ตัส์ส วิปเตย์ยาติ. อุทาหุ เทวตา ภควโต เอตมัต์ถํ อาโรเจสุํ "อภัพ์โพ ภัน์เต อเจโล ปาฏิกปุต์โต ตํ วาจํ อัป์ปหาย ฯ เป ฯ มุท์ธาปิ ตัส์ส วิปเตย์ยาติ. เจตสา เจโต ปริจ์จ วิทิโต เจว เม สุนัก์ขัต์ต อเจโล ปาฏิกปุต์โต "อภัพ์โพ อเจโล ปาฏิกปุต์โต ตํ วาจํ อัป์ปหาย ตํ จิต์ตํ อัป์ปหาย ฯ เป ฯ มุท์ธาปิ ตัส์ส วิปเตย์ยาติ. เทวตาปิ มม เอตมัต์ถํ อาโรเจสิ "อภัพ์โพ ภัน์เต อเจโล ปาฏิกปุต์โต ตํ วาจํ อัป์ปหาย ฯ เป ฯ มุท์ธาปิ ตัส์ส วิปเตย์ยาติ. อชิโตปิ นาม ลิจ์ฉวีนํ เสนาปติ อธุนา กาลกโต ตาวติํสกายํ อุปปัน์โน, โสปิ มํ อุปสังกมิต์วา เอวมาโรเจสิ "อลัช์ชี ภัน์เต อเจโล ปาฏิกปุต์โต, มุสาวาที ภัน์เต อเจโล ปาฏิกปุต์โต, มํปิ ภัน์เต อเจโล ปาฏิกปุต์โต พ์ยากาสิ วัช์ชิคาเม "อชิโต ลิจ์ฉวีนํ เสนาปติ มหานิรยํ อุปปัน์โนติ. น โข ปนาหํ ภัน์เต มหานิรยํ อุปปัน์โน ตาวติํสกายํ อุปปัน์โน, อลัช์ชี ภัน์เต อเจโล ปาฏิกปุต์โต, มุสาวาที ภัน์เต อเจโล ปาฏิกปุต์โต, อภัพ์โพ จ° ภัน์เต อเจโล ปาฏิกปุต์โต ตํ วาจํ อัป์ปหาย ฯ เป ฯ มุท์ธาปิ ตัส์ส วิปเตย์ยาติ. อิติ โข สุนัก์ขัต์ต เจตสา เจโต ปริจ์จ วิทิโต

° สี. จกาโร น ทิส์สติ.

เจว เม อเจโล ปาฏิกปุต์โต " อภัพ์โพ อเจโล ปาฏิกปุต์โต ตํ วาจํ อัป์ปหาย ตัง์ จิต์ตํ อัป์ปหาย ตํ ทิฏ์ฐึ อัป์ปฏินิส์สชิต์วา มม สัม์มุขีภาวํ อาคัน์ตุํ, สเจปิส์ส เอวมัส์ส " อหัน์ตํ วาจํ อัป์ปหาย ตัง์ จิต์ตํ อัป์ปหาย ตํ ทิฏ์ฐึ อัป์ปฏินิส์สชิต์วา สมณัส์ส โคตมัส์ส สัม์มุขีภาวํ คัจ์เฉย์ยัน์ติ, มุท์ธาปิ ตัส์ส วิปเตย์ยาติ. เทวตาปิ เม เอตมัต์ถํ อาโรเจสุํ " อภัพ์โพ ภัน์เต อเจโล ปาฏิกปุต์โต ตํ วาจํ อัป์ปหาย ตัง์ จิต์ตํ อัป์ปหาย ตํ ทิฏ์ฐึ อัป์ปฏินิส์สชิต์วา ภควโต สัม์มุขีภาวํ อาคัน์ตุํ, สเจปิส์ส เอวมัส์ส " อหัน์ตํ วาจํ อัป์ปหาย ตํ จิต์ตํ อัป์ปหาย ตํ ทิฏ์ฐึ อัป์ปฏินิส์สชิต์วา สมณัส์ส โคตมัส์ส สัม์มุขีภาวํ คัจ์เฉย์ยัน์ติ, มุท์ธาปิ ตัส์ส วิปเตย์ยาติ. เอโส โข ปนาหํ สุนัก์ขัต์ต เวสาลิยํ ปิณ์ฑาย จริต์วา ปัจ์ฉาภัต์ตํ ปิณ์ฑปาตปฏิก์กัน์โต เยน อเจลัส์ส ปาฏิกปุต์ตัส์ส อาราโม เตนุปสังกมึ ทิวา วิหาราย, ยัส์สทานิ ต์วํ สุนัก์ขัต์ต อิจ์ฉสิ, ตัส์ส อาโรเจหิ.

อถ โข อหํ ภัค์คว ปุพ์พัณ์หสมยํ นิวาเสต์วา ปัต์ตจีวรํ อาทาย เวสาลิยํ ปิณ์ฑาย ปาวิสึ; เวสาลิยํ ปิณ์ฑาย จริต์วา ปัจ์ฉาภัต์ตํ ปิณ์ฑปาตปฏิก์กัน์โต เยน อเจลัส์ส ปาฏิกปุต์ตัส์ส อาราโม เตนุปสังกมึ ทิวา วิหาราย. อถ โข ภัค์คว สุนัก์ขัต์โต ลิจ์ฉวิปุต์โต ตรมานรูโป เวสาลึ ปวิสิต์วา เยน อภิญ์ญาตา อภิญ์ญาตา ลิจ์ฉวี เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา อภิญ์ญาเต

อภิญฺญาเต ลิจฺฉวี เอตทโวจ "เอสาวุโส ภควา เวสาลิยํ ปิณฺฑาย จริตฺวา ปจฺฉาภตฺตํ ปิณฺฑปาตปฏิกฺกนฺโต เยน อเจลสฺส ปาฏิกปุตฺตสฺส อาราโม เตนุปสงฺกมิ ทิวาวิหาราย, อภิกฺกมถายสฺมนฺโต อภิกฺกมถายสฺมนฺโต, สาธุรูปานํ สมณานํ อุตฺตริมนุสฺสธมฺมา อิทฺธิปาฏิหาริยํ ภวิสฺสตีติ. อถ โข ภคฺคว อภิญฺญาตานํ อภิญฺญาตานํ ลิจฺฉวีนํ เอตทโหสิ "สาธุรูปานํ กิร โภ สมณานํ อุตฺตริมนุสฺสธมฺมา อิทฺธิปาฏิหาริยํ ภวิสฺสติ, หนฺท วต โภ คจฺฉามาติ. เยน จ อภิญฺญาตา อภิญฺญาตา พฺราหฺมณมหาสาลา คหปติเนจยิกา นานาติตฺถิยสมณพฺราหฺมณา เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อภิญฺญาเต อภิญฺญาเต นานาติตฺถิยสมณพฺราหฺมเณ เอตทโวจ "เอสาวุโส ภควา เวสาลิยํ ปิณฺฑาย จริตฺวา ปจฺฉาภตฺตํ ปิณฺฑปาตปฏิกฺกนฺโต เยน อเจลสฺส ปาฏิกปุตฺตสฺส อาราโม เตนุปสงฺกมิ ทิวาวิหาราย, อภิกฺกมถายสฺมนฺโต อภิกฺกมถายสฺมนฺโต, สาธุรูปานํ สมณานํ อุตฺตริมนุสฺสธมฺมา อิทฺธิปาฏิหาริยํ ภวิสฺสตีติ. อถ โข ภคฺคว อภิญฺญาตานํ อภิญฺญาตานํ นานาติตฺถิยสมณพฺราหฺมณานํ เอตทโหสิ "สาธุรูปานํ กิร โภ สมณานํ อุตฺตริมนุสฺสธมฺมา อิทฺธิปาฏิหาริยํ ภวิสฺสติ, หนฺท วต โภ คจฺฉามาติ. อถ โข ภคฺคว อภิญฺญาตา อภิญฺญาตา ลิจฺฉวี อภิญฺญาตา อภิญฺญาตา จ พฺราหฺมณมหาสาลา คหปติเนจยิกา นานาติตฺถิยสมณพฺราหฺมณา เยน อเจลสฺส ปาฏิกปุตฺตสฺส

อาราโม เตนุปสังกมึสุ. สา เอสา ภัค์คว ปริสา โหติ อเนกสตา อเนกสหัส์สา. อัส์โสสิ โข ภัค์คว อเจโล ปาฏิกปุต์โต "อภิก์กัน์ตา กิร อภิญ์ญาตา อภิญ์ญาตา ลิจ์ฉวี, อภิก์กัน์ตา อภิญ์ญาตา อภิญ์ญาตา จ พ์ราห์มณมหาสาลา คหปติเนจยิกา นานาติต์ถิยสมณพ์ราห์มณา, สมโณปิ โคตโม มัย์หํ อาราเม ทิวาวิหารํ นิสิน์โนติ. สุต์วานัส์ส ภยํ ฉัม์ภิตัต์ตํ โลมหํโส อุทปาทิ. อถ โข ภัค์คว อเจโล ปาฏิกปุต์โต ภีโต สํวิค์โค โลมหัฏ์ฐชาโต[*] เยน ติณ์ฑุกขานุปริพ์พาชการาโม เตนุปสังกมิ. อัส์โสสิ โข ภัค์คว สา ปริสา "อเจโล กิร ปาฏิกปุต์โต ภีโต สํวิค์โค โลมหัฏ์ฐชาโต เยน ติณ์ฑุกขานุปริพ์พาชการาโม เตนุปสังกัน์โตติ. อถ โข ภัค์คว สา ปริสา อัญ์ญตรํ ปุริสํ อามัน์เตสิ "เอหิ ต์วํ โภ ปุริส, เยน ติณ์ฑุกขานุปริพ์พาชการาโม เยน อเจโล ปาฏิกปุต์โต เตนุปสังกม; อุปสังกมิต์วา อเจลํ ปาฏิกปุต์ตํ เอวํ วเทหิ "อภิก์กมาวุโส ปาฏิกปุต์ต, อภิก์กัน์ตา อภิญ์ญาตา อภิญ์ญาตา ลิจ์ฉวี, อภิก์กัน์ตา อภิญ์ญาตา อภิญ์ญาตา จ พ์ราห์มณมหาสาลา คหปติเนจยิกา นานาติต์ถิยสมณพ์ราห์มณา, สมโณปิ โคตโม อายัส์มโต อาราเม ทิวาวิหารํ นิสิน์โน. ภาสิตา โข ปน เต เอสาวุโส ปาฏิกปุต์ต เวสาลิยํ ปริสติ วาจา "สมโณปิ โคตโม ญาณวาโท, อหํปิ ญาณวาโท, ญาณวาโท โข ปน ญาณวาเทน อรหติ อุต์ตริมนุส์สธัม์มา

---

[*] กัต์ถจิ โปต์ถเก "โลมหํสชาโตติ ปาโฐ ทิส์สติ.

อิทฺธิปาฏิหาริยํ ทสฺเสตุ, สมโณ โคตโม อุปฑฺฒปถํ อาคจฺเฉยฺย, อหมฺปิ อุปฑฺฒปถํ คจฺเฉยฺยํ, เต ตตฺถ อุโภปิ อุตฺตริมนุสฺสธมฺมา อิทฺธิปาฏิหาริยํ กเรยฺยาม, เอกญฺเจ สมโณ โคตโม อุตฺตริมนุสฺสธมฺมา อิทฺธิปาฏิหาริยํ กริสฺสติ, ทฺวาหํ กริสฺสามิ, เทฺว เจ สมโณ โคตโม อุตฺตริมนุสฺสธมฺมา อิทฺธิปาฏิหาริยานิ กริสฺสติ, จตฺตาราหํ กริสฺสามิ, จตฺตาริ เจ สมโณ โคตโม อุตฺตริมนุสฺสธมฺมา อิทฺธิปาฏิหาริยานิ กริสฺสติ, อฏฺฐาหํ กริสฺสามิ. อิติ ยาวตกํ ยาวตกํ สมโณ โคตโม อุตฺตริมนุสฺสธมฺมา อิทฺธิปาฏิหาริยานิ กริสฺสติ, ตทฺทิคุณํ ตทฺทิคุณาหํ กริสฺสามีติ. อภิกฺกม เยว โข อาวุโส ปาฏิกปุตฺต อุปฑฺฒปถํ, สพฺพปฐมํ เยว อาคนฺตฺวา สมโณ โคตโม อายสฺมโต อาราเม ทิวาวิหารํ นิสินฺโนติ. "เอวํ โภติ โข ภคฺคว โส ปุริโส ตสฺสา ปริสาย ปฏิสฺสุตฺวา เยน ติณฺฑุกขานุปริพฺพาชการาโม เยน อเจโล ปาฏิกปุตฺโต เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อเจลํ ปาฏิกปุตฺตํ เอตทโวจ "อภิกฺกมาวุโส ปาฏิกปุตฺต, อภิกฺกนฺตา อภิญฺญาตา อภิญฺญาตา ลิจฺฉวี, อภิกฺกนฺตา อภิญฺญาตา อภิญฺญาตา จ พฺราหฺมณมหาสาลา ฯ เป ฯ อภิกฺกม เยว อาวุโส ปาฏิกปุตฺต อุปฑฺฒปถํ, สพฺพปฐมํ เยว อาคนฺตฺวา สมโณ โคตโม อายสฺมโต อาราเม ทิวาวิหารํ นิสินฺโนติ. เอวํ วุตฺเต ภคฺคว อเจโล ปาฏิกปุตฺโต "อายามิ อาวุโส อายามิ อาวุโสติ วตฺวา ตตฺเถว สํสปฺปติ, น สกฺโกติ อาสนาปิ วุฏฺฐาตุํ.

อถ โข โส ภิกฺขเว ปุริโส อเจลํ ปาฏิกปุตฺตํ เอตทโวจ "กึสุ นาม เต อาวุโส ปาฏิกปุตฺต, ปาวฬาสุ นาม เต ปีจกํสมึ อลฺลีนา, ปีจกํสุ นาม เต ปาวฬาสุ อลฺลีนํ, "อายามิ อาวุโส อายามิ อาวุโสติ วตฺวา ตตฺเถว สํสปฺปสิ, น สกฺโกสิ อาสนาปิ วุฏฺฐาตุนฺติ. เอวมฺปิ โข ภิกฺขเว วุจฺจมาโน อเจโล ปาฏิกปุตฺโต "อายามิ อาวุโส อายามิ อาวุโสติ วตฺวา ตตฺเถว สํสปฺปติ, น สกฺโกติ อาสนาปิ วุฏฺฐาตุํ. ยทา โข โส ภิกฺขเว ปุริโส อญฺญาสิ "ปราภูตรูโป อยํ อเจโล ปาฏิกปุตฺโต "อายามิ อาวุโส อายามิ อาวุโสติ วตฺวา ตตฺเถว สํสปฺปติ, น สกฺโกติ อาสนาปิ วุฏฺฐาตุนฺติ: อถ ตํ ปริสํ อาคนฺตฺวา เอวมาโรเจสิ "ปราภูตรูโป โภ อยํ อเจโล ปาฏิกปุตฺโต "อายามิ อาวุโส อายามิ อาวุโสติ วตฺวา ตตฺเถว สํสปฺปติ, น สกฺโกติ อาสนาปิ วุฏฺฐาตุนฺติ. เอวํ วุตฺเต อหํ ภิกฺขเว ตํ ปริสํ เอตทโวจํ "อภพฺโพ โข อาวุโส อเจโล ปาฏิกปุตฺโต ตํ วาจํ อปฺปหาย ตํ จิตฺตํ อปฺปหาย ตํ ทิฏฺฐึ อปฺปฏินิสฺสชฺชิตฺวา มม สมฺมุขีภาวํ อาคนฺตุํ, สเจปิสฺส เอวมสฺส "อหนฺตํ วาจํ อปฺปหาย ตํ จิตฺตํ อปฺปหาย ตํ ทิฏฺฐึ อปฺปฏินิสฺสชฺชิตฺวา สมณสฺส โคตมสฺส สมฺมุขีภาวํ คจฺเฉยฺยนฺติ: มุทฺธาปิ ตสฺส วิปเตยฺยาติ.

ปฐมภาณวารํ นิฏฺฐิตํ.

อถ โข ภิกฺขเว อญฺญตโร ลิจฺฉวิมหามตฺโต อุฏฺฐายาสนา ตํ

ปริสํ เอตทโวจ " เตน หิ โภ มุหุต์ตํ ตาว อาคเมถ, ยาวาหํ
คัจ์ฉามิ, อัป์เปว นาม อหํปิ สัก์กุเณย์ยํ อเจลํ ปาฎิกปุต์ตํ อิมํ
ปริสํ อาเนตุน์ติ. อถ โข โส ภัค์คว ลิจ์ฉวิมหามัต์โต เยน
ติณ์ฑุกขานุปริพ์พาชการาโม เยน อเจโล ปาฎิกปุต์โต เตนุปสังกมิ;
อุปสังกมิต์วา อเจลํ ปาฎิกปุต์ตํ เอตทโวจ " อภิก์กมาวุโส
ปาฎิกปุต์ต, อภิก์กันต์ตํ เต เสย์โย, อภิก์กันต์ตา อภิญ์ญาตา
อภิญ์ญาตา จ ฯ สํขิต์ตํ ฯ สมโณปิ โคตโม อายัส์มโต อาราเม
ทิวาวิหารํ นิสิน์โนติ. ภาสิตา โข ปน เต เอสาวุโส ปาฎิกปุต์ต
เวสาลิยํ ปริสติ วาจา " สมโณปิ โคตโม ญาณวาโท, อหํปิ
ญาณวาโท, ฯ เป ฯ ตัท์ทิคุณํ ตัท์ทิคุณาหํ กริส์สามีติ. อภิก์กม
เยว โข อาวุโส ปาฎิกปุต์ต อุป์ฑัฒปถํ, สัพ์พปจมํ เยว
อาคัน์ต์วา สมโณปิ โคตโม อายัส์มโต อาราเม ทิวาวิหารํ นิสิน์โน.
ภาสิตา โข ปเนสา อาวุโส ปาฎิกปุต์ต สมเณน โคตเมน ปริสติ
วาจา " อภัพ์โพ อเจโล ปาฎิกปุต์โต ตํ วาจํ อัป์ปหาย ฯ เป ฯ
มุท์ธาปิ ตัส์ส วิปเตย์ยาติ. อภิก์กมาวุโส ปาฎิกปุต์ต,
อภิก์กมเนเนว เต ชยํ กริส์สาม, สมณัส์ส โคตมัส์ส ปราชยัน์ติ.
เอวํ วุต์เต ภัค์คว อเจโล ปาฎิกปุต์โต " อายามิ อาวุโส อายามิ
อาวุโสติ วัต์วา ตัต์เถว สํสัป์ปติ, น สัก์โกติ อาสนาปิ วุฎ์ฐาตุํ.
อถ โข โส ภัค์คว ลิจ์ฉวิมหามัต์โต อเจลํ ปาฎิกปุต์ตํ เอตทโวจ
" กึสุ นาม เต อาวุโส ปาฎิกปุต์ต, ปาวฬาสุ นาม เต

ปิจกสฺมึ อลฺลีนา, ปิจกํสุ นาม เต ปาวฬาสุ อลฺลีนํ, "อายามิ อาวุโส อายามิ อาวุโสติ วตฺวา ตตฺเถว สํสปฺปติ, น สกฺโกติ อาสนาปิ วุฏฺฐาตุนฺติ. เอวเมว โข ภคฺคว วุจฺจมาโน อเจโล ปาฏิกปุตฺโต "อายามิ อาวุโส อายามิ อาวุโสติ วตฺวา ตตฺเถว สํสปฺปติ, น สกฺโกติ อาสนาปิ วุฏฺฐาตุํ. ยทา โข ภคฺคว ลิจฺฉวิมหามตฺโต อญฺญาสิ "ปราภูตรูโป อยํ อเจโล ปาฏิกปุตฺโต "อายามิ อาวุโส อายามิ อาวุโสติ วตฺวา ตตฺเถว สํสปฺปติ, น สกฺโกติ อาสนาปิ วุฏฺฐาตุนฺติ: อถ ตํ ปริสํ อาคนฺตฺวา เอวํ อาโรเจสิ "ปราภูตรูโป อยํ อเจโล ปาฏิกปุตฺโต "อายามิ อาวุโส อายามิ อาวุโสติ วตฺวา ตตฺเถว สํสปฺปติ, น สกฺโกติ อาสนาปิ วุฏฺฐาตุนฺติ. เอวํ วุตฺเต อหํ ภคฺคว ตํ ปริสํ เอตทโวจํ "อภพฺโพ โข อาวุโส อเจโล ปาฏิกปุตฺโต ตํ วาจํ อปฺปหาย ตํ จิตฺตํ อปฺปหาย ฯ เป ฯ สเจปิสฺส เอวมสฺส "อหนฺตํ วาจํ อปฺปหาย ฯ เป ฯ สมณสฺส โคตมสฺส สมฺมุขีภาวํ คจฺเฉยฺยนฺติ: มุทฺธาปิ ตสฺส วิปเตยฺยาติ. สเจปายสฺมนฺตานํ ลิจฺฉวีนํ เอวมสฺส "มยํ อเจลํ ปาฏิกปุตฺตํ ยาหิ[๑] วรตฺตาหิ พนฺธิตฺวา โคยุตฺเตหิ[๒] อาวิญฺเฉยฺยามาติ: ตาว รตฺตา ฉิชฺเชรํ, ปาฏิกปุตฺโต วา. อภพฺโพ ปน อเจโล ปาฏิกปุตฺโต ตํ วาจํ อปฺปหาย ฯ เป ฯ สเจปิสฺส เอวมสฺส

๑ สี. อยํ น ทิสฺสติ.

๒ โคยุเคหีติ ปาเฐน ภวิตพฺพํ.

"อหํ ตํ วาจํ อปฺปหาย ฯ เป ฯ สมณสฺส โคตมสฺส สมฺมุขีภาวํ คจฺเฉยฺยนฺติ: มุทฺธาปิ ตสฺส วิปเตยฺยาติ.

อถ โข ภคฺคว ชาลิโย ทารุปตฺติกนฺเตวาสี อุฏฺฐายาสนา ตํ ปริสํ เอตทโวจ "เตน หิ โภ มุหุตฺตํ ตาว อาคเมถ, ยาวาหํ คจฺฉามิ, อปฺเปว นามาหํ สกฺกุเณยฺยํ อเจลํ ปาฏิกปุตฺตํ อาเนตุนฺติ. อถ โข ภคฺคว ชาลิโย ทารุปตฺติกนฺเตวาสี เยน ติณฺฑุกขานุปริพฺพาชการาโม เยน อเจโล ปาฏิกปุตฺโต เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อเจลํ ปาฏิกปุตฺตํ เอตทโวจ "อภิกฺกมาวุโส ปาฏิกปุตฺต, อภิกฺกนฺตํ เต เสยฺโย, อภิกฺกนฺตา อภิญฺญาตา อภิญฺญาตา จ ลิจฺฉวี ฯ เป ฯ สมโณปิ โคตโม อายสฺมโต อาราเม ทิวาวิหารํ นิสินฺโน. ภาสิตา โข ปน เต เอสาวุโส ปาฏิกปุตฺต เวสาลิยํ ปริสติ วาจา "สมโณปิ โคตโม ญาณวาโท, ฯ เป ฯ ตทฺทิคุณํ ตทฺทิคุณาหํ กริสฺสามีติ: อภิกฺกม เยว อาวุโส ปาฏิกปุตฺต อุปฑฺฒปถํ, สพฺพปฐมํ เยว อาคนฺตฺวา สมโณ โคตโม อายสฺมโต อาราเม ทิวาวิหารํ นิสินฺโน. ภาสิตา โข ปน เต เอสาวุโส ปาฏิกปุตฺต สมเณน โคตเมน ปริสติ วาจา "อภพฺโพ โข อาวุโส อเจโล ปาฏิกปุตฺโต ตํ วาจํ อปฺปหาย ฯ เป ฯ สเจปิสฺส เอวมสฺส "อหนฺตํ วาจํ อปฺปหาย ฯ เป ฯ สมณสฺส โคตมสฺส สมฺมุขีภาวํ คจฺเฉยฺยนฺติ: มุทฺธาปิ ตสฺส วิปเตยฺยาติ. ฯ เป ฯ สเจปายสฺมนฺตานํ ลิจฺฉวีนํ เอวมสฺส

"มยํ อเจลํ ปาฏิกปุตฺตํ ยาหิ วรตฺตาหิ พนฺธิตฺวา โคยุตฺเตหิ อาวิญฺเชยฺยามาติ. ตา วรตฺตา ฉิชฺเชรํ, ปาฏิกปุตฺโต วา. อภพฺโพ ปน อเจโล ปาฏิกปุตฺโต ตํ วาจํ อปฺปหาย ตํ จิตฺตํ อปฺปหาย ตํ ทิฏฺฐึ อปฺปฏินิสฺสชฺชิตฺวา มม สมฺมุขีภาวํ อาคนฺตุํ, สเจปิสฺส เอวมสฺส "อหนฺตํ วาจํ อปฺปหาย ฯ เป ฯ สมณสฺส โคตมสฺส สมฺมุขีภาวํ คจฺเฉยฺยนฺติ, มุทฺธาปิ ตสฺส วิปเตยฺยาติ. อภิกฺกมาวุโส ปาฏิกปุตฺต, อภิกฺกมเณฺเนว เต ชยํ กริสฺสาม, สมณสฺส โคตมสฺส ปราชยนฺติ. เอวํ วุตฺเต ภคฺคว อเจโล ปาฏิกปุตฺโต "อายามิ อาวุโส อายามิ อาวุโสติ วตฺวา ตตฺเถว สํสปฺปติ, น สกฺโกติ อาสนาปิ วุฏฺฐาตุํ. อถ โข ภคฺคว ชาลิโย ทารุปตฺติกนฺเตวาสี อเจลํ ปาฏิกปุตฺตํ เอตทโวจ "กึสุ นาม เต อาวุโส ปาฏิกปุตฺต, ปาวฬาสุ นาม เต ปิจกสฺมึ อลฺลีนา, ปิจกํสุ นาม เต ปาวฬาสุ อลฺลีนํ, "อายามิ อาวุโส อายามิ อาวุโสติ วตฺวา ตตฺเถว สํสปฺปสิ, น สกฺโกสิ อาสนาปิ วุฏฺฐาตุนฺติ. เอวมฺปิ โข ภคฺคว วุจฺจมาโน อเจโล ปาฏิกปุตฺโต "อายามิ อาวุโส อายามิ อาวุโสติ วตฺวา ตตฺเถว สํสปฺปติ, น สกฺโกติ อาสนาปิ วุฏฺฐาตุํ. ยทา โข ภคฺคว ชาลิโย ทารุปตฺติกนฺเตวาสี อญฺญาสิ "ปราภูตรูโป อยํ อเจโล ปาฏิกปุตฺโต "อายามิ อาวุโส อายามิ อาวุโสติ วตฺวา ตตฺเถว สํสปฺปติ, น สกฺโกติ อาสนาปิ วุฏฺฐาตุนฺติ. อถ นํ เอตทโวจ "ภูตปุพฺพํ อาวุโส ปาฏิกปุตฺต,

สีหสฺส มิครญฺโญ เอตทโหสิ "ยนฺนูนาหํ อญฺญตรํ วนสณฺฑํ นิสฺสาย อาสยํ กปฺเปยฺยํ, ตตฺราสยํ กปฺเปตฺวา สายณฺหสมยํ อาสยา นิกฺขเมยฺยํ, อาสยา นิกฺขมิตฺวา วิชมฺภเยยฺยํ, วิชมฺภิตฺวา สมนฺตา จตุทฺทิสา อนุวิโลเกยฺยํ, สมนฺตา จตุทฺทิสา อนุวิโลเกตฺวา ติกฺขตฺตุํ สีหนาทํ นเทยฺยํ, ติกฺขตฺตุํ สีหนาทํ นทิตฺวา โคจราย ปกฺกเมยฺยํ; โส วรํ วรํ มิคสํฆํ วธิตฺวา มุทุมํสานิ มุทุมํสานิ ภกฺขยิตฺวา ตเมว อาสยํ อชฺฌุเปยฺยนฺติ. อถ โข โส สีโห มิคราชา อญฺญตรํ วนสณฺฑํ นิสฺสาย อาสยํ กปฺเปสิ, ตตฺราสยํ กปฺเปตฺวา สายณฺหสมยํ อาสยา นิกฺขมิ, อาสยา นิกฺขมิตฺวา วิชมฺภิ, วิชมฺภิตฺวา สมนฺตา จตุทฺทิสา อนุวิโลเกสิ, สมนฺตา จตุทฺทิสา อนุวิโลเกตฺวา ติกฺขตฺตุํ สีหนาทํ นทิ, ติกฺขตฺตุํ สีหนาทํ นทิตฺวา โคจราย ปกฺกมิ; โส วรํ วรํ มิคสํฆํ วธิตฺวา มุทุมํสานิ มุทุมํสานิ ภกฺขยิตฺวา ตเมว อาสยํ อชฺฌุเปสิ. ตสฺเสว โข อาวุโส ปาฏิกปุตฺต สีหสฺส มิครญฺโญ วิฆาสสํวฑฺโฒ ชรสิคาโล ทิตฺโต เจว พลวา จ. อถ โข อาวุโส ตสฺส ชรสิคาลสฺส เอตทโหสิ "โก จาหํ โก สีโห มิคราชา, ยนฺนูนาหํปิ อญฺญตรํ วนสณฺฑํ นิสฺสาย อาสยํ กปฺเปยฺยํ, ตตฺราสยํ กปฺเปตฺวา สายณฺหสมยํ อาสยา นิกฺขเมยฺยํ, อาสยา นิกฺขมิตฺวา วิชมฺภเยยฺยํ, วิชมฺภิตฺวา สมนฺตา จตุทฺทิสา อนุวิโลเกยฺยํ, สมนฺตา จตุทฺทิสา อนุวิโลเกตฺวา ติกฺขตฺตุํ

สีหนาทํ นเทย์ยํ, ติก์ขัต์ตุํ สีหนาทํ นทิต์วา โคจราย ปัก์กเมย์ยํ; โส วรํ วรํ มิคสํฆํ วธิต์วา มุทุมํสานิ มุทุมํสานิ ภัก์ขยิต์วา ตเมว อาสยํ อัช์ฌุปัย์ยันํติ. อถ โข โส อาวุโส ชรสิคาโล อัญ์ญตรํ วนสัณ์ฑํ นิส์สาย อาสยํ กัป์เปสิ. ตัต์ราสยํ กัป์เปต์วา สายัณ์หสมยํ อาสยา นิก์ขมิ, อาสยา นิก์ขมิต์วา วิชัม์ภิ, วิชัม์ภิต์วา สมัน์ตา จตุท์ทิสา อนุวิโลเกสิ; สมัน์ตา จตุท์ทิสา อนุวิโลเกต์วา "ติก์ขัต์ตุํ สีหนาทํ นทิส์สามีติ สิคาลกํ อนทิ, เภรัณ์ฑกํ เยว อนทิ "เก จ ฉเว สิคาเล เก ปน สีหนาเทติ. เอวเมว โข ต์วํ อาวุโส ปาฏิกปุต์ต สุคตาปทาเนสุ ชีวมาโน สุคตาติริต์ตานิ ภุญ์ชมาโน ตถาคเต อรหัน์เต สัม์มาสัม์พุท์เธ อาสาเทตัพ์พํ มัญ์ญสิ "เก จ ฉเว ปาฏิกปุต์เต กา จ ตถาคตานํ อรหัน์ตานํ สัม์มาสัม์พุท์ธานํ อาสาทนาติ. ยโต โข ภัค์คว ชาลิโย ทารุปัต์ติกัน์เตวาสี อิมินาปิ โอปัม์เมน เนว อสัก์ขิ อเจลํ ปาฏิกปุต์ตํ ตัม์หา อาสนา จาเวตุํ. อถ นํ เอตทโวจ

"สีโหติ อัต์ตานํ สเมก์ขิยาน อมัญ์ญิ โกต์ถุ "มิคราชาหมัส์มิ",
ตเมว โส สิคาลกํ อนทิ "เก จ ฉเว สิคาเล เก ปน สีหนาเทติ.

เอวเมว โข ต์วํ อาวุโส ปาฏิกปุต์ต สุคตาปทาเนสุ ชีวมาโน สุคตาติริต์ตานิ ภุญ์ชมาโน ตถาคเต อรหัน์เต สัม์มาสัม์พุท์เธ อาสาเทตัพ์พํ

มญฺญสิ "เก จ ฉเว ปาฏิกปุตฺเต กา จ ตถาคตานํ อรหนฺตานํ สมฺมาสมฺพุทฺธานํ อาสาทนาติ. ยโต โข ภคฺคว ชาลิโย ทารุปตฺติกนฺเตวาสี อิมินาปิ โอปมฺเมน เนว อสกฺขิ อเจลํ ปาฏิกปุตฺตํ ตมฺหา อาสนา จาเวตุํ. อถ นํ เอตทโวจ

"สุญฺญํ อนุปกมินํ อตฺตานํ วิฆาเส สเมกฺขิย,
ยาว อตฺตา น ปสฺสติ โกตฺถุ ตาว "พฺยคฺโฆติ มญฺญติ,
ตเมว โส สิคาลกํ อนทิ "เก จ ฉเว สิคาเล เก ปน สีหนาเทติ.

เอวเมว โข ตฺวํ อาวุโส ปาฏิกปุตฺต สุคตาปทาเนสุ ชีวมาโน สุคตาติริตฺตานิ ภุญฺชมาโน ตถาคเต อรหนฺเต สมฺมาสมฺพุทฺเธ อาสาเทตพฺพํ มญฺญสิ "เก จ ฉเว ปาฏิกปุตฺเต กา จ ตถาคตานํ อรหนฺตานํ สมฺมาสมฺพุทฺธานํ อาสาทนาติ. ยโต โข ภคฺคว ชาลิโย ทารุปตฺติกนฺเตวาสี อิมินาปิ โอปมฺเมน เนว อสกฺขิ อเจลํ ปาฏิกปุตฺตํ ตมฺหา อาสนา จาเวตุํ อถ นํ เอตทโวจ

"ภุตฺวาน เภเก ขลมูสิกาโย กฏสีสุ ขิตฺตานิ จ กูณปานิ,
มหาวเน สุญฺญวเน วิวฑฺโฒ อมญฺญิ โกตฺถุ "มิคราชาหมสฺมิ,
ตเถว โส สิคาลกํ อนทิ "เก จ ฉเว สิคาเล เก ปน สีหนาเทติ.

เอวเมว โข ตฺวํ อาวุโส ปาฏิกปุตฺต สุคตาปทาเนสุ ชีวมาโน

สุคตาติริต์ตานิ ภุญ์ชมาโน ตถาคเต อรหัน์เต สัม์มาสัม์พุท์เธ อาสาเทตัพ์พํ มัญ์ญสิ "เก จ ฉเว ปาฏิกปุต์เต กา จ ตถาคตานํ อรหัน์ตานํ สัม์มาสัม์พุท์ธานํ อาสาทนาติ. ยโต โข ภัค์คว ชาลิโย ทารุปัต์ติกัน์เตวาสี อิมินาปิ โอปัม์เมน เนว อสัก์ขิ อเจลํ ปาฏิกปุต์ตํ ตัม์หา อาสนา จาเวตุํ. อถ ตํ ปริสํ อาคัน์ต์วา เอวมาโรเจสิ "ปราภูตรูโป โภ อเจโล ปาฏิกปุต์โต "อายามิ อาวุโส อายามิ อาวุโสติ วัต์วา ตัต์เถว สํสัป์ปติ, น สัก์โกติ อาสนาปิ วุฏ์ฐาตุน์ติ. เอวํ วุต์เต อหํ ภัค์คว ตํ ปริสํ เอตทโวจํ "อภัพ์โพ โข อาวุโส อเจโล ปาฏิกปุต์โต ตํ วาจํ อัป์ปหาย ตํ จิต์ตํ อัป์ปหาย ตํ ทิฏ์ฐึ อัป์ปฏินิส์สชิต์วา มม สัม์มุขีภาวํ อาคัน์ตุํ. สเจปิส์ส เอวมัส์ส "อหัน์ตํ วาจํ อัป์ปหาย ตํ จิต์ตํ อัป์ปหาย ตํ ทิฏ์ฐึ อัป์ปฏินิส์สชิต์วา สมณัส์ส โคตมัส์ส สัม์มุขีภาวํ คัจ์เฉย์ยัน์ติ: มุท์ธาปิ ตัส์ส วิปเตย์ยาติ. สเจปายัส์มัน์ตานํ ลิจ์ฉวีนํ เอวมัส์ส "มยํ อเจลํ ปาฏิกปุต์ตํ ยาหิ วรัต์ตาหิ พัน์ธิต์วา โคยุเคหิ อาวิญ์เชย์ยามาติ: ตา วรัต์ตา ฉิช์เชรํ, ปาฏิกปุต์โต วา. อภัพ์โพ ปน อเจโล ปาฏิกปุต์โต ตํ วาจํ อัป์ปหาย ฯ เป ฯ มม สัม์มุขีภาวํ อาคัน์ตุํ, สเจปิส์ส เอวมัส์ส "อหัน์ตํ วาจํ อัป์ปหาย ฯ เป ฯ สมณัส์ส โคตมัส์ส สัม์มุขีภาวํ คัจ์เฉย์ยัน์ติ: มุท์ธาปิ ตัส์ส วิปเตย์ยาติ. อถ ข์วาหํ ภัค์คว ตํ ปริสํ ธัม์มิยา กถาย สัน์ทัส์เสสึ สมาทเปสึ สมุต์เตเชสึ สัม์ปหํเสสึ;

ตํ ปริสํ ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺเสตฺวา สมาทเปตฺวา สมุตฺเตเชตฺวา สมฺปหํเสตฺวา มหาพนฺธนา โมกฺขํ กริตฺวา จตุราสีติปาณสหสฺสานิ มหาวิทุคฺคา อุทฺธริตฺวา เตโชธาตุํ สมาปชฺชิตฺวา สตฺตตาลํ เวหาสํ อพฺภุคฺคนฺตฺวา อญฺญํปิ สตฺตตาลํปิ อคฺคึ อภินิมฺมินิตฺวา ชลิตฺวา ธูมายิตฺวา[1] มหาวเน กูฏาคารสาลายํ ปจฺจุฏฺฐาสึ. อถ โข ภคฺคว สุนกฺขตฺโต ลิจฺฉวิปุตฺโต เยนาหํ เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา มํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ. เอกมนฺตํ นิสินฺนํ โข อหํ ภคฺคว สุนกฺขตฺตํ ลิจฺฉวิปุตฺตํ เอตทโวจํ “ ตํ กึ มญฺญสิ สุนกฺขตฺต? ยเถว เต อหํ อเจลํ ปาฏิกปุตฺตํ อารพฺภ พฺยากาสึ, ตเถว ตํ วิปากํ โน อญฺญถาติ. ยเถว เม ภนฺเต ภควา อเจลํ ปาฏิกปุตฺตํ อารพฺภ พฺยากาสิ, ตเถว ตํ วิปากํ โน อญฺญถาติ. ตํ กึ มญฺญสิ สุนกฺขตฺต? ยทิ เอวํ สนฺเต กตํ วา โหติ อุตฺตริมนุสฺสธมฺมา อิทฺธิปาฏิหาริยํ อกตํ วาติ. อทฺธา โข ภนฺเต เอวํ สนฺเต กตํ โหติ อุตฺตริมนุสฺสธมฺมา อิทฺธิปาฏิหาริยํ โน อกตนฺติ. เอวมฺปิ โข มํ ตฺวํ โมฆปุริส อุตฺตริมนุสฺสธมฺมา อิทฺธิปาฏิหาริยํ กโรนฺตํ เอวํ วเทสิ “น หิ ปน เม ภนฺเต ภควา อุตฺตริมนุสฺสธมฺมา อิทฺธิปาฏิหาริยํ กโรตีติ. ปสฺส โมฆปุริส ยาวญฺจ เต อิทํ อปรทฺธนฺติ. เอวมฺปิ โข ภคฺคว สุนกฺขตฺโต

[1] สี. ธูปายิตฺวา.

สิจฺฉวิปุตฺโต มยา วุจฺจมาโน อปกฺกเมว อิมสฺมา ธมฺมวินยา, ยถา ตํ อาปายิโก เนรยิโก.

อคฺคญฺญญฺจาหํ ภคฺคว ปชานามิ, ตโต อุตฺตริตรํ ปชานามิ, ตญฺจ ปชานนํ น ปรามสามิ. อปรามสโต จ เม ปจฺจตฺตญฺเญว นิพฺพุติ วิทิตา, ยทภิชานํ ตถาคโต โน อนยํ อาปชฺชติ. สนฺติ ภคฺคว เอเก สมณพฺราหฺมณา อิสฺสรกุตฺตํ พฺรหฺมกุตฺตํ อาจริยกํ อคฺคญฺญํ ปญฺญเปนฺติ. ตฺยาหํ อุปสงฺกมิตฺวา เอวํ วทามิ "สจฺจํ กิร ตุมฺเห อายสฺมนฺโต อิสฺสรกุตฺตํ พฺรหฺมกุตฺตํ อาจริยกํ อคฺคญฺญํ ปญฺญเปถาติ. เต จ เม เอวํ ปุฏฺฐา "อามาติ ปฏิชานนฺติ, ตฺยาหํ เอวํ วทามิ "กถํวิหิตกํ ปน ตุมฺเห อายสฺมนฺโต อิสฺสรกุตฺตํ พฺรหฺมกุตฺตํ อาจริยกํ อคฺคญฺญํ ปญฺญเปถาติ. เต มยา ปุฏฺฐา น สมฺปายนฺติ. อสมฺปายนฺตา มมญฺเญว ปฏิปุจฺฉนฺติ; เตสาหํ ปุฏฺโฐ พฺยากโรมิ "โหติ โข โส อาวุโส สมโย, ยํ กทาจิ กรหจิ ทีฆสฺส อทฺธุโน อจฺจเยน อยํ โลโก สํวฏฺฏติ, สํวฏฺฏมาเน โลเก เยภุยฺเยน สตฺตา อาภสฺสรสํวตฺตนิกา โหนฺติ, เต ตตฺถ โหนฺติ มโนมยา ปีติภกฺขา สยํปภา อนฺตลิกฺขจรา สุภฏฺฐายิโน, จิรํ ทีฆมทฺธานํ ติฏฺฐนฺติ. โหติ โข โส อาวุโส สมโย, ยํ กทาจิ กรหจิ ทีฆสฺส อทฺธุโน อจฺจเยน อยํ โลโก วิวฏฺฏติ, วิวฏฺฏมาเน โลเก สุญฺญํ พฺรหฺมวิมานํ ปาตุภวติ. อถ อญฺญตโร สตฺโต อายุกฺขยา วา ปุญฺญกฺขยา วา อาภสฺสรกายา จวิตฺวา

สุญ๎ญํ พ๎รห๎มวิมานํ อุปปัช๎ชติ, โส ตัต๎ถ โหติ มโนมโย ปีติภัก๎โข สยํปโภ อัน๎ตลิก๎ขจโร สุภัฏ๎ฐายี, จิรํ ทีฆมัท๎ธานํ ติฏ๎ฐติ, ตัส๎ส ตัต๎ถ เอกกัส๎ส ทีฆรัต๎ตํ นิวุสิตัต๎ตา อนภิรติ ปริตัส๎สนา อุปปัช๎ชติ “อโห วต อัญ๎เญปิ สัต๎ตา อิต๎ถัต๎ตํ อาคัจ๎เฉย๎ยุน๎ติ. อถ โข อัญ๎เญปิ สัต๎ตา อายุก๎ขยา วา ปุญ๎ญัก๎ขยา วา อาภัส๎สรกายา จวิต๎วา สุญ๎ญํ พ๎รห๎มวิมานํ อุปปัช๎ชัน๎ติ ตัส๎ส สัต๎ตัส๎ส สหพ๎ยตํ, เตปิ ตัต๎ถ โหน๎ติ มโนมยา ปีติภัก๎ขา สยํปภา อัน๎ตลิก๎ขจรา สุภัฏ๎ฐายิโน, จิรํ ทีฆมัท๎ธานํ ติฏ๎ฐัน๎ติ. ตัต๎ราวุโส โย โส สัต๎โต ปฐมํ อุปปัน๎โน, ตัส๎ส เอวํ โหติ “อหมัส๎มิ พ๎รห๎มา มหาพ๎รห๎มา อภิภู อนภิภูโต อัญ๎ญทัต๎ถุทโส วสวัต๎ติ อิส๎สโร กัต๎ตา นิม๎มิตา เสฏ๎โฐ สัช๎ชิตา วสี ปิตา ภูตภัพ๎ยานํ, มยา อิเม สัต๎ตา นิม๎มิตา. ตํ กิส๎ส เหตุ? มมัญ๎หิ ปุพ๎เพ เอตทโหสิ “อโห วต อัญ๎เญปิ สัต๎ตา อิต๎ถัต๎ตํ อาคัจ๎เฉย๎ยุน๎ติ; อิติ มมัญ๎จ มโนปณิธิ อิเม จ สัต๎ตา อิต๎ถัต๎ตํ อาคตาติ. เยปิ เต สัต๎ตา ปัจ๎ฉา อุปปัน๎นา, เตสํปิ เอวํ โหติ “อยํ โข ภวํ พ๎รห๎มา มหาพ๎รห๎มา อภิภู อนภิภูโต อัญ๎ญทัต๎ถุทโส วสวัต๎ติ อิส๎สโร กัต๎ตา นิม๎มิตา เสฏ๎โฐ สัช๎ชิตา วสี ปิตา ภูตภัพ๎ยานํ, อิมินา มยํ โภตา พ๎รห๎มุนา นิม๎มิตา. ตํ กิส๎ส เหตุ? อิมัญ๎หิ มยํ อัท๎ทสาม ปฐมํ อุปปัน๎นํ, มยํ ปนัม๎หา ปัจ๎ฉา อุปปัน๎นาติ. ตัต๎ราวุโส โย โส สัต๎โต ปฐมํ

อุปปัน์โน, โส ทีฆายุกตโร จ โหติ วัณ์ณวัน์ตตโร จ มเหสัก์ขตโร จ. เย ปน เต สัต์ตา ปัจ์ฉา อุปปัน์นา. เต อัป์ปายุกตรา จ โหน์ติ ทุพ์พัณ์ณตรา จ อัป์เปสัก์ขตรา จ. ฐานํ โข ปเนตํ อาวุโส วิช์ชติ. ยํ อัญ์ญตโร สัต์โต ตัม์หา กายา จวิต์วา อิต์ถัต์ตํ อาคัจ์ฉติ, อิต์ถัต์ตํ อาคโต สมาโน อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชติ, อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชิโต สมาโน อาตัป์ปมัน์วาย ปธานมัน์วาย อนุโยคมัน์วาย อัป์ปมาทมัน์วาย สัม์มามนสิการมัน์วาย ตถารูปํ เจโตสมาธึ ผุสติ, ยถาสมาหิเต จิต์เต ตํ ปุพ์เพนิวาสํ อนุส์สรติ, ตโต ปรํ นานุส์สรติ. โส เอวมาห "โย โข โส ภวํ พ์รห์มา มหาพ์รห์มา อภิภู อนภิภูโต อัญ์ญทัต์ถุทโส วสวัต์ติ อิส์สโร กัต์ตา นิม์มิตา เสฏ์โฐ สัช์ชิตา วสี ปิตา ภูตภัพ์ยานํ. เยน มยํ โภตา พ์รห์มุนา นิม์มิตา, โส นิจ์โจ ธุโว สัส์สโต ทีฆายุโก อวิปริณามธัม์โม สัส์สติสมํ ตเถว ฐัส์สติ. เย ปน มยํ อหุม์หา เตน โภตา พ์รห์มุนา นิม์มิตา, เต มยํ อนิจ์จา อธุวา อสัส์สตา อัป์ปายุกา จวนธัม์มา อิต์ถัต์ตํ อาคตาติ. เอวํวิหิตกํ โภ ตุม์เห อายัส์มัน์โต อิส์สรกุต์ตํ พ์รห์มกุต์ตํ อาจริยกํ อัค์คัญ์ญํ ปัญ์ญเปถาติ. เต เอวมาหํสุ "เอวํ โข โน อาวุโส โคตม สุตํ ยเถวายัส์มา โคตโม อาหาติ. อัค์คัญ์ญัญ์จาหํ ภิก์ขเว ปชานามิ ฯ สํขิต์ตํ ฯ ยทภิชานํ ตถาคโต โน อนยํ อาปัช์ชติ.

สัน์ติ ภิก์ขเว เอเก สมณพ์ราห์มณา ขิฑ์ฑาปโทสิกํ

อาจริยกํ อัค์คัญ์ญํ ปัญ์ญเปน์ติ, ต์യาหํ อุปสังกมิต์วา เอวํ วทามิ "สัจ์จํ กิร ตุม์เห อายัส์มัน์โต ขิท์ฑาปโทสิกํ อาจริยกํ อัค์คัญ์ญํ ปัญ์ญเปถาติ. เต จ เม เอวํ ปุฏ์ฐา "อามาติ ปฏิชานัน์ติ. ต์യาหํ เอวํ วทามิ "กถํวิหิตกํ ปน ตุม์เห อายัส์มัน์โต ขิท์ฑาปโทสิกํ อาจริยกํ อัค์คัญ์ญํ ปัญ์ญเปถาติ. เต มยา ปุฏ์ฐา น สํปายัน์ติ, อสํปายัน์ตา มมํ เยว ปฏิปุจ์ฉัน์ติ; เตสาหํ ปุฏ์โฐ พ์ยากโรมิ "สัน์ตาวุโส ขิท์ฑาปโทสิกา นาม เทวา, เต อติเวลํ หัส์สขิท์ฑารติธัม์มสมาปัน์นา วิหรัน์ติ, เตสํ อติเวลํ หัส์สขิท์ฑารติธัม์มสมาปัน์นานํ วิหรตํ สติ สัม์มุส์สติ, สติยา สัม์โมสาย เต เทวา ตัม์หา กายา จวัน์ติ. ฐานํ โข ปเนตํ อาวุโส วิช์ชติ, ยํ อัญ์ญตโร สัต์โต ตัม์หา กายา จวิต์วา อิต์ถัต์ตํ อาคัจ์ฉติ, อิต์ถัต์ตํ อาคโต สมาโน อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชติ, อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชิโต สมาโน อาตัป์ปมัน์วาย ปธานมัน์วาย อนุโยคมัน์วาย อัป์ปมาทมัน์วาย สัม์มามนสิการมัน์วาย ตถารูปํ เจโตสมาธึ ผุสติ, ยถาสมาหิเต จิต์เต ตํ ปุพ์เพนิวาสํ อนุส์สรติ, ตโต ปรํ นานุส์สรติ. โส เอวมาห "เย โข เต โภน์โต เทวา น ขิท์ฑาปโทสิกา, เต น อติเวลํ หัส์สขิท์ฑารติธัม์มสมาปัน์นา วิหรัน์ติ, เตสํ นาติเวลํ หัส์สขิท์ฑารติธัม์มสมาปัน์นานํ วิหรตํ

สติ น สัม์มุส์สติ, สติยา อสัม์โมสาย เต เทวา ตัม์หา กายา น จวัน์ติ, นิจ์จา ธุวา สัส์สตา ทีฆายุกา อวิปรินามธัม์มา สัส์สติสมํ ตเถว ฐัส์สัน์ติ. เย ปน มยํ อหุม์หา ขิฑ์ฑาปโทสิกา, เต มยํ อติเวลํ หัส์สขิฑ์ฑารติธัม์มสมาปัน์นา วิหริม์หา, เตสัน์โน อติเวลํ หัส์สขิฑ์ฑารติธัม์มสมาปัน์นานํ วิหรตํ สติ สัม์มุส์สติ, สติยา สัม์โมสาย เต มยํ ตัม์หา กายา จุตา อนิจ์จา อธุวา อสัส์สตา อัป์ปายุกา จวนธัม์มา อิต์ถัต์ตํ อาคตาติ. เอวํวิหิตํ ปน ตุม์เห อายัส์มัน์โต ขิฑ์ฑาปโทสิกํ อาจริยกํ อัค์คัญ์ญํ ปัญ์ญเปถาติ. เต เอวมาหํสุ "เอวํ โข โน อาวุโส โคตม สุตํ ยเถวายัส์มา โคตโม อาหาติ. อัค์คัญ์ญัญ์จาหํ ภิก์ขเว ปชานามิ ฯ เป ฯ ยทภิชานํ ตถาคโต โน อนยํ อาปัช์ชติ.

สัน์ติ ภิก์ขเว เอเก สมณพ์ราห์มณา มโนปโทสิกํ อาจริยกํ อัค์คัญ์ญํ ปัญ์ญเปน์ติ, ต์ยาหํ อุปสังกมิต์วา เอวํ วทามิ "สัจ์จํ กิร ตุม์เห อายัส์มัน์โต มโนปโทสิกํ อาจริยกํ อัค์คัญ์ญํ ปัญ์ญเปถาติ. เต จ เม เอวํ ปุฏ์ฐา "อามาติ ปฏิชานัน์ติ. ต์ยาหํ เอวํ วทามิ "กถํวิหิตกํ ปน ตุม์เห อายัส์มัน์โต มโนปโทสิกํ อาจริยกํ อัค์คัญ์ญํ ปัญ์ญเปถาติ. เต มยา ปุฏ์ฐา น สํปายัน์ติ, อสํปายัน์ตา มมํ เยว ปฏิปุจ์ฉัน์ติ, เตสาหํ ปุฏ์โฐ พ์ยากโรมิ "สัน์ตาวุโส มโนปโทสิกา นาม เทวา, เต อติเวลํ อัญ์ญมัญ์ญํ อุปนิช์ฌายัน์ติ, เต

อติเวลํ อัญ์ญมัญ์ญํ อุปนิช์ฌายัน์ตา อัญ์ญมัญ์ญัม์หิ จิต์ตานิ ปโทเสน์ติ, เต อัญ์ญมัญ์ญํ ปทุฏ์ฐจิต์ตา กิลัน์ตกายา กิลัน์ตจิต์ตา, เต เทวา ตัม์หา กายา จวัน์ติ. ฐานํ โข ปเนตํ อาวุโส วิช์ชติ, ยํ อัญ์ญตโร สัต์โต ตัม์หา กายา จวิต์วา อิต์ถัต์ตํ อาคัจ์ฉติ, อิต์ถัต์ตํ อาคโต สมาโน อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชติ, อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชิโต สมาโน อาตัป์ปมัน์วาย ฯ เป ฯ ตถารูปํ เจโตสมาธึ ผุสติ, ยถาสมาหิเต จิต์เต ตํ ปุพ์เพนิวาสํ อนุส์สรติ, ตโต ปรํ นานุส์สรติ. โส เอวมาห "เย โข เต โภน์โต เทวา น มโนปโทสิกา, เต อติเวลํ อัญ์ญมัญ์ญํ น อุปนิช์ฌายัน์ติ, เต อติเวลํ อัญ์ญมัญ์ญํ น อุปนิช์ฌายัน์ตา อัญ์ญมัญ์ญัม์หิ จิต์ตานิ น ปโทเสน์ติ, เต อัญ์ญมัญ์ญํ อปทุฏ์ฐจิต์ตา อกิลัน์ตกายา อกิลัน์ตจิต์ตา, เต เทวา ตัม์หา กายา น จวัน์ติ, นิจ์จา ธุวา สัส์สตา ทีฆายุกา อวิปริณามธัม์มา สัส์สติสมํ ตเถว ฐัส์สัน์ติ. เย ปน มยํ อหุม์หา มโนปโทสิกา, เต มยํ อติเวลํ อัญ์ญมัญ์ญํ อุปนิช์ฌายิม์หา, เต มยํ อติเวลํ อัญ์ญมัญ์ญํ อุปนิช์ฌายัน์ตา อัญ์ญมัญ์ญัม์หิ จิต์ตานิ ปโทสยิม์หา, เต มยํ อัญ์ญมัญ์ญํ ปทุฏ์ฐจิต์ตา กิลัน์ตกายา กิลัน์ตจิต์ตา, เอวํ มยํ ตัม์หา กายา จุตา อนิจ์จา อธุวา อสัส์สตา อัป์ปายุกา จวนธัม์มา อิต์ถัต์ตํ อาคตาติ. เอวํวิหิตกํ ปน ตุม์เห อายัส์มัน์โต มโนปโทสิกํ

อาจริยกํ อคฺคญฺญํ ปญฺญเปถาติ. เต เอวมาหํสุ "เอวํ โข โน อาวุโส โคตม สุตํ ยเถวายสฺมา โคตโม อาหาติ. อคฺคญฺญญฺจาหํ ภคฺคว ปชานามิ ฯเปฯ ยทภิชานํ ตถาคโต โน อนยํ อาปชฺชติ.

สนฺติ ภคฺคว เอเก สมณพฺราหฺมณา อธิจฺจสมุปฺปนฺนํ อาจริยกํ อคฺคญฺญํ ปญฺญเปนฺติ, ตฺยาหํ อุปสงฺกมิตฺวา เอวํ วทามิ "สจฺจํ กิร ตุมฺเห อายสฺมนฺโต อธิจฺจสมุปฺปนฺนํ อาจริยกํ อคฺคญฺญํ ปญฺญเปถาติ. เต จ เม เอวํ ปุฏฺฐา "อามาติ ปฏิชานนฺติ, ตฺยาหํ เอวํ วทามิ "กถํวิหิตกํ ปน ตุมฺเห อายสฺมนฺโต อธิจฺจสมุปฺปนฺนํ อาจริยกํ อคฺคญฺญํ ปญฺญเปถาติ. เต จ มยา ปุฏฺฐา น สมฺปายนฺติ, อสมฺปายนฺตา มมํ เยว ปฏิปุจฺฉนฺติ; เตสาหํ ปุฏฺโฐ พฺยากโรมิ "สนฺตาวุโส อสญฺญิสตฺตา นาม เทวา, สญฺญุปฺปาทา จ ปน เต เทวา ตมฺหา กายา จวนฺติ. ฐานํ โข ปเนตํ อาวุโส วิชฺชติ, ยํ อญฺญตโร สตฺโต ตมฺหา กายา จวิตฺวา อิตฺถตฺตํ อาคจฺฉติ, อิตฺถตฺตํ อาคโต สมาโน อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชติ, อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิโต สมาโน อาตปฺปมนฺวาย ปธานมนฺวาย ฯเปฯ ตถารูปํ เจโตสมาธึ ผุสติ, ยถาสมาหิเต จิตฺเต ตํ สญฺญุปฺปาทํ อนุสฺสรติ, ตโต ปรํ นานุสฺสรติ. โส เอวมาห "อธิจฺจสมุปฺปนฺโน อตฺตา จ โลโก จ, ตํ กิสฺส เหตุ?

อหํ หิ ปุพ์เพ นาโหสึ. โสม์หิ เอตรหิ อหุต์วา สัน์ตาย ปรินโตติ. เอวํวิหิตกํ โน ตุม์เห อายัส์มัน์โต อธิจ์จสมุป์ปัน์นํ อาจริยกํ อัค์คัญ์ญํ ปัญ์ญเปถาติ. เต เอวมาหํสุ "เอวํ โข อาวุโส โคตม สุตํ ยเถวายัส์มา โคตโม อาหาติ. อัค์คัญ์ญัญ์จาหํ ภัค์คว ปชานามิ, ตัญ์จ ปชานามิ, ตโต จ อุต์ตริตรํ ปชานามิ, ตัญ์จ ปชานนํ น ปรามสามิ. อปรามสโต จ เม ปัจ์จัต์ตัญ์เญว นิพ์พุติ วิทิตา, ยทภิชานํ ตถาคโต โน อนยํ อาปัช์ชติ.

เอวํวาทึ โข มํ ภัค์คว เอวมัก์ขายึ เอเก สมณพ์ราห์มณา อสตา ตุจ์ฉา มุสา อภูเตน อัพ์ภาจิก์ขัน์ติ "วิปริโต สมโณ โคตโม ภิก์ขโว จ, สมโณ โคตโม เอวมาห "ยัส์มึ สมเย สุภํ วิโมก์ขํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ. สัพ์พํ ตัส์มึ สมเย "อสุภัน์เตว สัม์ปชานาตีติ. น โข ปนาหํ ภัค์คว เอวํ วทามิ "ยัส์มึ สมเย สุภํ วิโมก์ขํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ, สัพ์พํ ตัส์มึ สมเย "อสุภัน์เตว สัม์ปชานาตีติ. เอวํ จ โข อหํ ภัค์คว วทามิ "ยัส์มึ สมเย สุภํ วิโมก์ขํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ, "สุภัน์เตว ตัส์มึ สมเย สัม์ปชานาตีติ. เต จ วิปริตา เย ภควัน์ตํ วิปริตัต์ตา ทหัน์ติ ภิก์ขโว จ, เอวํปสัน์โน อหํ ภัน์เต ภควติ, ปโหติ จ เม ภควา ตถา ธัม์มํ เทเสตุํ, ยถา อหํ สุภํ วิโมก์ขํ อุปสัม์ปัช์ช วิหเรย์ยัน์ติ. ทุก์กรํ โข เอตํ ภัค์คว ตยา อัญ์ญทิฏ์ฐิเกน อัญ์ญขัน์ติเกน

อญฺญรุจิเกน อญฺญตฺร อาโยเคน อญฺญตฺร อาจริยเกน สุภํ วิโมกฺขํ อุปสมฺปชฺช วิหริตุ. อิงฺฆ ตฺวํ ภคฺคว โย จ เต อยํ มยิ ปสาโท, ตเมว ตฺวํ สาธุกํ อนุรกฺขาติ. สเจตํ ภนฺเต มยา ทุกฺกรํ อญฺญทิฏฺฐิเกน อญฺญขนฺติเกน อญฺญรุจิเกน อญฺญตฺร อาโยเคน อญฺญตฺร อาจริยเกน สุภํ วิโมกฺขํ อุปสมฺปชฺช วิหริตุ. โย จ เม อยํ ภนฺเต ภควติ ปสาโท, ตเมวาหํ สาธุกมนุรกฺขิสฺสามีติ. อิทมโวจ ภควา. อตฺตมโน ภคฺควโคตฺโต ปริพฺพาชโก ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทีติ.

ปาฏิกสุตฺตํ ปฐมํ.

อุทุมฺพริกสุตฺตํ ทุติยํ.

เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา ราชคเห วิหรติ คิชฺฌกูเฏ ปพฺพเต. เตน โข ปน สมเยน นิโคฺรโธ ปริพฺพาชโก อุทุมฺพริกาย ปริพฺพาชการาเม ปฏิวสติ มหติยา ปริพฺพาชกปริสาย สทฺธึ ตึสมตฺเตหิ ปริพฺพาชกสเตหิ. อถ โข สนฺธาโน คหปติ ทิวาทิวสฺเสว ราชคหา นิกฺขมิ ภควนฺตํ ทสฺสนาย. อถ โข สนฺธานสฺส คหปติสฺส เอตทโหสิ "อกาโล โข ตาว ภควนฺตํ ทสฺสนาย ปฏิสลฺลีโน ภควา, มโนภาวนียานมฺปิ ภิกฺขูนํ อสมโย ทสฺสนาย, ปฏิสลฺลีนา มโนภาวนียา ภิกฺขู; ยนฺนูนาหํ เยน อุทุมฺพริกาย ปริพฺพาชการาโม

เยน นิโคฺรโธ ปริพฺพาชโก เตนุปสงฺกเมยฺยนฺติ. อถ โข สนฺธาโน คหปติ เยน อุทุมฺพริกาย ปริพฺพาชการาโม เยน นิโคฺรโธ ปริพฺพาชโก เตนุปสงฺกมิ.

เตน โข ปน สมเยน นิโคฺรโธ ปริพฺพาชโก มหติยา ปริพฺพาชกปริสาย สทฺธึ นิสินฺโน โหติ อุนฺนาทินิยา อุจฺจาสทฺทมหาสทฺทาย อเนกวิหิตํ ติรจฺฉานกถํ กเถนฺติยา. เสยฺยถีทํ? ราชกถํ โจรกถํ มหามตฺตกถํ เสนากถํ ภยกถํ ยุทฺธกถํ อนฺนกถํ ปานกถํ วตฺถกถํ สยนกถํ มาลากถํ คนฺธกถํ ญาติกถํ ยานกถํ คามกถํ นิคมกถํ ชนปทกถํ นครกถํ อิตฺถิกถํ ปุริสกถํ สุราปานกถํ วิสิขากถํ กุมฺภฏฺฐานกถํ ปุพฺพเปตกถํ นานตฺตกถํ โลกกฺขายิกํ กถํ สมุทฺทกฺขายิกํ กถํ อิติภวาภวกถํ อิติ วา. อทฺทสา โข นิโคฺรโธ ปริพฺพาชโก สนฺธานํ คหปตึ ทูรโตว อาคจฺฉนฺตํ; ทิสฺวา สกํ ปริสํ สณฺฐเปสิ "อปฺปสทฺทา โภนฺโต โหนฺตุ, มา โภนฺโต สทฺทมกตฺถ, อยํ สมณสฺส โคตมสฺส สาวโก อาคจฺฉติ สนฺธาโน คหปติ; ยาวตา โข ปน สมณสฺส โคตมสฺส สาวกา คิหี โอทาตวสนา ราชคเห ปฏิวสนฺติ, อยํ เตสํ อญฺญตโร สนฺธาโน คหปติ, อปฺปสทฺทกามา โข ปนายสฺมนฺโต อปฺปสทฺทสฺส วณฺณวาทิโน, อปฺเปว นาม อปฺปสทฺทํ ปริสํ วิทิตฺวา อุปสงฺกมิตพฺพํ มญฺเญยฺยาติ. เอวํ วุตฺเต เต ปริพฺพาชกา ตุณฺหี อเหสุํ.

อถ โข สนฺธาโน คหปติ เยน นิโคฺรโธ ปริพฺพาชโก

เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา นิโคฺรเธน ปริพฺพาชเกน สทฺธึ สมฺโมทิ. สมฺโมทนียํ กถํ สาราณียํ วีติสาเรตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ. เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข สนฺธาโน คหปติ นิโคฺรธํ ปริพฺพาชกํ เอตทโวจ "อญฺญถา โข อิเม โภนฺโต อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา สงฺคมฺม สมาคมฺม อุนฺนาทิโน อุจฺจาสทฺทมหาสทฺทา อเนกวิหิตํ ติรจฺฉานกถํ อนุยุตฺตา วิหรนฺติ. เสยฺยถีทํ? ราชกถํ โจรกถํ ฯเปฯ อิติภวาภวกถํ อิติ วา. อญฺญถา โข ปน โส ภควา อรญฺเญ วนปตฺถานิ ปนฺตานิ เสนาสนานิ ปฏิเสวติ อปฺปสทฺทานิ อปฺปนิโฆสานิ วีชนวาตานิ มนุสฺสราหเสยฺยกานิ ปฏิสลฺลานสารุปฺปานีติ. เอวํ วุตฺเต นิโคฺรโธ ปริพฺพาชโก สนฺธานํ คหปตึ เอตทโวจ "ยคฺเฆ คหปติ ชาเนยฺยาสิ "เกน สมโณ โคตโม สทฺธึ สลฺลปติ? เกน สากจฺฉํ สมาปชฺชติ? เกน ปญฺญาเวยฺยตฺติยํ สมาปชฺชติ? สุญฺญาคารหตา สมณสฺส โคตมสฺส ปญฺญา, อปริสาวจโร สมโณ โคตโม, นาลํ สลฺลาปาย, โส อนฺตมนฺตาเนว เสวติ; เสยฺยถาปิ นาม โคกาณา ปริยนฺตจารินี อนฺตมนฺตาเนว เสวติ, เอวเมว สุญฺญาคารหตา สมณสฺส โคตมสฺส ปญฺญา, อปริสาวจโร สมโณ โคตโม นาลํ สลฺลาปาย, โส อนฺตมนฺตาเนว เสวติ; อิงฺฆ คหปติ สมโณ โคตโม อิมํ ปริสํ อาคจฺเฉยฺย. เอกปญฺเหเนว นํ สํสาเทยฺยาม, ตุจฺฉกุมฺภึว นํ มญฺเญ โอโรเธยฺยามาติ.

อสฺโสสิ โข ภควา ทิพฺพาย โสตธาตุยา วิสุทฺธาย

ฉลิกกนฺตมานุสิกาย สนฺธานสฺส คหปติสฺส นิโคฺรเธน ปริพฺพาชเกน สทฺธึ อิมํ กถาสลฺลาปํ. อถ โข ภควา คิชฺฌกูฏา ปพฺพตา โอโรหิตฺวา เยน สุมาคธาย ตีเร โมรนิวาโป เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา สุมาคธาย ตีเร โมรนิวาเป อพฺโภกาเส จงฺกมติ. อทฺทสา โข นิโคฺรโธ ปริพฺพาชโก ภควนฺตํ สุมาคธาย ตีเร โมรนิวาเป อพฺโภกาเส จงฺกมนฺตํ; ทิสฺวา สกํ ปริสํ สณฺฐเปสิ "อปฺปสทฺทา โภนฺโต โหนฺตุ, มา โภนฺโต สทฺทมกตฺถ, อยํ สมโณ โคตโม สุมาคธาย ตีเร โมรนิวาเป อพฺโภกาเส จงฺกมติ, อปฺปสทฺทกาโม โข ปน โส อายสฺมา อปฺปสทฺทสฺส วณฺณวาที, อปฺเปว นาม อปฺปสทฺทํ ปริสํ วิทิตฺวา อุปสงฺกมิตพฺพํ มญฺเญยฺย; สเจ สมโณ โคตโม อิมํ ปริสํ อาคจฺเฉยฺย, อิมนฺตํ ปญฺหํ ปุจฺเฉยฺยาม 'โก นาม โส ภนฺเต ภควโต ธมฺโม, เยน ภควา สาวเก วิเนติ, เยน ภควตา สาวกา วินีตา อสฺสาสปฺปตฺตา ปฏิชานนฺติ อชฺฌาสยํ อาทิพฺรหฺมจริยนฺติ. เอวํ วุตฺเต เต ปริพฺพาชกา ตุณฺหี อเหสุํ.

อถ โข ภควา เยน นิโคฺรโธ ปริพฺพาชโก เตนุปสงฺกมิ. อถ โข นิโคฺรโธ ปริพฺพาชโก ภควนฺตํ เอตทโวจ "เอตุ โข ภนฺเต ภควา, สฺวาคตํ ภนฺเต ภควโต, จิรสฺสํ โข ภนฺเต ภควา อิมํ ปริยายมกาสิ ยทิทํ อิธาคมนาย, นิสีทตุ ภนฺเต ภควา อิทมาสนํ ปญฺญตฺตนฺติ. นิสีทิ ภควา ปญฺญตฺเต อาสเน. นิโคฺรโธปิ โข

ปริพฺพาชโก อญฺญตรํ นีจํ อาสนํ คเหตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ. เอกมนฺตํ นิสินฺนํ โข นิโคฺรธํ ปริพฺพาชกํ ภควา เอตทโวจ "กายนุตฺถ นิโคฺรธ เอตรหิ กถาย สนฺนิสินฺนา, กา จ ปน โว อนฺตรากถา วิปฺปกตาติ. เอวํ วุตฺเต นิโคฺรโธ ปริพฺพาชโก ภควนฺตํ เอตทโวจ "อิธ มยํ ภนฺเต อทฺทสาม ภควนฺตํ สุมาคธาย ตีเร โมรนิวาเป อพฺโภกาเส จงฺกมนฺตํ; ทิสฺวา เอวํ อโวจุมฺหา "สเจ สมโณ โคตโม อิมํ ปริสํ อาคจฺเฉยฺย. อิมนฺตํ มยํ ปญฺหํ ปุจฺเฉยฺยาม "โก นาม โส ภนฺเต ภควโต ธมฺโม, เยน ภควา สาวเก วิเนติ, เยน ภควตา สาวกา วินีตา อสฺสาสปฺปตฺตา ปฏิชานนฺติ อชฺฌาสยํ อาทิพฺรหฺมจริยนฺติ. อยํ โข โน ภนฺเต อนฺตรากถา วิปฺปกตา, อถ ภควา อนุปฺปตฺโตติ. ทุชฺชานํ โข ปเนตํ นิโคฺรธ ตยา อญฺญทิฏฺฐิเกน อญฺญขนฺติเกน อญฺญรุจิเกน อญฺญตฺร อาโยเคน อญฺญตฺร อาจริยเกน, เยนาหํ สาวเก วิเนมิ, เยน มยา สาวกา วินีตา อสฺสาสปฺปตฺตา ปฏิชานนฺติ อชฺฌาสยํ อาทิพฺรหฺมจริยนฺติ. อิงฺฆ ตฺวํ มํ นิโคฺรธ สเก อาจริยเก อธิเชคุจฺเฉ ปญฺหํ ปุจฺฉ "กถํสนฺตา นุ โข ภนฺเต ตโปชิคุจฺฉา ปริปุณฺณา โหติ กถํ อปริปุณฺณาติ. เอวํ วุตฺเต เต ปริพฺพาชกา อุนฺนาทิโน อุจฺจาสทฺทมหาสทฺทา อเหสุํ "อจฺฉริยํ วต โภ อพฺภุตํ วต โภ, สมณสฺส โคตมสฺส มหิทฺธิกตา มหานุภาวตา, ยตฺร หิ นาม สกวาทํ ฐเปสฺสติ ปรวาเทน ปวาเรสฺสตีติ.

อถ โข นิโคฺรโธ ปริพฺพาชโก เต ปริพฺพาชเก อปฺปสทฺเท กตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ "มยํ โข ภนฺเต ตโปชิคุจฺฉาวาทา ตโปชิคุจฺฉํ อลฺลีนา วิหราม, กถํสนฺตา นุ โข ภนฺเต ตโปชิคุจฺฉา ปริปุณฺณา โหติ กถํ อปริปุณฺณาติ. อิธ นิโคฺรธ ตปสฺสี อเจลโก โหติ มุตฺตาจาโร หตฺถาวเลขโน, น เอหิภทฺทนฺติโก น ติฏฺฐภทฺทนฺติโก, น อภิหฏํ น อุทฺทิสฺส กตํ น นิมนฺตนํ สาทิยติ, โส น กุมฺภิมุขา ปฏิคฺคณฺหาติ, น กโฬปิมุขา ปฏิคฺคณฺหาติ, น เอฬกมนฺตรํ, น ทณฺฑมนฺตรํ น มุสลมนฺตรํ น ทฺวินฺนํ ภุญฺชมานานํ น คพฺภินิยา น ปายมานาย น ปุริสนฺตรคตาย น สงฺกิตฺตีสุ น ยตฺถ สา อุปฏฺฐิตา โหติ, น ยตฺถ มกฺขิกา สณฺฑสณฺฑจารินี น มจฺฉํ น มํสํ น สุรํ น เมรยํ น ถุโสทกํ ปิวติ. โส เอกาคาริโก วา โหติ เอกาโลปิโก, ทฺวาคาริโก วา โหติ ทฺวาโลปิโก, สตฺตาคาริโก วา โหติ สตฺตาโลปิโก; เอกิสฺสาปิ ทตฺติยา ยาเปติ, ทฺวีหิปิ ทตฺตีหิ ยาเปติ, สตฺตหิปิ ทตฺตีหิ ยาเปติ; เอกาหิกมฺปิ อาหารํ อาหาเรติ, ทฺวีหิกมฺปิ อาหารํ อาหาเรติ, สตฺตาหิกมฺปิ อาหารํ อาหาเรติ อิติ เอวรูปํ อทฺธมาสิกํ ปริยายภตฺตโภชนานุโยคมนุยุตฺโต วิหรติ. โส สากภกฺโข วา โหติ, สามากภกฺโข วา โหติ, นีวารภกฺโข วา โหติ, ททฺทุลภกฺโข วา โหติ, หฏภกฺโข วา โหติ, กณภกฺโข วา โหติ, อาจามภกฺโข วา โหติ, ปิญฺญากภกฺโข วา โหติ,

ติณภัก์โข วา โหติ, โคมยภัก์โข วา โหติ; วนมูลผลาหาโร ยาเปติ ปวัต์ตผลโภชี. โส สาณานิปิ ธาเรติ, มสาณานิปิ ธาเรติ, ฉวทุส์สานิปิ ธาเรติ, ปํสุกูลานิปิ ธาเรติ, ติรีฏานิปิ ธาเรติ, อชินานิปิ ธาเรติ, อชินัก์ขิปํปิ ธาเรติ, กุสจีรํปิ ธาเรติ, วากจีรํปิ ธาเรติ, ผลกจีรํปิ ธาเรติ, เกสกัม์พลํปิ ธาเรติ, วาลกัม์พลํปิ ธาเรติ, อุลูกปัก์ขิกํปิ ธาเรติ; เกสมัส์สุโลจโกปิ โหติ เกสมัส์สุโลจนานุโยคมนุยุต์โต อุพ์ภัฏ์ฐโกปิ โหติ, อาสนปฏิก์ขิต์โต อุก์กุฏิโกปิ โหติ, อุก์กุฏิกัป์ปธานมนุยุต์โต กัณ์ฏกาปัส์สยิโกปิ โหติ; กัณ์ฏกาปัส์สเย เสย์ยํ กัป์เปติ, ผลกเสย์ยํปิ กัป์เปติ, ถัณ์ฑิลเสย์ยํปิ กัป์เปติ; เอกปัส์สยิโกปิ โหติ รโชชัล์ลธโร, อัพ์โภกาสิโกปิ โหติ ยถาสัน์ถติโก, เวกฏิโกปิ โหติ วิกฏโภชนานุโยคมนุยุต์โต, อาปานโกปิ โหติ อาปานกัต์ตมนุยุต์โต; สายํ ตติยกํปิ อุทโกโรหนานุโยคมนุยุต์โต วิหรติ. ตํ กึ มัญ์ญสิ นิโค์รธ? ยทิ เอวํ สัน์เต ตโปชิคุจ์ฉา ปริปุณ์ณา โหติ อปริปุณ์ณาติ. อัท์ธา โข ภัน์เต เอวํ สัน์เต ตโปชิคุจ์ฉา ปริปุณ์ณา โหติ โน อปริปุณ์ณาติ. เอวํ ปริปุณ์ณายปิ โข อหํ นิโค์รธ ตโปชิคุจ์ฉาย อเนกวิหิเต อุปัก์กิเลเส วทามีติ.

ยถากถํ ปน ภัน์เต ภควา เอวํปริปุณ์ณาย ตโปชิคุจ์ฉาย อเนกวิหิเต อุปัก์กิเลเส วทตีติ. อิธ นิโค์รธ ตปัส์สี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา อัต์ตมโน โหติ ปริปุณ์ณสังกัป์โป;

ยํปิ นิโค๎รธ ตปัส์สี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา อัต์ตมโน โหติ ปริปุณ์ณสังกัปโป. อยํปิ โข นิโค๎รธ ตปัส์สิโน อุปัก์กิเลโส โหติ. ปุน จปรํ นิโค๎รธ ตปัส์สี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา อัต์ตานุก์กังเสติ ปรํ วัม์เภติ. ยัม์ปิ นิโค๎รธ ตปัส์สี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา อัต์ตานุก์กังเสติ ปรํ วัม์เภติ. อยํปิ โข นิโค๎รธ ตปัส์สิโน อุปัก์กิเลโส โหติ. ปุน จปรํ นิโค๎รธ ตปัส์สี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา มัช์ชติ มุจ์ฉติ มทมาปัช์ชติ. ยํปิ นิโค๎รธ ตปัส์สี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา มัช์ชติ มุจ์ฉติ มทมาปัช์ชติ. อยํปิ โข นิโค๎รธ ตปัส์สิโน อุปัก์กิเลโส โหติ. ปุน จปรํ นิโค๎รธ ตปัส์สี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา ลาภสัก์การสิโลกํ อภินิพ์พัต์เตติ, โส เตน ลาภสัก์การสิโลเกน อัต์ตมโน โหติ ปริปุณ์ณสังกัปโป. ยํปิ นิโค๎รธ ตปัส์สี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ลาภสัก์การสิโลเกน อัต์ตมโน โหติ ปริปุณ์ณสังกัปโป. อยํปิ โข นิโค๎รธ ตปัส์สิโน อุปัก์กิเลโส โหติ. ปุน จปรํ นิโค๎รธ ตปัส์สี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา ลาภสัก์การสิโลกํ อภินิพ์พัต์เตติ, โส เตน ลาภสัก์การสิโลเกน อัต์ตานุก์กังเสติ ปรํ วัม์เภติ. ยํปิ นิโค๎รธ ตปัส์สี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา ลาภสัก์การสิโลกํ อภินิพ์พัต์เตติ, โส เตน ลาภสัก์การสิโลเกน อัต์ตานุก์กังเสติ ปรํ วัม์เภติ. อยํปิ โข นิโค๎รธ ตปัส์สิโน อุปัก์กิเลโส โหติ. ปุน จปรํ นิโค๎รธ ตปัส์สี ตปํ สมาทิยติ,

โส เตน ตปสา ลาภสกฺการสิโลกํ อภินิพฺพตฺเตติ, โส เตน ลาภสกฺการสิโลเกน มชฺชติ มุจฺฉติ มทมาปชฺชติ. ยมฺปิ นิโคฺรธ ตปสฺสี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา ลาภสกฺการสิโลกํ อภินิพฺพตฺเตติ, โส เตน ลาภสกฺการสิโลเกน มชฺชติ มุจฺฉติ มทมาปชฺชติ. อยมฺปิ โข นิโคฺรธ ตปสฺสิโน อุปกฺกิเลโส โหติ. ปุน จปรํ นิโคฺรธ ตปสฺสี ตปํ สมาทิยติ, โภชเนสุ โวทาสํ อาปชฺชติ "อิทํ เม ขมติ, อิทํ เม น ขมตีติ. โส ยญฺจ ขฺวาสฺส น ขมติ ตํ สาเปกฺโข ปชหติ, ยํ ปนสฺส ขมติ, ตํ คธิโต มุจฺฉิโต อชฺโฌปนฺโน อนาทีนวทสฺสาวี อนิสฺสรณปญฺโญ ปริภุญฺชติ. อยมฺปิ โข นิโคฺรธ ตปสฺสิโน อุปกฺกิเลโส โหติ. ปุน จปรํ นิโคฺรธ ตปสฺสี ตปํ สมาทิยติ "ลาภสกฺการสิโลกนิกนฺติเหตุ สกฺกริสฺสนฺติ มํ ราชาโน ราชมหามตฺตา ขตฺติยา พฺราหฺมณา คหปติกา ติตฺถิยาติ. อยมฺปิ โข นิโคฺรธ ตปสฺสิโน อุปกฺกิเลโส โหติ. ปุน จปรํ นิโคฺรธ ตปสฺสี อญฺญตรํ สมณํ วา พฺราหฺมณํ วา กุโต อปสาเทตา โหติ "กึ ปนายํ สมฺพหุลาชีโว สพฺพสมฺภํ สํภกฺเขติ. เสยฺยถีทํ? มูลพีชํ ขนฺธพีชํ ผลุพีชํ อคฺคพีชํ พีชพีชเมว ปญฺจมํ อสนิวิจกฺกํ ทนฺตกูฏํ สมณปฺปวาเทนาติ. อยมฺปิ โข นิโคฺรธ ตปสฺสิโน อุปกฺกิเลโส โหติ. ปุน จปรํ นิโคฺรธ ตปสฺสี ปสฺสติ อญฺญตรํ สมณํ วา พฺราหฺมณํ วา กุเลสุ สกฺกริยมานํ ครุกริยมานํ

มานิยมานํ ปูชิยมานํ. ตัส์ส เอวํ โหติ "อิมัม์หิ นาม สัม์พหุลาชีวํ กุลสุ สัก์กโรน์ติ ครุกโรน์ติ มาเนน์ติ ปูเชน์ติ, มํ ปน ตปั์ส์สึ ลูขาชีวึ กุลสุ น สัก์กโรน์ติ น ครุกโรน์ติ น มาเนน์ติ น ปูเชน์ตีติ. อิติ โส อิส์สามัจ์ฉริยํ กุลสุ อุปั์ปาเทตา โหติ. อยํปิ โข นิโค์รธ ตปั์ส์สิโน อุปั์กิเลโส โหติ. ปุน จปรํ นิโค์รธ ตปั์ส์สี อาปาถกนิสาที โหติ. อยํปิ โข นิโค์รธ ตปั์ส์สิโน อุปั์กิเลโส โหติ. ปุน จปรํ นิโค์รธ ตปั์ส์สี อัต์ตานํ อทัส์สยมาโน กุลสุ จรติ "อิทํปิ เม ตปั์ส์มึ, อิทํปิ เม ตปั์ส์มิน์ติ. อยํปิ โข นิโค์รธ ตปั์ส์สิโน อุปั์กิเลโส โหติ. ปุน จปรํ นิโค์รธ ตปั์ส์สี กิญ์จิ เทว ปฏิจ์ฉัน์นํ เสวติ, โส "ขมติ เต อิทัน์ติ ปุฏ์โฐ สมาโน อัก์ขมมานํ อาห "ขมตีติ, ขมมานํ อาห "ขมตีติ. อิติ โส สัม์ปชานมุสา ภาสิตา โหติ. อยํปิ โข นิโค์รธ ตปั์ส์สิโน อุปั์กิเลโส โหติ. ปุน จปรํ นิโค์รธ ตปั์ส์สี ตถาคตัส์ส วา ตถาคตสาวกัส์ส วา ธัม์มํ เทเสน์ตัส์ส สัน์ตํ เยว ปริยายํ อนุญ์เญย์ยํ นานุชานาติ. อยํปิ โข นิโค์รธ ตปั์ส์สิโน อุปั์กิเลโส โหติ. ปุน จปรํ นิโค์รธ ตปั์ส์สี โกธโน โหติ อุปนาหี. ยํปิ นิโค์รธ ตปั์ส์สี โกธโน โหติ อุปนาหี. อยํปิ โข นิโค์รธ ตปั์ส์สิโน อุปั์กิเลโส โหติ. ปุน จปรํ นิโค์รธ ตปั์ส์สี มัก์ขี โหติ ปลาสี, อิส์สุกี โหติ มัจ์ฉรี, สโฐ โหติ มายาวี, ถัท์โธ โหติ อติมานี, ปาปิจ์โฉ โหติ ปาปิกานํ อิจ์ฉานํ

วสังคโต, มิจฺฉาทิฏฺ ฐิโก โหติ อนฺตคาหิกาย ทิฏฺฐิยา สมนฺนาคโต, สนฺทิฏฺฐิปรามาสี โหติ อาธานคาหี ทุปฺปฏินิสฺสคฺคี. ยมฺปิ โข นิโคฺรธ ตปสฺสี สนฺทิฏฺฐิปรามาสี โหติ อาธานคาหี ทุปฺปฏินิสฺสคฺคี. อยมฺปิ โข นิโคฺรธ ตปสฺสิโน อุปกฺกิเลโส โหติ. ตํ กึ มญฺญสิ นิโคฺรธ? ยทิ เม ตโปชิคุจฺฉา อุปกฺกิเลสา วา อนุปกฺกิเลสา วาติ. อทฺธา โข อิเม ภนฺเต ตโปชิคุจฺฉา อุปกฺกิเลสา โน อนุปกฺกิเลสา; ฐานํ โข ปเนตํ ภนฺเต วิชฺชติ, ยํ อิเธกจฺโจ ตปสฺสี สพฺเพเหว อิเมหิ อุปกฺกิเลเสหิ สมนฺนาคโต อสฺส, โก ปน วาโท อญฺญตรญฺญตเรนาติ.

อิธ นิโคฺรธ ตปสฺสี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา น อตฺตมโน โหติ น ปริปุณฺณสงฺกปฺโป. ยมฺปิ นิโคฺรธ ตปสฺสี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา น อตฺตมโน โหติ น ปริปุณฺณสงฺกปฺโป, เอวํ โส ตสฺมึ ฐาเน ปริสุทฺโธ โหติ. ปุน จปรํ นิโคฺรธ ตปสฺสี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา น อตฺตานุกฺกํเสติ น ปรํ วมฺเภติ. ฯเปฯ เอวํ โส ตสฺมึ ฐาเน ปริสุทฺโธ โหติ. ปุน จปรํ นิโคฺรธ ตปสฺสี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา น มชฺชติ น มุจฺฉติ น ปมาทมาปชฺชติ. ฯเปฯ เอวํ โส ตสฺมึ ฐาเน ปริสุทฺโธ โหติ. ปุน จปรํ นิโคฺรธ ตปสฺสี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา ลาภสกฺการสิโลกํ อภินิพฺพตฺเตติ, โส เตน ลาภสกฺการสิโลเกน น อตฺตมโน โหติ น ปริปุณฺณสงฺกปฺโป. ยมฺปิ

นิโค๎รธ ตปั๎สสี ฯเปฯ เอวํ โส ตั๎สมึ ฐาเน ปริสุท๎โธ โหติ. ปุน จปรํ นิโค๎รธ ตปั๎สสี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา ลาภสัก๎การสิโลกํ อภินิพ๎พัต๎เตติ, โส เตน ลาภสัก๎การสิโลเกน น อัต๎ตานุกั๎กังเสติ น ปรํ วัม๎เภติ. ยํปิ นิโค๎รธ ตปั๎สสี ฯเปฯ เอวํ โส ตั๎สมึ ฐาเน ปริสุท๎โธ โหติ. ปุน จปรํ นิโค๎รธ ตปั๎สสี ตปํ สมาทิยติ, โส เตน ตปสา ลาภสัก๎การสิโลกํ อภินิพ๎พัต๎เตติ, โส เตน ลาภสัก๎การสิโลเกน น มัช๎ชติ น มุจ๎ฉติ น ปมาทมาปัช๎ชติ. ยํปิ นิโค๎รธ ตปั๎สสี ฯเปฯ เอวํ โส ตั๎สมึ ฐาเน ปริสุท๎โธ โหติ. ปุน จปรํ นิโค๎รธ ตปั๎สสี ตปํ สมาทิยติ, โภชเนสุ น โวทาสํ อาปัช๎ชติ “อิทํ เม ขมติ, อิทํ เม น ขมตีติ. โส ยัญ๎จ ข๎วาสั๎ส น ขมติ ตํ อนเปก๎โข ปชหติ, ยํ ปนั๎ส ขมติ, ตํ อคธิโต อมุจ๎ฉิโต อนัช๎โฌปัน๎โน อาทีนวทั๎สสาวี นิส๎สรณปัญ๎โญ ปริภุญ๎ชติ, เอวํ โส ตั๎สมึ ฐาเน ปริสุท๎โธ โหติ. ปุน จปรํ นิโค๎รธ ตปั๎สสี ตปํ สมาทิยติ, น โส “ลาภสัก๎การสิโลกนิกัน๎ติเหตุ สัก๎กริสั๎สัน๎ติ มํ ราชาโน ราชมหามัต๎ตา ขัต๎ติยา พ๎ราห๎มณา คหปติกา ติต๎ถิยาติ, เอวํ โส ตั๎สมึ ฐาเน ปริสุท๎โธ โหติ. ปุน จปรํ นิโค๎รธ ตปั๎สสี อัญ๎ญตรํ สมณํ วา พ๎ราห๎มณํ วา น อปสาเทตา โหติ “กึ ปนายํ สัม๎พหุลาชีโว สัพ๎พํ สัม๎ภัก๎เขติ. เสย๎ยถีทํ? มูลพีชํ ขัน๎ธพีชํ ผลุพีชํ อัค๎คพีชํ

ติชกิชเมว ขัญจิม อธมฺมิวิจ์ฉิก สัน์ตกฏฺ สมณปั้ปวาเทนาติ, เอวํ โส ตัส์มึ ฐาเน ปริสุท์โธ โหติ. ปุน จปรํ นิโค์รธ ตปั์ส์สี ปั์สฺสติ อัญ์ญตรํ สมณํ วา พ์ราห์มณํ วา กุเลสุ สัก์กริยมานํ ครุกริยมานํ มานิยมานํ ปูชิยมานํ. ตัส์ส น เอวํ โหติ "อิมัม์หิ นาม สัม์พหุลาชีวํ กุเลสุ สัก์กโรน์ติ ครุกโรน์ติ มาเนน์ติ ปูเชน์ติ, มํ ปน ตปั์ส์สึ ลูขาชีวึ กุเลสุ น สัก์กโรน์ติ น ครุกโรน์ติ น มาเนน์ติ น ปูเชน์ตีติ. อิติ โส อิส์สามัจ์ฉริยํ กุเลสุ นุปั์ปาเทตา โหติ, เอวํ โส ตัส์มึ ฐาเน ปริสุท์โธ โหติ. ปุน จปรํ นิโค์รธ ตปั์ส์สี น อาปาถกนิสาที โหติ. เอวํ โส ตัส์มึ ฐาเน ปริสุท์โธ โหติ. ปุน จปรํ นิโค์รธ ตปั์ส์สี น อัต์ตานํ อทัส์สยมาโน กุเลสุ จรติ "อิทัม์ปิ เม ตปั์ส์มึ, อิทัม์ปิ เม ตปั์ส์มิน์ติ, เอวํ โส ตัส์มึ ฐาเน ปริสุท์โธ โหติ. ปุน จปรํ นิโค์รธ ตปั์ส์สี น กิญ์จิ เทว ปฏิจ์ฉัน์นํ เสวติ, โส "ขมติ เต อิทัน์ติ ปุฏ์โฐ สมาโน อัก์ขมมานํ อาห "น ขมตีติ, ขมมานํ อาห "ขมตีติ. อิติ โส สัม์ปชานมุสา น ภาสิตา โหติ. เอวํ โส ตัส์มึ ฐาเน ปริสุท์โธ โหติ. ปุน จปรํ นิโค์รธ ตปั์ส์สี ตถาคตัส์ส วา ตถาคตสาวกัส์ส วา ธัม์มํ เทเสน์ตัส์ส สัน์ตํ เยว ปริยายํ อนุญ์เญย์ยํ อนุชานาติ, เอวํ โส ตัส์มึ ฐาเน ปริสุท์โธ โหติ. ปุน จปรํ นิโค์รธ ตปั์ส์สี อัก์โกธโน โหติ อนุปนาหี. ยัม์ปิ นิโค์รธ ตปั์ส์สี อัก์โกธโน โหติ อนุปนาหี, เอวํ

โส ตัส๎มิํ ฐาเน ปริสุท์โธ โหติ. ปุน จ ปรํ นิโค๎รธ ตปัส์สี อมัก์ขี โหติ อปฬาสี, อนิส์สุกี โหติ อมัจ์ฉรี, อสโฐ โหติ อมายาวี, อถัท์โธ โหติ อนติมานี, น ปาปิจ์โฉ โหติ น ปาปิกานํ อิจ์ฉานํ วสังคโต, น มิจ์ฉาทิฏ์ฐิโก โหติ น อันต์คาหิกาย ทิฏ์ฐิยา สมัน์นาคโต, น สัน์ทิฏ์ฐิปรามาสี โหติ น อาธานคาหี สุปฏินิส์สัค์คี. ยํปิ นิโค๎รธ ตปัส์สี น สัน์ทิฏ์ฐิปรามาสี โหติ น อาธานคาหี สุปฏินิส์สัค์คี, เอวํ โส ตัส๎มิํ ฐาเน ปริสุท์โธ โหติ. ตํ กิํ มัญ์ญสิ นิโค๎รธ? ยทิ เอวํ สัน์เต ตโปชิคุจ์ฉา ปริสุท์ธา วา โหติ อปริสุท์ธา วาติ. อัท์ธา โข ภัน์เต เอวํ สัน์เต ตโปชิคุจ์ฉา ปริสุท์ธา โหติ โน อปริสุท์ธา, อัค์คัป์ปัต์ตา จ โหติ สารัป์ปัต์ตา จาติ. น โข นิโค๎รธ เอต์ตาวตา ตโปชิคุจ์ฉา อัค์คัป์ปัต์ตา สารัป์ปัต์ตา โหติ, อปิ จ โข ปปฏิกัป์ปัต์ตา จ โหตีติ.

กิต์ตาวตา ปน ภัน์เต ตโปชิคุจ์ฉา อัค์คัป์ปัต์ตา สารัป์ปัต์ตา จ โหติ? สาธุ ภัน์เต ภควา ตโปชิคุจ์ฉาย อัค์คํ เยว ปาเปตุ สารํ เยว ปาเปตุ. อิธ นิโค๎รธ ตปัส์สี จาตุยามสํวรสํวุโต โหติ. กถัญ์จ นิโค๎รธ ตปัส์สี จาตุยามสํวรสํวุโต โหติ? อิธ นิโค๎รธ ตปัส์สี น ปาณํ อติปาเตติ, น ปาณํ อติปาตยติ, น ปาณํ อติปาตยโต สมนุญ์โญ โหติ; น อทิน์นํ อาทิยติ, น อทิน์นํ อาทิยาเปติ, น อทิน์นํ อาทิยโต สมนุญ์โญ โหติ; น

มุสา ภณติ, น มุสา ภณาเปติ, น มุสา ภณโต สมนุญ์โญ โหติ; น ภาวิตมาสึ์สติ, น ภาวิตมาสึ์สาเปติ, น ภาวิตมาสึ์สโต สมนุญ์โญ โหติ. เอวํ นิโค์รธ ตปั์สี จาตุยามสํวรสํวุโต โหติ. ยโต นิโค์รธ ตปั์สี จาตุยามสํวรสํวุโต โหติ, อทุญ์จั์ส โหติ ตปั์สิตาย. โส อภิหรติ โน หีนายาวั์ตติ. โส วิวิต์ตํ เสนาสนํ ภชติ อรญ์ญํ รุก์ขมูลํ ปั์พตํ กัน์ทรํ คิริคุหํ สุสานํ วนปั์ตถํ อั์พโภกาสํ ปลาลปุญ์ชํ. โส ปั์จฉาภั์ตํ ปิณ์ฑปาตปฏิกั์กัน์โต นิสีทติ ปั์ลลังกํ อาภุชิต์วา อุชุํ กายํ ปณิธาย ปริมุขํ สติํ อุปั์ฏ์ฐเปต์วา. โส อภิช์ฌํ โลเก ปหาย วิคตาภิช์เฌน เจตสา วิหรติ, อภิช์ฌาย จิต์ตํ ปริโสเธติ; พ์ยาปาทปโทสํ ปหาย อพ์ยาปั์นจิต์โต วิหรติ สั์พปาณภูตหิตานุกั์ปี, พ์ยาปาทปโทสา จิต์ตํ ปริโสเธติ; ถีนมิท์ธํ ปหาย วิคตถีนมิท์โธ วิหรติ อาโลกสั์ญญี สโต สั์ปชาโน, ถีนมิท์ธา จิต์ตํ ปริโสเธติ; อุท์ธั์จ์จกุก์กุจ์จํ ปหาย อนุท์ธโต วิหรติ อั์ช์ฌั์ตํ วูปสั์นตจิต์โต, อุท์ธั์จ์จกุก์กุจ์จา จิต์ตํ ปริโสเธติ; วิจิกิจ์ฉํ ปหาย ติณ์ณวิจิกิจ์โฉ วิหรติ อกถังกถี, กุสเลสุ ธั์มเมสุ วิจิกิจ์ฉาย จิต์ตํ ปริโสเธติ. โส อิเม ปั์ญจ นีวรเณ ปหาย เจตโส อุปั์กิเลเส ปั์ญ์ญาย ทุพ์พลีกรเณ เมต์ตาสหคเตน เจตสา เอกํ ทิสํ ผริต์วา วิหรติ, ตถา ทุติยํ. ตถา ตติยํ. ตถา จตุต์ถํ. อิติ อุท์ธมโธ ติริยํ สั์พธิ สั์พั์ตตาย

สัพ์พาวัน์ตํ โลกํ เมต์ตาสหคเตน เจตสา วิปุเลน มหัค์คเตน อัป์ปมาเณน อเวเรน อพ์ยาปัช์เฌน ผริต์วา วิหรติ. กรุณาสหคเตน เจตสา. มุทิตาสหคเตน เจตสา. อุเปก์ขาสหคเตน เจตสา เอกํ ทิสํ ผริต์วา วิหรติ, ตถา ทุติยํ. ตถา ตติยํ. ตถา จตุต์ถํ. อิติ อุท์ธมโธ ติริยํ สัพ์พธิ สัพ์พัต์ตตาย สัพ์พาวัน์ตํ โลกํ อุเปก์ขาสหคเตน เจตสา วิปุเลน มหัค์คเตน อัป์ปมาเณน อเวเรน อพ์ยาปัช์เฌน ผริต์วา วิหรติ. ตํ กึ มัญ์ญสิ นิโค์รธ? ยทิ เอวํ สัน์เต ตโปชิคุจ์ฉา ปริสุท์ธา วา โหติ อปริสุท์ธา วาติ. อัท์ธา โข ภัน์เต เอวํ สัน์เต ตโปชิคุจ์ฉา ปริสุท์ธา โหติ โน อปริสุท์ธา, อัค์คัป์ปัต์ตา จ สารัป์ปัต์ตา จาติ. น โข นิโค์รธ เอต์ตาวตา ตโปชิคุจ์ฉา อัค์คัป์ปัต์ตา วา โหติ สารัป์ปัต์ตา วา, อปิ จ โข ตจัป์ปัต์ตา โหตีติ.

กิต์ตาวตา ปน ภัน์เต ตโปชิคุจ์ฉา อัค์คัป์ปัต์ตา จ โหติ สารัป์ปัต์ตา จ? สาธุ เม ภัน์เต ภควา ตโปชิคุจ์ฉาย อัค์คํ เยว ปาเปตุ สารํ เยว ปาเปตูติ. อิธ นิโค์รธ ตปัส์สี จาตุยามสํวรสํวุโต โหติ. กถัญ์จ นิโค์รธ ตปัส์สี จาตุยามสํวรสํวุโต โหติ? ฯเปฯ ยโต นิโค์รธ ตปัส์สี จาตุยามสํวรสํวุโต โหติ, อทุติยัส์ส โหติ ตปัส์สิตาย. โส อภิหรติ โน หีนายาวัต์ตติ. โส วิวิต์ตํ เสนาสนํ ภชติ ฯเปฯ โส อิเม ปัญ์จ นีวรเณ ปหาย เจตโส อุปัก์กิเลเส ปัญ์ญาย ทุพ์พลีกรเณ. เมต์ตาสหคเตน เจตสา

เอกํ ทิสํ ผริต์วา วิหรติ ฯเปฯ โส อเนกวิหิตํ ปุพ์เพนิวาสํ อนุส์สรติ. เสย์ยถีทํ? เอกํปิ ชาติํ เท์วปิ ชาติโย ติส์โสปิ ชาติโย จตัส์โสปิ ชาติโย ปัญ์จปิ ชาติโย, ฯเปฯ ทสปิ ชาติโย วีสํปิ ชาติโย ติํสํปิ ชาติโย จัต์ตาฬีสํปิ ชาติโย ปัญ์ญาสํปิ ชาติโย, สตํปิ ชาติโย สหส์สํปิ ชาติโย สตสหัส์สํปิ ชาติโย,[๑] อเนเกปิ สํวัฏ์ฏกัป์เป อเนเกปิ วิวัฏ์ฏกัป์เป อเนเกปิ สํวัฏ์ฏวิวัฏ์ฏกัป์เป "อมุต์ราสิํ เอวํนาโม เอวํโคต์โต เอวํวัณ์โณ เอวมาหาโร เอวํสุขทุก์ขปฏิสํเวที เอวมายุปริยัน์โต, โส ตโต จุโต อมุต์ร อุทปาทิํ, ตัต์ราปาสิํ เอวํนาโม เอวํโคต์โต เอวํวัณ์โณ เอวมาหาโร เอวํสุขทุก์ขปฏิสํเวที เอวมายุปริยัน์โต, โส ตโต จุโต อิธูปปัน์โนติ. อิติ สาการํ สอุท์เทสํ อเนกวิหิตํ ปุพ์เพนิวาสํ อนุส์สรติ. ตํ กิํ มัญ์ญสิ นิโค์รธ? ยทิ เอวํ สัน์เต ตโปชิคุจ์ฉา ปริสุท์ธา วา โหติ อปริสุท์ธา วาติ. อัท์ธา โข ภัน์เต เอวํ สัน์เต ตโปชิคุจ์ฉา ปริสุท์ธา โหติ โน อปริสุท์ธา, อัค์คปัป์ปัต์ตา โหติ สารัป์ปัต์ตา จาติ. น โข นิโค์รธ เอต์ตาวตา ตโปชิคุจ์ฉา อัค์คปัป์ปัต์ตา จ โหติ สารัป์ปัต์ตา จ. อปิ จ โข เผค์คุปัต์ตา โหตีติ.

กิต์ตาวตา ปน ภัน์เต ตโปชิคุจ์ฉา อัค์คปัป์ปัต์ตา จ โหติ สารัป์ปัต์ตา จ? สาธุ เม ภัน์เต ภควา ตโปชิคุจ์ฉาย อัค์คํ เยว

---

๑ ชาติสตํปิ ชาติสหัส์สํปิ ชาติสตสหัส์สํปีติ ปาฐ์ตเยน ภวิตพ์พํ.

ปาเปตุํ สาวิ เยว ปาเปติ. อิธ นิโค์รธ ตปัส์สี จาตุยามสํวรสํวุโต โหติ. กถัญ์จ นิโค์รธ ตปัส์สี จาตุยามสํวรสํวุโต โหติ? ฯเปฯ ยโต จ โข นิโค์รธ ตปัส์สี จาตุยามสํวรสํวุโต โหติ, อทุญ์จัส์ส โหติ ตปัส์สิตาย. โส อภิหรติ โน หีนายาวัต์ตติ. โส วิวิต์ตํ เสนาสนํ ภชติ ฯเปฯ โส อิเม ปัญ์จ นีวรเณ ปหาย เจตโส อุปัก์กิเลเส ปัญ์ญาย ทุพ์พลีกรเณ เมต์ตาสหคเตน เจตสา ฯเปฯ อุเปก์ขาสหคเตน เจตสา วิปุเลน มหัค์คเตน อัป์ปมาเณน อเวเรน อัพ์ยาปัช์เชน ผริต์วา วิหรติ. โส อเนกวิหิตํ ปุพ์เพนิวาสํ อนุส์สรติ. เสย์ยถีทํ เอกัม์ปิ ชาตึ เท์วปิ ชาติโย ฯเปฯ อิติ สาการํ สอุท์เทสํ อเนกวิหิตํ ปุพ์เพนิวาสํ อนุส์สรติ. โส ทิพ์เพน จัก์ขุนา วิสุท์เธน อติกัน์ตมานุสเกน สัต์เต ปัส์สติ จวมาเน อุปปัช์ชมาเน, หีเน ปณีเต สุวัณ์เณ ทุพ์พัณ์เณ สุคเต ทุค์คเต ยถากัม์มูปเค สัต์เต ปชานาติ "อิเม วต โภน์โต สัต์ตา กายทุจ์จริเตน สมัน์นาคตา วจีทุจ์จริเตน สมัน์นาคตา มโนทุจ์จริเตน สมัน์นาคตา, อริยานํ อุปวาทกา มิจ์ฉาทิฏ์ฐิกา มิจ์ฉาทิฏ์ฐิกัม์มสมาทานา, เต กายัส์ส เภทา ปรํ มรณา อปายํ ทุค์คตึ วินิปาตํ นิรยํ อุปปัน์นา; อิเม วา ปน โภน์โต สัต์ตา กายสุจริเตน สมัน์นาคตา วจีสุจริเตน สมัน์นาคตา มโนสุจริเตน สมัน์นาคตา, อริยานํ อนุปวาทกา สัม์มาทิฏ์ฐิกา สัม์มาทิฏ์ฐิกัม์มสมาทานา. เต กายัส์ส เภทา ปรํ มรณา สุคตึ สัค์คํ โลกํ อุปปัน์นาติ. อิติ ทิพ์เพน

จัก์ขุนา วิสุท์เธน อติก์กัน์ตมานุสเกน สัต์เต ปัส์สติ จวมาเน อุปปัช์ชมาเน, หีเน ปณีเต สุวัณ์เณ ทุพ์พัณ์เณ สุคเต ทุค์คเต ยถากัม์มูปเค สัต์เต ปชานาติ. ตํ กึ มัญ์ญสิ นิโค์รธ? ยทิ เอวํ สัน์เต ตโปชิคุจ์ฉา ปริสุท์ธา วา โหติ อปริสุท์ธา วาติ. อัท์ธา โข ภัน์เต เอวํ สัน์เต ตโปชิคุจ์ฉา ปริสุท์ธา โหติ โน อปริสุท์ธา, อัค์คปัต์ตา จ สารปัต์ตา จาติ. เอต์ตาวตา นิโค์รธ ตโปชิคุจ์ฉา อัค์คปัต์ตา จ โหติ สารปัต์ตา จ. อิติ นิโค์รธ ยํ มํ ต์วํ อวจาสิ, โก นาม โส ภควโต ธัม์โม, เยน ภควา สาวเก วิเนติ, เยน ภควตา สาวกา วินีตา อัส์สาสัป์ปัต์ตา ปฏิชานัน์ติ อัช์ฌาสยํ อาทิพ์รห์มจริยัน์ติ. อิติ โข นิโค์รธ ฐานํ อุต์ตริตรัญ์จ ปณีตตรัญ์จ, เยนาหํ สาวเก วิเนมิ, เยน มยา สาวกา วินีตา อัส์สาสัป์ปัต์ตา ปฏิชานัน์ติ อัช์ฌาสยํ อาทิพ์รห์มจริยัน์ติ. เอวํ วุต์เต เต ปริพ์พาชกา อุจ์จาสัท์ทมหาสัท์ทา อเหสุํ “เอต์ถ มยํ น ปัส์สาม สาจริยกา, เอต์ถ มยํ น ปัส์สาม สาจริยกา, น มยํ อิโต ภิย์โย อุต์ตริตรํ ปชานามาติ.

ยทา อัญ์ญาสิ สัน์ธาโน คหปติ “อัญ์ญทัต์ถุ โข ทานิเม อัญ์ญติต์ถิยา ปริพ์พาชกา ภควโต ภาสิตํ สุส์สูสัน์ติ โสตํ โอทหัน์ติ อัญ์ญาจิต์ตํ อุปัฏ์ฐเปน์ตีติ; อถ นิโค์รธํ ปริพ์พาชกํ เอตทโวจ “อิติ โข ภัน์เต นิโค์รธ ยํ มํ ต์วํ อวจาสิ “ยัค์เฆ คหปติ ชาเนย์ยาสิ “เกน สมโณ โคตโม

สัท์ธึ สัล์ลปติ? เกน สากัจ์ฉํ สมาปัช์ชติ? เกน ปัญ์ญาเวยยัต์ติยํ สมาปัช์ชติ? สุญ์ญาคารหตา สมณัส์ส โคตมัส์ส ปัญ์ญา, อปริสาวจโร สมโณ โคตโม นาลํ สัล์ลาปาย, โส อัน์ตมัน์ตาเนว เสวติ. เสย์ยถาปิ นาม โคกาณา ปริยัน์ตจารินี อัน์ตมัน์ตาเนว เสวติ, เอวเมวํ สุญ์ญาคารหตา สมณัส์ส โคตมัส์ส ปัญ์ญา, อปริสาวจโร สมโณ โคตโม นาลํ สัล์ลาปาย, โส อัน์ตมัน์ตาเนว เสวติ. อิงฆ คหปติ สมโณ โคตโม อิมํ ปริสํ อาคัจ์เฉย์ย, เอกปัญ์เหเนว นํ สํสาเทย์ยาม, ตุจ์ฉกุม์ภีว นํ มัญ์เญ โอโรเธย์ยามาติ. อถ โข โส ภัน์เต ภควา อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ อิธานุปัป์ปัต์โต, อปริสาวจรํ ปน นํ กโรถ, โคกาณํ ปริยัน์ตจารินึ กโรถ, เอกปัญ์เหเนว นํ สํสาเทถ, ตุจ์ฉกุม์ภีว นํ มัญ์เญ โอโรเธถาติ. เอวํ วุต์เต นิโค์รโธ ปริพ์พาชโก ตุณ์หีภูโต มังกุภูโต ปัต์ตัก์ขัน์โธ อโธมุโข ปัช์ฌายัน์โต อัป์ปฏิภาโณ นิสีทิ.

อถ โข ภควา นิโค์รธํ ปริพ์พาชกํ ตุณ์หีภูตํ มังกุภูตํ ปัต์ตัก์ขัน์ธํ อโธมุขํ ปัช์ฌายัน์ตํ อัป์ปฏิภาณํ วิทิต์วา นิโค์รธํ ปริพ์พาชกํ เอตทโวจ "สัจ์จํ นิโค์รธ ภาสิตา เต เอสา วาจาติ. สัจ์จํ ภัน์เต ภาสิตา เม เอสา วาจา ยถาพาเลน ยถามูเฬ์หน ยถาอกุสเลนาติ. ตํ กึ มัญ์ญสิ นิโค์รธ? กิน์ติ ๓ สุตํ ปริพ์พาชกานํ วุฑ์ฒานํ มหัล์ลกานํ อาจริยปาจริยานํ

ภาสมานานํ "เย เต อเหสุํ อตีตมัท๎ธานํ อรหัน๎โต สัม๎มาสัม๎พุท๎ธา, เอวํสุ เต ภควัน๎โต สังคัม๎ม สมาคัม๎ม อุน๎นาทิโน อุจ๎จาสัท๎ทมหาสัท๎ทา อเนกวิหิตํ ติรัจ๎ฉานกถํ อนุยุต๎ตา วิหรํสุ, เสย๎ยถีทํ? ราชกถํ โจรกถํ ฯเปฯ อิติภวาภวกถํ อิติ วา, เสย๎ยถาปิ ต๎วํ เอตรหิ สาจริยโก; อุทาหุ เอวํสุ เต ภควัน๎โต อรัญ๎ญวนปัต๎ถานิ ปัน๎ตานิ เสนาสนานิ ปฏิเสวัน๎ติ อัป๎ปสัท๎ทานิ อัป๎ปนิค๎โฆสานิ วิชนวาตานิ มนุส๎สราหเสย๎ยกานิ ปฏิสัล๎ลานสารุป๎ปานิ, เสย๎ยถาปาหเมตรหีติ. สุตเมตํ ภัน๎เต ปริพ๎พาชกานํ วุฑ๎ฒานํ มหัล๎ลกานํ อาจริยปาจริยานํ ภาสมานานํ "เย เต อเหสุํ อตีตมัท๎ธานํ อรหัน๎โต สัม๎มาสัม๎พุท๎ธา, น เอวํสุ เต ภควัน๎โต เอวํ สังคัม๎ม สมาคัม๎ม อุน๎นาทิโน อุจ๎จาสัท๎ทมหาสัท๎ทา อเนกวิหิตํ ติรัจ๎ฉานกถํ อนุยุต๎ตา วิหรัน๎ติ, เสย๎ยถีทํ? ราชกถํ โจรกถํ ฯเปฯ อิติภวาภวกถํ อิติ วา, เสย๎ยถาปาหเมตรหิ สาจริยโก; เอวํสุ เต ภควัน๎โต อรัญ๎ญวนปัต๎ถานิ ปัน๎ตานิ เสนาสนานิ ปฏิเสวัน๎ติ อัป๎ปสัท๎ทานิ อัป๎ปนิค๎โฆสานิ วิชนวาตานิ มนุส๎สราหเสย๎ยกานิ ปฏิสัล๎ลานสารุป๎ปานิ, เสย๎ยถาปิ ภควา เอตรหีติ. ยัส๎ส โข นิโค๎รธ วิญ๎ญุส๎ส สโต มหัล๎ลกัส๎ส น เอตทโหสิ "พุท๎โธ โส ภควา สัม๎โพธาย ธัม๎มํ เทเสติ, ทัน๎โต โส ภควา ทมถาย ธัม๎มํ เทเสติ, สัน๎โต โส ภควา สมถาย ธัม๎มํ เทเสติ, ติณ๎โณ โส ภควา

ตรณาย ธัม์มํ เทเสติ, ปรินิพ์พุโต โส ภควา ปรินิพ์พานาย ธัม์มํ เทเสตีติ.

เอวํ วุต์เต นิโค์รธ ปริพ์พาชโก ภควัน์ตํ เอตทโวจ “อัจ์จโย มํ ภัน์เต อัจ์จคมา ยถาพาลํ ยถามูฬ์หํ ยถาอกุสลํ, ย์วาหํ ภควัน์ตํ เอวํ อวจาสึ, ตัส์ส เม ภัน์เต ภควา อัจ์จยํ อัจ์จยโต ปฏิค์คัณ์หาตุ อายตึ สํวรายาติ. ตัค์ฆ ตํ นิโค์รธ อัจ์จโย อัจ์จคมา ยถาพาลํ ยถามูฬ์หํ ยถาอกุสลํ, ยํ มํต์วํ เอวํ อวจาสิ; ยโต จ โข ต์วํ นิโค์รธ อัจ์จยํ อัจ์จยโต ทิส์วา ยถาธัม์มํ ปฏิกโรสิ, ตํ เต มยํ ปฏิค์คัณ์หาม, วุฑ์ฒิ เหสา นิโค์รธ อริยัส์ส วินเย, โย อัจ์จยํ อัจ์จยโต ทิส์วา ยถาธัม์มํ ปฏิกโรติ, อายตึ สํวรมาปัช์ชติ. อหํ ปน นิโค์รธ เอวํ วทามิ “เอตุ วิญ์ญู ปุริโส อสโฐ อมายาวี อุชุชาติโก, อหมนุสาสามิ, อหํ ธัม์มํ เทเสมิ; ยถานุสิฏ์ฐํ ตถา ปฏิปัช์ชมาโน ยัส์สัต์ถาย กุลปุต์ตา สัม์มเทว อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชัน์ติ, ตทนุต์ตรํ พ์รห์มจริยปริโยสานํ ทิฏ์เฐว ธัม์เม สยํ อภิญ์ญา สัจ์ฉิกัต์วา อุปสัม์ปัช์ช วิหริส์สติ สัต์ต วัส์สานิ. ติฏ์ฐัน์ตุ นิโค์รธ สัต์ต วัส์สานิ. เอตุ วิญ์ญู ปุริโส อสโฐ อมายาวี อุชุชาติโก, อหมนุสาสามิ, อหํ ธัม์มํ เทเสมิ; ยถานุสิฏ์ฐํ ตถา ปฏิปัช์ชมาโน ยัส์สัต์ถาย กุลปุต์ตา สัม์มเทว อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชัน์ติ, ตทนุต์ตรํ พ์รห์มจริยปริโยสานํ ทิฏ์เฐว ธัม์เม สยํ อภิญ์ญา สัจ์ฉิกัต์วา อุปสัม์ปัช์ช วิหริส์สติ ฉ วัส์สานิ.

ปัญ์จ วัส์สานิ. จัต์ตาริ วัส์สานิ. ตีณิ วัส์สานิ. เท๎ว วัส์สานิ. เอกํ วัส์สํ. ติฏ์ฐตุ นิโค๎รธ เอกํ วัส์สํ. เอตุ วิญ์ญู ปุริโส อสโฐ อมายาวี อุชุชาติโก, อหมนุสาสามิ, อหํ ธัม์มํ เทเสมิ; ยถานุสิฏ์ฐํ ตถา ปฏิปัช์ชมาโน ยัส์สัต์ถาย กุลปุต์ตา สัม์ม เทว อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชัน์ติ, ตทนุต์ตรํ พ๎รห์มจริยปริโยสานํ ทิฏ์เฐว ธัม์เม สยํ อภิญ์ญา สัจ์ฉิกัต์วา อุปสัม์ปัช์ช วิหริส์สติ สัต์ต มาสานิ. ติฏ์ฐัน์ตุ นิโค๎รธ สัต์ต มาสานิ. ฉ มาสานิ. ปัญ์จ มาสานิ. จัต์ตาริ มาสานิ. ตีณิ มาสานิ. เท๎ว มาสานิ. เอกํ มาสํ. อัฑ์ฒมาสํ. ติฏ์ฐตุ นิโค๎รธ อัฑ์ฒมาโส. เอตุ วิญ์ญู ปุริโส อสโฐ อมายาวี อุชุชาติโก, อหมนุสาสามิ, อหํ ธัม์มํ เทเสมิ; ยถานุสิฏ์ฐํ ตถา ปฏิปัช์ชมาโน ยัส์สัต์ถาย กุลปุต์ตา สัม์ม เทว อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชัน์ติ, ตทนุต์ตรํ พ๎รห์มจริยปริโยสานํ ทิฏ์เฐว ธัม์เม สยํ อภิญ์ญา สัจ์ฉิกัต์วา อุปสัม์ปัช์ช วิหริส์สติ สัต์ตาหํ. สิยา โข ปน เต นิโค๎รธ เอวมัส์ส "อัน์เตวาสิกม๎ยตา สมโณ โคตโม เอวมาหาติ. น โข ปเนตํ นิโค๎รธ เอวํ ทัฏ์ฐัพ์พํ. โย เอว โว อาจริโย, โส เยว โว อาจริโย โหตุ. สิยา โข ปน เต นิโค๎รธ เอวมัส์ส "อุท์เทสา โน จาเวตุกาโม สมโณ โคตโม เอวมาหาติ. น โข ปเนตํ นิโค๎รธ เอวํ ทัฏ์ฐัพ์พํ, โย เอว เต อุท์เทโส, โส เอว เต อุท์เทโส โหตุ. สิยา โข ปน เต นิโค๎รธ เอวมัส์ส อาชีวา

โน จาเวตุกาโม สมโณ โคตโม เอวมาหาติ. น โข ปเนตํ นิโค์รธ เอวํ ทัฏ์ฐัพ์พํ, โย จ เต อาชีโว, โส เยว เต อาชีโว โหตุ. สิยา โข ปน เต นิโค์รธ เอวมัส์ส "เย เต ธัม์มา อกุสลา อกุสลสํขาตา สาจริยกานํ, เตสุ ปติฏ์ฐาเปตุกาโม สมโณ โคตโม เอวมาหาติ. น โข ปเนตํ นิโค์รธ เอวํ ทัฏ์ฐัพ์พํ, อกุสลา เจว เต ธัม์มา โหน์ตุ อกุสลสํขาตา สาจริยกานํ. สิยา โข ปน เต นิโค์รธ เอวมัส์ส "เย เต ธัม์มา กุสลา กุสลสํขาตา สาจริยกานํ เตหิ วิเวเจตุกาโม สมโณ โคตโม เอวมาหาติ. น โข ปเนตํ นิโค์รธ เอวํ ทัฏ์ฐัพ์พํ, กุสลา เจว เต ธัม์มา โหน์ตุ กุสลสํขาตา สาจริยกานํ. อิติ โขหํ นิโค์รธ เนว อัน์เตวาสิกัม์ยตา เอวํ วทามิ, นาปิ อุท์เทสา จาเวตุกาโม เอวํ วทามิ, นาปิ อาชีวา จาเวตุกาโม เอวํ วทามิ, นปิ เย เต ธัม์มา อกุสลา อกุสลสํขาตา สาจริยกานํ เตสุ ปติฏ์ฐาเปตุกาโม เอวํ วทามิ. นปิ เย เต ธัม์มา กุสลสํขาตา สาจริยกานํ เตหิ วิเวเจตุกาโม เอวํ วทามิ. สัน์ติ จ โข นิโค์รธ อกุสลา ธัม์มา อัป์ปหีนา สํกิเลสิกา โปโนพ์ภวิกา สทรถา ทุก์ขวิปากา อายตึ ชาติชรามรณิยา, เยสาหํ ปหานาย ธัม์มํ เทเสมิ. ยถาปฏิปัน์นานํ โว สํกิเลสิกา ธัม์มา ปหียิส์สัน์ติ, โวทานิยา ธัม์มา อภิวัฑ์ฒิส์สัน์ติ, ปัญ์ญาปาริปูรึ เวปุลัต์ตัญ์จ ทิฏ์เฐว ธัม์เม สยํ อภิญ์ญา สัจ์ฉิกัต์วา อุปสัม์ปัช์ช วิหริส์สถาติ. เอวํ วุต์เต เต ปริพ์พาชกา ตุณ์หีภูตา มังกุภูตา ปัต์ตัก์ขัน์ธา อโธมุขา

ปัช์ฌายนต์า อัป์ปฏิภาณา นิสีทึสุ, ยถา ตํ มาเรน ปริยุฏ์ฐิตจิต์ตา.

อถ โข ภควโต เอตทโหสิ “สัพ์เพปิเม โมฆปุริสา ผุฏ์ฐา มาเรน ปาปิมตา, ยัต์ร หิ นาม เอกัส์สปิ น เอวํ ภวิส์สติ “หันท มยํ อัญ์ญาณัต์ถปิ สมเณ โคตเม พ์รห์มจริยํ จราม, กึ กริส์สติ สัต์ตาโหติ. อถ โข ภควา อุทุม์พริกาย ปริพ์พาชการาเม สีหนาทํ นทิต์วา เวหาสํ อัพ์ภุค์คันต์วา คิช์ฌกูเฏ ปัพ์พเต ปัจ์จุฏ์ฐาสิ. สันธาโน คหปติ ตาวเทว ราชคหํ ปาวิสีติ.

อุทุม์พริกสุต์ตํ ทุติยํ.

จัก์กวัต์ติสุต์ตํ ตติยํ.

เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา มคเธสุ วิหรติ มาตุลายํ. ตัต์ร โข ภควา ภิก์ขู อามัน์เตสิ "ภิก์ขโวติ. "ภทัน์เตติ เต ภิก์ขู ภควโต ปัจ์จัส์โสสุํ. ภควา เอตทโวจ "อัต์ตทีปา ภิก์ขเว วิหรถ อัต์ตสรณา อนัญ์ญสรณา ธัม์มทีปา ธัม์มสรณา อนัญ์ญสรณา. กถัญ์จ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ อัต์ตทีโป วิหรติ อัต์ตสรโณ อนัญ์ญสรโณ ธัม์มทีโป ธัม์มสรโณ อนัญ์ญสรโณ? อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ; เวทนาสุ เวทนานุปัส์สี. จิต์เต จิต์ตานุปัส์สี. ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ. เอวํ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุ อัต์ตทีโป วิหรติ อัต์ตสรโณ อนัญ์ญสรโณ ธัม์มทีโป ธัม์มสรโณ อนัญ์ญสรโณ. โคจเร ภิก์ขเว จรถ สเก เปต์ติเก วิสเย. โคจเร ภิก์ขเว จรตํ สเก เปต์ติเก วิสเย น ลัจ์ฉติ มาโร โอตารํ, น ลัจ์ฉติ มาโร อารัม์มณํ. กุสลานํ ภิก์ขเว ธัม์มานํ สมาทานเหตุ เอวมิทํ ปุญ์ญํ ปวัฑ์ฒติ.

ภูตปุพ์พํ ภิก์ขเว ราชา ทัฬ์หเนมิ นาม อโหสิ จัก์กวัต์ติ ธัม์มิโก ธัม์มราชา จาตุรัน์โต วิชิตาวี ชนปทัต์ถาวริยัป์ปัต์โต

สัต์ตรตนสมัน์นาคโต. ตัส์สิมานิ สัต์ต รตนานิ อเหสุํ. เสย์ยถีทํ ? จัก์กรตนํ หัต์ถิรตนํ อัส์สรตนํ มณิรตนํ อิต์ถิรตนํ คหปติรตนํ ปริณายกรตนเมว สัต์ตมํ. ปโรสหัส์สํ โข ปนัส์ส ปุต์ตา อเหสุํ สูรา วีรังครูปา ปรเสนัป์ปมัท์ทนา. โส อิมํ ปถวึ สาครปริยัน์ตํ อทัณ์เฑน อสัต์เถน ธัม์เมน สเมน อภิวิชิย อัช์ฌาวสิ. อถ โข ภิก์ขเว ราชา ทัฬ์หเนมิ พหุน์นํ วัส์สานํ พหุน์นํ วัส์สสตานํ พหุน์นํ วัส์สสหัส์สานํ อัจ์จเยน อัญ์ญตรํ ปุริสํ อามัน์เตสิ " ยทา ต์วํ อัม์โภ ปุริส ปัส์เสย์ยาสิ ทิพ์พํ จัก์กรตนํ โอสัก์กิตํ ฐานา จุตํ, อถ เม อาโรเจย์ยาสีติ. "เอวํ เทวาติ โข ภิก์ขเว โส ปุริโส รัญ์โญ ทัฬ์หเนมิส์ส ปัจ์จัส์โสสิ. อัท์ทสา โข ภิก์ขเว โส ปุริโส พหุน์นํ วัส์สานํ พหุน์นํ วัส์สสตานํ พหุน์นํ วัส์สสหัส์สานํ อัจ์จเยน ทิพ์พํ จัก์กรตนํ โอสัก์กิตํ ฐานา จุตํ; ทิส์วาน เยน ราชา ทัฬ์หเนมิ เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา ราชานํ ทัฬ์หเนมึ เอตทโวจ " ยัค์เฆ เทว ชาเนย์ยาสิ "ทิพ์พัน์เต จัก์กรตนํ โอสัก์กิตํ ฐานา จุตัน์ติ. อถ โข ภิก์ขเว ราชา ทัฬ์หเนมิ เชฏ์ฐปุต์ตํ กุมารํ อามัน์เตต์วา เอตทโวจ " ทิพ์พํ กิร เม ตาต กุมาร จัก์กรตนํ โอสัก์กิตํ ฐานา จุตํ, สุตํ โข ปเนตํ " ยัส์ส รัญ์โญ จัก์กวัต์ติส์ส ทิพ์พํ จัก์กรตนํ โอสัก์กติ ฐานา จวติ, นทานิ เตน รัญ์ญา จิรํ ชีวิตัพ์พํ โหตีติ: ภุต์ตา โข ปน

เม มานุสกา กามา, สมโยทานิ เม ทิพ์เพ กาเม ปริเยสิตุํ. เอหิ ต์วํ ตาต กุมาร อิมํ สมุท์ทปริยัน์ตํ ปฐวึ ปฏิปัช์ช, อหํ ปน เกสมัส์สุํ โอหาเรต์วา กาสายานิ วัต์ถานิ อัจ์ฉาเทต์วา อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชิส์สามีติ. อถ โข ภิก์ขเว ราชา ทัฬ์หเนมิ เชฏ์ฐปุต์ตํ กุมารํ สาธุกํ รัช์เช สมนุสาเสต์วา เกสมัส์สุํ โอหาเรต์วา กาสายานิ วัต์ถานิ อัจ์ฉาเทต์วา อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชิ. สัต์ตาหํ ปัพ์พชิเต โข ปน ภิก์ขเว ราชิสิม์หิ ทิพ์พํ จัก์กรตนํ อัน์ตรธายิ.

อถ โข ภิก์ขเว อัญ์ญตโร ปุริโส เยน ราชา ขัต์ติโย มุท์ธาวสิต์โต เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา ราชานํ ขัต์ติยํ มุท์ธาวสิต์ตํ เอตทโวจ “ยัค์เฆ เทว ชาเนย์ยาสิ “ทิพ์พํ จัก์กรตนํ อัน์ตรหิตัน์ติ. อถ โข ภิก์ขเว ราชา ขัต์ติโย มุท์ธาวสิต์โต ทิพ์เพ จัก์กรตเน อัน์ตรหิเต อนัต์ตมโน อโหสิ, อนัต์ตมนตัญ์จ ปฏิสํเวเทสิ. โส เยน ราชิสิ เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา ราชิสึ เอตทโวจ “ยัค์เฆ เทว ชาเนย์ยาสิ “ทิพ์พํ จัก์กรตนํ อัน์ตรหิตัน์ติ. เอวํ วุต์เต ภิก์ขเว ราชิสิ ราชานํ ขัต์ติยํ มุท์ธาวสิต์ตํ เอตทโวจ “มา โข ต์วํ ตาต ทิพ์เพ จัก์กรตเน อัน์ตรหิเต อนัต์ตมโน อโหสิ, อนัต์ตมนตัญ์จ ปฏิสํเวเทสิ; น หิ เต ตาต ทิพ์พํ จัก์กรตนํ เปต์ติกํ

ทายัช์ชํ. อิงฆ ต์วํ ตาต อริเย จัก์กวัต์ติวัต์เต วัต์ตาหิ; ฐานํ โข ปเนตํ วิช์ชติ, ยัน์เต อริเย จัก์กวัต์ติวัต์เต วัต์ตมาเน ตทหุโปสเถ ปัณ์ณรเส สีสน์หาตัส์ส อุโปสถิกัส์ส อุปริปาสาทวรคตัส์ส ทิพ์พํ จัก์กรตนํ ปาตุภวิส์สติ สหัส์สารํ สเนมิกํ สนาภิกํ สัพ์พาการปริปูรัน์ติ. กตมํ ปเนตํ เทว อริยํ จัก์กวัต์ติวัต์ตัน์ติ. เตน หิ ต์วํ ตาต ธัม์มํ เยว นิส์สาย ธัม์มํ สัก์กโรน์โต ธัม์มํ ครุกโรน์โต ธัม์มํ มาเนน์โต ธัม์มํ ปูเชน์โต ธัม์มํ อปจายมาโน ธัม์มธโช ธัม์มเกตุ ธัม์มาธิปเตย์โย ธัม์มิกํ รัก์ขาวรณคุต์ตึ สํวิทหัส์สุ อัน์โตชนัส์มึ พลกายัส์มึ ขัต์ติเยสุ อนุยัน์เตสุ พ์ราห์มณคหปติเกสุ เนคมชานปเทสุ สมณพ์ราห์มเณสุ มิคปัก์ขีสุ. มาว เต ตาต วิชิเต อธัม์มกาโร ปวัต์ติต์ถ. เย จ เต ตาต วิชิเต อธนา, เตสัญ์จ ธนํ อนุปทัช์เชย์ยาสิ. เย จ เต ตาต วิชิเต สมณพ์ราห์มณา มทัป์ปมาทา ปฏิวิรตา ขัน์ติโสรัจ์เจ นิวิฏ์ฐา เอกมัต์ตานํ ทเมน์ติ, เอกมัต์ตานํ สเมน์ติ, เอกมัต์ตานํ ปรินิพ์พาเปน์ติ, เต กาเลน กาลํ อุปสังกมิต์วา ปริปุจ์เฉย์ยาสิ ปริปัญ์เหย์ยาสิ "กึ ภัน์เต กุสลํ, กึ ภัน์เต อกุสลํ, กึ สาวัช์ชํ, กึ อนวัช์ชํ, กึ เสวิตัพ์พํ, กึ น เสวิตัพ์พํ; กึ เม กริยมานํ ทีฆรัต์ตํ อหิตาย ทุก์ขาย อัส์ส, กึ วา ปน เม กริยมานํ ทีฆรัต์ตํ หิตาย สุขาย อัส์สาติ; เตสํ สุต์วา ยํ อกุสลํ ตํ อภินิวัช์เชย์ยาสิ, ยํ

กุสลํ ตํ สมาทาย วัต๎เตย๎ยาสิ; อิทํ โข ตาต ตํ อริยํ จัก๎กวัต๎ติวัต๎ตัน๎ติ. "เอวํ เทวาติ โข ภิก๎ขเว ราชา ขัต๎ติโย มุท๎ธาวสิต๎โต ราชิสิส๎ส ปฏิส๎สุต๎วา อริเย จัก๎กวัต๎ติวัต๎เต วัต๎ตติ. ตัส๎ส อริเย จัก๎กวัต๎ติวัต๎เต วัต๎ตมานัส๎ส ตทหุโปสเถ ปัณ๎ณรเส สีสน๎หาตัส๎ส อุโปสถิกัส๎ส อุปริปาสาทวรคตัส๎ส ทิพ๎พํ จัก๎กรตนํ ปาตุรโหสิ สหัส๎สารํ สเนมิกํ สนาภิกํ สัพ๎พาการปริปูรํ. ทิส๎วา รัญ๎โญ ขัต๎ติยัส๎ส มุท๎ธาวสิต๎ตัส๎ส เอตทโหสิ "สุตํ โข ปน เมตํ ยัส๎ส รัญ๎โญ ขัต๎ติยัส๎ส มุท๎ธาวสิต๎ตัส๎ส ตทหุโปสเถ ปัณ๎ณรเส สีสน๎หาตัส๎ส อุโปสถิกัส๎ส อุปริปาสาทวรคตัส๎ส ทิพ๎พํ จัก๎กรตนํ ปาตุภวติ สหัส๎สารํ สเนมิกํ สนาภิกํ สัพ๎พาการปริปูรํ, โส โหติ ราชา จัก๎กวัต๎ตีติ. อัส๎สํ นุ โข อหํ ราชา จัก๎กวัต๎ตีติ.

อถ โข ภิก๎ขเว ราชา ขัต๎ติโย มุท๎ธาวสิต๎โต อุฏ๎ฐายาสนา เอกํสํ อุต๎ตราสังคํ กริต๎วา วาเมน หัต๎เถน ภิงคารํ คเหต๎วา ทัก๎ขิเณน หัต๎เถน จัก๎กรตนํ อัพ๎ภุก๎กิริ "ปวัต๎ตตุ ภวํ จัก๎กรตนํ, อภิวิชินาตุ ภวํ จัก๎กรตนัน๎ติ. อถ โข ตํ ภิก๎ขเว จัก๎กรตนํ ปุรัต๎ถิมํ ทิสํ ปวัต๎ติ.[๑] อน๎วเทว ราชา จัก๎กวัต๎ตี สัท๎ธึ จตุรังคินิยา เสนาย. ยัส๎มึ โข ปน ภิก๎ขเว ปเทเส จัก๎กรตนํ ปติฏ๎ฐาสิ, ตัต๎ถ ราชา จัก๎กวัต๎ติ วาสํ อุปคัจ๎ฉิ[๒]

---

๑ "ปวัต๎ตีติปิ ปาโฐ. ๒ "อุปคัญ๎ฉีติ วา ปาโฐ.

สตฺตึ จตุรงฺคินิยา เสนาย. เย โข ปน ภิกฺขเว ปุรตฺถิมาย ทิสาย ปฏิราชาโน, เต ราชานํ จกฺกวตฺตึ อุปสงฺกมิตฺวา เอวมาหํสุ "เอหิ โข มหาราช, สฺวาคตํ มหาราช, สกนฺเต มหาราช, อนุสาส มหาราชาติ. ราชา จกฺกวตฺติ เอวมาห "ปาโณ น หนฺตพฺโพ, อทินฺนํ นาทาตพฺพํ, กาเมสุ มิจฺฉา น จริตพฺพา, มุสา น ภาสิตพฺพา, มชฺชํ น ปาตพฺพํ, ยถาภุตฺตญฺจ ภุญฺชถาติ. เย โข ปน ภิกฺขเว ปุรตฺถิมาย ทิสาย ปฏิราชาโน, เต รญฺโญ จกฺกวตฺติสฺส อนุยนฺตา อเหสุํ. อถ โข ตํ ภิกฺขเว จกฺกรตนํ ปุรตฺถิมํ สมุทฺทํ อชฺโฌคาเหตฺวา ปจฺจุตฺตริตฺวา ทกฺขิณํ สมุทฺทํ อชฺโฌคาเหตฺวา ปจฺจุตฺตริตฺวา ปจฺฉิมํ ทิสํ ปวตฺติ. อนฺเวว ราชา จกฺกวตฺติ สทฺธึ จตุรงฺคินิยา เสนาย. ยสฺมึ โข ปน ภิกฺขเว ปเทเส จกฺกรตนํ ปติฏฺฐาสิ, ตตฺถ ราชา จกฺกวตฺติ วาสํ อุปคจฺฉิ สทฺธึ จตุรงฺคินิยา เสนาย. เย โข ปน ภิกฺขเว ปจฺฉิมาย ทิสาย ปฏิราชาโน, เต ราชานํ จกฺกวตฺตึ อุปสงฺกมิตฺวา เอวมาหํสุ "เอหิ โข มหาราช, สฺวาคตํ มหาราช, สกนฺเต มหาราช, อนุสาส มหาราชาติ. ราชา จกฺกวตฺติ เอวมาห "ปาโณ น หนฺตพฺโพ, อทินฺนํ นาทาตพฺพํ, กาเมสุ มิจฺฉา น จริตพฺพา, มุสา น ภาสิตพฺพา, มชฺชํ น ปาตพฺพํ, ยถาภุตฺตญฺจ ภุญฺชถาติ. เย โข ปน ภิกฺขเว ปจฺฉิมาย ทิสาย ปฏิราชาโน, เต รญฺโญ

จกฺกวตฺติสฺส อนุยนฺตา อเหสุํ. อถ โข ตํ ภิกฺขเว จกฺกรตนํ ปจฺฉิมํ สมุทฺทํ อชฺโฌคาหิตฺวา ปจฺจุตฺตริตฺวา อุตฺตรํ ทิสํ ปวตฺตติ. อนฺเวว ราชา จกฺกวตฺติ สทฺธึ จตุรงฺคินิยา เสนาย. ยสฺมึ โข ปน ภิกฺขเว ปเทเส จกฺกรตนํ ปติฏฺฐาสิ, ตตฺถ ราชา จกฺกวตฺติ วาสํ อุปคจฺฉิ สทฺธึ จตุรงฺคินิยา เสนาย. เย โข ปน ภิกฺขเว อุตฺตราย ทิสาย ปฏิราชาโน, เต ราชานํ จกฺกวตฺตึ อุปสงฺกมิตฺวา เอวมาหํสุ "เอหิ โข มหาราช, สฺวาคตํ มหาราช, สกนฺเต มหาราช, อนุสาส มหาราชาติ. ราชา จกฺกวตฺติ เอวมาห "ปาโณ น หนฺตพฺโพ, อทินฺนํ นาทาตพฺพํ, กาเมสุ มิจฺฉา น จริตพฺพา, มุสา น ภาสิตพฺพา, มชฺชํ น ปาตพฺพํ, ยถาภุตฺตญฺจ ภุญฺชถาติ. เย โข ปน ภิกฺขเว อุตฺตราย ทิสาย ปฏิราชาโน, เต รญฺโญ จกฺกวตฺติสฺส อนุยนฺตา อเหสุํ. อถ โข ตํ ภิกฺขเว จกฺกรตนํ สมุทฺทปริยนฺตํ ปถวึ อภิวิชินิตฺวา ตเมว ราชธานึ ปจฺจาคนฺตฺวา[๑] รญฺโญ จกฺกวตฺติสฺส อนฺเตปุรทฺวาเร อตฺถกรณปมุเข อกฺขาหตํ มญฺเญ อฏฺฐาสิ รญฺโญ จกฺกวตฺติสฺส อนฺเตปุรํ อุปโสภยมานํ.

ทุติโยปิ โข ภิกฺขเว ราชา จกฺกวตฺติ. ตติโยปิ โข ภิกฺขเว ราชา จกฺกวตฺติ. จตุตฺโถปิ โข ภิกฺขเว ราชา จกฺกวตฺติ. ปญฺจโมปิ โข ภิกฺขเว ราชา จกฺกวตฺติ. ฉฏฺโฐปิ

๑ "ปจฺจาคนฺตฺวาติปิ ปาเฐน ภวิตพฺพํ.

โข ราชา จัก์กวัต์ติ. สัต์ตมัม์ปิ โข ภิก์ขเว ราชา จัก์กวัต์ติ พหุน์นํ วัส์สานํ พหุน์นํ วัส์สสตานํ พหุน์นํ วัส์สสหัส์สานํ อัจ์จเยน อัญ์ญตรํ ปุริสํ อามัน์เตสิ "ยทา โข ต์วํ อัม์โภ ปุริส ปัส์เสย์யาสิ ทิพ์พํ จัก์กรตนํ โอสัก์กิตํ ฐานา จุตํ, อถ เม อาโรเจย์ยาสี'ติ. "เอวํ เทวา'ติ โข ภิก์ขเว โส ปุริโส รัญ์โญ จัก์กวัต์ติส์ส ปัจ์จัส์โสสิ. อัท์ทสา โข ภิก์ขเว โส ปุริโส พหุน์นํ วัส์สานํ พหุน์นํ วัส์สสตานํ พหุน์นํ วัส์สสหัส์สานํ อัจ์จเยน ทิพ์พํ จัก์กรตนํ โอสัก์กิตํ ฐานา จุตํ; ทิส์วา เยน ราชา จัก์กวัต์ติ เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา ราชานํ จัก์กวัต์ตึ เอตทโวจ "ยัค์เฆ เทว ชาเนย์ยาสิ "ทิพ์พัน์เต จัก์กรตนํ โอสัก์กิตํ ฐานา จุตัน์ติ. อถ โข ภิก์ขเว ราชา จัก์กวัต์ติ เชฏ์ฐปุต์ตํ กุมารํ อามัน์เตต์วา เอตทโวจ "ทิพ์พํ กิร เม ตาต กุมาร จัก์กรตนํ โอสัก์กิตํ ฐานา จุตํ, สุตํ โข ปน เมตํ "ยัส์ส รัญ์โญ จัก์กวัต์ติส์ส ทิพ์พํ จัก์กรตนํ โอสัก์กติ ฐานา จวติ, น ทานิ เตน รัญ์ญา จิรํ ชีวิตัพ์พํ โหตี'ติ: ภุต์ตา โข ปน เม มานุสกา กามา, สมโย ทานิ เม ทิพ์เพ กาเม ปริเยสิตุํ. เอหิ ต์วํ ตาต กุมาร อิมํ สมุท์ทปริยัน์ตํ ปฏิปัช์ช, อหํ ปน เกสมัส์สุํ โอหาเรต์วา กาสายานิ วัต์ถานิ อัจ์ฉาเทต์วา อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชิส์สามี'ติ. อถ โข ภิก์ขเว ราชา จัก์กวัต์ติ เชฏ์ฐปุต์ตํ กุมารํ สาธุกํ รัช์เช สมนุสาเสต์วา เกสมัส์สุํ

โอหาเรต์วา กาสายานิ วัต์ถานิ อัจ์ฉาเทต์วา อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชิ. สัต์ตาหํ ปัพ์พชิเต โข ปน ภิก์ขเว ราชิสิม์หิ ทิพ์พํ จัก์กรตนํ อัน์ตรธายิ.

อถ โข ภิก์ขเว อัญ์ญตโร ปุริโส ฯ เป ฯ อัน์ตรหิตัน์ติ. อถ โข ภิก์ขเว ราชา ขัต์ติโย มุท์ธาวสิต์โต ทิพ์เพ จัก์กรตเน อัน์ตรหิเต อนัต์ตมโน อโหสิ, อนัต์ตมนตัญ์จ ปฏิสํเวเทสิ, โน จ โข ราชิสึ อุปสังกมิต์วา อริยํ จัก์กวัต์ติวัต์ตํ ปุจ์ฉิ. โส สมเตเนว สุทํ ชนปทํ ปสาสติ, ตัส์ส สมเตน ชนปทํ ปสาสโต น ปุพ์เพนาปรํ ชนปทา ปัจ์จัน์ติ ยถา ตํ ปุพ์พกานํ ราชูนํ อริเย จัก์กวัต์ติวัต์เต วัต์ตมานานํ. อถ โข ภิก์ขเว อมัจ์จา ปาริสัช์ชา คณกมหามัต์ตา อนีกัฏ์ฐา โทวาริกา มัน์ตัส์สาชีวิโน สัน์นิปติต์วา ราชานํ ขัต์ติยํ มุท์ธาวสิต์ตํ เอตทโวจุํ น โข เต เทว สมเตน สุทํ ชนปทํ ปสาสโต ปุพ์เพนาปรํ ชนปทา ปัจ์จัน์ติ ยถา ตํ ปุพ์พกานํ ราชูนํ อริเย จัก์กวัต์ติวัต์เต วัต์ตมานานํ; สัน์ติ โข เต เทว วิชิเต อมัจ์จา ปาริสัช์ชา คณกมหามัต์ตา อนีกัฏ์ฐา โทวาริกา มัน์ตัส์สาชีวิโน, มยัญ์เจว อัญ์เญ จ เย มยํ อริยํ จัก์กวัต์ติวัต์ตํ ธาเรม; อิงฆ ตฺวํ เทว อัม์เห อริยํ จัก์กวัต์ติวัต์ตํ ปุจ์ฉ, ตัส์ส เต มยํ อริยํ จัก์กวัต์ติวัต์ตํ ปุฏ์ฐา พ์ยากริส์สามาติ.

อถ โข ภิก์ขเว ราชา ขัต์ติโย มุท์ธาวสิต์โต อมัจ์เจ

ปาริสัช์เช คณกมหามัต์เต อานีกัฏ์เฐ โทวาริเก มัน์ตัส์สาชีวิโน สัน์นิปาเตต์วา อริยํ จัก์กวัต์ติวัต์ตํ ปุจ์ฉิ. ตัส์ส เต อริยํ จัก์กวัต์ติวัต์ตํ ปุฏ์ฐา พ์ยากริํสุ. เตสํ สุต์วา ธัม์มิกํ หิ โข รัก์ขาวรณคุต์ตึ สํวิทหิ, โน จ โข อธนานํ ธนมนุป์ปทาสิ, อธนานํ ธเน นานุป์ปทิยมาเน ทาฬิท์ทิยํ เวปุล์ลํ อคมาสิ. ทาฬิท์ทิเย เวปุล์ลํ คเต อัญ์ญตโร ปุริโส ปเรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยิ. ตเมนํ อัค์คเหสุํ, คเหต์วา รัญ์โญ ขัต์ติยัส์ส มุท์ธาวสิต์ตัส์ส ทัส์เสสุํ “อยํ เทว ปุริโส ปเรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยีติ. เอวํ วุต์เต ภิก์ขเว ราชา ขัต์ติโย มุท์ธาวสิต์โต ตํ ปุริสํ เอตทโวจ “สัจ์จํ กิร ต์วํ อัม์โภ ปุริส ปเรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยสีติ. สัจ์จํ เทวาติ. กิํการณาติ. น หิ เทว ชีวามีติ. อถ โข ภิก์ขเว ราชา ขัต์ติโย มุท์ธาวสิต์โต ตัส์ส ปุริสัส์ส ธนมนุป์ปทาสิ “อิมินา ต์วํ อัม์โภ ปุริส ธเนน อัต์ตนา จ ชีวาหิ, มาตาปิตโร จ โปเสหิ, ปุต์ตทารัญ์จ โปเสหิ, กัม์มัน์เต ปโยเชหิ, สมเณสุ พ์ราห์มเณสุ อุท์ธัค์คิกํ ทัก์ขิณํ ปติฏ์ฐเปหิ โสวัค์คิกํ สุขวิปากํ สัค์คสํวัต์ตนิกัน์ติ. “เอวํ เทวาติ โข ภิก์ขเว โส ปุริโส รัญ์โญ ขัต์ติยัส์ส มุท์ธาวสิต์ตัส์ส ปัจ์จัส์โสสิ. อัญ์ญตโรปิ โข ภิก์ขเว ปุริโส ปเรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยิ. ตเมนํ อัค์คเหสุํ, คเหต์วา รัญ์โญ ขัต์ติยัส์ส มุท์ธาวสิต์ตัส์ส ทัส์เสสุํ “อยํ เทว ปุริโส ปเรสํ อทิน์นํ

เถย์ยสํขาตํ อาทิยีติ. เอวํ วุต์เต ภิก์ขเว ราชา ขัต์ติโย มุท์ธาวสิต์โต ตํ ปุริสํ เอตทโวจ "สัจ์จํ กิร ต์วํ อัม์โภ ปุริส ปเรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยสีติ. สัจ์จํ เทวาติ. กึการณาติ. น หิ เทว ชีวามีติ. อถ โข ภิก์ขเว ราชา ขัต์ติโย มุท์ธาวสิต์โต ตัส์ส ปุริสัส์ส ธนมนุป์ปาทาสิ "อิมินา ต์วํ อัม์โภ ปุริส ธเนน อัต์ตนา จ ชีวาหิ, มาตาปิตโร จ โปเสหิ, ปุต์ตทารัญ์จ โปเสหิ, กัม์มัน์เต ปโยเชหิ, สมเณสุ พ์ราห์มเณสุ อุท์ธัค์คิกํ ทัก์ขิณํ ปติฏ์ฐาเปหิ โสวัค์คิกํ สุขวิปากํ สัค์คสํวัต์ตนิกัน์ติ. "เอวํ เทวาติ โข ภิก์ขเว โส ปุริโส รัญ์โญ ขัต์ติยัส์ส มุท์ธาวสิต์ตัส์ส ปัจ์จัส์โสสิ. อัส์โสสุํ โข ภิก์ขเว มนุส์สา "เย กิร โภ ปเรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยัน์ติ. เตสํ ราชา ธนมนุป์ปเทตีติ. สุต์วาน เตสํ เอตทโหสิ "ยัน์นูน มยัม์ปิ ปเรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิเยย์ยามาติ.

อถ โข ภิก์ขเว อัญ์ญตโร ปุริโส ปเรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยิ. ตเมนํ อัค์คเหสุํ; คเหต์วา รัญ์โญ ขัต์ติยัส์ส มุท์ธาวสิต์ตัส์ส ทัส์เสสุํ "อยํ เทว ปุริโส ปเรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยีติ. เอวํ วุต์เต ภิก์ขเว ราชา ขัต์ติโย มุท์ธาวสิต์โต ตํ ปุริสํ เอตทโวจ "สัจ์จํ กิร ต์วํ อัม์โภ ปุริส ปเรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยสีติ. สัจ์จํ เทวาติ. กึการณาติ.

น หิ เทว ชีวามีติ. อถ โข ภิก์ขเว รัญ์โญ ขัต์ติยัส์ส มุท์ธาวสิต์ตัส์ส เอตทโหสิ "สเจ โข อหํ โย โย ปเรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยิส์สติ, ตัส์ส ตัส์ส ธนมนุป์ปทัส์สามิ; เอวมิทํ อทิน์นาทานํ ปวัฑ์ฒิส์สติ, ยัน์นูนาหํ อิมํ ปุริสํ สุนิเสธํ นิเสเธย์ยํ, มูลฆัจ์ฉํ กเรย์ยํ, สีสมัส์ส ฉิน์เทย์ยัน์ติ. อถ โข ภิก์ขเว ราชา ขัต์ติโย มุท์ธาวสิต์โต ปุริเส อาณาเปสิ "เตน หิ ภเณ อิมํ ปุริสํ ทัฬ์หาย รัช์ชุยา ปัจ์ฉาพาหุํ คาฬ์หพัน์ธนํ พัน์ธิต์วา ขุรมุณ์ฑํ กริต์วา ขรัส์สเรน ปณเวน รถิยาย รถิยํ สึฆาฏเกน สึฆาฏกํ ปริเนต์วา ทัก์ขิเณน ท์วาเรน นิก์ขมิต์วา ทัก์ขิณโต นครัส์ส สุนิเสธํ นิเสเธถ, มูลฆัจ์ฉํ กโรถ, สีสมัส์ส ฉิน์ทถาติ. "เอวํ เทวาติ โข ภิก์ขเว เต ปุริสา รัญ์โญ ขัต์ติยัส์ส มุท์ธาวสิต์ตัส์ส ปฏิส์สุต์วา ตํ ปุริสํ ทัฬ์หาย รัช์ชุยา ปัจ์ฉาพาหุํ คาฬ์หพัน์ธนํ พัน์ธิต์วา ขุรมุณ์ฑํ กริต์วา ขรัส์สเรน ปณเวน รถิยาย รถิยํ สึฆาฏเกน สึฆาฏกํ ปริเนต์วา ทัก์ขิเณน ท์วาเรน นิก์ขมิต์วา ทัก์ขิณโต นครัส์ส สุนิเสธํ นิเสเธสุํ, มูลฆัจ์ฉํ อกํสุ, สีสมัส์ส ฉิน์ทึสุ.

อัส์โสสุํ โข ภิก์ขเว มนุส์สา "เย กิร โภ ปเรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยัน์ติ, เต ราชา สุนิเสธํ นิเสเธติ, มูลฆัจ์ฉํ กโรติ, สีสานิ เตสํ ฉิน์ทตีติ. สุต์วาน เตสํ เอตทโหสิ "ยัน์นูน มยํปิ ติณ์หานิ สัต์ถานิ การาเปย์ยาม; ติณ์หานิ สัต์ถานิ

การาเปส์สาม เย เต อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยิส์สาม, เต สุนิเสธํ นิเสเธส์สาม, มูลฉัจ์ฉํ กริส์สาม, สีสานิ เนสํ ฉิน์ทิส์สามาติ. เต ติณ์หานิ สัต์ถานิ การาเปสุํ; ติณ์หานิ สัต์ถานิ การาเปต์วา คามฆาตํปิ อุปัก์กมึสุ กาตุํ, นิคมฆาตํปิ อุปัก์กมึสุ กาตุํ, นครฆาตํปิ อุปัก์กมึสุ กาตุํ, ปัน์ถทุหนัม์ปิ อุปัก์กมึสุ กาตุํ. เยสํ เต อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยัน์ติ, เต สุนิเสธํ นิเสเธน์ติ, มูลฉัจ์ฉํ กโรน์ติ, สีสานิ เนสํ ฉิน์ทัน์ติ.

อิติ โข ภิก์ขเว อธนานํ ธเน นานุป์ปทิยมาเน ทาลิท์ทิยํ เวปุล์ลมคมาสิ, ทาลิท์ทิเย เวปุล์ลํ คเต อทิน์นาทานํ เวปุล์ลมคมาสิ. อทิน์นาทาเน เวปุล์ลํ คเต สัต์ถํ เวปุล์ลมคมาสิ, สัต์เถ เวปุล์ลํ คเต ปาณาติปาโต เวปุล์ลมคมาสิ. ปาณาติปาเต เวปุล์ลํ คเต มุสาวาโท เวปุล์ลมคมาสิ, มุสาวาเท เวปุล์ลํ คเต เตสํ สัต์ตานํ อายุปิ ปริหายิ, วัณ์โณปิ ปริหายิ; เตสํ อายุนาปิ ปริหายมานานํ วัณ์เณนปิ ปริหายมานานํ อสีติวัส์สสหัส์สายุกานํ มนุส์สานํ จัต์ตาลีสวัส์สสหัส์สายุกา ปุต์ตา อเหสุํ. จัต์ตาลีสวัส์สสหัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ อัญ์ญตโร ปุริโส ปเรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยิ. ตเมนํ อัค์คเหสุํ; คเหต์วา รัญ์โญ ขัต์ติยัส์ส มุท์ธาวสิต์ตัส์ส ทัส์เสสุํ "อยํ เทว ปุริโส ปเรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยีติ. เอวํ วุต์เต ภิก์ขเว ราชา ขัต์ติโย มุท์ธาวสิต์โต ตํ ปุริสํ เอตทโวจ "สัจ์จํ กิร

ตุํ อัม์โภ ปุริส ปรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยสีติ. ``น หิ เทวาติ สัม์ปชานมุสา ภาสิ.

อิติ โข ภิก์ขเว อธนานํ ธเน นานุปฺปทิยมาเน ทาฬิท์ทิยํ เวปุล์ลมคมาสิ, ทาฬิท์ทิเย เวปุล์ลํ คเต อทิน์นาทานํ เวปุล์ลมคมาสิ, อทิน์นาทาเน เวปุล์ลํ คเต สัต์ถํ เวปุล์ลมคมาสิ, สัต์เถ เวปุล์ลํ คเต ปาณาติปาโต เวปุล์ลมคมาสิ, ปาณาติปาเต เวปุล์ลํ คเต มุสาวาโท เวปุล์ลมคมาสิ, มุสาวาเท เวปุล์ลํ คเต เตสํ สัต์ตานํ อายุปิ ปริหายิ, วัณ์โณปิ ปริหายิ; เตสํ อายุนาปิ ปริหายมานานํ วัณ์เณนปิ ปริหายมานานํ จัต์ตาฬีสวัส์สสหัส์สายุกานํ มนุส์สานํ วีสติวัส์สสหัส์สายุกา ปุต์ตา อเหสุํ. วีสติวัส์สสหัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ อัญ์ญตโร ปุริโส ปรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยิ. ตเมนํ อัญ์ญตโร ปุริโส รัญ์โญ ขัต์ติยัส์ส มุท์ธาวสิต์ตัส์ส อาโรเจสิ ``อิต์ถัน์นาโม เทว ปุริโส ปรสํ อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทิยีติ เปสุญ์ญมกาสิ.

อิติ โข ภิก์ขเว อธนานํ ธเน นานุปฺปทิยมาเน ทาฬิท์ทิยํ เวปุล์ลมคมาสิ, ทาฬิท์ทิเย เวปุล์ลํ คเต ฯเปฯ ปิสุณา วาจา เวปุล์ลมคมาสิ, ปิสุณาย วาจาย เวปุล์ลํ คตาย เตสํ สัต์ตานํ อายุปิ ปริหายิ, วัณ์โณปิ ปริหายิ; เตสํ อายุนาปิ ปริหายมานานํ วัณ์เณนปิ ปริหายมานานํ วีสติวัส์สสหัส์สายุกานํ มนุส์สานํ ทสวัส์สสหัส์สายุกา ปุต์ตา อเหสุํ. ทสวัส์สสหัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว

มนุส์เสสุ เอกิทํ สัต์ตา วัณ์ณวัน์ตา โหน์ติ, เอกิทํ สัต์ตา
ทุพ์พัณ์ณา; ตัต์ถ เย เต สัต์ตา ทุพ์พัณ์ณา, เต วัณ์ณวัน์เต
สัต์เต อภิช์ฌายัน์ตา ปเรสํ ทาเรสุ จาริต์ตํ อาปัช์ชึสุ.

อิติ โข ภิก์ขเว อธนานํ ธเน นานุป์ปทิยมาเน ทาลิท์ทิยํ
เวปุล์ลมคมาสิ, ทาลิท์ทิเย เวปุล์ลํ คเต อทิน์นาทานํ เวปุล์ลมคมาสิ,
อทิน์นาทาเน เวปุล์ลํ คเต ฯ สํขิต์ตํ ฯ กาเมสุ มิจ์ฉาจาโร เวปุล์ลมคมาสิ,
กาเมสุ มิจ์ฉาจาเร เวปุล์ลํ คเต เตสํ สัต์ตานํ อายุปิ ปริหายิ,
วัณ์โณปิ ปริหายิ; เตสํ อายุนาปิ ปริหายมานานํ วัณ์เณนปิ
ปริหายมานานํ ทสวัส์สสหัส์สายุกานํ มนุส์สานํ ปัญ์จวัส์สสหัส์สายุกา
ปุต์ตา อเหสุํ. ปัญ์จวัส์สสหัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ เท์ว ธัม์มา
เวปุล์ลมคมึสุ, ผรุสา จ วาจา สัม์ผัป์ปลาโป จ, เท์วสุ ธัม์เมสุ
เวปุล์ลํ คเตสุ เตสํ สัต์ตานํ อายุปิ ปริหายิ, วัณ์โณปิ ปริหายิ; เตสํ
อายุนาปิ ปริหายมานานํ วัณ์เณนปิ ปริหายมานานํ ปัญ์จวัส์สสหัส์สายุกานํ
มนุส์สานํ อัป์เปกัจ์เจ อัฑ์ฒเตย์ยวัส์สสหัส์สายุกา, อัป์เปกัจ์เจ
ท์วิวัส์สสหัส์สายุกา ปุต์ตา อเหสุํ. อัฑ์ฒเตย์ยวัส์สสหัส์สายุเกสุ
ภิก์ขเว มนุส์เสสุ อภิช์ฌาพ์ยาปาทา เวปุล์ลมคมึสุ,
อภิช์ฌาพ์ยาปาเทสุ เวปุล์ลํ คเตสุ เตสํ สัต์ตานํ อายุปิ ปริหายิ,
วัณ์โณปิ ปริหายิ; เตสํ อายุนาปิ ปริหายมานานํ วัณ์เณนปิ
ปริหายมานานํ อัฑ์ฒเตย์ยวัส์สสหัส์สายุกานํ มนุส์สานํ วัส์สสหัส์สายุกา
ปุต์ตา อเหสุํ. วัส์สสหัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ มิจ์ฉาทิฏ์ฐิ

เวปุล์ลมคมาสิ, มิจ์ฉาทิฏ์ฐิยา เวปุล์ลํ คตาย เตสํ สัต์ตานํ อายุปิ ปริหายิ, วัณ์โณปิ ปริหายิ; เตสํ อายุนาปิ ปริหายมานานํ วัณ์เณนปิ ปริหายมานานํ วัส์สสหัส์สายุกานํ มนุส์สานํ ปัญ์จวัส์สสตายุกา ปุต์ตา อเหสุํ. ปัญ์จวัส์สสตายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ ตโย ธัม์มา เวปุล์ลมคมํสุ อธัม์มราโค วิสมโลโภ มิจ์ฉาธัม์โม, ตีสุ ธัม์เมสุ เวปุล์ลํ คเตสุ เตสํ สัต์ตานํ อายุปิ ปริหายิ วัณ์โณปิ ปริหายิ; เตสํ อายุนาปิ ปริหายมานานํ วัณ์เณนปิ ปริหายมานานํ ปัญ์จวัส์สสตายุกานํ มนุส์สานํ อัป์เปกัจ์เจ อัฑ์ฒเตย์ยวัส์สสตายุกา, อัป์เปกัจ์เจ ท์วิวัส์สสตายุกา ปุต์ตา อเหสุํ. อัฑ์ฒเตย์ยวัส์สสตายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ อิเม ธัม์มา เวปุล์ลมคมํสุ อมัต์เตย์ยตา อเปต์เตย์ยตา อสามัญ์ญตา อพ์รห์มัญ์ญตา นกุเลเชฏ์ฐาปจายิตา.๑ อิติ โข ภิก์ขเว อธนานํ ธเน นานุป์ปทิยมาเน ทาลิท์ทิยํ เวปุล์ลมคมาสิ, ทาลิท์ทิเย เวปุล์ลํ คเต อทิน์นาทานํ เวปุล์ลมคมาสิ, อทิน์นาทาเน เวปุล์ลํ คเต สัต์ถํ เวปุล์ลมคมาสิ, สัต์เถ เวปุล์ลํ คเต ปาณาติปาโต เวปุล์ลมคมาสิ, ปาณาติปาเต เวปุล์ลํ คเต มุสาวาโท เวปุล์ลมคมาสิ, มุสาวาเท เวปุล์ลํ คเต ปิสุณา วาจา เวปุล์ลมคมาสิ, ปิสุณาย วาจาย เวปุล์ลํ คตาย กาเมสุ มิจ์ฉาจาโร เวปุล์ลมคมาสิ, กาเมสุ มิจ์ฉาจาเร เวปุล์ลํ คเต เท์ว ธัม์มา เวปุล์ลมคมํสุ ผรุสา จ

๑ "นกุเลเชฏ์ฐาปจายิกาติ วา ปาโฐ.

วาจา สัม์ผัป์ปลาโป จ. ท์เวสุ ธัม์เมสุ เวปุล์ลํ คเตสุ อภิช์ฌาพ์ยาปาทา เวปุล์ลมคมํสุ, อภิช์ฌาพ์ยาปาเทสุ เวปุล์ลํ คเตสุ มิจ์ฉาทิฏ์ฐิ เวปุล์ลมคมาสิ. มิจ์ฉาทิฏ์ฐิยา เวปุล์ลํ คตาย ตโย ธัม์มา เวปุล์ลมคมํสุ อธัม์มราโค วิสมโลโภ มิจ์ฉาธัม์โม, ตีสุ ธัม์เมสุ เวปุล์ลํ คเตสุ อิเม ธัม์มา เวปุล์ลมคมํสุ อมัต์เตย์ยตา อเปต์เตย์ยตา อสามัญ์ญตา อพ์รหม์มัญ์ญตา นกุเลเชฏ์ฐาปจายิตา, อิเมสุ ธัม์เมสุ เวปุล์ลํ คเตสุ เตสํ สัต์ตานํ อายุปิ ปริหายิ, วัณ์โณปิ ปริหายิ; เตสํ อายุนาปิ ปริหายมานานํ วัณ์เณนปิ ปริหายมานานํ อัฑ์ฒเตย์ยวัส์สสตายุกานํ มนุส์สานํ วัส์สสตายุกา ปุต์ตา อเหสุํ.

ภวิส์สติ ภิก์ขเว โส สมโย, ยํ อิเมสํ มนุส์สานํ ทสวัส์สายุกา ปุต์ตา ภวิส์สัน์ติ. ทสวัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ ปัญ์จวัส์สิกา กุมาริกา อลํปเตย์ยา ภวิส์สัน์ติ. ทสวัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ อิมานิ รสานิ อัน์ตรธายิส์สัน์ติ, เสย์ยถีทํ? สัป์ปิ นวนีตํ เตลํ มธุ ผาณิตํ โลณํ. ทสวัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ กุท์รุสโก อัค์คโภชนํ ภวิส์สติ. เสย์ยถาปิ ภิก์ขเว เอตรหิ สาลิมํโสทโน อัค์คโภชนํ, เอวเมว โข ภิก์ขเว ทสวัส์สายุเกสุ มนุส์เสสุ กุท์รุสโก อัค์คโภชนํ ภวิส์สติ. ทสวัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ ทส กุสลกัม์มปถา สัพ์เพน สัพ์พํ อัน์ตรธายิส์สัน์ติ, ทส อกุสลกัม์มปถา อติวิย ทิปิส์สัน์ติ.

ทสวัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ "กุสลน์ติปิ น ภวิส์สติ, กุโต ปน กุสลัส์ส การโก. ทสวัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ เย เต ภวิส์สน์ติ อมัต์เตย์ยา อเปต์เตย์ยา อสามัญ์ญา อพ๎รห์มัญ์ญา นกุเลเชฏ์ฐาปจายิโน, เต ปุ๎ชา[๑] จ ภวิส์สน์ติ ปาสํสา จ. เสย์ยถาปิ ภิก์ขเว เอตรหิ มัต์เตย์ยา เปต์เตย์ยา สามัญ์ญา พ๎รห์มัญ์ญา กุเลเชฏ์ฐาปจายิโน, เต ปุ๎ชา จ ปาสํสา จ, เอวเมว โข ภิก์ขเว ทสวัส์สายุเกสุ มนุส์เสสุ เย เต ภวิส์สน์ติ อมัต์เตย์ยา อเปต์เตย์ยา อสามัญ์ญา อพ๎รห์มัญ์ญา นกุเลเชฏ์ฐาปจายิโน, เต ปุ๎ชา จ ภวิส์สน์ติ ปาสํสา จ. ทสวัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ น ภวิส์สติ "มาตาติ วา "มาตุจ์ฉาติ วา "ปิตาติ วา "ปิตุจ์ฉาติ วา "มาตุลานีติ วา "อาจาริยภริยาติ วา "ครูนํ ทาราติ วา, สัม์เภทํ โลโก คมิส์สติ ยถา อเชฬกา กุก์กุฏา สูกรา โสณา สิคาลา. ทสวัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ เตสํ สัต์ตานํ อัญ์ญมัญ์ญม๎หิ ติพ์โพ อาฆาโต ปัจ์จุปัฏ์ฐิโต ภวิส์สติ, ติพ์โพ พ์ยาปาโท, ติพ์โพ มโนปโทโส, ติพ์พํ วธกจิต์ตํ; มาตุปิ ปุต์ตัม๎หิ. ปุต์ตัส์สปิ มาตริ. ปิตุปิ ปุต์ตัม๎หิ. ปุต์ตัส์สปิ ปิตริ. ภาตุปิ ภคินิยา. ภคินิยา ภาตริ ติพ์โพ อาฆาโต ปัจ์จุปัฏ์ฐิโต ภวิส์สติ, ติพ์โพ พ์ยาปาโท, ติพ์โพ มโนปโทโส, ติพ์พํ

---

๑ ปุช์ชาติปิ ปาเรม ภวิตัพ์พํ.

วธกจิต์ตํ. เสย์ยถาปิ ภิก์ขเว มาควิกัส์ส มิคํ ทิส์วา ติพ์โพ อาฆาโต ปัจ์จุปัฏ์ฐิโต โหติ, ติพ์โพ พ์ยาปาโท, ติพ์โพ มโนปโทโส, ติพ์พํ วธกจิต์ตํ, เอวเมว โข ภิก์ขเว ทสวัส์สายุเกสุ มนุส์เสสุ เตสํ สัต์ตานํ อัญ์ญมัญ์ญัม์หิ ติพ์โพ อาฆาโต ปัจ์จุปัฏ์ฐิโต ภวิส์สติ, ติพ์โพ พ์ยาปาโท, ติพ์โพ มโนปโทโส, ติพ์พํ วธกจิต์ตํ; มาตุปิ ปุต์ตัม์หิ. ปุต์ตัส์สปิ มาตริ. ปิตุปิ ปุต์ตัม์หิ. ปุต์ตัส์สปิ ปิตริ. ภาตุปิ ภคินิยา. ภคินิยาปิ ภาตริ ติพ์โพ อาฆาโต ปัจ์จุปัฏ์ฐิโต ภวิส์สติ, ติพ์โพ พ์ยาปาโท, ติพ์โพ มโนปโทโส, ติพ์พํ วธกจิต์ตํ.

ทสวัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ สัต์ตาหํ สัต์ถัน์ตรกัป์โป ภวิส์สติ, เต อัญ์ญมัญ์ญํ มิคสัญ์ญํ ปฏิลภิส์สัน์ติ, เตสํ ติณ์หานิ สัต์ถานิ หัต์เถสุ ปาตุภวิส์สัน์ติ, เต ติเณ์หน สัต์เถน “เอส มิโคติ อัญ์ญมัญ์ญํ ชีวิตา โวโรเปส์สัน์ติ. อถ โข เตสํ ภิก์ขเว สัต์ตานํ เอกัจ์จานํ เอวํ ภวิส์สัน์ติ “มา จ มยํ กิญ์จิ, มา จ อัม์เห โกจิ, ยัน์นูน มยํ ติณคหนํ วา วนคหนํ วา รุก์ขคหนํ วา นทีวิทุค์คํ วา ปัพ์พตวิสมํ วา ปวิสิต์วา วนมูลผลาหารา ยาเปย์ยามาติ. เต ติณคหนํ วา วนคหนํ วา รุก์ขคหนํ วา นทีวิทุค์คํ วา ปัพ์พตวิสมํ วา ปวิสิต์วา สัต์ตาหํ วนมูลผลาหารา ยาเปส์สัน์ติ. เต ตัส์ส สัต์ตาหัส์ส อัจ์จเยน ติณคหนา วนคหนา รุก์ขคหนา

นทีวิทุค์คา บัพ์พตวิสมา นิก์ขมิต์วา อัญ์ญมัญ์ญํ อาลิงคิต์วา สภาคฺ คายิส์สัน์ติ สมัส์สาสิส์สัน์ติ “ทิฏ์ฐา โภ สัต์ตา ชีวสิ, ต์วํ ทิฏ์ฐา โภ สัต์ตา ชีวสีติ. อถ โข เตสํ ภิก์ขเว สัต์ตานํ เอวํ ภวิส์สติ “มยํ โข อกุสลานํ ธัม์มานํ สมาทานเหตุ เอวรูปํ อายตํ ญาติก์ขยํ ปัต์ตา; ยัน์นูน มยํ กุสลํ กเรย์ยาม, กึ กุสลํ กเรย์ยาม; ยัน์นูน มยํ ปาณาติปาตา วิรเมย์ยาม, อิทํ กุสลํ ธัม์มํ สมาทาย วัต์เตย์ยามาติ. เต ปาณาติปาตา วิรมิส์สัน์ติ, อิทํ กุสลํ ธัม์มํ สมาทาย วัต์ติส์สัน์ติ, เต กุสลานํ ธัม์มานํ สมาทานเหตุ อายุนาปิ วัฑ์ฒิส์สัน์ติ, วัณ์เณนปิ วัฑ์ฒิส์สัน์ติ, เตสํ อายุนาปิ วัฑ์ฒมานานํ วัณ์เณนปิ วัฑ์ฒมานานํ ทสวัส์สายุกานํ มนุส์สานํ วีสติวัส์สายุกา ปุต์ตา ภวิส์สัน์ติ. อถ โข เตสํ ภิก์ขเว สัต์ตานํ เอวํ ภวิส์สติ “มยํ โข กุสลานํ ธัม์มานํ สมาทานเหตุ อายุนาปิ วัฑ์ฒาม, วัณ์เณนปิ วัฑ์ฒาม; ยัน์นูน มยํ ภิย์โยโส มัต์ตาย กุสลํ กเรย์ยาม, กึ กุสลํ กเรย์ยาม; ยัน์นูน มยํ อทิน์นาทานา วิรเมย์ยาม, กาเมสุ มิจ์ฉาจารา วิรเมย์ยาม; ปิสุณาย วาจาย วิรเมย์ยาม, ผรุสาย วาจาย วิรเมย์ยาม, สัม์ผัป์ปลาปา วิรเมย์ยาม; อภิช์ฌํ ปชเหย์ยาม, พ์ยาปาทํ ปชเหย์ยาม, มิจ์ฉาทิฏ์ฐึ ปชเหย์ยาม; ตโย ธัม์เม ปชเหย์ยาม อธัม์มราคํ วิสมโลภํ มิจ์ฉาธัม์มํ, ยัน์นูน มยํ มัต์เตย์ยา อัส์สาม เปต์เตย์ยา สามัญ์ญา

พ์รห์มัณ์ณา กุเล เชฏ์ฐาปจายิโน, อิทํ กุสลํ ธัม์มํ สมาทาย วัต์เตย์ยามาติ. เต มัต์เตย์ยา ภวิส์สัน์ติ เปต์เตย์ยา สามัญ์ญา พ์รห์มัญ์ญา กุเล เชฏ์ฐาปจายิโน, อิทํ กุสลํ ธัม์มํ สมาทาย วัต์ติส์สัน์ติ, เตสํ กุสลานํ ธัม์มานํ สมาทานเหตุ อายุนาปิ วัฑ์ฒิส์สัน์ติ, วัณ์เณนปิ วัฑ์ฒิส์สัน์ติ, เตสํ อายุนาปิ วัฑ์ฒมานานํ วัณ์เณนปิ วัฑ์ฒมานานํ วีสติวัส์สายุกานํ มนุส์สานํ จัต์ตาฬีสวัส์สายุกา ปุต์ตา ภวิส์สัน์ติ. จัต์ตาฬีสวัส์สายุกานํ มนุส์สานํ อสีติวัส์สายุกา ปุต์ตา ภวิส์สัน์ติ. อสีติวัส์สายุกานํ มนุส์สานํ สัฏ์ฐิวัส์สสตายุกา ปุต์ตา ภวิส์สัน์ติ. สัฏ์ฐิวัส์สสตายุกานํ มนุส์สานํ วีสติวัส์สสตายุกา ปุต์ตา ภวิส์สัน์ติ. วีสติวัส์สสตายุกานํ มนุส์สานํ จัต์ตาฬีสวัส์สสตายุกา ปุต์ตา ภวิส์สัน์ติ. จัต์ตาฬีสวัส์สสตายุกานํ มนุส์สานํ เท์ววัส์สสหัส์สายุกา ปุต์ตา ภวิส์สัน์ติ. เท์ววัส์สสหัส์สายุกานํ มนุส์สานํ จัต์ตาริวัส์สสหัส์สายุกา ปุต์ตา ภวิส์สัน์ติ. จัต์ตาริวัส์สสหัส์สายุกานํ มนุส์สานํ อัฏ์ฐวัส์สสหัส์สายุกา ปุต์ตา ภวิส์สัน์ติ. อัฏ์ฐวัส์สสหัส์สายุกานํ มนุส์สานํ วีสติวัส์สสหัส์สายุกา ปุต์ตา ภวิส์สัน์ติ. วีสติวัส์สสหัส์สายุกานํ มนุส์สานํ จัต์ตาฬีสวัส์สสหัส์สายุกา ปุต์ตา ภวิส์สัน์ติ. จัต์ตาฬีสวัส์สสหัส์สายุกานํ มนุส์สานํ อสีติวัส์สสหัส์สายุกา ปุต์ตา ภวิส์สัน์ติ.

อสีติวัส์สสหัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว มนุส์เสสุ ปัญ์จวัส์สสติกา กุมาริกา อลํปัต์เตย์ยา ภวิส์สัน์ติ. อสีติวัส์สสหัส์สายุเกสุ ภิก์ขเว

มนุสฺเสสุ ตโย อาพาธา ภวิสฺสนฺติ อิจฺฉา อนสนํ ชรา. อสีติวสฺสสหสฺสายุเกสุ ภิกฺขเว มนุสฺเสสุ อยํ ชมฺพุทีโป อิทฺโธ เจว ภวิสฺสติ ผีโต จ, กุกฺกุฏสมฺปาติกา[๑] คามนิคมราชธานิโย. อสีติวสฺสสหสฺสายุเกสุ ภิกฺขเว มนุสฺเสสุ อยํ ชมฺพุทีโป อวีจิ มญฺเญ ผุโฏ ภวิสฺสติ มนุสฺเสหิ, เสยฺยถาปิ นฬวนํ วา สารวนํ วา. อสีติวสฺสสหสฺสายุเกสุ ภิกฺขเว มนุสฺเสสุ อยํ พาราณสี เกตุมตี นามราชธานี ภวิสฺสติ อิทฺธา เจว ผีตา จ พหุชนา จ อากิณฺณมนุสฺสา จ สุภิกฺขา จ. อสีติวสฺสสหสฺสายุเกสุ ภิกฺขเว มนุสฺเสสุ อิมสฺมึ ชมฺพุทีเป จตุราสีตินครสหสฺสานิ ภวิสฺสนฺติ เกตุมติราชธานิปมุขานิ. อสีติวสฺสสหสฺสายุเกสุ ภิกฺขเว มนุสฺเสสุ เกตุมติราชธานิยา สงฺโข นาม ราชา อุปฺปชฺชิสฺสติ จกฺกวตฺติ ธมฺมิโก ธมฺมราชา จาตุรนฺโต วิชิตาวี ชนปทตฺถาวริยปฺปตฺโต สตฺตรตนสมนฺนาคโต. ตสฺสิมานิ สตฺต รตนานิ ภวิสฺสนฺติ, เสยฺยถีทํ? จกฺกรตนํ หตฺถิรตนํ อสฺสรตนํ มณิรตนํ อิตฺถิรตนํ คหปติรตนํ ปริณายกรตนเมว สตฺตมํ. ปโรสหสฺสํ โข ปนสฺส ปุตฺตา ภวิสฺสนฺติ สูรา วีรงฺครูปา ปรเสนปฺปมทฺทนา. โส อิมํ ปฐวึ สาครปริยนฺตํ อทณฺเฑน อสตฺเถน ธมฺเมน อภิวิชิย อชฺฌาวสิสฺสติ. อสีติวสฺสสหสฺสายุเกสุ ภิกฺขเว มนุสฺเสสุ เมตฺเตยฺโย นาม ภควา โลเก อุปฺปชฺชิสฺสติ อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ

---

๑ กุกฺกุฏสมฺปาทิกาติปิ ปาโฐ.

วิช์ชาจรณสัม์ปัน์โน สุคโต โลกวิทู อนุต์ตโร ปุริสทัม์มสารถิ สัต์ถา เทวมนุส์สานํ พุท์โธ ภควา, เสย์ยถาปาหเมตรหิ โลเก อุปั์ปัน์โน อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ วิช์ชาจรณสัม์ปัน์โน สุคโต โลกวิทู อนุต์ตโร ปุริสทัม์มสารถิ สัต์ถา เทวมนุส์สานํ พุท์โธ ภควา. โส อิมํ โลกํ สเทวกํ สมารกํ สพ์รห์มกํ สัส์สมณพ์ราห์มณึ ปชํ สเทวมนุส์สํ สยํ อภิญ์ญา สัจ์ฉิกัต์วา ปเวเทส์สติ, เสย์ยถาปาหเมตรหิ อิมํ โลกํ สเทวกํ สมารกํ สพ์รห์มกํ สัส์สมณพ์ราห์มณึ ปชํ สเทวมนุส์สํ สยํ อภิญ์ญา สัจ์ฉิกัต์วา ปเวเทมิ. โส ธัม์มํ เทเสส์สติ อาทิกัล์ยาณํ มัช์เฌกัล์ยาณํ ปริโยสานกัล์ยาณํ สาต์ถํ สพ์ยัญ์ชนํ เกวลปริปุณ์ณํ ปริสุท์ธํ พ์รห์มจริยํ ปกาเสส์สติ, เสย์ยถาปาหเมตรหิ ธัม์มํ เทเสมิ อาทิกัล์ยาณํ มัช์เฌกัล์ยาณํ ปริโยสานกัล์ยาณํ สาต์ถํ สพ์ยัญ์ชนํ เกวลปริปุณ์ณํ ปริสุท์ธํ พ์รห์มจริยํ ปกาเสมิ. โส อเนกสหัส์สํ ภิก์ขุสํฆํ ปริหริส์สติ, เสย์ยถาปาหํ เอตรหิ อเนกสตํ ภิก์ขุสํฆํ ปริหรามิ. อถ โข ภิก์ขเว สํโข นาม ราชา โย โส ยูโป รัญ์ญา มหาปนาเทน การาปิโต ตํ ยูปํ อุส์สาเปต์วา อัช์ฌาวสิต์วา วิส์สัช์ชิต์วา สมณพ์ราห์มณกปณัท์ธิกวณิพ์พกยาจกานํ ทานํ ทัต์วา เมต์เตย์ยัส์ส ภควโต อรหโต สัม์มาสัม์พุท์ธัส์ส สัน์ติเก เกสมัส์สุํ โอหาเรต์วา กาสายานิ วัต์ถานิ อัจ์ฉาเทต์วา อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชิส์สติ. โส เอวํ ปัพ์พชิโต สมาโน เอโก วูปกัฏ์โฐ

อัป์ปมัต์โต อาตาปี ปหิตัต์โต วิหรัน์โต น จิรัส์เสว ยัส์สัต์ถาย กุลปุต์ตา สัม์ม เทว อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชัน์ติ, ตทนุต์ตรํ พ์รห์มจริยปริโยสานํ ทิฏ์เฐว ธัม์เม สยํ อภิญ์ญา สัจ์ฉิกัต์วา อุปสัม์ปัช์ช วิหริส์สติ.

อัต์ตทีปา ภิก์ขเว วิหรถ อัต์ตสรณา อนัญ์ญสรณา ธัม์มทีปา ธัม์มสรณา อนัญ์ญสรณา. กถัญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขุ อัต์ตทีโป วิหรติ อัต์ตสรโณ อนัญ์ญสรโณ ธัม์มทีโป ธัม์มสรโณ อนัญ์ญสรโณ? อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ; เวทนาสุ เวทนานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ; จิต์เต จิต์ตานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ; ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ. เอวํ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุ อัต์ตทีโป วิหรติ อัต์ตสรโณ อนัญ์ญสรโณ ธัม์มทีโป ธัม์มสรโณ อนัญ์ญสรโณ.

โคจเร ภิก์ขเว จรถ สเก เปต์ติเก วิสเย. โคจเร ภิก์ขเว จรัน์ตา สเก เปต์ติเก วิสเย อายุนาปิ วัฑ์ฒิส์สถ, วัณ์เณนปิ วัฑ์ฒิส์สถ, สุเขนปิ วัฑ์ฒิส์สถ, โภเคนปิ วัฑ์ฒิส์สถ, พเลนปิ วัฑ์ฒิส์สถ. กิญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขุโน อายุส์มึ? อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ

ฉัน์ทสมาธิปธานสํขารสมัน์นาคตํ อิท์ธิปาทํ ภาเวติ, วิริยสมาธิปธาน. จิต์ตสมาธิปธาน. วีมํสสมาธิปธานสํขารสมัน์นาคตํ อิท์ธิปาทํ ภาเวติ; โส อิเมสํ จตุน์นํ อิท์ธิปาทานํ ภาวิตัต์ตา พหุลีกตัต์ตา อากังขมาโน กัป์ปํ วา ติฏ์เฐย์ย กัป์ปาวเสสํ วา. อิทํ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุโน อายุส์มึ. กิญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขุโน วัณ์ณัส์มึ? อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ สีลวา โหติ ปาติโมก์ขสํวรสํวุโต วิหรติ อาจารโคจรสัม์ปัน์โน อนุมัต์เตสุ วัช์เชสุ ภยทัส์สาวี, สมาทาย สิก์ขติ สิก์ขาปเทสุ. อิทํ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุโน วัณ์ณัส์มึ. กิญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขุโน สุขัส์มึ? อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ วิวิจ์เจว กาเมหิ วิวิจ์จ อกุสเลหิ ธัม์เมหิ สวิตัก์กํ สวิจารํ วิเวกชํ ปีติสุขํ ปฐมํ ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ, วิตัก์กวิจารานํ วูปสมา ฯ เป ฯ ทุติยํ ฌานํ. ตติยํ ฌานํ. จตุต์ถํ ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ. อิทํ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุโน สุขัส์มึ. กิญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขุโน โภคัส์มึ? อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ เมต์ตาสหคเตน เจตสา เอกํ ทิสํ ผริต์วา วิหรติ, ตถา ทุติยํ. ตถา ตติยํ. ตถา จตุต์ถํ. อิติ อุท์ธมโธ ติริยํ สัพ์พธิ สัพ์พัต์ตตาย สัพ์พาวัน์ตํ โลกํ เมต์ตาสหคเตน เจตสา วิปุเลน มหัค์คเตน อัป์ปมาเณน อเวเรน อัพ์ยาปัช์เฌน ผริต์วา วิหรติ. กรุณาสหคเตน เจตสา. มุทิตาสหคเตน เจตสา. อุเปก์ขาสหคเตน เจตสา เอกํ ทิสํ ผริต์วา วิหรติ, ตถา ทุติยํ. ตถา ตติยํ.

ตถา จตุต์ถํ. อิติ อุท์ธมโธ ติริยํ สัพ์พธิ สัพ์พัต์ตตาย สัพ์พาวัน์ตํ โลกํ อุเปก์ขาสหคเตน เจตสา วิปุเลน มหัค์คเตน อัป๎ปมาเณน อเวเรน อพ๎ยาปัช๎เฌน ผริต๎วา วิหรติ. อิทํ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุโน โภคัส๎มึ. กิญ์จ ภิก์ขเว ภิก์ขุโน พลัส๎มึ? อิธ ภิก์ขเว ภิก์ขุ อาสวานํ ขยา อนาสวัญ์เจโตวิมุต์ตึ ปัญ์ญาวิมุต์ตึ ทิฏ์เฐว ธัม์เม สยํ อภิญ์ญา สัจ์ฉิกัต๎วา อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ. อิทํ โข ภิก์ขเว ภิก์ขุโน พลัส๎มึ. นาหํ ภิก์ขเว อัญ์ญํ เอกพลัม์ปิ สมนุปัส์สามิ, เอวํ ทุป๎ปสหํ, ยถา ยิทํ ภิก์ขเว มารพลํ, กุสลานํ ภิก์ขเว ธัม์มานํ สมาทานเหตุ เอวมิทํ ปุญ์ญํ ปวัฑ์ฒติ. อิทมโวจ ภควา. อัต์ตมนา เต ภิก์ขู ภควโต ภาสิตํ อภินัน์ทุน์ติ.

จัก์กวัต์ติสุต์ตํ ตติยํ.

อัค์คัญ์ญสุต์ตํ จตุต์ถํ.

เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา สาวัต์ถิยํ วิหรติ ปุพ์พาราเม มิคารมาตุปาสาเท. เตน โข ปน สมเยน วาเสฏ์ฐภารท์วาชา ภิก์ขูสุ ปริวสัน์ติ ภิก์ขุภาวํ อากังขมานา. อถ โข ภควา สายัณ์หสมยํ ปฏิสัล์ลาณา วุฏ์ฐิโต ปาสาทา โอโรหิต์วา ปาสาทปัจ์ฉายายํ อัพ์โภกาเส จังกมติ. อัท์ทสา โข วาเสฏ์โฐ ภควัน์ตํ สายัณ์หสมยํ ปฏิสัล์ลาณา วุฏ์ฐิตํ ปาสาทา โอโรหิต์วา ปาสาทปัจ์ฉายายํ อัพ์โภกาเส จังกมัน์ตํ; ทิส์วาน ภารท์วาชํ อามัน์เตสิ "อยํ อาวุโส ภารท์วาช ภควา สายัณ์หสมยํ ปฏิสัล์ลาณา วุฏ์ฐิโต ปาสาทา โอโรหิต์วา ปาสาทปัจ์ฉายายํ อัพ์โภกาเส จังกมติ. อายามาวุโส ภารท์วาช; เยน ภควา เตนุปสังกมิส์สาม, อัป์เปว นาม ลเภย์ยาม ภควโต สัม์มุขา ธัม์มึ กถํ สวนายาติ. "เอวมาวุโสติ โข ภารท์วาโช วาเสฏ์ฐัส์ส ปัจ์จัส์โสสิ. อถ โข วาเสฏ์ฐภารท์วาชา เยน ภควา เตนุปสังกมึสุ; อุปสังกมิต์วา ภควัน์ตํ อภิวาเทต์วา ภควัน์ตํ จังกมัน์ตํ อนุจังกมึสุ. อถ โข ภควา วาเสฏ์ฐํ อามัน์เตสิ "ตุม์เห ข์วัต์ถ วาเสฏ์ฐา พ์ราห์มณชัจ์จา พ์ราห์มณกุลีนา

พ๎ราห๎มณกุลา อคารัส๎มา อนคาริยํ ปัพ์พชิตา, กัจ์จิ โว วาเสฏ์ฐา พ๎ราห๎มณา น อัก์โกสัน์ติ น ปริภาสัน์ตีติ. ตัค์ฆ โน ภัน์เต พ๎ราห๎มณา อัก์โกสัน์ติ ปริภาสัน์ติ อัต์ตรูปาย ปริภาสาย ปริปุณ์ณาย โน อปริปุณ์ณายาติ. ยถากถํ ปน โว วาเสฏ์ฐา พ๎ราห๎มณา อัก์โกสัน์ติ ปริภาสัน์ติ อัต์ตรูปาย ปริภาสาย ปริปุณ์ณาย โน อปริปุณ์ณายาติ. พ๎ราห๎มณา ภัน์เต เอวมาหํสุ “พ๎ราห๎มโณว เสฏ์โฐ วัณ์โณ, หีนา อัญ์เญ วัณ์ณา, พ๎ราห๎มโณว สุก์โก วัณ์โณ, กัณ๎หา อัญ์เญ วัณ์ณา, พ๎ราห๎มณาว สุช์ฌัน์ติ โน อพ๎ราห๎มณา, พ๎ราห๎มณา พ๎รห๎มุโน ปุต์ตา โอรสา มุขโต ชาตา พ๎รห๎มชา พ๎รห๎มนิม์มิตา พ๎รห๎มทายาทา, เต ตุม๎เห เสฏ์ฐํ วัณ์ณํ หิต๎วา หีนมัต์ถวัณ์ณํ อัช์ฌุปคตา, ยทิทํ มุณ์ฑเก สมณเก อิพ์เภ กัณ๎เห พัน์ธุปาทาปัจ์เจติ ตยิทํ น สาธุ, ตยิทํ นัป์ปฏิรูปํ, ยํ ตุม๎เห เสฏ์ฐํ วัณ์ณํ หิต๎วา หีนมัต์ถวัณ์ณํ อัช์ฌุปคตา, ยทิทํ มุณ์ฑเก สมณเก อิพ์เภ กัณ๎เห พัน์ธุปาทาปัจ์เจติ. เอวํ โข โน ภัน์เต พ๎ราห๎มณา อัก์โกสัน์ติ ปริภาสัน์ติ อัต์ตรูปาย ปริภาสาย ปริปุณ์ณาย โน อปริปุณ์ณายาติ. ตัค์ฆ โว วาเสฏ์ฐา พ๎ราห๎มณา โปราณํ อสรัน์ตา เอวมาหํสุ “พ๎ราห๎มโณว เสฏ์โฐ วัณ์โณ, หีนา อัญ์เญ วัณ์ณา, พ๎ราห๎มโณว สุก์โก วัณ์โณ, กัณ๎หา อัญ์เญ วัณ์ณา; พ๎ราห๎มณาว สุช์ฌัน์ติ โน อพ๎ราห๎มณา,

พฺราหฺมณา พฺรหฺมุโน ปุตฺตา โอรสา มุขโต ชาตา พฺรหฺมชา พฺรหฺมนิมฺมิตา พฺรหฺมทายาทาติ. ทิสฺสนฺติ โข ปน วาเสฏฺฐา พฺราหฺมณานํ พฺราหฺมณิโย อุตุนิโยปิ คพฺภินิโยปิ วิชายมานาปิ ปายมานาปิ, เต จ พฺราหฺมณา โยนิชาว สมานา เอวมาหํสุ "พฺราหฺมโณว เสฏฺโฐ วณฺโณ, ฯ เป ฯ พฺรหฺมทายาทาติ. เต จ พฺรหฺมานญฺเญว อพฺภาจิกฺขนฺติ, มุสา จ ภาสนฺติ, พหุญฺจ อปุญฺญํ ปสวนฺติ.

จตฺตาโรเม วาเสฏฺฐา วณฺณา ขตฺติยา พฺราหฺมณา เวสฺสา สุทฺทา. ขตฺติโยปิ โข วาเสฏฺฐา อิเธกจฺโจ ปาณาติปาตี โหติ. อทินฺนาทายี กาเมสุ มิจฺฉาจารี; มุสาวาที ปิสุณาวาโจ ผรุสวาโจ สมฺผปฺปลาปี; อภิชฺฌาลู พฺยาปนฺนจิตฺโต มิจฺฉาทิฏฺฐี. อิติ โข วาเสฏฺฐา เยเม ธมฺมา อกุสลา อกุสลสงฺขาตา สาวชฺชา สาวชฺชสงฺขาตา อเสวิตพฺพา อเสวิตพฺพสงฺขาตา นอลมริยา นอลมริยสงฺขาตา กณฺหา กณฺหวิปากา วิญฺญุครหิตา. ขตฺติเยปิ เต อิเธกจฺเจ สนฺทิสฺสนฺติ. พฺราหฺมโณปิ โข วาเสฏฺฐา ฯ เป ฯ เวสฺโสปิ โข วาเสฏฺฐา ฯ เป ฯ สุทฺโทปิ โข วาเสฏฺฐา อิเธกจฺโจ ปาณาติปาตี โหติ, อทินฺนาทายี ฯ เป ฯ มิจฺฉาทิฏฺฐี. อิติ โข วาเสฏฺฐา เยเม ธมฺมา อกุสลา อกุสลสงฺขาตา ฯ เป ฯ กณฺหา กณฺหวิปากา วิญฺญุครหิตา. สุทฺเทปิ เต อิเธกจฺเจ สนฺทิสฺสนฺติ.

ขตฺติโยปิ โข วาเสฏฺฐา อิเธกจฺโจ ปาณาติปาตา ปฏิวิรโต โหติ, อทินฺนาทานา ปฏิวิรโต กาเมสุ มิจฺฉาจารา ปฏิวิรโต; มุสาวาทา ปฏิวิรโต ปิสุณาย วาจาย ปฏิวิรโต ผรุสาย วาจาย ปฏิวิรโต สมฺผปฺปลาปา ปฏิวิรโต; อนภิชฺฌาลุ อพฺยาปนฺนจิตฺโต สมฺมาทิฏฺฐิ. อิติ โข วาเสฏฺฐา เยเม ธมฺมา กุสลา กุสลสงฺขาตา อนวชฺชา อนวชฺชสงฺขาตา เสวิตพฺพา เสวิตพฺพสงฺขาตา อลมริยา อลมริยสงฺขาตา สุกฺกา สุกฺกวิปากา วิญฺญุปสตฺถา. ขตฺติเยปิ เต อิเธกจฺเจ สนฺทิสฺสนฺติ. พฺราหฺมโณปิ โข วาเสฏฺฐา. เวสฺโสปิ โข วาเสฏฺฐา. สุทฺโทปิ โข วาเสฏฺฐา อิเธกจฺโจ ปาณาติปาตา ปฏิวิรโต โหติ, ฯเปฯ อนภิชฺฌาลุ อพฺยาปนฺนจิตฺโต สมฺมาทิฏฺฐิ. อิติ โข วาเสฏฺฐา เยเม ธมฺมา กุสลา กุสลสงฺขาตา อนวชฺชา อนวชฺชสงฺขาตา เสวิตพฺพา เสวิตพฺพสงฺขาตา อลมริยา อลมริยสงฺขาตา สุกฺกา สุกฺกวิปากา วิญฺญุปสตฺถา. สุทฺเทปิ เต อิเธกจฺเจ สนฺทิสฺสนฺติ.

อิเมสุ โข วาเสฏฺฐา จตูสุ วณฺเณสุ เอวํ อุภยโวกิณฺเณสุ วตฺตมาเนสุ กณฺหสุกฺเกสุ ธมฺเมสุ วิญฺญูครหิเตสุ เจว วิญฺญุปสตฺเถสุ จ ยเทตฺถ พฺราหฺมณา เอวมาหํสุ "พฺราหฺมโณว เสฏฺโฐ วณฺโณ. หีนา อญฺเญ วณฺณา. พฺราหฺมโณว สุกฺโก วณฺโณ. กณฺหา อญฺเญ วณฺณา; พฺราหฺมณาว สุชฺฌนฺติ โน อพฺราหฺมณา, พฺราหฺมณา พฺรหฺมุโน ปุตฺตา โอรสา มุขโต ชาตา

พ์รห์มชา พ์รห์มนิม์มิตา พ์รห์มทายาทาติ. ตัน์เตสํ วิญ์ญู นานุชานัน์ติ. ตํ กิส์ส เหตุ? อิเมสํ หิ วาเสฏ์ฐา จตุน์นํ วัณ์ณานํ โย โหติ ภิก์ขุ อรหํ ขีณาสโว วุสิตวา กตกรณีโย โอหิตภาโร อนุป์ปัต์ตสทัต์โถ ปริก์ขีณภวสํโยชโน สัม์มทัญ์ญาวิมุต์โต, โส เนสํ อัค์คมัก์ขายติ ธัม์เมเนว โน อธัม์เมน. ธัม์โม หิ วาเสฏ์ฐา เสฏ์โฐ ชเนตัส์มึ ทิฏ์เฐเจว ธัม์เม อภิสัม์ปรายัญ์จ. ตทมินาเปตํ วาเสฏ์ฐา ปริยาเยน เวทิตัพ์พํ, ยถา ธัม์โม เสฏ์โฐ ชเนตัส์มึ ทิฏ์เฐ เจว ธัม์เม อภิสัม์ปรายัญ์จ.

ชานาติ โข วาเสฏ์ฐา ราชา ปเสนทิ โกสโล "สมโณ โคตโม อนุต์ตโร สัก์ยกุลา ปัพ์พชิโตติ. สัก์ยา โข ปน วาเสฏ์ฐา รัญ์โญ ปเสนทิส์ส โกสลัส์ส อนัน์ตรา อนุยัน์ตา ภวัน์ติ. กโรน์ติ โข วาเสฏ์ฐา สัก์ยา รัญ์เญ ปเสนทิม์หิ โกสเล นิปัจ์จการํ อภิวาทนํ ปัจ์จุฏ์ฐานํ อัญ์ชลิกัม์มํ สามีจิกัม์มํ. อิติ โข วาเสฏ์ฐา ยํ กโรน์ติ สัก์ยา รัญ์เญ ปเสนทิม์หิ โกสเล นิปัจ์จการํ อภิวาทนํ ปัจ์จุฏ์ฐานํ อัญ์ชลิกัม์มํ สามีจิกัม์มํ, กโรติ ตํ ราชา ปเสนทิ โกสโล ตถาคเต นิปัจ์จการํ อภิวาทนํ ปัจ์จุฏ์ฐานํ อัญ์ชลิกัม์มํ สามีจิกัม์มํ "นนุ สุชาโต สมโณ โคตโม ทุชาโต-หมัส์มิ, พลวา สมโณ โคตโม ทุพ์พโลหมัส์มิ, ปาสาทิโก สมโณ โคตโม ทุพ์พัณ์โณหมัส์มิ, มเหสัก์โข สมโณ โคตโม อัป์เปสัก์โขหมัส์มีติ. อถ โข นํ ธัม์มํ เยว สัก์กโรน์โต ธัม์มํ

ครุกโรน์โต ธัม์มํ มาเนน์โต ธัม์มํ ปูเชน์โต ธัม์มํ **อปจายมาโน.** เอวํ ราชา ปเสนทิ โกสโล ตถาคเต นิปัจ์จการํ กโรติ อภิวาทนํ ปัจ์จุฏ์ฐานํ อัญ์ชลิกัม์มํ สามีจิกัม์มํ. อิมินา โข เอวํ วาเสฏ์ฐา ปริยาเยน เวทิตัพ์พํ. ยถา ธัม์โม เสฏ์โฐ ชเนตัส์มึ ทิฏ์เฐ เจว ธัม์เม อภิสัม์ปรายัญ์จ.

ตุเม์ห ขัว์ตถ วาเสฏ์ฐา นานาชัจ์จา นานานามา นานาโคต์ตา นานากุลา อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชิตา "เก ตุเม์หติ ปุฏ์ฐา สมานา "สมณา สัก์ยปุต์ติยาม์หาติ ปฏิชานาถาติ. ยัส์ส โข ปนัส์ส วาเสฏ์ฐา ตถาคเต สัท์ธา นิวิฏ์ฐา มูลชาตา ปติฏ์ฐิตา ทัฬ์หา อสํหาริยา สมเณน วา พ์ราห์มเณน วา เทเวน วา มาเรน วา พ์รห์มุนา วา เกนจิ วา โลกัส์มึ, ตัส์เสตํ กัล์ลํ วจนาย "ภควโตม์หิ ปุต์โต โอรโส มุขโต ชาโต ธัม์มโช ธัม์มนิม์มิโต ธัม์มทายาโทติ ตํ กิส์ส เหตุ? ตถาคตัส์ส เหตํ วาเสฏ์ฐา อธิวจนํ "ธัม์มกาโย อิติปิ, "พ์รห์มกาโย อิติปิ, "ธัม์มภูโต อิติปิ, "พ์รห์มภูโต อิติปิ.

โหติ โข โส วาเสฏ์ฐา สมโย. ยํ กทาจิ กรหจิ ทีฆัส์ส อัท์ธุโน อัจ์จเยน อยํ โลโก สํวัฏ์ฏติ; สํวัฏ์ฏมาเน โลเก เยภุย์เยน สัต์ตา อาภัส์สรสํวัต์ตนิกา โหน์ติ. เต ตัต์ถ มโนมยา ปีติภัก์ขา สยํปภา อันตลิก์ขจรา สุภัฏ์ฐายิโน จิรํ ทีฆมัท์ธานํ ติฏ์ฐัน์ติ. โหติ โข โส วาเสฏ์ฐา สมโย. ยํ กทาจิ กรหจิ ทีฆัส์ส

อัท์ธุโน อัจ์จเยน อยํ โลโก วิวัฏ์ฏติ; วิวัฏ์ฏมาเน โลเก เยภุย์เยน สัต์ตา อาภัส์สรกายา จวิต์วา อิต์ถัต์ตํ อาคัจ์ฉัน์ติ, เต จ โหน์ติ มโนมยา ปีติภัก์ขา สยํปภา อัน์ตลิก์ขจรา สุภัฏ์ฐายิโน จิรํ ทีฆมัท์ธานํ ติฏ์ฐัน์ติ. เอโกทกีภูตํ โข ปน วาเสฏ์ฐา เตน สมเยน โหติ อัน์ธกาโร อัน์ธการติมิสา, น จัน์ทิมสุริยา ปัญ์ญายัน์ติ, น นัก์ขัต์ตานิ ตารกรูปานิ ปัญ์ญายัน์ติ, น รัต์ติน์ทิวา ปัญ์ญายัน์ติ, น มาสัท์ธมาสา ปัญ์ญายัน์ติ, น อุตุสํวัจ์ฉรา ปัญ์ญายัน์ติ, น อิต์ถิปุริสา ปัญ์ญายัน์ติ. สัต์ตา "สัต์ตาเต์วว สํขยํ คัจ์ฉัน์ติ. อถ โข เตสํ วาเสฏ์ฐา สัต์ตานํ กทาจิ กรหจิ ทีฆัส์ส อัท์ธุโน อัจ์จเยน รสปฐวี อุทกัส์มึ สมัน์ตานิ, เสย์ยถาปิ นาม ปยตัต์ตัส์ส นิพ์พายมานัส์ส อุปริ สัน์ตานกํ โหติ, เอวเมวํ ปาตุรโหติ? สา อโหสิ วัณ์ณสัม์ปัน์นา คัน์ธสัม์ปัน์นา รสสัม์ปัน์นา, เสย์ยถาปิ นามสัม์ปัน์นํ วา สัป์ปิสัม์ปัน์นํ วา นวนีตํ, เอวํวัณ์ณา อโหสิ; เสย์ยถาปิ นาม ขุท์ทมธุํ อเนฬกํ เอวมัส์สาทา อโหสิ. อถ โข วาเสฏ์ฐา อัญ์ญตโร สัต์โต โลลชาติโก "อัม์โภ กิเมวิทํ ภวิส์สตีติ รสปฐวึ อังคุลิยา สายิ; ตัส์ส รสปฐวึ อังคุลิยา สายโต อัจ์ฉาเทสิ, ตัณ์หาบัส์ส โอก์กมิ. อัญ์เญปิ โข วาเสฏ์ฐา สัต์ตา ตัส์ส สัต์ตัส์ส ทิฏ์ฐานุคตึ อาปัช์ชมานา รสปฐวึ อังคุลิยา สายึสุ. เตสํ รสปฐวึ อังคุลิยา สายตํ อัจ์ฉาเทติ, ตัณ์หา จ เนสํ โอก์กมิ. อถ โข .ต วาเสฏ์ฐา สัต์ตา รสปฐวึ หัต์เถหิ อาลุป์ปการกํ อุปัก์กมึสุ.

ปริภุญฺชิตุํ. ยโต โข วาเสฏฺฐา สตฺตา รสปถวึ หตฺเถหิ อาลุปฺปการกํ อุปกฺกมึสุ ปริภุญฺชิตุํ, อถ เตสํ สตฺตานํ สยํปภา อนฺตรธายิ. สยํปภาย อนฺตรหิตาย จนฺทิมสุริยา ปาตุรเหสุํ; จนฺทิมสุริเยสุ ปาตุภูเตสุ นกฺขตฺตานิ ตารกรูปานิ ปาตุรเหสุํ; นกฺขตฺเตสุ ตารกรูเปสุ ปาตุภูเตสุ รตฺตินฺทิวา ปญฺญายึสุ, รตฺตินฺทิเวสุ ปญฺญายมาเนสุ มาสทฺธมาสา ปญฺญายึสุ. มาสทฺธมาเสสุ ปญฺญายมาเนสุ อุตุสํวจฺฉรา ปญฺญายึสุ. เอตฺตาวตา โข วาเสฏฺฐา อยํ โลโก ปุน วิวฏฺโฏ โหติ.

อถ โข เต วาเสฏฺฐา สตฺตา รสปถวึ ปริภุญฺชนฺตา ตํภกฺขา ตทาหารา จิรํ ทีฆมทฺธานํ อฏฺฐํสุ. ยถา ยถา โข เต วาเสฏฺฐา สตฺตา รสปถวึ ปริภุญฺชนฺตา ตํภกฺขา ตทาหารา จิรํ ทีฆมทฺธานํ อฏฺฐํสุ, ตถา ตถา เตสํ สตฺตานํ ขรตฺตญฺเจว กายสฺมึ โอกฺกมิ, วณฺณเววณฺณตา จ ปญฺญายิตฺถ. เอกิทํ สตฺตา วณฺณวนฺโต โหนฺติ, เอกิทํ สตฺตา ทุพฺพณฺณา. ตตฺถ เย เต สตฺตา วณฺณวนฺโต เต ทุพฺพณฺเณ สตฺเต อติมญฺญนฺติ "มยเมเตหิ วณฺณวนฺตตรา, อมฺเหเหเต ทุพฺพณฺณตราติ. เตสํ วณฺณาติมานปจฺจยา มานาติมานชาติกานํ รสปถวี อนฺตรธายิ. รสปถวิยา อนฺตรหิตาย สนฺนิปตึสุ; สนฺนิปติตฺวา อนุตฺถุนึสุ "อโห รสํ อโห รสนฺติ. ตเทตรหิปิ มนุสฺสา กิญฺจิ เทว สุรสํ ลภิตฺวา เอวมาหํสุ "อโห รสํ อโห รสนฺติ ตเทว โปราณํ อคฺคญฺญํ อนุปตนฺติ, น เตฺววสฺส

อัต์ถํ อาชานัน์ติ.

อถ โข เตสํ วาเสฏ์ฐา สัต์ตานํ รสปฐวิยา อัน์ตรหิตาย ภูมิปัป์ปฏโก* ปาตุรโหสิ. เสย์ยถาปิ นาม อหิฉัต์ตโก เอวเมวํ ปาตุรโหสิ. โส อโหสิ วัณ์ณสัม์ปัน์โน คัน์ธสัม์ปัน์โน รสสัม์ปัน์โน; เสย์ยถาปิ นามสัม์ปัน์นํ วา สัป์ปิสัม์ปัน์นํ วา นวนีตํ, เอวํวัณ์โณ อโหสิ; เสย์ยถาปิ นาม ขุท์ทมธุ อเนฬกํ เอวมัส์สาโท อโหสิ. อถ โข เต วาเสฏ์ฐา สัต์ตา ภูมิปัป์ปฏกํ อุปัก์กมึสุ ปริภุญ์ชิตุํ, เต ปริภุญ์ชัน์ตา ตัพ์ภัก์ขา ตทาหารา จิรํ ทีฆมัท์ธานํ อัฏ์ฐํสุ. ยถา ยถา โข เต วาเสฏ์ฐา สัต์ตา ภูมิปัป์ปฏกํ ปริภุญ์ชัน์ตา ตัพ์ภัก์ขา ตทาหารา จิรํ ทีฆมัท์ธานํ อัฏ์ฐํสุ, ตถา ตถา เตสํ สัต์ตานํ ภิย์โยโส มัต์ตาย ขรัต์ตัญ์เจว กายส์มึ โอก์กมิ, วัณ์ณเววัณ์ณตา จ ปัญ์ญายิต์ถ. เอกิทํ สัต์ตา วัณ์ณวัน์โต โหน์ติ, เอกิทํ สัต์ตา ทุพ์พัณ์ณา. ตัต์ถ เย เต สัต์ตา วัณ์ณวัน์โต เต ทุพ์พเณ สัต์เต อติมัญ์ญัน์ติ "มยเมเตหิ วัณ์ณวัน์ตตรา, อัม์เหเหเต ทุพ์พัณ์ณตราติ. เตสํ วัณ์ณาติมานปัจ์จยา มานาติมานชาติกานํ ภูมิปัป์ปฏโก อัน์ตรธายิ. ภูมิปัป์ปฏเก อัน์ตรหิเต ปทาลตา ปาตุรโหสิ. เสย์ยถาปิ นาม กลัม์พกา เอวเมวํ ปาตุรโหสิ. สา อโหสิ วัณ์ณสัม์ปัน์นา คัน์ธสัม์ปัน์นา รสสัม์ปัน์นา, เสย์ยถาปิ

* "ภูมิปัป์ปฏโกติ วา ปาโฐ.

นามสัม์ปัน์นํ วา สัป์ปิสัม์ปัน์นํ วา นวนีตํ เอวํวัณ์ณา อโหสิ; เสย์ยถาปิ นาม ขุท์ทมธุ อเนฬกํ เอวมัส์สาทา อโหสิ. อถ โข เต วาเสฏ์ฐา สัต์ตา ปทาลตํ อุปัก์กมึสุ ปริภุญ์ชิตุํ, เต ปริภุญ์ชัน์ตา ตัพ์ภัก์ขา ตทาหารา จิรํ ทีฆมัท์ธานํ อัฏ์ฐํสุ. ยถา ยถา โข เต วาเสฏ์ฐา สัต์ตา ปทาลตํ ปริภุญ์ชัน์ตา ตัพ์ภัก์ขา ตทาหารา จิรํ ทีฆมัท์ธานํ อัฏ์ฐํสุ, ตถา ตถา เตสํ สัต์ตานํ ภิย์โยโส มัต์ตาย ขรัต์ตัญ์เจว กายัส์มึ โอก์กมิ, วัณ์ณเววัณ์ณตา จ ปัญ์ญายิต์ถ. เอกิทํ สัต์ตา วัณ์ณวัน์โต โหน์ติ, เอกิทํ สัต์ตา ทุพ์พัณ์ณา. ตัต์ถ เย เต สัต์ตา วัณ์ณวัน์โต, เต ทุพ์พัณ์เณ สัต์เต อติมัญ์ญัน์ติ “มยเมเตหิ วัณ์ณวัน์ตตรา, อัม์เหเต ทุพ์พัณ์ณตราติ. เตสํ วัณ์ณาติมานปัจ์จยา มานาติมานชาติกานํ ปทาลตา อัน์ตรธายิ. ปทาลตาย อัน์ตรหิตาย สัน์นิปตึสุ; สัน์นิปติต์วา อนุต์ถุนึสุ “อหุ วต โน, อหายิ วต โน ปทาลตาติ. ตเทตรหิ มนุส์สา เกนจิ เทว ทุก์ขธัม์เมน ผุฏ์ฐา เอวมาหํสุ “อหุ วต โน, อหายิ วต โนติ. ตเทว โปราณํ อัค์คัญ์ญํ อัก์ขรํ อนุสรัน์ติ, น เต์ววัส์ส อัต์ถํ อาชานัน์ติ.

อถ โข เตสํ วาเสฏ์ฐา สัต์ตานํ ปทาลตาย อัน์ตรหิตาย อกัฏ์ฐปาโก สาลิ ปาตุรโหสิ อกโณ อถุโส สุท์โธ สุคัน์โธ ตัณ์ฑุลัป์ผโล. ยัน์ตํ สายํ สายมาสาย อาหรัน์ติ, ปาโต ตํ โหติ ปัก์กํ ปฏิวิรุฬ์หํ; ยัน์ตํ ปาโต ปาตราสาย อาหรัน์ติ, สายํ ตํ โหติ ปัก์กํ ปฏิวิรุฬ์หํ; นาปทานํ ปัญ์ญายติ. อถ โข วาเสฏ์ฐา สัต์ตา อกัฏ์ฐปากํ สาลึ

ปริภุญ์ชัน์ตา ตัพ์ภัก์ขา ตทาหารา จิรํ ทีฆมัท์ธานํ อัฏ์ฐํสุ. ยถา ยถา โข เต วาเสฏ์ฐา สัต์ตา อกัฏ์ฐปากํ สาลึ ปริภุญ์ชัน์ตา ตัพ์ภัก์ขา ตทาหารา จิรํ ทีฆมัท์ธานํ อัฏ์ฐํสุ, ตถา ตถา เตสํ สัต์ตานํ ภิย์โยโส มัต์ตาย ขรัต์ตัญ์เจว กายัส์มึ โอก์กมิ, วัณ์ณเววัณ์ณตา จ ปัญ์ญายิต์ถ. อิต์ถิยา จ อิต์ถิลิงคํ ปาตุรโหสิ, ปุริสัส์ส ปุริสลิงคํ. อิต์ถี จ สุรํ อติเวลํ ปุริสํ อุปนิช์ฌายติ, ปุริโส จ อิต์ถึ จ. เตสํ อติเวลํ อัญ์ญมัญ์ญํ อุปนิช์ฌายัน์ตานํ สาราโค อุทปาทิ, ปริฬาโห กายัส์มึ โอก์กมิ. เต ปริฬาหปัจ์จยา เมถุนํ ธัม์มํ ปฏิเสวึสุ. เย โข ปน เต วาเสฏ์ฐา เตน สมเยน สัต์ตา ปัส์สัน์ติ, เมถุนํ ธัม์มํ ปฏิเสวัน์เต อัญ์เญ ปํสุํ ขิปัน์ติ, อัญ์เญ เสฏ์ฐึ ขิปัน์ติ, อัญ์เญ โคมยํ ขิปัน์ติ "นัส์ส วสลิ, นัส์ส วสลีติ. กถัญ์หิ นาม สัต์โต สัต์ตัส์ส เอวรูปํ กริส์สตีติ. ตเทตรหิปิ มนุส์สา เอกัจ์เจสุ ชนปเทสุ วธุยา นิพ์พุย์หมานาย อัญ์เญ ปํสุํ ขิปัน์ติ, อัญ์เญ เสฏ์ฐึ ขิปัน์ติ, อัญ์เญ โคมยํ ขิปัน์ติ. ตเทว โปราณํ อัค์คัญ์ญํ อัก์ขรํ อนุสรัน์ติ, น เต๎ววัส์ส อัต์ถํ อาชานัน์ติ.

อธัม์มสัม์มตํ ตํ โข ปน วาเสฏ์ฐา เตน สมเยน โหติ, ตเทตรหิ ธัม์มสัม์มตํ. เย โข ปน เต วาเสฏ์ฐา เตน สมเยน สัต์ตา เมถุนํ ธัม์มํ ปฏิเสวัน์ติ, เต มาสัมปิ เท๎วมาสัมปิ น ลภัน์ติ คามํ วา นิคมํ วา ปวิสิตุํ. ยโต โข วาเสฏ์ฐา เต

สตฺตา ตสฺมึ อสทฺธมฺเม อติเวลํ ปาตพฺยตํ อาปชฺชึสุ, อถ อคารานิ อุปกฺกมึสุ กาตุํ ตสฺเสว อสทฺธมฺมสฺส ปฏิจฺฉาทนตฺถํ. อถ โข วาเสฏฺฐา อญฺญตรสฺส สตฺตสฺส อลสชาติกสฺส เอตทโหสิ “อมฺโภ กิเมวาหํ วิหญฺญามิ สาลึ อาหรนฺโต สายํ สายมาสาย ปาโต ปาตราสาย, ยนฺนูนาหํ สาลึ อาหเรยฺยํ สกิเทว สายํ ปาตราสายาติ. อถ โข โส วาเสฏฺฐา สตฺโต สาลึ อาหาสิ “สกิเทว สายํ ปาตราสายาติ. อถ โข วาเสฏฺฐา อญฺญตโร สตฺโต เยน โส สตฺโต เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ตํ สตฺตํ เอตทโวจ “เอหิ โภ สตฺต, สาลาหารํ คมิสฺสามาติ. อลํ โภ สตฺต, อาหโต เม สาลิ สกิเทว สายํ ปาตราสายาติ. อถ โข โส วาเสฏฺฐา สตฺโต ตสฺส สตฺตสฺส ทิฏฺฐานุคตึ อาปชฺชมาโน สาลึ อาหาสิ “สกิเทว ทฺวีหาย เอวํปิ กิร โภ สาธูติ. อถ โข วาเสฏฺฐา อญฺญตโร สตฺโต เยน โส สตฺโต เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ตํ สตฺตํ เอตทโวจ “เอหิ โภ สตฺต, สาลาหารํ คมิสฺสามาติ. อลํ โภ สตฺต, อาหโต เม สาลิ สกิเทว สายํ ปาตราสายาติ. อถ โข โส วาเสฏฺฐา สตฺโต ตสฺส สตฺตสฺส ทิฏฺฐานุคตึ อาปชฺชมาโน สาลึ อาหาสิ “สกิเทว จตูหาย เอวํ กิร โภ สาธูติ. อถ โข วาเสฏฺฐา อญฺญตโร สตฺโต เยน โส สตฺโต เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ตํ สตฺตํ เอตทโวจ “เอหิ โภ สตฺต, สาลาหารํ คมิสฺสามาติ. อลํ โภ สตฺต, อาหโต เม สาลิ

สกิเทว ชหายาติ. อถ โข โส วาเสฏฐา สัตโต ตัสส สัตตัสส ทิฏฐานุคตึ อาปัชชมาโน สาลึ อาหาสิ "สกิเทว อัฏฐาหาย เอวํ กิร โภ สาธูติ. ยโต โข เต วาเสฏฐา สัตตา สันนิธิการกํ สาลึ อุปักกมึสุ ปริภุญชิตํ. อถ โข วาเสฏฐา กโณ ตัณฑุลํ ปริโยนัทธิ, ถุโสปิ ตัณฑุลํ ปริโยนัทธิ, ลูนัมปิ นัปปฏิวิรูฬหํ, อปทานํ ปัญญายิตถ, สัณฑสัณฑา สาลโย อัฏฐํสุ.

อถ โข เต วาเสฏฐา สัตตา สันนิปตึสุ; สันนิปติตวา อนุตถุนึสุ "ปาปกา วต โภ ธัมมา สัตเตสุ ปาตุภูตา, มยํ หิ ปุพเพ มโนมยา อหุมหา ปีติภักขา สยํปภา อันตลิกขจรา สุภัฏฐายิโน, จิรํ ทีฆมัทธานํ อัฏฐัมหา; เตสํ โน อัมหากํ กทาจิ กรหจิ จิรํ ทีฆัสส อัทธุโน อัจจเยน รสปถวี อุทกัสมึ สมันตานิ, สา อโหสิ วัณณสัมปันนา คันธสัมปันนา รสสัมปันนา; เต มยํ รสปถวึ หัตเถหิ อาลุมปการกํ อุปักกมิมหา ปริภุญชิตุํ, เตสัน โน รสปถวึ หัตเถหิ อาลุมปการกํ อุปักกมตํ ปริภุญชิตํ สยํปภา อันตรธายิ; สยํปภาย อันตรหิตาย จันทิมสุริยา ปาตุรเหสุํ, จันทิมสุริเยสุ ปาตุภูเตสุ นักขัตตานิ ตารกรูปานิ ปาตุรเหสุํ; นักขัตเตสุ ตารกรูเปสุ ปาตุภูเตสุ รัตตินทิวา ปัญญายึสุ, รัตตินทิเวสุ ปัญญายมาเนสุ มาสัทธมาสา ปัญญายึสุ, มาสัทธมาเสสุ ปัญญายมาเนสุ อุตุสํวัจฉรา ปัญญายึสุ; เต มยํ รสปถวึ

ปริภุญ์ชัน์ตา ตัพ์ภัก์ขา ตทาหารา จิรํ ทีฆมัท์ธานํ อัฏ์ฐัม์หา, เตสํ โน ปาปกานํ เยว อกุสลานํ ธัม์มานํ ปาตุภาวา รสปฐวี อัน์ตรธายิ; รสปฐวิยา อัน์ตรหิตาย ภูมิปัป์ปฏโก ปาตุรโหสิ, โส อโหสิ วัณ์ณสัม์ปัน์โน คัน์ธสัม์ปัน์โน รสสัม์ปัน์โน; เต มยํ ภูมิปัป์ปฏกํ อุปัก์กมิม์หา ปริภุญ์ชิตุํ, เต มยํ ตํ ปริภุญ์ชัน์ตา ตัพ์ภัก์ขา ตทาหารา จิรํ ทีฆมัท์ธานํ อัฏ์ฐัม์หา; เตสํ โน ปาปกานํ เยว อกุสลานํ ธัม์มานํ ปาตุภาวา ภูมิปัป์ปฏโก อัน์ตรธายิ; ภูมิปัป์ปฏเก อัน์ตรหิเต ปทาลตา ปาตุรโหสิ, สา อโหสิ วัณ์ณสัม์ปัน์นา คัน์ธสัม์ปัน์นา รสสัม์ปัน์นา; เต มยํ ปทาลตํ อุปัก์กมิม์หา ปริภุญ์ชิตุํ, เต มยํ ตํ ปริภุญ์ชัน์ตา ตัพ์ภัก์ขา ตทาหารา จิรํ ทีฆมัท์ธานํ อัฏ์ฐัม์หา; เตสํ โน ปาปกานํ เยว อกุสลานํ ธัม์มานํ ปาตุภาวา ปทาลตา อัน์ตรธายิ; ปทาลตาย อัน์ตรหิตาย อกัฏ์ฐปาโก สาลิ ปาตุรโหสิ อกโณ อถุโส สุท์โธ สุคัน์โธ ตัณ์ฑุลัป์ผโล; ยัน์ตํ สายํ สายมาสาย อาหราม, ปาโต ตํ โหติ ปัก์กํ ปฏิวิรูฬ์หํ; ยัน์ตํ ปาโต ปาตราสาย อาหราม, สายัน์ตํ โหติ ปัก์กํ ปฏิวิรูฬ์หํ; นาปทานํ ปัญ์ญายิต์ถ; เต มยํ อกัฏ์ฐปากํ สาลึ ปริภุญ์ชัน์ตา ตัพ์ภัก์ขา ตทาหารา จิรํ ทีฆมัท์ธานํ อัฏ์ฐัม์หา; เตสัน์โน ปาปกานํ เยว อกุสลานํ ธัม์มานํ ปาตุภาวา กโณปิ ตัณ์ฑุลํ ปริโยนัท์ธิ, ถุโสปิ ตัณ์ฑุลํ ปริโยนัท์ธิ; ลูนัม์ปิ นัป์ปฏิวิรูฬ์หํ, อปทานัม์ปิ ปัญ์ญายิต์ถ, สัณ์ฑสัณ์ฑา

สาลโย จิตา; ยนฺนูน มยํ สาลึ วิภเชยฺยาม, มริยาทํ ฐเปยฺยามาติ, อถ โข วาเสฏฺฐา สตฺตา สาลึ วิภชึสุ, มริยาทํ ฐเปสุํ.

อถ โข วาเสฏฺฐา อญฺญตโร สตฺโต โลลชาติโก สกํ ภาคํ ปริรกฺขนฺโต อญฺญตรํ ภาคํ อทินฺนํ อาทิยิตฺวา ปริภุญฺชิ. ตเมนํ อคฺคเหสุํ; คเหตฺวา เอตทโวจุํ "ปาปกํ วต โภ สตฺต กโรสิ, ยตฺร หิ นาม สกํ ภาคํ ปริรกฺขนฺโต อญฺญตรํ ภาคํ อทินฺนํ อาทิยิตฺวา ปริภุญฺชสิ, มา โภ สตฺต ปุน เอวรูปมกาสีติ. "เอวํ โภติ โข วาเสฏฺฐา โส สตฺโต เตสํ สตฺตานํ ปจฺจสฺโสสิ. ทุติยมฺปิ โข วาเสฏฺฐา โส สตฺโต ฯเปฯ ตติยมฺปิ โข วาเสฏฺฐา โส สตฺโต สกํ ภาคํ ปริรกฺขนฺโต อญฺญตรํ ภาคํ อทินฺนํ อาทิยิตฺวา ปริภุญฺชิ. ตเมนํ อคฺคเหสุํ; คเหตฺวา เอตทโวจุํ "ปาปกํ วต โภ สตฺต กโรสิ, ยตฺร หิ นาม สกํ ภาคํ ปริรกฺขนฺโต อญฺญตรํ ภาคํ อทินฺนํ อาทิยิตฺวา ปริภุญฺชิ, มา โภ สตฺต ปุนปิ เอวรูปํ อกาสีติ. อญฺเญ ปาณินา ปหรึสุ, อญฺเญ เลณฺฑุนา ปหรึสุ, อญฺเญ ทณฺเฑน ปหรึสุ. ตทคฺเค โข ปน วาเสฏฺฐา อทินฺนาทานํ ปญฺญายติ, ครหา ปญฺญายติ, มุสาวาโท ปญฺญายติ, ทณฺฑาทานํ ปญฺญายติ. อถ โข เสฏฺฐสตฺตา สนฺนิปตึสุ; สนฺนิปติตฺวา อนุตฺถุนึสุ "ปาปกา วต โภ ธมฺมา สตฺเตสุ ปาตุภูตา, ยตฺร หิ นาม อทินฺนาทานํ ปญฺญายิสฺสติ, ครหา ปญฺญายิสฺสติ, มุสาวาโท ปญฺญายิสฺสติ,

ขตฺติยานํ ปญฺญายิสฺสติ; ยนฺนูน มยํ เอกํ สตฺตํ สมฺมนฺเนยฺยาม "โย โน สมฺมา ขียิตพฺพํ ขีเยยฺย, สมฺมา ครหิตพฺพํ ครเหยฺย, สมฺมา ปพฺพาเชตพฺพํ ปพฺพาเชยฺย, มยํ ปนสฺส สาลีนํ ภาคํ อนุปฺปทสฺสามาติ. อถ โข เต วาเสฏฺฐ สตฺตา โย เนสํ สตฺโต อภิรูปตโร จ ทสฺสนียตโร จ ปาสาทิกตโร จ มเหสกฺขตโร จ ตํ สตฺตํ อุปสงฺกมิตฺวา เอตทโวจุํ "เอหิ โภ สตฺต, สมฺมา ขียิตพฺพํ ขีย, สมฺมา ครหิตพฺพํ ครห, สมฺมา ปพฺพาเชตพฺพํ ปพฺพาเชหิ, มยํ ปน โว สาลีนํ ภาคํ อนุปฺปทสฺสามาติ. "เอวํ โภติ โข โส วาเสฏฺฐ สตฺโต เตสํ สตฺตานํ ปฏิสฺสุตฺวา สมฺมาขียิตพฺพํ ขีย, สมฺมา ครหิตพฺพํ ครหิ, สมฺมา ปพฺพาเชตพฺพํ ปพฺพาเชสิ. เต ปนสฺส สาลีนํ ภาคํ อนุปฺปทํสุ.

"มหาชนสมฺมโตติ โข วาเสฏฺฐ "มหาสมฺมโตเตฺวว ปฐมํ อกฺขรํ อุปนิพฺพตฺตํ. "เขตฺตานํ อธิปตีติ โข วาเสฏฺฐ "ขตฺติโย ขตฺติโยเตฺวว ทุติยํ อกฺขรํ อุปนิพฺพตฺตํ. "ธมฺเมน ปเรสํ รญฺเชตีติ โข วาเสฏฺฐ "ราชา ราชาเตฺวว ตติยํ อกฺขรํ อุปนิพฺพตฺตํ. อิติ โข วาเสฏฺฐ เอวเมตสฺส ขตฺติยมณฺฑลสฺส โปราเณน อคฺคญฺเญน อกฺขเรน อภินิพฺพตฺติ อโหสิ. เตสํ เยว สตฺตานํ อญฺเญสํ สทิสานํ เยว โน อสทิสานํ ธมฺเมเนว โน อธมฺเมน. ธมฺโม หิ วาเสฏฺฐ เสฏฺโฐ ชเนตสฺมึ ทิฏฺเฐ เจว ธมฺเม อภิสมฺปรายญฺจ

อถ โข เต สตฺตานํ เยว เอกจฺจานํ เอตทโหสิ "ปาปกา วต โภ ธมฺมา สตฺเตสุ ปาตุภูตา, ยตฺร หิ นาม อทินฺนาทานํ

ปั๎ญ๎ญายิส๎สติ, ครหา ปั๎ญ๎ญายิส๎สติ, มุสาวาโท ปั๎ญ๎ญายิส๎สติ, ทัณ๎ฑาทานํ ปั๎ญ๎ญายิส๎สติ, ปั๎พ๎พาชนํ ปั๎ญ๎ญายิส๎สติ; ยัน๎นูน มยํ ปาปเก อกุสเล ธัม๎เม วาเหย๎ยามาติ. เต ปาปเก อกุสเล ธัม๎เม วาเหสุํ. "ปาปเก อกุสเล ธัม๎เม วาเหน๎ตีติ โข วาเสฏ๎ฐา "พ๎ราห๎มณา"เต๎วว ปฐมํ อัก๎ขรํ อุปนิพ๎พัต๎ตํ. เต อรัญ๎ญายตเน ปั๎ณ๎ณกุฏิโย จ กริต๎วา ปั๎ณ๎ณกุฏีสุ ฌายัน๎ติ. วีตังคารา วีตธูมา ปั๎ณ๎ณมุสลา สายํ สายมาสาย ปาโต ปาตราสาย คามนิคมราชธานิโย โอสรัน๎ติ ฆาสเมสนา. เต ฆาสํ ปฏิลภิต๎วา ปุน เทว อรัญ๎ญายตเน ปั๎ณ๎ณกุฏีสุ ฌายัน๎ติ. ตเมนํ มนุส๎สา ทิส๎วา เอวมาหํสุ "อิเม โข โภ สัต๎ตา อรัญ๎ญายตเน ปั๎ณ๎ณกุฏิโย กริต๎วา ปั๎ณ๎ณกุฏีสุ ฌายัน๎ติ, วีตังคารา วีตธูมา ปั๎ณ๎ณมุสลา สายํ สายมาสาย ปาโต ปาตราสาย คามนิคมราชธานิโย โอสรัน๎ติ ฆาสเมสนา. เต ฆาสํ ปฏิลภิต๎วา ปุน เทว อรัญ๎ญายตเน ปั๎ณ๎ณกุฏีสุ ฌายัน๎ติ. "เต โข วาเสฏ๎ฐา ฌายิกา ฌายิกาเต๎วว ทุติยํ อัก๎ขรํ อุปนิพ๎พัต๎ตํ, เตสํ เยว โข วาเสฏ๎ฐา สัต๎ตานํ เอกัจ๎เจ สัต๎ตา อรัญ๎ญายตเน ปั๎ณ๎ณกุฏีสุ ฌานํ อนภิสัม๎ภุนมานา คามสามัน๎ตํ นิคมสามัน๎ตํ โอสริต๎วา คัน๎เถ กโรน๎ตา อัจ๎ฉัน๎ติ. ตเมนํ มนุส๎สา ทิส๎วา เอวมาหํสุ "อิเม โข ปน โภ สัต๎ตา อรัญ๎ญายตเน ปั๎ณ๎ณกุฏีสุ ฌานํ อนภิสัม๎ภุนมานา คามสามัน๎ตํ

นิคมสามนฺตํ โอสริตฺวา คนฺเถ กโรนฺตา อจฺฉนฺติ. "น ทานิเม ฌายนฺติ, น ทานิเม ฌายนฺตีติ โข วาเสฏฺฐ "อชฺฌายกา อชฺฌายกาเตฺวว ตติยํ อกฺขรํ อุปนิพฺพตฺตํ. หีนสมฺมตํ โข ปน วาเสฏฺฐ เตน สมเยน โหติ, ตเทตรหิ เสฏฺฐสมฺมตํ. อิติ โข วาเสฏฺฐ เอวเมตสฺส พฺราหฺมณมณฺฑลสฺส โปราเณน อคฺคญฺเญน อกฺขเรน อภินิพฺพตฺติ อโหสิ เตสํ เยว สตฺตานํ อนญฺเญสํ สทิสานํ เยว โน อสทิสานํ ธมฺเมเนว โน อธมฺเมน. ธมฺโม หิ วาเสฏฺฐ เสฏฺโฐ ชเนตสฺมึ ทิฏฺเฐ เจว ธมฺเม อภิสมฺปรายญฺจ.

เตสํ เยว โข วาเสฏฺฐ สตฺตานํ เอกจฺเจ สตฺตา เมถุนํ ธมฺมํ สมาทาย วิสุํ กมฺมนฺเต ปโยเชสุํ. "เมถุนํ ธมฺมํ สมาทาย วิสุํ กมฺมนฺเต ปโยเชนฺตีติ โข วาเสฏฺฐ "เวสฺสา เวสฺสาเตฺวว อกฺขรํ อุปนิพฺพตฺตํ. อิติ โข วาเสฏฺฐ เอวเมตสฺส เวสฺสมณฺฑลสฺส โปราเณน อคฺคญฺเญน อกฺขเรน อภินิพฺพตฺติ อโหสิ เตสํ เยว สตฺตานํ อนญฺเญสํ สทิสานํ เยว โน อสทิสานํ ธมฺเมเนว โน อธมฺเมน. ธมฺโม หิ วาเสฏฺฐ เสฏฺโฐ ชเนตสฺมึ ทิฏฺเฐ เจว ธมฺเม อภิสมฺปรายญฺจ.

อหุ โข โส วาเสฏฺฐ สมโย. ยํ ขตฺติโยปิ สกํ ธมฺมํ ครหมาโน อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชติ "สมโณ ภวิสฺสามีติ.

พฺราหฺมโณปิ วาเสฏฺฐา ฯเปฯ เวสฺโสปิ วาเสฏฺฐา ฯเปฯ สุทฺโทปิ โข สกํ ธมฺมํ ครหมาโน อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชติ "สมโณ ภวิสฺสามี"ติ. อิเมหิ โข วาเสฏฺฐา จตูหิ มณฺฑเลหิ สมณมณฺฑลสฺส อภินิพฺพตฺติ อโหสิ เตสํ เยว สตฺตานํ อนญฺเญสํ สทิสานํ เยว โน อสทิสานํ ธมฺเมเนว โน อธมฺเมน. ธมฺโม หิ วาเสฏฺฐา เสฏฺโฐ ชเนตสฺมึ ทิฏฺเฐ เจว ธมฺเม อภิสมฺปราเย จ.

ขตฺติโยปิ โข วาเสฏฺฐา กาเยน ทุจฺจริตํ จริตฺวา วาจาย ทุจฺจริตํ จริตฺวา มนสา ทุจฺจริตํ จริตฺวา มิจฺฉาทิฏฺฐิโก มิจฺฉาทิฏฺฐิกมฺมสมาทาโน มิจฺฉาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานเหตุ กายสฺส เภทา ปรํ มรณา อปายํ ทุคฺคตึ วินิปาตํ นิรยํ อุปปชฺชติ. พฺราหฺมโณปิ โข วาเสฏฺฐา ฯเปฯ เวสฺโสปิ โข วาเสฏฺฐา ฯเปฯ สุทฺโทปิ โข วาเสฏฺฐา ฯเปฯ สมโณปิ โข วาเสฏฺฐา กาเยน ทุจฺจริตํ จริตฺวา วาจาย ทุจฺจริตํ จริตฺวา มนสา ทุจฺจริตํ จริตฺวา มิจฺฉาทิฏฺฐิโก มิจฺฉาทิฏฺฐิกมฺมสมาทาโน มิจฺฉาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานเหตุ กายสฺส เภทา ปรํ มรณา อปายํ ทุคฺคตึ วินิปาตํ นิรยํ อุปปชฺชติ.

ขตฺติโยปิ โข วาเสฏฺฐา กาเยน สุจริตํ จริตฺวา วาจาย สุจริตํ จริตฺวา มนสา สุจริตํ จริตฺวา สมฺมาทิฏฺฐิโก สมฺมาทิฏฺฐิกมฺมสมาทาโน สมฺมาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานเหตุ กายสฺส เภทา

ปรํ มรณา สุคตึ สคฺคํ โลกํ อุปปชฺชติ. พฺราหฺมโณปิ โข วาเสฏฺฐา ฯเปฯ เวสฺโสปิ โข วาเสฏฺฐา ฯเปฯ สุทฺโทปิ โข วาเสฏฺฐา ฯเปฯ สมโณปิ โข วาเสฏฺฐา กาเยน สุจริตํ จริตฺวา วาจาย สุจริตํ จริตฺวา มนสา สุจริตํ จริตฺวา สมฺมาทิฏฺฐิโก สมฺมาทิฏฺฐิกมฺมสมาทาโน สมฺมาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานเหตุ กายสฺส เภทา ปรํ มรณา สุคตึ สคฺคํ โลกํ อุปปชฺชติ.

ขตฺติโยปิ โข วาเสฏฺฐา กาเยน ทฺวยการี วาจาย ทฺวยการี มนสา ทฺวยการี วิมิสฺสทิฏฺฐิโก วิมิสฺสกมฺมสมาทาโน วิมิสฺสกมฺมสมาทานเหตุ กายสฺส เภทา ปรํ มรณา สุขทุกฺขปฏิสํเวที โหติ. พฺราหฺมโณปิ โข วาเสฏฺฐา กาเยน ทฺวยการี วาจาย ทฺวยการี มนสา ทฺวยการี วิมิสฺสทิฏฺฐิโก วิมิสฺสกมฺมสมาทาโน วิมิสฺสกมฺมสมาทานเหตุ กายสฺส เภทา ปรํ มรณา สุขทุกฺขปฏิสํเวที โหติ. เวสฺโสปิ โข วาเสฏฺฐา กาเยน ทฺวยการี วาจาย ทฺวยการี มนสา ทฺวยการี วิมิสฺสทิฏฺฐิโก วิมิสฺสกมฺมสมาทาโน วิมิสฺสกมฺมสมาทานเหตุ กายสฺส เภทา ปรํ มรณา สุขทุกฺขปฏิสํเวที โหติ. สุทฺโทปิ โข วาเสฏฺฐา กาเยน ทฺวยการี วาจาย ทฺวยการี มนสา ทฺวยการี วิมิสฺสทิฏฺฐิโก วิมิสฺสกมฺมสมาทาโน วิมิสฺสกมฺมสมาทานเหตุ กายสฺส เภทา ปรํ มรณา สุขทุกฺขปฏิสํเวที โหติ. สมโณปิ โข วาเสฏฺฐา กาเยน ทฺวยการี วาจาย ทฺวยการี มนสา ทฺวยการี วิมิสฺสทิฏฺฐิโก วิมิสฺสกมฺมสมาทาโน วิมิสฺสกมฺมสมาทานเหตุ กายสฺส เภทา ปรํ มรณา

สุขปฺปฏิสํเวที โหติ.

ขตฺติโยปิ โข วาเสฏฺฐา กาเยน สํวุโต วาจาย สํวุโต มนสา สํวุโต สตฺตนฺนํ โพธิปกฺขิยานํ ธมฺมานํ ภาวนมนฺวาย ทิฏฺเฐ เจว ธมฺเม ปรินิพฺพาติ. พฺราหฺมโณปิ โข วาเสฏฺฐา กาเยน สํวุโต วาจาย สํวุโต มนสา สํวุโต สตฺตนฺนํ โพธิปกฺขิยานํ ธมฺมานํ ภาวนมนฺวาย ทิฏฺเฐ เจว ธมฺเม ปรินิพฺพาติ. เวสฺโสปิ โข วาเสฏฺฐา กาเยน สํวุโต วาจาย สํวุโต มนสา สํวุโต สตฺตนฺนํ โพธิปกฺขิยานํ ธมฺมานํ ภาวนมนฺวาย ทิฏฺเฐ เจว ธมฺเม ปรินิพฺพาติ. สุทฺโทปิ โข วาเสฏฺฐา กาเยน สํวุโต วาจาย สํวุโต มนสา สํวุโต สตฺตนฺนํ โพธิปกฺขิยานํ ธมฺมานํ ภาวนมนฺวาย ทิฏฺเฐ เจว ธมฺเม ปรินิพฺพาติ.

อิเมสํ หิ วาเสฏฺฐา จตุนฺนํ วณฺณานํ โย โหติ ภิกฺขุ อรหํ ขีณาสโว วุสิตวา กตกรณีโย โอหิตภาโร อนุปฺปตฺตสทตฺโถ ปริกฺขีณภวสํโยชโน สมฺมทญฺญา วิมุตฺโต, โส เนสํ อคฺคมกฺขายติ ธมฺเมเนว โน อธมฺเมน. ธมฺโม หิ วาเสฏฺฐา เสฏฺโฐ ชเนตสฺมึ ทิฏฺเฐ เจว ธมฺเม อภิสมฺปรายญฺจ. พฺรหฺมุนาปิ วาเสฏฺฐา สนงฺกุมาเรน คาถา ภาสิตา

"ขตฺติโย เสฏฺโฐ ชเนตสฺมึ เย โคตฺตปฏิสาริโน,
วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน โส เสฏฺโฐ เทวมานุเสติ.

สา โข ปเนสา วาเสฏฺฐา พฺรหฺมุนา สนงฺกุมาเรน คาถา สุคีตา โน

ทุคฺคีตา สุภาสิตา โน ทุพฺภาสิตา อตฺถสํหิตา โน อนตฺถสํหิตา อนุมตา มยา. อหมฺปิ วาเสฏฺฐ เอวํ วทามิ

"ขตฺติโย เสฏฺโฐ ชเนตสฺมึ เย โคตฺตปฏิสาริโน,
วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน โส เสฏฺโฐ เทวมานุเสติ.

อิทมโวจ ภควา อตฺตมนา วาเสฏฺฐภารทฺวาชา ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทุนฺติ.

อคฺคญฺญสุตฺตํ จตุตฺถํ.

สมฺปสาทนียสุตฺตํ ปญฺจมํ.

เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา นาฬนฺทายํ วิหรติ ปาวาริกมฺพวเน. อถ โข อายสฺมา สาริปุตฺโต เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ, อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ. เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข อายสฺมา สาริปุตฺโต ภควนฺตํ เอตทโวจ "เอวํ ปสนฺโน อหํ ภนฺเต ภควติ "น จาหุ น จ ภวิสฺสติ น เจตรหิ วิชฺชติ อญฺโญ สมโณ วา พฺราหฺมโณ วา ภควตา ภิยฺโยภิญฺญตโร ยทิทํ สมฺโพธิยนฺติ." "อุฬารา โข เต อยํ สาริปุตฺต อาสภี วาจา ภาสิตา, เอกํโส คหิโต สีหนาโท นทิโต "เอวํ ปสนฺโน อหํ ภนฺเต ภควติ "น จาหุ น จ ภวิสฺสติ น เจตรหิ วิชฺชติ อญฺโญ สมโณ วา พฺราหฺมโณ วา ภควตา ภิยฺโยภิญฺญตโร ยทิทํ สมฺโพธิยนฺติ."

กึ นุ โข เต สาริปุตฺต, เย เต อเหสุํ อตีตมทฺธานํ อรหนฺโต

สัม์มาสัม์พุท์ธา, สัพ์เพ เต ภควัน์โต เจตสา เจโต ปริจ์จ วิทิตา "เอวํสีลา เต ภควัน์โต อเหสุํ อิติปิ, "เอวํธัม์มา เต ภควัน์โต อเหสุํ อิติปิ, "เอวํปัญ์ญา เต ภควัน์โต อเหสุํ อิติปิ, "เอวํวิหารี เต ภควัน์โต อเหสุํ อิติปิ, "เอวํวิมุต์ตา เต ภควัน์โต อเหสุํ อิติปีติ. โน เหตํ ภัน์เต. กึ ปน เต สาริปุต์ต, เย เต ภวิส์สัน์ติ อนาคตมัท์ธานํ อรหัน์โต สัม์มาสัม์พุท์ธา, สัพ์เพ เต ภควัน์โต เจตสา เจโต ปริจ์จ วิทิตา "เอวํสีลา เต ภควัน์โต ภวิส์สัน์ติ อิติปิ, "เอวํธัม์มา. "เอวํปัญ์ญา "เอวํวิหารี. "เอวํวิมุต์ตา เต ภควัน์โต ภวิส์สัน์ติ อิติปีติ. โน เหตํ ภัน์เต. กึ ปน เต สาริปุต์ต, อหํ เอตรหิ อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ เจตสา เจโต ปริจ์จ วิทิโต "เอวํสีโล ภควา อิติปิ, "เอวํธัม์โม. "เอวํปัญ์โญ "เอวํวิหารี. "เอวํวิมุต์โต ภควา อิติปีติ. โน เหตํ ภัน์เต. เอต์ถ หิ เต สาริปุต์ต อตีตานาคตปัจ์จุป์ปัน์เนสุ อรหัน์เตสุ สัม์มาสัม์พุท์เธสุ เจโตปริยายญาณํ นัต์ถิ; อถ กิญ์จรหิ เต อยํ สาริปุต์ต โอฬารา อาสภิวาจา ภาสิตา, เอกํโส คหิโต สีหนาโท นทิโต "เอวํ ปสัน์โน อหํ ภัน์เต ภควติ "น จาหุ น จ ภวิส์สติ น เจตรหิ วิช์ชติ อัญ์โญ สมโณ วา พ์ราห์มโณ วา ภควตา ภิย์โย-ภิญ์ญตโร ยทิทํ สัม์โพธิยัน์ติ. น โข เม ปเนตํ ภัน์เต อตีตานาคตปัจ์จุป์ปัน์เนสุ อรหัน์เตสุ สัม์มาสัม์พุท์เธสุ เจโตปริยาย-ญาณํ อัต์ถิ; อปิ จ เม ธัม์มัน์วโย วิทิโต. เสย์ยถาปิ ภัน์เต

รัญ์โญ ปัจ์จัน์ติมํ นครํ ทัฬ์หุท์ธาปํ ทัฬ์หปาการโตรณํ เอกท์วารํ, ตัต์รัส์ส โทวาริโก ปัณ์ฑิโต วิยัต์โต เมธาวี อัญ์ญาตานํ นิวาเรตา ญาตานํ ปเวเสตา; โส ตัส์ส นครัส์ส สมัน์ตา อนุปริยายปถํ อนุค์กมมาโน น ปัส์เสย์ย ปาการสัน์ธึ วา ปาการวิวรํ วา อัน์ตมโส วิฬารนิก์ขมนมัต์ตัม์ปิ, ตัส์ส เอวมัส์ส "เย เกจิ โอฬาริกา ปาณา อิมํ นครํ ปวิสัน์ติ วา นิก์ขมัน์ติ วา, สัพ์เพ เต อิมินาว ท์วาเรน ปวิสัน์ติ วา นิก์ขมัน์ติ วาติ. เอวเมว โข เม ภัน์เต ธัม์มัน์วโย วิทิโต. เย เต อะหสุํ อตีตมัท์ธานํ อรหัน์โต สัม์มาสัม์พุท์ธา, สัพ์เพ เต ภควัน์โต ปัญ์จ นีวรเณ ปหาย เจตโส อุปัก์กิเลเส ปัญ์ญาย ทุพ์พลีกรเณ จตูสุ สติปัฏ์ฐาเนสุ สุปติฏ์ฐิตจิต์ตา สัต์ต สัม์โพช์ฌังเค ยถาภูตํ ภาเวต์วา อนุต์ตรํ สัม์มาสัม์โพธึ อภิสัม์พุช์ฌิํสุ. เยปิ เต ภัน์เต ภวิส์สัน์ติ อนาคตมัท์ธานํ อรหัน์โต สัม์มาสัม์พุท์ธา, สัพ์เพ เต ภควัน์โต ปัญ์จ นีวรเณ ปหาย เจตโส อุปัก์กิเลเส ปัญ์ญาย ทุพ์พลีกรเณ จตูสุ สติปัฏ์ฐาเนสุ สุปติฏ์ฐิตจิต์ตา สัต์ต สัม์โพช์ฌังเค ยถาภูตํ ภาเวต์วา อนุต์ตรํ สัม์มาสัม์โพธึ อภิสัม์พุช์ฌิส์สัน์ติ. ภควาปิ ภัน์เต เอตรหิ อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ ปัญ์จ นีวรเณ ปหาย เจตโส อุปัก์กิเลเส ปัญ์ญาย ทุพ์พลีกรเณ จตูสุ สติปัฏ์ฐาเนสุ สุปติฏ์ฐิตจิต์โต สัต์ต สัม์โพช์ฌังเค ยถาภูตํ ภาเวต์วา อนุต์ตรํ สัม์มาสัม์โพธึ อภิสัม์พุท์โธ. อิธาหํ ภัน์เต เยน ภควา เตนุปสังกมึ ธัม์มัส์สวนาย ตัส์ส ภัน์เต ภควา

ธัมมํ เทเสติ อุตตรุตตริํ ปณีตปณีตํ กัณหสุกกํ สัปปฏิภาคํ. ยถา ยถา ภันเต ภควา ธัมมํ เทเสติ อุตตรุตตริํ ปณีตปณีตํ กัณหสุกกํ สัปปฏิภาคํ, ตถา ตถาหํ ตัสมิํ ธัมเม อภิญญา อิเธกัจจํ ธัมมํ ธัมเมสุ นิฏฐมคมํ สัตถริ ปสีทิํ "สัมมาสัมพุทโธ ภควา, สวากขาโต ภควตา ธัมโม, สุปฏิปันโน สังโฆติ.

อปรํ ปน ภันเต เอตทานุตตริยํ, ยถา ภควา ธัมมํ เทเสติ กุสเลสุ ธัมเมสุ, ตตริเม กุสลา ธัมมา เสยยถีทํ? จัตตาโร สติปัฏฐานา จัตตาโร สัมมัปปธานา จัตตาโร อิทธิปาทา ปัญจินทริยานิ ปัญจ พลานิ สัตต โพชฌังคา อริโย อัฏฐังคิโก มัคโค. อิธ ภันเต ภิกขุ อาสวานํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมุตติํ ปัญญาวิมุตติํ ทิฏเฐว ธัมเม สยํ อภิญญา สัจฉิกัตวา อุปสัมปัชช วิหรติ. เอตทานุตตริยํ ภันเต กุสเลสุ ธัมเมสุ, ตํ ภควา อเสสมภิชานาติ; ตํ ภควโต อเสสมภิชานโต อุตตริอภิญเญยยํ นัตถิ, ยทภิชานํ อัญโญ สมโณ วา พราหมโณ วา ภควตา ภิยโยภิญญตโร อัสส ยทิทํ กุสเลสุ ธัมเมสุ.

อปรํ ปน ภันเต เอตทานุตตริยํ, ยถา ภควา ธัมมํ เทเสติ อายตนปัณณัตตีสุ. ฉ ยิมานิ ภันเต อัชฌัตติกพาหิรานิ อายตนานิ: จักขุญเจว รูปา จ โสตัญจ สัททา จ ฆานัญจ คันธา จ ชิวหา จ รสา จ กาโย จ โผฏฐัพพา จ มโน จ ธัมมา จ. เอตทานุตตริยํ

ภนฺเต อายตนปณฺณตฺตีสุ, ตํ ภควา อเสสมภิชานาติ; ตํ ภควโต อเสสมภิชานโต อุตฺตริ อภิญฺเญยฺยํ นตฺถิ, ยทภิชานํ อญฺโญ สมโณ วา พฺราหฺมโณ วา ภควตา ภิยฺโยภิญฺญตโร อสฺส ยทิทํ อายตนปณฺณตฺตีสุ.

อปรํ ปน ภนฺเต เอตทานุตฺตริยํ, ยถา ภควา ธมฺมํ เทเสติ คพฺภาวกฺกนฺตีสุ. จตสฺโส อิมา ภนฺเต คพฺภาวกฺกนฺติโย. อิธ ปน ภนฺเต เอกจฺโจ อสมฺปชาโน มาตุ กุจฺฉึ โอกฺกมติ, อสมฺปชาโน มาตุ กุจฺฉิสฺมึ ฐาติ, อสมฺปชาโน มาตุ กุจฺฉิมฺหา นิกฺขมติ; อยํ ปฐมา คพฺภาวกฺกนฺติ. ปุน จปรํ ภนฺเต อิเธกจฺโจ สมฺปชาโน หิ โข มาตุ กุจฺฉึ โอกฺกมติ, อสมฺปชาโน มาตุ กุจฺฉิสฺมึ ฐาติ, อสมฺปชาโน มาตุ กุจฺฉิมฺหา นิกฺขมติ; อยํ ทุติยา คพฺภาวกฺกนฺติ. ปุน จปรํ ภนฺเต อิเธกจฺโจ สมฺปชาโน มาตุ กุจฺฉึ โอกฺกมติ, สมฺปชาโน มาตุ กุจฺฉิสฺมึ ฐาติ, อสมฺปชาโน มาตุ กุจฺฉิมฺหา นิกฺขมติ; อยํ ตติยา คพฺภาวกฺกนฺติ. ปุน จปรํ ภนฺเต อิเธกจฺโจ สมฺปชาโน มาตุ กุจฺฉึ โอกฺกมติ, สมฺปชาโน มาตุ กุจฺฉิสฺมึ ฐาติ, สมฺปชาโน มาตุ กุจฺฉิมฺหา นิกฺขมติ; อยํ จตุตฺถา คพฺภาวกฺกนฺติ. เอตทานุตฺตริยํ ภนฺเต คพฺภาวกฺกนฺตีสุ.

อปรํ ปน ภนฺเต เอตทานุตฺตริยํ, ยถา ภควา ธมฺมํ เทเสติ อาเทสนวิธาสุ. จตสฺโส อิมา ภนฺเต อาเทสนวิธา. อิธ ภนฺเต เอกจฺโจ นิมิตฺเตน อาทิสติ "เอวมฺปิ เต มโน, อิตฺถมฺปิ เต มโน,

อิติปิ เต จิต์ตัน์ติ. โส พหุํ เจปิ อาทิสติ "ตเถว ตํ โหติ, โน อัญ์ญถาติ. อยํ ปฐมา อาเทสนวิธา. ปุน จปรํ ภัน์เต อิเธกัจ์โจ น เหว โข นิมิต์เตน อาทิสติ; อปิ จ โข มนุส์สานํ วา อมนุส์สานํ วา เทวตานํ วา สัท์ทํ สุต์วา อาทิสติ "เอวํปิ เต มโน, อิต์ถัม์ปิ เต มโน, อิติปิ เต จิต์ตัน์ติ. โส พหุํ เจปิ อาทิสติ "ตเถว ตํ โหติ, โน อัญ์ญถาติ. อยํ ทุติยา อาเทสนวิธา. ปุน จปรํ ภัน์เต อิเธกัจ์โจ น เหว โข นิมิต์เตน อาทิสติ, นปิ มนุส์สานํ วา อมนุส์สานํ วา เทวตานํ วา สัท์ทํ สุต์วา อาทิสติ; อปิ จ โข วิตัก์กยโต วิจารยโต วิตัก์กวิปผารสัท์ทํ สุต์วา อาทิสติ "เอวํปิ เต มโน, อิต์ถัม์ปิ เต มโน, อิติปิ เต จิต์ตัน์ติ. โส พหุญ์เจปิ อาทิสติ "ตเถว ตํ โหติ, โน อัญ์ญถาติ. อยํ ตติยา อาเทสนวิธา. ปุน จปรํ ภัน์เต อิเธกัจ์โจ น เหว โข นิมิต์เตน อาทิสติ, นาปิ มนุส์สานํ วา อมนุส์สานํ วา เทวตานํ วา สัท์ทํ สุต์วา อาทิสติ, นปิ วิตัก์กยโต วิจารยโต วิตัก์กวิปผารสัท์ทํ สุต์วา อาทิสติ; อถ โข วิตัก์กวิจารสมาธึ สมาปัน์นัส์ส เจตสา เจโต ปริจ์จ ปชานาติ "ยถา อิมัส์ส โภโต มโนสังขารา ปณิหิตา, ตถา อิมัส์ส จิต์ตัส์ส อนัน์ตรา อิมํ นาม วิตัก์กํ วิตัก์เกส์สตีติ. โส พหุญ์เจปิ อาทิสติ "ตเถว ตํ โหติ, โน อัญ์ญถาติ. อยํ ภัน์เต จตุต์ถา อาเทสนวิธา. เอตทานุต์ตริยํ ภัน์เต อาเทสนวิธาสุ.

อปรํ ปน ภัน์เต เอตทานุต์ตริยํ, ยถา ภควา ธัม์มํ เทเสติ

ทัส์สนสมาปัต์ตีสุ. จตัส์โส อิมา ภัน์เต ทัส์สนสมาปัต์ติโย. อิธ ภัน์เต เอกัจ์โจ สมโณ วา พ์ราห์มโณ วา อาตัป์ปมัน์วาย ปธานมัน์วาย อนุโยคมัน์วาย อัป์ปมาทมัน์วาย สัม์มามนสิการมัน์วาย ตถารูปํ เจโตสมาธึ ผุสติ; ยถาสมาหิเต จิต์เต อิมเมว กายํ อุท์ธํ ปาทตลา อโธ เกสมัต์ถกา ตจปริยัน์ตํ ปูรัน์นานัป์ปการัส์ส อสุจิโน ปัจ์จเวก์ขติ "อัต์ถิ อิมัส์มึ กาเย เกสา โลมา นขา ทัน์ตา ตโจ, มํสํ นหารู อัฏ์ฐี อัฏ์ฐิมิญ์ชํ วัก์กํ, หทยํ ยกนํ กิโลมกํ ปิหกํ ปัป์ผาสํ, อัน์ตํ อัน์ตคุณํ อุทริยํ กรีสํ, ปิต์ตํ เสม์หํ ปุพ์โพ โลหิตํ เสโท เมโท, อัส์สุ วสา เขโฬ สิงฆาณิกา ลสิกา มุต์ตัน์ติ. อยํ ปฐมา ทัส์สนสมาปัต์ติ. ปุน จปรํ ภัน์เต อิเธกัจ์โจ สมโณ วา พ์ราห์มโณ วา อาตัป์ปมัน์วาย ฯเปฯ ตถารูปํ เจโตสมาธึ ผุสติ; ยถาสมาหิเต จิต์เต อิมเมว กายํ อุท์ธํ ปาทตลา อโธ เกสมัต์ถกา ตจปริยัน์ตํ ปูรัน์นานัป์ปการัส์ส อสุจิโน ปัจ์จเวก์ขติ "อัต์ถิ อิมัส์มึ กาเย เกสา โลมา ฯเปฯ ลสิกา มุต์ตํ, อติก์กัม์ม จ ปุริสัส์ส ฉวิมํสโลหิตํ อัฏ์ฐึ ปัจ์จเวก์ขติ; อยํ ทุติยา ทัส์สนสมาปัต์ติ. ปุน จปรํ ภัน์เต อิเธกัจ์โจ สมโณ วา พ์ราห์มโณ วา อาตัป์ปมัน์วาย ฯเปฯ ตถารูปํ เจโตสมาธึ ผุสติ; ยถาสมาหิเต จิต์เต อิมเมว กายํ อุท์ธํ ปาทตลา อโธ เกสมัต์ถกา ตจปริยัน์ตํ ปูรัน์นานัป์ปการัส์ส อสุจิโน ปัจ์จเวก์ขติ "อัต์ถิ อิมัส์มึ กาเย เกสา โลมา ฯเปฯ ลสิกา มุต์ตํ, อติก์กัม์ม จ ปุริสัส์ส

ฉวิมํสโลหิตํ อฏฺฐึ ปจฺจเวกฺขติ, ปุริสสฺส จ วิญฺญาณโสตํ ปชานาติ อุภยโต อพฺโพจฺฉินฺนํ อิธโลเก ปติฏฺฐิตญฺจ ปรโลเก ปติฏฺฐิตญฺจ; อยํ ตติยา ทสฺสนสมาปตฺติ. ปุน จปรํ ภนฺเต อิเธกจฺโจ สมโณ วา พฺราหฺมโณ วา อาตปฺปมนฺวาย ฯเปฯ ลสิกา มุตฺตํ, อติกฺกมฺม จ ปุริสสฺส จ ฉวิมํสโลหิตํ อฏฺฐึ ปจฺจเวกฺขติ, ปุริสสฺส จ วิญฺญาณโสตํ ปชานาติ อุภยโต อพฺโพจฺฉินฺนํ อิธโลเก อปฺปติฏฺฐิตญฺจ ปรโลเก อปฺปติฏฺฐิตญฺจ; อยํ จตุตฺถา ทสฺสนสมาปตฺติ. เอตทานุตฺตริยํ ภนฺเต ทสฺสนสมาปตฺตีสุ.

อปรํ ปน ภนฺเต เอตทานุตฺตริยํ, ยถา ภควา ธมฺมํ เทเสติ ปุคฺคลปณฺณตฺตีสุ. สตฺติเม ภนฺเต ปุคฺคลา: อุภโตภาควิมุตฺโต ปญฺญาวิมุตฺโต กายสกฺขิ ทิฏฺฐิปฺปตฺโต สทฺธาวิมุตฺโต ธมฺมานุสารี สทฺธานุสารี. เอตทานุตฺตริยํ ภนฺเต ปุคฺคลปณฺณตฺตีสุ.

อปรํ ปน ภนฺเต เอตทานุตฺตริยํ, ยถา ภควา ธมฺมํ เทเสติ ปธาเนสุ. สตฺติเม ภนฺเต โพชฺฌงฺคา: สติสมฺโพชฺฌงฺโค ธมฺมวิจย-สมฺโพชฺฌงฺโค วิริยสมฺโพชฺฌงฺโค ปีติสมฺโพชฺฌงฺโค ปสฺสทฺธิ-สมฺโพชฺฌงฺโค สมาธิสมฺโพชฺฌงฺโค อุเปกฺขาสมฺโพชฺฌงฺโค. เอตทา-นุตฺตริยํ ภนฺเต ปธาเนสุ.

อปรํ ปน ภนฺเต เอตทานุตฺตริยํ, ยถา ภควา ธมฺมํ เทเสติ ปฏิปทาสุ. จตสฺโส อิมา ภนฺเต ปฏิปทา "ทุกฺขาปฏิปทา ทนฺธาภิญฺ-ญา ทุกฺขาปฏิปทา ขิปฺปาภิญฺญา สุขาปฏิปทา ทนฺธาภิญฺญา สุขาปฏิปทา-

ขิปฺปาภิญฺญาติ. ตตฺร ภนฺเต ยายํ ปฏิปทา ทุกฺขา ทนฺธาภิญฺญา, อยํ ปน ภนฺเต ปฏิปทา อุภเยเนว หีนา อกฺขายติ ทุกฺขตฺตา จ ทนฺธตฺตา จ. ตตฺร ภนฺเต ยายํ ปฏิปทา ทุกฺขา ขิปฺปาภิญฺญา, อยํ ปน ภนฺเต ปฏิปทา ทุกฺขตฺตา หีนา อกฺขายติ. ตตฺร ภนฺเต ยายํ ปฏิปทา สุขา ทนฺธาภิญฺญา, อยํ ปน ภนฺเต ปฏิปทา ทนฺธตฺตา หีนา อกฺขายติ. ตตฺร ภนฺเต ยายํ ปฏิปทา สุขา ขิปฺปาภิญฺญา, อยํ ปน ภนฺเต ปฏิปทา อุภเยเนว ปณีตา อกฺขายติ สุขตฺตา จ ขิปฺปตฺตา จ. เอตทานุตฺตริยํ ภนฺเต ปฏิปทาสุ.

อปรํ ปน ภนฺเต เอตทานุตฺตริยํ, ยถา ภควา ธมฺมํ เทเสติ ภสฺสสมาจาเร. อิธ ภนฺเต เอกจฺโจ น เจว มุสาวาทูปสญฺหิตํ วาจํ ภาสติ, น จ เวภูติยํ เปสุณิยํ น จ สารมฺภชํ, ชยาเปกฺโข มนฺตามนฺตา จ วาจํ ภาสติ นิธานวตึ กาเลน. เอตทานุตฺตริยํ ภนฺเต ภสฺสสมาจาเร.

อปรํ ปน ภนฺเต เอตทานุตฺตริยํ, ยถา ภควา ธมฺมํ เทเสติ ปุริสสีลสมาจาเร. อิธ ภนฺเต เอกจฺโจ สจฺโจ จสฺส สทฺโธ จ น จ กุหโก น จ ลปโก น จ เนมิตฺติโก น จ นิปฺเปสิโก น จ ลาเภน ลาภํ นิชิคีสนโก, อินฺทฺริเยสุ คุตฺตทฺวาโร โภชเน มตฺตญฺญู สมการี ชาคริยานุโยคมนุยุตฺโต อตนฺทิโต อารทฺธวิริโย ฌายี สติมา กลฺยาณปฏิภาโณ คติมา ธิติมา มติมา, น จ กาเมสุ คิทฺโธ สโต จ นิปโก จเร. เอตทานุตฺตริยํ ภนฺเต

ปุริสสีลสมาจาเร.

อปรํ ปน ภนฺเต เอตทานุตฺตริยํ, ยถา ภควา ธมฺมํ เทเสติ อนุสาสนวิธาสุ. จตสฺโส อิมา ภนฺเต อนุสาสนวิธา. ชานาติ ภนฺเต ภควา ปรํ ปุคฺคลํ ปจฺจตฺตํ โยนิโสมนสิการา "อยํ ปุคฺคโล ยถานุสิฏฺฐํ ตถา ปฏิปชฺชมาโน ติณฺณํ สํโยชนานํ ปริกฺขยา โสตาปนฺโน ภวิสฺสติ อวินิปาตธมฺโม นิยโต สมฺโพธิปรายโนติ. ชานาติ ภนฺเต ภควา ปรํ ปุคฺคลํ ปจฺจตฺตํ โยนิโสมนสิการา "อยํ ปุคฺคโล ยถานุสิฏฺฐํ ตถา ปฏิปชฺชมาโน ติณฺณํ สํโยชนานํ ปริกฺขยา ราคโทสโมหานํ ตนุตฺตา สกทาคามี ภวิสฺสติ สกิเทว อิมํ โลกํ อาคนฺตฺวา ทุกฺขสฺสนฺตํ กริสฺสตีติ. ชานาติ ภนฺเต ภควา ปรํ ปุคฺคลํ ปจฺจตฺตํ โยนิโสมนสิการา "อยํ ปุคฺคโล ยถานุสิฏฺฐํ ตถา ปฏิปชฺชมาโน ปญฺจนฺนํ โอรมฺภาคิยานํ สํโยชนานํ ปริกฺขยา โอปปาติโก ภวิสฺสติ ตตฺถ ปรินิพฺพายี อนาวตฺติธมฺโม ตสฺมา โลกาติ. ชานาติ ภนฺเต ภควา ปรํ ปุคฺคลํ ปจฺจตฺตํ โยนิโสมนสิการา "อยํ ปุคฺคโล ยถานุสิฏฺฐํ ตถา ปฏิปชฺชมาโน อาสวานํ ปริกฺขยา อนาสวํ เจโตวิมุตฺตึ ปญฺญาวิมุตฺตึ ทิฏฺเฐว ธมฺเม สยํ อภิญฺญา สจฺฉิกตฺวา อุปสมฺปชฺช วิหริสฺสตีติ. เอตทานุตฺตริยํ ภนฺเต อนุสาสนวิธาสุ.

อปรํ ปน ภนฺเต เอตทานุตฺตริยํ, ยถา ภควา ธมฺมํ เทเสติ ปรํ ปุคฺคลํ วิมุตฺติญาเณ. ชานาติ ภนฺเต ภควา ปรํ ปุคฺคลํ

ปจฺจตฺตํ โยนิโสมนสิการา "อยํ ปุคฺคโล ติณฺณํ สํโยชนานํ ปริกฺขยา โสตาปนฺโน ภวิสฺสติ อวินิปาตธมฺโม นิยโต สมฺโพธิปรายโน"ติ. ชานาติ ภนฺเต ภควา ปรํ ปุคฺคลํ ปจฺจตฺตํ โยนิโสมนสิการา "อยํ ปุคฺคโล ติณฺณํ สํโยชนานํ ปริกฺขยา ราคโทสโมหานํ ตนุตฺตา สกทาคามี สกิเทว อิมํ โลกํ อาคนฺตฺวา ทุกฺขสฺสนฺตํ กริสฺสตี"ติ. ชานาติ ภนฺเต ภควา ปรํ ปุคฺคลํ ปจฺจตฺตํ โยนิโสมนสิการา "อยํ ปุคฺคโล ปญฺจนฺนํ โอรมฺภาคิยานํ สํโยชนานํ ปริกฺขยา โอปปาติโก ตตฺถ ปรินิพฺพายี อนาวตฺติธมฺโม ตสฺมา โลกา"ติ. ชานาติ ภนฺเต ภควา ปรํ ปุคฺคลํ ปจฺจตฺตํ โยนิโสมนสิการา "อยํ ปุคฺคโล อาสวานํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมุตฺตึ ปญฺญาวิมุตฺตึ ทิฏฺเฐว ธมฺเม สยํ อภิญฺญา สจฺฉิกตฺวา อุปสมฺปชฺช วิหริสฺสตี"ติ. เอตทานุตฺตริยํ ภนฺเต ปรํ ปุคฺคลํ วิมุตฺติญาเณ.

อปรํ ปน ภนฺเต เอตทานุตฺตริยํ, ยถา ภควา ธมฺมํ เทเสติ สสฺสตวาเทสุ. ตโยเม ภนฺเต สสฺสตวาทา. อิธ ภนฺเต เอกจฺโจ สมโณ วา พฺราหฺมโณ วา อาตปฺปมนฺวาย ฯเปฯ ตถารูปํ เจโตสมาธึ ผุสติ; ยถาสมาหิเต จิตฺเต อเนกวิหิตํ ปุพฺเพนิวาสํ อนุสฺสรติ; เสยฺยถีทํ? เอกมฺปิ ชาตึ เทฺวปิ ชาติโย ติสฺโสปิ ชาติโย จตสฺโสปิ ชาติโย ปญฺจปิ ชาติโย ทสปิ ชาติโย วีสมฺปิ ชาติโย ตึสมฺปิ ชาติโย จตฺตาฬีสมฺปิ ชาติโย ปญฺญาสมฺปิ ชาติโย, สตมฺปิ ชาตึ สหสฺสมฺปิ ชาตึ สตสหสฺสมฺปิ ชาตึ, อเนกานิปิ ชาติสตานิ อเนกานิปิ

ชาติสหัสสานิ อเนกานิปิ ชาติสตสหัสสานิ "อมุตราสึ เอวํนาโม เอวํโคตฺโต เอวํวัณโณ เอวมาหาโร เอวํสุขทุกขปฏิสํเวที เอวมายุปริยันโต; โส ตโต จุโต อมุตร อุทปาทึ, ตตฺราปาสึ เอวํนาโม เอวํโคตฺโต เอวํวัณโณ เอวมาหาโร เอวํสุขทุกขปฏิสํเวที เอวมายุปริยันโต; โส ตโต จุโต อิธูปปันโนติ. อิติ สาการํ สอุทเทสํ อเนกวิหิตํ ปุพเพนิวาสํ อนุสสรติ; โส เอวมาห "อตีตํ จาหํ อัทธานํ ชานามิ "สํวัฏฏิ วา โลโก วิวัฏฏิ วาติ. อนาคตํ จาหํ อัทธานํ ชานามิ สํวัฏฏิสสติ วา โลโก วิวัฏฏิสสติ วาติ. สัสสโต อัตตา จ โลโก จ วัญโฌ จ กูฏัฏโฐ เอสิกัฏฐายี ฐิโต, เต จ สัตตา สันธาวันติ สํสรันติ จวันติ อุปปัชชันติ "อัตถิเตฺวว สัสสติสมันติ. อยํ ปฐโม สัสสตวาโท. ปุน จ ปรํ ภันเต อิเธกัจโจ สมโณ วา พราหมโณ วา อาตัปปมันวาย ฯเปฯ ตถารูปํ เจโตสมาธึ ผุสติ; ยถาสมาหิเต จิตเต อเนกวิหิตํ ปุพเพนิวาสํ อนุสสรติ: เสยยถีทํ? เอกํปิ สํวัฏฏวิวัฏฏํ เทฺวปิ สํวัฏฏวิวัฏฏานิ ตีณิปิ สํวัฏฏวิวัฏฏานิ จัตตาริปิ สํวัฏฏวิวัฏฏานิ ปัญจปิ สํวัฏฏวิวัฏฏานิ ทสปิ สํวัฏฏวิวัฏฏานิ "อมุตราสึ เอวํนาโม เอวํโคตฺโต เอวํวัณโณ เอวมาหาโร เอวํสุขทุกขปฏิสํเวที เอวมายุปริยันโต; โส ตโต จุโต อมุตร อุทปาทึ, ตตฺราปาสึ เอวํนาโม เอวํโคตฺโต ฯเปฯ

เอวมายุปริยนฺโต; โส ตโต จุโต อิธูปปนฺโนติ. อิติ สาการํ สอุทฺเทสํ อเนกวิหิตํ ปุพฺเพนิวาสํ อนุสฺสรติ; โส เอวมาห "อตีตํ โข จาหํ อทฺธานํ ชานามิ "สํวฏฺฏิ วา โลโก วิวฏฺฏิ วาติ. อนาคตํ จ ขฺวาหํ อทฺธานํ ชานามิ "สํวฏฺฏิสฺสติ วา โลโก วิวฏฺฏิสฺสติ วาติ. สสฺสโต อตฺตา จ โลโก จ วญฺโฌ กูฏฏฺโฐ เอสิกฏฺฐายี ฐิโต, เต จ สตฺตา สนฺธาวนฺติ สํสรนฺติ จวนฺติ อุปปชฺชนฺติ อตฺถิเตฺวว สสฺสติสมนฺติ. อยํ ทุติโย สสฺสตวาโท. [illegible] จ ปรํ ภนฺเต อิเธกจฺโจ สมโณ วา พฺราหฺมโณ วา [illegible]วาย ฯเปฯ ตถารูปํ เจโตสมาธึ ผุสติ; ยถาสมาหิเต [illegible] อเนกวิหิตํ ปุพฺเพนิวาสํ อนุสฺสรติ. เสยฺยถีทํ? ฯเปฯ [illegible] สํวฏฺฏวิวฏฺฏานิ วีสํปิ สํวฏฺฏวิวฏฺฏานิ ตึสํปิ สํวฏฺฏวิวฏฺฏานิ จตฺตาฬีสํปิ สํวฏฺฏวิวฏฺฏานิ "อมุตฺราสึ เอวํนาโม เอวํโคตฺโต เอวํวณฺโณ เอวมาหาโร เอวํสุขทุกฺขปฏิสํเวที เอวมายุปริยนฺโต; โส ตโต จุโต อมุตฺร อุทปาทึ, ตตฺราปาสึ เอวํนาโม ฯเปฯ อิติ สาการํ สอุทฺเทสํ อเนกวิหิตํ ปุพฺเพนิวาสํ อนุสฺสรติ; โส เอวมาห "อตีตํ จาหํ อทฺธานํ ชานามิ "สํวฏฺฏิปิ โลโก วิวฏฺฏิปีติ. อนาคตํ จาหํ อทฺธานํ ชานามิ "สํวฏฺฏิสฺสติปิ โลโก วิวฏฺฏิสฺสติปีติ. สสฺสโต อตฺตา จ โลโก จ วญฺโฌ กูฏฏฺโฐ เอสิกฏฺฐายี ฐิโต, เต จ สตฺตา สนฺธาวนฺติ สํสรนฺติ จวนฺติ อุปปชฺชนฺติ อตฺถิเตฺวว สสฺสติสมนฺติ.

อยํ ภนฺเต ตติโย สสฺสตวาโท. เอตทานุตฺตริยํ ภนฺเต สสฺสตวาเทสุ.

อปรํ ปน ภนฺเต เอตทานุตฺตริยํ, ยถา ภควา ธมฺมํ เทเสติ ปุพฺเพนิวาสานุสฺสติญาเณ. อิธ ภนฺเต เอกจฺโจ สมโณ วา พฺราหฺมโณ วา อาตปฺปมนฺวาย ฯเปฯ ตถารูปํ เจโตสมาธึ ผุสติ; ยถาสมาหิเต จิตฺเต อเนกวิหิตํ ปุพฺเพนิวาสํ อนุสฺสรติ; เสยฺยถีทํ? เอกมฺปิ ชาตึ เทฺวปิ ชาติโย ติสฺโสปิ ชาติโย จตสฺโสปิ ชาติโย ปญฺจปิ ชาติโย ทสปิ ชาติโย วีสมฺปิ ชาติโย ตึสมฺปิ ชาติโย จตฺตาฬีสมฺปิ ชาติโย ปญฺญาสมฺปิ ชาติโย สตมฺปิ ชาตึ สหสฺสมฺปิ ชาตึ สตสหสฺสมฺปิ ชาตึ อเนเกปิ สํวฏฺฏกปฺเป อเนเกปิ วิวฏฺฏกปฺเป อเนเกปิ สํวฏฺฏวิวฏฺฏกปฺเป ฯเปฯ อิติ สาการํ สอุทฺเทสํ อเนกวิหิตํ ปุพฺเพนิวาสํ อนุสฺสรติ. สนฺติ ภนฺเต สตฺตา, เยสํ จ น สกฺกา คณนาย วา สงฺขาเนน วา อยํ สงฺขาตุํ, อปิ จ ยสฺมึ อตฺตภาเว อภินิวุตฺถปุพฺโพ โหติ, ยทิ วา รูปีสุ ยทิ วา อรูปีสุ ยทิ วา สญฺญีสุ ยทิ วา อสญฺญีสุ ยทิ วา เนวสญฺญินาสญฺญีสุ, อิติ สาการํ สอุทฺเทสํ อเนกวิหิตํ ปุพฺเพนิวาสํ อนุสฺสรติ. เอตทานุตฺตริยํ ภนฺเต ปุพฺเพนิวาสานุสฺสติญาเณ.

อปรํ ปน ภนฺเต เอตทานุตฺตริยํ, ยถา ภควา ธมฺมํ เทเสติ สตฺตานํ จุตูปปาตญาเณ. อิธ ภนฺเต เอกจฺโจ สมโณ วา พฺราหฺมโณ วา อาตปฺปมนฺวาย ฯเปฯ ตถารูปํ เจโตสมาธึ ผุสติ; ยถาสมาหิเต จิตฺเต ทิพฺเพน จกฺขุนา วิสุทฺเธน

อติกฺกนฺตมานุสเกน สตฺเต ปสฺสติ จวมาเน อุปปชฺชมาเน, หีเน ปณีเต สุวณฺเณ ทุพฺพณฺเณ สุคเต ทุคฺคเต ยถากมฺมูปเค สตฺเต ปชานาติ "อิเม วต โภนฺโต สตฺตา กายทุจฺจริเตน สมนฺนาคตา วจีทุจฺจริเตน สมนฺนาคตา มโนทุจฺจริเตน สมนฺนาคตา อริยานํ อุปวาทกา มิจฺฉาทิฏฺฐิกา มิจฺฉาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานา, เต กายสฺส เภทา ปรํ มรณา อปายํ ทุคฺคตึ วินิปาตํ นิรยํ อุปปนฺนา; อิเม วา ปน โภนฺโต สตฺตา กายสุจริเตน สมนฺนาคตา วจีสุจริเตน สมนฺนาคตา มโนสุจริเตน สมนฺนาคตา อริยานํ อนุปวาทกา สมฺมาทิฏฺฐิกา สมฺมาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานา, เต กายสฺส เภทา ปรํ มรณา สุคตึ สคฺคํ โลกํ อุปปนฺนาติ. อิติ ทิพฺเพน จกฺขุนา วิสุทฺเธน อติกฺกนฺตมานุสเกน สตฺเต ปสฺสติ จวมาเน อุปปชฺชมาเน, หีเน ปณีเต สุวณฺเณ ทุพฺพณฺเณ สุคเต ทุคฺคเต ยถากมฺมูปเค สตฺเต ปชานาติ. เอตทานุตฺตริยํ ภนฺเต สตฺตานํ จุตูปปาตญาเณ.

อปรํ ปน ภนฺเต เอตทานุตฺตริยํ, ยถา ภควา ธมฺมํ เทเสติ อิทฺธิวิธาสุ. เทฺวมา ภนฺเต อิทฺธิวิธาโย. อตฺถิ ภนฺเต อิทฺธิ สาสวา สอุปธิกา "โน อริยาติ วุจฺจติ. อตฺถิ ภนฺเต อิทฺธิ อนาสวา อนุปธิกา "อริยาติ วุจฺจติ. กตมา จ ภนฺเต อิทฺธิ สาสวา สอุปธิกา "โน อริยาติ วุจฺจติ? อิธ ภนฺเต เอกจฺโจ สมโณ วา พฺราหฺมโณ วา อาตปฺปมนฺวาย ปธานมนฺวาย อนุโยคมนฺวาย อปฺปมาทมนฺวาย สมฺมามนสิการมนฺวาย ตถารูปํ

เจโตสมาธึ ผุสติ; ยถาสมาหิเต จิต์เต อเนกวิหิตํ อิท์ธิวิธํ ปัจ์จนุโภติ, เอโกปิ หุต์วา พหุธา โหติ, พหุธาปิ หุต์วา เอโก โหติ, อาวิภาวํ ติโรภาวํ ติโรกุฑ์ฑํ ติโรปาการํ ติโรปัพ์พตํ อสัช์ชมาโน คัจ์ฉติ เสย์ยถาปิ อากาเส, ปฐวิยาปิ อุม์มุช์ชนิมุช์ชํ กโรติ เสย์ยถาปิ อุทเกปิ, อภิช์ชมาเน คัจ์ฉติ เสย์ยถาปิ ปฐวิยํ, อากาเสปิ ปัล์ลังเกน จังกมติ เสย์ยถาปิ ปัก์ขิสกุโณ. อิเมปิ จัน์ทิมสุริเย เอวํมหิท์ธิเก เอวํมหานุภาเว ปาณินา ปรามสติ ปริมัช์ชติ, ยาว พ์รห์มโลกาปิ กาเยน สํวัต์เตติ. อยํ ภัน์เต อิท์ธิ สาสวา สอุปธิกา "โน อริยาติ วุจ์จติ. กตมา จ ภัน์เต อิท์ธิ อนาสวา อนุปธิกา "อริยาติ วุจ์จติ? อิธ ภัน์เต ภิก์ขุ สเจ อากังขติ "ปฏิกูเล อัป์ปฏิกูลสัญ์ญี วิหเรย์ยัน์ติ, อัป์ปฏิกูลสัญ์ญี ตัต์ถ วิหรติ; สเจ อากังขติ อัป์ปฏิกูเล ปฏิกูลสัญ์ญี วิหเรย์ยัน์ติ, ปฏิกูลสัญ์ญี ตัต์ถ วิหรติ; สเจ อากังขติ "ปฏิกูเล จ อัป์ปฏิกูเล จ อัป์ปฏิกูลสัญ์ญี วิหเรย์ยัน์ติ, อัป์ปฏิกูลสัญ์ญี ตัต์ถ วิหรติ; สเจ อากังขติ "ปฏิกูเล จ อัป์ปฏิกูเล จ ปฏิกูลสัญ์ญี วิหเรย์ยัน์ติ, ปฏิกูลสัญ์ญี ตัต์ถ วิหรติ; สเจ อากังขติ "ปฏิกูลัญ์จ อัป์ปฏิกูลัญ์จ ตทุภยํ อภินิวัช์เชต์วา อุเปก์ขโก วิหเรย์ยํ สโต สัม์ปชาโนติ, อุเปก์ขโก ตัต์ถ วิหรติ สโต สัม์ปชาโน. อยํ ปน ภัน์เต อิท์ธิ อนาสวา อนุปธิกา "อริยาติ วุจ์จติ. เอตทานุต์ตริยํ ภัน์เต อิท์ธิวิธาสุ. ตํ ภควา อเสสมภิชานาติ,

ตํ ภควโต อเสสมภิชานโต อุตฺตริอภิญฺเญยฺยํ นตฺถิ, ยทภิชานํ อญฺโญ สมโณ วา พฺราหฺมโณ วา ภควตา ภิยฺโยภิญฺญตโร นตฺถิ, ยทิทํ อิทฺธิวิธาสุ.

ยนฺตํ ภนฺเต สทฺเธน กุลปุตฺเตน ปตฺตพฺพํ อารทฺธวิริเยน ถามวตา ปุริสถาเมน ปุริสวิริเยน ปุริสปรกฺกเมน ปุริสโธรเยฺหน, อนุปฺปตฺตํ ตํ ภควตา. น จ ภนฺเต ภควา กาเมสุ กามสุขลฺลิกานุโยคมนุยุตฺโต หีนํ คมฺมํ โปถุชฺชนิกํ อนริยํ อนตฺถสญฺหิตํ, น จ อตฺตกิลมถานุโยคมนุยุตฺโต ทุกฺขํ อนริยํ อนตฺถสญฺหิตํ, จตุนฺนญฺจ ภควา ฌานานํ อาภิเจตสิกานํ ทิฏฺฐธมฺมสุขวิหารานํ นิกามลาภี อกิจฺฉลาภี อกสิรลาภี. สเจ มํ ภนฺเต เอวํ ปุจฺเฉยฺย "กินฺนุ โข อาวุโส สาริปุตฺต อเหสุํ อตีตมทฺธานํ อญฺเญ สมณา วา พฺราหฺมณา วา ภควตา ภิยฺโยภิญฺญตรา สมฺโพธิยนฺติ. เอวํ ปุฏฺโฐ อหํ ภนฺเต "โนติ วเทยฺยํ. กึ ปนาวุโส สาริปุตฺต ภวิสฺสนฺติ อนาคตมทฺธานํ อญฺเญ สมณา วา พฺราหฺมณา วา ภควตา ภิยฺโยภิญฺญตรา สมฺโพธิยนฺติ. เอวํ ปุฏฺโฐ อหํ ภนฺเต "โนติ วเทยฺยํ. กึ ปนาวุโส สาริปุตฺต อตฺเถตรหิ อญฺเญ สมณา วา พฺราหฺมณา วา ภควตา ภิยฺโยภิญฺญตโร สมฺโพธิยนฺติ. เอวํ ปุฏฺโฐ อหํ ภนฺเต "โนติ วเทยฺยํ. สเจ ปน มํ ภนฺเต เอวํ ปุจฺเฉยฺย "กึ นุ โข อาวุโส สาริปุตฺต อเหสุํ อตีตมทฺธานํ อญฺเญ สมณา วา พฺราหฺมณา วา ภควตา สมสมา สมฺโพธิยนฺติ.

เอวํ ปุฏ์โฐ อหํ ภันเต "เอวันติ วเทยยํ. กึ ปนาวุโส สาริปุตต ภวิสสันติ อนาคตมัทธานํ อัญเญ สมณา วา พราหมณา วา ภควตา สมสมา สัมโพธิยันติ. เอวํ ปุฏ์โฐ อหํ ภันเต "เอวันติ วเทยยํ. กึ ปนาวุโส สาริปุตต อัตเถตรหิ อัญเญ สมณา วา พราหมณา ภควตา สมสมา สัมโพธิยันติ, เอวํ ปุฏ์โฐ อหํ ภันเต "โนติ วเทยยํ. สเจ ปน มํ ภันเต เอวํ ปุจเฉยย "กัสมา ปนายัสมา สาริปุตโต เอกัจจํ อัพภนุชานาติ, เอกัจจํ น อัพภนุชานาตีติ. เอวํ ปุฏ์โฐ อหํ ภันเต เอวํ พยากเรยยํ "สัมมุขา เมตํ อาวุโส ภควโต สุตํ, สัมมุขา ปฏิคคหิตํ "อเหสุํ อตีตมัทธานํ อรหันโต สัมมาสัมพุทธา มยา สมสมา สัมโพธิยันติ: สัมมุขา เอตํ อาวุโส ภควโต สุตํ สัมมุขา ปฏิคคหิตํ "ภวิสสันติ อนาคตมัทธานํ อรหันโต สัมมาสัมพุทธา มยา สมสมา สัมโพธิยันติ: สัมมุขา เมตํ อาวุโส ภควโต สุตํ, สัมมุขา ปฏิคคหิตํ "อัฏ์ฐานเมตํ อนวกาโส, ยํ เอกิสสา โลกธาตุยา เท๎ว อรหันโต สัมมา สัมพุทธา อปุพพํ อจริมํ อุปปัชเชยยุํ, เนตํ ฐานํ วิชชตีติ.

กิญจาหํ ภันเต เอวํ ปุฏ์โฐ เอวํ พยากรมาโน วุตตวาที เจว อหํ ภควโต โหมิ, น จ ภควันตํ อภูเตน อัพภาจิกขามิ, ธัมมัสส จานุธัมมํ พยากโรมิ; น จ โกจิ สหธัมมิโก วาทานุวาโท คารยหัฏ์ฐานํ อาคัจฉตีติ. ตัค์ฆ ต๎วํ สาริปุตต เอวํ ปุฏ์โฐ เอวํ

พฺยากรมาโน วุตฺตวาที เจว เม โหสิ, น จ มํ อภูเตน อพฺภาจิกฺขสิ, ธมฺมสฺส จานุธมฺมํ พฺยากโรสิ, น จ โกจิ สหธมฺมิโก วาทานุวาโท คารยฺหํ ฐานํ อาคจฺฉตีติ.

เอวํ วุตฺเต อายสฺมา อุทายิ ภควนฺตํ เอตทโวจ "อจฺฉริยํ ภนฺเต อพฺภุตํ ภนฺเต, ตถาคตสฺส อปฺปิจฺฉตา สนฺตุฏฺฐิตา สลฺเลขตา, ยตฺร หิ นาม ตถาคโต เอวํมหิทฺธิโก เอวํมหานุภาโว, อถ จ ปน เนว อตฺตานํ ปาตุกริสฺสติ; เอกเมกญฺเจปิ อิโต ภนฺเต ธมฺมํ อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา อตฺตนิ สมนุปสฺเสยฺยุํ, เต ตาวตเกเนว ปฏากํ ปริหเรยฺยุํ "อจฺฉริยํ ภนฺเต อพฺภุตํ ภนฺเต, ตถาคตสฺส อปฺปิจฺฉตา สนฺตุฏฺฐิตา สลฺเลขตา, ยตฺร หิ นาม ตถาคโต เอวํมหิทฺธิโก เอวํมหานุภาโว, อถ จ ปน เนว อตฺตานํ ปาตุกริสฺสตีติ. ปสฺส โข ตฺวํ อุทายิ ตถาคตสฺส อปฺปิจฺฉตา สนฺตุฏฺฐิตา สลฺเลขตา, ยตฺร หิ นาม ตถาคโต เอวํมหิทฺธิโก เอวํมหานุภาโว, อถ จ ปน เนว อตฺตานํ ปาตุกริสฺสตีติ. เอกเมกญฺเจปิ อิโต อุทายิ ธมฺมํ อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา อตฺตนิ สมนุปสฺเสยฺยุํ, เต ตาวตเกเนว ปฏากํ ปริหเรยฺยุํ "ปสฺส โข ตฺวํ อุทายิ ตถาคตสฺส อปฺปิจฺฉตา สนฺตุฏฺฐิตา สลฺเลขตา, ยตฺร หิ นาม ตถาคโต เอวํมหิทฺธิโก เอวํมหานุภาโว, อถ จ ปน เนว อตฺตานํ ปาตุกริสฺสตีติ. อถ โข ภควา อายสฺมนฺตํ สาริปุตฺตํ อามนฺเตสิ "ตสฺมา ติห ตฺวํ สาริปุตฺต อิมํ ธมฺมปริยายํ อภิกฺขณํ ภาเสยฺยาสิ

ภิก์ขุนํ ภิก์ขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ; เยสํปิ หิ สาริปุต์ต โมฆปุริสานํ ภวิส์สติ ตถาคเต กังขา วา วิมติ วา, เตสํปิ มํ ธัม์มปริยายํ สุต์วา ตถาคเต กังขา วา วิมติ วา สา ปหียิส์สตีติ. อิติ หิทํ อายัส์มา สาริปุต์โต ภควโต สัม์มุขา สัม์ปสาทํ ปเวเทสิ. ตัส์มา อิมัส์ส เวย์ยากรณัส์ส "สัม์ปสาทนียัน์เต์วว อธิวจนันติ.

สัม์ปสาทนียสุต์ตํ ปัญ์จมํ.

ปาสาทิกสุต์ตํ ฉัฏ์ฐํ.

เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา สัก์เกสุ วิหรติ เวธัญ์ญา นาม สัก์ยา เตสํ อัม์พวเน ปาสาเท. เตน โข ปน สมเยน นิคัณ์โฐ นาฏปุต์โต ปาวายํ อธุนา กาลกโต โหติ. ตัส์ส กาลกิริยาย ภิน์นา นิคัณ์ฐา เท์วธิกชาตา ภัณ์ฑนชาตา กลหชาตา วิวาทาปัน์นา อัญ์ญมัญ์ญํ มุขสัต์ตีหิ วิตุทัน์ตา วิหรัน์ติ "น ต์วํ อิมํ ธัม์มวินยํ อาชานาสิ, อหํ อิมํ ธัม์มวินยํ อาชานามิ, กึ ต์วํ อิมํ ธัม์มวินยํ อาชานิส์สสิ, มิจ์ฉาปฏิปัน์โน ต์วมสิ, อหมัส์มิ สัม์มาปฏิปัน์โน; สหิตัม์เม อสหิตัน์เต, ปุเร วจนียํ ปัจ์ฉา อวจ, ปัจ์ฉา วจนียํ ปุเร อวจ, อธิจิณ์ณัน์เต วิปราวัต์ตํ, อาโรปิโต เต วาโท, นิค์คหิโตสิ ปรวาทัป์ปโมก์ขาย, นิพ์เพเธหิ วา สเจ ปโหสีติ. วโธ เยว โข มัญ์เญ นิคัณ์เฐสุ นาฏปุต์ติเยสุ อนุวัต์ตติ. เยปิ นิคัณ์ฐัส์ส นาฏปุต์ตัส์ส สาวกา คิหี โอทาตวสนา, เตปิ นิคัณ์เฐสุ นาฏปุต์ติเยสุ นิพ์พิน์นรูปา วิรัต์ตรูปา ปฏิวานรูปา. ยถา ตํ ทุรัก์ขาเต ธัม์มวินเย ทุป์ปเวทิเต อนิย์ยานิเก อนุปสมสํวัต์ตนิเก อสัม์มาสัม์พุท์ธัป์ปเวทิเต ภิน์นถูเป อัป์ปฏิสรเณ.

อถ โข จุน์โท สมณุท์เทโส ปาวายํ วัส์สํ วุต์โถ เยน สามคาโม เยนายัส์มา อานัน์โท เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา อายัส์มัน์ตํ อานัน์ทํ อภิวาเทต์วา เอกมัน์ตํ นิสีทิ. เอกมัน์ตํ นิสิน์โน

โข จุน์โท สมณุท์เทโส อายัส์มัน์ตํ อานัน์ทํ เอตทโวจ “นิคัณ์โฐ ภัน์เต นาฏปุต์โต ปาวายํ อธุนา กาลกโต, ตัส์ส กาลกิริยาย ภิน์นา นิคัณ์ฐา เท์วธิกชาตา ฯเปฯ ภิน์นถูเป อัป์ปฏิสรเณติ. เอวํ วุต์เต อายัส์มา อานัน์โท จุน์ทํ สมณุท์เทสํ เอตทโวจ “อัต์ถิ โข อิทํ อาวุโส จุน์ท กถาปาภตํ ภควัน์ตํ ทัส์สนาย, อายามาวุโส จุน์ท, เยน ภควา เตนุปสังกมิส์สาม; อุปสังกมิต์วา เอตมัต์ถํ ภควโต อาโรเจย์યามาติ. “เอวํ ภัน์เตติ โข จุน์โท สมณุท์เทโส อายัส์มโต อานัน์ทัส์ส ปัจ์จัส์โสสิ. อถ โข อายัส์มา จ อานัน์โท จุน์โท จ สมณุท์เทโส เยน ภควา เตนุปสังกมึสุ; อุปสังกมิต์วา ภควัน์ตํ อภิวาเทต์วา เอกมัน์ตํ นิสีทึสุ. เอกมัน์ตํ นิสิน์โน โข อายัส์มา อานัน์โท ภควัน์ตํ เอตทโวจ “อยํ ภัน์เต จุน์โท สมณุท์เทโส เอวมาห “นิคัณ์โฐ ภัน์เต นาฏปุต์โต ปาวายํ อธุนา กาลกโต, ตัส์ส กาลกิริยาย ภิน์นา นิคัณ์ฐา ฯเปฯ ภิน์นถูเป อัป์ปฏิสรเณติ.

เอวัเณ์หตํ จุน์ท โหติ ทุราขาเต ธัม์มวินเย ทุป์ปเวทิเต อนิย์ยานิเก อนุปสมสํวัต์ตนิเก อสัม์มาสัม์พุท์ธัป์ปเวทิเต. อิธ จุน์ท สัต์ถา จ โหติ อสัม์มาสัม์พุท์โธ, ธัม์โม จ ทุราขาโต ทุป์ปเวทิโต อนิย์ยานิโก อนุปสมสํวัต์ตนิโก อสัม์มาสัม์พุท์ธัป์ปเวทิโต, สาวโก จ ตัส์มึ ธัม์เม น ธัม์มานุธัม์มปฏิปัน์โน วิหรติ น สามีจิปฏิปัน์โน น อนุธัม์มจารี, โวกัม์ม จ ตัม์หา ธัม์มา วัต์ตติ; โส เอวมัส์ส

วจนีโย "ตัส๎ส เต อาวุโส ลาภา, ตัส๎ส เต สุลัท๎ธํ, สัต๎ถา จ เต อสัม๎มาสัม๎พุท๎โธ, ธัม๎โม จ ทุรัก๎ขาโต ทุป๎ปเวทิโต อนิย๎ยานิโก อนุปสมสํวัต๎ตนิโก อสัม๎มาสัม๎พุท๎ธัป๎ปเวทิโต, ต๎วัญ๎จ ตัส๎มึ ธัม๎เม น ธัม๎มานุธัม๎มปฏิปัน๎โน วิหรสิ น สามีจิปฏิปัน๎โน น อนุธัม๎มจารี, โวก๎กัม๎ม จ ตัม๎หา ธัม๎มา วัต๎ตสีติ. อิติ โข จุน๎ท สัต๎ถาปิ ตัต๎ถ คารัย๎โห, ธัม๎โมปิ ตัต๎ถ คารัย๎โห, สาวโก จ ตัต๎ถ เอวํ ปาสํโส. โย โข จุน๎ท เอวรูปํ สาวกํ เอวํ วเทย๎ย "เอตายัส๎มา ตถา ปฏิปัช๎ชตุ, ยถา เต สัต๎ถารา ธัม๎โม เทสิโต ปัญ๎ญัต๎โตติ. โย จ สมาทเปติ ยัญ๎จ สมาทเปติ, โย จ สมาทปิโต ตถัต๎ตาย ปฏิปัช๎ชติ, สัพ๎เพ เต พหุํ อปุญ๎ญํ ปสวัน๎ติ. ตํ กิส๎ส เหตุ? เอวัญ๎เหตํ จุน๎ท โหติ ทุรัก๎ขาเต ธัม๎มวินเย ทุป๎ปเวทิเต อนิย๎ยานิเก อนุปสมสํวัต๎ตนิเก อสัม๎มาสัม๎พุท๎ธัป๎ปเวทิเต.

อิธ ปน จุน๎ท สัต๎ถา จ โหติ อสัม๎มาสัม๎พุท๎โธ, ธัม๎โม จ ทุรัก๎ขาโต ทุป๎ปเวทิโต อนิย๎ยานิโก อนุปสมสํวัต๎ตนิโก อสัม๎มาสัม๎พุท๎ธัป๎ปเวทิโต, สาวโก จ ตัส๎มึ ธัม๎เม ธัม๎มานุธัม๎มปฏิปัน๎โน วิหรติ สามีจิปฏิปัน๎โน อนุธัม๎มจารี, สมาทาย ตํ ธัม๎มํ ปวัต๎ตติ, โส เอวมัส๎ส วจนีโย "ตัส๎ส เต อาวุโส อลาภา, ตัส๎ส เต ทุลัท๎ธํ, สัต๎ถา จ เต อสัม๎มาสัม๎พุท๎โธ, ธัม๎โม จ ทุรัก๎ขาโต ทุป๎ปเวทิโต อนิย๎ยานิโก อนุปสมสํวัต๎ตนิโก อสัม๎มาสัม๎พุท๎ธัป๎ปเวทิโต, ต๎วัญ๎จ ตัส๎มึ ธัม๎เม ธัม๎มานุธัม๎มปฏิปัน๎โน วิหรสิ สามีจิปฏิปัน๎โน

อนุธัมมจารี, สมาทาย ตํ ธัมมํ วัตตสีติ. อิติ โข จุนท สัตถาปิ ตัตถ คารัยโห, ธัมโมปิ ตัตถ คารัยโห, สาวโกปิ ตัตถ เอวํ คารัยโห. โย โข จุนท เอวรูปํ สาวกํ เอวํ วเทยย “อัทธายัสมา ณายปฏิปันโน ณายํ อาราเธสสตีติ. โย จ ปสํสติ ยัญจ ปสํสติ, โย จ ปสํสิโต ภิยโยโส มัตตาย วิริยํ อารภติ, สัพเพ เต พหุํ อปุญญํ ปสวันติ. ตํ กิสส เหตุ? เอวํ เหตํ จุนท โหติ ทุราขาเต ธัมมวินเย ทุปปเวทิเต อนิยยานิเก อนุปสมสํวัตตนิเก อสัมมาสัมพุทธัปปเวทิเต.

อิธ ปน จุนท สัตถา จ โหติ สัมมาสัมพุทโธ, ธัมโม จ สวากขาโต สุปปเวทิโต นิยยานิโก อุปสมสํวัตตนิโก สัมมาสัมพุทธัปปเวทิโต, สาวโก จ ตัสมึ ธัมเม น ธัมมานุธัมมปฏิปันโน วิหรติ น สามีจิปฏิปันโน น อนุธัมมจารี, โวกกัมม จ ตัมหา ธัมมา วัตตติ; โส เอวมัสส วจนีโย “ตัสส เต อาวุโส อลาภา, ตัสส เต ทุลลัทธํ, สัตถา จ เต สัมมาสัมพุทโธ, ธัมโม จ สวากขาโต สุปปเวทิโต นิยยานิโก อุปสมสํวัตตนิโก สัมมาสัมพุทธัปปเวทิโต, ตวัญจ ตัสมึ ธัมเม น ธัมมานุธัมมปฏิปันโน วิหรสิ น สามีจิปฏิปันโน น อนุธัมมจารี, โวกกัมม จ ตัมหา ธัมมา วัตตสิ. อิติ โข จุนท สัตถาปิ ตัตถ ปาสํโส, ธัมโมปิ ตัตถ ปาสํโส, สาวโก จ ตัตถ เอวํ คารัยโห. โย โข จุนท เอวรูปํ สาวกํ เอวํ วเทยย “เอตายัสมา ตถา ปฏิปัชชตุ, ยถา

เต สัต์ถารา ธัม์โม เทสิโต ปัญ์ญัต์โตติ. โย จ สมาทเปติ ยัญ์จ สมาทเปติ, โย จ สมาทปีโต ตถัต์ตาย ปฏิปัช์ชติ, สัพ์เพ เต พหุํ ปุญ์ญํ ปสวัน์ติ. ตํ กิส์ส เหตุ? เอวัญ์หิตํ จุน์ท โหติ ส์วากขาเต ธัม์มวินเย สุปปเวทิเต นิย์ยานิเก อุปสมสํวัต์ตนิเก สัม์มาสัม์พุท์ธัปปเวทิเต.

อิธ ปน จุน์ท สัต์ถา จ โหติ สัม์มาสัม์พุท์โธ, ธัม์โม จ ส์วากขาโต สุปปเวทิโต นิย์ยานิโก อุปสมสํวัต์ตนิโก สัม์มาสัม์พุท์ธัปปเวทิโต, สาวโก จ ตัส์มึ ธัม์เม ธัม์มานุธัม์มปฏิปัน์โน วิหรติ สามีจิปฏิปัน์โน อนุธัม์มจารี, สมาทาย ตํ ธัม์มํ วัต์ตติ; โส เอวมัส์ส วจนีโย “ตัส์ส เต อาวุโส ลาภา, ตัส์ส เต สุลัท์ธํ, สัต์ถา จ เต อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, ธัม์โม จ ส์วากขาโต สุปปเวทิโต นิย์ยานิโก อุปสมสํวัต์ตนิโก สัม์มาสัม์พุท์ธัปปเวทิโต, ต์วัญ์จ ตัส์มึ ธัม์เม ธัม์มานุธัม์มปฏิปัน์โน วิหรสิ สามีจิปฏิปัน์โน อนุธัม์มจารี, สมาทาย ตํ ธัม์มํ วัต์ตสีติ. อิติ โข จุน์ท สัต์ถาปิ ตัต์ถ ปาสํโส. ธัม์โมปิ ตัต์ถ ปาสํโส, สาวโกปิ ตัต์ถ เอวํ ปาสํโส. โย โข จุน์ท เอวรูปํ สาวกํ เอวํ วเทย์ย “อัท์ธายัส์มา ญายปฏิปัน์โน ญายํ อาราเธส์สตีติ. โย จ ปสํสติ ยัญ์จ ปสํสติ, โย จ ปสัต์โถ ภิย์โยโส มัต์ตาย วิริยํ อารภติ, สัพ์เพ เต พหุํ ปุญ์ญํ ปสวัน์ติ. ตํ กิส์ส เหตุ? เอวัญ์หิตํ จุน์ท โหติ ส์วากขาเต ธัม์มวินเย สุปปเวทิเต นิย์ยานิเก อุปสมสํวัต์ตนิเก

สัม์มาสัม์พุท์ธัป์ปเวทิเต.

อิธ จุน์ท สัต์ถา จ โลเก อุทปาทิ อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, ธัม์โม ส์วาก์ขาโต สุป์ปเวทิโต นิย์ยานิโก อุปสมสํวัต์ตนิโก สัม์มาสัม์พุท์ธัป์ปเวทิโต. อวิญ์ญาปิตัต์ถาปัส์ส โหน์ติ สาวกา สัท์ธัม์เม, เนสํ สัต์ถุ จ เนสํ เกวลํ ปริปูรํ พ์รห์มจริยํ อธิกตํ โหติ อุต์ตานีกตํ สัพ์พสังคาหปทกตํ* สัป์ปาฏิหีรกตํ ยาว เทวมนุส์เสหิ สุป์ปกาสิตํ, อถ เนสํ สัต์ถุโน อัน์ตรธานํ โหติ. เอวรูโป โข จุน์ท สัต์ถา จ สาวกานํ กาลกโต อนุตัป์โป โหติ. ตํ กิส์ส เหตุ? สัต์ถา หิ โลเก อุทปาทิ อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, ธัม์โม จ ส์วาก์ขาโต สุป์ปเวทิโต นิย์ยานิโก อุปสมสํวัต์ตนิโก สัม์มาสัม์พุท์ธัป์ปเวทิโต, อวิญ์ญาปิตัต์ถา จัม์หา สัท์ธัม์เม, น จ โน เกวลัญ์จ ปริปูรํ พ์รห์มจริยํ อาวิกตํ โหติ อุต์ตานีกตํ สัพ์พสังคาหปทกตํ สัป์ปาฏิหีรกตํ ยาว เทวมนุส์เสหิ สุป์ปกาสิตํ, อถ โน สัต์ถุโน อัน์ตรธานํ โหตีติ. เอวรูโป โข จุน์ท สัต์ถา จ สาวกานํ กาลกโต อนุตัป์โป โหติ.

อิธ ปน จุน์ท สัต์ถา จ โลเก อุทปาทิ อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, ธัม์โม จ ส์วาก์ขาโต สุป์ปเวทิโต นิย์ยานิโก อุปสมสํวัต์ตนิโก สัม์มาสัม์พุท์ธัป์ปเวทิโต, วิญ์ญาปิตัต์ถาวัส์ส โหน์ติ สาวกา สัท์ธัม์เม, เกวลัญ์จ เตสํ ปริปูรํ พ์รห์มจริยํ อาวิกตํ โหติ

* สัพ์พสังคาหปทคตัน์ติปิ ปาโฐ.

อุต์ตานีกตํ สั๎พ๎พสังคาหปทกตํ สัป๎ปาฏิหิรกตํ ยาว เทวมนุส์เสหิ สุป๎ปกาสิตํ, อถ เนสํ สัต์ถุโน อัน์ตรธานํ โหติ. เอวรูโป โข จุน์ท สัต์ถา สาวกานํ กาลกโต อนานุตัป๎โป โหติ. ตํ กิส์ส เหตุ? สัต์ถาปิ โลเก อุทปาทิ อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, ธัม์โม จ ส๎วาก์ขาโต สุป๎ปเวทิโต นิย์ยานิโก อุปสมสํวัต์ตนิโก สัม์มาสัม์พุท์ธัป๎ปเวทิโต, วิญ์ญาปิตัต์ถา จัม์หา สัท์ธัม์เม. เกวลัญ์จ โน ปริปูรํ พ๎รห๎มจริยํ อาวิกตํ โหติ อุต์ตานีกตํ สั๎พ๎พสังคาหปทกตํ สัป๎ปาฏิหิรกตํ ยาว เทวมนุส์เสหิ สุป๎ปกาสิตํ, อถ โข สัต์ถุโน อัน์ตรธานํ โหติ. เอวรูโป โข จุน์ท สัต์ถา สาวกานํ กาลกโต อนานุตัป๎โป โหติ.

เอเตหิ เจปิ จุน์ท อังเคหิ สมัน์นาคตํ พ๎รห๎มจริยํ โหติ, โน จ โข สัต์ถา โหติ เถโร รัต์ตัญ์ญู จิรปัพ๎พชิโต อัท์ธคโต วโยอนุป๎ปัต์โต; เอวัน์ตํ พ๎รห๎มจริยํ อปริปูรํ โหติ เตน เตน. ยโต โข จุน์ท เอเตหิ เจปิ อังเคหิ สมัน์นาคตํ พ๎รห๎มจริยํ โหติ, สัต์ถา จ โหติ เถโร รัต์ตัญ์ญู จิรปัพ๎พชิโต อัท์ธคโต วโยอนุป๎ปัต์โต; เอวัน์ตํ พ๎รห๎มจริยํ ปริปูรํ โหติ เตน เตน.

เอเตหิ เจปิ จุน์ท อังเคหิ สมัน์นาคตํ พ๎รห๎มจริยํ โหติ, สัต์ถา จ โหติ เถโร รัต์ตัญ์ญู จิรปัพ๎พชิโต อัท์ธคโต วโยอนุป๎ปัต์โต; โน จ ข๎วัส์ส เถรา ภิก์ขู สาวกา โหน์ติ วิยัต์ตา วินีตา วิสารทา ปัต์ตโยคัก์เขมา, อลํ สมัก์ขาตุํ สัท์ธัม์มัส์ส

อยํ อุปฺปนฺนํ ปรปฺปวาทํ สหธมฺเมน สุนิคฺคหิตํ นิคฺคเหตฺวา สปฺปาฏิหาริยํ ธมฺมํ เทเสตุํ; เอวนฺตํ พฺรหฺมจริยํ อปริปูรํ โหติ เตน เตน. ยโต จ โข จุนฺท เอเตหิ เจปิ องฺเคหิ สมนฺนาคตํ พฺรหฺมจริยํ โหติ, สตฺถา จ โหติ เถโร รตฺตญฺญู จิรปพฺพชิโต อทฺธคโต วโย อนุปฺปตฺโต; เถรา จสฺส ภิกฺขู สาวกา โหนฺติ วิยตฺตา วินีตา วิสารทา ปตฺตโยคกฺเขมา, อลํ สมกฺขาตุํ สทฺธมฺมสฺส, อลํ อุปฺปนฺนํ ปรปฺปวาทํ สหธมฺเมน สุนิคฺคหิตํ นิคฺคเหตฺวา สปฺปาฏิหาริยํ ธมฺมํ เทเสตุํ; เอวนฺตํ พฺรหฺมจริยํ ปริปูรํ โหติ เตน เตน.

เอเตหิ เจปิ จุนฺท องฺเคหิ สมนฺนาคตํ พฺรหฺมจริยํ โหติ, สตฺถา จ โหติ เถโร รตฺตญฺญู จิรปพฺพชิโต อทฺธคโต วโย อนุปฺปตฺโต; เถรา จสฺส ภิกฺขู สาวกา โหนฺติ วิยตฺตา วินีตา วิสารทา ฯเปฯ อลํ อุปฺปนฺนํ ปรปฺปวาทํ สหธมฺเมน สุนิคฺคหิตํ นิคฺคเหตฺวา สปฺปาฏิหาริยํ ธมฺมํ เทเสตุํ; โน จ ขฺวสฺส มชฺฌิมา ภิกฺขู สาวกา โหนฺติ. มชฺฌิมา จ ภิกฺขู สาวกา โหนฺติ. โน จ ขฺวสฺส นวา ภิกฺขู สาวกา โหนฺติ. นวา จสฺส ภิกฺขุนิโย สาวิกา โหนฺติ. โน จ ขฺวสฺส เถรา ภิกฺขุนิโย สาวิกา โหนฺติ. เถรา จสฺส ภิกฺขุนิโย สาวิกา โหนฺติ. โน จ ขฺวสฺส มชฺฌิมา ภิกฺขุนิโย สาวิกา โหนฺติ. มชฺฌิมา จสฺส ภิกฺขุนิโย สาวิกา โหนฺติ. โน จ ขฺวสฺส นวา ภิกฺขุนิโย สาวิกา โหนฺติ. นวา จสฺส ภิกฺขุนิโย

สาวิกา โหน์ติ. โน จ ข์วัส์ส อุปาสกา สาวกา โหน์ติ คิหี โอทาตวสนา พ์รห์มจาริโน. อุปาสกา จัส์ส สาวกา โหน์ติ คิหี โอทาตวสนา พ์รห์มจาริโน. โน จ ข์วัส์ส อุปาสกา สาวกา โหน์ติ คิหี โอทาตวสนา กามโภคิโน. อุปาสกา จัส์ส สาวกา โหน์ติ คิหี โอทาตวสนา กามโภคิโน. โน จ ข์วัส์ส อุปาสิกา สาวิกา โหน์ติ คิหินี โอทาตวสนา พ์รห์มจาริณิโย. อุปาสิกา จัส์ส สาวิกา โหน์ติ คิหินี โอทาตวสนา พ์รห์มจาริณิโย. โน จ ข์วัส์ส อุปาสิกา สาวิกา โหน์ติ คิหินี โอทาตวสนา กามโภคินิโย. อุปาสิกา จัส์ส สาวิกา โหน์ติ คิหินี โอทาตวสนา กามโภคินิโย. โน จ ข์วัส์ส พ์รห์มจริยํ โหติ อิท์ธัญ์เจว ผีตัญ์จ วิต์ถาริกํ พาหุชัญ์ญํ ปุถุภูตํ ยาว เทวมนุส์เสหิ สุป์ปกาสิตํ, พ์รห์มจริยัญ์จัส์ส โหติ อิท์ธัญ์จ ผีตัญ์จ วิต์ถาริกํ พาหุชัญ์ญํ ปุถุภูตํ ยาว เทวมนุส์เสหิ สุป์ปกาสิตํ, โน จ โข ลาภัค์คยสัค์คปัต์ตํ; เอวันตํ พ์รห์มจริยํ อปริปูรํ โหติ เตน เตน. ยโต จ โข จุน์ท เอเตหิ เจว อัง์เคหิ สมัน์นาคตํ พ์รห์มจริยํ โหติ, สัต์ถา จ โหติ เถโร รัต์ตัญ์ญู จิรปัพ์พชิโต อัท์ธคโต วโยอนุป์ปัต์โต; เถรา จัส์ส ภิก์ขู สาวกา โหน์ติ วิยัต์ตา วินีตา วิสารทา ฯเปฯ สัป์ปาฏิหาริยํ ธัม์มํ เทเสตุํ. มัช์ฌิมา จัส์ส ภิก์ขู สาวกา โหน์ติ. นวา จัส์ส ภิก์ขู สาวกา โหน์ติ. เถรา จัส์ส ภิก์ขุนิโย สาวิกา โหน์ติ. มัช์ฌิมา จัส์ส ภิก์ขุนิโย สาวิกา โหน์ติ. นวา จัส์ส ภิก์ขุนิโย สาวิกา โหน์ติ. อุปาสกา จัส์ส สาวกา โหน์ติ คิหี โอทาตวสนา พ์รห์มจาริโน.

อุปาสกา จัส์ส สาวกา โหน์ติ คิหี โอทาตวสนา กามโภคิโน. อุปาสิกา จัส์ส สาวิกา โหน์ติ คิหินี โอทาตวสนา พ์รห์มจารินิโย. อุปาสิกา จัส์ส สาวิกา โหน์ติ คิหินี โอทาตวสนา กามโภคินิโย. พ์รห์มจริยัญ์จัส์ส โหติ อิท์ธัญ์เจว ผีตัญ์จ วิต์ถาริกํ พาหุชัญ์ญํ ปุถุภูตํ ยาว เทวมนุส์เสหิ สุป์ปกาสิตํ ลาภัค์คยสัค์คัป์ปัต์ตัญ์จ; เอวัน์ตํ พ์รห์มจริยํ ปริปูรํ โหติ เตน เตน.

อหํ โข ปน จุน์ท เอตรหิ สัต์ถา โลเก อุป์ปัน์โน อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, ธัม์โม จ ส์วาก์ขาโต สุป์ปเวทิโต นิย์ยานิโก อุปสมสํวัต์ตนิโก สัม์มาสัม์พุท์ธัป์ปเวทิโต, วิญ์ญาปิตัต์ถา จ เม สาวกา สัท์ธัม์เม, เกวลัญ์จ เตสํ ปริปูรํ พ์รห์มจริยํ อาวิกตํ โหติ อุต์ตานีกตํ สังคาหปทกตํ สัป์ปาฏิหีรกตํ ยาว เทวมนุส์เสหิ สุป์ปกาสิตํ. อหํ โข ปน จุน์ท เอตรหิ สัต์ถา เถโร รัต์ตัญ์ญู จิรปัพ์พชิโต อัท์ธคโต วโย อนุป์ปัต์โต.

สัน์ติ โข ปน เม จุน์ท เอตรหิ เถรา ภิก์ขู สาวกา โหน์ติ วิยัต์ตา วินีตา วิสารทา ปัต์ตโยค์เขมา, อลํ สมัก์ขาตุํ สัท์ธัม์มัส์ส; อลํ อุป์ปัน์นํ ปรัป์ปวาทํ สหธัม์เมน สุนิค์คหิตํ นิค์คเหต์วา สัป์ปาฏิหาริยํ ธัม์มํ เทเสตุํ. สัน์ติ โข ปน เม จุน์ท เอตรหิ มัช์ฌิมา ภิก์ขู สาวกา. สัน์ติ โข ปน เม จุน์ท เอตรหิ นวา ภิก์ขู สาวกา. สัน์ติ โข ปน เม จุน์ท เอตรหิ เถรา ภิก์ขุนิโย สาวิกา. สัน์ติ โข ปน เม จุน์ท มัช์ฌิมา ภิก์ขุนิโย สาวิกา;

สนฺติ โข ปน เม จุนฺท เอตรหิ นวา ภิกฺขุนิโย สาวิกา. สนฺติ โข ปน เม จุนฺท เอตรหิ อุปาสกา สาวกา คิหี โอทาตวสนา พฺรหฺมจาริโน. สนฺติ โข ปน เม จุนฺท เอตรหิ อุปาสกา สาวกา คิหี โอทาตวสนา กามโภคิโน. ฯเปฯ สนฺติ โข ปน เม จุนฺท เอตรหิ อุปาสิกา สาวิกา คิหินี โอทาตวสนา กามโภคินิโย. เอตรหิ ปน เม จุนฺท พฺรหฺมจริยํ อิทฺธญฺเจว ผีตญฺจ วิตฺถาริกํ พหุชญฺญํ ปุถุภูตํ ยาว เทวมนุสฺเสหิ สุปฺปกาสิตํ.

ยาวตา โข จุนฺท เอตรหิ สตฺถาโร โลเก อุปฺปนฺนา. นาหํ จุนฺท อญฺญํ เอกํ สตฺถารมฺปิ สมนุปสฺสามิ เอวํ-ลาภคฺคยสคฺคปฺปตฺตํ ยถริวาหํ· ยาวตา โข ปน เม จุนฺท เอตรหิ สํโฆ วา คโณ วา โลเก อุปฺปนฺโน. นาหํ จุนฺท อญฺญํ เอกํ สํฆมฺปิ สมนุปสฺสามิ เอวํลาภคฺคยสคฺคปฺปตฺตํ ยถริว จุนฺท ภิกฺขุสํโฆ. ยํ โข ตํ จุนฺท สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "สพฺพาการสมฺปนฺนํ สพฺพาการปริปูรํ อนูนํ อนธิกํ สฺวากฺขาตํ เกวลปริปูรํ พฺรหฺมจริยํ สุปฺปกาสิตนฺติ. อิทเมว ตํ สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "สพฺพาการสมฺปนฺนํ สพฺพาการปริปูรํ ฯเปฯ สุปฺปกาสิตนฺติ. อุทฺทโก สุทํ จุนฺท รามปุตฺโต เอวํ วาจํ ภาสติ "ปสฺสํ น ปสฺสตีติ. กิญฺจ ปสฺสํ น ปสฺสตีติ. ขุรสฺส สาธุนิสิตสฺส ตลมสฺส ปสฺสติ. ธารญฺจ ขุรสฺส น

ปสฺสติ. อิทํ วุจฺจติ จุนฺท "ปสฺสํ น ปสฺสตีติ. ตํ โข ปเนตํ จุนฺท อุทฺทเกน รามปุตฺเตน ภาสิตํ หีนํ คมฺมํ โปถุชฺชนิกํ อนริยํ อนตฺถสญฺหิตํ ขุรเมว สนฺธาย. ยญฺเจตํ จุนฺท สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "ปสฺสํ น ปสฺสตีติ. อิทเมว ตํ สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "ปสฺสํ น ปสฺสตีติ. กิญฺจิ ปสฺสํ น ปสฺสตีติ. เอวํ สพฺพาการสมฺปนฺนํ สพฺพาการปริปูรํ อนูนํ อนธิกํ สฺวากฺขาตํ เกวลปริปูรํ พฺรหฺมจริยํ สุปฺปกาสิตนฺติ. อิติ เหตํ น ปสฺสติ อิทเมตฺถ อปกฑฺเฒยฺย, เอวนฺตํ ปริสุทฺธตรํ อสฺสาติ. อิติ เหตํ น ปสฺสติ อิทเมตฺถ อุปกฑฺเฒยฺย, เอวนฺตํ ปริสุทฺธตรํ อสฺสาติ. อิติ เหตํ น ปสฺสติ, อิทํ วุจฺจติ ปสฺสํ น ปสฺสตีติ. ยํ โข ตํ จุนฺท สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "สพฺพาการสมฺปนฺนํ ฯเปฯ พฺรหฺมจริยํ สุปฺปกาสิตนฺติ. อิทเมตํ สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "สพฺพาการสมฺปนฺนํ สพฺพาการปริปูรํ อนูนํ อนธิกํ สฺวากฺขาตํ เกวลปริปูรํ พฺรหฺมจริยํ สุปฺปกาสิตนฺติ.

ตสฺมา ติห จุนฺท เย เต มยา ธมฺมา อภิญฺญา เทสิตา, ตตฺถ สพฺเพเหว สงฺคมฺม สมาคมฺม อตฺเถน อตฺถํ พฺยญฺชเนน พฺยญฺชนํ สงฺคายิตพฺพํ น วิวทิตพฺพํ; ยถยิทํ พฺรหฺมจริยํ อทฺธนิยํ อสฺส จิรฏฺฐิติกํ, ตทสฺส พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลกานุกมฺปาย อตฺถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานํ. กตเม จ เต จุนฺท ธมฺมา มยา อภิญฺญา เทสิตา? ยตฺถ สพฺเพเหว สงฺคมฺม

สมาคมฺม อตฺเถน อตฺถํ พฺยญฺชเนน พฺยญฺชนํ สงฺคายิตพฺพํ น วิวทิตพฺพํ; ยถยิทํ พฺรหฺมจริยํ อทฺธนิยํ อสฺส จิรฏฺฐิติกํ, ตทสฺส พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลกานุกมฺปาย อตฺถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานํ. เสยฺยถีทํ? จตฺตาโร สติปฏฺฐานา จตฺตาโร สมฺมปฺปธานา จตฺตาโร อิทฺธิปาทา ปญฺจินฺทฺริยานิ ปญฺจ พลานิ สตฺต สมฺโพชฺฌงฺคา อริโย อฏฺฐงฺคิโก มคฺโค. อิเม โข เต จุนฺท ธมฺมา มยา อภิญฺญา เทสิตา, ยตฺถ สพฺเพเหว สงฺคมฺม สมาคมฺม อตฺเถน อตฺถํ พฺยญฺชเนน พฺยญฺชนํ สงฺคายิตพฺพํ น วิวทิตพฺพํ; ยถยิทํ พฺรหฺมจริยํ อทฺธนิยํ อสฺส จิรฏฺฐิติกํ, ตทสฺส พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลกานุกมฺปาย อตฺถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานํ.

เตสญฺจ โว จุนฺท สมคฺคานํ สมฺโมทมานานํ อวิวทมานานํ สิกฺขตํ. อญฺญตโร สพฺรหฺมจารี สํเฆ ธมฺมํ ภาเสยฺย, ตตฺร เจ ตุมฺหากํ เอวมสฺส "อยํ โข อายสฺมา อตฺถญฺเจว มิจฺฉา คณฺหาติ, พฺยญฺชนานิ จ มิจฺฉา โรเปตีติ. ตสฺส เนว อภินนฺทิตพฺพํ นปฺปฏิกฺโกสิตพฺพํ. อนภินนฺทิตฺวา อปฺปฏิกฺโกสิตฺวา โส เอวมสฺส วจนีโย "อิมสฺส นุ โข อาวุโส อตฺถสฺส อิมานิ พฺยญฺชนานิ เอตานิ วา พฺยญฺชนานิ, กตมานิ โอปายิกตรานิ, อิเมสํ วา พฺยญฺชนานํ อยํ วา อตฺโถ เอโส วา อตฺโถ, กตโม โอปายิกตโรติ. โส เจ เอวํ วเทยฺย "อิมสฺส โข-

อาวุโส อัตถัสส อิมาเนว พยัญชนานิ โอปายิกตรานิ, ยานิ เจว เอตานิ อิเมสํ พยัญชนานํ อยเมว อัตโถ โอปายิกตโร โย เจว เอโสติ. โส เนว อุสสาเทตัพโพ น อปสาเทตัพโพ. อนุสสาเทตวา อนปสาเทตวา เสวว สาธุกํ สัญญาเปตัพโพ, ตัสส จ อัตถัสส เตสัญจ พยัญชนานํ นิสันติยา.

อปโรปิ เจ จุนท สพรหมจารี สํฆ ธัมมํ ภาเสยย, ตัตร เจ ตุมหากํ เอวมัสส "อยํ โข อายัสมา อัตถัญหิ โข มิจฉา คัณหาติ, พยัญชนานิ สัมมา โรเจตีติ. ตัสส เนว อภินันทิตัพพํ นัปปฏิกโกสิตัพพํ. อนภินันทิตวา อัปปฏิกโกสิตวา โส เอวมัสส วจนีโย "อิเมสํ นุ โข อาวุโส พยัญชนานํ อยํ วา อัตโถ เอโส วา อัตโถ, กตโม โอปายิกตโรติ. โส เจ เอวํ วเทยย "อิเมสํ นุ โข อาวุโส พยัญชนานํ อยเมว อัตโถ โอปายิกตโร, โย เจว เอโสติ. โส เนว อุสสาเทตัพโพ น อปสาเทตัพโพ. อนุสสาเทตวา อนปสาเทตวา เสวว สาธุกํ สัญญาเปตัพโพ, ตัสส จ อัตถัสส นิสันติยา.

อปโรปิ เจ จุนท สพรหมจารี สํฆ ธัมมํ ภาเสยย, ตัตร เจ ตุมหากํ เอวมัสส "อยํ โข อายัสมา อัตถํ หิ โข สัมมา คัณหาติ, พยัญชนานิ มิจฉา โรเจตีติ. ตัสส เนว อภินันทิตัพพํ นัปปฏิกโกสิตัพพํ. อนภินันทิตวา อัปปฏิกโกสิตวา โส เอวมัสส วจนีโย "อิมัสส นุ โข อาวุโส อัตถัสส

อิมาเนว พ๎ยัญ์ชนานิ, เอตานิ วา พ๎ยัญ์ชนานิ กตมานิ โอปายิกตรานีติ. โส เจ เอวํ วเทย์ย "อิมัส์ส นุ ข๎วาวุโส อัต์ถัส์ส อิมาเนว พ๎ยัญ์ชนานิ โอปายิกตรานิ, ยานิ เจว เอตานีติ. โส เนว อุส์สาเทตัพ์โพ น อปสาเทตัพ์โพ. อนุส์สาเทต๎วา อนปสาเทต๎วา เส๎วว สาธุกํ สัญ์ญาเปตัพ์โพ, เตสํ เยว พ๎ยัญ์ชนานํ นิสัน์ติยา.

อปโรปิ เจ จุน์ท สพ๎รห๎มจารี สํเฆ ธัม์มํ ภาเสย์ย, ตั๎ตร เจ ตุม๎หากํ เอวมัส์ส "อยํ โข อายัส๎มา อัต์ถัญ์เจว สัม์มา คัณ๎หาติ, พ๎ยัญ์ชนานิ สัม์มา โรเปตีติ. ตัส์ส "สาธูติ ภาสิตํ อภินัน์ทิตัพ์พํ อนุโมทิตัพ์พํ. ตัส์ส "สาธูติ ภาสิตํ อภินัน์ทิต๎วา อนุโมทิต๎วา โส เอวมัส์ส วจนีโย "ลาภา โน อาวุโส, สุลัท์ธํ โน อาวุโส. เย มยํ อายัส๎มัน์ตํ ตาทิสํ สพ๎รห๎มจารึ ปัส์สาม, เอวํ อัต์ถูเปตํ พ๎ยัญ์ชนูเปตัน์ติ.

นโว อหํ จุน์ท ทิฏ์ฐธัม์มิกานํ เยว อาสวานํ สํวราย ธัม์มํ เทเสมิ. น ปนาหํ จุน์ท สัม์ปรายิกานํ เยว อาสวานํ ปฏิฆาตาย ธัม์มํ เทเสมิ. ทิฏ์ฐธัม์มิกานํ เจวาหํ จุน์ท อาสวานํ สํวราย ธัม์มํ เทเสมิ สัม์ปรายิกานํ จ อาสวานํ ปฏิฆาตาย. ตัส๎มา ติห จุน์ท ยํ โว มยา จีวรํ อนุญ์ญาตํ, อลํ โว ตํ ยาว เทว สีตัส์ส ปฏิฆาตาย อุณ๎หัส์ส ปฏิฆาตาย ฑํสมกสวาตาตปสิรีํสปสัม์ผัส์สานํ ปฏิฆาตาย ยาว เทว หิริโกปีน-ปฏิจ์ฉาทนัต์ถํ; โย โว มยา ปิณ์ฑปาโต อนุญ์ญาโต, อลํ โว

โส ยาว เทว อิมัส์ส กายัส์ส ฐิติยา ยาปนาย วิหึสุปรติยา พ๎รห๎มจริยานุค์คหาย "อิติ ปุราณัญ์จ เวทนํ ปฏิหังขามิ, นวัญ์จ เวทนํ น อุป์ปาเทส์สามิ, ยาต์รา จ เม ภวิส์สติ, อนวัช์ชตา จ ผาสุวิหาโร จาติ; ยํ โว มยา เสนาสนํ อนุญ์ญาตํ, อลํ โว ตํ ยาว เทว สีตัส์ส ปฏิฆาตาย อุณ์หัส์ส ปฏิฆาตาย ฑํสมกสวาตาตปสิรึสปสัม์ผัส์สานํ ปฏิฆาตาย ยาว เทว อุตุ-ปริส์สยวิโนทนํ ปฏิสัล์ลาณารามัต์ถํ; โย โว มยา คิลานปัจ์จย-เภสัช์ชปริก์ขาโร อนุญ์ญาโต, อลํ โว โส ยาว เทว อุป์ปัน์นานํ เวย์ยาพาธิกานํ เวทนานํ ปฏิฆาตาย อพ์ยาปัช์ฌปรมตาย.

ฐานํ โข ปเนตํ จุน์ท วิช์ชติ, ยํ อัญ์ญติต์ถิยา ปริพ์พาชกา เอวํ วเทย์ยุํ "สุขัล์ลิกานุโยคมนุยุต์ตา สมณา สัก์ยปุต์ติยา วิหรัน์ตีติ. เอวํ วทมานา จุน์ท อัญ์ญติต์ถิยา ปริพ์พาชกา เอวมัส์สุ วจนียา "กตโม โส อาวุโส สุขัล์ลิกานุโยโค? สุขัล์ลิกานุโยคาปิ หิ พหู อเนกวิหิตา นานัป์ปการกาติ. จัต์ตาโรเม จุน์ท สุขัล์ลิกานุโยคา หีนา คัม์มา โปถุช์ชนิกา อนริยา อนัต์ถสัญ์หิตา น นิพ์พิทาย น วิราคาย น นิโรธาย น อุปสมาย น อภิญ์ญาย น สัม์โพธาย น นิพ์พานาย สํวัต์ตัน์ติ. กตเม จัต์ตาโร? อิธ จุน์ท เอกัจ์โจ พาโล ปาเณ วธิต์วา อัต์ตานํ สุเขติ ปีเณติ, อยํ ปฐโม สุขัล์ลิกานุโยโค.

ปุน จปรํ จุน์ท อิเธกัจ์โจ อทิน์นํ อาทิยิต์วา อัต์ตานํ สุเขติ ปีเณติ, อยํ ทุติโย สุขัล์ลิกานุโยโค. ปุน จปรํ จุน์ท อิเธกัจ์โจ มุสา ภณิต์วา อัต์ตานํ สุเขติ ปีเณติ, อยํ ตติโย สุขัล์ลิกานุโยโค. ปุน จปรํ จุน์ท อิเธกัจ์โจ ปัญ์จหิ กามคุเณหิ สมัป์ปิโต สมังคิภูโต ปริจาเรติ, อยํ จตุต์โถ สุขัล์ลิกานุโยโค. อิเม โข จุน์ท จัต์ตาโร สุขัล์ลิกานุโยคา หีนา คัม์มา โปถุช์ชนิกา อนริยา อนัต์ถสัญ์หิตา น นิพ์พิทาย น วิราคาย น นิโรธาย น อุปสมาย น อภิญ์ญาย น สัม์โพธาย น นิพ์พานาย สํวัต์ตัน์ติ.

ฐานํ โข ปเนตํ จุน์ท วิช์ชติ, ยํ อัญ์ญติต์ถิยา ปริพ์พาชกา เอวํ วเทย์ยุํ “อิเม จัต์ตาโร สุขัล์ลิกานุโยเค อนุยุต์ตา สมณา สัก์ยปุต์ติยา วิหรัน์ตีติ. เต โว “มา เหวัน์ติส์สุ วจนียา, น เต โว สัม์มา วทมานา วเทย์ยุํ, อัพ์ภาจิก์เขย์ยุํ เต โว อสตา อภูเตน. จัต์ตาโรเม จุน์ท สุขัล์ลิกานุโยคา เอกัน์ตํ นิพ์พิทาย วิราคาย นิโรธาย อุปสมาย อภิญ์ญาย สัม์โพธาย นิพ์พานาย สํวัต์ตัน์ติ. กตเม จัต์ตาโร? อิธ จุน์ท ภิก์ขุ วิวิจ์เจว กาเมหิ วิวิจ์จ อกุสเลหิ ธัม์เมหิ สวิตัก์กํ สวิจารํ วิเวกชํ ปีติสุขํ ปฐมํ ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ, อยํ ปฐโม สุขัล์ลิกานุโยโค. ปุน จปรํ จุน์ท ภิก์ขุ วิตัก์กวิจารานํ วูปสมา ฯเปฯ ทุติยํ ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ, อยํ ทุติโย สุขัล์ลิกานุโยโค. ปุน จปรํ จุน์ท ภิก์ขุ ปีติยา จ

วิราคา ฯเปฯ ตติยํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ, อยํ ตติโย สุขลฺลิกานุโยโค. จปรํ จุนฺท ภิกฺขุ สุขสฺส จ ปหานา ทุกฺขสฺส จ ปหานา ฯเปฯ จตุตฺถํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ, อยํ จตุตฺโถ สุขลฺลิกานุโยโค. ปุน อิเม โข จุนฺท จตฺตาโร สุขลฺลิกานุโยคา เอกนฺตํ นิพฺพิทาย วิราคาย นิโรธาย อุปสมาย อภิญฺญาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตนฺติ. ฐานํ โข ปเนตํ จุนฺท วิชฺชติ, ยํ อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา เอวํ วเทยฺยุํ "อิเม โข จตฺตาโร สุขลฺลิกานุโยเค อนุยุตฺตา สมณา สกฺยปุตฺติยา วิหรนฺตีติ. เต โว "เอวนฺติสฺสุ วจนียา, สมฺมา เต โว วทมานา วเทยฺยุํ, น เต โว อพฺภาจิกฺเขยฺยุํ อสตา อภูเตน.

ฐานํ โข ปเนตํ จุนฺท วิชฺชติ, ยํ อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา เอวํ วเทยฺยุํ "อิเม ปนาวุโส จตฺตาโร สุขลฺลิกานุโยเค อนุยุตฺตานํ วิหรตํ กติ ผลานิ กตานิสํสา ปาฏิกงฺขาติ. เอวํวาทิโน จุนฺท อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา เอวมสฺสุ วจนียา "อิเม โข อาวุโส จตฺตาโร สุขลฺลิกานุโยเค อนุยุตฺตานํ วิหรตํ จตฺตาริ ผลานิ จตฺตาโร อานิสํสา ปาฏิกงฺขา. กตเม จตฺตาโร? อิธาวุโส ภิกฺขุ ติณฺณํ สญฺโญชนานํ ปริกฺขยา โสตาปนฺโน โหติ อวินิปาตธมฺโม นิยโต สมฺโพธิปรายโน, อิทํ ปฐมํ ผลํ ปฐโม อานิสํโส. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุ ติณฺณํ สญฺโญชนานํ ปริกฺขยา ราคโทสโมหานํ ตนุตฺตา สกทาคามี โหติ สกิเทว อิมํ โลกํ

ฐาคนฺตฺวา ทุกฺขสฺสนฺตํ กโรติ, อิทํ ทุติยํ ผลํ ทุติโย อานิสํโส. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุ ปญฺจนฺนํ โอรมฺภาคิยานํ สํโยชนานํ ปริกฺขยา โอปปาติโก โหติ ตตฺถ ปรินิพฺพายี อนาวตฺติธมฺโม ตสฺมา โลกา, อิทํ ตติยํ ผลํ ตติโย อานิสํโส. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุ อาสวานํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมุตฺตึ ปญฺญาวิมุตฺตึ ทิฏฺเฐว ธมฺเม สยํ อภิญฺญา สจฺฉิกตฺวา อุปสมฺปชฺช วิหรติ, อิทํ จตุตฺถํ ผลํ จตุตฺโถ อานิสํโส. อิเม โข อาวุโส สุขลฺลิกานุโยเค อนุยุตฺตานํ วิหรตํ อิมานิ จตฺตาริ ผลานิ จตฺตาโร อานิสํสา ปาฏิกงฺขาติ.

ฐานํ โข ปเนตํ จุนฺท วิชฺชติ, ยํ อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา เอวํ วเทยฺยุํ "อฏฺฐิตธมฺมา สมณา สกฺยปุตฺติยา วิหรนฺตีติ. เอวํวาทิโน จุนฺท อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา เอวมสฺสุ วจนียา "อตฺถิ โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน สาวกานํ ธมฺมา เทสิตา ปญฺญตฺตา ยาวชีวํ อนติกฺกมนียา. เสยฺยถาปิ อาวุโส อินฺทขีโล วา อโยขีโล วา คมฺภีรเนโม สุนิกฺขิตฺโต อจโล อสมฺปเวธี, เอวเมว โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน สาวกานํ ธมฺมา เทสิตา ปญฺญตฺตา ยาวชีวํ อนติกฺกมนียา โย โส อาวุโส ภิกฺขุ อรหํ ขีณาสโว วุสิตวา กตกรณีโย โอหิตภาโร อนุปฺปตฺตสทตฺโถ ปริกฺขีณภวสํโยชโน สมฺมทญฺญา วิมุตฺโต, อภพฺโพ โส

นว ฐานานิ อชฺฌาจริตุํ. อภพฺโพ อาวุโส ขีณาสโว ภิกฺขุ สญฺจิจฺจ ปาณํ ชีวิตา โวโรเปตุํ, อภพฺโพ ขีณาสโว ภิกฺขุ อทินฺนํ เถยฺยสงฺขาตํ อาทิยิตุํ, อภพฺโพ ขีณาสโว ภิกฺขุ เมถุนํ ธมฺมํ ปฏิเสวิตุํ, อภพฺโพ ขีณาสโว ภิกฺขุ สมฺปชานมุสาวาทํ ภาสิตุํ, อภพฺโพ ขีณาสโว ภิกฺขุ สนฺนิธิการกกาเม ปริภุญฺชิตุํ. เสยฺยถาปิ ปุพฺเพ อาคาริกภูโต; อภพฺโพ ขีณาสโว ภิกฺขุ ฉนฺทาคตึ คนฺตุํ, อภพฺโพ ขีณาสโว ภิกฺขุ โทสาคตึ คนฺตุํ, อภพฺโพ ขีณาสโว ภิกฺขุ โมหาคตึ คนฺตุํ, อภพฺโพ ขีณาสโว ภิกฺขุ ภยาคตึ คนฺตุํ. โย โส อาวุโส ภิกฺขุ อรหํ ขีณาสโว วุสิตวา กตกรณีโย โอหิตภาโร อนุปฺปตฺตสทตฺโถ ปริกฺขีณภวสํโยชโน สมฺมทญฺญา วิมุตฺโต, อภพฺโพ โข โส อิมานิ นว ฐานานิ อชฺฌาจริตุนฺติ.

ฐานํ โข ปเนตํ จุนฺท วิชฺชติ, ยํ อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา เอวํ วเทยฺยุํ "อตีตํ โข อทฺธานํ อารพฺภ สมโณ โคตโม อตีรกํ ญาณทสฺสนํ ปญฺญเปติ, โน จ โข อนาคตํ อทฺธานํ อารพฺภ อตีรกํ ญาณทสฺสนํ ปญฺญเปติ; ตยิทํ กึสุ, ตยิทํ ปญฺญเปติ, ตยิทํ กึสุ, ตยิทํ กถํสูติ. เต จ อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา อญฺญวิหิตเกน ญาณทสฺสเนน อญฺญวิหิตํ ญาณทสฺสนํ ปญฺญ-เปตพฺพํ มญฺญนฺติ, ยถริว พาลา อพฺยตฺตา. อตีตํ โข จุนฺท อทฺธานํ อารพฺภ ตถาคตสฺส สตานุสาริญาณํ โหติ, โส ยาวตกํ อากงฺขติ, ตาวตกํ อนุสฺสรติ; อนาคตญฺจ โข อทฺธานํ อารพฺภ

ตถาคตัส์ส โพธิชํ ญาณํ อุป์ปัช์ชติ "อยมัน์ติมา ชาติ, นัต์ถิทานิ ปุนัพ์ภโวติ.

อตีตัญ์เจปิ จุน์ท โหติ อภูตํ อตัจ์ฉํ อนัต์ถสัญ์หิตํ, น ตํ ตถาคโต พ์ยากโรติ. อตีตัญ์เจปิ โข จุน์ท โหติ ภูตํ ตัจ์ฉํ อนัต์ถสัญ์หิตํ ตํปิ ตถาคโต น พ์ยากโรติ. อตีตัญ์เจปิ โข จุน์ท โหติ ภูตํ ตัจ์ฉํ อัต์ถสัญ์หิตํ, ตัต์ร กาลัญ์ญู ตถาคโต โหติ ตัส์ส ปัญ์หัส์ส เวย์ยากรณาย. อนาคตัญ์เจปิ จุน์ท โหติ ฯเปฯ ปัจ์จุป์ปัน์นํ โข เจปิ จุน์ท โหติ อภูตํ อตัจ์ฉํ อนัต์ถสัญ์หิตํ, น ตํ ตถาคโต พ์ยากโรติ. ปัจ์จุป์ปัน์นํ เจปิ จุน์ท โหติ ภูตํ ตัจ์ฉํ อนัต์ถสัญ์หิตํ, ตํปิ ตถาคโต น พ์ยากโรติ. ปัจ์จุป์ปัน์นํปิ เจ จุน์ท โหติ ภูตํ ตัจ์ฉํ อัต์ถสัญ์หิตํ, ตัต์ร กาลัญ์ญู ตถาคโต โหติ ตัส์ส ปัญ์หัส์ส เวย์ยากรณาย. อิติ โข จุน์ท อตีตานาคตปัจ์จุป์ปัน์เนสุ ธัม์เมสุ ตถาคโต กาลวาที สัจ์จวาที ภูตวาที อัต์ถวาที ธัม์มวาที วินยวาที, ตัส์มา "ตถาคโตติ วุจ์จติ.

ยัญ์จ โข จุน์ท สเทวกัส์ส โลกัส์ส สมารกัส์ส สพ์รห์มกัส์ส สัส์สมณพ์ราห์มณิยา ปชาย สเทวมนุส์สาย ทิฏ์ฐํ สุตํ มุตํ วิญ์ญาตํ ปัต์ตํ ปริเยสิตํ อนุวิจริตํ มนสา, สัม์มา ตถาคเตน อภิสัม์พุท์ธํ, ตัส์มา "ตถาคโตติ วุจ์จติ ยัญ์จ จุน์ท รัต์ตึ ตถาคโต อนุต์ตรํ สัม์มาสัม์โพธึ อภิสัม์พุช์ฌติ. ยัญ์จ รัต์ตึ อนุปาทิเสสาย นิพ์พานธาตุยา ปรินิพ์พายติ. ยํ เอตัส์มึ อัน์ตเร ภาสติ ลปติ นิท์ทิสติ,

สพฺพนฺตํ ตเถว จ โหติ, โน อญฺญถาติ. ตสฺมา "ตถาคโตติ วุจฺจติ. ยถาวาที จุนฺท ตถาคโต ตถาการี ยถาการี ตถาวาที, อิติ ยถาวาที ตถาการี ยถาการี ตถาวาที วา, ตสฺมา "ตถาคโตติ วุจฺจติ; ยํ สเทวเก โลเก สมารเก สพฺรหฺมเก สสฺสมณพฺราหฺมณิยา ปชาย สเทวมนุสฺสาย ตถาคโต อภิภู อนภิภูโต อญฺญทตฺถุทโส* วสวตฺติ, ตสฺมา "ตถาคโตติ วุจฺจติ.

ฐานํ โข ปเนตํ จุนฺท วิชฺชติ, ยํ อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา เอวํ วเทยฺยุํ "กึ นุ โข อาวุโส โหติ ตถาคโต ปรํ มรณา, อิทเมว สจฺจํ, โมฆมญฺญนฺติ. เอวํวาทิโน โข จุนฺท อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา เอวมสฺสุ วจนียา "อพฺยากตํ โข อาวุโส ภควตา "โหติ ตถาคโต ปรํ มรณา, อิทเมว สจฺจํ, โมฆมญฺญนฺติ. ฐานํ โข ปเนตํ จุนฺท วิชฺชติ, ยํ อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา เอวํ วเทยฺยุํ "กึ ปนาวุโส น โหติ ตถาคโต ปรํ มรณา, อิทเมว สจฺจํ, โมฆมญฺญนฺติ. เอวํวาทิโน จุนฺท อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา เอวมสฺสุ วจนียา "เอตมฺปิ โข อาวุโส ภควตา อพฺยากตํ "น โหติ ตถาคโต ปรํ มรณา, อิทเมว สจฺจํ, โมฆมญฺญนฺติ. ฐานํ โข ปเนตํ จุนฺท วิชฺชติ, ยํ อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา เอวํ วเทยฺยุํ "กึ ปนาวุโส โหติ จ น จ โหติ ตถาคโต ปรํ มรณา, อิทเมว สจฺจํ, โมฆมญฺญนฺติ. เอวํวาทิโน จุนฺท อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา เอวมสฺสุ วจนียา "อพฺยากตํ โข ปเนตํ อาวุโส ภควตา

---

* สี. อญฺญทตฺถุทโส.

“โหติ จ น จ โหติ ตถาคโต ปรํ มรณา, อิทเมว สัจ์จํ, โมฆมัญ์ญัน์ติ. ฐานํ โข ปเนตํ จุน์ท วิช์ชติ, ยํ อัญ์ญติต์ถิยา ปริพ์พาชกา เอวํ วเทย์ยุํ “กึ ปนาวุโส เนว โหติ น น โหติ ตถาคโต ปรํ มรณา, อิทเมว สัจ์จํ, โมฆมัญ์ญัน์ติ. เอวํวาทิโน จุน์ท อัญ์ญติต์ถิยา ปริพ์พาชกา เอวมัส์สุ วจนียา “เอตัม์ปิ โข อาวุโส ภควตา อพ์ยากตํ “เนว โหติ น น โหติ ตถาคโต ปรํ มรณา, อิทเมว สัจ์จํ, โมฆมัญ์ญัน์ติ.

ฐานํ โข ปเนตํ จุน์ท วิช์ชติ, ยํ อัญ์ญติต์ถิยา ปริพ์พาชกา เอวํ วเทย์ยุํ “กัส์มา ปเนตํ อาวุโส สมเณน โคตเมน อพ์ยากตัน์ติ. เอวํวาทิโน จุน์ท อัญ์ญติต์ถิยา ปริพ์พาชกา เอวมัส์สุ วจนียา “น เหตํ อาวุโส อัต์ถสัญ์หิตํ น ธัม์มสัญ์หิตํ น อาทิพ์รห์มจริยกํ น นิพ์พิทาย น วิราคาย น นิโรธาย น อุปสมาย น อภิญ์ญาย น สัม์โพธาย น นิพ์พานาย สํวัต์ตติ, ตัส์มา ตํ ภควตา อพ์ยากตัน์ติ. ฐานํ โข ปเนตํ จุน์ท วิช์ชติ, ยํ อัญ์ญติต์ถิยา ปริพ์พาชกา เอวํ วเทย์ยุํ “กึ ปนาวุโส สมเณน โคตเมน พ์ยากตัน์ติ. เอวํวาทิโน จุน์ท อัญ์ญติต์ถิยา ปริพ์พาชกา เอวมัส์สุ วจนียา “อิทํ ทุก์ขัน์ติ โข อาวุโส ภควตา พ์ยากตํ, “อยํ ทุก์ขสมุทโยติ โข อาวุโส ภควตา พ์ยากตํ, “อยํ ทุก์ขนิโรโธติ โข อาวุโส ภควตา พ์ยากตํ, “อยํ ทุก์ขนิโรธคามินี ปฏิปทาติ โข อาวุโส ภควตา พ์ยากตัน์ติ ฐานํ โข ปเนตํ จุน์ท

วิชฺชติ, ยํ อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา เอวํ วเทยฺยุํ "กสฺมา ปเนตํ อาวุโส สมเณน โคตเมน พฺยากตนฺติ. เอวํวาทิโน โข จุนฺท อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา เอวมสฺสุ วจนียา "เอตญฺหิ อาวุโส อตฺถสญฺหิตํ ธมฺมสญฺหิตํ, เอตํ อาทิพฺรหฺมจริยกํ เอกนฺตํ นิพฺพิทาย วิราคาย นิโรธาย อุปสมาย อภิญฺญาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ, ตสฺมาตํ ภควตา พฺยากตนฺติ.

เยปิ เต จุนฺท ปุพฺพนฺตสหคตา ทิฏฺฐินิสฺสยา, เตปิ โว มยา พฺยากตา, ยถา เต พฺยากาตพฺพา, ยถา จ เต น พฺยากาตพฺพา, กึ โว อหนฺเต อญฺญติตฺถิเย ตถา พฺยากริสฺสามิ. เยปิ เต จุนฺท อปรนฺตสหคตา ทิฏฺฐินิสฺสยา, เตปิ โว มยา พฺยากตา, ยถา เต พฺยากาตพฺพา, ยถา จ เต น พฺยากาตพฺพา, กึ โว อหนฺเต น ตถา พฺยากริสฺสามิ. กตเม เต จุนฺท ปุพฺพนฺตสหคตา ทิฏฺฐินิสฺสยา, เย โว มยา พฺยากตา, ยถา เต พฺยากาตพฺพา, ยถา จ เต น พฺยากาตพฺพา: สนฺติ จุนฺท เอเก สมณพฺราหฺมณา เอวํวาทิโน เอวํทิฏฺฐิโน "สสฺสโต จ อตฺตา จ โลโก จ, อิทเมว สจฺจํ, โมฆมญฺญนฺติ. สนฺติ ปน จุนฺท เอเก สมณพฺราหฺมณา เอวํวาทิโน เอวํทิฏฺฐิโน "อสสฺสโต อตฺตา จ โลโก จ. สยํกตํ. สสฺสโต จ อสสฺสโต จ อตฺตา จ โลโก จ. เนวสสฺสโต จ นาสสฺสโต จ อตฺตา จ โลโก จ. สยํกโต อตฺตา จ โลโก จ. ปรํกโต อตฺตา จ โลโก จ. สยํกโต จ ปรํกโต จ อตฺตา จ โลโก จ. อสยํการो จ อปรํกาโร จ

อธิจฺจสมุปฺปนฺโน อตฺตา จ โลโก จ, อิทเมว สจฺจํ, โมฆมญฺญนฺติ. สสฺสตํ สุขทุกฺขํ. อสสฺสตํ สุขทุกฺขํ. สสฺสตญฺจ อสสฺสตญฺจ สุขทุกฺขํ. เนวสสฺสตํ นาสสฺสตํ สุขทุกฺขํ. สยํกตํ สุขทุกฺขํ. ปรํกตํ สุขทุกฺขํ. สยํกตญฺจ ปรํกตญฺจ สุขทุกฺขํ. อสยํการํ อปรํการํ อธิจฺจสมุปฺปนฺนํ สุขทุกฺขํ, อิทเมว สจฺจํ, โมฆมญฺญนฺติ.

ตตฺร จุนฺท เย เต สมณพฺราหฺมณา เอวํวาทิโน เอวํทิฏฺฐิโน "สสฺสโต อตฺตา จ โลโก จ, อิทเมว สจฺจํ, โมฆมญฺญนฺติ" ตฺยาหํ อุปสงฺกมิตฺวา เอวํ วทามิ "อตฺถิ นุ โข อิทํ อาวุโส วุจฺจติ "สสฺสโต อตฺตา จ โลโก จาติ. ยญฺจ โข เต เอวมาหํสุ "อิทเมว สจฺจํ, โมฆมญฺญนฺติ" ตํ เตสํ นานุชานามิ. ตํ กิสฺส เหตุ? อญฺญถาสญฺญิโนปิ เหตฺถ จุนฺท สนฺเตเก สตฺตา. อิมายปิ โข อหํ จุนฺท ปญฺญตฺติยา เนว อตฺตโน สมสมํ สมนุปสฺสามิ กุโต ภิยฺโย, อถ โข อหเมว ตตฺถ ภิยฺโย ยทิทํ อธิปญฺญตฺติ.

ตตฺร จุนฺท เย เต สมณพฺราหฺมณา เอวํวาทิโน เอวํทิฏฺฐิโน "อสสฺสโต อตฺตา จ โลโก จ. สสฺสโต จ อสสฺสโต จ อตฺตา จ โลโก จ. เนวสสฺสโต จ นาสสฺสโต จ อตฺตา จ โลโก จ. สยํกโต อตฺตา จ โลโก จ. ปรํกโต อตฺตา จ โลโก จ. สยํกโต จ ปรํกโต จ อตฺตา จ โลโก จ. อสยํกาโร จ อปรํกาโร จ อธิจฺจสมุปฺปนฺโน อตฺตา จ โลโก จ. สสฺสตํ สุขทุกฺขํ. อสสฺสตํ สุขทุกฺขํ. สสฺสตญฺจ อสสฺสตญฺจ สุขทุกฺขํ. เนวสสฺสตํ จ นาสสฺสตํ จ สุขทุกฺขํ. สยํกตํ สุขทุกฺขํ. ปรํกตํ สุขทุกฺขํ. สยญฺจ กตํ ปรํกตญฺจ

สุขทุกฺขํ. อสยํการํ อปรํการํ อธิจฺจสมุปฺปนฺนํ สุขทุกฺขํ, อิทเมว สจฺจํ, โมฆมญฺญนฺติ: ตฺยาหํ อุปสงฺกมิตฺวา เอวํ วทามิ "อตฺถิ นุ โข อิทํ อาวุโส วุจฺจติ "อสยํการํ อปรํการํ อธิจฺจสมุปฺปนฺนํ สุขทุกฺขนฺติ. ยญฺจ โข เต เอวมาหํสุ "อิทเมว สจฺจํ, โมฆมญฺญนฺติ. ตนฺเตสนฺนานุชานามิ. ตํ กิสฺส เหตุ? อญฺญถาสญฺญิโนปิ เหตฺถ จุนฺท สนฺเตเก สตฺตา. อิมายปิ โข อหํ จุนฺท ปญฺญตฺติยา เนว อตฺตโน สมสมํ สมนุปสฺสามิ กุโต ภิยฺโย, อถ โข อหเมว ตตฺถ ภิยฺโย ยทิทํ อธิปญฺญตฺติ. อิเม โข เต จุนฺท ปุพฺพนฺตสหคตา ทิฏฺฐินิสฺสยา, เย โว มยา พฺยากตา, ยถา เต พฺยากาตพฺพา, ยถา จ เต น พฺยากาตพฺพา, กึ โว อหนฺเต ตถา พฺยากริสฺสามิ.

กตเม เต จุนฺท อปรนฺตสหคตา ทิฏฺฐินิสฺสยา, เย โว มยา พฺยากตา, ยถา เต พฺยากตา, ยถา จ เต น พฺยากาตพฺพา, กึ โว อหํ เต ตถา พฺยากริสฺสามิ? สนฺติ จุนฺท เอเก สมณพฺราหฺมณา เอวํวาทิโน เอวํทิฏฺฐิโน "รูปี อตฺตา โหติ อโรโค ปรํ มรณา, อิทเมว สจฺจํ, โมฆมญฺญนฺติ. สนฺติ โข ปน จุนฺท เอเก สมณพฺราหฺมณา เอวํวาทิโน เอวํทิฏฺฐิโน "อรูปี อตฺตา โหติ. รูปี จ อรูปี จ อตฺตา โหติ. เนวรูปีนารูปี อตฺตา โหติ. สญฺญี อตฺตา โหติ. อสญฺญี อตฺตา โหติ. เนวสญฺญีนาสญฺญี อตฺตา โหติ. อตฺตา อุจฺฉิชฺชติ วินสฺสติ, น โหติ ปรํ มรณา; อิทเมว สจฺจํ,

โมฆมัญ์ญัน์ติ. ตัต์ร จุน์ท เย เต สมณพ์ราห์มณา เอวํวาทิโน เอวํทิฏ์ฐิโน "รูปี อัต์ตา โหติ อโรโค ปรํ มรณา; อิทเมว สัจ์จํ, โมฆมัญ์ญัน์ติ: ต์ยาหํ อุปสังกมิต์วา เอวํ วทามิ "อัต์ถิ โข อิทํ อาวุโส วุจ์จติ "รูปี อัต์ตา โหติ อโรโค ปรํ มรณาติ: ยัญ์จ โข เต เอวมาหํสุ "อิทเมว สัจ์จํ, โมฆมัญ์ญัน์ติ: ตัน์เตสํ นานุชานามิ. ตํ กิส์ส เหตุ? อัญ์ญถาสัญ์ญิโนปิ เหต์ถ จุน์ท สัน์เตเก สัต์ตา. อิมายปิ โข อหํ จุน์ท ปัญ์ญัต์ติยา เนว อัต์ตโน สมสมํ สมนุปัส์สามิ กุโต ภิย์โย, อถ โข อหเมว ตัต์ถ ภิย์โย ยทิทํ อธิปัญ์ญัต์ติ.

ตัต์ถ จุน์ท เย เต สมณพ์ราห์มณา เอวํวาทิโน เอวํทิฏ์ฐิโน "อรูปี อัต์ตา โหติ. รูปี จ อรูปี จ อัต์ตา โหติ. เนวรูปีนารูปี อัต์ตา โหติ. สัญ์ญี อัต์ตา โหติ. อสัญ์ญี อัต์ตา โหติ. เนวสัญ์ญีนาสัญ์ญี อัต์ตา โหติ. อัต์ตา อุจ์ฉิช์ชติ วินัส์สติ, น โหติ ปรํ มรณา; อิทเมว สัจ์จํ, โมฆมัญ์ญัน์ติ: ต์ยาหํ อุปสังกมิต์วา เอวํ วทามิ "อัต์ถิ โข อิทํ อาวุโส วุจ์จติ "อัต์ตา อุจ์ฉิช์ชติ วินัส์สติ, น โหติ ปรํ มรณาติ. ยัญ์จ โข เต จุน์ท เอวมาหํสุ "อิทเมว สัจ์จํ, โมฆมัญ์ญัน์ติ: ตัน์เตสํ นานุชานามิ. ตํ กิส์ส เหตุ? อัญ์ญถาสัญ์ญิโนปิ เหต์ถ จุน์ท สัน์เตเก สัต์ตา. อิมายปิ โข อหํ จุน์ท ปัญ์ญัต์ติยา เนว อัต์ตโน สมสมํ สมนุปัส์สามิ กุโต ภิย์โย, อถ โข อหเมว ตัต์ถ ภิย์โย ยทิทํ อธิปัญ์ญัต์ติ.

อิเม โข จุนฺท อปรนฺตสหคตา ทิฏฺฐินิสฺสยา, เย โว มยา พฺยากตา, ยถา เต พฺยากาตพฺพา, ยถา จ เต น พฺยากาตพฺพาติ: กึ โว อหนฺเต ตถา พฺยากริสฺสามิ.

อิเมสญฺจ จุนฺท ปุพฺพนฺตสหคตานํ ทิฏฺฐินิสฺสยานํ อิเมสญฺจ อปรนฺตสหคตานํ ทิฏฺฐินิสฺสยานํ ปหานาย สมติกฺกมาย เอวํ มยา จตฺตาโร สติปฏฺฐานา เทสิตา ปญฺญตฺตา. กตเม จตฺตาโร? อิธ จุนฺท ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ; เวทนาสุ. จิตฺเต. ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ. อิเมสญฺจ จุนฺท ปุพฺพนฺตสหคตานํ ทิฏฺฐินิสฺสยานํ อิเมสญฺจ อปรนฺตสหคตานํ ทิฏฺฐินิสฺสยานํ ปหานาย สมติกฺกมาย เอวํ มยา อิเม จตฺตาโร สติปฏฺฐานา เทสิตา ปญฺญตฺตาติ.

เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา อุปวาโน ภควโต ปิฏฺฐิโต ฐิโต โหติ ภควนฺตํ วีชยมาโน. อถ โข อายสฺมา อุปวาโน ภควนฺตเมว เอตทโวจ "อจฺฉริยํ ภนฺเต อพฺภุตํ ภนฺเต, ปาสาทิโก วตายํ ภนฺเต ธมฺมปริยาโย, สุปาสาทิโก วตายํ ภนฺเต ธมฺมปริยาโย, โก นามายํ ภนฺเต ธมฺมปริยาโยติ. ตสฺมา ติห ตฺวํ อุปวาน อิมํ ธมฺมปริยายํ "ปาสาทิโกเตฺวว ธาเรหีติ. อิทมโวจ ภควา. อตฺตมโน อายสฺมา อุปวาโน ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทีติ.

ปาสาทิกสุตฺตํ ฉฏฺฐํ.

ลกฺขณสุตฺตํ สตฺตมํ.

เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺสาราเม. ตตฺร โข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "ภิกฺขโวติ. "ภทนฺเตติ เต ภิกฺขู ภควโต ปจฺจสฺโสสุํ. ภควา เอตทโวจ "ทฺวตฺตึสิมานิ ภิกฺขเว มหาปุริสสฺส มหาปุริสลกฺขณานิ, เยหิ สมนฺนาคตสฺส มหาปุริสสฺส เทฺว คติโย ภวนฺติ อนญฺญา: สเจ อคารํ อชฺฌาวสติ, ราชา โหติ จกฺกวตฺติ ธมฺมิโก ธมฺมราชา จาตุรนฺโต วิชิตาวี ชนปทตฺถาวริยปฺปตฺโต สตฺตรตน-สมนฺนาคโต, ตสฺสิมานิ สตฺต รตนานิ ภวนฺติ: เสยฺยถีทํ จกฺกรตนํ หตฺถิรตนํ อสฺสรตนํ มณิรตนํ อิตฺถิรตนํ คหปติรตนํ ปริณายกรตน-เมว สตฺตมํ. ปโรสหสฺสํ โข ปนสฺส ปุตฺตา ภวนฺติ สูรา วีรงฺครูปา ปรเสนปฺปมทฺทนา. โส อิมํ ปฐวึ สาครปริยนฺตํ อขิลํ อนิมิตฺตํ อกณฺฏกํ อิทฺธํ ผีตํ เขมํ สิวํ นิรพฺพุทํ อทณฺเฑน อสตฺเถน ธมฺเมน สเมน อภิวิชิย อชฺฌาวสติ; สเจ โข ปน อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชติ, อรหํ โหติ สมฺมาสมฺพุทฺโธ โลเก วิวฏฺฏจฺฉโท. กตมานิ ตานิ ภิกฺขเว ทฺวตฺตึส มหาปุริสสฺส มหาปุริสลกฺขณานิ, เยหิ สมนฺนาคตสฺส มหาปุริสสฺส เทฺว คติโย ภวนฺติ อนญฺญา: สเจ อคารํ อชฺฌาวสติ, ราชา โหติ จกฺกวตฺติ. สํขิตฺตํ. สเจ โข ปน อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชติ, อรหํ โหติ

สัม์มาสัม์พุท์โธ โลเก วิวฏ์ฏ์จ์ฉโท? อิธ ภิก์ขเว มหาปุริโส สุปติฏ์ฐิตปาโท โหติ. ยํปิ ภิก์ขเว มหาปุริโส สุปติฏ์ฐิตปาโท โหติ. อิทํปิ โข ภิก์ขเว มหาปุริสัส์ส มหาปุริสลัก์ขณํ ภวติ. ปุน จปรํ ภิก์ขเว มหาปุริสัส์ส เหฏ์ฐาปาทตเลสุ จัก์กานิ ชาตานิ โหน์ติ สหัส์สารานิ สเนมิกานิ สนาภิกานิ สัพ์พาการปริปูรานิ. ยํปิ ภิก์ขเว มหาปุริสัส์ส เหฏ์ฐาปาทตเลสุ จัก์กานิ ชาตานิ โหน์ติ สหัส์สารานิ สเนมิกานิ สนาภิกานิ สัพ์พาการปริปูรานิ. อิทํปิ ภิก์ขเว มหาปุริสัส์ส มหาปุริสลัก์ขณํ ภวติ. ปุน จปรํ ภิก์ขเว มหาปุริโส อายตปัณ์หิ โหติ. ทีฆังคุลี โหติ. มุทุตลนหัต์ถปาโท โหติ. ชาลหัต์ถปาโท โหติ. อุส์สังขปาโท โหติ. เอณิชังโฆ โหติ. ฐิตโกว อโนนมัน์โต อุโภหิ ปาณิตเลหิ ชานุกานิ ปริมสติ ปริมัช์ชติ. โกโสหิตวัต์ถคุโย์ห โหติ. สุวัณ์ณวัณ์โณ กาญ์จนสัน์นิภตโจ. สุขุมัจ์ฉวี โหติ สุขุมัต์ตา ฉวิยา, รโชชัล์ลํ กาเย น อุปลิม์ปติ. เอเกกโลโม โหติ, เอเกกานิ โลมานิ โลมกูเปสุ ชาตานิ. อุท์ธัค์คโลโม โหติ, อุท์ธัค์คานิ โลมานิ ชาตานิ นีลานิ อัญ์ชนวัณ์ณานิ กุณ์ฑลาวัต์ตานิ ทัก์ขิณาวัต์ตกชาตานิ. พ์รห์มุชุคัต์โต โหติ. สัต์ตุส์สโท โหติ. สีหปุพ์พัท์ธกาโย โหติ. ปิต์ตัน์ตรํโส โหติ. นิโค์รธปริมัณ์ฑโล โหติ, ยาวตก์วัส์ส กาโย ตาวตก์วัส์ส พ์ยาโม, ยาวตก์วัส์ส พ์ยาโม ตาวตก์วัส์ส กาโย. สมวัต์ตัก์ขัน์โธ โหติ. รสัค์คสัค์คี โหติ. สีหหนุ โหติ. จัต์ตาฬีสทัน์โต โหติ. สมทัน์โต

โหติ. อวิรฬทนฺโต โหติ. สุสุกฺกทาโฐ โหติ. ปหูตชิวฺโห โหติ. พฺรหฺมสฺสโร โหติ, กรวิกภาณี โหติ. อภินีลเนตฺโต โหติ. โคปขุโม โหติ. อุณฺณา ภมุกนฺตเร ชาตา โหติ โอทาตา มุทุตูลสนฺนิภา. ยมฺปิ ภิกฺขเว มหาปุริสสฺส อุณฺณา ภมุกนฺตเร ชาตา โหติ โอทาตา มุทุตูลสนฺนิภา. อิทมฺปิ ภิกฺขเว มหาปุริสสฺส มหาปุริสลกฺขณํ ภวติ. ปุน จปรํ ภิกฺขเว มหาปุริโส อุณฺหีสสีโส โหติ. ยมฺปิ ภิกฺขเว มหาปุริโส อุณฺหีสสีโส โหติ. อิทมฺปิ ภิกฺขเว มหาปุริสสฺส มหาปุริสลกฺขณํ ภวติ. อิมานิ โข ตานิ ภิกฺขเว ทฺวตฺตึส มหาปุริสสฺส มหาปุริสลกฺขณานิ, เยหิ สมนฺนาคตสฺส มหาปุริสสฺส เทฺวว คติโย ภวนฺติ อนญฺญา: สเจ อคารํ อชฺฌาวสติ, ราชา โหติ จกฺกวตฺติ. สํขิตฺตํ. สเจ โข ปน อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชติ, อรหํ โหติ สมฺมาสมฺพุทฺโธ โลเก วิวฏฺฏจฺฉโท. อิมานิ โข ภิกฺขเว ทฺวตฺตึส มหาปุริสสฺส มหาปุริสลกฺขณานิ พาหิรกาปิ อิสโย ธาเรนฺติ, โน จ โข เต ชานนฺติ. อิมสฺส กมฺมสฺส กตตฺตา ฯ เป ฯ อิมํ ลกฺขณํ ปฏิลภตีติ.

ยมฺปิ ภิกฺขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพฺเพ มนุสฺสภูโต สมาโน ทฬฺหสมาทาโน อโหสิ กุสเลสุ ธมฺเมสุ, อวตฺถิตสมาทาโน กายสุจริเต วจีสุจริเต มโนสุจริเต ทานสํวิภาเค สีลสมาทาเน อุโปสถุปวาเส มตฺเตยฺยตาย เปตฺเตยฺยตาย สามญฺญตาย

ยํปิ ภิก์ขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพ์เพ มนุส์สภูโต สมาโน ทัฬ์หสมาทาโน อโหสิ กุสเลสุ ธัม์เมสุ, อวัต์ถิตสมาทาโน กายสุจริเต วจีสุจริเต มโนสุจริเต ทานสํวิภาเค สีลสมาทาเน อุโปสถูปวาเส มัต์เตย์ยตาย เปต์เตย์ยตาย สามัญ์ญตาย พ์รห์มัญ์ญตาย กุเลเชฏ์ฐาปจายิตาย อัญ์ญตรัญ์ญตเรสุ จ อธิกุสเลสุ ธัม์เมสุ. โส ตัส์ส กัม์มัส์ส กตัต์ตา อุปจิตัต์ตา อุส์สัน์นัต์ตา วิปุลัต์ตา กายัส์ส เภทา ปรํ มรณา สุคตึ สัค์คํ โลกํ อุปปัช์ชติ. โส ตัต์ถ อัญ์เญ เทเว ทสหิ ฐาเนหิ อธิคัณ์หาติ ทิพ์เพน อายุนา ทิพ์เพน วัณ์เณน ทิพ์เพน สุเขน ทิพ์เพน ยเสน ทิพ์เพน อาธิปเตย์เยน ทิพ์เพหิ รูเปหิ ทิพ์เพหิ สัท์เทหิ ทิพ์เพหิ คัน์เธหิ ทิพ์เพหิ รเสหิ ทิพ์เพหิ โผฏ์ฐัพ์เพหิ. โส ตโต จุโต อิต์ถัต์ตํ อาคโต สมาโน อิมํ มหาปุริสลัก์ขณํ ปฏิลภติ.

สุปติฏ์ฐิตปาโท โหติ, สมํ ปาทํ ภูมิยํ นิก์ขิปติ สมํ อุท์ธรติ, สมํ สัพ์พาวัน์เตหิ ปาทตเลหิ ภูมึ ผุสติ. โส เตน ลัก์ขเณน สมัน์นาคโต สเจ อคารํ อัช์ฌาวสติ, ราชา โหติ จัก์กวัต์ติ ธัม์มิโก ธัม์มราชา จาตุรัน์โต วิชิตาวี ชนปทัฏ์ฐาวริยัป์ปัต์โต สัต์ตรตนสมัน์นาคโต. ตัส์สิมานิ สัต์ต รตนานิ ภวัน์ติ: เสย์ยถีทํ? จัก์กรตนํ หัต์ถิรตนํ อัส์สรตนํ มณิรตนํ อิต์ถิรตนํ คหปติรตนํ ปริณายกรตนเมว สัต์ตมํ. ปโรสหัส์สํ โข ปนัส์ส ปุต์ตา ภวัน์ติ

สูรา วีรังครูปา ปรเสนัปปมัททนา. โส อิมํ ปถวึ สาครปริยันตํ อขีลมนิมิตตมกัณฏกํ อิทธํ ผีตํ เขมํ สิวํ นิรัพพุทํ อทัณเฑน อสัตเถน ธัมเมน สเมน อภิวิชิย อัชฌาวสติ, ราชา สมาโน กึ ลภติ? อักขัมภิโย โหติ เกนจิ มนุสสภูเตน ปัจจัตถิเกน ปัจจามิตเตน, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. สเจ โข ปน อคารัสมา อนคาริยํ ปัพพชติ, อรหํ โหติ สัมมาสัมพุทโธ โลเก วิวฏฏัจฉโท, พุทโธ สมาโน กึ ลภติ? อักขัมภิโย โหติ อัพภันตเรหิ วา พาหิเรหิ วา ปัจจัตถิเกหิ วา ปัจจามิตเตหิ ราเคน วา โทเสน วา โมเหน วา สมเณน วา พ์ราห์มเณน วา เทเวน วา มาเรน วา พ์รห์มุนา วา เกนจิ วา โลกัสมึ, พุทโธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมัตถํ ภควา อโวจ,

ตัตเถตํ วุจจติ

"สัจเจ จ ธัมเม จ ทเม จ สัยเม โสเจยยสีลาลยุโปสเถสุ จ,
ทาเน อหึสาย อสาหเส รโต ทัฬหํ สมาทาย สมัตตมาจริ.
โส เตน กัมเมน ทิวํ อปักกมิ สุขัญจ ขิฑฑา รติโย จ อนุภิ,
ตโต จวิตวา ปุน ราคโต อิธ สเมหิ ปาเทหิ ผุสี วสุนธรํ.
พ์ยากํสุ เวยยัญชนิกา สมาคตา "สมัปปติฏฐัสส น โหติ ขัมภนา,
คิหิสส วา ปัพพชิตัสส วา ปุน ตํ ลักขณํ ภวติ ตทัตถโชตกํ.
อักขัมภิโย โหติ อคารมาวสํ ปราภิภู สัตตุภิ นัปปมัททโน,
มนุสสภูเตนิธ โหติ เกนจิ อักขัมภิโย ตัสส ผเลน กัมมุโน.

สเจ ปัพพัชชมุเปติ ตาทิโส   เนกขัมมฉันทาภิรโต วิจักขโณ,
อัคโค น โส คัจฉติ ชาตุ ขัมภนํ นรุตตโม เอสา หิ ตัสส ธัมมตาติ

ยํปิ ภิกขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพเพ มนุสสภูโต สมาโน พหุชนัสส สุขาวโห อโหสิ อุพเพคอุตตาสภยํ อปนุทิตา ธัมมิกญจ รักขาวรณคุตตึ สํวิธาตา สปริวารญจ ทานํ อทาสิ. โส ตัสส กัมมัสส กตัตตา อุปจิตัตตา อุสสันนัตตา วิปุลัตตา กายัสส เภทา ปรํ มรณา สุคตึ สัคคํ โลกํ อุปปัชชติ. โส ตัตถ อัญเญ เทเว ทสหิ ฐาเนหิ อธิคัณหาติ ฯเปฯ โส ตโต จุโต อิตถัตตํ อาคโต สมาโน อิมํ มหาปุริสลักขณํ ปฏิลภติ.

เหฏฐาปาทตเลสุ จักกานิ ชาตานิ โหนติ สหัสสารานิ สเนมิกานิ สนาภิกานิ สัพพาการปริปูรานิ สุวิภัตตันตรานิ. โส เตน ลักขเณน สมันนาคโต สเจ อคารํ อัชฌาวสติ, ราชา โหติ จักกวัตติ ฯเปฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? มหาปริวาโร โหติ, มหัสส โหนติ ปริวารา พราหมณคหปติกา เนคมา ชานปทา คณกมหามัตตา อนีกัฏฐา โทวาริกา อมัจจา ปาริสัชชา ราชาโน โภคิกา กุมารา, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. สเจ อคารัสมา อนคาริยํ ปัพพชติ, อรหํ โหติ สัมมาสัมพุทโธ โลเก วิวฏฏัจฉโท, พุทโธ สมาโน กึ ลภติ? มหาปริวาโร โหติ, มหัสส โหนติ

ปริวารา ภิกฺขู ภิกฺขุนิโย อุปาสกา อุปาสิกาโย เทวา มนุสฺสา อสุรา นาคา คนฺธพฺพา, พุทฺโธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมตฺถํ ภควา อโวจ,

ตตฺเถตํ วุจฺจติ

"ปุเร ปุรตฺถา ปุริมาสุ ชาติสุ มนุสฺสภูโต พหุนฺนํ สุขาวโห,
อุพฺเพคอุตฺตาสภยาปนูทโน คุตฺตีสุ รกฺขาวรเณสุ อุสฺสุโก.
โส เตน กมฺเมน ทิวํ สมกฺกมิ สุขญฺจ ขิฑฺฑา รติโย จ อนฺวภิ,
ตโต จวิตฺวา ปุน วาคโต อิธ จกฺกานิ ปาเทสุ ทุเวสุ วินฺทติ,
สมนฺตเนมีนิ สหสฺสารานิ จ.
พฺยากํสุ เวยฺยญฺชนิกา สมาคตา ทิสฺวา กุมารํ สตปุญฺญลกฺขณํ
"ปริวารวา เหสฺสติ สตฺตุมทฺทโน ตถา หิ จกฺกานิ สมนฺตเนมินิ.
สเจ น ปพฺพชฺชมุเปติ ตาทิโส วตฺเตติ จกฺกํ ปฐวึ ปสาสติ,
ตสฺสานุยนฺตา อิธ ภวนฺติ ขตฺติยา มหายสา สปริวารยนฺติ นํ.
สเจว ปพฺพชฺชมุเปติ ตาทิโส เนกฺขมฺมฉนฺทาภิรโต วิจกฺขโณ,
เทวา มนุสฺสาสุรสกฺกรกฺขสา คนฺธพฺพนาคา วิหคา จตุปฺปทา,
อนุตฺตรํ เทวมนุสฺสปูชิตํ มหายสํ สปริวารยนฺติ นํ.

ยมฺปิ ภิกฺขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพฺเพ มนุสฺสภูโต สมาโน ปาณาติปาตํ ปหาย ปาณาติปาตา ปฏิวิรโต โหติ, นิหิตทณฺโฑ นิหิตสตฺโถ ลชฺชี ทยาปนฺโน สพฺพปาณภูตหิตานุกมฺปี วิหาสิ. โส ตสฺส กมฺมสฺส กตตฺตา ฯเปฯ โส ตโต จุโต อิตฺถตฺตํ อาคโต สมาโน อิมานิ ตีณิ

มหาปุริสลักขณานิ ปฏิลภติ, อายตปณฺหิ จ โหติ ทีฆังคุลี จ พฺรหฺมุชุคตฺโต จ. โส เตหิ ลักขเณหิ สมันนาคโต สเจ อคารํ อัชฌาวสติ, ราชา โหติ จักกวัตติ ฯเปฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? ทีฆายุโก โหติ จิรัฏฐิติโก, ทีฆมายุปาเลติ, น สักกา โหติ อันตรา ชีวิตา โวโรเปตุํ เกนจิ มนุสฺสภูเตน ปัจจัตถิเกน ปัจจามิตฺเตน, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯเปฯ พุทฺโธ สมาโน กึ ลภติ? ทีฆายุโก โหติ จิรัฏฐิติโก, ทีฆมายุปาเลติ, น สักกา โหติ อันตรา ชีวิตา โวโรเปตุํ ปัจจัตถิเกหิ ปัจจามิตฺเตหิ สมเณน วา พฺราหฺมเณน วา เทเวน วา มาเรน วา พฺรหฺมุนา วา เกนจิ วา โลกัสฺมึ, พุทฺโธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมัตถํ ภควา อโวจ,

ตัตฺเถตํ วุจฺจติ

"มรณวธภยมัตฺตโน วิทิตฺวา ปฏิวิรโต ปรํ มรณาย อโหสิ,
เตน โส สุจริเตน สัคฺคมคมาสิ สุกตผลวิปากมนุโภสิ.
จวิย ปุน ริธาคโต สมาโน ปฏิลภติ อิธ ตีณิ ลักขณานิ,
ภวติ วิปุลทีฆปาสุณิโก พฺรหฺมาว สุชุ สุโภ สุชาตคตฺโต.
สุภุโช สุสู สุสัณฐิโต สุชาโต มุทุตลุนังคุลิยัสฺส โหนฺติ,
ทีฆาติภิ ปุริสลักขเณภิ จิรยาปนาย กุมารมาทิสันติ.
ภวติ ยทิ คิหี จิรํ ยเปติ จิรตรํ ปัพพชติ ยทิ ตโต หิ,
ยาปยติ วสิทฺธิภาวนาย อิติ ทีฆายุกตาย ตันนิมิตฺตันติ.

ยํปิ ภิก์ขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพ์เพ มนุส์สภูโต สมาโน ทาตา อโหสิ ปณีตานํ รสิตานํ ขาทนียานํ โภชนียานํ สายนียานํ เลหนียานํ ปานานํ. โส ตัส์ส กัม์มัส์ส กตัต์ตา อุปจิตัต์ตา ฯเปฯ กายัส์ส เภทา ปรํ มรณา สุคตึ สัค์คํ โลกํ อุปปัช์ชติ. ฯเปฯ โส ตโต จุโต อิต์ถัต์ตํ อาคโต สมาโน อิมํ มหาปุริสลัก์ขณํ ปฏิลภติ, สัต์ตัส์ส อุส์สทา โหน์ติ, อุโภสุ หัต์เถสุ อุส์สทา โหน์ติ, อุโภสุ ปาเทสุ อุส์สทา โหน์ติ, อุโภสุ อํสกูเฏสุ อุส์สทา โหน์ติ, ขัน์เธ อุส์สทา โหน์ติ. โส เตน ลัก์ขเณน สมัน์นาคโต สเจ อคารํ อัช์ฌาวสติ, ราชา โหติ จัก์กวัต์ติ ฯเปฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? ลาภี โหติ ปณีตานํ รสิตานํ ขาทนียานํ โภชนียานํ สายนียานํ เลหนียานํ ปานานํ, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯเปฯ พุท์โธ สมาโน กึ ลภติ? ลาภี โหติ ปณีตานํ รสิตานํ ขาทนียานํ โภชนียานํ สายนียานํ เลหนียานํ ปานานํ, พุท์โธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมัต์ถํ ภควา อโวจ,

ตัต์เถตํ วุจ์จติ

"ขัช์ชโภชนํ อถ เลหสายิยํ อุต์ตมัค์ครสทายโก อหุ,
เตน โส สุจริเตน กัม์มุนา นัน์ทเน จิรมภิป์ปโมทติ.
สัต์ต จุส์สเท อิธาธิคัจ์ฉติ หัต์ถปาทมุทุตัญ์จ วิน์ทติ,
อาหุ พ์ยัญ์ชนนิมิต์ตโกวิทา ขัช์ชโภชนรสลาภิตาย.

น ตํ ลิทิส์สมิ ตทัต์โงตกํ   ยัก์พัช์ชิยี จ ตการิคัร์ฉติ,
ขัช์ชโภชนัส์ส ลาภิรุต์ตมํ   อาหุ สัพ์พลิทิ พัน์ธนัจ์ฉิทัน์ติ.

ยัม์ปิ ภิก์ขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพ์เพ มนุส์สภูโต สมาโน จตูหิ สังคหวัต์ถูหิ ชนสังคหิโก อโหสิ ทาเนน ปิยวาเจน อัต์ถจริยาย สมานัต์ตตาย, โส ตัส์ส กัม์มัส์ส กตัต์ตา อุปจิตัต์ตา อุส์สัน์นัต์ตา วิปุลัต์ตา กายัส์ส เภทา ปรํ มรณา สุคตึ สัค์คํ โลกํ อุปปัช์ชติ. โส ตโต จุโต อิต์ถัต์ตํ อาคโต สมาโน อิมานิ เท์ว มหาปุริสลัก์ขณานิ ปฏิลภติ, มุทุตลุนหัต์ถปาโท จ โหติ ชาลหัต์ถปาโท จ. โส เตหิ ลัก์ขเณหิ สมัน์นาคโต สเจ อคารํ อัช์ฌาวสติ, ราชา โหติ จัก์กวัต์ติ ฯเปฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? สุสังคหิตปริชโน โหติ, สุสังคหิตัส์ส โหน์ติ พ์ราห์มณคหปติกา เนคมา ชานปทา คณกมหามัต์ตา อนีกัฏ์ฐา โทวาริกา อมัจ์จา ปาริสัช์ชา ราชาโน โภคิกา กุมารา, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯเปฯ พุท์โธ สมาโน กึ ลภติ? สุสังคหิตปริชโน โหติ, สุสังคหิตัส์ส โหน์ติ ภิก์ขู ภิก์ขุนิโย อุปาสกา อุปาสิกาโย เทวา มนุส์สา อสุรา นาคา คัน์ธัพ์พา, พุท์โธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมัต์ถํ ภควา อโวจ,

ตัต์เถตํ วุจ์จติ

ทานํปิ จัต์ถจริยตัญ์จ   ปิยวทตัญ์จ สมานฉัน์ทตัญ์จ,
กริย จริย สุสังคหํ พหุนํ   อนวมเตน คุเณน ยาติ สัค์คํ.

จริย ปุน วิธาคโต สมาโน กรจรณมุทุกญฺจ ชาลิโน จ,
อติรุจิรสุวคฺคทสฺสเนยฺยํ ปฏิลภติ ทหโร สุกุมาโร.
ภวติ ปริชนสฺส โว วิเธยฺโย มหิมํ อาวสิโต สุสงฺคหีโต,
ปิยวทุ หิตสุขตํ ชิคีสมาโน อภิรุจิตานิ คุณานิ อาจรติ.
ยทิ วิชหติ สพฺพกามโภคํ กถยติ ธมฺมกถํ ชิโน ชนสฺส,
วจนปฏิกรสฺสาภิปฺปสนฺนา สุตฺวาน ธมฺมานุธมฺมมาจรนฺติ.

ยมฺปิ ภิกฺขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพฺเพ มนุสฺสภูโต สมาโน อตฺถูปสญฺหิตํ ธมฺมูปสญฺหิตํ วาจํ ภาสิตา อโหสิ พหุชนํ นิทสฺเสติ ปาณีนํ หิตสุขาวโห ธมฺมยาคี. โส ตสฺส กมฺมสฺส กตตฺตา อุปจิตตฺตา วิปุลตฺตา ฯเปฯ โส ตโต จุโต อิตฺถตฺตํ อาคโต สมาโน อิมานิ เทฺว มหาปุริสลกฺขณานิ ปฏิลภติ, อุสฺสงฺขปาโท จ โหติ อุทฺธคฺคโลโม จ. โส เตหิ ลกฺขเณหิ สมนฺนาคโต สเจ อคารํ อชฺฌาวสติ, ราชา โหติ จกฺกวตฺติ ฯเปฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? อคฺโค จ โหติ เสฏฺโฐ จ ปาโมกฺโข จ อุตฺตโม จ ปวโร จ กามโภคีนํ, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯเปฯ พุทฺโธ สมาโน กึ ลภติ? อคฺโค จ โหติ เสฏฺโฐ จ ปาโมกฺโข จ อุตฺตโม จ ปวโร จ สพฺพสตฺตานํ, พุทฺโธ สมาโน อิทํ ลภติ เอตมตฺถํ ภควา อโวจ,

ตตฺเถตํ วุจฺจติ

"อตฺถธมฺมํ สํหิตํ ปุเร คิรํ เอริยํ พหุชนํ นิทํสยิ,

ปาณินํ หิตสุขาวโห อหุ ธมฺมยาคํ อสฺสชฺชิ อมจฺฉรี;
เตน โส สุจริเตน กมฺมุนา สุคตึ วชติ ตตฺถ โมทติ,
ลกฺขณานิ จ ทุเว อิธาคโต อุตฺตมสุขตาย วินฺทติ.
อุพฺภมุปฺปติตโลมวา สโส ปาทคณฺฐิรหุ สาธุ สณฺฐิตา;
มํสโลหิตาจิตา ตโจตฺถตา อุปริชานุ โสภณา อหุ.
เคหมาวสติ เจ ตถาวิโธ อคฺคตํ วชติ กามโภคินํ,
เตน อุตฺตริตรํ น วิชฺชติ ชมฺพุทีปํ อภิภุยฺย อิริยติ.
ปพฺพชฺชาปิ จ อโนมนิกฺกโม อคฺคตํ วชติ สพฺพปาณินํ,
เตน อุตฺตริตโร น วิชฺชติ สพฺพโลกํ อภิภุยฺย วิหรตีติ.

ยํปิ ภิกฺขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพฺเพ มนุสฺสภูโต สมาโน สกฺกจฺจํ วาเจตา อโหสิ สิปฺปํ วา วิชฺชํ วา จรณํ วา กมฺมํ วา "กินฺติเม ขิปฺปํ วิชาเนยฺยุํ, ขิปฺปํ สมฺปฏิปชฺเชยฺยุํ, น จิรํ กิลิเสยฺยุนฺติ. โส ตสฺส กมฺมสฺส กตตฺตา อุปจิตตฺตา ฯ เป ฯ โส ตโต จุโต อิตฺถตฺตํ อาคโต สมาโน อิมํ มหาปุริสลกฺขณํ ปฏิลภติ, เอณิชงฺโฆ โหติ. โส เตน ลกฺขเณน สมนฺนาคโต สเจ อคารํ อชฺฌาวสติ, ราชา โหติ จกฺกวตฺติ ฯ เป ฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? ยานิ ตานิ ราชารหานิ ราชงฺคานิ ราชูปโภคานิ ราชานุจฺฉวิกานิ, ตานิ ขิปฺปํ ปฏิลภติ, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯ เป ฯ พุทฺโธ สมาโน กึ ลภติ?

ยานิ ตานิ สมณารหานิ สมณงฺคานิ สมณูปโภคานิ สมณานุจฺฉวิกานิ, ตานิ จิปิ ปฏิลภติ, พุทฺโธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมตฺถํ ภควา อโวจ,

ตตฺเถตํ วุจฺจติ

"สิปฺเปสุ วิชฺชาจรเณสุ กมฺเมสุ กถํ วิชาเนยฺยุ ลหุํ ติ อิจฺฉติ,
ยทุปฆาตาย น โหติ กสฺสจิ วาเจติ ขิปฺปํ น จิรํ กิลิสฺสติ.
ตํ กมฺมํ กตฺวา กุสลํ สุขุทฺรยํ ชงฺฆา มนุญฺญา ลภเต สุสณฺฐิตา,
วฏฺฏา สุชาตา อนุปุพฺพมุคฺคตา อุทฺธคฺคโลมา สุขุมตฺตโจตฺถตา.
"เอเณยฺยชงฺโฆติ ตมาหุ ปุคฺคลํ สมฺปตฺติยา ขิปฺปมิธาหุ ลกฺขณํ,
เอเกกโลมานิ ยทาภิกํขติ อปพฺพชํ ขิปฺปมิธาธิคจฺฉติ.
สเจว ปพฺพชฺชมุเปติ ตาทิโส เนกฺขมฺมฉนฺทาภิรโต วิจกฺขโณ,
อนุจฺฉวิกสฺส ยทานุโลมิยํ ตํ วินฺทติ ขิปฺปมโนมนิกฺกโมติ.

ยมฺปิ ภิกฺขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิกตํ ปุพฺเพ มนุสฺสภูโต สมาโน สมณํ วา พฺราหฺมณํ วา อุปสงฺกมิตฺวา ปริปุจฺฉิตา อโหสิ "กึ ภนฺเต กุสลํ? กึ อกุสลํ? กึ สาวชฺชํ? กึ อนวชฺชํ? กึ เสวิตพฺพํ? กึ น เสวิตพฺพํ? กึ เม กริยมานํ ทีฆรตฺตํ อหิตาย ทุกฺขาย อสฺส? กึ วา ปน เม กริยมานํ ทีฆรตฺตํ หิตาย สุขาย อสฺสาติ. โส ตสฺส กมฺมสฺส กตตฺตา อุปจิตตฺตา อุสฺสนฺนตฺตา ฯเปฯ โส ตโต จุโต อิตฺถตฺตํ อาคโต สมาโน อิมํ มหาปุริสลกฺขณํ ปฏิลภติ, สุขุมจฺฉวิ โหติ สุขุมตฺตา

ฉวิยา, รโชชลฺลํ กาเยน อุปลิมฺปติ. โส เตน ลกฺขเณน สมนฺนาคโต สเจ อคารํ อชฺฌาวสติ, ราชา โหติ จกฺกวตฺติ ฯ เป ฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? มหาปญฺโญ, นาสฺส โหติ โกจิ ปญฺญาย สทิโส วา เสฏฺโฐ วา กามโภคีนํ, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯ เป ฯ พุทฺโธ สมาโน กึ ลภติ? มหาปญฺโญ โหติ ปุถุปญฺโญ หาสปญฺโญ ชวนปญฺโญ ติกฺขปญฺโญ นิพฺเพธิกปญฺโญ, นาสฺส โหติ โกจิ ปญฺญาย สทิโส วา เสฏฺโฐ วา สพฺพสตฺตานํ, พุทฺโธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมตฺถํ ภควา อโวจ,

ตตฺเถตํ วุจฺจติ

"ปุเร ปุรตฺถา ปุริมาสุ ชาติสุ อญฺญาตุกาโม ปริปุจฺฉิตา อหุ,
สุสฺสุสิตา ปพฺพชิตํ อุปาสิตา อตฺถนฺตโร อตฺถกถํ นิสามยิ.
ปญฺญาปฏิลาภคเตน กมฺมุนา มนุสฺสภูโต สุขุมจฺฉวี อหุ,
พฺยากํสุ อุปฺปาทนิมิตฺตโกวิทา "สุขุมานิ อตฺถานิ อเวจฺจ ทกฺขติ.
สเจ น ปพฺพชฺชมุเปติ ตาทิโส วตฺเตติ จกฺกํ ปถวึ ปสาสติ,
อตฺถานุสฏฺฐีสุ ปริคฺคเหสุ จ น เตน เสยฺโย สทิโส จ วิชฺชติ.
สเจว ปพฺพชฺชมุเปติ ตาทิโส เนกฺขมฺมฉนฺทาภิรโต วิจกฺขโณ,
ปญฺญาวิสิฏฺฐํ ลภเต อนุตฺตรํ ปปฺโปติ โพธึ วรภูริเมธโส.

ยมฺปิ ภิกฺขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพฺเพ มนุสฺสภูโต สมาโน อกฺโกธโน อโหสิ อนุปายาสพหุโล, พหุมฺปิ วุตฺโต สมาโน นาภิสชฺชิ น กุปฺปิ น พฺยาปชฺชิ

น ปติฏฺฐยิ, น โกปญฺจ โทสญฺจ อปฺปจฺจยญฺจ ปาตฺวากาสิ, ทาตา จ อโหสิ สุขุมานํ มุทุกานํ อตฺถรณานํ ปาปุรณานํ โขมสุขุมานํ กปฺปาสิกสุขุมานํ โกเสยฺยสุขุมานํ กมฺพลสุขุมานํ. โส ตสฺส กมฺมสฺส กตตฺตา อุปจิตตฺตา ฯ เป ฯ โส ตโต จุโต อิตฺถตฺตํ อาคโต สมาโน อิมํ มหาปุริสลกฺขณํ ปฏิลภติ, สุวณฺณวณฺโณ โหติ กาญฺจนสนฺนิภตโจ. โส เตน ลกฺขเณน สมนฺนาคโต สเจ อคารํ อชฺฌาวสติ, ราชา โหติ จกฺกวตฺติ ฯ เป ฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? ลาภี โหติ สุขุมานํ มุทุกานํ อตฺถรณานํ ปาปุรณานํ โขมสุขุมานํ กปฺปาสิกสุขุมานํ โกเสยฺยสุขุมานํ กมฺพลสุขุมานํ, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯ เป ฯ พุทฺโธ สมาโน กึ ลภติ? ลาภี โหติ สุขุมานํ มุทุกานํ อตฺถรณานํ ปาปุรณานํ โขมสุขุมานํ กปฺปาสิกสุขุมานํ โกเสยฺยสุขุมานํ กมฺพลสุขุมานํ, พุทฺโธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมตฺถํ ภควา อโวจ,

ตตฺเถตํ วุจฺจติ

"อโกธญฺจ อธิฏฺฐหิ อทาสิ ทานญฺจ วตฺถานิ สุขุมานิ สุจฺฉวีนิ
ปุริมตรภเว ฐิโต อภิวิสฺสชิ มหิมิว สุโร อภิวสฺสํ.
ตํ กตฺวาน อิโต จุโต ทิพฺพ มุปปชฺชิ สุกตํ ผลวิปากํ,
มนุภุตฺวา กนกตนุปฏิโก อิธาภิภวติ สุรวรตโร วิว อินฺโท,
เคหญฺจาวสติ นโร อปพฺพชฺช มิจฺฉํ มหตึ มหึ ปสาสติ,
ปสยฺห สหิธ สตฺตรตนํ ปฏิลภติ วิปุลสุขุมจฺฉวิสุจิญฺจ.

ลาภี อจฺฉาทนวตฺถโมกฺขปาปุรณานํ ภวติ ยทิ อนคาริยตมุเปติ,
สุหิตปุริมกตผลํ อนุภวติ น ภวติ กตสฺส ปนาโสติ.

ยมฺปิ ภิกฺขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพฺเพ มนุสฺสภูโต สมาโน จิรปฺปวุฏฺเฐ สุจิรปฺปวาสิเน ญาติมิตฺเต สุหชฺเช สขิโน สมาเนตา อโหสิ, มาตรมฺปิ ปุตฺเตน สมาเนตา อโหสิ, ปุตฺตมฺปิ มาตรา สมาเนตา อโหสิ, ปิตรมฺปิ ปุตฺเตน สมาเนตา อโหสิ, ปุตฺตมฺปิ ปิตรา สมาเนตา อโหสิ, ปิตรมฺปิ ภาตรา สมาเนตา อโหสิ, ภาตรมฺปิ ภคินิยา สมาเนตา อโหสิ, ภคินิมฺปิ ภาตรา สมาเนตา อโหสิ, สมคฺคึ กตฺวา จ อพฺภนุโมทิตา อโหสิ. โส ตสฺส กมฺมสฺส กตตฺตา ฯ เป ฯ โส ตโต จุโต อิตฺถตฺตํ อาคโต สมาโน อิมํ มหาปุริสลกฺขณํ ปฏิลภติ, โกโสหิตวตฺถคุยฺโห โหติ. โส เตน ลกฺขเณน สมนฺนาคโต สเจ อคารํ อชฺฌาวสติ, ราชา โหติ จกฺกวตฺติ ฯ เป ฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? ปหูตปุตฺโต อโหสิ, ปโรสหสฺสํ โข ปนสฺส ปุตฺตา ภวนฺติ สูรา วีรงฺครูปา ปรเสนปฺปมทฺทนา, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯ เป ฯ พุทฺโธ สมาโน กึ ลภติ? ปหูตปุตฺโต อโหสิ, อเนกสหสฺสํ โข ปนสฺส ปุตฺตา ภวนฺติ สูรา วีรงฺครูปา ปรเสนปฺปมทฺทนา, พุทฺโธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมตฺถํ ภควา อโวจ,

ตตฺเถตํ วุจฺจติ

"ปุเร ปุรตฺถา ปุริมาสุ ชาติสุ จิรํ ปิปฺปนฏฺเจ สุจิรํ ปิปฺปวาสิโน,
ญาติสุหชฺเช สขิโน สมานยิ สมคฺคิ กตฺวา จ อนุโมทิตา อหุ.
โส เตน กมฺเมน ทิวํ สมกฺกมิ สุขญฺจ ขิฑฺฑา รติโย จ อนฺวภิ,
ตโต จวิตฺวา ปุน ราคโต อิธ โกโสหิตํ วินฺทติ วตฺถฉาทิยํ.
ปหูตปุตฺโต ภวติ ตถาวิโธ ปโรสหสฺสญฺจ ภวนฺติ อตฺรชา,
สูรา จ วีรา จ อมิตฺตตาปนา คิหิสฺส ปีติชนนา ปิยํ วทา.
ปหุตรา ปพฺพชิตสฺส อิริยโต ปุตฺตา ภวนฺติ วจนานุสาริโน,
คิหิสฺส วา ปพฺพชิตสฺส วา ปุน ตํ ลกฺขณํ ภวติ ตทตฺถโชตกนฺติ.

ยมฺปิ ภิกฺขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพฺเพ มนุสฺสภูโต สมาโน มหาชนสงฺคาหกํ สเมกฺขมาโน สมํ ชานาติ สามํ ชานาติ ปุริสํ ชานาติ ปุริสวิเสสํ ชานาติ "อยมิทมรหติ อยมิทมรหตีติ, ตตฺถ ตตฺถ วิเสสตฺถกโร ปุเร อโหสิ. โส ตสฺส กมฺมสฺส กตตฺตา ฯ เป ฯ โส ตโต จุโต อิตฺถตฺตํ อาคโต สมาโน อิมานิ เทฺว มหาปุริสลกฺขณานิ ปฏิลภติ, นิโคฺรธปริมณฺฑโล จ โหติ, ฐิโต เยว อโนนมนฺโต อุโภหิ ปาณิตเลหิ ชานุกานิ ปริมสติ ปริมชฺชติ. โส เตหิ ลกฺขเณหิ สมนฺนาคโต สเจ อคารํ อชฺฌาวสติ, ราชา โหติ จกฺกวตฺติ ฯเปฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? อฑฺโฒ โหติ มหทฺธโน มหาโภโค ปหูตชาตรูปรชโต ปหูตวิตฺตูปกรโณ ปหูตธนธญฺโญ ปริปุณฺณโกฏฺฐาคาโร, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ.

ฯ เป ฯ พุท์โธ สมาโน กึ ลภติ? อัฑ์โฒ โหติ มหัท์ธโน มหาโภโค, ตัส์สิมานิ ธนานิ โหน์ติ: เสย์ยถีทํ? สัท์ธาธนํ สีลธนํ หิริธนํ โอต์ตัปั๎ปธนํ สุตธนํ จาคธนํ ปัญ์ญาธนํ, พุท์โธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมัต์ถํ ภควา อโวจ;

ตัต์เถตํ วุจ์จติ

"ตุลิย ปวิจย จิน์ตยิต์วา มหาชนสังคาหกํ สเมก์ขมาโน,
อยมิทมรหตีติ ตัต์ถ ตัต์ถ ปุริสวิเสสํ กโร ปุเร อโหสิ.
สมา จ ปนัฏ์ฐิโต อโนนมัน์โต ผุสติ กเรหิ อุโภหิ ชานุกานิ,
มหิรุหํ ปริมัณ์ฑโล อโหสิ สุจริตกัม์มวิปากเสสเกน.
พหุวิวิธนิมิต์ตลัก์ขณัญ์ญู อภินิปุณา มนุชา พ๎ยากรึสุ,
"พหุวิวิธคิหีน อรหานิ ปฏิลภติ ทหโร สุสู กุมาโร,
อิธ จ มหีปติส์ส กามโภคา คิหีปติรูปกา พหู ภวัน์ติ,
ยทิ ปชหติ สัพ์พกามโภคํ ลภติ อนุต์ตรํ อุต์ตมํ ธนัค์คัน์ติ.

ย๎ปิ ภิก์ขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพ์เพ มนุส์สภูโต สมาโน พหุชนัส์ส อัต์ถกาโม อโหสิ หิตกาโม ผาสุกาโม โยคัก์เขมกาโม "กิน์ติเม สัท์ธาย วัฑ์เฒย์ยุํ สีเลน วัฑ์เฒย์ยุํ สุเตน วัฑ์เฒย์ยุํ พุท์ธิยา วัฑ์เฒย์ยุํ จาเคน วัฑ์เฒย์ยุํ ธัม์เมน วัฑ์เฒย์ยุํ ปัญ์ญาย วัฑ์เฒย์ยุํ, ธนธัญ์เญน วัฑ์เฒย์ยุํ เขต์ตวัต์ถุนา วัฑ์เฒย์ยุํ, ท์วิปทจตุปเทหิ วัฑ์เฒย์ยุํ, ปุต์ตทาเรหิ วัฑ์เฒย์ยุํ ทาสกัม์มกรโปริเสหิ

วฑฺเฒยฺยุํ, ญาตีหิ วฑฺเฒยฺยุํ มิตฺเตหิ วฑฺเฒยฺยุํ พนฺธเวหิ วฑฺเฒยฺยุนฺติ. โส ตสฺส กมฺมสฺส กตตฺตา อุปจิตตฺตา ฯ เป ฯ โส ตโต จุโต อิตฺถตฺตํ อาคโต สมาโน อิมานิ ตีณิ มหาปุริสลกฺขณานิ ปฏิลภติ, สีหปุพฺพทฺธกาโย จ โหติ ปิตฺตนฺตรํโส จ สมวตฺตกฺขนฺโธ จ. โส เตหิ ลกฺขเณหิ สมนฺนาคโต สเจ อคารํ อชฺฌาวสติ, ราชา โหติ จกฺกวตฺติ ฯ เป ฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? อปริหานธมฺโม โหติ, น ปริหายติ ธนธญฺเญน เขตฺตวตฺถุนา ทฺวิปทจตุปฺปเทหิ ปุตฺตทาเรหิ ทาสกมฺมกร-โปริเสหิ ญาตีหิ มิตฺเตหิ พนฺธเวหิ, น ปริหายติ สพฺพสมฺปตฺติยา, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯ เป ฯ พุทฺโธ สมาโน กึ ลภติ? อปริหานธมฺโม โหติ, น ปริหายติ สทฺธาย สีเลน สุเตน จาเคน ปญฺญาย, น ปริหายติ สพฺพสมฺปตฺติยา, พุทฺโธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมตฺถํ ภควา อโวจ,

ตตฺเถตํ วุจฺจติ

"สทฺธาย สีเลน สุเตน พุทฺธิยา จาเคน ธมฺเมน พหูหิ สาธุภิ,
ธเนน ธญฺเญน จ เขตฺตวตฺถุนา ปุตฺเตหิ ทาเรหิ จตุปฺปเทหิ จ.
ญาตีหิ มิตฺเตหิ จ พนฺธเวหิ พเลน วณฺเณน สุเขน จูภยํ,
กถํ น หาเยยฺยุนฺติ ปเรหิ อิจฺฉติ อทฺธํ สมิทฺธญฺจ ปนาภิกงฺขติ.
สสีหปุพฺพทฺธสุสณฺฐิโต อหุ สมวตฺตกฺขนฺโธ จ ปิตฺตนฺตรํโส,
ปุพฺเพ สุจิณฺเณน กเตน กมฺมุนา อหานิยํ ปุพฺพนิมิตฺตมสฺส ตํ.
คิหีปิ ธญฺเญน ธเนน วฑฺฒติ ปุตฺเตหิ ทาเรหิ จตุปฺปเทหิ จ,
อกิญฺจโน ปพฺพชิโต อนุตฺตรํ ปปฺโปติ สมฺโพธิมหานธมฺมตนฺติ.

ยมฺปิ ภิกฺขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพฺเพ มนุสฺสภูโต สมาโน สตฺตานํ อวิเหสกชาติโก อโหสิ ปาณินา วา เลฑฺฑุนา วา ทณฺเฑน วา สตฺเถน วา. โส ตสฺส กมฺมสฺส กตตฺตา อุปจิตตฺตา ฯ เป ฯ โส ตโต จุโต อิตฺถตฺตํ อาคโต สมาโน อิมํ มหาปุริสลกฺขณํ ปฏิลภติ, รสคฺคสคฺคี โหติ, อุทฺธคฺคสฺส รสหรณิโย คีวายํ ชาตา โหนฺติ สมาวหรสหรณิโย. โส เตน ลกฺขเณน สมนฺนาคโต สเจ อคารํ อชฺฌาวสติ, ราชา โหติ จกฺกวตฺติ ฯ เป ฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? อปฺปาพาโธ โหติ อปฺปาตงฺโก สมเวปากินิยา คหณิยา สมนฺนาคโต นาติสีตาย นาจฺจุณฺหาย, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯ เป ฯ พุทฺโธ สมาโน กึ ลภติ? อปฺปาพาโธ โหติ อปฺปาตงฺโก สมเวปากินิยา คหณิยา สมนฺนาคโต นาติสีตาย นาจฺจุณฺหาย มชฺฌิมาย ปธานกฺขมาย. พุทฺโธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมตฺถํ ภควา อโวจ;

ตตฺเถตํ วุจฺจติ

"น ปาณินา น จ ปน ทณฺฑเลฑฺฑุนา สตฺเถน วา มรณวเธน วา ปุน,
อุพฺพาธนาย ปริตชฺชนาย วา น วิเหยี ชนตมเหฐโก อหุ;
เตเนว โส สุคติมุเปจฺจ โมทติ สุขปฺผลํ กริย สุขานิ วินฺทติ,
ปามุญฺชสา* รสหรณี สุสณฺฐิตา อิธาคโต ลภติ รสคฺคสคฺคิตํ.

---

* สฺยามโปตฺถเก "สโมชสาติปิ ปาโฐ, สีหฬโปตฺถเก ปน "สมฺมุชฺชสาติ ปาโฐ ทิสฺสติ.

เตนาหุ นํ อภินิปุณา วิจกฺขณา "อยํ นโร สุขพหุโล ภวิสฺสติ, คิหิสฺส วา ปพฺพชิตสฺส วา ปน ตํ ลกฺขณํ ภวติ ตทตฺถโชตกนฺติ.

ยมฺปิ ภิกฺขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพฺเพ มนุสฺสภูโต สมาโน น จ วิสฏํ น จ วิสาวิ น จ ปน วิเธยฺยเปกฺขิตา อุชุ ตถา ปสฏมุชุมโน หุตฺวา อุชุเปกฺขิตา อโหสิ, ปิยจกฺขุนา พหุชนํ อุทิกฺขิตา อโหสิ. โส ตสฺส กมฺมสฺส กฏตฺตา อุปจิตตฺตา ฯเปฯ โส ตโต จุโต อิตฺถตฺตํ อาคโต สมาโน อิมานิ เทฺว มหาปุริสลกฺขณานิ ปฏิลภติ, อภินีลเนตฺโต จ โหติ โคปขุโม จ. โส เตหิ ลกฺขเณหิ สมนฺนาคโต สเจ อคารํ อชฺฌาวสติ, ราชา โหติ จกฺกวตฺติ ฯเปฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? ปิยทสฺสโน โหติ พหุโน ชนสฺส, ปิโย โหติ มนาโป พฺราหฺมณคหปติกานํ เนคมชานปทานํ คณกมหามตฺตานํ อนีกฏฺฐานํ โทวาริกานํ อมจฺจานํ ปาริสชฺชานํ ราชูนํ โภคิกานํ กุมารานํ, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯเปฯ พุทฺโธ สมาโน กึ ลภติ? ปิยทสฺสโน โหติ พหุโน ชนสฺส. ปิโย โหติ มนาโป จ ภิกฺขุนํ ภิกฺขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ เทวานํ มนุสฺสานํ อสุรานํ นาคานํ คนฺธพฺพานํ. พุทฺโธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมตฺถํ ภควา อโวจ,

ตตฺเถตํ วุจฺจติ

"น จ วิสฏํ น จ วิสาวิ น จ ปน วิเธยฺยเปกฺขิตา,
อุชุ ตถา ปสฏมุชุมโน ปิยจกฺขุนา พหุชนํ อุทิกฺขิตา,
สุคตีสุ โส ผลวิปากํ อนุภวติ ตตฺถ โมทติ,

อิธ จ ภวติ โคปขุโม อภินีลเนตฺตนยโน สุทสฺสโน.
อภิโยคิโน จ นิปุณา พหุปทนิมิตฺตโกวิทา,
โคปขุมนยนกุสลา มนุชา "ปิยทสฺสโนติ อภินิทฺทิสนฺติ นํ.
ปิยทสฺสโน คิหี สนฺโต จ ภวติ พหุชนปิยายโก,
ยทิ ปน ภวติ คิหิ สมโณ โหติ ปิโย พหุนํ โสกนาสโนติ.

ยมฺปิ ภิกฺขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพฺเพ มนุสฺสภูโต สมาโน พหุชนปุพฺพงฺคโม อโหสิ กุสเลสุ ธมฺเมสุ พหุชนปาโมกฺโข กายสุจริเตน วจีสุจริเตน มโนสุจริเตน ทานสํวิภาเค สีลสมาทาเน อุโปสถูปวาเส มตฺเตยฺยตาย เปตฺเตยฺยตาย สามญฺญตาย พฺรหฺมญฺญตาย กุเลเชฏฺฐาปจายิตาย อญฺญตรญฺญตเรสุ จ อธิกุสเลสุ ธมฺเมสุ. โส ตสฺส กมฺมสฺส กตตฺตา ฯ เป ฯ โส ตโต จุโต อิตฺถตฺตํ อาคโต สมาโน อิมํ มหาปุริสลกฺขณํ ปฏิลภติ, อุณฺหีสสีโส โหติ. โส เตน ลกฺขเณน สมนฺนาคโต สเจ อคารํ อชฺฌาวสติ, ราชา โหติ จกฺกวตฺติ ฯ เป ฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? มหาสฺส ชโน อนฺวายิโก โหติ พฺราหฺมณคหปติกา เนคมชานปทา คณกมหามตฺตา อนีกฏฺฐา โทวาริกา อมจฺจา ปาริสชฺชา ราชาโน โภคิกา กุมารา, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯเปฯ พุทฺโธ สมาโน กึ ลภติ? มหาสฺส ชโน อนฺวายิโก โหติ ภิกฺขู ภิกฺขุนิโย อุปาสกา อุปาสิกาโย เทวา มนุสฺสา อสุรา นาคา คนฺธพฺพา, พุทฺโธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมตฺถํ ภควา อโวจ,

ตตฺเถตํ วุจฺจติ

"ปุพฺพงฺคโม สุจริเตสุ อหุ ธมฺเมสุ ธมฺมจริยาภิรโต,
อนฺวายิโก พหุชนสฺส อหุ สคฺเคสุ เวทยิถ ปุญฺญผลํ.
เวทยิตฺวา โส สุจริตสฺส ผลํ อุณฺหีสสีสตฺตมิธชฺฌคมา,
พฺยากํสุ พฺยญฺชนนิมิตฺตธรา "ปุพฺพงฺคโม พหุชนํ เหสฺสตายํ.
ปฏิโภคิยานิ มนุเชสุ อิธ ปุพฺเพปิ ตสฺส อภิหรนฺติ ตทา,
"ยทิ ขตฺติโย ภวติ ภูมิปติ ปฏิหารกํ พหุชเน ลภติ.
อถ เจว ปพฺพชติ โส มนุโช ธมฺเมสุ โหติ ปคุโณ วิสวี,
ตสฺสานุสาสนคุณาภิรโต อนฺวายิโก พหุชโน ภวตีติ.

ยมฺปิ ภิกฺขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพฺเพ มนุสฺสภูโต สมาโน มุสาวาทํ ปหาย มุสาวาทา ปฏิวิรโต อโหสิ, สจฺจวาที สจฺจสนฺโธ เถโต ปจฺจยิโก อวิสํวาทโก โลกสฺส. โส ตสฺส กมฺมสฺส ฯเปฯ ตโต จุโต อิตฺถตฺตํ อาคโต สมาโน อิมานิ เทฺว มหาปุริสลกฺขณานิ ปฏิลภติ, เอเกกโลโม จ โหติ, อุณฺณา จ ภมุกนฺตเร ชาตา โหติ โอทาตา มุทุตูลสนฺนิภา. โส เตหิ ลกฺขเณหิ สมนฺนาคโต สเจ อคารํ อชฺฌาวสติ, ราชา โหติ จกฺกวตฺติ ฯเปฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? มหาสฺส ชโน อุปวตฺตติ พฺราหฺมณคหปติกา เนคมชานปทา คณกมหามตฺตา อนีกฏฺฐา โทวาริกา อมจฺจา ปาริสชฺชา ราชาโน โภคิกา กุมารา, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯเปฯ พุทฺโธ สมาโน กึ ลภติ? มหาสฺส ชโน

อุปวตฺตติ ภิกฺขู ภิกฺขุนิโย อุปาสกา อุปาสิกาโย เทวา มนุสฺสา อสุรา นาคา คนฺธพฺพา. พุทฺโธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมตฺถํ ภควา อโวจ, ตตฺเถตํ วุจฺจติ

"สจฺจปฺปฏิญฺโญ ปุริมาสุ ชาติสุ อเทฺวชฺฌวาโจ อลิกํ วิวชฺชยิ,
น โส วิสํวาทยิตาปิ กสฺสจิ ภูเตน ตจฺเฉน ตเถน ภาสยิ.
เสตา สุสุกฺกา สุมุทุตุลสนฺนิภา อุณฺณา สุชาตา ภมุกนฺตเร อหุ,
น โลมกูเปสุ ทุเว อชายิสุ เอเกกโลมูปจิตงฺควา อหุ.
ตํ ลกฺขณญฺญู พหโว สมาคตา พฺยากํสุ อุปฺปาทนิมิตฺตโกวิทา,
"อุณฺณา จ โลมา จ ยถา สุสณฺฐิตา อุปวตฺตติ อีทิสกํ พหุชโน.
คิหิมฺปิ สนฺตํ อุปวตฺตติ ชโน พหุ ปุรตฺถา ปกเตน กมฺมุนา,
อกิญฺจนํ ปพฺพชิตํ อนุตฺตรํ พุทฺธมฺปิ สนฺตํ อุปวตฺตติ ชโนติ.

ยมฺปิ ภิกฺขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพฺเพ มนุสฺสภูโต สมาโน ปิสุณํ วาจํ ปหาย ปิสุณาย วาจาย ปฏิวิรโต อโหสิ, อิโต สุตฺวา น อมุตฺร อกฺขาตา อิเมสํ เภทาย อมุตฺร วา สุตฺวา น อิเมสํ อกฺขาตา อมูสํ เภทาย, อิติ ภินฺนานํ วา สนฺธาตา สหิตานํ วา อนุปฺปทาตา สมคฺคาราโม สมคฺครโต สมคฺคนนฺที สมคฺคกรณึ วาจํ ภาสิตา อโหสิ. โส ตสฺส กมฺมสฺส กตตฺตา ฯ เป ฯ โส ตโต จุโต อิตฺถตฺตํ อาคโต สมาโน อิมานิ เทฺว มหาปุริสลกฺขณานิ ปฏิลภติ, จตฺตาฬีสทนฺโต จ โหติ อวิวรทนฺโต จ. โส เตหิ ลกฺขเณหิ สมนฺนาคโต สเจ อคารํ

อชฺฌาวสติ, ราชา โหติ จกฺกวตฺติ ฯ เป ฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? อเภชฺชปริโส โหติ, อเภชฺชาสฺส โหนฺติ ปริสา พฺราหฺมณคหปติกา เนคมชานปทา คณกมหามตฺตา อนีกฏฺฐา โทวาริกา อมจฺจา ปาริสชฺชา ราชาโน โภคิกา กุมารา, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯ เป ฯ พุทฺโธ สมาโน กึ ลภติ? อเภชฺชปริโส โหติ, อเภชฺชาสฺส โหนฺติ ปริสา ภิกฺขู ภิกฺขุนิโย อุปาสกา อุปาสิกาโย เทวา มนุสฺสา อสุรา นาคา คนฺธพฺพา, พุทฺโธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมตฺถํ ภควา อโวจ.

ตตฺเถตํ วุจฺจติ

“สเวภุติยํ สหิตเภทการึ เภทปฺปวฑฺฒนวิวาทการึ,
กลหปฺปวฑฺฒนอกิจฺจการึ สหิตานํ เภทชนนึ นภณิ.
อวิวาทวฑฺฒนกรึ สุคิรํ ภินฺนานํ สนฺธิชนนึ อภณิ,
กลหํ ชนสฺส ปนุทิ สมงฺคี สหิเตหิ นนฺทติ ปโมทติ จ.
สุคติสุ โส ผลวิปากํ อนุภวติ ตตฺถ โมทติ,
ทนฺตา อิธ โหนฺติ อวิรฬา สหิตา จตุโร ทสสฺส มุขชา สุสณฺฐิตา.
ยทิ ขตฺติโย ภวติ ภูมิปติ อวิเภทิยาสฺส ปริสา ภวติ,
สมโณ จ โหติ วิรโช วิมโล ปริสาสฺส โหติ อนุคตา อจลาติ.

ยมฺปิ ภิกฺขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพฺเพ มนุสฺสภูโต สมาโน ผรุสํ วาจํ ปหาย ผรุสาย วาจาย ปฏิวิรโต อโหสิ, ยา สา วาจา เนลา กณฺณสุขา เปมนียา

หทยังคมา โปรี พหุรนกัน์ตา พหุชนมนาปา, ตถารูปึ วาจํ ภาสิตา อโหสิ. โส ตัส์ส กัม์มัส์ส กตัต์ตา อุปจิตัต์ตา ฯเปฯ โส ตโต จุโต อิต์ถัต์ตํ อาคโต สมาโน อิมานิ เท๎ว มหาปุริสลัก๎ขณานิ ปฏิลภติ, ปหูตชิโว๎ห จ โหติ พ๎รห๎มัส์สโร จ กรวิกภาณี จ. โส เตหิ ลัก์ขเณหิ สมัน์นาคโต สเจ อคารํ อัช์ฌาวสติ, ราชา โหติ จัก์กวัต์ติ ฯเปฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? อาเทย์ยวาโจ โหติ, อาทิยัน์ตัส์ส วจนํ พ๎ราห๎มณคหปติกา เนคมชานปทา คณกมหามัต์ตา อนีกัฏ์ฐา โทวาริกา อมัจ์จา ปาริสัช์ชา ราชาโน โภคิกา กุมารา, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯเปฯ พุท์โธ สมาโน กึ ลภติ? อาเทย์ยวาโจ โหติ, อาทิยัน์ตัส์ส วจนํ ภิก์ขู ภิก์ขุนิโย อุปาสกา อุปาสิกาโย เทวา มนุส์สา อสุรา นาคา คัน์ธัพ์พา, พุท์โธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมัต์ถํ ภควา อโวจ,

ตัต์เถตํ วุจ์จติ

"อัก์โกสภัณ์ฑนวิเหสการึ อุพ์พาธกรํ พหุชนปมัท์ทนํ,
อพาฬ์หคิรํ โส นภณิ ผรุสํ มธุรํ ภณิ สุสหิตํ สขิลํ.
มนโส ปิยา หทยคามินิโย วาจา โส เอรยติ กัณ์ณสุขา,
วาจา สุจิณ์ณผลมนุภวิ สัค์เคสุ เวทยิถ ปุญ์ญผลํ.
วทิต์วา โส สุจริตัส์ส ผลํ พ๎รห๎มัส์สรัต์ตมิธัช์ฌคมา,
ชิว๎หาส์ส โหติ วิปุลา ปุถุลา อาเทย์ย-วาก์ยวจโน ภวติ.
คิหิโนปิ อิช์ฌติ ยถา ภณโต อถ เจ ปัพ์พชติ โส มนุโช,
อาทิยัน์ตัส์ส วจนํ ชนกา พหุโน พหุํ สุภณิตํ ภณโต.

ยัมปิ ภิกขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพเพ มนุสสภูโต สมาโน สัมผัปปลาปํ ปหาย สัมผัปปลาปา ปฏิวิรโต อโหสิ กาลวาที ภูตวาที ธัมมวาที อัตถวาที วินยวาที นิธานวตึ วาจํ ภาสิตา กาเลน สาปเทสํ ปริยันตวตึ อัตถสัญหิตํ. โส ตัสส กัมมัสส กตัตตา ปจิตัตตา ฯ เป ฯ โส ตโต จุโต อิตถัตตํ อาคโต สมาโน อิมํ มหาปุริสลักขณํ ปฏิลภติ, สีหหนุ โหติ. โส เตน ลักขเณน สมันนาคโต สเจ อคารํ อัชฌาวสติ, ราชา โหติ จักกวัตติ ฯ เป ฯ ราชา สมาโน กึ ลภติ? อัปปธํสิโก โหติ เกนจิ มนุสสภูเตน ปัจจัตถิเกน ปัจจามิตเตน ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. ฯ เป ฯ พุทโธ สมาโน กึ ลภติ? อัปปธํสิโก โหติ อัพภันตเรหิ วา พาหิเรหิ วา ปัจจัตถิเกหิ ปัจจามิตเตหิ ราเคน วา โทเสน วา โมหเน วา สมเณน วา พราหมเณน วา เทเวน วา มาเรน วา พรหมุนา วา เกนจิ วา โลกัสมึ, พุทโธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมัตถํ ภควา อโวจ,

ตัตเถตํ วุจจติ

"น สัมผัปปลาปํ น มุทธตํ ติ อวิกิณณวจนพยปโถ จ อโหสิ,
อหิตมปิ จ อปนุทิ หิตมปิ จ พหุชนสุขัญจ อภณิ.
ตํ กัตวาน อิโต จุโต ทิวมุปปัชชิ สุกตผลวิปากมนุโภสิ,
จวิย ปุน ริธาคโต สมาโน ทวิทุคคมวรตรหนุตมลัตถ.
ราชา โหติ สุทุปปธํสิโย มนุชินโท มนุชาธิปติ มหานุภาโว,

ทิวปุรวรสโม ภวติ สุรวรตโร ริว อิน์โท.
คัน์ธัพ์พาสุรสัก์กรัก์ขิโต สุเรหิ น หิ ภวติ สุปฺปธํสิโย ตถัต์โต,
ยทิ ภวติ ตถาวิโธ อิธ ทิสา จ ปติ ทิสา จ วิทิสา ราติ.

ยํปิ ภิก์ขเว ตถาคโต ปุริมํ ชาตึ ปุริมํ ภวํ ปุริมํ นิเกตํ ปุพ์เพ มนุส์สภูโต สมาโน มิจ์ฉาอาชีวํ ปหาย สัม์มาอาชีเวน ชีวิกํ กัป์เปสิ, ตุลากูฏกํสกูฏมานกูฏอุก์โกฏนวัญ์จนนิกติสาวิโยคา เฉทนวธ-พัน์ธนวิปรามโสอาโลปสาหสาการา ปฏิวิรโต อโหสิ. โส ตัส์ส กัม์มัส์ส กตัต์ตา อุปจิตัต์ตา อุส์สัน์นัต์ตา วิปุลัต์ตา กายัส์ส เภทา ปรํ มรณา สุคตึ สัค์คํ โลกํ อุปปัช์ชติ. โส ตัต์ถ อัญ์เญ เทเว ทสหิ ฐาเนหิ อธิคัณ์หาติ ทิพ์เพน อายุนา ทิพ์เพน วัณ์เณน ทิพ์เพน ยเสน ทิพ์เพน สุเขน ทิพ์เพน อาธิปเตย์เยน ทิพ์เพหิ รูเปหิ ทิพ์เพหิ สัท์เทหิ ทิพ์เพหิ คัน์เธหิ ทิพ์เพหิ รเสหิ ทิพ์เพหิ โผฏ์ฐัพ์เพหิ. โส ตโต จุโต อิต์ถัต์ตํ อาคโต สมาโน อิมานิ เท์ว มหาปุริสลัก์ขณานิ ปฏิลภติ, สมทัน์โต จ โหติ สุสุก์กทาโฐ จ. โส เตหิ ลัก์ขเณหิ สมัน์นาคโต สเจ อคารํ อัช์ฌาวสติ, ราชา โหติ จัก์กวัต์ติ ธัม์มิโก ธัม์มราชา จาตุรัน์โต วิชิตาวี ชนปทัต์ถาวริยัป์ปัต์โต สัต์ตรตนสมัน์นาคโต. ตัส์สิมานิ สัต์ต รตนานิ ภวัน์ติ. เสย์ยถีทํ? จัก์กรตนํ หัต์ถิรตนํ อัส์สรตนํ มณิรตนํ อิต์ถิรตนํ คหปติรตนํ ปริณายกรตนเมว สัต์ตมํ. ปโรสหัส์สํ

โข ปนัส์ส ปุต์ตา ภวัน์ติ สูรา วีรังครูปา ปรเสนัปปมัท์ทนา. โส อิมํ ปฐวึ สาครปริยัน์ตํ อขิลํ อนิมิต์ตํ อกัณ์ฏกํ อิท์ธํ ผีตํ เขมํ สิวํ นิรัพ์พุทํ อทัณ์เฑน อสัต์เถน ธัม์เมน สเมน อภิวิชิย อัช์ฌาวสติ. ราชา สมาโน กึ ลภติ? สุจิปริวาโร โหติ, สุจิส์ส โหน์ติ ปริวารา พ์ราห์มณคหปติกา เนคมชานปทา คณกมหามัต์ตา อนีกัฏ์ฐา โทวาริกา อมัจ์จา ปาริสัช์ชา ราชาโน โภคิกา กุมารา, ราชา สมาโน อิทํ ลภติ. สเจ โข ปน อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชติ, อรหํ โหติ สัม์มาสัม์พุท์โธ โลเก วิวฏ์ฏัจ์ฉโท. พุท์โธ สมาโน กึ ลภติ? สุจิปริวาโร โหติ, สุจิส์ส โหน์ติ ปริวารา ภิก์ขู ภิก์ขุนิโย อุปาสกา อุปาสิกาโย เทวา มนุส์สา อสุรา นาคา คัน์ธัพ์พา, พุท์โธ สมาโน อิทํ ลภติ. เอตมัต์ถํ ภควา อโวจ,

ตัต์เถตํ วุจ์จติ

"นิจ์ฉาวีวัณ์จ อวัส์สชิ สเมน วุต์ตึ สุจินา โส ชนยิต์ถ ธัม์มิเกน,
อหิตมปิ จ อปนุทิ หิตมปิ จ พหุชนสุขัญ์จ อจริ.
สัค์เค เวทยติ นโร สุผลานิ กริต์วา นิปุเณภิ วิทูภิ สัพ์ภิ,
วัณ์ณิตานิ ติทิวปุรวรสโม อภิรมติ รติขิฑ์ฑาสมังคี.
ลัท์ธา น มนุส์สกํ ภวํ ตโต จวิย ปุน สุกตผลวิปากเสสเกน,
ปฏิลภติ ลปนชํ สมมปิ สุจิมสุจิ จ สุวิสุท์ธสุก์กํ.
ตํ เวยฺยัญ์ชนิกา สมาคตา พหโว พ์ยากํสุ นิปุณา สัม์มตา มนุชา,

"สุจิชนปริวารคโณ ภวติ ทิชสมสุกฺกสุจิโสภณทนฺโต.
รญฺโญ โหติ พหุชโน สุจิปริวาโร มหติมํ ,มหิมนุสาสโต จ,
ปสยฺห น จ ชนปทตุทนํ หิตมฺปิ จ พหุชน สุขํ จรนฺติ
อถ เจ ปพฺพชติ ภวติ วิปาโป สมโณ สมิตรโช วิวฏฺฏจฺฉโท,
วิคตทรถกิลมโถ อิมมฺปิ จ ปรมฺปิ จ ปสฺสติ โลกํ.
ตสฺโสวาทกรา พหุคิหี จ ปพฺพชิตา จ อสุจิ วิครหิต
ปุน นิปาปสฺส หิ สุจีภิ ปริวุโต ภวติ มลขิลกลิกิเลเสปนุเทภีติ.

อิทมโวจ ภควา. อตฺตมนา เต ภิกฺขู ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทุนฺติ.

ลกฺขณวิภาคิ นาม สุตฺตนฺตํ สตฺตมํ สมตฺตํ.

สิงคาลกสุต์ตํ อัฏ์ฐมํ.

เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลัน์ทกนิวาเป. เตน โข ปน สมเยน สิงคาลโก คหปติปุต์โต กาลัส์เสว วุฏ์ฐาย ราชคหา นิก์ขมิต์วา อัล์ลวัต์โถ อัล์ลเกโส ปัญ์ชลิโก ปุถุทิสา นมัส์สติ ปุรัต์ถิมํ ทิสํ ทัก์ขิณํ ทิสํ ปัจ์ฉิมํ ทิสํ อุต์ตรํ ทิสํ เหฏ์ฐิมํ ทิสํ อุปริมํ ทิสํ.

อถ โข ภควา ปุพ์พัณ์หสมยํ นิวาเสต์วา ปัต์ตจีวรมาทาย ราชคหํ ปิณ์ฑาย ปาวิสิ อัท์ทสา โข ภควา สิงคาลกํ คหปติปุต์ตํ กาลัส์เสว วุฏ์ฐาย ราชคหา นิก์ขมิต์วา อัล์ลวัต์ถํ อัล์ลเกสํ ปัญ์ชลิกํ ปุถุทิสา นมัส์สัน์ตํ ปุรัต์ถิมํ ทิสํ ทัก์ขิณํ ทิสํ ปัจ์ฉิมํ ทิสํ อุต์ตรํ ทิสํ เหฏ์ฐิมํ ทิสํ อุปริมํ ทิสํ; ทิส์วาน สิงคาลกํ คหปติปุต์ตํ เอตทโวจ "กินนุ ต์วํ คหปติปุต์ต กาลัส์เสว วุฏ์ฐาย ราชคหา นิก์ขมิต์วา อัล์ลวัต์โถ อัล์ลเกโส ปัญ์ชลิโก ปุถุทิสา นมัส์สสิ ปุรัต์ถิมํ ทิสํ ฯเปฯ อุปริมํ ทิสัน์ติ. ปิตา มมํ ภัน์เต กาลํ กโรน์โต เอวํ อวจ "ทิสา ตาต นมัส์เสย์ยาสีติ; โส โข อหํ ภัน์เต ปิตุ วจนํ สัก์กโรน์โต ครุกโรน์โต มาเนน์โต ปูเชน์โต กาลัส์เสว วุฏ์ฐาย ราชคหา นิก์ขมิต์วา อัล์ลวัต์โถ อัล์ลเกโส ปัญ์ชลิโก ปุถุทิสา นมัส์สามิ ปุรัต์ถิมํ ทิสํ ฯเปฯ อุปริมํ ทิสัน์ติ. น โข คหปติปุต์ต อริยัส์ส วินเย เอวํ ฉ ทิสา นมัส์สิตัพ์พาติ. ยถากถํ ปน ภัน์เต อริยัส์ส

วินเย ฉ ทิสา นมัส์สิตัพ์พา? สาธุ เม ภันเต ภควา ตถา ธัม์มํ เทเสตุ. ยถา อริยัส์ส วินเย ฉ ทิสา นมัส์สิตัพ์พาติ.

เตนหิ คหปติปุต์ต สุณาหิ สาธุกํ มนสิ กโรหิ, ภาสิส์สามีติ. "เอวํ ภันเตติ โข สิงคาลโก คหปติปุต์โต ภควโต ปัจ์จัส์โสสิ. ภควา เอตทโวจ ยโต โข คหปติปุต์ต อริยสาวกัส์ส จัต์ตาโร กัม์มกิเลสา ปหีนา โหน์ติ, จตูหิ ฐาเนหิ ปาปกัม์มํ น กโรติ, ฉ จ โภคานํ อปายมุขานิ น เสวติ. โส เอวํ จุท์ทสปาปกาปคโต ฉทิสาปฏิจ์ฉาที โหติ, อุโภโลกวิชยาย ปฏิปัน์โน โหติ, ตัส์ส อยัญ์เจว โลโก อารัท์โธ โหติ ปโร จ โลโก. โส กายัส์ส เภทา ปรํ มรณา สุคตึ สัค์คํ โลกํ อุปปัช์ชติ. กตมัส์ส จัต์ตาโร กัม์มกิเลสา ปหีนา โหน์ติ? ปาณาติปาโต โข คหปติปุต์ต กัม์มกิเลโส, อทิน์นาทานํ กัม์มกิเลโส, กาเมสุ มิจ์ฉาจาโร กัม์มกิเลโส, มุสาวาโท กัม์มกิเลโส, อิมัส์ส จัต์ตาโร กัม์มกิเลสา ปหีนา โหน์ตีติ. อิทมโวจ ภควา; อิทํ วัต์วาน สุคโต, อถาปรํ เอตทโวจ สัต์ถา

"ปาณาติปาโต อทิน์นาทานํ มุสาวาโท ปวุจ์จติ,
ปรทารคมนัญ์เจว น ปสํสัน์ติ ปัณ์ฑิตาติ.

กตเมหิ จตูหิ ฐาเนหิ ปาปกัม์มํ น กโรติ? ฉัน์ทาคตึ คัจ์ฉัน์โต ปาปกัม์มํ กโรติ, โทสาคตึ คัจ์ฉัน์โต ปาปกัม์มํ กโรติ, โมหาคตึ คัจ์ฉัน์โต ปาปกัม์มํ กโรติ, ภยาคตึ คัจ์ฉัน์โต ปาปกัม์มํ กโรติ. ยโต โข คหปติปุต์ต อริยสาวโก เนว ฉัน์ทาคตึ คัจ์ฉติ, น

โทสาคตึ คัจ์ฉติ, น โมหาคตึ คัจ์ฉติ, น ภยาคตึ คัจ์ฉติ. อิเมหิ จตูหิ ฐาเนหิ ปาปกัม์มํ น กโรตีติ. อิทมโวจ ภควา; อิทํ วัต์วาน สุคโต, อถาปรํ เอตทโวจ สัต์ถา

"ฉัน์ทา โทสา ภยา โมหา โย ธัม์มํ อติวัต์ตติ,
นิหียติ ตัส์ส ยโส กาฬปัก์เขว จัน์ทิมา,
ฉัน์ทา โทสา ภยา โมหา โย ธัม์มํ นาติวัต์ตติ,
อาปูรติ ตัส์ส ยโส สุก์กปัก์เขว จัน์ทิมาติ.

กตมานิ ฉ โภคานํ อปายมุขานิ น เสวติ? สุราเมรยมัช์ชปมาทัฏ์ฐานานุโยโค โข คหปติปุต์ต โภคานํ อปายมุขํ, วิกาลวิสิขาจริยานุโยโค โภคานํ อปายมุขํ, สมัช์ชาภิจรณํ โภคานํ อปายมุขํ, ชูตปมาทัฏ์ฐานานุโยโค โภคานํ อปายมุขํ. ปาปมิต์ตานุโยโค โภคานํ อปายมุขํ, อาลัส์สานุโยโค โภคานํ อปายมุขํ.

ฉ ยิเม คหปติปุต์ต อาทีนวา สุราเมรยมัช์ชปมาทัฏ์ฐานานุโยเค: สัน์ทิฏ์ฐิกา ธนชานิ, กลหัป์ปวัฑ์ฒนี, โรคานํ อายตนํ, อกิต์ติสัญ์ชนนี, หิริโกปีนนิทัส์สนี, ปัญ์ญาย ทุพ์พลีกรณี เต์วว ฉัฏ์ฐํ ปทํ ภวติ. อิเม โข คหปติปุต์ต ฉ อาทีนวา สุราเมรยมัช์ชปมาทัฏ์ฐานานุโยเค.

ฉ ยิเม คหปติปุต์ต อาทีนวา วิกาลวิสิขาจริยานุโยเค: อัต์ตาปิส์ส อคุต์โต อรัก์ขิโต โหติ, ปุต์ตทาโรปิส์ส อคุต์โต อรัก์ขิโต โหติ, สาปเตย์ยัม์ปิส์ส อคุต์ตํ อรัก์ขิตํ โหติ. สังกิโย จ โหติ. เตสุ เตสุ ฐาเนสุ อภูตวจนัญ์จ

ตสฺมึ รูหติ, พหูนญฺจ ทุกฺขธมฺมานํ ปุรกฺขโต โหติ. อิเม โข คหปติปุตฺต ฉ อาทีนวา วิกาลวิสิขาจริยานุโยเค.

ฉ โขเม คหปติปุตฺต อาทีนวา สมชฺชาภิจรเณ: ก๎ว นจฺจํ, ก๎ว คีตํ, ก๎ว วาทิตํ, ก๎ว อกฺขาตํ, ก๎ว ปาณิสฺสรํ, ก๎ว กุมฺภถุนนฺติ. อิเม โข คหปติปุตฺต ฉ อาทีนวา สมชฺชาภิจรเณ.

ฉ โขเม คหปติปุตฺต อาทีนวา ชูตปฺปมาทฏฺฐานานุโยเค: ชยํ เวรํ ปสวติ ชิโน จิตฺตมนุโสจติ, สนฺทิฏฺฐิกา ธนชานิ, สภาคตสฺส วจนํ น รูหติ, มิตฺตามจฺจานํ ปริภูโต โหติ, อาวาหวิวาหกานํ อปตฺถิโต โหติ, อกฺขธุตฺโต ปุริสปุคฺคโล นาลํ ทารภรณายาติ. อิเม โข คหปติปุตฺต ฉ อาทีนวา ชูตปฺปมาทฏฺฐานานุโยเค.

ฉ โขเม คหปติปุตฺต อาทีนวา ปาปมิตฺตานุโยเค: เย ธุตฺตา, เย โสณฺฑา, เย ปิปาสา, เย เนกติกา, เย วญฺจนิกา, เย สาหสิกา; ตฺยาสฺส มิตฺตา โหนฺติ, เต สหายา. อิเม โข คหปติปุตฺต ฉ อาทีนวา ปาปมิตฺตานุโยเค.

ฉ โขเม คหปติปุตฺต อาทีนวา อาลสฺสานุโยเค: “อติสีตนฺติ กมฺมํ น กโรติ, “อติอุณฺหนฺติ กมฺมํ น กโรติ, “อติสายนฺติ กมฺมํ น กโรติ, “อติปาโตติ กมฺมํ น กโรติ, “อติจฺฉาโตสฺมีติ กมฺมํ น กโรติ, “อติธาโตสฺมีติ กมฺมํ น กโรติ; ตสฺส เอวํ กิจฺจาปเทสพหุลสฺส วิหรโต อนุปฺปนฺนา เจว โภคา นุปฺปชฺชนฺติ, อุปฺปนฺนา จ โภคา ปริกฺขยํ คจฺฉนฺติ. อิเม โข คหปติปุตฺต ฉ อาทีนวา อาลสฺสานุโยเคติ.

อิทมโวจ ภควา; อิทํ วตฺวาน สุคโต, อถาปรํ เอตทโวจ สตฺถา

"โหติ ปานสขา นาม โหติ สัมมิยสัมมิโย,
โย จ อัตเถสุ ชาเตสุ สหาโย โหติ โส สขา.
อุสสูรเสยยา ปรทารเสวนา เวรัปปสังโค จ อนัตถตา จ,
ปาปา จ มิตตา สุกทริยตา จ เอเต ฉ ฐานา ปุริสํ ธํสยันติ.
ปาปมิตโต ปาปสโข ปาปอาจารโคจโร,
อัสมา โลกา ปรัมหา จ อุภยา ธํสเต นโร.
อักขิตถิโย วารุณี นัจจคีตํ ทิวาโสปปํ ปาริจริยา อกาเล,
ปาปา จ มิตตา สุกทริยตา จ เอเต ฉ ฐานา ปุริสํ ธํสยันติ.
อักเขหิ ทิพพันติ สุรํ ปิวันติ ยันติตถิโย ปาณสมา ปเรสํ,
นิหีนเสวี น จ วุฑฒิเสวี นิหียติ กาฬปักเขว จันทิมา.
โย วารุณี อธโน อกิญจโน ปิปาโสสิ อัตถปาคโต,
อุทกมิว อิณํ วิคาหติ อากุลํ กาหติ ขิปปมัตตโน.
น ทิวาสุปปสีเลน รัตตินุฏฐานเทสสินา,
นิจจํ มัตเตน โสณเฑน สักกา อาวสิตุํ ฆรํ.
"อติสีตํ อติอุณหํ อติสายมิทํ อหุ,
อิติ วิสสัฏฐกัมมันเต อัตถา อัจเจนติ มาณเว.
โย จ สีตัญจ อุณหัญจ ติณา ภิยโย น มัญญติ,
กรํ ปุริสกิจจานิ โส สุขา น วิหายติ.

จัตตาโรเม คหปติปุตต อมิตตา มิตตปฏิรูปกา เวทิตัพพา: อัญญทัตถุหโร อมิตโต มิตตปฏิรูปโก เวทิตัพโพ, วจีปรโม

อมิต์โต มิต์ตปฏิรูปโก เวทิตัพ์โพ, อนุป์ปิยภาณี อมิต์โต มิต์ตปฏิรูปโก เวทิตัพ์โพ, อปายสหาโย อมิต์โต มิต์ตปฏิรูปโก เวทิตัพ์โพ.

จตูหิ โข คหปติปุต์ต ฐาเนหิ อัญ์ญทัต์ถุหโร อมิต์โต มิต์ตปฏิรูปโก เวทิตัพ์โพ: อัญ์ญทัต์ถุหโร โหติ, อัป์เปน พหุมิจ์ฉติ, ภยัส์ส กิจ์จํ น กโรติ, เสวติ อัต์ถการณา. อิเมหิ โข คหปติปุต์ต จตูหิ โข ฐาเนหิ อัญ์ญทัต์ถุหโร อมิต์โต มิต์ตปฏิรูปโก เวทิตัพ์โพ.

จตูหิ โข คหปติปุต์ต ฐาเนหิ วจีปรโม อมิต์โต มิต์ตปฏิรูปโก เวทิตัพ์โพ: อตีเตน ปฏิสัน์ถรติ, อนาคเตน ปฏิสัน์ถรติ, นิรัต์ถเกน สังคัณ์หาติ, ปัจ์จุป์ปัน์เนสุ กิจ์เจสุ พ์ยสนํ ทัส์เสติ. อิเมหิ โข คหปติปุต์ต จตูหิ ฐาเนหิ วจีปรโม อมิต์โต มิต์ตปฏิรูปโก เวทิตัพ์โพ.

จตูหิ โข คหปติปุต์ต ฐาเนหิ อนุป์ปิยภาณี อมิต์โต มิต์ตปฏิรูปโก เวทิตัพ์โพ: ปาปกัม์มัม์ปิส์ส อนุชานาติ, กัล์ยาณัม์ปิส์ส อนุชานาติ, สัม์มุขัส์ส วัณ์ณํ ภาสติ, ปรัม์มุขัส์ส อวัณ์ณํ ภาสติ. อิเมหิ โข คหปติปุต์ต จตูหิ ฐาเนหิ อนุป์ปิยภาณี อมิต์โต มิต์ตปฏิรูปโก เวทิตัพ์โพ.

จตูหิ โข คหปติปุต์ต ฐาเนหิ อปายสหาโย อมิต์โต มิต์ตปฏิรูปโก เวทิตัพ์โพ: สุราเมรยมัช์ชปมาทัฏ์ฐานานุโยเค สหาโย โหติ, วิกาลวิสิขาจริยานุโยเค สหาโย โหติ, สมัช์ชาภิจรเณ สหาโย โหติ, ชูตปมาทัฏ์ฐานานุโยเค สหาโย โหติ. อิเมหิ โข คหปติปุต์ต จตูหิ ฐาเนหิ อปายสหาโย อมิต์โต มิต์ตปฏิรูปโก เวทิตัพ์โพ.

อิทมโวจ ภควา; อิทํ วัต์วา สุคโต. อถาปรํ เอตทโวจ สัต์ถา

"อัญ์ญทัต์ถุหโร มิต์โต โย จ มิต์โต วจีปรโม,
อนุป์ปิยัญ์จ โย อาหุ อปาเยสุ จ โย สขา,
เอเต อมิต์เต จัต์ตาโร อิติ วิญ์ญาย ปัณ์ฑิโต,
อารกา ปริวัช์เชย์ย มัค์คํ ปฏิภยํ ยถาติ.

จัต์ตาโรเม คหปติปุต์ต มิต์ตา สุหทา เวทิตัพ์พา: อุปการโก มิต์โต สุหโท เวทิตัพ์โพ, สมานสุขทุก์โข มิต์โต สุหโท เวทิตัพ์โพ, อัต์ถัก์ขายี มิต์โต สุหโท เวทิตัพ์โพ, อนุกัม์ปโก มิต์โต สุหโท เวทิตัพ์โพ.

จตูหิ โข คหปติปุต์ต ฐาเนหิ อุปการโก มิต์โต สุหโท เวทิตัพ์โพ: ปมัต์ตํ รัก์ขติ, ปมัต์ตัส์ส สาปเตย์ยํ รัก์ขติ, ภีตัส์ส ปฏิสรณํ โหติ, อุป์ปัน์เนสุ กิจ์เจสุ กรณีเยสุ ตัท์ทิคุณํ โภคํ อนุป์ปเทติ. อิเมหิ โข คหปติปุต์ต จตูหิ ฐาเนหิ อุปการโก มิต์โต สุหโท เวทิตัพ์โพ.

จตูหิ โข คหปติปุต์ต ฐาเนหิ สมานสุขทุก์โข มิต์โต สุหโท เวทิตัพ์โพ: คุย์หมัส์ส อาจิก์ขติ, คุย์หมัส์ส ปริคุย์หติ, อาปทาสุ น วิชหติ, ชีวิตํปิส์ส อัต์ถาย ปริจ์จัต์ตํ โหติ. อิเมหิ โข คหปติปุต์ต จตูหิ ฐาเนหิ สมานสุขทุก์โข มิต์โต สุหโท เวทิตัพ์โพ.

จตูหิ โข คหปติปุต์ต ฐาเนหิ อัต์ถัก์ขายี มิต์โต สุหโท เวทิตัพ์โพ: ปาปา นิวาเรติ, กัล์ยาเณ นิเวเสติ, อสุตํ สาเวติ, สัค์คัส์ส

มิคฺคํ อาจิกฺขติ. อิเมหิ โข คหปติปุตฺต จตูหิ ฐาเนหิ อตฺถกฺขายี มิตฺโต สุหโท เวทิตพฺโพ.

จตูหิ โข คหปติปุตฺต ฐาเนหิ อนุกมฺปโก มิตฺโต สุหโท เวทิตพฺโพ: อภเวนสฺส น นนฺทติ, ภเวนสฺส นนฺทติ, อวณฺณํ ภณมานํ นิวาเรติ, วณฺณํ ภณมานํ ปสํสติ. อิเมหิ โข คหปติปุตฺต จตูหิ ฐาเนหิ อนุกมฺปโก มิตฺโต สุหโท เวทิตพฺโพติ. อิทมโวจ ภควา; อิทํ วตฺวา สุคโต, อถาปรํ เอตทโวจ สตฺถา

"อุปกาโร จ โย มิตฺโต สุขทุกฺโข จ โย สขา,
อตฺถกฺขายี จ โย มิตฺโต โย จ มิตฺตานุกมฺปโก.
เอเตปิ มิตฺเต จตฺตาโร อิติ วิญฺญาย ปณฺฑิโต,
สกฺกจฺจํ ปยิรุปาเสยฺย มาตา ปุตฺตํว โอรสํ.
ปณฺฑิโต สีลสมฺปนฺโน ชลํ อคฺคีว ภาสติ,
โภเค สํหรมานสฺส ภมรสฺเสว อิริยโต.
โภคา สนฺนิจยํ ยนฺติ วมฺมิโกวุปจียติ,
เอวํ โภเค สมาหริตฺวา อลมตฺโต กุเล คิหี.
จตุธา วิภเช โภเค ส เว มิตฺตานิ คนฺถติ,
เอเกน โภเค ภุญฺเชยฺย ทฺวีหิ กมฺมํ ปโยชเย,
จตุตฺถญฺจ นิธาเปยฺย อาปทาสุ ภวิสฺสตีติ.

กถญฺจ คหปติปุตฺต อริยสาวโก ฉทิสาปฏิจฺฉาที โหติ? ฉ อิมา คหปติปุตฺต ทิสา เวทิตพฺพา: ปุรตฺถิมา ทิสา มาตาปิตโร เวทิตพฺพา,

ทัก์ขิณา ทิสา อาจริยา เวทิตัพ์พา. ปัจ์ฉิมา ทิสา ปุต์ตทารา เวทิตัพ์พา, อุต์ตรา ทิสา มิต์ตามัจ์จา เวทิตัพ์พา, เหฏ์ฐิมา ทิสา ทาสกัม์มกรา เวทิตัพ์พา, อุปริมา ทิสา สมณพ์ราห์มณา เวทิตัพ์พา.

ปัญ์จหิ โข คหปติปุต์ต ฐาเนหิ ปุต์เตน ปุรัต์ถิมา ทิสา มาตาปิตโร ปัจ์จุปัฏ์ฐาตัพ์พา "ภโต เนสํ ภริส์สามิ, กิจ์จํ เนสํ กริส์สามิ, กุลวํสํ ฐเปส์สามิ, ทายัช์ชํ ปฏิปัช์ชามิ, อถ วา ปน เปตานํ กาลกตานํ ทัก์ขิณํ อนุปัป์ทัส์สามีติ. อิเมหิ โข คหปติปุต์ต ปัญ์จหิ ฐาเนหิ ปุต์เตน ปุรัต์ถิมา ทิสา มาตาปิตโร ปัจ์จุปัฏ์ฐิตา, ปัญ์จหิ โข ฐาเนหิ ปุต์ตํ อนุกัม์ปัน์ติ: ปาปา นิวาเรน์ติ, กัล์ยาเณ นิเวเสน์ติ, สิป์ปํ สิก์ขาเปน์ติ, ปฏิรูเปน ทาเรน สํโยเชน์ติ, สมเย ทายัช์ชํ นิย์ยาเทน์ติ. อิเมหิ โข คหปติปุต์ต ปัญ์จหิ ฐาเนหิ ปุต์เตน ปุรัต์ถิมา ทิสา มาตาปิตโร ปัจ์จุปัฏ์ฐิตา, อิเมหิ ปัญ์จหิ ฐาเนหิ ปุต์ตํ อนุกัม์ปัน์ติ: เอวมัส์ส เอสา ปุรัต์ถิมา ทิสา ปฏิจ์ฉัน์นา โหติ เขมา อัป์ปฏิภยา.

ปัญ์จหิ โข คหปติปุต์ต ฐาเนหิ อัน์เตวาสินา ทัก์ขิณา ทิสา อาจริยา ปัจ์จุปัฏ์ฐาตัพ์พา: อุฏ์ฐาเนน อุปัฏ์ฐาเนน สุส์สุสาย ปาริจริยาย สัก์กัจ์จํ สิป์ป ปฏิค์คหเณน. อิเมหิ โข คหปติปุต์ต ปัญ์จหิ ฐาเนหิ อัน์เตวาสินา ทัก์ขิณา ทิสา อาจริยา ปัจ์จุปัฏ์ฐิตา ปัญ์จหิ ฐาเนหิ อัน์เตวาสึ อนุกัม์ปัน์ติ: สุวินีตํ วิเนน์ติ, สุคหิตํ คาหาเปน์ติ, สัพ์พสิป์ปสุตํ สมัก์ขายิโน ภวัน์ติ, มิต์ตามัจ์เจสุ

ปฏิเวเทน์ติ. ทิสาสุ ปริต์ตานํ กโรน์ติ. อิเมหิ โข คหปติปุต์ต บัญ์จหิ ฐาเนหิ อัน์เตวาสินา ทัก์ขิณา ทิสา อาจริยา ปัจ์จุปัฏ์ฐิตา, อิเมหิ บัญ์จหิ ฐาเนหิ อัน์เตวาสึ อนุกัม์ปัน์ติ. เอวมัส์ส เอสา ทัก์ขิณา ทิสา ปฏิจ์ฉัน์นา โหติ เขมา อัป์ปฏิภยา.

บัญ์จหิ โข คหปติปุต์ต ฐาเนหิ สามิเกน ปัจ์ฉิมา ทิสา ภริยา ปัจ์จุปัฏ์ฐาตัพ์พา: สัม์มานนาย อวิมานนาย อนติจริยาย อิส์สริยโวส์สัค์เคน อลังการานุป์ปทาเนน. อิเมหิ โข คหปติปุต์ต บัญ์จหิ ฐาเนหิ สามิเกน ปัจ์ฉิมา ทิสา ภริยา ปัจ์จุปัฏ์ฐิตา, บัญ์จหิ ฐาเนหิ สามิกํ อนุกัม์ปัน์ติ: สุสํวิหิตกัม์มัน์ตา จ โหติ, สุสังคหิตปริชนา จ, อนติจารินี จ, สัม์ภตัญ์จ อนุรัก์ขติ ทัก์ขา จ โหติ อนลสา สัพ์พกิจ์เจสุ. อิเมหิ โข คหปติปุต์ต บัญ์จหิ ฐาเนหิ สามิเกน ปัจ์ฉิมา ทิสา ภริยา ปัจ์จุปัฏ์ฐิตา, อิเมหิ บัญ์จหิ ฐาเนหิ สามิกํ อนุกัม์ปัน์ติ: เอวมัส์ส เอสา ปัจ์ฉิมา ทิสา ปฏิจ์ฉัน์นา โหติ เขมา อัป์ปฏิภยา.

บัญ์จหิ โข คหปติปุต์ต ฐาเนหิ กุลปุต์เตน อุต์ตรา ทิสา มิต์ตามัจ์จา ปัจ์จุปัฏ์ฐาตัพ์พา: ทาเนน ปิยวัช์เชน อัต์ถจริยาย สมานัต์ตตาย อวิสํวาทนตาย. อิเมหิ โข คหปติปุต์ต บัญ์จหิ ฐาเนหิ กุลปุต์เตน อุต์ตรา ทิสา มิต์ตามัจ์จา ปัจ์จุปัฏ์ฐิตา, บัญ์จหิ ฐาเนหิ กุลปุต์ตํ อนุกัม์ปัน์ติ: ปมัต์ตํ รัก์ขัน์ติ, ปมัต์ตัส์ส สาปเตย์ยํ รัก์ขัน์ติ, ภีตัส์ส สรณํ โหน์ติ, อาปทาสุ น วิชหัน์ติ, อปรปชํปัส์ส ปฏิปูเชน์ติ. อิเมหิ โข คหปติปุต์ต บัญ์จหิ ฐาเนหิ กุลปุต์เตน อุต์ตรา ทิสา

มิตฺตามจฺจา ปจฺจุปฏฺฐิตา, อิเมหิ ปญฺจหิ ฐาเนหิ กุลปุตฺตํ อนุกมฺปนฺติ. เอวมสฺส เอสา อุตฺตรา ทิสา ปฏิจฺฉนฺนา โหติ เขมา อปฺปฏิภยา.

ปญฺจหิ โข คหปติปุตฺต ฐาเนหิ อยิรเกน เหฏฺฐิมา ทิสา ทาสกมฺมกรา ปจฺจุปฏฺฐาตพฺพา: ยถาพลํ กมฺมนฺตสํวิธาเนน ภตฺตเวตฺตนานุปฺปทาเนน คิลานุปฏฺฐาเนน อจฺฉริยานํ รสานํ สํวิภาเคน สมเย โวสฺสคฺเคน. อิเมหิ โข คหปติปุตฺต ปญฺจหิ ฐาเนหิ อยิรเกน เหฏฺฐิมา ทิสา ทาสกมฺมกรา ปจฺจุปฏฺฐิตา, ปญฺจหิ ฐาเนหิ อยิรกํ อนุกมฺปนฺติ: ปุพฺพุฏฺฐายิโน จ โหนฺติ ปจฺฉานิปาติโน จ ทินฺนาทายิโน จ สุกตกมฺมกรา จ กิตฺติวณฺณหรา จ. อิเมหิ โข คหปติปุตฺต ปญฺจหิ ฐาเนหิ อยิรเกน เหฏฺฐิมา ทิสา ทาสกมฺมกรา ปจฺจุปฏฺฐิตา, อิเมหิ ปญฺจหิ ฐาเนหิ อยิรกํ อนุกมฺปนฺติ. เอวมสฺส เอสา เหฏฺฐิมา ทิสา ปฏิจฺฉนฺนา โหติ เขมา อปฺปฏิภยา.

ปญฺจหิ โข คหปติปุตฺต ฐาเนหิ กุลปุตฺเตน อุปริมา ทิสา สมณพฺราหฺมณา ปจฺจุปฏฺฐาตพฺพา: เมตฺเตน กายกมฺเมน เมตฺเตน วจีกมฺเมน เมตฺเตน มโนกมฺเมน อนาวฏทฺวารตาย อามิสานุปฺปทาเนน. อิเมหิ โข คหปติปุตฺต ปญฺจหิ ฐาเนหิ กุลปุตฺเตน อุปริมา ทิสา สมณพฺราหฺมณา ปจฺจุปฏฺฐิตา, ฉหิ ฐาเนหิ กุลปุตฺตํ อนุกมฺปนฺติ: ปาปา นิวาเรนฺติ, กลฺยาเณ นิเวเสนฺติ, กลฺยาเณน มนสา อนุกมฺปนฺติ, อสฺสุตํ สาเวนฺติ, สุตํ ปริโยทเปนฺติ, สคฺคสฺส มคฺคํ อาจิกฺขนฺติ. อิเมหิ โข คหปติปุตฺต ปญฺจหิ ฐาเนหิ กุลปุตฺเตน อุปริมา ทิสา สมณพฺราหฺมณา ปจฺจุปฏฺฐิตา, อิเมหิ ฉหิ

ชาเนหิ กุลปุตฺตํ อนุกมฺปนฺติ: เอวมสฺส เอสา อุปริมา ทิสา ปฏิจฺฉนฺนา โหติ เขมา อปฺปฏิภยาติ. อิทมโวจ ภควา; อิทํ วตฺวา สุคโต, อถาปรํ เอตทโวจ สตฺถา

"มาตาปิตา ทิสา ปุพฺพา อาจริยา ทกฺขิณา ทิสา,
ปุตฺตทารา ทิสา ปจฺฉา มิตฺตามจฺจา จ อุตฺตรา,
ทาสกมฺมกรา เหฏฺฐา อุทฺธํ สมณพฺราหฺมณา,
เอตา ทิสา นมสฺเสยฺย, อลมตฺโต กุเล คิหี.
ปณฺฑิโต สีลสมฺปนฺโน สโณฺห จ ปฏิภาณวา,
นิวาตวุตฺติ อตฺถทฺโธ ตาทิโส ลภเต ยสํ,
อุฏฺฐานโก อนลโส อาปทาสุ น เวธติ,
อจฺฉินฺทวุตฺติ เมธาวี ตาทิโส ลภเต ยสํ.
สงฺคาหโก มิตฺตกโร วทญฺญู วีตมจฺฉโร,
เนตา วิเนตา อนุเนตา ตาทิโส ลภเต ยสํ.
ทานญฺจ ปิยวชฺชญฺจ อตฺถจริยา จ ยา อิธ,
สมานตา จ ธมฺเมสุ ตตฺถ ตตฺถ ยถารหํ.
เอเต โข สงฺคหา โลเก รถสฺสาณีว ยายโต,
เอเต จ สงฺคหา นาสฺสุ น มาตา ปุตฺตการณา,
ลเภถ มานํ ปูชํ วา ปิตา วา ปุตฺตการณา.
ยสฺมา จ สงฺคหา เอเต สมเปกฺขนฺติ ปณฺฑิตา,
ตสฺมา มหตฺตํ ปปฺโปนฺติ ปาสํสา จ ภวนฺติ เตติ.

เอวํ วุต์เต สิงคาลโก คหปติปุต์โต ภควัน์ตํ เอตทโวจ "อภิก์กัน์ตํ ภัน์เต, อภิก์กัน์ตํ ภัน์เต, เสย์ยถาปิ ภัน์เต นิก์กุช์ชิตํ วา อุก์กุช์เชย์ย, ปฏิจ์ฉัน์นํ วา วิวเรย์ย, มูฬ์หัส์ส วา มัค์คํ อาจิก์เขย์ย, อัน์ธกาเร วา เตลปัช์โชตํ ธาเรย์ย "จัก์ขุมัน์โต รูปานิ ทัก์ขัน์ตีติ: เอวเมวํ ภควตา อเนกปริยาเยน ธัม์โม ปกาสิโต, เอสาหํ ภัน์เต ภควัน์ตํ สรณํ คัจ์ฉามิ ธัม์มัญ์จ ภิก์ขุสํฆัญ์จ, อุปาสกํ มํ ภควา ธาเรตุ อัช์ชตัค์เค ปาณุเปตํ สรณังคตัน์ติ.

สิงคาลกสุต์ตัน์ตํ อัฏ์ฐมํ สมัต์ตํ.

อาฏานาฏิยสุตฺตํ นวมํ.

เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา ราชคเห วิหรติ คิชฺฌกูเฏ ปพฺพเต. อถ โข จตฺตาโร มหาราชา มหติยา จ ยกฺขเสนาย มหติยา จ คนฺธพฺพเสนาย มหติยา จ กุมฺภณฺฑเสนาย มหติยา จ นาคเสนาย จตุทฺทิสํ รกฺขํ ฐเปตฺวา จตุทฺทิสํ คุมฺพํ ฐเปตฺวา จตุทฺทิสํ โอวรณํ ฐเปตฺวา อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตวณฺณา เกวลกปฺปํ คิชฺฌกูฏํ โอภาเสตฺวา เยน ภควา เตนุปสงฺกมึสุ, อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ. เตปิ โข ยกฺขา อปฺเปกจฺเจ ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ อปฺเปกจฺเจ ภควตา สทฺธึ สมฺโมทึสุ, สมฺโมทนียํ กถํ สาราณียํ วีติสาเรตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ อปฺเปกจฺเจ เยน ภควา เตนญฺชลิมฺปณาเมตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ อปฺเปกจฺเจ นามโคตฺตํ สาเวตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ อปฺเปกจฺเจ ตุณฺหีภูตา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ.

เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข เวสฺสวโณ มหาราชา ภควนฺตํ เอตทโวจ "สนฺติ หิ ภนฺเต อุฬารา ยกฺขา ภควโต อปฺปสนฺนา, สนฺติ หิ ภนฺเต อุฬารา ยกฺขา ภควโต ปสนฺนา. สนฺติ หิ ภนฺเต มชฺฌิมา ยกฺขา ภควโต อปฺปสนฺนา, สนฺติ หิ ภนฺเต มชฺฌิมา ยกฺขา ภควโต ปสนฺนา. สนฺติ หิ ภนฺเต นีจา ยกฺขา ภควโต อปฺปสนฺนา, สนฺติ หิ ภนฺเต นีจา ยกฺขา ภควโต ปสนฺนา. เยภุยฺเยน โข ปน ภนฺเต ยกฺขา อปฺปสนฺนา เยว ภควโต. ตํ กิสฺส เหตุ?

ภควา หิ ภัน์เต ปาณาติปาตา เวรมณิยา ธัม์มํ เทเสติ, อทิน์นาทานา เวรมณิยา ธัม์มํ เทเสติ. กาเมสุ มิจ์ฉาจารา เวรมณิยา ธัม์มํ เทเสติ, มุสาวาทา เวรมณิยา ธัม์มํ เทเสติ, สุราเมรยมัช์ชปมาทัฏ์ฐานา เวรมณิยา ธัม์มํ เทเสติ. เยภุย์เยน โข ปน ภัน์เต ยัก์ขา อัป์ปฏิวิรตา เยว ปาณาติปาตา อัป์ปฏิวิรตา อทิน์นาทานา อัป์ปฏิวิรตา กาเมสุ มิจ์ฉาจารา อัป์ปฏิวิรตา มุสาวาทา อัป์ปฏิวิรตา สุราเมรยมัช์ชปมาทัฏ์ฐานา. เตสัน์ตํ โหติ อัป์ปิยํ อมนาปํ. สัน์ติ หิ ภัน์เต ภควโต สาวกา, อรัญ์ญวนปัต์ถานิ ปัน์ตานิ เสนาสนานิ ปฏิเสวัน์ติ อัป์ปสัท์ทานิ อัป์ปนิค์โฆสานิ วิชนวาตานิ มนุส์สราหเสย์ยกานิ ปฏิสัล์ลานสารุป์ปานิ. ตัต์ถ สัน์ติ อุฬารา ยัก์ขา นิวาสิโน, เย อิมัส์มึ ภควโต ปาวจเน อัป์ปสัน์นา. เตสัม์ปสาทาย อุค์คัณ์หาตุ ภัน์เต ภควา อาฏานาฏิยํ รัก์ขํ ภิก์ขูนํ ภิก์ขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ คุต์ติยา รัก์ขาย อวิหึสาย ผาสุวิหารายาติ. อธิวาเสสิ ภควา ตุณ์หีภาเวน. อถ โข เวส์สวโณ มหาราชา ภควโต อธิวาสนํ วิทิต์วา ตายํ เวลายํ อิมํ อาฏานาฏิยํ รัก์ขํ อภาสิ

"วิปัส์สิส์ส นมัต์ถุ จัก์ขุมัน์ตัส์ส สิรีมโต,
สิขิส์สปิ นมัต์ถุ สัพ์พภูตานุกัม์ปิโน.
เวส์สภุส์ส นมัต์ถุ น์หาตกัส์ส ตปัส์สิโน,
นมัต์ถุ กกุสัน์ธัส์ส มารเสนัป์ปมัท์ทิโน.
โกนาคมนัส์ส นมัต์ถุ พ์ราห์มณัส์ส วุสีมโต.

กสฺสปสฺส นมตฺถุ วิปฺปมุตฺตสฺส สพฺพธิ.
องฺคีรสสฺส นมตฺถุ สกฺยปุตฺตสฺส สิรีมโต,
โย อิมํ ธมฺมมเทเสสิ สพฺพทุกฺขาปนูทนํ.
เย จาปิ นิพฺพุตา โลเก ยถาภูตํ วิปสฺสิสุํ,
เต ชนา อปิสุณา มหนฺตา วีตสารทา.
หิตํ เทวมนุสฺสานํ ยํ นมสฺสนฺติ โคตมํ,
วิชฺชาจรณสมฺปนฺนํ มหนฺตํ วีตสารทํ.
ยโต อุคฺคจฺฉติ สุริโย อาทิจฺโจ มณฺฑลี มหา,
ยสฺส จุคฺคจฺฉมานสฺส สํวรีปิ นิรุชฺฌติ.
ยสฺส จุคฺคเต สุริเย " ทิวโสติ ปวุจฺจติ.
รหโทปิ ตตฺถ คมฺภีโร สมุทฺโท สริโตทโก.
เอวนฺตํ ตตฺถ ชานนฺติ " สมุทฺโท สริโตทโก.

อิโต สา ปุริมา ทิสา อิติ นํ อาจิกฺขตี ชโน,
ยํ ทิสํ อภิปาเลติ มหาราชา ยสสฺสิโส,
คนฺธพฺพานํ อาธิปติ " ธตรฏฺโฐ อิติ นามโส.
รมตี นจฺจคีเตหิ คนฺธพฺเพหิ ปุรกฺขโต.
ปุตฺตาปิ ตสฺส พหโว " เอกนามาติ เม สุตํ,
อสีติ ทส เอโก จ อินฺทนามา มหพฺพลา,
เต จาปิ พุทฺธํ ทิสฺวาน พุทฺธํ อาทิจฺจพนฺธุนํ,
ทูรโตว นมสฺสนฺติ มหนฺตํ วีตสารทํ,

“นโม เต ปุริสาชัญ์ญ นโม เต ปุริสุต์ตม,
กุสเลน สเมก์ขสิ อมนุส์สาปิ ตํ วัน์ทัน์ติ.
สุตํ เนตํ อภิณ์หโส ตัส์มา เอวํ วเทม์หเส,
ชินํ วัน์ทถ โคตมํ ชินํ วัน์ทาม โคตมํ,
วิช์ชาจรณสัม์ปัน์นํ พุท์ธํ วัน์ทาม โคตมํ.
เยน เปตา ปวุจ์จัน์ติ ปิสุณา ปิฏ์ฐิมํสิกา,
ปาณาติปาติโน ลุท์ธา โจรา เนกติกา ชนา.

อิโต สา ทัก์ขิณา ทิสา อิติ นํ อาจิก์ขตี ชโน,
ยํ ทิสํ อภิปาเลติ มหาราชา ยสัส์สิโส,
กุม์ภัณ์ฑานํ อาธิปติ วิรูฬ์โห อิติ นามโส,
รมตี นัจ์จคีเตหิ กุม์ภัณ์เฑหิ ปุรัก์ขโต.
ปุต์ตาปิ ตัส์ส พหโว “เอกนามาติ เม สุตํ,
อสีติ ทส เอโก จ อิน์ทนามา มหัพ์พลา,
เต จาปิ พุท์ธํ ทิส์วาน พุท์ธํ อาทิจ์จพัน์ธุนํ,
ทูรโตว นมัส์สัน์ติ มหัน์ตํ วีตสารทํ.
“นโม เต ปุริสาชัญ์ญ นโม เต ปุริสุต์ตม,
กุสเลน สเมก์ขสิ อมนุส์สาปิ ตํ วัน์ทัน์ติ.
สุตํ เนตํ อภิณ์หโส ตัส์มา เอวํ วเทม์หเส,
ชินํ วัน์ทถ โคตมํ ชินํ วัน์ทาม โคตมํ,
วิช์ชาจรณสัม์ปัน์นํ พุท์ธํ วัน์ทาม โคตมํ.

ยตฺถ โอคจฺฉติ สุริโย อาทิจฺโจ มณฺฑลี มหา,
ยสฺส โอคจฺฉมานสฺส ทิวโสปิ นิรุชฺฌติ.
ยสฺส โอคเต สุริเย "สํวรีติ ปวุจฺจติ.
รหโทปิ ตตฺถ คมฺภีโร สมุทฺโท สริโตทโก,
เอวนฺตํ ตตฺถ ชานนฺติ "สมุทฺโท สริโตทโก.

อิโต สา ปจฺฉิมา ทิสา อิติ นํ อาจิกฺขตี ชโน,
ยํ ทิสํ อภิปาเลติ มหาราชา ยสสฺสิโส.
นาคานํ อาธิปติ "วิรูปกฺโข อิติ นามโส,
รมตี นจฺจคีเตหิ นาเคหิ ปุรกฺขโต.
ปุตฺตาปิ ตสฺส พหโว "เอกนามาติ เม สุตํ.
อสีติ ทส เอโก จ อินฺทนามา มหพฺพลา,
เต จาปิ พุทฺธํ ทิสฺวาน พุทฺธํ อาทิจฺจพนฺธุนํ.
ทูรโตว นมสฺสนฺติ มหนฺตํ วีตสารทํ.
"นโม เต ปุริสาชญฺญ นโม เต ปุริสุตฺตม,
กุสเลน สเมกฺขสิ อมนุสฺสาปิ ตํ วนฺทนฺติ.
สุตํ เนตํ อภิณฺหโส ตสฺมา เอวํ วเทมฺหเส,
ชินํ วนฺทถ โคตมํ ชินํ วนฺทาม โคตมํ,
วิชฺชาจรณสมฺปนฺนํ พุทฺธํ วนฺทาม โคตมํ.
เยน อุตฺตรกุรู รมฺมา มหาเนรุ สุทสฺสโน,
มนุสฺสา ตตฺถ ชายนฺติ อมมา อปริคฺคหา.

น เต พีชํ ปวปนฺติ นปิ นียนฺติ นงฺคลา,
อกฏฺฐปากิมํ สาลึ ปริภุญฺชนฺติ มานุสา.
อกณํ อถุสํ สุทฺธํ สุคนฺธํ ตณฺฑุลปฺผลํ,
ตุณฺฑิกิเร ปจิตฺวาน ตโต ภุญฺชนฺติ โภชนํ.
คาวึ เอกขุรํ กตฺวา อนุยนฺติ ทิโส ทิสํ,
ปสุํ เอกขุรํ กตฺวา อนุยนฺติ ทิโส ทิสํ.
อิตฺถึ วาหนํ กตฺวา อนุยนฺติ ทิโส ทิสํ,
ปุริสํ วาหนํ กตฺวา อนุยนฺติ ทิโส ทิสํ.
กุมารึ วาหนํ กตฺวา อนุยนฺติ ทิโส ทิสํ,
กุมารํ วาหนํ กตฺวา อนุยนฺติ ทิโส ทิสํ.
เต ยาเน อภิรูหิตฺวา สพฺพา ทิสา อนุปริยนฺติ,
ปจารา ตสฺส ราชิโน.

หตฺถียานํ อสฺสยานํ ทิพฺพํ ยานํ อุปฏฺฐิตํ,
ปาสาทา สิวิกา เจว มหาราชสฺส ยสสฺสิโน.
ตสฺส จ นครา อหุ อนฺตลิกฺเข สุมาปิตา,
อาฏานาฏา กุสินาฏา ปรกุสินาฏา
นาฏปริยา ปรกุสิตนาฏา.
อุตฺตเรน กปีวนฺโต ชโนฆมปเรน จ,
นวนวติโย อมฺพรอมฺพรวติโย
อาฬกมนฺทา นาม ราชธานี. กุเวรสฺส โข ปน
มาริส มหาราชสฺส วิสาณา นาม ราชธานี.

ตัส์มา กุเวโร มหาราชา "เวส์สวโณติ ปวุจ์จติ.
ปัจ์เจสัน์โต ปกาเสน์ติ ตโตลา ตัต์ตลา ตโตตลา.
โอชสี เตชสี ตโตชสี สุโร ราชา อริฏ์โฐ เนมิ.
รหโทปิ ตัต์ถ ธรณี นาม ยโต เมฆา ปวัส์สัน์ติ
[illegible] บตายัน์ติ

สภาปิ ตัต์ถ สาลวตี นาม ยัต์ถ ยัก์ขา ปยิรุปาสัน์ติ.
ตัต์ถ นิจ์จผลา รุก์ขา นานาทิชคณา ยุตา,
มยูรโกญ์จาภิรุทา โกกิลาภิหิ วัค์คุภิ.
ชีวัญ์ชีวกสัท์เทต์ถ อโถ โอฏ์ฐวจิต์ตกา,
กุก์กุฏกา กุฬีรกา วเน โปก์ขรสาตกา.
สุกสาลิกสัท์เทต์ถ ทัณ์ฑมาณวกานิ จ,
โสภติ สัพ์พกาลํ สา กุเวรนฬินี สทา.

อิโต สา อุต์ตรา ทิสา อิติ นํ อาจิก์ขตี ชโน,
ยํ ทิสํ อภิปาเลติ มหาราชา ยสัส์สิโส.
ยัก์ขานํ อาธิปติ "กุเวโร อิติ นามโส,
รมตี นัจ์จคีเตหิ ยัก์เขหิ ปุรัก์ขโต.
ปุต์ตาปิ ตัส์ส พหโว "เอกนามาติ เม สุตํ,
อสีติ ทส เอโก จ อินท์นามา มหัพ์พลา.
เต จาปิ พุท์ธํ ทิส์วาน พุท์ธํ อาทิจ์จพัน์ธุนํ,
ทูรโตว นมัส์สัน์ติ มหัน์ตํ วีตสารทํ.

"นโม เต ปุริสาชัญ์ญ นโม เต ปุริสุต์ตม,
กุสเลน สเมก์ขสิ อมนุส์สาปิ ตํ วัน์ทัน์ติ.
สุตํ เนตํ อภิณ์หโส ตัส์มา เอวํ วเทม์หเส,
ชินํ วัน์ทถ โคตมํ ชินํ วัน์ทาม โคตมํ,
วิช์ชาจรณสัม์ปัน์นํ พุท์ธํ วัน์ทาม โคตมัน์ติ.

อยํ โข สา มาริส อาฏานาฏิยา รัก์ขา ภิก์ขูนํ ภิก์ขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ คุต์ติยา รัก์ขาย อวิหึสาย ผาสุวิหารายาติ. ยัส์ส กัส์สจิ มาริส ภิก์ขุส์ส วา ภิก์ขุนิยา วา อุปาสกัส์ส วา อุปาสิกาย วา อยํ อาฏานาฏิยา รัก์ขา สุคหิตา ภวิส์สติ สมัต์ตา ปริยาปุตา: ตัญ์เจ อมนุส์โส ยัก์โข วา ยัก์ขินี วา ยัก์ขโปตโก วา ยัก์ขโปติกา วา ยัก์ขมหามัต์โต วา ยัก์ขปาริสัช์โช วา ยัก์ขปจาโร วา, คัน์ธัพ์โพ วา คัน์ธัพ์พี วา คัน์ธัพ์พโปตโก วา คัน์ธัพ์พโปติกา วา คัน์ธัพ์พมหามัต์โต วา คัน์ธัพ์พปาริสัช์โช วา คัน์ธัพ์พปจาโร วา, กุม์ภัณ์โฑ วา กุม์ภัณ์ฑี วา กุม์ภัณ์ฑโปตโก วา กุม์ภัณ์ฑโปติกา วา กุม์ภัณ์ฑมหามัต์โต วา กุม์ภัณ์ฑปาริสัช์โช วา กุม์ภัณ์ฑปจาโร วา, นาโค วา นาคินี วา นาคโปตโก วา นาคโปติกา วา นาคมหามัต์โต วา นาคปาริสัช์โช วา นาคปจาโร วา; ปทุฏ์ฐจิต์โต ภิก์ขุํ วา ภิก์ขุนึ วา อุปาสกํ วา อุปาสิกํ วา คัจ์ฉัน์ตํ วา อนุคัจ์เฉย์ย ฐิตํ วา อุปติฏ์เฐย์ย นิสิน์นํ วา อุปนิสีเทย์ย นิปัน์นํ วา อุปนิปัช์เชย์ย. น เม โส มาริส อมนุส์โส

ลเภย์ย, คาเมสุ วา นิคเมสุ วา สัก์การํ วา ครุการํ วา. น เม โส
มาริส อมนุส์โส ลเภย์ย, อาฬกมัน์ทาย นาม ราชธานิยา วัต์ถุํ
วา วาสํ วา. น เม โส มาริส อมนุส์โส ลเภย์ย, ยัก์ขานํ
สมิตึ คัน์ตุํ. อปิส์สุ นํ มาริส อมนุส์สา อนาวัย์หัม์ปิ กเรย์ยุํ
อวิวัย์หํ. อปิส์สุ นํ มาริส อมนุส์สา อัต์ตาหิ ปริปุณ์ณาหิ ปริภาสาหิ
ปริภาเสย์ยุํ. อปิส์สุ นํ มาริส อมนุส์สา ริต์ตัม์ปิ ปัต์ตํ สีเส
นิก์กุช์เชย์ยุํ. อปิส์สุ นํ มาริส อมนุส์สา สัต์ตธาปิส์ส มุท์ธํ
ผาเลย์ยุํ, สัน์ติ หิ มาริส อมนุส์สา จัณ์ฑา รุท์ธา รภสา,
เต เนว มหาราชานํ อาทิยัน์ติ, น มหาราชานํ ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ;
น มหาราชานํ ปุริสกานํ ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ. เต โข เต มาริส
อมนุส์สา มหาราชานํ อวรุท์ธา นาม วุจ์จัน์ติ. เสย์ยถาปิ มาริส
รัญ์โญ มาคธัส์ส วิชิเต มหาโจรา, เต เนว รัญ์โญ มาคธัส์ส อาทิยัน์ติ,
น รัญ์โญ มาคธัส์ส ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ, น รัญ์โญ มาคธัส์ส ปุริสกานํ
ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ; เต โข เต มาริส มหาโจรา รัญ์โญ มาคธัส์ส
อวรุท์ธา นาม วุจ์จัน์ติ. เอวเมว โข มาริส สัน์ติ หิ อมนุส์สา
จัณ์ฑา รุท์ธา รภสา, เต เนว มหาราชานํ อาทิยัน์ติ, น มหาราชานํ
ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ, น มหาราชานํ ปุริสกานํ ปุริสกานํ อาทิยัน์ติ,
เต โข เต มาริส อมนุส์สา มหาราชานํ อวรุท์ธา นาม วุจ์จัน์ติ.
โย หิ โกจิ มาริส อมนุส์โส ยัก์โข วา ยัก์ขินี วา ยัก์ขโปตโก

วา ยกฺขโปติกา วา ยกฺขมหามตฺโต วา ยกฺขปาริสชฺโช วา ยกฺขปาจาโร วา, คนฺธพฺโพ วา คนฺธพฺพี วา คนฺธพฺพโปตโก วา คนฺธพฺพโปติกา วา คนฺธพฺพมหามตฺโต วา คนฺธพฺพปาริสชฺโช วา คนฺธพฺพปาจาโร วา, กุมฺภณฺโฑ วา กุมฺภณฺฑี วา กุมฺภณฺฑโปตโก วา กุมฺภณฺฑโปติกา วา กุมฺภณฺฑมหามตฺโต วา กุมฺภณฺฑปาริสชฺโช วา กุมฺภณฺฑปาจาโร วา, นาโค วา นาคินี วา นาคโปตโก วา นาคโปติกา วา นาคมหามตฺโต วา นาคปาริสชฺโช วา นาคปาจาโร วา; ปทุฏฺฐจิตฺโต ภิกฺขุํ วา ภิกฺขุนึ วา อุปาสกํ วา อุปาสิกํ วา คจฺฉนฺตํ วา อนุคจฺเฉยฺย ฐิตํ วา อุปติฏฺเฐยฺย นิสินฺนํ วา อุปนิสีเทยฺย นิปนฺนํ วา อุปนิปชฺเชยฺย. อิเมสํ ยกฺขานํ มหายกฺขานํ เสนาปตีนํ มหาเสนาปตีนํ อุชฺฌาเปตพฺพํ วิกฺกนฺทิตพฺพํ วิรวิตพฺพํ "อยํ ยกฺโข คณฺหาติ, อยํ ยกฺโข อาวิสติ, อยํ ยกฺโข เหเฐติ, อยํ ยกฺโข วิเหเฐติ, อยํ ยกฺโข หึสติ, อยํ ยกฺโข วิหึสติ, อยํ ยกฺโข น มุญฺจตีติ.

กตเมสํ ยกฺขานํ มหายกฺขานํ เสนาปตีนํ มหาเสนาปตีนํ.

อินฺโท โสโม วรุโณ จ ภารทฺวาโช ปชาปติ,
จนฺทโน กามเสฏฺโฐ จ กินฺนุ ฆณฺฑุ นิฆณฺฑุ จ.
ปนาโท โอปมญฺโญ จ เทวสูโต จ มาตลิ,
จิตฺตเสโน จ คนฺธพฺโพ นโฬราชา ชเนสโภ.
สาตาคิโร เหมวโต ปุณฺณโก กรติโย คุโฬ;

สิวโก มุจ์จลิน์โท จ   เวส์สามิต์โต ยุคัน์ธโร.
โคปาโล สุป์ปเคโธ จ   หิริเนต์ติ จ มัน์ทิโย,
ปัญ์จาลจัน์โท อาฬวโก   ปชุณ์โณ สุมโน สุมุโข ทธิมุโข,
มณิมาณิจโร ทีโฆ   อโถ เสริสโก สห.

อิเมสํ ยัก์ขานํ มหายัก์ขานํ เสนาปตีนํ มหาเสนาปตีนํ อุช์ฌาเปตัพ์พํ วิกัน์ทิตัพ์พํ วิรวิตัพ์พํ "อยํ ยัก์โข คัณ์หาติ, อยํ ยัก์โข อาวิสติ, อยํ ยัก์โข เหเฐติ, อยํ ยัก์โข วิเหเฐติ, อยํ ยัก์โข หึสติ, อยํ ยัก์โข วิหึสติ, อยํ ยัก์โข น มุญ์จตีติ.

อยํ โข สา มาริส อาฏานาฏิยา รัก์ขา ภิก์ขูนํ ภิก์ขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ คุต์ติยา รัก์ขาย อวิหึสาย ผาสุวิหารายาติ. หัน์ท จ ทานิ มยํ มาริส คัจ์ฉาม พหุกิจ์จา มยํ พหุกรณียาติ. ยัส์สทานิ ตุเม์ห มหาราชาโน กาลํ มัญ์ญถาติ.

อถ โข จัต์ตาโร มหาราชา อุฏ์ฐายาสนา ภควัน์ตํ อภิวาเทต์วา ปทัก์ขิณํ กัต์วา ตัต์เถวัน์ตรธายึสุ. เตปิ โข ยัก์ขา อุฏ์ฐายาสนา อัป์เปกัจ์เจ ภควัน์ตํ อภิวาเทต์วา ปทัก์ขิณํ กัต์วา ตัต์เถวัน์ตรธายึสุ. อัป์เปกัจ์เจ ภควตา สัท์ธึ สัม์โมทึสุ; สัม์โมทนียํ กถํ สาราณียํ วีติสาเรต์วา ตัต์เถวัน์ตรธายึสุ. อัป์เปกัจ์เจ เยน ภควา เตนัญ์ชลิม์ปณาเมต์วา ตัต์เถวัน์ตรธายึสุ. อัป์เปกัจ์เจ นามโคต์ตํ สาเวต์วา ตัต์เถวัน์ตรธายึสุ. อัป์เปกัจ์เจ ตุณ์หีภูตา ตัต์เถวัน์ตรธายึสุ.

อถ โข ภควา ตัส์สา รัต์ติยา อัจ์จเยน ภิก์ขู อามัน์เตสิ

"อิมํ ภิกฺขเว รัตฺตึ จัตฺตาโร มหาราชา มหติยา จ ยักฺขเสนาย มหติยา จ คันฺธัพฺพเสนาย มหติยา จ กุมฺภัณฺฑเสนาย มหติยา จ นาคเสนาย จตุทฺทิสํ รักฺขํ ฐเปตฺวา จตุทฺทิสํ คุมฺพํ ฐเปตฺวา จตุทฺทิสํ โอวรณํ ฐเปตฺวา อภิกฺกันฺตาย รัตฺติยา อภิกฺกันฺตวัณฺณา เกวลกัปฺปํ คิชฺฌกูฏํ โอภาเสตฺวา เยน มยฺหํ เตนุปสงฺกมึสุ; อุปสงฺกมิตฺวา มํ อภิวาเทตฺวา เอกมันฺตํ นิสีทึสุ. เตปิ โข ภิกฺขเว ยักฺขา อัปฺเปกัจฺเจ มํ อภิวาเทตฺวา เอกมันฺตํ นิสีทึสุ อัปฺเปกัจฺเจ มยา สทฺธึ สัมฺโมทึสุ; สัมฺโมทนียํ กถํ สาราณียํ วีติสาเรตฺวา เอกมันฺตํ นิสีทึสุ อัปฺเปกัจฺเจ เยน มยฺหํ เตนัญฺชลิมฺปณาเมตฺวา เอกมันฺตํ นิสีทึสุ อัปฺเปกัจฺเจ นามโคตฺตํ สาเวตฺวา เอกมันฺตํ นิสีทึสุ อัปฺเปกัจฺเจ ตุณฺหีภูตา เอกมันฺตํ นิสีทึสุ. เอกมันฺตํ นิสินฺโน โข ภิกฺขเว เวสฺสวโณ มหาราชา มํ เอตทโวจ "สันฺติ หิ ภันฺเต อุฬารา ยักฺขา ภควโต อัปฺปสันฺนา, สันฺติ หิ ภันฺเต อุฬารา ยักฺขา ภควโต ปสันฺนา. สันฺติ หิ ภันฺเต มัชฺฌิมา ยักฺขา ภควโต อัปฺปสันฺนา, สันฺติ หิ ภันฺเต มัชฺฌิมา ยักฺขา ภควโต ปสันฺนา. สันฺติ หิ ภันฺเต นีจา ยักฺขา ภควโต อัปฺปสันฺนา, สันฺติ หิ ภันฺเต นีจา ยักฺขา ภควโต ปสันฺนา. เยภุยฺเยน โข ปน ภันฺเต ยักฺขา อัปฺปสันฺนา เยว ภควโต. ตํ กิสฺส เหตุ? ภควา หิ ภันฺเต ปาณาติปาตา เวรมณิยา ธัมฺมํ เทเสติ, อทินฺนาทานา เวรมณิยา ธัมฺมํ เทเสติ, กาเมสุ มิจฺฉาจารา เวรมณิยา ธัมฺมํ เทเสติ, มุสาวาทา เวรมณิยา

ธัมมํ เทเสติ. สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณิยา ธัมมํ เทเสติ. เยภุย์เยน โข ปน ภันเต ยักขา อัปปฏิวิรตา เยว ปาณาติปาตา อัปปฏิวิรตา อทินนาทานา อัปปฏิวิรตา กาเมสุ มิจฉาจารา อัปปฏิวิรตา มุสาวาทา อัปปฏิวิรตา สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา, เตสันตํ โหติ อัปปิยํ อมนาปํ. สันติ หิ ภันเต ภควโต สาวกา อรัญญวนปัตถานิ ปันตานิ เสนาสนานิ ปฏิเสวันติ อัปปสัททานิ อัปปนิคโฆสานิ วิชนวาตานิ มนุสสราหเสยยกานิ ปฏิสัลลานสารุปปานิ. ตัตถ สันติ อุฬารา ยักขา นิวาสิโน. เย อิมัสมึ ภควโต ปาวจเน อัปปสันนา. เตสํ ปสาทาย อุคคัณหาตุ ภันเต ภควา อาฏานาฏิยํ รักขํ ภิกขูนํ ภิกขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ คุตติยา รักขาย อวิหิงสาย ผาสุวิหารายาติ. อธิวาเสสิ โข ภควา ตุณหีภาเวน. อถ โข ภิกขเว เวสสวโณ มหาราชา ภควโต อธิวาสนํ วิทิตวา ตายํ เวลายํ อิมํ อาฏานาฏิยํ รักขํ อภาสิ

วิปัสสิสส นมัตถุ จักขุมันตัสส สิรีมโต,
สิขิสสปิ นมัตถุ สัพพภูตานุกัมปิโน.

ฯ เป ฯ (โส เยว ปริโม เปยยาโล วิตถาเรตัพโพ). อยํ โข สา มาริส อาฏานาฏิยา รักขา ภิกขูนํ ภิกขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ คุตติยา รักขาย อวิหิงสาย ผาสุวิหารายาติ. หันททานิ มยํ มาริส คัจฉาม, พหุกิจจา มยํ พหุกรณียาติ. ยัสสทานิ ตุมเห มหาราชาโน กาลํ มัญญถาติ. อถ โข ภิกขเว จัตตาโร มหาราชา อุฏฐายาสนา

มํ อภิวาเทต๎วา ปทัก๎ขิณํ กัต๎วา ตัต๎เถวัน๎ตรธายึสุ. เตปิ โข ภิก๎ขเว ยัก๎ขา วุฏ๎ฐายาสนา อัป๎เปกัจ๎เจ มํ อภิวาเทต๎วา ปทัก๎ขิณํ กัต๎วา ตัต๎เถวัน๎ตรธายึสุ; อัป๎เปกัจ๎เจ มยา สัท๎ธึ สัม๎โมทึสุ; สัม๎โมทนียํ กถํ สาราณียํ วีติสาเรต๎วา ตัต๎เถวัน๎ตรธายึสุ; อัป๎เปกัจ๎เจ เยนาหํ เตนัญ๎ชลิม๎ปณาเมต๎วา ตัต๎เถวัน๎ตรธายึสุ; อัป๎เปกัจ๎เจ นามโคต๎ตํ สาเวต๎วา ตัต๎เถวัน๎ตรธายึสุ; อัป๎เปกัจ๎เจ ตุณ๎หีภูตา ตัต๎เถวัน๎ตรธายึสุ. อุค๎คัณ๎หาถ ภิก๎ขเว อาฏานาฏิยํ รัก๎ขํ, ปริยาปุณาถ ภิก๎ขเว อาฏานาฏิยํ รัก๎ขํ, ธาเรถ ภิก๎ขเว อาฏานาฏิยํ รัก๎ขํ, อัต๎ถสัญ๎หิตายํ ภิก๎ขเว อาฏานาฏิยา รัก๎ขา ภิก๎ขูนํ ภิก๎ขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ คุต๎ติยา รัก๎ขาย อวิหึสาย ผาสุวิหารายาติ. อิทมโวจ ภควา. อัต๎ตมนา เต ภิก๎ขู ภควโต ภาสิตํ อภินัน๎ทุน๎ติ

อาฏานาฏิยสุต๎ตํ นวมํ สมัต๎ตํ.

สังคีติสุตตํ ทสมํ.

เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา มลฺเลสุ จาริกญฺจรมาโน มหตา ภิกฺขุสํเฆน สทฺธึ ปญฺจมตฺเตหิ ภิกฺขุสเตหิ เยน ปาวา นาม มลฺลานํ นครํ ตทวสริ. ตตฺร สุทํ ภควา ปาวายํ วิหรติ จุนฺทสฺส กมฺมารปุตฺตสฺส อมฺพวเน.

เตน โข ปน สมเยน ปาเวยฺยกานํ มลฺลานํ อุพฺภตกํ นาม นวํ สณฺฐาคารํ อจิรการิตํ โหติ อนชฺฌาวุตฺถํ สมเณน วา พฺราหฺมเณน วา เกนจิ วา มนุสฺสภูเตน. อสฺโสสุํ โข ปาเวยฺยกา มลฺลา "ภควา กิร มลฺเลสุ จาริกญฺจรมาโน มหตา ภิกฺขุสํเฆน สทฺธึ ปญฺจมตฺเตหิ ภิกฺขุสเตหิ ปาวํ อนุปฺปตฺโต ปาวายํ วิหรติ จุนฺทสฺส กมฺมารปุตฺตสฺส อมฺพวเนติ. อถ โข ปาเวยฺยกา มลฺลา เยน ภควา เตนุปสงฺกมึสุ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ. เอกมนฺตํ นิสินฺนา โข ปาเวยฺยกา มลฺลา ภควนฺตํ เอตทโวจุํ "อิธ ภนฺเต ปาเวยฺยกานํ มลฺลานํ อุพฺภตกนฺนาม นวํ สณฺฐาคารํ อจิรการิตํ โหติ อนชฺฌาวุตฺถํ สมเณน วา พฺราหฺมเณน วา เกนจิ วา มนุสฺสภูเตน, ตญฺจ โข ภนฺเต ภควา ปฐมํ ปริภุญฺชตุ, ภควตา ปฐมํ ปริภุตฺตํ ปจฺฉา ปาเวยฺยกา มลฺลา ปริภุญฺชิสฺสนฺติ, ตทสฺส ปาเวยฺยกานํ มลฺลานํ ทีฆรตฺตํ หิตาย สุขายาติ. อธิวาเสสิ โข ภควา ตุณฺหีภาเวน. อถ โข ปาเวยฺยกา มลฺลา ภควโต

อธิวาสนํ วิทิต์วา อุฏ์ฐายาสนา ภควัน์ตํ อภิวาเทต์วา ปทัก์ขิณํ กัต์วา เยน สัณ์ธาคารํ เตนุปสังกมิํสุ; อุปสังกมิต์วา สัพ์พสัน์ถริํ สัณ์ธาคารํ สัน์ถริต์วา อาสนานิ ปัญ์ญาเปต์วา อุทกมณิกํ ปติฏ์ฐาเปต์วา เตลปทีปํ อาโรเปต์วา เยน ภควา เตนุปสังกมิํสุ; อุปสังกมิต์วา ภควัน์ตํ อภิวาเทต์วา เอกมัน์ตํ อัฏ์ฐํสุ. เอกมัน์ตํ ฐิตา โข เต ปาเวย์ยกา มัล์ลา ภควัน์ตํ เอตทโวจุํ "สัพ์พสัน์ถริสัน์ถตํ ภัน์เต สัณ์ธาคารํ, อาสนานิ ปัญ์ญัต์ตานิ, อุทกมณิโก ปติฏ์ฐาปิโต, เตลปทีโป อาโรปิโต. ยัส์สทานิ ภัน์เต ภควา กาลํ มัญ์ญตีติ.

อถ โข ภควา นิวาเสต์วา ปัต์ตจีวรมาทาย สัท์ธิํ ภิก์ขุสํเฆน เยน สัณ์ธาคารํ เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา ปาเท ปัก์ขาเลต์วา สัณ์ธาคารํ ปวิสิต์วา มัช์ฌิมํ ถัม์ภํ นิส์สาย ปุรัต์ถาภิมุโข นิสีทิ. ภิก์ขุสํโฆปิ โข ปาเท ปัก์ขาเลต์วา สัณ์ธาคารํ ปวิสิต์วา ปัจ์ฉิมํ ภิต์ติํ นิส์สาย ปุรัต์ถาภิมุโข นิสีทิ ภควัน์ตํ เยว ปุรัก์ขัต์วา. ปาเวย์ยกาปิ โข มัล์ลา ปาเท ปัก์ขาเลต์วา สัณ์ธาคารํ ปวิสิต์วา ปุรัต์ถิมํ ภิต์ติํ นิส์สาย ปัจ์ฉิมาภิมุขา นิสีทิํสุ ภควัน์ตํ เยว ปุรัก์ขัต์วา. อถ โข ภควา ปาเวย์ยเก มัล์เล พหุเทว รัต์ติํ ธัม์มิยา กถาย สัน์ทัส์เสต์วา สมาทเปต์วา สมุต์เตเชต์วา สัม์ปหํเสต์วา อุย์โยเชสิ "อภิก์กัน์โต โข วาเสฏ์ฐา รัต์ติ, ยัส์สทานิ กาลํ มัญ์ญถาติ. "เอวํ ภัน์เตติ โข ปาเวย์ยกา มัล์ลา ภควโต ปฏิส์สุต์วา อุฏ์ฐายาสนา ภควัน์ตํ อภิวาเทต์วา ปทัก์ขิณํ กัต์วา ปักกมิํสุ.

อถ โข ภควา อจิรปกฺกนฺเตสุ ปาเวยฺยเกสุ มลฺเลสุ ตุณฺหีภูตํ ภิกฺขุสํฆํ อนุวิโลเกตฺวา อายสฺมนฺตํ สาริปุตฺตํ อามนฺเตสิ "วิคตถีนมิทฺโธ โข สาริปุตฺต ภิกฺขุสํโฆ ปฏิภาตุ สาริปุตฺต ภิกฺขูนํ ธมฺมิยา กถา, ปิฏฺฐิ เม อาคิลายติ; ตมหํ อายเมยฺยามีติ. "เอวํ ภนฺเตติ โข อายสฺมา สาริปุตฺโต ภควโต ปจฺจสฺโสสิ. อถ โข ภควา จตุคฺคุณํ สงฺฆาฏึ ปญฺญาเปตฺวา ทกฺขิเณน ปสฺเสน สีหเสยฺยํ กปฺเปสิ ปาเทน ปาทํ อจฺจาธาย สโต สมฺปชาโน อุฏฺฐานสญฺญํ มนสิกริตฺวา.

เตน โข ปน สมเยน นิคณฺโฐ นาฏปุตฺโต ปาวายํ อธุนากาลกโต โหติ. ตสฺส กาลกิริยาย ภินฺนา นิคณฺฐา เทฺวฬฺหกชาตา ภณฺฑนชาตา กลหชาตา วิวาทาปนฺนา อญฺญมญฺญํ มุขสตฺตีหิ วิตุทนฺตา วิจรนฺติ "น ตฺวํ อิมํ ธมฺมวินยํ อาชานาสิ, กึ ตฺวํ อิมํ ธมฺมวินยํ อาชานิสฺสสิ, มิจฺฉา ปฏิปนฺโน ตฺวมสิ, อหมสฺมิ สมฺมาปฏิปนฺโน, สหิตํ เม อสหิตนฺเต, ปุเร วจนียํ ปจฺฉา อวจ, ปจฺฉา วจนียํ ปุเร อวจ, อธิจิณฺณนฺเต วิปราวตฺตํ, อาโรปิโต เต วาโท, นิคฺคหิโต ตฺวมสิ, ปรวาทปโมกฺขาย นิพฺเพเฐหิ วา, สเจ ปโหสีติ. วโธ เยเวโก มญฺเญ นิคณฺเฐสุ นาฏปุตฺติเยสุ อนุวตฺตติ. เยปิ นิคณฺฐสฺส นาฏปุตฺตสฺส สาวกา คิหี โอทาตวสนา, เตปิ นิคณฺเฐสุ นาฏปุตฺติเยสุ นิพฺพินฺนรูปา วิรตฺตรูปา ปฏิวานรูปา,

ยถา ตํ ทุรัก์ขาเต ธัม์มวินเย ทุป์ปเวทิเต อนิย์ยานิเก อนุปสมสํวัต์ตนิเก อสัม์มาสัม์พุท์ธัป์ปเวทิเต ภิน์นถูเป อัป์ปฏิสรเณ. อถ โข อายัส์มา สารีปุต์โต ภิก์ขู อามัน์เตสิ "นิคัณ์โฐ อาวุโส นาฏปุต์โต ปาวายํ อธุนา กาลกโต, ตัส์ส กาลกิริยาย ภิน์นา นิคัณ์ฐา เท์วธิกชาตา ฯ เป ฯ ภิน์นถูเป อัป์ปฏิสรเณ. เอวัญ์เหตํ อาวุโส โหติ ทุรัก์ขาเต ธัม์มวินเย ทุป์ปเวทิเต อนิย์ยานิเก อนุปสมสํวัต์ตนิเก อสัม์มาสัม์พุท์ธัป์ปเวทิเต. อยํ โข ปนาวุโส อัม์หากํ ภควตา ธัม์โม ส์วาก์ขาโต สุป์ปเวทิโต นิย์ยานิโก อุปสมสํวัต์ตนิโก สัม์มาสัม์พุท์ธัป์ปเวทิโต, ตัต์ถ สัพ์เพเหว สังคายิตัพ์พํ น วิวทิตัพ์พํ ยถยิทํ พ์รห์มจริยํ อัท์ธนิยํ อัส์ส จิรัฏ์ฐิติกํ, ตทัส์ส พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลกานุกัม์ปาย อัต์ถาย หิตาย สุขาย เทวมนุส์สานํ. กตโม จาวุโส อัม์หากํ ภควตา ธัม์โม ส์วาก์ขาโต สุป์ปเวทิโต นิย์ยานิโก อุปสมสํวัต์ตนิโก สัม์มาสัม์พุท์ธัป์ปเวทิโต, ตัต์ถ สัพ์เพเหว สังคายิตัพ์พํ น วิวทิตัพ์พํ. ยถยิทํ พ์รห์มจริยํ อัท์ธนิยํ อัส์ส จิรัฏ์ฐิติกํ, ตทัส์ส พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลกานุกัม์ปาย อัต์ถาย หิตาย สุขาย เทวมนุส์สานํ? อัต์ถิ โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน เอโก ธัม์โม สัม์มทัก์ขาโต. ตัต์ถ สัพ์เพเหว สังคายิตัพ์พํ น วิวทิตัพ์พํ, ยถยิทํ พ์รห์มจริยํ อัท์ธนิยํ อัส์ส จิรัฏ์ฐิติกํ, ตทัส์ส พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลกานุกัม์ปาย อัต์ถาย หิตาย สุขาย เทวมนุส์สานํ. กตโม เอโก

ธัม์โม? สัพ์เพ สัต์ตา อาหารัฏ์ฐิติกา, สัพ์เพ สัต์ตา สังขารัฏ์ฐิติกา. อยํ โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน เอโก ธัม์โม สัม์มทัก์ขาโต, ตัต์ถ สัพ์เพเหว สังคายิตัพ์พํ น วิวทิตัพ์พํ, ยถยิทํ พ์รห์มจริยํ อัท์ธนิยํ อัส์ส จิรัฏ์ฐิติกํ, ตทัส์ส พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลกานุกัม์ปาย อัต์ถาย หิตาย สุขาย เทวมนุส์สานํ.

อัต์ถิ โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน เท์ว ธัม์มา สัม์มทัก์ขาตา, ตัต์ถ สัพ์เพเหว สังคายิตัพ์พํ ฯ เป ฯ อัต์ถาย หิตาย สุขาย เทวมนุส์สานํ. กตเม เท์ว ธัม์มา? นามัญ์จ รูปัญ์จ. อวิช์ชา จ ภวตัณ์หา จ. ภวทิฏ์ฐิ จ วิภวทิฏ์ฐิ จ. อหิริกัญ์จ อโนต์ตัป์ปัญ์จ. หิริ จ โอต์ตัป์ปัญ์จ. โทวจัส์สตา จ ปาปมิต์ตตา จ. โสวจัส์สตา จ กัล์ยาณมิต์ตตา จ. อาปัต์ติกุสลตา จ อาปัต์ติวุฏ์ฐานกุสลตา จ. สมาปัต์ติกุสลตา จ สมาปัต์ติวุฏ์ฐานกุสลตา จ. ธาตุกุสลตา จ มนสิการกุสลตา จ. อายตนกุสลตา จ ปฏิจ์จสมุป์ปาทกุสลตา จ. ฐานกุสลตา จ อัฏ์ฐานกุสลตา จ. อาช์ชวัญ์จ มัท์ทวัญ์จ. ขัน์ติ จ โสรัจ์จัญ์จ. สาขัล์ยัญ์จ ปฏิสัน์ถาโร จ. อวิหึสา จ โสเจย์ยัญ์จ. มุฏ์ฐัส์สัจ์จัญ์จ อสัม์ปชัญ์ญัญ์จ. สติ จ สัม์ปชัญ์ญัญ์จ. อินท์ริเยสุ อคุต์ตท์วารตา จ โภชเน อมัต์ตัญ์ญุตา จ. อินท์ริเยสุ คุต์ตท์วารตา จ โภชเน มัต์ตัญ์ญุตา จ. ปฏิสังขานพลัญ์จ ภาวนาพลัญ์จ. สติพลัญ์จ สมาธิพลัญ์จ.

สมโถ จ วิบั๎ส์สนา จ สมถนิมิต์ตัญ์จ บั๎ค์คหนิมิต์ตัญ์จ. บั๎ค์คโห จ อวิก์เขโบ๎ จ. สีลวิบั๎ต์ติ จ ทิฎ์ฐิวิบั๎ต์ติ จ. สีลสัม์ปทา จ ทิฎ์ฐิสัม์ปทา จ. สีลวิสุท์ธิ จ ทิฎ์ฐิวิสุท์ธิ จ. ทิฎ์ฐิวิสุท์ธิ โข ปน ยถา ทิฎ์ฐิส์ส จ ปธานํ. สํเวโค จ สํเวชนีเยสุ ฐาเนสุ สํวิค์คัส์ส จ โยนิโส ปธานํ. อสัน์ตุฎ์ฐิตา จ กุสเลสุ ธัม์เมสุ อั๎บ์ปฎิวานิตา ปธานัส์มึ. วิช์ชา จ วิมุต์ติ จ. ขเย ญาณํ อนุบ๎์ปาเท ญาณํ. อิเม โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา บั๎ส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน เท๎ว ธัม์มา สัม์มทัก์ขาตา, ตัต์ถ สัพ์เพเหว สังคายิตัพ์พํ ฯ เป ฯ สุขาย เทวมนุส์สานัน์ติ.

อัต์ถิ โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา บั๎ส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน ตโย ธัม์มา สัม์มทัก์ขาตา, ตัต์ถ สัพ์เพเหว สังคายิตัพ์พํ ฯ เป ฯ อัต์ถาย หิตาย อสุขาย เทวมนุส์สานํ. กตเม ตโย ธัม์มา? ตีณิ อกุสลมูลานิ: โลโภ อกุสลมูลํ โทโส อกุสลมูลํ โมโห อกุสลมูลํ. ตีณิ กุสลมูลานิ: อโลโภ กุสลมูลํ อโทโส กุสลมูลํ อโมโห กุสลมูลํ. ตีณิ ทุจ์จริตานิ: กายทุจ์จริตํ วจีทุจ์จริตํ มโนทุจ์จริตํ. ตีณิ สุจริตานิ: กายสุจริตํ วจีสุจริตํ มโนสุจริตํ. ตโย อกุสลวิตัก์กา: กามวิตัก์โก พ๎ยาปาทวิตัก์โก วิหึสาวิตัก์โก. ตโย กุสลวิตัก์กา: เนก์ขัม์มวิตัก์โก อพ๎ยาปาทวิตัก์โก อวิหึสาวิตัก์โก. ตโย อกุสลสังกั๎บ์ปา: กามสังกั๎บ์โป พ๎ยาปาทสังกั๎บ์โป วิหึสาสังกั๎บ์โป. ตโย กุสลสังกั๎บ์ปา: เนก์ขัม์มสังกั๎บ์โป อพ๎ยาปาทสังกั๎บ์โป

อวิหึสาสังกัปโป. ติสฺโส อกุสลสัญฺญาะ กามสัญฺญา พฺยาปาทสัญฺญา วิหึสาสัญฺญา. ติสฺโส กุสลสัญฺญาะ เนกฺขัมฺมสัญฺญา อพฺยาปาทสัญฺญา อวิหึสาสัญฺญา. ติสฺโส อกุสลธาตุโยะ กามธาตุ พฺยาปาทธาตุ วิหึสาธาตุ. ติสฺโส กุสลธาตุโยะ เนกฺขัมฺมธาตุ อพฺยาปาทธาตุ อวิหึสาธาตุ. อปราปิ ติสฺโส ธาตุโยะ กามธาตุ รูปธาตุ อรูปธาตุ. อปราปิ ติสฺโส ธาตุโยะ รูปธาตุ อรูปธาตุ นิโรธธาตุ. อปราปิ ติสฺโส ธาตุโยะ หีนธาตุ มัชฺฌิมธาตุ ปณีตธาตุ. ติสฺโส ตัณฺหาะ กามตัณฺหา ภวตัณฺหา วิภวตัณฺหา. อปราปิ ติสฺโส ตัณฺหาะ กามตัณฺหา รูปตัณฺหา อรูปตัณฺหา. อปราปิ ติสฺโส ตัณฺหาะ รูปตัณฺหา อรูปตัณฺหา นิโรธตัณฺหา. ตีณิ สํโยชนานิะ สักฺกายทิฏฺฐิ วิจิกิจฺฉา สีลัพฺพตปรามาโส. ตโย อาสวาะ กามาสโว ภวาสโว อวิชฺชาสโว. ตโย ภวาะ กามภโว รูปภโว อรูปภโว. ติสฺโส เอสนาะ กาเมสนา ภเวสนา พฺรหฺมจริเยสนา. ติสฺโส วิธาะ "เสยฺโยหมัสฺมีติ วิธา "สทิโสหมัสฺมีติ วิธา "หีโนหมัสฺมีติ วิธา. ตโย อัทฺธาะ อตีโต อัทฺธา อนาคโต อัทฺธา ปัจฺจุปฺปันฺโน อัทฺธา. ตโย อันฺตาะ สักฺกาโย อันฺโต สักฺกายสมุทโย อันฺโต สักฺกายนิโรโธ อันฺโต. ติสฺโส เวทนาะ สุขา เวทนา ทุกฺขา เวทนา อทุกฺขมสุขา เวทนา. ติสฺโส ทุกฺขตาะ ทุกฺขทุกฺขตา สงฺขารทุกฺขตา วิปริณามทุกฺขตา. ตโย ราสีะ มิจฺฉัตฺตนิยโต ราสิ สัมฺมัตฺตนิยโต ราสิ อนิยโต ราสิ. ติสฺโส กงฺขาะ อตีตํ วา อัทฺธานํ อารัพฺภ กังขติ วิจิกิจฺฉติ นาธิมุจฺจติ น สัมฺปสีทติ, อนาคตํ วา อัทฺธานํ

อารัพ์ภ กังขติ วิจิกิจ์ฉติ นาธิมุจ์จติ น สัม์ปสีทติ, เอตรหิ วา ปัจ์จุปัน์นํ อัท์ธานํ อารัพ์ภ กังขติ วิจิกิจ์ฉติ นาธิมุจ์จติ น สัม์ปสีทติ. ตีณิ ตถาคตัส์ส อรัก์เขย์ยานิ: ปริสุท์ธกายสมาจาโร อาวุโส ตถาคโต, นัต์ถิ ตถาคตัส์ส กายทุจ์จริตํ, ยํ ตถาคโต รัก์เขย์ย "มา เม อิทํ ปโร อัญ์ญาสีติ. ปริสุท์ธวจีสมาจาโร อาวุโส ตถาคโต, นัต์ถิ ตถาคตัส์ส วจีทุจ์จริตํ, ยํ ตถาคโต รัก์เขย์ย "มา เม อิทํ ปโร อัญ์ญาสีติ. ปริสุท์ธมโนสมาจาโร อาวุโส ตถาคโต, นัต์ถิ ตถาคตัส์ส มโนทุจ์จริตํ, ยํ ตถาคโต รัก์เขย์ย "มา เม อิทํ ปโร อัญ์ญาสีติ. ตโย กิญ์จนา: ราโค กิญ์จนํ โทโส กิญ์จนํ โมโห กิญ์จนํ. ตโย อัค์คี: ราคัค์คิ โทสัค์คิ โมหัค์คิ. อปเรปิ ตโย อัค์คี: อาหุเนย์ยัค์คิ ทัก์ขิเณย์ยัค์คิ คหปตัค์คิ. ติวิเธน รูปสํคโห: สนิทัส์สนสัป์ปฏิฆรูปํ อนิทัส์สนสัป์ปฏิฆรูปํ อนิทัส์สนอัป์ปฏิฆรูปํ. ตโย สํขารา: ปุญ์ญาภิสํขาโร อปุญ์ญาภิสํขาโร อาเนญ์ชาภิสํขาโร. ตโย ปุค์คลา: เสก์โข ปุค์คโล อเสก์โข ปุค์คโล เนวเสก์โขนาเสก์โข ปุค์คโล. ตโย เถรา: ชาติเถโร ธัม์มเถโร สัม์มติเถโร. ตีณิ ปุญ์ญกิริยาวัต์ถูนิ: ทานมยํ ปุญ์ญกิริยาวัต์ถุ สีลมยํ ปุญ์ญกิริยาวัต์ถุ ภาวนามยํ ปุญ์ญกิริยาวัต์ถุ. ตีณิ โจทนาวัต์ถูนิ: ทิฏ์เฐน สุเตน ปริสํกาย. ติส์โส กามูปปัต์ติโย: สัน์ตาวุโส สัต์ตา ปัจ์จุปัฏ์ฐิตกามา, เต ปัจ์จุปัฏ์ฐิเตสุ กาเมสุ วสํ วัต์เตน์ติ เสย์ยถาปิ มนุส์สา เอกัจ์เจ จ เทวา เอกัจ์เจ จ

วินิปาติกา, อยํ ปฐมา กามูปปัต์ติ. สัน์ตาวุโส สัต์ตา นิม์มิตกามา, เต นิม์มินิต์วา นิม์มินิต์วา กาเมสุ วสํ วัต์เตน์ติ เสย์ยถาปิ เทวา นิม์มานรตี, อยํ ทุติยา กามูปปัต์ติ. สัน์ตาวุโส สัต์ตา ปรนิม์มิตกามา, เต ปรนิม์มิเตสุ กาเมสุ วสํ วัต์เตน์ติ เสย์ยถาปิ เทวา ปรนิม์มิตวสวัต์ตี, อยํ ตติยา กามูปปัต์ติ. ติส์โส สุขูปปัต์ติโยะ สัน์ตาวุโส สัต์ตา สุขํ อุป์ปาเทต์วา อุป์ปาเทต์วา สุขํ วิหรัน์ติ เสย์ยถาปิ เทวา พ์รห์มกายิกา, อยํ ปฐมา สุขูปปัต์ติ. สัน์ตาวุโส สัต์ตา สุเขน อภิสัน์นา ปริสัน์นา ปริปูรา ปริป์ผุฏา, เต กทาจิ กรหจิ อุทานํ อุทาเนน์ติ “อโห สุขํ อโห สุขัน์ติ, เสย์ยถาปิ เทวา อาภัส์สรา, อยํ ทุติยา สุขูปปัต์ติ. สัน์ตาวุโส สัต์ตา สุเขน อภิสัน์นา ปริสัน์นา ปริปูรา ปริป์ผุฏา, เต สัน์ตํเยว ตุสิตา จิต์ตสุขํ ปฏิเวเทน์ติ เสย์ยถาปิ เทวา สุภกิณ์หา, อยํ ตติยา สุขูปปัต์ติ. ติส์โส ปัญ์ญาะ เสก์ขา ปัญ์ญา อเสก์ขา ปัญ์ญา เนวเสก์ขานาเสก์ขา ปัญ์ญา. อปราปิ ติส์โส ปัญ์ญาะ จิน์ตามยา ปัญ์ญา สุตมยา ปัญ์ญา ภาวนามยา ปัญ์ญา. ตีณาวุธานิะ สุตาวุธํ ปวิเวกาวุธํ ปัญ์ญาวุธํ. ตีณิน์ท์ริยานิะ อนัญ์ญตัญ์ญัส์สามีติน์ท์ริยํ อัญ์ญิน์ท์ริยํ อัญ์ญาตาวิน์ท์ริยํ. ตีณิ จัก์ขูนิะ มํสจัก์ขุ ทิพ์พจัก์ขุ ปัญ์ญาจัก์ขุ. ติส์โส สิก์ขาะ อธิสีลสิก์ขา อธิจิต์ตสิก์ขา อธิปัญ์ญาสิก์ขา. ติส์โส ภาวนาะ กายภาวนา จิต์ตภาวนา ปัญ์ญาภาวนา. ตีณิ อนุต์ตริยานิะ ทัส์สนานุต์ตริยํ ปฏิปทานุต์ตริยํ วิมุต์ตานุต์ตริยํ. ตโย สมาธีะ สวิตัก์กวิจาโร

สมาธิ อวิตักกวิจารมัตโต สมาธิ อวิตักกวิจาโร สมาธิ. อปเรปิ ตโย สมาธี: สุญญโต สมาธิ อนิมิตโต สมาธิ อัปปณิหิโต สมาธิ. ตีณิ โสเจยยานิ: กายโสเจยยํ วจีโสเจยยํ มโนโสเจยยํ. ตีณิ โมเนยยานิ: กายโมเนยยํ วจีโมเนยยํ มโนโมเนยยํ. ตีณิ โกสัลลานิ: อายโกสัลลํ อปายโกสัลลํ อุปายโกสัลลํ. ตโย มทา: อาโรคยมโท โยพพนมโท ชาติมโท. ตีณาธิปเตยยานิ: อัตตาธิปเตยยํ โลกาธิปเตยยํ ธัมมาธิปเตยยํ. ตีณิ กถาวัตถูนิ: อตีตํ วา อัทธานํ อารัพภ กถํ กเถยย "เอวํ อโหสิ อตีตมัทธานันติ, อนาคตํ วา อัทธานํ กถํ กเถยย "เอวํ ภวิสสติ อนาคตมัทธานันติ, เอตรหิ วา ปัจจุปปันนํ อัทธานํ อารัพภ กถํ กเถยย "เอวํ เอตรหิ ปัจจุปปันนันติ. ติสโส วิชชา: ปุพเพนิวาสานุสสติญาณํ วิชชา สัตตานํ จุตูปปาเต ญาณํ วิชชา อาสวานํ ขเย ญาณํ วิชชา. ตโย วิหารา: ทิพโพ วิหาโร พรหมวิหาโร อริโย วิหาโร. ตีณิ ปาฏิหาริยานิ: อิทธิปาฏิหาริยํ อาเทสนาปาฏิหาริยํ อนุสาสนิปาฏิหาริยํ. อิเม โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปัสสตา อรหตา สัมมาสัมพุทเธน ตโย ธัมมา สัมมทักขาตา, ตัตถ สัพเพเหว สังคายิตัพพํ น วิวทิตัพพํ ฯ เป ฯ อัตถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสสานํ.

สังคีติยติกํ นิฏฐิตํ.

———

อตฺถิ โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน จตฺตาโร ธมฺมา สมฺมทกฺขาตา, ตตฺถ สพฺเพเหว สงฺคายิตพฺพํ ฯ เป ฯ อตฺถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานํ. กตเม จตฺตาโร? จตฺตาโร สติปฏฺฐานา: อิธาวุโส ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ; เวทนาสุ เวทนา. จิตฺเต จิตฺตา. ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ. อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ.

จตฺตาโร สมฺมปฺปธานา: อิธาวุโส ภิกฺขุ อนุปฺปนฺนานํ ปาปกานํ อกุสลานํ ธมฺมานํ อนุปฺปาทาย ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วิริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ; อุปฺปนฺนานํ ปาปกานํ อกุสลานํ ธมฺมานํ ปหานาย ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วิริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ; อนุปฺปนฺนานํ กุสลานํ ธมฺมานํ อุปฺปาทาย ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วิริยํ อารภติ. จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ; อุปฺปนฺนานํ กุสลานํ ธมฺมานํ ฐิติยา อสมฺโมสาย ภิยฺโยภาวาย เวปุลฺลาย ภาวนาย ปาริปูริยา ฉนฺทํ ชเนติ วายมติ วิริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ.

จตฺตาโร อิทฺธิปาทา: อิธาวุโส ภิกฺขุ ฉนฺทสมาธิปธานสงฺขารสมนฺนาคตํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ; วิริยสมาธิปธานสงฺขารสมนฺนาคตํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ; จิตฺตสมาธิปธานสงฺขารสมนฺนาคตํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ;

วีมํสาสมาธิปธานสํขารสมัน์นาคตํ อิท์ธิปาทํ ภาเวติ.

จัต์ตาริ ฌานานิ: อิธาวุโส ภิก์ขุ วิวิจ์เจว กาเมหิ วิวิจ์จ อกุสเลหิ ธัม์เมหิ สวิตัก์กํ สวิจารํ วิเวกชํ ปีติสุขํ ปฐมัช์ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; วิตัก์กวิจารานํ วูปสมา อัช์ฌัต์ตํ สัม์ปสาทนํ เจตโส เอโกทิภาวํ อวิตัก์กํ อวิจารํ สมาธิชํ ปีติสุขํ ทุติยัช์ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; ปีติยา จ วิราคา อุเปก์ขโก จ วิหรติ สโต จ สัม์ปชาโน, สุขัญ์จ กาเยน ปฏิสํเวเทติ, ยัน์ตํ อริยา อาจิก์ขัน์ติ “อุเปก์ขโก สติมา สุขวิหารี”ติ, ตติยัช์ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; สุขัส์ส จ ปหานา ทุก์ขัส์ส จ ปหานา ปุพ์เพว โสมนัส์สโทมนัส์สานํ อัต์ถังคมา อทุก์ขมสุขํ อุเปก์ขาสติปาริสุท์ธึ จตุต์ถัช์ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ.

จตัส์โส สมาธิภาวนา: อัต์ถาวุโส สมาธิภาวนา ภาวิตา พหุลีกตา ทิฏ์ฐธัม์มสุขวิหาราย สํวัต์ตติ. อัต์ถาวุโส สมาธิภาวนา ภาวิตา พหุลีกตา ญาณทัส์สนปฏิลาภาย สํวัต์ตติ. อัต์ถาวุโส สมาธิภาวนา ภาวิตา พหุลีกตา สติสัม์ปชัญ์ญาย สํวัต์ตติ. อัต์ถาวุโส สมาธิภาวนา ภาวิตา พหุลีกตา อาสวานํ ขยาย สํวัต์ตติ. กตมา จาวุโส สมาธิภาวนา ภาวิตา พหุลีกตา ทิฏ์ฐธัม์มสุขวิหาราย สํวัต์ตติ? อิธาวุโส ภิก์ขุ วิวิจ์เจว กาเมหิ วิวิจ์จ อกุสเลหิ ธัม์เมหิ สวิตัก์กํ สวิจารํ ฯ เป ฯ จตุต์ถัช์ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ. อยํ อาวุโส สมาธิภาวนา ภาวิตา พหุลีกตา ทิฏ์ฐธัม์มสุขวิหาราย สํวัต์ตติ. กตมา จาวุโส สมาธิภาวนา

ภาวิตา พหุลีกตา ญาณทัส์สนปฏิลาภาย สํวัต์ตติ? อิธาวุโส ภิก์ขุ อาโลกสัญ์ญํ มนสิ กโรติ, ทิวาสัญ์ญํ อธิฏ์ฐาติ. ยถา ทิวา ตถา รัต์ตึ ยถา รัต์ตึ ตถา ทิวา, อิติ วิวเฏน เจตสา อปริโยนัท์เธน สัป์ปภาสํ จิต์ตํ ภาเวติ. อยํ อาวุโส สมาธิภาวนา ภาวิตา พหุลีกตา ญาณทัส์สนปฏิลาภาย สํวัต์ตติ. กตมา จาวุโส สมาธิภาวนา ภาวิตา พหุลีกตา สติสัม์ปชัญ์ญาย สํวัต์ตติ? อิธาวุโส ภิก์ขุโน วิทิตา เวทนา อุป์ปัช์ชัน์ติ, วิทิตา อุปัฏ์ฐหัน์ติ, วิทิตา อัพ์ภัต์ถํ คัจ์ฉัน์ติ; วิทิตา สัญ์ญา อุป์ปัช์ชัน์ติ, วิทิตา อุปัฏ์ฐหัน์ติ, วิทิตา อัพ์ภัต์ถํ คัจ์ฉัน์ติ; วิทิตา วิตัก์กา อุป์ปัช์ชัน์ติ, วิทิตา อุปัฏ์ฐหัน์ติ, วิทิตา อัพ์ภัต์ถํ คัจ์ฉัน์ติ. อยํ อาวุโส สมาธิภาวนา ภาวิตา พหุลีกตา สติสัม์ปชัญ์ญาย สํวัต์ตติ. กตมา จาวุโส สมาธิภาวนา ภาวิตา พหุลีกตา อาสวานํ ขยาย สํวัต์ตติ? อิธาวุโส ภิก์ขุ ปัญ์จสุ อุปาทานัก์ขันเธสุ อุทยัพ์พยานุปัส์สี วิหรติ "อิติ รูปํ อิติ รูปัส์ส สมุทโย อิติ รูปัส์ส อัต์ถังคโม, อิติ เวทนา. อิติ สัญ์ญา. อิติ สังขารา. อิติ วิญ์ญาณํ อิติ วิญ์ญาณัส์ส สมุทโย อิติ วิญ์ญาณัส์ส อัต์ถังคโม. อยํ อาวุโส สมาธิภาวนา ภาวิตา พหุลีกตา อาสวานํ ขยาย สํวัต์ตติ.

จัต์ตาโร อัป์ปมัญ์ญา: อิธาวุโส ภิก์ขุ เมต์ตาสหคเตน เจตสา เอกํ ทิสํ ผริต์วา วิหรติ, ตถา ทุติยํ. ตถา ตติยํ. ตถา จตุต์ถํ. อิติ อุท์ธมโธ ติริยํ สัพ์พธิ สัพ์พัต์ตตาย สัพ์พาวัน์ตํ

โลกํ เมต์ตาสหคเตน เจตสา วิปุเลน มหัค์คเตน อัป์ปมาเณน อเวเรน อพ์ยาบัช์เฌน ผริต์วา วิหรติ. กรุณาสหคเตน เจตสา. มุทิตาสหคเตน เจตสา. อุเปก์ขาสหคเตน เจตสา เอกํ ทิสํ ผริต์วา วิหรติ, ตถา ทุติยํ. ตถา ตติยํ. ตถา จตุต์ถํ. อิติ อุท์ธมโธ ติริยํ สัพ์พธิ สัพ์พัต์ตตาย สัพ์พาวัน์ตํ โลกํ อุเปก์ขาสหคเตน เจตสา วิปุเลน มหัค์คเตน อัป์ปมาเณน อเวเรน อพ์ยาบัช์เฌน ผริต์วา วิหรติ.

จัต์ตาโร อรูปา: อิธาวุโส ภิก์ขุ สัพ์พโส รูปสัญ์ญานํ สมติก์กมา ปฏิฆสัญ์ญานํ อัต์ถังคมา นานัต์ตสัญ์ญานํ อมนสิการา “อนัน์โต อากาโสติ อากาสานัญ์จายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; สัพ์พโส อากาสานัญ์จายตนํ สมติก์กัม์ม “อนัน์ตํ วิญ์ญาณัน์ติ วิญ์ญาณัญ์จายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; สัพ์พโส วิญ์ญาณัญ์จายตนํ สมติก์กัม์ม “นัต์ถิ กิญ์จีติ อากิญ์จัญ์ญายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; สัพ์พโส อากิญ์จัญ์ญายตนํ สมติก์กัม์ม เนวสัญ์ญานาสัญ์ญายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ.

จัต์ตาริ อปัส์เสนานิ: อิธาวุโส ภิก์ขุ สํขาเยกํ ปฏิเสวติ, สํขาเยกํ อธิวาเสติ. สํขาเยกํ ปริวัช์เชติ, สํขาเยกํ วิโนเทติ.

จัต์ตาโร อริยวํสา: อิธาวุโส ภิก์ขุ สัน์ตุฏ์โฐ โหติ อิตรีตเรน จีวเรน อิตรีตรจีวรสัน์ตุฏ์ฐิยา จ วัณ์ณวาที, น จ จีวรเหตุ อเนสนํ อัป์ปฏิรูปํ อาปัช์ชติ. อลัท์ธา จ จีวรํ น ปริตัส์สติ. ลัท์ธา จ จีวรํ

อคธิโต อมุจ์ฉิโต อนัช์ฌาปัน์โน อาทีนวทัส์สาวี นิส์สรณปัญ์โญ ปริภุญ์ชติ; ตาย จ ปน อิตรีตรจีวรสันตุฏ์ฐิยา เนวัต์ตานุก์กํเสติ น ปรํ วัม์เภติ, โย หิ ตัต์ถ ทัก์โข อนลโส สัม์ปชาโน ปฏิส์สโต. อยํ วุจ์จตาวุโส ภิก์ขุ โปราเณ อัค์คัญ์เญ อริยวํเส ฐิโต. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ สันตุฏ์โฐ โหติ อิตรีตเรน ปิณ์ฑปาเตน อิตรีตรปิณ์ฑปาตสันตุฏ์ฐิยา จ วัณ์ณวาที, น จ ปิณ์ฑปาตเหตุ อเนสนํ อัป์ปฏิรูปํ อาปัช์ชติ, อลัท์ธา จ ปิณ์ฑปาตํ น ปริตัส์สติ, ลัท์ธา จ ปิณ์ฑปาตํ อคธิโต อมุจ์ฉิโต อนัช์ฌาปัน์โน อาทีนวทัส์สาวี นิส์สรณปัญ์โญ ปริภุญ์ชติ; ตาย จ ปน อิตรีตรปิณ์ฑปาตสันตุฏ์ฐิยา เนวัต์ตานุก์กํเสติ น ปรํ วัม์เภติ, โย หิ ตัต์ถ ทัก์โข อนลโส สัม์ปชาโน ปฏิส์สโต. อยํ วุจ์จตาวุโส ภิก์ขุ โปราเณ อัค์คัญ์เญ อริยวํเส ฐิโต. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ สันตุฏ์โฐ โหติ อิตรีตเรน เสนาสเนน อิตรีตรเสนาสนสันตุฏ์ฐิยา จ วัณ์ณวาที, น จ เสนาสนเหตุ อเนสนํ อัป์ปฏิรูปํ อาปัช์ชติ, อลัท์ธา จ เสนาสนํ น ปริตัส์สติ, ลัท์ธา จ เสนาสนํ อคธิโต อมุจ์ฉิโต อนัช์ฌาปัน์โน อาทีนวทัส์สาวี นิส์สรณปัญ์โญ ปริภุญ์ชติ; ตาย จ ปน อิตรีตรเสนาสนสันตุฏ์ฐิยา เนวัต์ตานุก์กํเสติ น ปรํ วัม์เภติ, โย หิ ตัต์ถ ทัก์โข อนลโส สัม์ปชาโน ปฏิส์สโต. อยํ วุจ์จตาวุโส ภิก์ขุ โปราเณ อัค์คัญ์เญ อริยวํเส ฐิโต. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ ปหานาราโม โหติ ปหานรโต, ภาวนาราโม โหติ ภาวนารโต; ตาย

จ ปน ปหานารามตาย ปหานรติยา ภาวนารามตาย ภาวนารติยา เนวัต์ตานุก์กํเสติ น ปรํ วัม์เภติ, โย หิ ตัต์ถ ทัก์โข อนลโส สัม์ปชาโน ปฏิส์สโต. อยํ วุจ์จตาวุโส ภิก์ขุ โปราเณ อัค์คัญ์เญ อริยวํเส ฐิโต.

จัต์ตาริ ปธานานิ. สํวรัป์ปธานํ ปหานัป์ปธานํ ภาวนาป์ปธานํ อนุรัก์ขนาป์ปธานํ. กตมัญ์จาวุโส สํวรัป์ปธานํ? อิธาวุโส ภิก์ขุ จัก์ขุนา รูปํ ทิส์วา น นิมิต์ตัค์คาหี โหติ นานุพ์ยัญ์ชนัค์คาหี; ยัต์วาธิกรณเมนํ จัก์ขุน์ท์ริยํ อสํวุตํ วิหรัน์ตํ อภิช์ฌาโทมนัส์สา ปาปกา อกุสลา ธัม์มา อัน์วาส์สเวย์ยุํ. ตัส์ส สํวราย ปฏิปัช์ชติ, รัก์ขติ จัก์ขุน์ท์ริยํ. จัก์ขุน์ท์ริเย สํวรํ อาปัช์ชติ. โสเตน สัท์ทํ สุต์วา. ฆาเนน คัน์ธํ ฆายิต์วา. ชิว์หาย รสํ สายิต์วา. กาเยน โผฏ์ฐัพ์พํ ผุสิต์วา มนสา ธัม์มํ วิญ์ญาย น นิมิต์ตัค์คาหี โหติ นานุพ์ยัญ์ชนัค์คาหี; ยัต์วาธิกรณเมนํ มนิน์ท์ริยํ อสํวุตํ วิหรัน์ตํ อภิช์ฌาโทมนัส์สา ปาปกา อกุสลา ธัม์มา อัน์วาส์สเวย์ยุํ, ตัส์ส สํวราย ปฏิปัช์ชติ, รัก์ขติ มนิน์ท์ริยํ, มนิน์ท์ริเย สํวรํ อาปัช์ชติ. อิทํ วุจ์จตาวุโส สํวรัป์ปธานํ. กตมัญ์จาวุโส ปหานัป์ปธานํ? อิธาวุโส ภิก์ขุ อุป์ปัน์นํ กามวิตัก์กํ นาธิวาเสติ ปชหติ วิโนเทติ พ์ยัน์ตีกโรติ อนภาวํคเมติ; อุป์ปัน์นํ พ์ยาปาทวิตัก์กํ ฯ เป ฯ อุป์ปัน์นํ วิหึสาวิตัก์กํ นาธิวาเสติ ปชหติ ฯ เป ฯ อุป์ปัน์นุป์ปัน์เน ปาปเก อกุสเล ธัม์เม นาธิวาเสติ ปชหติ วิโนเทติ

พ๎ยัน์ตีกโรติ อนภาวํ คเมติ. อิทํ วุจ์จตาวุโส ปหานัป์ปธานํ. กตมัญ์จาวุโส ภาวนาป์ปธานํ? อิธาวุโส ภิก์ขุ สติสัม์โพช์ฌังคํ ภาเวติ วิเวกนิส์สิตํ วิราคนิส์สิตํ นิโรธนิส์สิตํ โวส์สัค์คปริณามึ; ธัม์มวิจยสัม์โพช์ฌังคํ ภาเวติ. วิริยสัม์โพช์ฌังคํ ภาเวติ. ปีติสัม์โพช์ฌังคํ ภาเวติ. ปัส์สัท์ธิสัม์โพช์ฌังคํ ภาเวติ. สมาธิสัม์โพช์ฌังคํ ภาเวติ. อุเปก์ขาสัม์โพช์ฌังคํ ภาเวติ วิเวกนิส์สิตํ วิราคนิส์สิตํ นิโรธนิส์สิตํ โวส์สัค์คปริณามึ. อิทํ วุจ์จตาวุโส ภาวนาป์ปธานํ. กตมัญ์จาวุโส อนุรัก์ขนาป์ปธานํ? อิธาวุโส ภิก์ขุ อุป์ปัน์นํ ภัท์ทกํ สมาธินิมิต์ตํ อนุรัก์ขติ อัฏ์ฐิกสัญ์ญํ ปุฬุวกสัญ์ญํ วินีลกสัญ์ญํ วิจ์ฉิท์ทกสัญ์ญํ อุท์ธุมาตกสัญ์ญํ. อิทํ วุจ์จตาวุโส อนุรัก์ขนาป์ปธานํ.

จัต์ตาริ ญาณานิ: ธัม์เม ญาณํ, อัน์วเย ญาณํ, ปริจ์เฉทญาณํ, สัม์มติญาณํ. อปรานิปิ จัต์ตาริ ญาณานิ: ทุก์เข ญาณํ, ทุก์ขสมุทเย ญาณํ. ทุก์ขนิโรเธ ญาณํ, ทุก์ขนิโรธคามินิยา ปฏิปทายญาณํ.

จัต์ตาริ โสตาปัต์ติยังคานิ: สัป์ปุริสสํเสโว สัท์ธัม์มัส์สวนํ โยนิโสมนสิกาโร ธัม์มานุธัม์มปฏิปัต์ติ.

จัต์ตาริ โสตาปัน์นัส์ส อังคานิ: อิธาวุโส อริยสาวโก พุท์เธ อเวจ์จัป์ปสาเทน สมัน์นาคโต โหติ "อิติปิ โส ภควา อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ วิช์ชาจรณสัม์ปัน์โน สุคโต โลกวิทู อนุต์ตโร ปุริสทัม์มสารถิ สัต์ถา เทวมนุส์สานํ พุท์โธ ภควาติ; ธัม์เม

อเวจ์จัปปสาเทน สมัน์นาคโต โหติ "ส์วาก์ขาโต ภควตา ธัม์โม สัน์ทิฏ์ฐิโก อกาลิโก เอหิปัส์สิโก โอปนยิโก ปัจ์จัต์ตํ เวทิตัพ์โพ วิญ์ญูหีติ; สํเฆ อเวจ์จัปปสาเทน สมัน์นาคโต โหติ "สุปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ, อุชุปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ, ญายปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ, สามีจิปฏิปัน์โน ภควโต สาวกสํโฆ, ยทิทํ จัต์ตาริ ปุริสยุคานิ, อัฏ์ฐ ปุริสปุค์คลา, เอส ภควโต สาวกสํโฆ อาหุเนย์โย ปาหุเนย์โย ทักขิเณย์โย อัญ์ชลิกรณีโย อนุต์ตรํ ปุญ์ญักเขต์ตํ โลกัส์สาติ; อริยกันเตหิ สีเลหิ สมัน์นาคโต โหติ อขัณ์เฑหิ อัจ์ฉิท์เทหิ อสพเลหิ อกัม์มาเสหิ ภุชิส์เสหิ วิญ์ญุปสัต์เถหิ อปรามัฏ์เฐหิ สมาธิสํวัต์ตนิเกหิ.

จัต์ตาริ สามัญ์ญผลานิะ โสตาปัต์ติผลํ สกทาคามิผลํ อนาคามิผลํ อรหัต์ตผลํ.

จตัส์โส ธาตุโยะ ปถวีธาตุ อาโปธาตุ เตโชธาตุ วาโยธาตุ.

จัต์ตาโร อาหาราะ กพฬีกาโร อาหาโร โอฬาริโก วา สุขุโม วา, ผัส์โส ทุติโย, มโนสัญ์เจตนา ตติยา, วิญ์ญาณํ จตุต์ถํ.

จตัส์โส วิญ์ญาณัฏ์ฐิติโยะ รูปูปายํ อาวุโส วิญ์ญาณํ ติฏ์ฐมานํ ติฏ์ฐติ, รูปารัม์มณํ รูปปัต์ติฏ์ฐํ นันทูปเสจนํ วุฑ์ฒึ วิรุฬ์หึ เวปุล์ลํ อาปัช์ชติ. เวทนูปายํ วา อาวุโส. สัญ์ญูปายํ วา อาวุโส. สํขารูปายํ วา อาวุโส. วิญ์ญาณํ ติฏ์ฐมานํ ติฏ์ฐติ, สํขารารัม์มณํ สํขารัปปติฏ์ฐํ นันทูปเสจนํ วุฑ์ฒึ วิรุฬ์หึ เวปุล์ลํ อาปัช์ชติ.

จัตตาริ อคติคมนานิ: ฉันทาคตึ คัจ์ฉติ, โทสาคตึ คัจ์ฉติ, โมหาคตึ คัจ์ฉติ. ภยาคตึ คัจ์ฉติ.

จัตตาโร ตัณ์หุปปาทา: จีวรเหตุ วา อาวุโส ภิก์ขุโน ตัณ์หา อุปปัช์ชมานา อุปปัช์ชติ. ปิณ์ฑปาตเหตุ วา อาวุโส ภิก์ขุโน ตัณ์หา อุปปัช์ชมานา อุปปัช์ชติ. เสนาสนเหตุ วา อาวุโส ภิก์ขุโน ตัณ์หา อุปปัช์ชมานา อุปปัช์ชติ. อิติภวาภวเหตุ วา อาวุโส ภิก์ขุโน ตัณ์หา อุปปัช์ชมานา อุปปัช์ชติ.

จตัส์โส ปฏิปทา: ทุก์ขาปฏิปทา ทัน์ธาภิญ์ญา ทุก์ขาปฏิปทา ขิปปาภิญ์ญา สุขาปฏิปทา ทัน์ธาภิญ์ญา สุขาปฏิปทา ขิปปาภิญ์ญา

อปราปิ จตัส์โส ปฏิปทา: อัก์ขมา ปฏิปทา ขมา ปฏิปทา. ทมา ปฏิปทา สมา ปฏิปทา.

จัตตาริ ธัม์มปทานิ: อนภิช์ฌา ธัม์มปทํ อพ์ยาปาโท ธัม์มปทํ สัม์มาสติ ธัม์มปทํ สัม์มาสมาธิ ธัม์มปทํ.

จัตตาริ ธัม์มสมาทานานิ: อัต์ถาวุโส ธัม์มสมาทานํ ปัจ์จุปปัน์นํ ทุก์ขัญ์เจว อายติญ์จ ทุก์ขวิปากํ. อัต์ถาวุโส ธัม์มสมาทานํ ปัจ์จุปปัน์นํ ทุก์ขัญ์เจว อายติญ์จ สุขวิปากํ. อัต์ถาวุโส ธัม์มสมาทานํ ปัจ์จุปปัน์นํ สุขัญ์เจว อายติญ์จ ทุก์ขวิปากํ. อัต์ถาวุโส ธัม์มสมาทานํ ปัจ์จุปปัน์นํ สุขัญ์เจว อายติญ์จ สุขวิปากํ.

จัตตาโร ธัม์มักขัน์ธา: สีลัก์ขัน์โธ สมาธิก์ขัน์โธ ปัญ์ญาก์ขัน์โธ วิมุต์ติก์ขัน์โธ.

จตฺตาริ พลานิ: วิริยพลํ สติพลํ สมาธิพลํ ปญฺญาพลํ.

จตฺตาริ อธิฏฺฐานานิ: ปญฺญาธิฏฺฐานํ สจฺจาธิฏฺฐานํ จาคาธิฏฺฐานํ อุปสมาธิฏฺฐานํ.

จตฺตาโร ปญฺหาพฺยากรณา: เอกํสพฺยากรณีโย ปญฺโห, ปฏิปุจฺฉาพฺยากรณีโย ปญฺโห, วิภชฺชพฺยากรณีโย ปญฺโห, ฐปนีโย ปญฺโห.

จตฺตาริ กมฺมานิ: อตฺถาวุโส กมฺมํ กณฺหํ กณฺหวิปากํ. อตฺถาวุโส กมฺมํ สุกฺกํ สุกฺกวิปากํ. อตฺถาวุโส กมฺมํ กณฺหสุกฺกํ กณฺหสุกฺกวิปากํ. อตฺถาวุโส กมฺมํ อกณฺหอสุกฺกํ อกณฺหอสุกฺกวิปากํ กมฺมกฺขยาย สํวตฺตติ.

จตฺตาโร สจฺฉิกรณียา ธมฺมา: ปุพฺเพนิวาโส สติยา สจฺฉิกรณีโย, สตฺตานํ จุตูปปาโต จกฺขุนา สจฺฉิกรณีโย, อฏฺฐวิโมกฺขา กาเยน สจฺฉิกรณียา. อาสวานํ ขโย ปญฺญาย สจฺฉิกรณีโย.

จตฺตาโร โอฆา: กาโมโฆ ภโวโฆ ทิฏฺโฐโฆ อวิชฺโชโฆ.

จตฺตาโร โยคา: กามโยโค ภวโยโค ทิฏฺฐิโยโค อวิชฺชาโยโค.

จตฺตาโร วิสํโยคา: กามโยควิสํโยโค ภวโยควิสํโยโค ทิฏฺฐิโยควิสํโยโค อวิชฺชาโยควิสํโยโค.

จตฺตาโร คนฺถา: อภิชฺฌา กายคนฺโถ, พฺยาปาโท กายคนฺโถ, สีลพฺพตปรามาโส กายคนฺโถ, อิทํสจฺจาภินิเวโส กายคนฺโถ.

จตฺตาริ อุปาทานานิ: กามุปาทานํ ทิฏฺฐุปาทานํ สีลพฺพตุปาทานํ อตฺตวาทุปาทานํ.

จตัส์โส โยนิโย: อัณ์ฑชโยนิ ชลาพุชโยนิ สํเสทชโยนิ โอปปาติกโยนิ.

จตัส์โส คัพ์ภาวัก์กัน์ติโย: อิธาวุโส เอกัจ์โจ อสัม์ปชาโน มาตุ กุจ์ฉึ โอก์กมติ, อสัม์ปชาโน มาตุ กุจ์ฉิส์มึ ฐาติ, อสัม์ปชาโน มาตุ กุจ์ฉิม์หา นิก์ขมติ, อยํ ปฐมา คัพ์ภาวัก์กัน์ติ. ปุน จปรํ อาวุโส อิเธกัจ์โจ สัม์ปชาโน มาตุ กุจ์ฉึ โอก์กมติ, อสัม์ปชาโน มาตุ กุจ์ฉิส์มึ ฐาติ, อสัม์ปชาโน มาตุ กุจ์ฉิม์หา นิก์ขมติ, อยํ ทุติยา คัพ์ภาวัก์กัน์ติ. ปุน จปรํ อาวุโส อิเธกัจ์โจ สัม์ปชาโน มาตุ กุจ์ฉึ โอก์กมติ, สัม์ปชาโน มาตุ กุจ์ฉิส์มึ ฐาติ, อสัม์ปชาโน มาตุ กุจ์ฉิม์หา นิก์ขมติ, อยํ ตติยา คัพ์ภาวัก์กัน์ติ. ปุน จปรํ อาวุโส อิเธกัจ์โจ สัม์ปชาโน มาตุ กุจ์ฉึ โอก์กมติ, สัม์ปชาโน มาตุ กุจ์ฉิส์มึ ฐาติ, สัม์ปชาโน มาตุ กุจ์ฉิม์หา นิก์ขมติ, อยํ จตุต์ถา คัพ์ภาวัก์กัน์ติ.

จัต์ตาโร อัต์ตภาวปฏิลาภา: อัต์ถาวุโส อัต์ตภาวปฏิลาโภ, ยัส์มึ อัต์ตภาวปฏิลาเภ อัต์ตสัญ์เจตนา เยว กมติ โน ปรสัญ์เจตนา. อัต์ถาวุโส อัต์ตภาวปฏิลาโภ. ยัส์มึ อัต์ตภาวปฏิลาเภ ปรสัญ์เจตนา เยว กมติ โน อัต์ตสัญ์เจตนา. อัต์ถาวุโส อัต์ตภาวปฏิลาโภ, ยัส์มึ อัต์ตภาวปฏิลาเภ อัต์ตสัญ์เจตนา เจว กมติ ปรสัญ์เจตนา จ. อัต์ถาวุโส อัต์ตภาวปฏิลาโภ. ยัส์มึ อัต์ตภาว ปฏิลาเภ เนว อัต์ตสัญ์เจตนา กมติ โน ปรสัญ์เจตนา.

จตัส์โส ทัก์ขิณาวิสุท์ธิโย: อัต์ถาวุโส ทัก์ขิณา, ทายกโต

วิสุช์ฌติ โน ปฏิค์คาหกโต. อัต์ถาวุโส ทัก์ขิณา, ปฏิค์คาหกโต วิสุช์ฌติ โน ทายกโต. อัต์ถาวุโส ทัก์ขิณา เนว ทายกโต วิสุช์ฌติ โน ปฏิค์คาหกโต. อัต์ถาวุโส ทัก์ขิณา, ทายกโต เจว วิสุช์ฌติ ปฏิค์คาหกโต จ.

จัต์ตาริ สังคะหวัต์ถูนิ: ทานํ ปียวัช์ชํ อัต์ถจริยา สมานัต์ตตา.

จัต์ตาโร อนริยโวหารา: มุสาวาโท ปิสุณาวาจา ผรุสาวาจา สัม์ผัป์ปลาโป.

จัต์ตาโร อริยโวหารา: มุสาวาทา เวรมณี ปิสุณาย วาจาย เวรมณี ผรุสาย วาจาย เวรมณี สัม์ผัป์ปลาปา เวรมณี.

อปเรปิ จัต์ตาโร อนริยโวหารา: อทิฏ์เฐ ทิฏ์ฐวาทิตา อัส์สุเต สุตวาทิตา อมุเต มุตวาทิตา อวิญ์ญาเต วิญ์ญาตวาทิตา.

อปเรปิ จัต์ตาโร อริยโวหารา: อทิฏ์เฐ อทิฏ์ฐวาทิตา อัส์สุเต อสุตวาทิตา อมุเต อมุตวาทิตา อวิญ์ญาเต อวิญ์ญาตวาทิตา.

อปเรปิ จัต์ตาโร อนริยโวหารา: ทิฏ์เฐ อทิฏ์ฐวาทิตา สุเต อัส์สุตวาทิตา มุเต อมุตวาทิตา วิญ์ญาเต อวิญ์ญาตวาทิตา.

อปเรปิ จัต์ตาโร อริยโวหารา: ทิฏ์เฐ ทิฏ์ฐวาทิตา สุเต สุตวาทิตา มุเต มุตวาทิตา วิญ์ญาเต วิญ์ญาตวาทิตา.

จัต์ตาโร ปุค์คลา: อิธาวุโส เอกัจ์โจ ปุค์คโล อัต์ตัน์ตโป โหติ อัต์ตปริตาปนานุโยคมนุยุต์โต. อิธาวุโส เอกัจ์โจ ปุค์คโล ปรัน์ตโป โหติ ปรปริตาปนานุโยคมนุยุต์โต. อิธาวุโส เอกัจ์โจ ปุค์คโล

อตฺตนฺตโป จ โหติ อตฺตปริตาปนานุโยคมนุยุตฺโต ปรนฺตโป จ ปรปริตาปนานุโยคมนุยุตฺโต. อิธาวุโส เอกจฺโจ ปุคฺคโล เนว อตฺตนฺตโป โหติ น อตฺตปริตาปนานุโยคมนุยุตฺโต น ปรนฺตโป น ปรปริตาปนานุโยคมนุยุตฺโต; โส อนตฺตนฺตโป อปรนฺตโป ทิฏฺเฐว ธมฺเม นิจฺฉาโต นิพฺพุโต สีติภูโต สุขปฏิสํเวที พฺรหฺมภูเตน อตฺตนา วิหรติ.

อปเรปิ จตฺตาโร ปุคฺคลา: อิธาวุโส เอกจฺโจ ปุคฺคโล อตฺตหิตาย ปฏิปนฺโน โหติ โน ปรหิตาย. อิธาวุโส เอกจฺโจ ปุคฺคโล ปรหิตาย ปฏิปนฺโน โหติ โน อตฺตหิตาย. อิธาวุโส เอกจฺโจ ปุคฺคโล เนว อตฺตหิตาย ปฏิปนฺโน โหติ โน ปรหิตาย. อิธาวุโส เอกจฺโจ ปุคฺคโล อตฺตหิตาย เจว ปฏิปนฺโน โหติ ปรหิตาย จ.

อปเรปิ จตฺตาโร ปุคฺคลา: ตโม ตมปรายโน ตโม โชติปรายโน โชติ ตมปรายโน โชติ โชติปรายโน.

อปเรปิ จตฺตาโร ปุคฺคลา: สมณมจโล สมณปทุโม สมณปุณฺฑรีโก สมเณสุ สมณสุขุมาโล. อิเม โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน จตฺตาโร ธมฺมา สมฺมทกฺขาตา, ตตฺถ สพฺเพเหว สงฺคายิตพฺพํ ฯ เป ฯ อตฺถาย หิตาย เทวมนุสฺสานํ.

อตฺถิ โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน ปญฺจ ธมฺมา สมฺมทกฺขาตา, ตตฺถ สพฺเพเหว สงฺคายิตพฺพํ ฯ เป ฯ อตฺถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานํ กตเม ปญฺจ? ปญฺจกฺขนฺธา. รูปกฺขนฺโธ เวทนากฺขนฺโธ สญฺญากฺขนฺโธ สงฺขารกฺขนฺโธ วิญฺญาณกฺขนฺโธ.

ปญฺจุปาทานกฺขนฺธา: รูปุปาทานกฺขนฺโธ เวทนุปาทานกฺขนฺโธ สญฺญุปาทานกฺขนฺโธ สงฺขารุปาทานกฺขนฺโธ วิญฺญาณุปาทานกฺขนฺโธ.

ปญฺจ กามคุณา: จกฺขุวิญฺเญยฺยา รูปา อิฏฺฐา กนฺตา มนาปา ปิยรูปา กามูปสญฺหิตา รชนิยา, โสตวิญฺเญยฺยา สทฺทา ฆานวิญฺเญยฺยา คนฺธา. ชิวฺหาวิญฺเญยฺยา รสา. กายวิญฺเญยฺยา โผฏฺฐพฺพา อิฏฺฐา กนฺตา มนาปา ปิยรูปา กามูปสญฺหิตา รชนิยา.

ปญฺจ คติโย: นิรโย ติรจฺฉานโยนิ เปตฺติวิสโย มนุสฺสา เทวา.

ปญฺจ มจฺฉริยานิ: อาวาสมจฺฉริยํ กุลมจฺฉริยํ ลาภมจฺฉริยํ วณฺณมจฺฉริยํ ธมฺมมจฺฉริยํ.

ปญฺจ นีวรณานิ: กามจฺฉนฺทนีวรณํ พฺยาปาทนีวรณํ ถีนมิทฺธนีวรณํ อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจนีวรณํ วิจิกิจฺฉานีวรณํ.

ปญฺจ โอรมฺภาคิยานิ สํโยชนานิ: สกฺกายทิฏฺฐิ วิจิกิจฺฉา สีลพฺพตปรามาโส กามฉนฺโท พฺยาปาโท.

ปญฺจุทฺธมฺภาคิยานิ สํโยชนานิ: รูปราโค อรูปราโค มาโน อุทฺธจฺจํ อวิชฺชา.

ปญฺจ สิกฺขาปทานิ: ปาณาติปาตา เวรมณี อทินฺนาทานา เวรมณี กาเมสุ มิจฺฉาจารา เวรมณี มุสาวาทา เวรมณี สุราเมรยมชฺช-ปมาทฏฺฐานา เวรมณี.

ปญฺจ อภพฺพฏฺฐานานิ: อภพฺโพ อาวุโส ขีณาสโว ภิกฺขุ สญฺจิจฺจ ปาณํ ชีวิตา โวโรเปตุํ. อภพฺโพ ขีณาสโว ภิกฺขุ

อทิน์นํ เถย์ยสํขาตํ อาทาตุํ, อภัพ์โพ ขีณาสโว ภิก์ขุ เมถุนํ ธัม์มํ ปฏิเสวิตุํ, อภัพ์โพ ขีณาสโว ภิก์ขุ สัม์ปชานมุสา ภาสิตุํ, อภัพ์โพ ขีณาสโว ภิก์ขุ สัน์นิธิการกํ กาเม ปริภุญ์ชิตุํ เสย์ยถาปิ ปุพ์เพ อาคาริกภูโต.

ปัญ์จ พ์ยสนานิ: ญาติพ์ยสนํ โภคพ์ยสนํ โรคพ์ยสนํ สีลพ์ยสนํ ทิฏ์ฐิพ์ยสนํ. นาวุโส สัต์ตา ญาติพ์ยสนเหตุ วา โภคพ์ยสนเหตุ วา โรคพ์ยสนเหตุ วา กายัส์ส เภทา ปรํ มรณา อปายํ ทุค์คตึ วินิปาตํ นิรยํ อุปปัช์ชัน์ติ. สีลพ์ยสนเหตุ วา อาวุโส สัต์ตา ทิฏ์ฐิพ์ยสนเหตุ วา กายัส์ส เภทา ปรํ มรณา อปายํ ทุค์คตึ วินิปาตํ นิรยํ อุปปัช์ชัน์ติ.

ปัญ์จ สัม์ปทา: ญาติสัม์ปทา โภคสัม์ปทา อาโรค์ยสัม์ปทา สีลสัม์ปทา ทิฏ์ฐิสัม์ปทา. นาวุโส สัต์ตา ญาติสัม์ปทาเหตุ วา โภคสัม์ปทาเหตุ วา อาโรค์ยสัม์ปทาเหตุ วา กายัส์ส เภทา ปรํ มรณา สุคตึ สัค์คํ โลกํ อุปปัช์ชัน์ติ. สีลสัม์ปทาเหตุ วา อาวุโส สัต์ตา ทิฏ์ฐิสัม์ปทาเหตุ วา กายัส์ส เภทา ปรํ มรณา สุคตึ สัค์คํ โลกํ อุปปัช์ชัน์ติ.

ปัญ์จ อาทีนวา ทุส์สีลัส์ส สีลวิปัต์ติยา: อิธาวุโส ทุส์สีโล สีลวิปัน์โน ปมาทาธิกรณํ มหตึ โภคชานึ นิคัจ์ฉติ, อยํ ปฐโม อาทีนโว ทุส์สีลัส์ส สีลวิปัต์ติยา. ปุน จปรํ อาวุโส ทุส์สีลัส์ส สีลวิปัน์นัส์ส ปาปโก กิต์ติสัท์โท อัพ์ภุค์คัจ์ฉติ, อยํ ทุติโย อาทีนโว ทุส์สีลัส์ส สีลวิปัต์ติยา. ปุน จปรํ อาวุโส ทุส์สีโล

สีลวิปันโน ยํ ยเทว ปริสํ อุปสังกมติ ยทิ ขัตติยปริสํ ยทิ พราหมณปริสํ ยทิ คหปติปริสํ ยทิ สมณปริสํ. อวิสารโท อุปสังกมติ มังกุภูโต, อยํ ตติโย อาทีนโว ทุสสีลัสส สีลวิปัตติยา. ปุน จปรํ อาวุโส ทุสสีโล สีลวิปันโน สัมมูโฬห กาลํ กโรติ, อยํ จตุตโถ อาทีนโว ทุสสีลัสส สีลวิปัตติยา. ปุน จปรํ อาวุโส ทุสสีโล สีลวิปันโน กายัสส เภทา ปรํ มรณา อปายํ ทุคคตึ วินิปาตํ นิรยํ อุปปัชชติ. อยํ ปัญจโม อาทีนโว ทุสสีลัสส สีลวิปัตติยา.

ปัญจ อานิสํสา สีลวโต สีลสัมปทายะ อิธาวุโส สีลวา สีลสัมปันโน อัปปมาทาธิกรณํ มหันตํ โภคักขันธํ อธิคัจฉติ. อยํ ปฐโม อานิสํโส สีลวโต สีลสัมปทาย. ปุน จปรํ อาวุโส สีลวโต สีลสัมปันนัสส กัลยาโณ กิตติสัทโท อัพภุคคัจฉติ, อยํ ทุติโย อานิสํโส สีลวโต สีลสัมปทาย. ปุน จปรํ อาวุโส สีลวา สีลสัมปันโน ยํ ยเทว ปริสํ อุปสังกมติ ยทิ ขัตติยปริสํ ยทิ พราหมณปริสํ ยทิ คหปติปริสํ ยทิ สมณปริสํ, วิสารโท อุปสังกมติ อมังกุภูโต, อยํ ตติโย อานิสํโส สีลวโต สีลสัมปทาย. ปุน จปรํ อาวุโส สีลวา สีลสัมปันโน อสัมมูโฬห กาลํ กโรติ, อยํ จตุตโถ อานิสํโส สีลวโต สีลสัมปทาย. ปุน จปรํ อาวุโส สีลวา สีลสัมปันโน กายัสส เภทา ปรํ มรณา สุคตึ สัคคํ โลกํ อุปปัชชติ. อยํ ปัญจโม อานิสํโส สีลวโต สีลสัมปทาย.

โจทเกน อาวุโส ภิกขุนา ปรํ โจเทตุกาเมน ปัญจ ธัมเม

อชฺฌตฺตํ อุปฏฺฐเปตฺวา ปโร โจเทตพฺโพ "กาเลน วกฺขามิ โน อกาเลน, ภูเตน วกฺขามิ โน อภูเตน, สเณฺหน วกฺขามิ โน ผรุเสน, อตฺถสญฺหิเตน วกฺขามิ โน อนตฺถสญฺหิเตน, เมตฺตจิตฺเตน วกฺขามิ โน โทสนฺตเรนาติ. โจทเกน อาวุโส ภิกฺขุนา ปรํ โจเทตุกาเมน อิเม ปญฺจ ธมฺเม อชฺฌตฺตํ อุปฏฺฐเปตฺวา ปโร โจเทตพฺโพ.

ปญฺจ ปธานิยงฺคานิ: อิธาวุโส ภิกฺขุ สทฺโธ โหติ, สทฺทหติ ตถาคตสฺส โพธึ "อิติปิ โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สุคโต โลกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ สตฺถา เทวมนุสฺสานํ พุทฺโธ ภควาติ; อปฺปาพาโธ โหติ อปฺปาตงฺโก สมเวปากินิยา คหณิยา สมนฺนาคโต นาติสีตาย นาจฺจุณฺหาย มชฺฌิมาย ปธานกฺขมาย; อสโฐ โหติ อมายาวี ยถาภูตํ อตฺตานํ อาวิกตา สตฺถริ วา วิญฺญูสุ วา สพฺรหฺมจารีสุ; อารทฺธวิริโย วิหรติ อกุสลานํ ธมฺมานํ ปหานาย กุสลานํ ธมฺมานํ อุปสมฺปทาย ถามวา ทฬฺหปรกฺกโม อนิกฺขิตฺตธุโร กุสเลสุ ธมฺเมสุ; ปญฺญวา โหติ อุทยตฺถคามินิยา ปญฺญาย สมนฺนาคโต อริยาย นิพฺเพธิกาย สมฺมาทุกฺขกฺขยคามินิยา.

ปญฺจ สุทฺธาวาสา: อวิหา อตปฺปา สุทสฺสา สุทสฺสี อกนิฏฺฐา

ปญฺจ อนาคามิโน: อนฺตราปรินิพฺพายี อุปหจฺจปรินิพฺพายี อสงฺขารปรินิพฺพายี สสงฺขารปรินิพฺพายี อุทฺธํโสโตอกนิฏฺฐคามี.

ปญฺจ เจโตขีลา: อิธาวุโส ภิกฺขุ สตฺถริ กงฺขติ วิจิกิจฺฉติ นาธิมุจฺจติ

น สัม์ปสีทติ. โย โส อาวุโส ภิก์ขุ สัต์ถริ กังขติ วิจิกิจ์ฉติ นาธิมุจ์จติ น สัม์ปสีทติ, ตัส์ส จิต์ตํ น นมติ อาตัป์ปาย อนุโยคาย สาตัจ์จาย ปธานาย, ยัส์ส จิต์ตํ น นมติ อาตัป์ปาย อนุโยคาย สาตัจ์จาย ปธานาย. อยํ ปฐโม เจโตขีโล. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ ธัม์เม กังขติ. สังเฆ กังขติ. สิก์ขาย กังขติ วิจิกิจ์ฉติ สพ์รห์มจารีสุ กุปิโต โหติ อนัต์ตมโน อาหตจิต์โต ขีลชาโต โย โส อาวุโส ภิก์ขุ สพ์รห์มจารีสุ กุปิโต โหติ อนัต์ตมโน อาหตจิต์โต ขีลชาโต. ตัส์ส จิต์ตํ น นมติ อาตัป์ปาย อนุโยคาย สาตัจ์จาย ปธานาย, ยัส์ส จิต์ตํ น นมติ อาตัป์ปาย อนุโยคาย สาตัจ์จาย ปธานาย. อยํ ปัญ์จโม เจโตขีโล.

ปัญ์จ เจตโส วินิพันธา: อิธาวุโส ภิก์ขุ กาเมสุ อวิคตราโค โหติ อวิคตฉันโท อวิคตเปโม อวิคตปิปาโส อวิคตปริฬาโห อวิคตตัณ์โห. โย โส อาวุโส ภิก์ขุ กาเมสุ อวิคตราโค โหติ อวิคตฉันโท อวิคตเปโม อวิคตปิปาโส อวิคตปริฬาโห อวิคตตัณ์โห. ตัส์ส จิต์ตํ น นมติ อาตัป์ปาย อนุโยคาย สาตัจ์จาย ปธานาย. ยัส์ส จิต์ตํ น นมติ อาตัป์ปาย อนุโยคาย สาตัจ์จาย ปธานาย, อยํ ปฐโม เจตโส วินิพันโธ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ กาเย อวีตราโค โหติ. สํขิต์ตํ. รูเป อวีตราโค โหติ. สํขิต์ตํ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ ยาวทัต์ถํ อุทราวเทหกํ ภุญ์ชิต์วา เสย์ยสุขํ ปัส์สสุขํ มิท์ธสุขํ อนุยุต์โต วิหรติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ อัญ์ญตรํ

เทวนิกายํ ปณิธาย พฺรหฺมจริยํ จรติ "อิมินาหํ สีเลน วา วเตน วา ตเปน วา พฺรหฺมจริเยน วา เทโว วา ภวิสฺสามิ เทวญฺญตโร วาติ. โย โส อาวุโส ภิกฺขุ อญฺญตรํ เทวนิกายํ ปณิธาย พฺรหฺมจริยํ จรติ "อิมินาหํ สีเลน วา วเตน วา ตเปน วา พฺรหฺมจริเยน วา เทโว วา ภวิสฺสามิ เทวญฺญตโร วาติ; ตสฺส จิตฺตํ อาตปฺปาย อนุโยคาย สาตจฺจาย. ปธานาย, อยํ ปญฺจโม เจตโส วินิพนฺโธ.

ปญฺจินฺทฺริยานิ: จกฺขุนฺทฺริยํ โสตินฺทฺริยํ ฆานินฺทฺริยํ ชิวฺหินฺทฺริยํ กายินฺทฺริยํ.

อปรานิปิ ปญฺจินฺทฺริยานิ: สุขินฺทฺริยํ ทุกฺขินฺทฺริยํ โสมนสฺสินฺทฺริยํ โทมนสฺสินฺทฺริยํ อุเปกฺขินฺทฺริยํ.

อปรานิปิ ปญฺจินฺทฺริยานิ: สทฺธินฺทฺริยํ วิริยินฺทฺริยํ สตินฺทฺริยํ สมาธินฺทฺริยํ ปญฺญินฺทฺริยํ.

ปญฺจ นิสฺสารณิยา ธาตุโย: อิธาวุโส ภิกฺขุโน กาเม มนสิ กโรโต กาเมสุ จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ น ปสีทติ น สนฺติฏฺฐติ น วิมุจฺจติ, เนกฺขมฺมํ โข ปนสฺส มนสิ กโรโต เนกฺขมฺเม จิตฺตํ ปกฺขนฺทติ ปสีทติ สนฺติฏฺฐติ วิมุจฺจติ, ตสฺส ตํ จิตฺตํ สุคตํ สุภาวิตํ สุวุฏฺฐิตํ สุวิมุตฺตํ วิสํยุตฺตํ กาเมหิ, เย จ กามปจฺจยา อุปฺปชฺชนฺติ อาสวา วิฆาตา ปริฬาหา, มุตฺโต โส เตหิ, น โส ตํ เวทนํ เวเทติ, อิทมกฺขาตํ กามานํ นิสฺสรณํ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุโน พฺยาปาทํ มนสิ กโรโต พฺยาปาเท จิตฺตํ น

ปกฺขนฺทติ น ปสีทติ น สนฺติฏฺฐติ น วิมุจฺจติ, อพฺยาปาทํ โข ปนสฺส มนสิ กโรโต อพฺยาปาเท จิตฺตํ ปกฺขนฺทติ ปสีทติ สนฺติฏฺฐติ วิมุจฺจติ, ตสฺส ตํ จิตฺตํ สุคตํ สุภาวิตํ สุวุฏฺฐิตํ สุวิมุตฺตํ วิสํยุตฺตํ พฺยาปาเทน. เย จ พฺยาปาทปจฺจยา อุปฺปชฺชนฺติ อาสวา วิฆาตา ปริฬาหา. มุตฺโต โส เตหิ, น โส ตํ เวทนํ เวเทติ, อิทมกฺขาตํ พฺยาปาทสฺส นิสฺสรณํ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุโน วิเหสํ มนสิ กโรโต วิเหสาย จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ น ปสีทติ น สนฺติฏฺฐติ น วิมุจฺจติ, อวิเหสํ โข ปนสฺส มนสิ กโรโต อวิเหสาย จิตฺตํ ปกฺขนฺทติ ปสีทติ สนฺติฏฺฐติ วิมุจฺจติ, ตสฺส ตํ จิตฺตํ สุคตํ สุภาวิตํ สุวุฏฺฐิตํ สุวิมุตฺตํ วิสํยุตฺตํ วิเหสาย, เย จ วิเหสปจฺจยา อุปฺปชฺชนฺติ อาสวา วิฆาตา ปริฬาหา, มุตฺโต โส เตหิ, น โส ตํ เวทนํ เวเทติ, อิทมกฺขาตํ วิเหสาย นิสฺสรณํ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุโน รูเป มนสิ กโรโต รูเปสุ จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ น ปสีทติ น สนฺติฏฺฐติ น วิมุจฺจติ, อรูปํ โข ปนสฺส มนสิ กโรโต อรูเป จิตฺตํ ปกฺขนฺทติ ปสีทติ สนฺติฏฺฐติ วิมุจฺจติ, ตสฺส ตํ จิตฺตํ สุคตํ สุภาวิตํ สุวุฏฺฐิตํ สุวิมุตฺตํ วิสํยุตฺตํ รูเปหิ. เย จ รูปปจฺจยา อุปฺปชฺชนฺติ อาสวา วิฆาตา ปริฬาหา, มุตฺโต โส เตหิ, น โส ตํ เวทนํ เวเทติ, อิทมกฺขาตํ รูปานํ นิสฺสรณํ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุโน สกฺกายํ มนสิ กโรโต สกฺกาเย จิตฺตํ น ปกฺขนฺทติ น ปสีทติ น สนฺติฏฺฐติ น วิมุจฺจติ, สกฺกายนิโรธํ โข ปนสฺส มนสิ กโรโต สกฺกายนิโรธํ จิตฺตํ

บัก์ขัน์ทติ ปสีทติ สัน์ติฏ์ฐติ วิมุจ์จติ, ตัส์ส ตํ จิต์ตํ สุคตํ สุภาวิตํ สุวุฏ์ฐิตํ สุวิมุต์ตํ วิสํยุต์ตํ สัก์กาเยน, เย จ สัก์กายบัจ์จยา อุบ์บัช์ชัน์ติ อาสวา วิฆาตา ปริฬาหา, มุต์โต โส เตหิ, น โส ตํ เวทนํ เวเทติ, อิทมัก์ขาตํ สัก์กายัส์ส นิส์สรณํ.

บัญ์จ วิมุต์ตายตนานิ: อิธาวุโส ภิก์ขุโน สัต์ถา ธัม์มํ เทเสติ อัญ์ญตโร วา ครุฏ์ฐานิโย สพ์รห์มจารี. ยถา ยถา อาวุโส ภิก์ขุโน สัต์ถา ธัม์มํ เทเสติ อัญ์ญตโร วา ครุฏ์ฐานิโย สพ์รห์มจารี, ตถา ตถา โส ตัส์มึ ธัม์เม อัต์ถปฏิสํเวที จ โหติ ธัม์มปฏิสํเวที จ. ตัส์ส อัต์ถปฏิสํเวทิโน ธัม์มปฏิสํเวทิโน ปาโมช์ชํ ชายติ, ปมุทิตัส์ส บีติ ชายติ, บีติมนัส์ส กาโย บัส์สัม์ภติ. บัส์สัท์ธกาโย สุขํ เวเทติ, สุขิโน จิต์ตํ สมาธิยติ; อิทํ ปฐมํ วิมุต์ตายตนํ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุโน น เหว โข สัต์ถา ธัม์มํ เทเสติ อัญ์ญตโร วา ครุฏ์ฐานิโย สพ์รห์มจารี, อปิ จ โข ยถาสุตํ ยถาปริยัต์ตํ ธัม์มํ วิต์ถาเรน ปเรสํ เทเสติ. สํขิต์ตํ. อปิ จ โข ยถาสุตํ ยถาปริยัต์ตํ ธัม์มํ วิต์ถาเรน สัช์ฌายํ กโรติ. อปิ จ โข ยถาสุตํ ยถาปริยัต์ตํ ธัม์มํ เจตสา อนุวิตัก์เกติ อนุวิจาเรติ มนสานุเปก์ขติ ฯ เป ฯ อปิ จ ข์วาส์ส อัญ์ญตรํ สมาธินิมิต์ตํ สุค์คหิตํ โหติ สุมนสิกตํ สุปธาริตํ สุบ์ปฏิวิท์ธํ บัญ์ญาย. ยถา ยถา อาวุโส ภิก์ขุโน อัญ์ญตรํ สมาธินิมิต์ตํ สุค์คหิตํ โหติ สุมนสิกตํ สุปธาริตํ สุบ์ปฏิวิท์ธํ บัญ์ญาย, ตถา ตถา โส ตัส์มึ ธัม์เม อัต์ถปฏิสํเวที จ โหติ ธัม์มปฏิสํเวที จ. ตัส์ส อัต์ถปฏิสํเวทิโน

ธมฺมปฏิสํเวทิโน ปาโมชฺชํ ชายติ, ปมุทิตสฺส ปีติ ชายติ, ปีติมนสฺส กาโย ปสฺสมฺภติ, ปสฺสทฺธกาโย สุขํ เวเทติ, สุขิโน จิตฺตํ สมาธิยติ; อิทํ ปญฺจมํ วิมุตฺตายตนํ.

ปญฺจ วิมุตฺติปริปาจนิยา สญฺญา: อนิจฺจสญฺญา อนิจฺเจ ทุกฺขสญฺญา ทุกฺเข อนตฺตสญฺญา ปหานสญฺญา วิราคสญฺญา. อิเม โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน ปญฺจ ธมฺมา สมฺมทกฺขาตา, ตตฺถ สพฺเพเหว สงฺคายิตพฺพํ ฯ เป ฯ อตฺถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานํ.

อตฺถิ โข อาวุโส เตน ภควตา ฯ เป ฯ สมฺมาสมฺพุทฺเธน ฉ ธมฺมา สมฺมทกฺขาตา, ตตฺถ สพฺเพเหว สงฺคายิตพฺพํ ฯ เป ฯ อตฺถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานํ. กตเม ฉ? ฉ อชฺฌตฺติกานิ อายตนานิ: จกฺขฺวายตนํ โสตายตนํ ฆานายตนํ ชิวฺหายตนํ กายายตนํ มนายตนํ.

ฉ พาหิรานิ อายตนานิ: รูปายตนํ สทฺทายตนํ คนฺธายตนํ รสายตนํ โผฏฺฐพฺพายตนํ ธมฺมายตนํ.

ฉ วิญฺญาณกายา: จกฺขุวิญฺญาณํ โสตวิญฺญาณํ ฆานวิญฺญาณํ ชิวฺหาวิญฺญาณํ กายวิญฺญาณํ มโนวิญฺญาณํ.

ฉ ผสฺสกายา: จกฺขุสมฺผสฺโส ฯ เป ฯ มโนสมฺผสฺโส.

ฉ เวทนากายา. จกฺขุสมฺผสฺสชา เวทนา ฯ เป ฯ มโนสมฺผสฺสชา เวทนา.

ฉ สญฺญากายา: รูปสญฺญา ฯ เป ฯ ธมฺมสญฺญา.

ฉ สญฺเจตนากายา: รูปสญฺเจตนา ฯ เป ฯ ธมฺมสญฺเจตนา

ฉ ตัณ์หากายา: รูปตัณ์หา สัท์ทตัณ์หา คัน์ธตัณ์หา รสตัณ์หา โผฏ์ฐัพ์พตัณ์หา ธัม์มตัณ์หา.

ฉ อคารวา: อิธาวุโส ภิก์ขุ สัต์ถริ อคารโว วิหรติ อัป์ปติส์โส, ธัม์เม อคารโว วิหรติ อัป์ปติส์โส. สํเฆ อคารโว วิหรติ อัป์ปติส์โส, สิก์ขาย อคารโว วิหรติ อัป์ปติส์โส, อัป์ปมาเท อคารโว วิหรติ อัป์ปติส์โส, ปฏิสัน์ถาเร อคารโว วิหรติ อัป์ปติส์โส.

ฉ สคารวา: อิธาวุโส ภิก์ขุ สัต์ถริ สคารโว วิหรติ สัป์ปติส์โส ธัม์เม สคารโว วิหรติ สัป์ปติส์โส, สํเฆ สคารโว วิหรติ, สัป์ปติส์โส, สิก์ขาย สคารโว วิหรติ สัป์ปติส์โส, อัป์ปมาเท สคารโว วิหรติ สัป์ปติส์โส, ปฏิสัน์ถาเร สคารโว วิหรติ สัป์ปติส์โส.

ฉ โสมนัส์สูปวิจารา: จัก์ขุนา รูปํ ทิส์วา โสมนัส์สัฏ์ฐานิยํ รูปํ อุปวิจรติ, โสเตน สัท์ทํ สุต์วา. ฆาเนน คัน์ธํ ฆายิต์วา. ชิว์หาย รสํ สายิต์วา. กาเยน โผฏ์ฐัพ์พํ ผุสิต์วา. มนสา ธัม์มํ วิญ์ญาย โสมนัส์สัฏ์ฐานิยํ ธัม์มํ อุปวิจรติ.

ฉ โทมนัส์สูปวิจารา: จัก์ขุนา รูปํ ทิส์วา โทมนัส์สัฏ์ฐานิยํ รูปํ อุปวิจรติ, โสเตน สัท์ทํ สุต์วา. ฆาเนน คัน์ธํ ฆายิต์วา. ชิว์หาย รสํ สายิต์วา. กาเยน โผฏ์ฐัพ์พํ ผุสิต์วา. มนสา ธัม์มํ วิญ์ญาย โทมนัส์สัฏ์ฐานิยํ ธัม์มํ อุปวิจรติ.

ฉ อุเปก์ขูปวิจารา: จัก์ขุนา รูปํ ทิส์วา อุเปก์ขัฏ์ฐานิยํ รูปํ อุปวิจรติ, โสเตน สัท์ทํ สุต์วา. ฆาเนน คัน์ธํ ฆายิต์วา.

ชิวฺหาย รสํ สายิตฺวา. กาเยน โผฏฺฐพฺพํ ผุสิตฺวา. มนสา ธมฺมํ วิญฺญาย อุเปกฺขฏฺฐานิยํ ธมฺมํ อุปวิจรติ.

ฉ สาราณียา ธมฺมา. อิธาวุโส ภิกฺขุโน เมตฺตํ กายกมฺมํ ปจฺจุปฏฺฐิตํ โหติ สพฺรหฺมจารีสุ อาวิ เจว รโห จ, อยํ ธมฺโม สาราณีโย ปิยกรโณ ครุกรโณ สงฺคหาย อวิวาทาย สามคฺคิยา เอกีภาวาย สํวตฺตติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุโน เมตฺตํ วจีกมฺมํ เมตฺตํ มโนกมฺมํ ปจฺจุปฏฺฐิตํ โหติ สพฺรหฺมจารีสุ อาวิ เจว รโห จ, อยมฺปิ ธมฺโม สาราณีโย. ฯ เป ฯ เอกีภาวาย สํวตฺตติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุ เย เต ลาภา ธมฺมิกา ธมฺมลทฺธา อนฺตมโส ปตฺตปริยาปนฺนมตฺตมฺปิ, ตถารูเปหิ ลาเภหิ อปฺปฏิวิภตฺตโภคี โหติ สีลวนฺเตหิ สพฺรหฺมจารีหิ สาธารณโภคี, อยมฺปิ ธมฺโม สาราณีโย. ฯ เป ฯ เอกีภาวาย สํวตฺตติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุ ยานิ ตานิ สีลานิ อขณฺฑานิ อจฺฉิทฺทานิ อสพลานิ อกมฺมาสานิ ภุชิสฺสานิ วิญฺญุปสตฺถานิ อปรามฏฺฐานิ สมาธิสํวตฺตนิกานิ, ตถารูเปสุ สีเลสุ สีลสามญฺญคโต วิหรติ สพฺรหฺมจารีหิ อาวิ เจว รโห จ, อยมฺปิ ธมฺโม สาราณีโย ฯ เป ฯ เอกีภาวาย สํวตฺตติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุ ยายํ ทิฏฺฐิ อริยา นิยฺยานิกา นิยฺยาติ ตกฺกรสฺส สมฺมาทุกฺขกฺขยาย, ตถารูปาย ทิฏฺฐิยา ทิฏฺฐิสามญฺญคโต วิหรติ สพฺรหฺมจารีหิ อาวิ เจว รโห จ, อยมฺปิ ธมฺโม สาราณีโย, ปิยกรโณ ครุกรโณ สงฺคหาย อวิวาทาย สามคฺคิยา เอกีภาวาย สํวตฺตติ.

ฉ วิวาทมูลานิ: อิธาวุโส ภิก์ขุ โกธโน โหติ อุปนาหี. โย โส อาวุโส ภิก์ขุ โกธโน โหติ อุปนาหี, โส สัต์ถริปิ อคารโว วิหรติ อัป์ปติส์โส, ธัม์เมปิ อคารโว วิหรติ อัป์ปติส์โส, สํเฆปิ อคารโว วิหรติ อัป์ปติส์โส, สิก์ขายปิ น ปริปูรการี โหติ. โย โส อาวุโส ภิก์ขุ สัต์ถริ อคารโว วิหรติ อัป์ปติส์โส, ธัม์เม ฯ เป ฯ สํเฆ ฯ เป ฯ สิก์ขาย น ปริปูรการี โหติ. โส สํเฆ วิวาทํ ชเนติ, โย โส โหติ วิวาโท พหุชนอหิตาย พหุชนอสุขาย พหุชนัส์ส อนัต์ถาย อหิตาย ทุก์ขาย เทวมนุส์สานํ. เอวรูปัญ์เจ ตุม์เห อาวุโส วิวาทมูลํ อัช์ฌัต์ตํ วา พหิท์ธา วา สมนุปัส์เสย์ยาถ. ตัต์ร ตุม์เห อาวุโส ตัส์เสว ปาปกัส์ส วิวาทมูลัส์ส ปหานาย วายเมย์ยาถ. เอวรูปัญ์เจ ตุม์เห อาวุโส วิวาทมูลํ อัช์ฌัต์ตํ วา พหิท์ธา วา น สมนุปัส์เสย์ยาถ. ตัต์ร ตุม์เห อาวุโส ตัส์เสว ปาปกัส์ส วิวาทมูลัส์ส อายตึ อนวัส์สวาย ปฏิปัช์เชย์ยาถ. เอวเมตัส์ส ปาปกัส์ส วิวาทมูลัส์ส ปหานํ โหติ, เอวเมตัส์ส ปาปกัส์ส วิวาทมูลัส์ส อายตึ อนวัส์สโว โหติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ มัก์ขี โหติ ปลาสี. อิส์สุกี โหติ มัจ์ฉรี. สโฐ โหติ มายาวี. ปาปิจ์โฉ โหติ มิจ์ฉาทิฏ์ฐิ. สัน์ทิฏ์ฐิปรามาสี โหติ อาธานคาหี ทุป์ปฏินิส์สัค์คี. โย โส อาวุโส ภิก์ขุ สัน์ทิฏ์ฐิปรามาสี โหติ อาธานคาหี

ทุปปฏินิส์สัค์คี, โส สัต์ถริปิ อคารโว วิหรติ อัปปติส์โส, ธัม์เมปิ อคารโว วิหรติ อัปปติส์โส, สํเฆปิ อคารโว วิหรติ อัปปติส์โส, สิก์ขายปิ น ปริปูรการี โหติ. โย โส อาวุโส ภิก์ขุ สัต์ถริปิ อคารโว วิหรติ อัปปติส์โส, ธัม์เมปิ ฯ เป ฯ สํเฆปิ ฯ เป ฯ สิก์ขายปิ น ปริปูรการี. โส สํเฆ วิวาทํ ชเนติ, โย โหติ วิวาโท พหุชนอหิตาย พหุชนอสุขาย พหุชนัส์ส อนัต์ถาย อหิตาย ทุก์ขาย เทวมนุส์สานํ. เอวรูปัญ์เจ ตุม์เห อาวุโส วิวาทมูลํ อัช์ฌัต์ตํ วา พหิท์ธา วา สมนุปัส์เสย์ยาถ. ตัต์ร ตุม์เห อาวุโส ตัส์เสว ปาปกัส์ส วิวาทมูลัส์ส ปหานาย วายเมย์ยาถ. เอวรูปัญ์เจ ตุม์เห อาวุโส วิวาทมูลํ อัช์ฌัต์ตํ วา พหิท์ธา วา น สมนุปัส์เสย์ยาถ. ตัต์ร ตุม์เห อาวุโส ตัส์เสว ปาปกัส์ส วิวาทมูลัส์ส อายตึ อนวัส์สวาย ปฏิปัช์เชย์ยาถ. เอวเมตัส์ส ปาปกัส์ส วิวาทมูลัส์ส ปหานํ โหติ, เอวเมตัส์ส ปาปกัส์ส วิวาทมูลัส์ส อายตึ อนวัส์สโว โหติ.

ฉ ธาตุโยะ ปฐวีธาตุ อาโปธาตุ เตโชธาตุ วาโยธาตุ อากาสธาตุ วิญ์ญาณธาตุ.

ฉ นิส์สรณียา ธาตุโยะ อิธาวุโส ภิก์ขุ เอวํ วเทย์ย "เมต์ตา หิ โข เม เจโตวิมุต์ติ ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วัต์ถุกตา อนุฏ์ฐิตา ปริจิตา สุสมารัท์ธา, อถ จ ปน เม พ์ยาปาโท จิต์ตํ ปริยาทาย ติฏ์ฐตีติ. โส "มา เหวัน์ติส์ส วจนีโย, "มายัส์มา

เอวํ อวจ, มา ภควน์ตํ อัพ์ภาจิก์ขิ, น หิ สาธุ ภควโต อัพ์ภัก์ขานํ,
น หิ ภควา เอวํ วเทย์ย. อัฏ์ฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ เม็ต์ตาย
เจโตวิมุต์ติยา ภาวิตาย พหุลีกตาย ยานีกตาย วัต์ถุกตาย อนุฏ์ฐิตาย
ปริจิตาย สุสมารัท์ธาย, อถ จ ปนัส์ส พ์ยาปาโท จิต์ตํ ปริยาทาย
ฐัส์สติ, เนตํ ฐานํ วิช์ชติ. นิส์สรณํ เหตํ อาวุโส พ์ยาปาทัส์ส,
ยทิทํ เม็ต์ตา เจโตวิมุต์ติ. อิธ ปนาวุโส ภิก์ขุ เอวํ วเทย์ย "กรุณา
หิ โข เม เจโตวิมุต์ติ ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วัต์ถุกตา
อนุฏ์ฐิตา ปริจิตา สุสมารัท์ธา, อถ จ ปน เม วิเหสา จิต์ตํ
ปริยาทาย ติฏ์ฐตีติ. โส "มา เหวน์ติส์ส วจนีโย, มายัส์มา
เอวํ อวจ. มา ภควน์ตํ อัพ์ภาจิก์ขิ. น หิ สาธุ ภควโต
อัพ์ภัก์ขานํ. น หิ ภควา เอวํ วเทย์ย. อัฏ์ฐานเมตํ อาวุโส
อนวกาโส, ยํ กรุณาย เจโตวิมุต์ติยา ภาวิตาย พหุลีกตาย
ยานีกตาย วัต์ถุกตาย อนุฏ์ฐิตาย ปริจิตาย สุสมารัท์ธาย,
อถ จ ปนัส์ส วิเหสา จิต์ตํ ปริยาทาย ฐัส์สติ, เนตํ ฐานํ
วิช์ชติ. นิส์สรณํ เหตํ อาวุโส วิเหสาย, ยทิทํ กรุณา
เจโตวิมุต์ติ. อิธ ปนาวุโส ภิก์ขุ เอวํ วเทย์ย "มุทิตา
หิ โข เม เจโตวิมุต์ติ ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วัต์ถุกตา
อนุฏ์ฐิตา ปริจิตา สุสมารัท์ธา, อถ จ ปน เม อรติ จิต์ตํ
ปริยาทาย ติฏ์ฐตีติ. โส "มา เหวน์ติส์ส วจนีโย, มายัส์มา เอวํ
อวจ มา ภควน์ตํ อัพ์ภาจิก์ขิ. น หิ สาธุ ภควโต อัพ์ภัก์ขานํ.

น หิ ภควา เอวํ วเทย์ย. อัฏ์ฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ มุทิตาย เจโตวิมุต์ติยา ภาวิตาย พหุลีกตาย ยานีกตาย วัต์ถุกตาย อนุฏ์ฐิตาย ปริจิตาย สุสมารัท์ธาย, อถ จ ปนัส์ส อรติ จิต์ตํ ปริยาทาย ฐัส์สตีติ, เนตํ ฐานํ วิช์ชติ. นิส์สรณํ เหตํ อาวุโส อรติยา, ยทิทํ มุทิตา เจโตวิมุต์ติ. อิธ ปนาวุโส ภิก์ขุ เอวํ วเทย์ย “อุเปก์ขา หิ โข เม เจโตวิมุต์ติ ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วัต์ถุกตา อนุฏ์ฐิตา ปริจิตา สุสมารัท์ธา, อถ จ ปน เม ราโค จิต์ตํ ปริยาทาย ติฏ์ฐตีติ. โส “มา เหวัน์ติส์ส วจนีโย, มายัส์มา เอวํ อวจ. มา ภควัน์ตํ อัพ์ภาจิก์ขิ. น หิ สาธุ ภควโต อัพ์ภัก์ขานํ. น หิ ภควา เอวํ วเทย์ย. อัฏ์ฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ อุเปก์ขาย เจโตวิมุต์ติยา ภาวิตาย พหุลีกตาย ยานีกตาย วัต์ถุกตาย อนุฏ์ฐิตาย ปริจิตาย สุสมารัท์ธาย, อถ จ ปนัส์ส ราโค จิต์ตํ ปริยาทาย ฐัส์สตีติ, เนตํ ฐานํ วิช์ชติ. นิส์สรณํ เหตํ อาวุโส ราคัส์ส, ยทิทํ อุเปก์ขา เจโตวิมุต์ติ. อิธ ปนาวุโส ภิก์ขุ เอวํ วเทย์ย “อนิมิต์ตา หิ โข เม เจโตวิมุต์ติ ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วัต์ถุกตา อนุฏ์ฐิตา ปริจิตา สุสมารัท์ธา, อถ จ ปน เม นิมิต์ตานุสาริ วิญ์ญาณํ โหตีติ. โส “มา เหวัน์ติส์ส วจนีโย, มายัส์มา เอวํ อวจ. มา ภควัน์ตํ อัพ์ภาจิก์ขิ. น หิ สาธุ ภควโต อัพ์ภัก์ขานํ. น หิ

ภควา เอวํ วเทย์ย. อัฏ์ฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ อนิมิต์ตาย เจโตวิมุต์ติยา ภาวิตาย พหุลีกตาย ยานีกตาย วัต์ถุกตาย อนุฏ์ฐิตาย ปริจิตาย สุสมารัท์ธาย, อถ จ ปนัส์ส นิมิต์ตานุสาริ วิญ์ญาณํ ภวิส์สตีติ, เนตํ ฐานํ วิช์ชติ. นิส์สรณํ เหตํ อาวุโส สัพ์พนิมิต์ตานํ, ยทิทํ อนิมิต์ตา เจโตวิมุต์ติ. อิธ ปนาวุโส ภิก์ขุ เอวํ วเทย์ย "อัส์มีติ โข เม วิคตํ อยหมัส์มีติ น สมนุปัส์สามิ. อถ จ ปน เม วิจิกิจ์ฉากถํกถาสัล์ลํ จิต์ตํ ปริยาทาย ติฏ์ฐตีติ. โส "มา เหวํ"ติส์ส วจนีโย. มายัส์มา เอวํ อวจ. มา ภควน์ตํ อัพ์ภาจิก์ขิ. น หิ สาธุ ภควโต อัพ์ภัก์ขานํ. น หิ ภควา เอวํ วเทย์ย. อัฏ์ฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ อัส์มีติ วิคเต อยมหมัส์มีติ จ อสมนุปัส์สโต, อถ จ ปนัส์ส วิจิกิจ์ฉากถํกถาสัล์ลํ จิต์ตํ ปริยาทาย ฐัส์สตีติ, เนตํ ฐานํ วิช์ชติ. นิส์สรณํ เหตํ อาวุโส วิจิกิจ์ฉากถํกถาสัล์ลัส์ส, ยทิทํ อัส์มีติ มานสมุค์ฆาโต.

ฉ อนุต์ตริยานิ: ทัส์สนานุต์ตริยํ สวนานุต์ตริยํ ลาภานุต์ตริยํ สิก์ขานุต์ตริยํ ปาริจริยานุต์ตริยํ อนุส์สตานุต์ตริยํ.

ฉ อนุส์สติฏ์ฐานานิ: พุท์ธานุส์สติ ธัม์มานุส์สติ สํฆานุส์สติ สีลานุส์สติ จาคานุส์สติ เทวตานุส์สติ.

ฉ สตตวิหารา: อิธาวุโส ภิก์ขุ จัก์ขุนา รูปํ ทิส์วา เนว สุมโน โหติ น ทุม์มโน, อุเปก์ขโก จ วิหรติ สโต สัม์ปชาโน;

โสเตน สัท์ทํ สุต์วา ฯ เป ฯ ฆาเนน คัน์ธํ ฆายิต์วา ฯ เป ฯ ชิว์หาย รสํ สายิต์วา ฯ เป ฯ กาเยน โผฏ์ฐัพ์พํ ผุสิต์วา ฯ เป ฯ มนสา ธัม์มํ วิญ์ญาย เนว สุมโน โหติ น ทุม์มโน, อุเปก์ขโก จ วิหรติ สโต สัม์ปชาโน.

ฉฬาภิชาติโย: อิธาวุโส เอกัจ์โจ กัณ์หาภิชาติโก สมาโน กัณ์หํ ธัม์มํ อภิชายติ. อิธาวุโส เอกัจ์โจ กัณ์หาภิชาติโก สมาโน สุก์กํ ธัม์มํ อภิชายติ. อิธาวุโส เอกัจ์โจ กัณ์หาภิชาติโก สมาโน อกัณ์หํ อสุก์กํ นิพ์พานํ อภิชายติ. อิธาวุโส เอกัจ์โจ สุก์กาภิชาติโก สมาโน สุก์กํ ธัม์มํ อภิชายติ. อิธาวุโส เอกัจ์โจ สุก์กาภิชาติโก สมาโน กัณ์หํ ธัม์มํ อภิชายติ. อิธาวุโส เอกัจ์โจ สุก์กาภิชาติโก สมาโน อกัณ์หํ อสุก์กํ นิพ์พานํ อภิชายติ.

ฉ นิพ์เพธภาคิยสัญ์ญา: อนิจ์จสัญ์ญา อนิจ์เจ ทุก์ขสัญ์ญา ทุก์เข อนัต์ตสัญ์ญา ปหานสัญ์ญา วิราคสัญ์ญา นิโรธสัญ์ญา. อิเม โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน ฉ ธัม์มา สัม์มทัก์ขาตา, ตัต์ถ สัพ์เพเหว สังคายิตัพ์พํ ฯ เป ฯ อัต์ถาย หิตาย สุขาย เทวมนุส์สานํ.

ฉัก์กานํ ปัญ์จวีสติ สมัต์ตํ.

อัต์ถิ โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน สัต์ต ธัม์มา สัม์มทัก์ขาตา, ตัต์ถ สัพ์เพเหว สังคายิตัพ์พํ ฯ เป ฯ อัต์ถาย หิตาย สุขาย เทวมนุส์สานํ. กตเม

สัต์ต ? สัต์ต อริยธนานิ: สัท์ธาธนํ สีลธนํ หิริธนํ โอต์ตับ์ปธนํ สุตธนํ จาคธนํ บัญ์ญาธนํ.

สัต์ต โพช์ฌัง์คา: สติสัม์โพช์ฌังโค ธัม์มวิจยสัม์โพช์ฌังโค วิริยสัม์โพช์ฌังโค บีติสัม์โพช์ฌังโค บัส์สัท์ธิสัม์โพช์ฌังโค สมาธิสัม์โพช์ฌังโค อุเปก์ขาสัม์โพช์ฌังโค.

สัต์ต สมาธิปริก์ขารา: สัม์มาทิฏ์ฐิ สัม์มาสํกับ์โป สัม์มาวาจา สัม์มากัม์มัน์โต สัม์มาอาชีโว สัม์มาวายาโม สัม์มาสติ.

สัต์ต อสัท์ธัม์มา: อิธาวุโส ภิก์ขุ อัส์สัท์โธ โหติ, อหิริโก โหติ, อโนต์ตับ์บี โหติ, อับ์บัส์สุโต โหติ, กุสีโต โหติ, มุฏ์ฐัส์สติ โหติ, ทุบ์บัญ์โญ โหติ.

สัต์ต สัท์ธัม์มา: อิธาวุโส ภิก์ขุ สัท์โธ โหติ, หิริมา โหติ, โอต์ตับ์บี โหติ, พหุส์สุโต โหติ, อารัท์ธวิริโย โหติ, อุบัฏ์ฐิตสติ โหติ, บัญ์ญวา โหติ.

สัต์ต สับ์ปุริสธัม์มา: อิธาวุโส ภิก์ขุ ธัม์มัญ์ญู จ โหติ อัต์ถัญ์ญู จ อัต์ตัญ์ญู จ มัต์ตัญ์ญู จ กาลัญ์ญู จ ปริสัญ์ญู จ ปุค์คลัญ์ญู จ.

สัต์ต นิท์เทสวัต์ถูนิ: อิธาวุโส ภิก์ขุ สิก์ขาสมาทาเน ติพ์พฉัน์โท โหติ อายติญ์จ สิก์ขาสมาทาเน อวิคตเปโม; ธัม์มนิสัน์ติยา ติพ์พฉัน์โท โหติ อายติญ์จ ธัม์มนิสัน์ติยา อวิคตเปโม; อิจ์ฉาวินเย ติพ์พฉัน์โท โหติ อายติญ์จ อิจ์ฉาวินเย อวิคตเปโม; ปฏิสัล์ลาเณ

ติพ์พฉัน์โท โหติ อายติญ์จ ปฏิสัล์ลาเน อวิคตเปโม; วิริยารัม์เภ ติพ์พฉัน์โท โหติ อายติญ์จ วิริยารัม์เภ อวิคตเปโม; สติเนปัก์เก ติพ์พฉัน์โท โหติ อายติญ์จ สติเนปัก์เก อวิคตเปโม; ทิฏ์ฐิปฏิเวเธ ติพ์พฉัน์โท โหติ อายติญ์จ ทิฏ์ฐิปฏิเวเธ อวิคตเปโม.

สัต์ต สัญ์ญาะ อนิจ์จสัญ์ญา อนัต์ตสัญ์ญา อสุภสัญ์ญา อาทีนวสัญ์ญา ปหานสัญ์ญา วิราคสัญ์ญา นิโรธสัญ์ญา.

สัต์ต พลานิะ สัท์ธาพลํ วิริยพลํ หิริพลํ โอต์ตัป์ปพลํ สติพลํ สมาธิพลํ ปัญ์ญาพลํ.

สัต์ต วิญ์ญาณัฏ์ฐิติโยะ สัน์ตาวุโส สัต์ตา นานัต์ตกายา นานัต์ตสัญ์ญิโน เสย์ยถาปิ มนุส์สา เอกัจ์เจ เทวา เอกัจ์เจ วินิปาติกา; อยํ ปฐมา วิญ์ญาณัฏ์ฐิติ. สัน์ตาวุโส สัต์ตา นานัต์ตกายา เอกัต์ตสัญ์ญิโน เสย์ยถาปิ เทวา พ์รห์มกายิกา ปฐมาภินิพ์พัต์ตา; อยํ ทุติยา วิญ์ญาณัฏ์ฐิติ. สัน์ตาวุโส สัต์ตา เอกัต์ตกายา นานัต์ตสัญ์ญิโน เสย์ยถาปิ เทวา อาภัส์สรา; อยํ ตติยา วิญ์ญาณัฏ์ฐิติ. สัน์ตาวุโส สัต์ตา เอกัต์ตกายา เอกัต์ตสัญ์ญิโน เสย์ยถาปิ เทวา สุภกิณ์หา; อยํ จตุต์ถา วิญ์ญาณัฏ์ฐิติ. สัน์ตาวุโส สัต์ตา สัพ์พโส รูปสัญ์ญานํ สมติก์กมา ปฏิฆสัญ์ญานํ อัต์ถังคมา นานัต์ตสัญ์ญานํ อมนสิการา "อนัน์โต อากาโสติ" อากาสานัญ์จายตนูปคา; อยํ ปัญ์จมี วิญ์ญาณัฏ์ฐิติ. สัน์ตาวุโส สัต์ตา สัพ์พโส อากาสานัญ์จายตนํ สมติก์กัม "อนัน์ตํ วิญ์ญาณัน์ติ" วิญ์ญาณัญ์จายตนูปคา;

อยํ ฉฏฺฐี วิญฺญาณฏฺฐิติ. สนฺตาวุโส สตฺตา สพฺพโส วิญฺญาณญฺจายตนํ สมติกฺกมฺม "นตฺถิ กิญฺจีติ อากิญฺจญฺญายตนูปคา; อยํ สตฺตมี วิญฺญาณฏฺฐิติ.

สตฺต ปุคฺคลา ทกฺขิเณยฺยาะ อุภโตภาควิมุตฺโต ปญฺญาวิมุตฺโต กายสกฺขิ ทิฏฺฐิปฺปตฺโต สทฺธาวิมุตฺโต ธมฺมานุสารี สทฺธานุสารี.

สตฺต อนุสยาะ กามราคานุสโย ปฏิฆานุสโย ทิฏฺฐานุสโย วิจิกิจฺฉานุสโย มานานุสโย ภวราคานุสโย อวิชฺชานุสโย.

สตฺต สญฺโญชนานิะ กามสญฺโญชนํ ปฏิฆสญฺโญชนํ ทิฏฺฐิสญฺโญชนํ วิจิกิจฺฉาสญฺโญชนํ มานสญฺโญชนํ ภวราคสญฺโญชนํ อวิชฺชาสญฺโญชนํ.

สตฺต อธิกรณสมถาะ อุปฺปนฺนุปฺปนฺนานํ อธิกรณานํ สมถาย วูปสมาย สมฺมุขาวินโย ทาตพฺโพ, สติวินโย ทาตพฺโพ, อมูฬฺหวินโย ทาตพฺโพ, ปฏิญฺญาย กาเรตพฺพํ, เยภุยฺยสิกา, ตสฺสปาปิยฺยสิกา, ติณวตฺถารโก. อิเม โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน สตฺต ธมฺมา สมฺมทกฺขาตา, ตตฺถ สพฺเพเหว สงฺคายิตพฺพํ ฯ เป ฯ อตฺถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานํ.

อตฺถิ โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน อฏฺฐ ธมฺมา สมฺมทกฺขาตา, ตตฺถ สพฺเพเหว สงฺคายิตพฺพํ ฯ เป ฯ อตฺถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานํ กตเม

อฏฺจ? อฏฺจ มิจฺฉตฺตาะ มิจฺฉาทิฏฺฐิ มิจฺฉาสงฺกปฺโป มิจฺฉาวาจา มิจฺฉากมฺมนฺโต มิจฺฉาอาชีโว มิจฺฉาวายาโม มิจฺฉาสติ มิจฺฉาสมาธิ.

อฏฺจ สมฺมตฺตาะ สมฺมาทิฏฺฐิ สมฺมาสงฺกปฺโป สมฺมาวาจา สมฺมากมฺมนฺโต สมฺมาอาชีโว สมฺมาวายาโม สมฺมาสติ สมฺมาสมาธิ.

อฏฺจ ปุคฺคลา ทกฺขิเณยฺยาะ โสตาปนฺโน โสตาปตฺติผลสจฺฉิกิริยาย ปฏิปนฺโน, สกทาคามี สกทาคามิผลสจฺฉิกิริยาย ปฏิปนฺโน, อนาคามี อนาคามิผลสจฺฉิกิริยาย ปฏิปนฺโน, อรหา อรหตฺตสจฺฉิกิริยาย ปฏิปนฺโน.

อฏฺจ กุสีตวตฺถูนิะ อิธาวุโส ภิกฺขุนา กมฺมํ กาตพฺพํ โหติ, ตสฺส เอวํ โหติ "กมฺมํ โข เม กาตพฺพํ ภวิสฺสติ, กมฺมํ โข ปน เม กโรนฺตสฺส กาโย กิลมิสฺสติ, หนฺทาหํ นิปชฺชามีติ. โส นิปชฺชติ, น วิริยํ อารภติ อปฺปตฺตสฺส ปตฺติยา อนธิคตสฺส อธิคมาย อสจฺฉิกตสฺส สจฺฉิกิริยาย; อิทํ ปฐมํ กุสีตวตฺถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุนา กมฺมํ กตํ โหติ, ตสฺส เอวํ โหติ "อหํ โข กมฺมํ อกาสึ; กมฺมํ โข ปน เม กโรนฺตสฺส กาโย กิลนฺโต, หนฺทาหํ นิปชฺชามีติ. โส นิปชฺชติ, น วิริยํ อารภติ. อิทํ ทุติยํ กุสีตวตฺถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุนา มคฺโค คนฺตพฺโพ โหติ, ตสฺส เอวํ โหติ "มคฺโค โข เม คนฺตพฺโพ ภวิสฺสติ, มคฺคํ

โข ปน เม คจฺฉนฺตสฺส กาโย กิลมิสฺสติ, หนฺทาหํ นิปชฺชามีติ. โส นิปชฺชติ, น วิริยํ อารภติ. อิทํ ตติยํ กุสีตวตฺถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุนา มคฺโค คโต โหติ, ตสฺส เอวํ โหติ "อหํ โข มคฺคํ อคมาสึ, มคฺคํ โข ปน เม คจฺฉนฺตสฺส กาโย กิลนฺโต, หนฺทาหํ นิปชฺชามีติ. โส นิปชฺชติ, น วิริยํ อารภติ. อิทํ จตุตฺถํ กุสีตวตฺถุ ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุ คามํ วา นิคมํ วา ปิณฺฑาย จรนฺโต น ลภติ ลูขสฺส วา ปณีตสฺส วา โภชนสฺส ยาวทตฺถํ ปาริปูรึ, ตสฺส เอวํ โหติ "อหํ โข คามํ วา นิคมํ วา ปิณฺฑาย จรนฺโต นาลตฺถํ ลูขสฺส วา ปณีตสฺส วา โภชนสฺส ยาวทตฺถํ ปาริปูรึ, ตสฺส เม กาโย กิลนฺโต อกมฺมญฺโญ, หนฺทาหํ นิปชฺชามีติ. โส นิปชฺชติ, น วิริยํ อารภติ. อิทํ ปญฺจมํ กุสีตวตฺถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุ คามํ วา นิคมํ วา ปิณฺฑาย จรนฺโต ลภติ ลูขสฺส วา ปณีตสฺส วา โภชนสฺส ยาวทตฺถํ ปาริปูรึ, ตสฺส เอวํ โหติ "อหํ โข คามํ วา นิคมํ วา ปิณฺฑาย จรนฺโต อลตฺถํ ลูขสฺส วา ปณีตสฺส วา โภชนสฺส ยาวทตฺถํ ปาริปูรึ, ตสฺส เม กาโย ครุโก อกมฺมญฺโญ มาสาจิตํ มญฺเญ, หนฺทาหํ นิปชฺชามีติ. โส นิปชฺชติ, น วิริยํ อารภติ. อิทํ ฉฏฺฐํ กุสีตวตฺถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุโน อุปฺปนฺโน โหติ อปฺปมตฺตโก

อาพาโธ, ตัส์ส เอวํ โหติ "อุปั์ปัน์โน โข เม อยํ อัป์ปมัต์ตโก อาพาโธ, อัต์ถิ กัป์โป นิปัช์ชิตุํ, หัน์ทาหํ นิปัช์ชามีติ. โส นิปัช์ชติ, น วิริยํ อารภติ. อิทํ สัต์ตมํ กุสีตวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ คิลานา วุฏ์ฐิโต โหติ อจิรวุฏ์ฐิโต เคลัญ์ญา, ตัส์ส เอวํ โหติ "อหํ โข คิลานา วุฏ์ฐิโต อจิรวุฏ์ฐิโต เคลัญ์ญา, ตัส์ส เม กาโย ทุพ์พโล อกัม์มัญ์โญ; หัน์ทาหํ นิปัช์ชามีติ. โส นิปัช์ชติ, น วิริยํ อารภติ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยายาติ. อิทํ อัฏ์ฐมํ กุสีตวัต์ถุ.

อัฏ์ฐ อารัพ์ภวัต์ถูนิ: อิธาวุโส ภิก์ขุ กัม์มํ กาตัพ์พํ โหติ, ตัส์ส เอวํ โหติ "กัม์มํ โข เม กาตัพ์พํ ภวิส์สติ, กัม์มํ โข ปน กโรน์เตน น สุกรํ พุท์ธานํ สาสนํ มนสิกาตุํ, หัน์ทาหํ วิริยํ อารภามิ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยายาติ. โส วิริยํ อารภติ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ ปฐมํ อารัพ์ภวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุนา กัม์มํ กตํ โหติ, ตัส์ส เอวํ โหติ "อหํ โข กัม์มํ อกาสึ. กัม์มํ โข ปนาหํ กโรน์โต นาสัก์ขึ พุท์ธานํ สาสนํ มนสิกาตุํ, หัน์ทาหํ วิริยํ อารภามิ ฯเปฯ โส วิริยํ อารภติ. อิทํ ทุติยํ อารัพ์ภวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุนา มัค์โค คัน์ตัพ์โพ โหติ, ตัส์ส เอวํ โหติ "มัค์โค โข เม คัน์ตัพ์โพ ภวิส์สติ, มัค์คํ โข ปน คัจ์ฉัน์เตน น สุกรํ พุท์ธานํ สาสนํ

มนสิกาตุํ, หัน์ทาหํ วิริยํ อารภามิ ฯเปฯ โส วิริยํ อารภติ. อิทํ ตติยํ อารัพ์ภวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุนา มัค์โค คโต โหติ, ตัส์ส เอวํ โหติ "อหํ โข มัค์คํ อคมาสึ, มัค์คํ โข ปนาหํ คัจ์ฉัน์โต นาสัก์ขึ พุท์ธานํ สาสนํ มนสิกาตุํ, หัน์ทาหํ วิริยํ อารภามิ ฯเปฯ โส วิริยํ อารภติ. อิทํ จตุต์ถํ อารัพ์ภวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ คามํ วา นิคมํ วา ปิณ์ฑาย จรัน์โต น ลภติ ลูขัส์ส วา ปณีตัส์ส วา โภชนัส์ส ยาวทัต์ถํ ปาริปูรึ, ตัส์ส เอวํ โหติ "อหํ โข คามํ วา นิคมํ วา ปิณ์ฑาย จรัน์โต นาลัต์ถํ ลูขัส์ส วา ปณีตัส์ส วา โภชนัส์ส ยาวทัต์ถํ ปาริปูรึ, ตัส์ส เม กาโย ลหุโก กัม์มัญ์โญ, หัน์ทาหํ วิริยํ อารภามิ ฯเปฯ โส วิริยํ อารภติ. อิทํ ปัญ์จมํ อารัพ์ภวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ คามํ วา นิคมํ วา ปิณ์ฑาย จรัน์โต ลภติ ลูขัส์ส วา ปณีตัส์ส วา โภชนัส์ส ยาวทัต์ถํ ปาริปูรึ, ตัส์ส เอวํ โหติ "อหํ โข คามํ วา นิคมํ วา ปิณ์ฑาย จรัน์โต อลัต์ถํ ลูขัส์ส วา ปณีตัส์ส วา โภชนัส์ส ยาวทัต์ถํ ปาริปูรึ, ตัส์ส เม กาโย พลวา กัม์มัญ์โญ, หัน์ทาหํ วิริยํ อารภามิ ฯเปฯ โส วิริยํ อารภติ. อิทํ ฉัฏ์ฐํ อารัพ์ภวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุโน อุป์ปัน์โน โหติ อัป์ปมัต์ตโก อาพาโธ, ตัส์ส เอวํ โหติ "อุป์ปัน์โน โข เม อยํ อัป์ปมัต์ตโก อาพาโธ, ฐานํ โข ปเนตํ วิช์ชติ, ยํ เม อาพาโธ ปวัฑ์เฒย์ย, หัน์ทาหํ

วิริยํ อารภามิ ฯเปฯ โส วิริยํ อารภติ. อิทํ สัต์ตมํ อารัพ์ภวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ คิลานา วุฏ์ฐิโต โหติ อจิรวุฏ์ฐิโต เคลัญ์ญา, ตัส์ส เอวํ โหติ “อหํ โข คิลานา วุฏ์ฐิโต อจิรวุฏ์ฐิโต เคลัญ์ญา, ฐานํ โข ปเนตํ วิช์ชติ, ยํ เม อาพาโธ ปัจ์จุทา-วัต์เตย์ย, หัน์ทาหํ วิริยํ อารภามิ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยายาติ. โส วิริยํ อารภติ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ อัฏ์ฐมํ อารัพ์ภวัต์ถุ.

อัฏ์ฐ ทานวัต์ถูนิ: อาสัช์ช ทานํ เทติ, ภยา ทานํ เทติ, “อทาสิ เมติ ทานํ เทติ, “ทัส์สติ เมติ ทานํ เทติ, “สาธุ ทานัน์ติ ทานํ เทติ, “อหํ ปจามิ, อิเม น ปจัน์ติ, นารหามิ ปจัน์โต อปจัน์ตานํ ทานํ น ทาตุน์ติ ทานํ เทติ, “อิทํ เม ทานํ ททโต กัล์ยาโณ กิต์ติสัท์โท อัพ์ภุค์คัจ์ฉตีติ ทานํ เทติ, จิต์ตาลังการจิต์ตปริก์ขารัต์ถํ ทานํ เทติ.

อัฏ์ฐ ทานูปปัต์ติโย: อิธาวุโส เอกัจ์โจ ทานํ เทติ สมณัส์ส วา พ์ราห์มณัส์ส วา อัน์นํ ปานํ วัต์ถํ ยานํ มาลาคัน์ธวิเลปนํ เสย์ยาวสถ-ปทีเปย์ยํ, โส ยํ เทติ ตํ ปัจ์จาสึสติ, โส ปัส์สติ ขัต์ติยมหาสาลํ วา พ์ราห์มณมหาสาลํ วา คหปติมหาสาลํ วา ปัญ์จหิ กามคุเณหิ สมัป์ปิตํ สมังคิภูตํ ปริจารยมานํ, ตัส์ส เอวํ โหติ “อโห วตาหํ กายัส์ส เภทา ปรํ มรณา ขัต์ติยมหาสาลานํ วา พ์ราห์มณมหาสาลานํ

วา คหปติมหาสาลานํ วา สหพฺยตํ อุปฺปชฺเชยฺยนฺติ. โส ตํ จิตฺตํ ทหติ ตํ จิตฺตํ อธิฏฺฐาติ ตํ จิตฺตํ ภาเวติ. ตสฺส ตํ จิตฺตํ หีเน วิมุตฺตํ อุตฺตริอภาวิตํ ตตฺรูปปตฺติยา สํวตฺตติ. ตญฺจ โข สีลวโต วทามิ โน ทุสฺสีลสฺส. อิชฺฌตาวุโส สีลวโต เจโตปณิธิ วิสุทฺธตฺตา. ปุน จปรํ อาวุโส อิเธกจฺโจ ทานํ เทติ สมณสฺส วา พฺราหฺมณสฺส วา อนฺนํ ปานํ วตฺถํ ยานํ มาลาคนฺธวิเลปนํ เสยฺยาวสถปทีเปยฺยํ, โส ยํ เทติ ตํ ปจฺจาสึสติ, ตสฺส สุตํ โหติ “จาตุมฺมหาราชิกา เทวา ทีฆายุกา วณฺณวนฺโต สุขพหุลาติ. ตสฺส เอวํ โหติ “อโห วตาหํ กายสฺส เภทา ปรํ มรณา จาตุมฺมหาราชิกานํ เทวานํ สหพฺยตํ อุปฺปชฺเชยฺยนฺติ. โส ตํ จิตฺตํ ทหติ ตํ จิตฺตํ อธิฏฺฐาติ ตํ จิตฺตํ ภาเวติ, ตสฺส ตํ จิตฺตํ หีเน วิมุตฺตํ อุตฺตริอภาวิตํ ตตฺรูปปตฺติยา สํวตฺตติ. ตญฺจ โข สีลวโต วทามิ โน ทุสฺสีลสฺส. อิชฺฌตาวุโส สีลวโต เจโตปณิธิ วิสุทฺธตฺตา. ปุน จปรํ อาวุโส อิเธกจฺโจ ทานํ เทติ สมณสฺส วา พฺราหฺมณสฺส วา อนฺนํ ปานํ วตฺถํ ยานํ มาลาคนฺธวิเลปนํ เสยฺยาวสถปทีเปยฺยํ. โส ยํ เทติ ตํ ปจฺจาสึสติ, ตสฺส สุตํ โหติ “ตาวตึสา เทวา ฯเปฯ ยามา เทวา. ตุสิตา เทวา. นิมฺมานรตี เทวา ฯเปฯ ปรนิมฺมิตวสวตฺตี เทวา ทีฆายุกา วณฺณวนฺโต สุขพหุลาติ. ตสฺส เอวํ โหติ “อโห วตาหํ กายสฺส เภทา ปรํ มรณา ปรนิมฺมิตวสวตฺตีนํ เทวานํ สหพฺยตํ อุปฺปชฺเชยฺยนฺติ.

โส ตํ จิตฺตํ ททาติ ตํ จิตฺตํ อธิฏฺฐาติ ตํ จิตฺตํ ภาเวติ, ตสฺส ตํ จิตฺตํ หีเน วิมุตฺตํ อุตฺตริภาวิตํ ตตฺรูปปตฺติยา สํวตฺตติ. ตญฺจ โข สีลวโต วทามิ โน ทุสฺสีลสฺส. อิชฺฌตาวุโส สีลวโต เจโตปณิธิ วิสุทฺธตฺตา. ปุน จปรํ อาวุโส อิเธกจฺโจ ทานํ เทติ สมณสฺส วา พฺราหฺมณสฺส วา อนฺนํ ปานํ วตฺถํ ยานํ มาลาคนฺธวิเลปนํ เสยฺยาวสถปทีเปยฺยํ, โส ยํ เทติ ตํ ปจฺจาสึสติ, ตสฺส สุตํ โหติ "พฺรหฺมกายิกา เทวา ทีฆายุกา วณฺณวนฺโต สุขพหุลาติ. ตสฺส เอวํ โหติ "อโห วตาหํ กายสฺส เภทา ปรํ มรณา พฺรหฺมกายิกานํ เทวานํ สหพฺยตํ อุปปชฺเชยฺยนฺติ. โส ตํ จิตฺตํ ททาติ ตํ จิตฺตํ อธิฏฺฐาติ ตํ จิตฺตํ ภาเวติ, ตสฺส ตํ จิตฺตํ หีเน วิมุตฺตํ อุตฺตริภาวิตํ ตตฺรูปปตฺติยา สํวตฺตติ. ตญฺจ โข สีลวโต วทามิ โน ทุสฺสีลสฺส, วีตราคสฺส โน สราคสฺส. อิชฺฌตาวุโส สีลวโต เจโตปณิธิ วีตราคตฺตา.

อฏฺฐ โลกธมฺมา: ลาโภ จ อลาโภ จ ยโส จ อยโส จ นินฺทา จ ปสํสา จ สุขญฺจ ทุกฺขญฺจ.

อฏฺฐ ปริสา: ขตฺติยปริสา พฺราหฺมณปริสา คหปติปริสา สมณปริสา จาตุมฺมหาราชิกปริสา ตาวตึสปริสา นิมฺมานรติปริสา พฺรหฺมปริสา.

อฏฺฐ อภิภายตนานิ: อชฺฌตฺตํรูปสญฺญี เอโก พหิทฺธารูปานิ ปสฺสติ ปริตฺตานิ สุวณฺณทุพฺพณฺณานิ ตานิ อภิภุยฺย "ชานามิ ปสฺสามีติ เอวํสญฺญี โหติ, อิทํ ปฐมํ อภิภายตนํ. อชฺฌตฺตํรูปสญฺญี เอโก

ผพฺพิธารุปานิ ปสฺสติ อปฺปมาณานิ สุวณฺณทุพฺพณฺณานิ, ตานิ อภิภุยฺย "ชานามิ ปสฺสามีติ เอวํสญฺญี โหติ. อิทํ ทุติยํ อภิภายตนํ. อชฺฌตฺตํ อรูปสญฺญี เอโก พหิทฺธารูปานิ ปสฺสติ ปริตฺตานิ สุวณฺณทุพฺพณฺณานิ, ตานิ อภิภุยฺย "ชานามิ ปสฺสามีติ เอวํสญฺญี โหติ. อิทํ ตติยํ อภิภายตนํ. อชฺฌตฺตํ อรูปสญฺญี เอโก พหิทฺธารูปานิ ปสฺสติ อปฺปมาณานิ สุวณฺณทุพฺพณฺณานิ, ตานิ อภิภุยฺย "ชานามิ ปสฺสามีติ เอวํสญฺญี โหติ. อิทํ จตุตฺถํ อภิภายตนํ. อชฺฌตฺตํ อรูปสญฺญี เอโก พหิทฺธารูปานิ ปสฺสติ นีลานิ นีลวณฺณานิ นีลนิทสฺสนานิ นีลนิภาสานิ. เสยฺยถาปิ นาม อุมฺมารปุปฺผํ นีลํ นีลวณฺณํ นีลนิทสฺสนํ นีลนิภาสํ, เสยฺยถาปิ วา ปน ตํ วตฺถํ พาราณเสยฺยกํ อุภโตภาควิมฏฺฐํ นีลํ นีลวณฺณํ นีลนิทสฺสนํ นีลนิภาสํ; เอวเมว อชฺฌตฺตํ อรูปสญฺญี เอโก พหิทฺธารูปานิ ปสฺสติ นีลานิ นีลวณฺณานิ นีลนิทสฺสนานิ นีลนิภาสานิ, ตานิ อภิภุยฺย "ชานามิ ปสฺสามีติ เอวํสญฺญี โหติ. อิทํ ปญฺจมํ อภิภายตนํ. อชฺฌตฺตํ อรูปสญฺญี เอโก พหิทฺธารูปานิ ปสฺสติ ปีตานิ ปีตวณฺณานิ ปีตนิทสฺสนานิ ปีตนิภาสานิ. เสยฺยถาปิ นาม กณฺณิการปุปฺผํ ปีตํ ปีตวณฺณํ ปีตนิทสฺสนํ ปีตนิภาสํ, เสยฺยถาปิ วา ปน ตํ วตฺถํ พาราณเสยฺยกํ อุภโตภาควิมฏฺฐํ ปีตํ ปีตวณฺณํ ปีตนิทสฺสนํ ปีตนิภาสํ; เอวเมว อชฺฌตฺตํ อรูปสญฺญี เอโก พหิทฺธารูปานิ ปสฺสติ ปีตานิ ปีตวณฺณานิ ปีตนิทสฺสนานิ ปีตนิภาสานิ.

ตานิ อภิภุย์ย "ชานามิ บัส์สามีติ เอวํสัญ์ญี โหติ. อิทํ ฉัฏ์ฐํ อภิภายตนํ. อัช์ฌัต์ตํ อรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธา รูปานิ บัส์สติ โลหิตกานิ โลหิตกวัณ์ณานิ โลหิตกนิทัส์สนานิ โลหิตกนิภาสานิ. เสย์ยถาปิ นาม พัน์ธุชีวกบุป์ผํ โลหิตกํ โลหิตกวัณ์ณํ โลหิตกนิทัส์สนํ โลหิตกนิภาสํ, เสย์ยถาปิ วา ปน ตํ วัต์ถํ พาราณเสย์ยกํ อุภโตภาควิมัฏ์ฐํ โลหิตกํ โลหิตกวัณ์ณํ โลหิตกนิทัส์สนํ โลหิตกนิภาสํ; เอวเมว อัช์ฌัต์ตํ อรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธา รูปานิ บัส์สติ โลหิตกานิ โลหิตกวัณ์ณานิ โลหิตกนิทัส์สนานิ โลหิตกนิภาสานิ ตานิ อภิภุย์ย "ชานามิ บัส์สามีติ เอวํสัญ์ญี โหติ. อิทํ สัต์ตมํ อภิภายตนํ. อัช์ฌัต์ตํ อรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธา รูปานิ บัส์สติ โอทาตานิ โอทาตวัณ์ณานิ โอทาตนิทัส์สนานิ โอทาตนิภาสานิ. เสย์ยถาปิ นาม โอสธิตารกา โอทาตา โอทาตวัณ์ณา โอทาตนิทัส์สนา โอทาตนิภาสา. เสย์ยถาปิ วา ปน ตํ วัต์ถํ พาราณเสย์ยกํ อุภโตภาควิมัฏ์ฐํ โอทาตํ โอทาตวัณ์ณํ โอทาตนิทัส์สนํ โอทาตนิภาสํ; เอวเมว อัช์ฌัต์ตํ อรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธา รูปานิ บัส์สติ โอทาตานิ โอทาตวัณ์ณานิ โอทาตนิทัส์สนานิ โอทาตนิภาสานิ ตานิ อภิภุย์ย "ชานามิ บัส์สามีติ เอวํสัญ์ญี โหติ. อิทํ อัฏ์ฐมํ อภิภายตนํ.

อัฏ์ฐ วิโมก์ขา: รูปานิ บัส์สติ, อยํ ปฐโม วิโมก์โข. อัช์ฌัต์ตํ อรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธา รูปานิ บัส์สติ, อยํ ทุติโย วิโมก์โข. "สุภัน์เตว อธิโมก์โข โหติ. อยํ ตติโย วิโมก์โข. สัพ์พโส รูปสัญ์ญานํ สมติก์กมา ปฏิฆสัญ์ญานํ อัต์ถังคมา นานัต์ตสัญ์ญานํ

อมนสิการา "อนัน์โต อากาโสติ อากาสานัญ์จายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; อยํ จตุต์โถ วิโมก์โข. สัพ์พโส อากาสานัญ์จายตนํ สมติก์กัม์ม "อนัน์ตํ วิญ์ญาณัน์ติ วิญ์ญาณัญ์จายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; อยํ ปัญ์จโม วิโมก์โข. สัพ์พโส วิญ์ญาณัญ์จายตนํ สมติก์กัม์ม "นัต์ถิ กิญ์จีติ อากิญ์จัญ์ญายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; อยํ ฉัฏ์โฐ วิโมก์โข. สัพ์พโส อากิญ์จัญ์ญายตนํ สมติก์กัม์ม เนวสัญ์ญานาสัญ์ญายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; อยํ สัต์ตโม วิโมก์โข. สัพ์พโส เนวสัญ์ญานาสัญ์ญายตนํ สมติก์กัม์ม สัญ์ญาเวทยิตนิโรธํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; อยํ อัฏ์ฐโม วิโมก์โข. อิเม โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน อัฏ์ฐ ธัม์มา สัม์มทัก์ขาตา, ตัต์ถ สัพ์เพเหว สังคายิตัพ์พํ ฯ เป ฯ อัต์ถาย หิตาย สุขาย เทวมนุส์สานํ.

อัต์ถิ โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน นว ธัม์มา สัม์มทัก์ขาตา, ตัต์ถ สัพ์เพเหว สังคายิตัพ์พํ ฯ เป ฯ อัต์ถาย หิตาย สุขาย เทวมนุส์สานํ. กตเม นว? นว อาฆาตวัต์ถูนิ: "อนัต์ถํ เม อจรีติ อาฆาตํ พัน์ธติ, "อนัต์ถํ เม จรตีติ อาฆาตํ พัน์ธติ, "อนัต์ถํ เม จริส์สตีติ อาฆาตํ พัน์ธติ. "ปิยัส์ส เม มนาปัส์ส อนัต์ถํ อจริ "อนัต์ถํ จรติ. "อนัต์ถํ จริส์สตีติ อาฆาตํ พัน์ธติ. "อัป์ปิยัส์ส เม อมนาปัส์ส อัต์ถํ อจริ. "อัต์ถํ จรติ. "อัต์ถํ จริส์สตีติ อาฆาตํ พัน์ธติ.

นว อาฆาตปฏิวินยาะ "อนตฺถํ เม อจริ" ติ ตํ กุเตตฺถ ลพฺภาติ อาฆาตํ ปฏิวิเนติ, "อนตฺถํ เม จรตี" ติ ตํ กุเตตฺถ ลพฺภาติ อาฆาตํ ปฏิวิเนติ, "อนตฺถํ เม จริสฺสตี" ติ ตํ กุเตตฺถ ลพฺภาติ อาฆาตํ ปฏิวิเนติ. "ปิยสฺส เม มนาปสฺส อนตฺถํ อจริ. "อนตฺถํ จรติ. "อนตฺถํ จริสฺสตี" ติ ตํ กุเตตฺถ ลพฺภาติ อาฆาตํ ปฏิวิเนติ. "อปฺปิยสฺส เม อมนาปสฺส อตฺถํ อจริ. "อตฺถํ จรติ. "อตฺถํ จริสฺสตี" ติ ตํ กุเตตฺถ ลพฺภาติ อาฆาตํ ปฏิวิเนติ.

นว สตฺตาวาสาะ สนฺตาวุโส สตฺตา นานตฺตกายา นานตฺตสญฺญิโน เสยฺยถาปิ มนุสฺสา เอกจฺเจ จ เทวา เอกจฺเจ จ วินิปาติกา; อยํ ปฐโม สตฺตาวาโส. สนฺตาวุโส สตฺตา นานตฺตกายา เอกตฺตสญฺญิโน เสยฺยถาปิ เทวา พฺรหฺมกายิกา ปฐมาภินิพฺพตฺตา; อยํ ทุติโย สตฺตาวาโส. สนฺตาวุโส สตฺตา เอกตฺตกายา นานตฺตสญฺญิโน เสยฺยถาปิ เทวา อาภสฺสรา; อยํ ตติโย สตฺตาวาโส. สนฺตาวุโส สตฺตา เอกตฺตกายา เอกตฺตสญฺญิโน เสยฺยถาปิ เทวา สุภกิณฺหา; อยํ จตุตฺโถ สตฺตาวาโส. สนฺตาวุโส สตฺตา อสญฺญิโน อปฺปฏิสํเวทิโน เสยฺยถาปิ เทวา อสญฺญสตฺตา; อยํ ปญฺจโม สตฺตาวาโส. สนฺตาวุโส สตฺตา สพฺพโส รูปสญฺญานํ สมติกฺกมา ปฏิฆสญฺญานํ อตฺถงฺคมา นานตฺตสญฺญานํ อมนสิการา "อนนฺโต อากาโส" ติ อากาสานญฺจายตนูปคา; อยํ ฉฏฺโฐ สตฺตาวาโส. สนฺตาวุโส สตฺตา สพฺพโส อากาสานญฺจายตนํ สมติกฺกมฺม "อนนฺตํ วิญฺญาณนฺ" ติ วิญฺญาณญฺจายตนูปคา; อยํ สตฺตโม

สตฺตาวาโส. สนฺตาวุโส สตฺตา สพฺพโส วิญฺญาณญฺจายตนํ สมติกฺกมฺม "นตฺถิ กิญฺจีติ อากิญฺจญฺญายตนูปคา; อยํ อฏฺฐโม สตฺตาวาโส. สนฺตาวุโส สตฺตา สพฺพโส อากิญฺจญฺญายตนํ สมติกฺกมฺม "สนฺตเมตํ ปณีตเมตนฺติ เนวสญฺญานาสญฺญายตนูปคา; อยํ นวโม สตฺตาวาโส.

นว อกฺขณา อสมยา พฺรหฺมจริยวาสาย: อิธาวุโส ตถาคโต จ โลเก อุปฺปนฺโน โหติ อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ, ธมฺโม จ เทสิยติ โอปสมิโก ปรินิพฺพานิโก สมฺโพธคามี สุคตปฺปเวทิโต. อยญฺจ ปุคฺคโล นิรยํ อุปปนฺโน โหติ; อยํ ปฐโม อกฺขโณ อสมโย พฺรหฺมจริยวาสาย. ปุน จปรํ อาวุโส ตถาคโต จ โลเก อุปฺปนฺโน โหติ อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ, ธมฺโม จ เทสิยติ โอปสมิโก ปรินิพฺพานิโก สมฺโพธคามี สุคตปฺปเวทิโต. อยญฺจ ปุคฺคโล ติรจฺฉานโยนึ อุปปนฺโน โหติ. เปตฺติวิสยํ อุปปนฺโน โหติ. อสุรกายํ อุปปนฺโน โหติ. ฯ เป ฯ ทีฆายุกํ อญฺญตรํ เทวนิกายํ อุปปนฺโน โหติ. ฯ เป ฯ ปจฺจนฺติเมสุ ชนปเทสุ ปจฺจาชาโต โหติ, มิลกฺขเกสุ อวิญฺญาตาเรสุ ยตฺถ นตฺถิ คติ ภิกฺขูนํ ภิกฺขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ. มชฺฌิเมสุ ชนปเทสุ ปจฺจาชาโต โหติ, โส จ โหติ มิจฺฉาทิฏฺฐิโก วิปรีตทสฺสโน "นตฺถิ ทินฺนํ, นตฺถิ ยิฏฺฐํ, นตฺถิ หุตํ, นตฺถิ สุกตทุกฺกฏานํ กมฺมานํ ผลวิปาโก, นตฺถิ อยํ โลโก, นตฺถิ ปโร โลโก, นตฺถิ มาตา, นตฺถิ ปิตา, นตฺถิ สตฺตา โอปปาติกา, นตฺถิ โลเก สมณพฺราหฺมณา

สมฺมคฺคตา สมฺมาปฏิปนฺนา อิมญฺจ โลกํ ปรญฺจ โลกํ สยํ อภิญฺญา สจฺฉิกตฺวา ปเวเทนฺตีติ. มชฺฌิเมสุ ชนปเทสุ ปจฺจาชาโต โหติ, ทุปฺปญฺโญ ชโฬ เอลมูโค นปฺปฏิพโล สุภาสิตทุพฺภาสิตานํ อตฺถมญฺญาตุํ; อยํ อฏฺฐโม อกฺขโณ อสมโย พฺรหฺมจริยวาสาย. ปุน จปรํ อาวุโส ตถาคโต จ โลเก น อุปฺปนฺโน โหติ อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ, ธมฺโม จ น เทสิยติ โอปสมิโก ปรินิพฺพานิโก สมฺโพธคามี สุคตปฺปเวทิโต. อยญฺจ ปุคฺคโล มชฺฌิเมสุ ชนปเทสุ ปจฺจาชาโต โหติ, ปญฺญวา อเนลมูโค ปฏิพโล สุภาสิตทุพฺภาสิตานมตฺถมญฺญาตุํ; อยํ นวโม อกฺขโณ อสมโย พฺรหฺมจริยวาสาย.

นว อนุปุพฺพวิหารา: อิธาวุโส ภิกฺขุ วิวิจฺเจว กาเมหิ วิวิจฺจ อกุสเลหิ ธมฺเมหิ สวิตกฺกํ สวิจารํ วิเวกชํ ปีติสุขํ ปฐมชฺฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ; วิตกฺกวิจารานํ วูปสมา อชฺฌตฺตํ สมฺปสาทนํ เจตโส เอโกทิภาวํ อวิตกฺกํ อวิจารํ สมาธิชํ ปีติสุขํ ทุติยชฺฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ; ปีติยา จ วิราคา อุเปกฺขโก จ วิหรติ สโต จ สมฺปชาโน, สุขญฺจ กาเยน ปฏิสํเวเทติ, ยนฺตํ อริยา อาจิกฺขนฺติ "อุเปกฺขโก สติมา สุขวิหารีติ, ตติยชฺฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ; สุขสฺส จ ปหานา ทุกฺขสฺส จ ปหานา ปุพฺเพว โสมนสฺสโทมนสฺสานํ อตฺถงฺคมา อทุกฺขมสุขํ อุเปกฺขาสติปาริสุทฺธึ จตุตฺถชฺฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ; สพฺพโส รูปสญฺญานํ สมติกฺกมา ปฏิฆสญฺญานํ อตฺถงฺคมา นานตฺตสญฺญานํ อมนสิการา "อนนฺโต อากาโสติ อากาสานญฺจายตนํ

อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; สัพ์พโส อากาสานัญ์จายตนํ สมติก์กัม์ม "อนัน์ตํ วิญ์ญาณัน์ติ วิญ์ญาณัญ์จายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; สัพ์พโส วิญ์ญาณัญ์จายตนํ สมติก์กัม์ม "นัต์ถิ กิญ์จีติ อากิญ์จัญ์ญายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; สัพ์พโส อากิญ์จัญ์ญายตนํ สมติก์กัม์ม เนวสัญ์ญานาสัญ์ญายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; สัพ์พโส เนวสัญ์ญานา-สัญ์ญายตนํ สมติก์กัม์ม สัญ์ญาเวทยิตนิโรธํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ.

นว อนุปุพ์พนิโรธา; ปฐมัช์ฌานํ สมาปัน์นัส์ส กามสัญ์ญา นิรุท์ธา โหติ, ทุติยัช์ฌานํ สมาปัน์นัส์ส วิตัก์กวิจารา นิรุท์ธา โหน์ติ, ตติยัช์ฌานํ สมาปัน์นัส์ส ปีติ นิรุท์ธา โหติ, จตุต์ถัช์ฌานํ สมาปัน์นัส์ส อัส์สาสปัส์สาสา นิรุท์ธา โหน์ติ, อากาสานัญ์จายตนํ สมาปัน์นัส์ส รูปสัญ์ญา นิรุท์ธา โหติ, วิญ์ญาณัญ์จายตนํ สมาปัน์นัส์ส อากาสานัญ์จายตนสัญ์ญา นิรุท์ธา โหติ, อากิญ์จัญ์ญายตนํ สมาปัน์นัส์ส วิญ์ญาณัญ์จายตนสัญ์ญา นิรุท์ธา โหติ, เนวสัญ์ญานาสัญ์ญายตนํ สมาปัน์นัส์ส อากิญ์จัญ์ญายตนสัญ์ญา นิรุท์ธา โหติ, สัญ์ญาเวทยิตนิโรธํ สมาปัน์นัส์ส สัญ์ญา จ เวทนา จ นิรุท์ธา โหน์ติ. อิเม โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน นว ธัม์มา สัม์มทัก์ขาตา, ตัต์ถ สัพ์เพเหว สังคายิตัพ์พํ ฯ เป ฯ อัต์ถาย หิตาย สุขาย เทวมนุส์สานํ. นวกํ นิฏ์ฐิตํ.

อัต์ถิ โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา

สัม์มาสัม์พุท์เธน ทส ธัม์มา สัม์มทัก์ขาตา, ตัต์ถ สัพ์เพเหว สังคายิตัพ์พํ ฯ เป ฯ อัต์ถาย หิตาย สุขาย เทวมนุส์สานํ. กตเม ทส? ทส นาถกรณา ธัม์มา: อิธาวุโส ภิก์ขุ สีลวา โหติ, ปาติโมก์ขสํวรสํวุโต วิหรติ อาจารโคจรสัม์ปัน์โน, อนุมัต์เตสุ วัช์เชสุ ภยทัส์สาวี สมาทาย สิก์ขติ สิก์ขาปเทสุ. ยํปาวุโส ภิก์ขุ สีลวา โหติ, ปาติโมก์ขสํวรสํวุโต วิหรติ อาจารโคจรสัม์ปัน์โน, อนุมัต์เตสุ วัช์เชสุ ภยทัส์สาวี สมาทาย สิก์ขติ สิก์ขาปเทสุ; อยํ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ พหุส์สุโต โหติ สุตธโร สุตสัน์นิจโย. เย เต ธัม์มา อาทิกัล์ยาณา มัช์เฌกัล์ยาณา ปริโยสานกัล์ยาณา สาต์ถํ สพ์ยัญ์ชนํ เกวลปริปุณ์ณํ ปริสุท์ธํ พ์รห์มจริยํ อภิวทัน์ติ, ตถารูปาส์ส ธัม์มา พหุส์สุตา โหน์ติ ธตา วจสา ปริจิตา มนสานุเปก์ขิตา ทิฏ์ฐิยา สุป์ปฏิวิท์ธา. ยํปาวุโส ภิก์ขุ พหุส์สุโต โหติ ฯ เป ฯ ทิฏ์ฐิยา สุป์ปฏิวิท์ธา; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ กัล์ยาณมิต์โต โหติ กัล์ยาณสหาโย กัล์ยาณสัม์ปวังโก. ยํปาวุโส ภิก์ขุ กัล์ยาณมิต์โต โหติ กัล์ยาณสหาโย กัล์ยาณสัม์ปวังโก; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ สุวโจ โหติ โสวจัส์สกรเณหิ ธัม์เมหิ สมัน์นาคโต ขโม ปทัก์ขิณัค์คาหี อนุสาสนึ. ยํปาวุโส ภิก์ขุ สุวโจ โหติ โสวจัส์สกรเณหิ ธัม์เมหิ สมัน์นาคโต ขโม ปทัก์ขิณัค์คาหี อนุสาสนึ; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ ยานิ

ตานิ สพ์รห์มจารีนํ อุจ์จาวจานิ กึกรณียานิ. ตัต์ถ ทัก์โข โหติ อนลโส ตัต์รุปายาย วีมํสาย สมัน์นาคโต, อลํ กาตุํ อลํ สํวิธาตุํ. ยํปาวุโส ภิก์ขุ ยานิ ตานิ สพ์รห์มจารีนํ ฯ เป ฯ อลํ สํวิธาตุํ; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ ธัม์มกาโม โหติ ปิยสมุทาหาโร อภิธัม์เม อภิวินเย โอฬารปาโมช์โช. ยํปาวุโส ภิก์ขุ ธัม์มกาโม โหติ ปิยสมุทาหาโร อภิธัม์เม อภิวินเย โอฬารปาโมช์โช; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ สัน์ตุฏ์โฐ โหติ อิตรีตเรหิ จีวรปิณ์ฑปาตเสนาสนคิลานปัจ์จยเภสัช์ชปริก์ขาเรหิ. ยํปาวุโส ภิก์ขุ สัน์ตุฏ์โฐ โหติ อิตรีตเรหิ จีวรปิณ์ฑปาตเสนาสนคิลานปัจ์จยเภสัช์ชปริก์ขาเรหิ; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ อารัท์ธวิริโย วิหรติ อกุสลานํ ธัม์มานํ ปหานาย กุสลานํ ธัม์มานํ อุปสัม์ปทาย ถามวา ทัฬ์หปรัก์กโม อนิก์ขิต์ตธุโร กุสเลสุ ธัม์เมสุ ยํปาวุโส ภิก์ขุ อารัท์ธวิริโย วิหรติ อกุสลานํ ธัม์มานํ ปหานาย กุสลานํ ธัม์มานํ อุปสัม์ปทาย ถามวา ทัฬ์หปรัก์กโม อนิก์ขิต์ตธุโร กุสเลสุ ธัม์เมสุ; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ สติมา โหติ ปรเมน สติเนปัก์เกน สมัน์นาคโต จิรกตํปิ จิรภาสิตํปิ สริตา อนุส์สริตา. ยํปาวุโส ภิก์ขุ สติมา โหติ ปรเมน สติเนปัก์เกน สมัน์นาคโต จิรกตํปิ จิรภาสิตํปิ สริตา อนุส์สริตา; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ ปัญ์ญวา โหติ อุทยัต์ถคามินิยา

ปัญ์ญาย สมัน์นาคโต อริยาย นิพ์เพธิกาย สัม์มาทุก์ขัก์ขยคามินิยา. ยํป่าวุโส ภิก์ขุ ปัญ์ญวา โหติ อุทยัต์ถคามินิยา ปัญ์ญาย สมัน์นาคโต อริยาย นิพ์เพธิกาย สัม์มาทุก์ขัก์ขยคามินิยา; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ.

ทส กสิณายตนานิ: ปฐวีกสิณเมโก สัญ์ชานาติ อุท์ธํ อโธ ติริยํ อท์วยํ อัป์ปมาณํ; อาโปกสิณเมโก สัญ์ชานาติ ฯ เป ฯ เตโชกสิณเมโก สัญ์ชานาติ ฯ เป ฯ วาโยกสิณเมโก สัญ์ชานาติ ฯ เป ฯ นีลกสิณเมโก สัญ์ชานาติ ฯ เป ฯ ปีตกสิณเมโก สัญ์ชานาติ ฯ เป ฯ โลหิตกสิณเมโก สัญ์ชานาติ ฯ เป ฯ โอทาตกสิณเมโก สัญ์ชานาติ ฯ เป ฯ อากาสกสิณเมโก สัญ์ชานาติ ฯ เป ฯ วิญ์ญาณกสิณเมโก สัญ์ชานาติ อุท์ธํ อโธ ติริยํ อท์วยํ อัป์ปมาณํ.

ทส อกุสลกัม์มปถา: ปาณาติปาโต อทิน์นาทานํ กาเมสุ มิจ์ฉาจาโร, มุสาวาโท ปิสุณา วาจา ผรุสา วาจา สัม์ผัป์ปลาโป, อภิช์ฌา พ์ยาปาโท มิจ์ฉาทิฏ์ฐิ.

ทส กุสลกัม์มปถา: ปาณาติปาตา เวรมณี อทิน์นาทานา เวรมณี กาเมสุ มิจ์ฉาจารา เวรมณี, มุสาวาทา เวรมณี ปิสุณาย วาจาย เวรมณี ผรุสาย วาจาย เวรมณี สัม์ผัป์ปลาปา เวรมณี, อนภิช์ฌา อพ์ยาปาโท สัม์มาทิฏ์ฐิ.

ทส อริยวาสา: อิธาวุโส ภิก์ขุ ปัญ์จังควิป์ปหีโน โหติ ฉฬังคสมัน์นาคโต เอการัก์โข จตุราปัส์เสโน ปณุน์นปัจ์เจกสัจ์โจ

สมวยสัฏ์เฐสโน อนาวิลสังกัปโป ปัสสัทธกายสังขาโร สุวิมุตตจิตโต สุวิมุตตปัญโญ. กถัญจาวุโส ภิกขุ ปัญจังควิปปหีโน โหติ? อิธาวุโส ภิกขุโน กามัจฉันโท ปหีโน โหติ, พยาปาโท ปหีโน โหติ, ถีนมิทธํ ปหีนํ โหติ, อุทธัจจกุกกุจจํ ปหีนํ โหติ, วิจิกิจฉา ปหีนา โหติ. เอวํ โข อาวุโส ภิกขุ ปัญจังควิปปหีโน โหติ. กถัญจาวุโส ภิกขุ ฉฬังคสมันนาคโต โหติ? อิธาวุโส ภิกขุ จักขุนา รูปํ ทิสวา เนว สุมโน โหติ น ทุมมโน, อุเปกขโก จ วิหรติ สโต สัมปชาโน. โสเตน สัททํ สุตวา. ฆาเนน คันธํ ฆายิตวา. ชิวหาย รสํ สายิตวา. กาเยน โผฏฐัพพํ ผุสิตวา. มนสา ธัมมํ วิญญาย เนว สุมโน โหติ น ทุมมโน, อุเปกขโก จ วิหรติ สโต สัมปชาโน. เอวํ โข อาวุโส ภิกขุ ฉฬังคสมันนาคโต โหติ. กถัญจาวุโส ภิกขุ เอการักโข โหติ? อิธาวุโส ภิกขุ สตารักเขน เจตสา สมันนาคโต โหติ. เอวํ โข อาวุโส ภิกขุ เอการักโข โหติ. กถัญจาวุโส ภิกขุ จตุราปัสเสโน โหติ? อิธาวุโส ภิกขุ สังขาเยกํ ปฏิเสวติ, สังขาเยกํ อธิวาเสติ, สังขาเยกํ ปริวัชเชติ, สังขาเยกํ วิโนเทติ. เอวํ โข อาวุโส ภิกขุ จตุราปัสเสโน โหติ. กถัญจาวุโส ภิกขุ ปนุณณปัจเจกสัจโจ โหติ? อิธาวุโส ภิกขุโน ยานิ ตานิ ปุถุสมณพราหมณานํ ปุถุปัจเจกสัจจานิ, สัพพานิ ตานิ นุณณานิ โหนติ ปนุณณานิ จัตตานิ วันตานิ มุตตานิ ปหีนานิ ปฏินิสสัฏฐานิ. เอวํ โข อาวุโส ภิกขุ ปนุณณปัจเจกสัจโจ โหติ. กถัญจาวุโส ภิกขุ สมวยสัฏ์เฐสโน โหติ?

อิธาวุโส ภิก์ขุโน กาเมสนา ปหีนา โหติ, ภเวสนา ปหีนา โหติ, พ์รห์มจริเยสนา ปฏินิส์สัฏ์ฐา. เอวํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สมวยสัฏ์เฐสโน โหติ. กถัญ์จาวุโส ภิก์ขุ อนาวิลสังกัป์โป โหติ? อิธาวุโส ภิก์ขุโน กามสังกัป์โป ปหีโน โหติ, พ์ยาปาทสังกัป์โป ปหีโน โหติ, วิหึสาสังกัป์โป ปหีโน โหติ. เอวํ โข อาวุโส ภิก์ขุ อนาวิลสังกัป์โป โหติ. กถัญ์จาวุโส ภิก์ขุ ปัส์สัท์ธกายสังขาโร โหติ? อิธาวุโส ภิก์ขุ สุขัส์ส จ ปหานา ทุก์ขัส์ส จ ปหานา ปุพ์เพว โสมนัส์สโทมนัส์สานํ อัต์ถังคมา อทุก์ขมสุขํ อุเปก์ขาสติปาริสุท์ธึ จตุต์ถัช์ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ. เอวํ โข อาวุโส ภิก์ขุ ปัส์สัท์ธกายสังขาโร โหติ. กถัญ์จาวุโส ภิก์ขุ สุวิมุต์ตจิต์โต โหติ? อิธาวุโส ภิก์ขุโน ราคา จิต์ตํ วิมุต์ตํ โหติ, โทสา จิต์ตํ วิมุต์ตํ โหติ, โมหา จิต์ตํ วิมุต์ตํ โหติ. เอวํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สุวิมุต์ตจิต์โต โหติ. กถัญ์จาวุโส ภิก์ขุ สุวิมุต์ตปัญ์โญ โหติ? อิธาวุโส ภิก์ขุ "ราโค เม ปหีโน อุจ์ฉิน์นมูโล ตาลาวัต์ถุกโต อนภาวังกโต อายตึ อนุป์ปาทธัม์โม"ติ ปชานาติ, "โทโส เม ปหีโน อุจ์ฉิน์นมูโล ตาลาวัต์ถุกโต อนภาวังกโต อายตึ อนุป์ปาทธัม์โม"ติ ปชานาติ, "โมโห เม ปหีโน อุจ์ฉิน์นมูโล ตาลาวัต์ถุกโต อนภาวังกโต อายตึ อนุป์ปาทธัม์โม"ติ ปชานาติ. เอวํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สุวิมุต์ตปัญ์โญ โหติ.

ทส อเสก์ขา ธัม์มา: อเสก์ขา สัม์มาทิฏ์ฐิ, อเสก์โข

สัม์มาสังกัป์โป, อเสก์ขา สัม์มาวาจา, อเสก์โข สัม์มากัม์มัน์โต, อเสก์โข สัม์มาอาชีโว, อเสก์โข สัม์มาวายาโม, อเสก์ขา สัม์มาสติ, อเสก์โข สัม์มาสมาธิ, อเสก์ขํ สัม์มาญาณํ, อเสก์ขา สัม์มาวิมุต์ติ. อิเม โข อาวุโส เตน ภควตา ชานตา ปัส์สตา อรหตา สัม์มาสัม์พุท์เธน ทส ธัม์มา สัม์มทัก์ขาตา, ตัต์ถ สัพ์เพเหว สังคายิตัพ์พํ น วิวทิตัพ์พํ, ยถยิทํ พ์รห์มจริยํ อัท์ธนิยํ อัส์ส จิรัฏ์ฐิติกํ, ตทัส์ส พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลกานุกัม์ปาย อัต์ถาย หิตาย สุขาย เทวมนุส์สานัน์ติ.

อถ โข ภควา อุฏ์ฐหิต์วา อายัส์มัน์ตํ สาริปุต์ตํ อามัน์เตสิ "สาธุ สาธุ สาริปุต์ต, สาธุ โข ต์วํ สาริปุต์ต ภิก์ขูนํ สังคีติปริยายํ อภาสิ. อิทมโวจ อายัส์มา สาริปุต์โต. สมนุญ์โญ สัต์ถา อโหสิ. อัต์ตมนา จ เต ภิก์ขู อายัส์มโต สาริปุต์ตัส์ส ภาสิตํ อภินัน์ทุน์ติ.

สังคีติปริยายํ นาม ทสมํ สุต์ตัน์ตํ สมัต์ตํ.

ทสุต์ตรสุต์ตํ เอกาทสมํ.

เอวัม์เม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา จัม์ปายํ วิหรติ คัค์คราย โปก์ขรณิยา ตีเร มหตา ภิก์ขุสํเฆน สัท์ธึ ปัญ์จมัต์เตหิ ภิก์ขุสเตหิ. ตัต์ร โข อายัส์มา สาริปุต์โต ภิก์ขู อามัน์เตสิ "อาวุโส ภิก์ขเวติ. "อาวุโสติ โข เต ภิก์ขู อายัส์มโต สาริปุต์ตัส์ส ปัจ์จัส์โสสุํ. อายัส์มา สาริปุต์โต เอตทโวจ

"ทสุต์ตรํ ปวัก์ขามิ ธัม์มํ นิพ์พานปัต์ติยา,
ทุก์ขัส์สัน์ตกิริยาย สัพ์พคัน์ถัป์ปโมจนํ.

เอโก อาวุโส ธัม์โม พหุกาโร, เอโก ธัม์โม ภาเวตัพ์โพ, เอโก ธัม์โม ปริญ์เญย์โย, เอโก ธัม์โม ปหาตัพ์โพ, เอโก ธัม์โม หานภาคิโย, เอโก ธัม์โม วิเสสภาคิโย, เอโก ธัม์โม ทุป์ปฏิวิช์โฌ, เอโก ธัม์โม อุป์ปาเทตัพ์โพ, เอโก ธัม์โม อภิญ์เญย์โย, เอโก ธัม์โม สัจ์ฉิกาตัพ์โพ.

กตโม เอโก ธัม์โม พหุกาโร? อัป์ปมาโท กุสเลสุ ธัม์เมสุ. อยํ เอโก ธัม์โม พหุกาโร.

กตโม เอโก ธัม์โม ภาเวตัพ์โพ? กายคตาสติ สาตสหคตา. อยํ เอโก ธัม์โม ภาเวตัพ์โพ.

กตโม เอโก ธัม์โม ปริญ์เญย์โย? ผัส์โส สาสโว อุปาทานิโย. อยัมฺปิ เอโก ธัม์โม ปริญ์เญย์โย.

กตโม เอโก ธัม์โม ปหาตัพ์โพ? อัส์มิมาโน. อยํ เอโก ธัม์โม ปหาตัพ์โพ.

กตโม เอโก ธัม์โม หานภาคิโย? อโยนิโสมนสิกาโร. อยํ เอโก ธัม์โม หานภาคิโย.

กตโม เอโก ธัม์โม วิเสสภาคิโย? โยนิโสมนสิกาโร. อยํ เอโก ธัม์โม วิเสสภาคิโย.

กตโม เอโก ธัม์โม ทุป์ปฏิวิช์โฌ? อนัน์ตริโก เจโตสมาธิ. อยํ เอโก ธัม์โม ทุป์ปฏิวิช์โฌ.

กตโม เอโก ธัม์โม อุป์ปาเทตัพ์โพ? อกุป์ปํ ญาณํ. อยํ เอโก ธัม์โม อุป์ปาเทตัพ์โพ.

กตโม เอโก ธัม์โม อภิญ์เญย์โย? สัพ์เพ สัต์ตา อาหารัฏ์ฐิติกา. อยํ เอโก ธัม์โม อภิญ์เญย์โย.

กตโม เอโก ธัม์โม สัจ์ฉิกาตัพ์โพ? อกุป์ปา เจโตวิมุต์ติ. อยํ เอโก ธัม์โม สัจ์ฉิกาตัพ์โพ. อิติ อิเม ทส ธัม์มา ภูตา ตัจ์ฉา ตถา อวิตถา อนัญ์ญถา สัม์มา ตถาคเตน อภิสัม์พุท์ธา.

เท์ว ธัม์มา พหุการา, เท์ว ธัม์มา ภาเวตัพ์พา, เท์ว ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา, เท์ว ธัม์มา ปหาตัพ์พา, เท์ว ธัม์มา หานภาคิยา, เท์ว ธัม์มา วิเสสภาคิยา, เท์ว ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา, เท์ว ธัม์มา อุป์ปาเทตัพ์พา, เท์ว ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา, เท์ว ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา.

กตเม เท์ว ธัม์มา พหุการา? สติ จ สัม์ปชัญ์ญัญ์จ. อิเม เท์ว ธัม์มา พหุการา.

กตเม เท๎ว ธัม๎มา ภาเวตัพ๎พา? สมโถ จ วิปัส๎สนา จ. อิเม เท๎ว ธัม๎มา ภาเวตัพ๎พา.

กตเม เท๎ว ธัม๎มา ปริญ๎เญย๎ยา? นามัญ๎จ รูปัญ๎จ. อิเม เท๎ว ธัม๎มา ปริญ๎เญย๎ยา.

กตเม เท๎ว ธัม๎มา ปหาตัพ๎พา? อวิช๎ชา จ ภวตัณ๎หา จ. อิเม เท๎ว ธัม๎มา ปหาตัพ๎พา.

กตเม เท๎ว ธัม๎มา หานภาคิยา? โทวจัส๎สตา จ ปาปมิต๎ตตา จ. อิเม เท๎ว ธัม๎มา หานภาคิยา.

กตเม เท๎ว ธัม๎มา วิเสสภาคิยา? โสวจัส๎สตา จ กัล๎ยาณมิต๎ตตา จ. อิเม เท๎ว ธัม๎มา วิเสสภาคิยา.

กตเม เท๎ว ธัม๎มา ทุป๎ปฏิวิช๎ฌา? โย จ เหตุ โย จ ปัจ๎จโย สัต๎ตานํ สํกิเลสาย, โย จ เหตุ โย จ ปัจ๎จโย สัต๎ตานํ วิสุท๎ธิยา. อิเม เท๎ว ธัม๎มา ทุป๎ปฏิวิช๎ฌา.

กตเม เท๎ว ธัม๎มา อุป๎ปาเทตัพ๎พา? เท๎ว ญาณานิ: ขเย ญาณํ, อนุป๎ปาเท ญาณํ. อิเม เท๎ว ธัม๎มา อุป๎ปาเทตัพ๎พา.

กตเม เท๎ว ธัม๎มา อภิญ๎เญย๎ยา? เท๎ว ธาตุโย: สํขตา จ ธาตุ อสํขตา จ ธาตุ. อิเม เท๎ว ธัม๎มา อภิญ๎เญย๎ยา.

กตเม เท๎ว ธัม๎มา สัจ๎ฉิกาตัพ๎พา? วิช๎ชา จ วิมุต๎ติ จ. อิเม เท๎ว ธัม๎มา สัจ๎ฉิกาตัพ๎พา. อิติ อิเม วีสติ ธัม๎มา ภูตา ตัจ๎ฉา ตถา อวิตถา อนัญ๎ญถา สัม๎มา ตถาคเตน อภิสัม๎พุท๎ธา.

ตโย ธัม์มา พหุการา, ตโย ธัม์มา ภาเวตัพ์พา, ตโย ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา, ตโย ธัม์มา ปหาตัพ์พา, ตโย ธัม์มา หานภาคิยา, ตโย ธัม์มา วิเสสภาคิยา, ตโย ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา, ตโย ธัม์มา อุป์ปาเทตัพ์พา, ตโย ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา, ตโย ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา.

กตเม ตโย ธัม์มา พหุการา? สัป์ปุริสสํเสโว สัท์ธัม์มัส์สวนํ ธัม์มานุธัม์มป์ปฏิปัต์ติ. อิเม ตโย ธัม์มา พหุการา.

กตเม ตโย ธัม์มา ภาเวตัพ์พา? ตโย สมาธี: สวิตัก์โก สวิจาโร สมาธิ, อวิตัก์โก วิจารมัต์โต สมาธิ, อวิตัก์โก อวิจาโร สมาธิ. อิเม ตโย ธัม์มา ภาเวตัพ์พา.

กตเม ตโย ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา? ติส์โส เวทนา: สุขา เวทนา, ทุก์ขา เวทนา, อทุก์ขมสุขา เวทนา. อิเม ตโย ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา.

กตเม ตโย ธัม์มา ปหาตัพ์พา? ติส์โส ตัณ์หา: กามตัณ์หา ภวตัณ์หา วิภวตัณ์หา. อิเม ตโย ธัม์มา ปหาตัพ์พา.

กตเม ตโย ธัม์มา หานภาคิยา? ตีณิ อกุสลมูลานิ: โลโภ อกุสลมูลํ, โทโส อกุสลมูลํ, โมโห อกุสลมูลํ. อิเม ตโย ธัม์มา หานภาคิยา.

กตเม ตโย ธัม์มา วิเสสภาคิยา? ตีณิ กุสลมูลานิ: อโลโภ กุสลมูลํ, อโทโส กุสลมูลํ, อโมโห กุสลมูลํ. อิเม ตโย ธัม์มา วิเสสภาคิยา.

กตเม ตโย ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา? ติส์โส นิส์สรณิยา

ธาตุโย: กามานเมตํ นิส์สรณํ ยทิทํ เนก์ขัม์มํ, รูปานเมตํ นิส์สรณํ ยทิทํ อรูปํ; ยํ โข ปน กิญ์จิ ภูตํ สํขตํ ปฏิจ์จ สมุป์ปน์นํ, นิโรโธ ตัส์ส นิส์สรณํ. อิเม ตโย ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา.

กตเม ตโย ธัม์มา อุป์ปาเทตัพ์พา? ตีณิ ญาณานิ: อตีตํสญาณํ อนาคตํสญาณํ ปัจ์จุป์ปน์นํสญาณํ. อิเม ตโย ธัม์มา อุป์ปาเทตัพ์พา.

กตเม ตโย ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา? ติส์โส ธาตุโย: กามธาตุ รูปธาตุ อรูปธาตุ. อิเม ตโย ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา.

กตเม ตโย ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา? ติส์โส วิช์ชา: ปุพ์เพนิวาสานุส์สติญาณํ วิช์ชา, สัต์ตานํ จุตูปปาเต ญาณํ วิช์ชา, อาสวานํ ขเย ญาณํ วิช์ชา. อิเม ตโย ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา. อิติ อิเม ตึส ธัม์มา ภูตา ตัจ์ฉา ตถา อวิตถา อนัญ์ญถา สัม์มา ตถาคเตน อภิสัม์พุท์ธา.

จัต์ตาโร ธัม์มา พหุการา, จัต์ตาโร ธัม์มา ภาเวตัพ์พา, จัต์ตาโร ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา, จัต์ตาโร ธัม์มา ปหาตัพ์พา, จัต์ตาโร ธัม์มา หานภาคิยา, จัต์ตาโร ธัม์มา วิเสสภาคิยา, จัต์ตาโร ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา, จัต์ตาโร ธัม์มา อุป์ปาเทตัพ์พา, จัต์ตาโร ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา, จัต์ตาโร ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา.

กตเม จัต์ตาโร ธัม์มา พหุการา? จัต์ตาริ จัก์กานิ: ปฏิรูปเทสวาโส สัป์ปุริสูปนิส์สโย อัต์ตสัม์มาปณิธิ ปุพ์เพ จ กตปุญ์ญตา. อิเม จัต์ตาโร ธัม์มา พหุการา.

กตเม จัต์ตาโร ธัม์มา ภาเวตัพ์พา? จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐานา: อิธาวุโส ภิก์ขุ กาเย กายานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ; เวทนาสุ ฯ เป ฯ จิต์เต ฯ เป ฯ ธัม์เมสุ ธัม์มานุปัส์สี วิหรติ, อาตาปี สัม์ปชาโน สติมา วิเนย์ย โลเก อภิช์ฌาโทมนัส์สํ. อิเม จัต์ตาโร ธัม์มา ภาเวตัพ์พา.

กตเม จัต์ตาโร ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา? จัต์ตาโร อาหารา: กวฬีกาโร อาหาโร โอฬาริโก วา สุขุโม วา, ผัส์โส ทุติโย, มโนสัญ์เจตนา ตติยา, วิญ์ญาณํ จตุต์ถํ. อิเม จัต์ตาโร ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา.

กตเม จัต์ตาโร ธัม์มา ปหาตัพ์พา? จัต์ตาโร โอฆา: กาโมโฆ ภโวโฆ ทิฏ์โฐโฆ อวิช์โชโฆ. อิเม จัต์ตาโร ธัม์มา ปหาตัพ์พา.

กตเม จัต์ตาโร ธัม์มา หานภาคิยา? จัต์ตาโร โยคา: กามโยโค ภวโยโค ทิฏ์ฐิโยโค อวิช์ชาโยโค. อิเม จัต์ตาโร ธัม์มา หานภาคิยา.

กตเม จัต์ตาโร ธัม์มา วิเสสภาคิยา? จัต์ตาโร วิสํโยคา: กามโยควิสํโยโค ภวโยควิสํโยโค ทิฏ์ฐิโยควิสํโยโค อวิช์ชาโยค-วิสํโยโค. อิเม จัต์ตาโร ธัม์มา วิเสสภาคิยา.

กตเม จัต์ตาโร ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา? จัต์ตาโร สมาธี: หานภาคิโย สมาธิ, ฐิติภาคิโย สมาธิ, วิเสสภาคิโย สมาธิ, นิพ์เพธภาคิโย สมาธิ. อิเม จัต์ตาโร ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา.

กตเม จัต์ตาโร ธัม์มา อุป์ปาเทตัพ์พา? จัต์ตาริ ญาณานิ: ธัม์เม

ญาณํ, อัน์วเย ญาณํ, ปริจ์เจ ญาณํ, สัม์มติยา ญาณํ. อิเม จัต์ตาโร ธัม์มา อุปั์ปาเทตัพ์พา.

กตเม จัต์ตาโร ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา? จัต์ตาริ อริยสัจ์จานิ: ทุก์ขํ อริยสัจ์จํ, ทุก์ขสมุทยํ อริยสัจ์จํ, ทุก์ขนิโรธํ อริยสัจ์จํ, ทุก์ขนิโรธคามินีปฏิปทา อริยสัจ์จํ. อิเม จัต์ตาโร ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา.

กตเม จัต์ตาโร ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา? จัต์ตาริ สามัญ์ญผลานิ: โสตาปัต์ติผลํ สกทาคามิผลํ อนาคามิผลํ อรหัต์ตผลํ. อิเม จัต์ตาโร ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา. อิติ อิเม จัต์ตาฬีสํ ธัม์มา ภูตา ตัจ์ฉา ตถา อวิตถา อนัญ์ญถา สัม์มา ตถาคเตน อภิสัม์พุท์ธา.

ปัญ์จ ธัม์มา พหุการา, ปัญ์จ ธัม์มา ภาเวตัพ์พา, ปัญ์จ ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา, ปัญ์จ ธัม์มา ปหาตัพ์พา, ปัญ์จ ธัม์มา หานภาคิยา, ปัญ์จ ธัม์มา วิเสสภาคิยา, ปัญ์จ ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา, ปัญ์จ ธัม์มา อุปั์ปาเทตัพ์พา, ปัญ์จ ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา, ปัญ์จ ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา.

กตเม ปัญ์จ ธัม์มา พหุการา? ปัญ์จ ปธานิยังคานิ: อิธาวุโส ภิก์ขุ สัท์โธ โหติ, สัท์ทหติ ตถาคตัส์ส โพธึ "อิติปิ โส ภควา อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ วิช์ชาจรณสัม์ปัน์โน สุคโต โลกวิทู อนุต์ตโร ปุริสทัม์มสารถิ สัต์ถา เทวมนุส์สานํ พุท์โธ ภควาติ; อัป์ปาพาโธ โหติ อัป์ปาตังโก สมเวปากินิยา คหณิยา สมัน์นาคโต นาติสีตาย

นาจ์จุณ์หาย มัช์ฌิมาย ปธานัก์ขมาย; อสโฐ โหติ อมายาวี ยถาภูตํ อัต์ตานํ อาวิกัต์ตา สัต์ถริ วา วิญ์ญูสุ วา สพ์รห์มจารีสุ; อารัท์ธวิริโย วิหรติ อกุสลานํ ธัม์มานํ ปหานาย กุสลานํ ธัม์มานํ อุปสัม์ปทาย ถามวา ทัฬ์หปรัก์กโม อนิก์ขิต์ตธุโร กุสเลสุ ธัม์เมสุ; ปัญ์ญวา โหติ อุทยัต์ถคามินิยา ปัญ์ญาย สมัน์นาคโต อริยาย นิพ์เพธิกาย สัม์มาทุก์ขัก์ขยคามินิยา. อิเม ปัญ์จ ธัม์มา พหุการา.

กตเม ปัญ์จ ธัม์มา ภาเวตัพ์พา? ปัญ์จังคิโก สัม์มาสมาธิ: ปีติผรณตา สุขผรณตา เจโตผรณตา อาโลกผรณตา ปัจ์จเวก์ขณานิมิต์ตํ. อิเม ปัญ์จ ธัม์มา ภาเวตัพ์พา.

กตเม ปัญ์จ ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา? ปัญ์จุปาทานัก์ขัน์ธา: เสย์ยถีทํ? รูปุปาทานัก์ขัน์โธ เวทนุปาทานัก์ขัน์โธ สัญ์ญุปาทานัก์ขัน์โธ สังขารุ-ปาทานัก์ขัน์โธ วิญ์ญาณุปาทานัก์ขัน์โธ. อิเม ปัญ์จ ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา.

กตเม ปัญ์จ ธัม์มา ปหาตัพ์พา? ปัญ์จ นีวรณานิ: กามัจ์ฉัน์ทนีวรณํ พ์ยาปาทนีวรณํ ถีนมิท์ธนีวรณํ อุท์ธัจ์จกุก์กุจ์จนีวรณํ วิจิกิจ์ฉานีวรณํ. อิเม ปัญ์จ ธัม์มา ปหาตัพ์พา.

กตเม ปัญ์จ ธัม์มา หานภาคิยา? ปัญ์จ เจโตขีลา: อิธาวุโส ภิก์ขุ สัต์ถริ กังขติ วิจิกิจ์ฉติ นาธิมุจ์จติ น สัม์ปสีทติ, ตัส์ส จิต์ตํ น นมติ อาตัป์ปาย อนุโยคาย สาตัจ์จาย ปธานาย. โย โส อาวุโส ภิก์ขุ สัต์ถริ กังขติ วิจิกิจ์ฉติ นาธิมุจ์จติ น สัม์ปสีทติ, ตัส์ส จิต์ตํ น นมติ อาตัป์ปาย อนุโยคาย สาตัจ์จาย

ปธานาย, ยัส์ส จิต์ตํ น นมติ อาตัป์ปาย อนุโยคาย สาตัจ์จาย ปธานาย, อยํ ปฐโม เจโตขีโล. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ ธัม์เม กังขติ วิจิกิจ์ฉติ นาธิมุจ์จติ น สัม์ปสีทติ ฯเปฯ สํเฆ กังขติ ฯเปฯ สิก์ขาย กังขติ ฯเปฯ สพ์รหม์จารีสุ กุปิโต โหติ อนัต์ตมโน อาหตจิต์โต ขีลชาโต. โย โส อาวุโส ภิก์ขุ สพ์รหม์จารีสุ กุปิโต โหติ อนัต์ตมโน อาหตจิต์โต ขีลชาโต, ตัส์ส จิต์ตํ น นมติ อาตัป์ปาย อนุโยคาย สาตัจ์จาย ปธานาย, ยัส์ส จิต์ตํ น นมติ อาตัป์ปาย อนุโยคาย สาตัจ์จาย ปธานาย, อยํ ปัญ์จโม เจโตขีโล. อิเม ปัญ์จ ธัม์มา หานภาคิยา.

กตเม ปัญ์จ ธัม์มา วิเสสภาคิยา? ปัญ์จินท์ริยานิ: สัท์ธินท์ริยํ วิริยินท์ริยํ สตินท์ริยํ สมาธินท์ริยํ ปัญ์ญินท์ริยํ. อิเม ปัญ์จ ธัม์มา วิเสสภาคิยา.

กตเม ปัญ์จ ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา? ปัญ์จ นิส์สรณิยา ธาตุโย: อิธาวุโส ภิก์ขุโน กาเม มนสิกโรโต กาเมสุ จิต์ตํ น ปัก์ขัน์ทติ น ปสีทติ น สัน์ติฏ์ฐติ น วิมุจ์จติ, เนก์ขัม์มํ โข ปนัส์ส มนสิกโรโต เนก์ขัม์เม จิต์ตํ ปัก์ขัน์ทติ ปสีทติ สัน์ติฏ์ฐติ วิมุจ์จติ, ตัส์ส จิต์ตํ สุคตํ สุภาวิตํ สุวุฏ์ฐิตํ สุวิมุต์ตํ วิสํยุต์ตํ กาเมหิ. เย จ กามปัจ์จยา อุป์ปัช์ชัน์ติ อาสวา วิฆาตา ปริฬาหา, มุต์โต โส เตหิ, น โส ตํ เวทนํ เวเทติ, อิทํ อัก์ขาตํ กามานํ นิส์สรณํ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุโน พ์ยาปาทํ มนสิกโรโต พ์ยาปาเท จิต์ตํ น ปัก์ขัน์ทติ

น ปสีทติ น สัน์ติฏ์ฐติ น วิมุจ์จติ, อพ์ยาปาทํ โข ปนัส์ส มนสิ กโรโต อพ์ยาปาเท จิต์ตํ ปัก์ขัน์ทติ ปสีทติ สัน์ติฏ์ฐติ วิมุจ์จติ, ตัส์ส จิต์ตํ สุคตํ สุภาวิตํ สุวุฏ์ฐิตํ สุวิมุต์ตํ วิสํยุต์ตํ พ์ยาปาเทน, เย จ พ์ยาปาทปัจ์จยา อุป์ปัช์ชัน์ติ อาสวา วิฆาตา ปริฬาหา, มุต์โต โส เตหิ, น โส ตํ เวทนํ เวเทติ, อิทมัก์ขาตํ พ์ยาปาทัส์ส นิส์สรณํ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุโน วิเหสํ มนสิ กโรโต วิเหสาย จิต์ตํ น ปัก์ขัน์ทติ น ปสีทติ น สัน์ติฏ์ฐติ น วิมุจ์จติ, อวิเหสํ โข ปนัส์ส มนสิ กโรโต อวิเหสาย จิต์ตํ ปัก์ขัน์ทติ ปสีทติ สัน์ติฏ์ฐติ วิมุจ์จติ. ตัส์ส จิต์ตํ สุคตํ สุภาวิตํ สุวุฏ์ฐิตํ สุวิมุต์ตํ วิสํยุต์ตํ วิเหสาย, เย จ วิเหสปัจ์จยา อุป์ปัช์ชัน์ติ อาสวา วิฆาตา ปริฬาหา, วิมุต์โต โส เตหิ, น โส ตํ เวทนํ เวเทติ, อิทมัก์ขาตํ วิเหสาย นิส์สรณํ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุโน รูเป มนสิ กโรโต รูเปสุ จิต์ตํ น ปัก์ขัน์ทติ น ปสีทติ น สัน์ติฏ์ฐติ น วิมุจ์จติ, อรูปํ โข ปนัส์ส มนสิ กโรโต อรูเป จิต์ตํ ปัก์ขัน์ทติ ปสีทติ สัน์ติฏ์ฐติ วิมุจ์จติ. ตัส์ส ตํ จิต์ตํ สุคตํ สุภาวิตํ สุวุฏ์ฐิตํ สุวิมุต์ตํ วิสํยุต์ตํ รูเปหิ, เย จ รูปปัจ์จยา อุป์ปัช์ชัน์ติ อาสวา วิฆาตา ปริฬาหา, มุต์โต โส เตหิ, น โส ตํ เวทนํ เวเทติ, อิทมัก์ขาตํ รูปานํ นิส์สรณํ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุโน สัก์กายํ มนสิ กโรโต สัก์กาเย จิต์ตํ น ปัก์ขัน์ทติ น ปสีทติ น สัน์ติฏ์ฐติ น วิมุจ์จติ, สัก์กายนิโรธํ โข ปนัส์ส มนสิ กโรโต สัก์กายนิโรเธ

จิต์ตํ บัก์ขัน์ทติ ปสีทติ สัน์ติฏ์ฐติ วิมุจ์จติ, ตัส์ส จิต์ตํ สุคตํ สุภาวิตํ สุวุฏ์ฐิตํ สุวิมุต์ตํ วิสํยุต์ตํ สัก์กาเยน, เย จ สัก์กายบัจ์จยา อุบ์บัช์ชัน์ติ อาสวา วิฆาตา ปริฬาหา, มุต์โต โส เตหิ, น โส ตํ เวทนํ เวเทติ, อิทมัก์ขาตํ สัก์กายัส์ส นิส์สรณํ. อิเม บัญ์จ ธัม์มา ทุบ์ปฏิวิช์ฌา.

กตเม บัญ์จ ธัม์มา อุบ์ปาเทตัพ์พา? บัญ์จญาณิโก สัม์มาสมาธิ: "อยํ สมาธิ บัจ์จุบ์บัน์นสุโข เจว อายตึ จ สุขวิปาโกติ บัจ์จัต์ตํ เยว ญาณํ อุบ์บัช์ชติ. "อยํ สัม์มาสมาธิ อริโย นิรามิโสติ บัจ์จัต์ตํ เยว ญาณํ อุบ์บัช์ชติ. "อยํ สมาธิ อกาปุริสเสวิโตติ บัจ์จัต์ตํ เยว ญาณํ อุบ์บัช์ชติ. "อยํ สมาธิ สัน์โต ปณีโต ปฏิบ์บัส์สัท์ธิลัท์โธ เอโกทิภาวาธิคโต น จ สสํขารนิค์คัย์หวาริตคโตติ บัจ์จัต์ตํ เยว ญาณํ อุบ์บัช์ชติ. "โส โข บนาหํ อิมํ สมาธึ สโต จ สมาบัช์ชามิ, สโต วุฏ์ฐหามีติ บัจ์จัต์ตํ เยว ญาณํ อุบ์บัช์ชติ. อิเม บัญ์จ ธัม์มา อุบ์ปาเทตัพ์พา.

กตเม บัญ์จ ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา? บัญ์จ วิมุต์ตายตนานิ: อิธาวุโส ภิก์ขุโน สัต์ถา ธัม์มํ เทเสติ อัญ์ญตโร วา ครุฏ์ฐานิโย สพ์รห์มจารี. ยถา ยถา อาวุโส ภิก์ขุโน สัต์ถา ธัม์มํ เทเสติ อัญ์ญตโร วา ครุฏ์ฐานิโย สพ์รห์มจารี, ตถา ตถา ภิก์ขุ ตัส์มึ ธัม์เม อัต์ถปฏิสํเวที จ โหติ ธัม์มปฏิสํเวที จ. ตัส์ส อัต์ถปฏิสํเวทิโน ธัม์มปฏิสํเวทิโน ปาโมช์ชํ ชายติ. ปมุทิตัส์ส ปีติ ชายติ. ปีติมนัส์ส กาโย บัส์สัม์ภติ.

ปสฺสทฺธกาโย สุขํ เวเทติ, สุขิโน จิตฺตํ สมาธิยติ; อิทํ ปฐมํ วิมุตฺตายตนํ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุโน น เหว โข สตฺถา ธมฺมํ เทเสติ อญฺญตโร วา ครุฏฺฐานิโย สพฺรหฺมจารี. อปิ จ โข ยถาสุตํ ยถาปริยตฺตํ ธมฺมํ วิตฺถาเรน ปเรสํ เทเสติ. ยถา ยถา อาวุโส ภิกฺขุ ยถาสุตํ ยถาปริยตฺตํ ธมฺมํ วิตฺถาเรน ปเรสํ เทเสติ, ตถา ตถา โส ตสฺมึ ธมฺเม อตฺถปฏิสํเวที จ โหติ ธมฺมปฏิสํเวที จ. ตสฺส อตฺถปฏิสํเวทิโน ธมฺมปฏิสํเวทิโน ปาโมชฺชํ ชายติ, ปมุทิตสฺส ปีติ ชายติ, ปีติมนสฺส กาโย ปสฺสมฺภติ, ปสฺสทฺธกาโย สุขํ เวเทติ, สุขิโน จิตฺตํ สมาธิยติ; อิทํ ทุติยํ วิมุตฺตายตนํ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุโน น เหว โข สตฺถา ธมฺมํ เทเสติ อญฺญตโร วา ครุฏฺฐานิโย สพฺรหฺมจารี, น เหว โข ยถาสุตํ ยถาปริยตฺตํ ธมฺมํ วิตฺถาเรน ปเรสํ เทเสติ. อปิ จ โข ยถาสุตํ ยถาปริยตฺตํ ธมฺมํ วิตฺถาเรน สชฺฌายํ กโรติ. ยถา ยถา อาวุโส ภิกฺขุ ยถาสุตํ ยถาปริยตฺตํ ธมฺมํ วิตฺถาเรน สชฺฌายํ กโรติ, ตถา ตถา โส ตสฺมึ ธมฺเม อตฺถปฏิสํเวที จ โหติ ธมฺมปฏิสํเวที จ. ตสฺส อตฺถปฏิสํเวทิโน ธมฺมปฏิสํเวทิโน ปาโมชฺชํ ชายติ, ปมุทิตสฺส ปีติ ชายติ, ปีติมนสฺส กาโย ปสฺสมฺภติ, ปสฺสทฺธกาโย สุขํ เวเทติ, สุขิโน จิตฺตํ สมาธิยติ; อิทํ ตติยํ วิมุตฺตายตนํ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุโน น เหว โข สตฺถา ธมฺมํ เทเสติ

อัญ์ญตโร วา ครุฏ์ฐานิโย สพ์รห์มจารี, นาปิ ยถาสุตํ ยถาปริยัต์ตํ ธัม์มํ วิต์ถาเรน ปเรสํ เทเสติ, นาปิ จ ยถาสุตํ ยถาปริยัต์ตํ ธัม์มํ วิต์ถาเรน สัช์ฌายํ กโรติ, อปิ จ โข ยถาสุตํ ยถาปริยัต์ตํ ธัม์มํ เจตสา อนุวิตัก์เกติ อนุวิจาเรติ มนสานุเปก์ขติ. ยถา ยถา อาวุโส ภิก์ขุ ยถาสุตํ ยถาปริยัต์ตํ ธัม์มํ เจตสา อนุวิตัก์เกติ อนุวิจาเรติ มนสานุเปก์ขติ, ตถา ตถา โส ตัส์มึ ธัม์เม อัต์ถปฏิสํเวที จ โหติ ธัม์มปฏิสํเวที จ. ตัส์ส อัต์ถปฏิสํเวทิโน ธัม์มปฏิสํเวทิโน ปาโมช์ชํ ชายติ, ปมุทิตัส์ส ปีติ ชายติ. ปีติมนัส์ส กาโย ปัส์สัม์ภติ, ปัส์สัท์ธกาโย สุขํ เวเทติ, สุขิโน จิต์ตํ สมาธิยติ, อิทํ จตุต์ถํ วิมุต์ตายตนํ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุโน น เหว โข สัต์ถา ธัม์มํ เทเสติ อัญ์ญตโร วา ครุฏ์ฐานิโย สพ์รห์มจารี, นาปิ ยถาสุตํ ยถาปริยัต์ตํ ธัม์มํ วิต์ถาเรน ปเรสํ เทเสติ, นาปิ ยถาสุตํ ยถาปริยัต์ตํ วิต์ถาเรน สัช์ฌายํ กโรติ, นาปิ ยถาสุตํ ยถาปริยัต์ตํ ธัม์มํ เจตสา อนุวิตัก์เกติ อนุวิจาเรติ มนสานุเปก์ขติ. อปิ จ ข์วัส์ส อัญ์ญตรํ สมาธินิมิต์ตํ สุค์คหิตํ โหติ สุมนสิกตํ สูปธาริตํ สุป์ปฏิวิท์ธํ ปัญ์ญาย. ยถา ยถา อาวุโส ภิก์ขุโน อัญ์ญตรํ สมาธินิมิต์ตํ สุค์คหิตํ โหติ สุมนสิกตํ สูปธาริตํ สุป์ปฏิวิท์ธํ ปัญ์ญาย, ตถา ตถา โส ตัส์มึ ธัม์เม อัต์ถปฏิสํเวที จ โหติ ธัม์มปฏิสํเวที จ. ตัส์ส อัต์ถปฏิสํเวทิโน ธัม์มปฏิสํเวทิโน ปาโมช์ชํ ชายติ, ปมุทิตัส์ส ปีติ ชายติ, ปีติมนัส์ส กาโย ปัส์สัม์ภติ.

ปัส์สัท์ธกาโย สุขํ เวเทติ, สุขิโน จิต์ตํ สมาธิยติ; อิทํ ปัญ์จมํ วิมุต์ตายตนํ. อิเม ปัญ์จ ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา.

กตเม ปัญ์จ ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา? ปัญ์จ ธัม์มัก์ขัน์ธาะ สีลัก์ขัน์โธ สมาธิก์ขัน์โธ ปัญ์ญาก์ขัน์โธ วิมุต์ติก์ขัน์โธ วิมุต์ติญาณทัส์สนัก์ขัน์โธ. อิเม ปัญ์จ ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา. อิติ อิเม ปัญ์ญาส ธัม์มา ภูตา ตัจ์ฉา ตถา อวิตถา อนัญ์ญถา สัม์มา ตถาคเตน อภิสัม์พุท์ธา.

ฉ ธัม์มา พหุการา, ฉ ธัม์มา ภาเวตัพ์พา, ฉ ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา, ฉ ธัม์มา ปหาตัพ์พา, ฉ ธัม์มา หานภาคิยา, ฉ ธัม์มา วิเสสภาคิยา, ฉ ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา, ฉ ธัม์มา อุป์ปาเทตัพ์พา, ฉ ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา, ฉ ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา.

กตเม ฉ ธัม์มา พหุการา? ฉ สาราณียา ธัม์มาะ อิธาวุโส ภิก์ขุโน เมต์ตํ กายกัม์มํ ปัจ์จุปัฏ์ฐิตํ โหติ สพ์รห์มจารีสุ อาวิ เจว รโห จ, อยํปิ ธัม์โม สาราณีโย ปิยกรโณ ครุกรโณ สังคหาย อวิวาทาย สามัค์คิยา เอกีภาวาย สํวัต์ตติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุโน เมต์ตํ วจีกัม์มํ ปัจ์จุปัฏ์ฐิตํ โหติ สพ์รห์มจารีสุ อาวิ เจว รโห จ, อยํปิ ธัม์โม สาราณีโย ปิยกรโณ ครุกรโณ สังคหาย อวิวาทาย สามัค์คิยา เอกีภาวาย สํวัต์ตติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุโน เมต์ตํ มโนกัม์มํ ฯ เป ฯ เอกีภาวาย สํวัต์ตติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ เย เต ลาภา ธัม์มิกา ธัม์มลัท์ธา อัน์ตมโส

ปจฺจุปฏฺฐิตํ โหติ อาวิ เจว รโห จ, ตถารูเปหิ ลาเภหิ อปฺปฏิวิภตฺตโภคี โหติ สีลวนฺเตหิ สพฺรหฺมจารีหิ สาธารณโภคี. อยมฺปิ ธมฺโม สาราณีโย ปิยกรโณ ครุกรโณ สงฺคหาย อวิวาทาย สามคฺคิยา เอกีภาวาย สํวตฺตติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุ ยานิ ตานิ สีลานิ อกฺขณฺฑานิ อจฺฉิทฺทานิ อสพลานิ อกมฺมาสานิ ภุชิสฺสานิ วิญฺญุปสตฺถานิ อปรามฏฺฐานิ สมาธิสํวตฺตนิกานิ, ตถารูเปสุ สีเลสุ สีลสามญฺญคโต วิหรติ สพฺรหฺมจารีหิ อาวิ เจว รโห จ, อยมฺปิ ธมฺโม สาราณีโย ปิยกรโณ ครุกรโณ สงฺคหาย อวิวาทาย สามคฺคิยา เอกีภาวาย สํวตฺตติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิกฺขุ ยายํ ทิฏฺฐิ อริยา นิยฺยานิกา นิยฺยาติ ตกฺกรสฺส สมฺมาทุกฺขกฺขยาย, ตถารูปาย ทิฏฺฐิยา ทิฏฺฐิสามญฺญคโต วิหรติ สพฺรหฺมจารีหิ อาวิ เจว รโห จ, อยมฺปิ ธมฺโม สาราณีโย ปิยกรโณ ครุกรโณ สงฺคหาย อวิวาทาย สามคฺคิยา เอกีภาวาย สํวตฺตติ. อิเม ฉ ธมฺมา พหุการา.

กตเม ฉ ธมฺมา ภาเวตพฺพา? ฉ อนุสฺสติฏฺฐานานิ: พุทฺธานุสฺสติ ธมฺมานุสฺสติ สงฺฆานุสฺสติ สีลานุสฺสติ จาคานุสฺสติ เทวตานุสฺสติ. อิเม ฉ ธมฺมา ภาเวตพฺพา.

กตเม ฉ ธมฺมา ปริญฺเญยฺยา? ฉ อชฺฌตฺติกานิ อายตนานิ: จกฺขฺวายตนํ โสตายตนํ ฆานายตนํ ชิวฺหายตนํ กายายตนํ มนายตนํ. อิเม ฉ ธมฺมา ปริญฺเญยฺยา.

กตเม ฉ ธมฺมา ปหาตพฺพา? ฉ ตณฺหากายา: รูปตณฺหา

สทฺทตณฺหา คนฺธตณฺหา รสตณฺหา โผฏฺฐพฺพตณฺหา ธมฺมตณฺหา. อิเม ฉ ธมฺมา ปหาตพฺพา.

กตเม ฉ ธมฺมา หานภาคิยา? ฉ อคารวา: อิธาวุโส ภิกฺขุ สตฺถริ อคารโว วิหรติ อปฺปติสฺโส; ธมฺเม อคารโว วิหรติ อปฺปติสฺโส, สํเฆ อคารโว วิหรติ อปฺปติสฺโส, สิกฺขาย อคารโว วิหรติ อปฺปติสฺโส, อปฺปมาเท อคารโว วิหรติ อปฺปติสฺโส, ปฏิสนฺถาเร อคารโว วิหรติ อปฺปติสฺโส. อิเม ฉ ธมฺมา หานภาคิยา.

กตเม ฉ ธมฺมา วิเสสภาคิยา? ฉ คารวา: อิธาวุโส ภิกฺขุ สตฺถริ สคารโว วิหรติ สปฺปติสฺโส, ธมฺเม สคารโว วิหรติ สปฺปติสฺโส, สํเฆ. สิกฺขาย. อปฺปมาเท. ปฏิสนฺถาเร สคารโว วิหรติ สปฺปติสฺโส. อิเม ฉ ธมฺมา วิเสสภาคิยา.

กตเม ฉ ธมฺมา ทุปฺปฏิวิชฺฌา? ฉ นิสฺสรณิยา ธาตุโย: อิธาวุโส ภิกฺขุ เอวํ วเทยฺย "เมตฺตา หิ โข เม เจโตวิมุตฺติ ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วตฺถุกตา อนุฏฺฐิตา ปริจิตา สุสมารทฺธา, อถ จ ปน เม พฺยาปาโท จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐตีติ. โส "มา เหวนฺติสฺส วจนีโย, มา อายสฺมา เอวํ อวจ. มา ภควนฺตํ อพฺภาจิกฺขิ. น หิ สาธุ ภควโต อพฺภกฺขานํ. น หิ ภควา เอวํ วเทยฺย. อฏฺฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ เมตฺตาย เจโตวิมุตฺติยา ภาวิตาย พหุลีกตาย ยานีกตาย วตฺถุกตาย อนุฏฺฐิตาย ปริจิตาย สุสมารทฺธาย, อถ จ ปนสฺส พฺยาปาโท จิตฺตํ ปริยาทาย ฐสฺสตีติ, เนตํ ฐานํ

วิช์ชติ. นิส์สรณํ เหตํ อาวุโส พ์ยาปาทัส์ส, ยทิทํ เมต์ตา เจโตวิมุต์ติ. อิธ ปนาวุโส ภิก์ขุ เอวํ วเทย์ย "กรุณา หิ โข เม เจโตวิมุต์ติ ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วัต์ถุกตา อนุฏ์ฐิตา ปริจิตา สุสมารัท์ธา, อถ จ ปน เม วิเหสา จิต์ตํ ปริยาทาย ติฏ์ฐตีติ. โส "มา เหวัน์ติส์ส วจนีโย, มา อายัส์มา เอวํ อวจ. มา ภควัน์ตํ อัพ์ภาจิก์ขิ. น หิ สาธุ ภควโต อัพ์ภัก์ขานํ. น หิ ภควา เอวํ วเทย์ย. อัฏ์ฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ กรุณาย เจโตวิมุต์ติยา ภาวิตาย พหุลีกตาย ยานีกตาย วัต์ถุกตาย อนุฏ์ฐิตาย ปริจิตาย สุสมารัท์ธาย, อถ จ ปนัส์ส วิเหสา จิต์ตํ ปริยาทาย ฐัส์สติ, เนตํ ฐานํ วิช์ชติ. นิส์สรณํ เหตํ อาวุโส วิเหสาย, ยทิทํ กรุณา เจโตวิมุต์ติ. อิธาวุโส ภิก์ขุ เอวํ วเทย์ย "มุทิตา หิ โข เม เจโตวิมุต์ติ ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วัต์ถุกตา อนุฏ์ฐิตา ปริจิตา สุสมารัท์ธา, อถ จ ปน เม อรติ จิต์ตํ ปริยาทาย ติฏ์ฐตีติ. โส "มา เหวัน์ติส์ส วจนีโย, มา อายัส์มา เอวํ อวจ. มา ภควัน์ตํ อัพ์ภาจิก์ขิ. น หิ สาธุ ภควโต อัพ์ภัก์ขานํ. น หิ ภควา เอวํ วเทย์ย. อัฏ์ฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ มุทิตาย เจโตวิมุต์ติยา ภาวิตาย พหุลีกตาย ยานีกตาย วัต์ถุกตาย อนุฏ์ฐิตาย ปริจิตาย สุสมารัท์ธาย, อถ จ ปนัส์ส อรติ จิต์ตํ ปริยาทาย ฐัส์สติ, เนตํ ฐานํ วิช์ชติ. นิส์สรณํ เหตํ อาวุโส อรติยา, ยทิทํ มุทิตา เจโตวิมุต์ติ.

อิธ ปนาวุโส ภิก์ขุ เอวํ วเทย์ย "อุเปก์ขา หิ โข เม เจโตวิมุต์ติ ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วัต์ถุกตา อนุฏ์ฐิตา ปริจิตา สุสมารัท์ธา, อถ จ ปน เม ราโค จิต์ตํ ปริยาทาย ติฏ์ฐตีติ. โส "มา เหวัน์ติสัส วจนีโย, มา อายัส์มา เอวํ อวจ. มา ภควันตํ อัพ์ภาจิก์ขิ. น หิ สาธุ ภควโต อัพ์ภัก์ขานํ. น หิ ภควา เอวํ วเทย์ย. อัฏ์ฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ อุเปก์ขาย เจโตวิมุต์ติยา ภาวิตาย พหุลีกตาย ยานีกตาย วัต์ถุกตาย อนุฏ์ฐิตาย ปริจิตาย สุสมารัท์ธาย, อถ จ ปนัส์ส ราโค จิต์ตํ ปริยาทาย ฐัส์สตีติ, เนตํ ฐานํ วิช์ชติ. นิส์สรณัญ์เหตํ อาวุโส ราคัส์ส, ยทิทํ อุเปก์ขา เจโตวิมุต์ติ. อิธ ปนาวุโส ภิก์ขุ เอวํ วเทย์ย "อนิมิต์ตา หิ โข เม เจโตวิมุต์ติ ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วัต์ถุกตา อนุฏ์ฐิตา ปริจิตา สุสมารัท์ธา, อถ จ ปน เม นิมิต์ตานุสาริ วิญ์ญาณํ โหตีติ. โส "มา เหวัน์ติสัส วจนีโย, มา อายัส์มา เอวํ อวจ. มา ภควันตํ อัพ์ภาจิก์ขิ. น หิ สาธุ ภควโต อัพ์ภัก์ขานํ. น หิ ภควา เอวํ วเทย์ย. อัฏ์ฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ อนิมิต์ตาย เจโตวิมุต์ติยา ภาวิตาย พหุลีกตาย ยานีกตาย วัต์ถุกตาย อนุฏ์ฐิตาย ปริจิตาย สุสมารัท์ธาย อถ จ ปนัส์ส นิมิต์ตานุสาริ วิญ์ญาณํ ภวิส์สตีติ, เนตํ ฐานํ วิช์ชติ. นิส์สรณัญ์เหตํ อาวุโส สัพ์พนิมิต์ตานํ, ยทิทํ อนิมิต์ตา เจโตวิมุต์ติ. อิธ ปนาวุโส ภิก์ขุ เอวํ วเทย์ย "อัส์มีติ โข เม วิคต

"อยมหมัส์มีติ น สมนุปัส์สามิ, อถ จ ปน เม วิจิกิจ์ฉากถํกถาสัล์ลํ จิต์ตํ ปริยาทาย ติฏ์ฐตีติ. โส "มา เหวัน์ติส์ส วจนีโย, มา อายัส์มา เอวํ อวจ. มา ภควัน์ตํ อัพ์ภาจิก์ขิ. น หิ สาธุ ภควโต อัพ์ภัก์ขานํ. น หิ ภควา เอวํ วเทย์ย. อัฏ์ฐานเมตํ อาวุโส อนวกาโส, ยํ อัส์มีติ วิคเต อยมหมัส์มีติ อสมนุปัส์สโต, อถ จ ปนัส์ส วิจิกิจ์ฉากถํกถาสัล์ลํ จิต์ตํ ปริยาทาย ฐัส์สตีติ, เนตํ ฐานํ วิช์ชติ. นิส์สรณัญ์เหตํ อาวุโส วิจิกิจ์ฉากถํกถาสัล์ลัส์ส, ยทิทํ อัส์มิมานสมุค์ฆาโต. อิเม ฉ ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา.

กตเม ฉ ธัม์มา อุป์ปาเทตัพ์พา? ฉ สตตวิหารา: อิธาวุโส ภิก์ขุ จัก์ขุนา รูปํ ทิส์วา เนว สุมโน โหติ น ทุม์มโน, อุเปก์ขโก จ วิหรติ สโต สัม์ปชาโน. โสเตน สัท์ทํ สุต์วา ฯ เป ฯ ฆาเนน คัน์ธํ ฆายิต์วา ฯ เป ฯ ชิว์หาย รสํ สายิต์วา ฯ เป ฯ กาเยน โผฏ์ฐัพ์พํ ผุสิต์วา ฯ เป ฯ มนสา ธัม์มํ วิญ์ญาย เนว สุมโน โหติ น ทุม์มโน, อุเปก์ขโก จ วิหรติ สโต สัม์ปชาโน. อิเม ฉ ธัม์มา อุป์ปาเทตัพ์พา.

กตเม ฉ ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา? ฉ อนุต์ตริยานิ: ทัส์สนานุต์ตริยํ สวนานุต์ตริยํ ลาภานุต์ตริยํ สิก์ขานุต์ตริยํ ปาริจริยานุต์ตริยํ อนุส์สตานุต์ตริยํ. อิเม ฉ ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา.

กตเม ฉ ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา? ฉ อภิญ์ญา: อิธาวุโส ภิก์ขุ อเนกวิหิตํ อิท์ธิวิธํ ปัจ์จนุโภติ, เอโกปิ หุต์วา พหุธาปิ โหติ,

พหุธาปิ หุตฺวา เอโก โหติ, อาวิภาวํ ติโรภาวํ ติโรกุฑฺฑํ ติโรปาการํ ติโรปพฺพตํ อสชฺชมาโน คจฺฉติ เสยฺยถาปิ อากาเส, ปถวิยาปิ อุมฺมุชฺชนิมฺมุชฺชํ กโรติ เสยฺยถาปิ อุทเก, อุทเกปิ อสชฺชมาโน คจฺฉติ เสยฺยถาปิ ปถวิยา, อากาเสปิ ปลฺลงฺเกน จงฺกมติ เสยฺยถาปิ ปกฺขิสกุโณ; อิเมปิ จนฺทิมสุริเย เอวํมหิทฺธิเก เอวํมหานุภาเว ปาณินา ปรามสติ ปริมชฺชติ, ยาว พฺรหฺมโลกาปิ กาเยน วสํ วตฺเตติ, ทิพฺพาย โสตธาตุยา วิสุทฺธาย อติกฺกนฺตมานุสิกาย อุโภ สทฺเท สุณาติ ทิพฺเพ จ มานุเส จ เย ทูเร สนฺติเก จ, ปรสตฺตานํ ปรปุคฺคลานํ เจตสา เจโต ปริจฺจ ปชานาติ, สราคํ วา จิตฺตํ ‘‘สราคํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ, วีตราคํ วา จิตฺตํ ‘‘วีตราคํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ; สโทสํ วา จิตฺตํ ‘‘สโทสํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ, วีตโทสํ วา จิตฺตํ ‘‘วีตโทสํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ; สโมหํ วา จิตฺตํ ‘‘สโมหํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ, วีตโมหํ วา จิตฺตํ ‘‘วีตโมหํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ; สงฺขิตฺตํ วา จิตฺตํ ‘‘สงฺขิตฺตํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ, วิกฺขิตฺตํ วา จิตฺตํ ‘‘วิกฺขิตฺตํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ; มหคฺคตํ วา จิตฺตํ ‘‘มหคฺคตํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ, อมหคฺคตํ วา จิตฺตํ ‘‘อมหคฺคตํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ; สอุตฺตรํ วา จิตฺตํ ‘‘สอุตฺตรํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ, อนุตฺตรํ วา จิตฺตํ ‘‘อนุตฺตรํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ; สมาหิตํ วา จิตฺตํ ‘‘สมาหิตํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ, อสมาหิตํ วา จิตฺตํ ‘‘อสมาหิตํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ; วิมุตฺตํ วา

จิตฺตํ "วิมุตฺตํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ, อวิมุตฺตํ วา จิตฺตํ "อวิมุตฺตํ จิตฺตนฺติ ปชานาติ; อเนกวิหิตํ ปุพฺเพนิวาสํ อนุสฺสรติ. เสยฺยถาปิ เอกํปิ ชาตึ เทฺวปิ ชาติโย ติสฺโสปิ ชาติโย จตสฺโสปิ ชาติโย ปญฺจปิ ชาติโย, ทสปิ ชาติโย วีสํปิ ชาติโย ตึสํปิ ชาติโย จตฺตาฬีสํปิ ชาติโย ปญฺญาสํปิ ชาติโย, สตํปิ ชาติโย สหสฺสํปิ ชาติโย สตสหสฺสํปิ ชาติโย, อเนเกปิ สํวฏฺฏกปฺเป อเนเกปิ วิวฏฺฏกปฺเป อเนเกปิ สํวฏฺฏวิวฏฺฏกปฺเป "อมุตฺราสึ เอวํนาโม เอวํโคตฺโต เอวํวณฺโณ เอวมาหาโร เอวํสุขทุกฺขปฏิสํเวที เอวมายุปริยนฺโต; โส ตโต จุโต อมุตฺร อุทปาทึ, ตตฺราปาสึ เอวํนาโม เอวํโคตฺโต เอวํวณฺโณ เอวมาหาโร เอวํสุขทุกฺขปฏิสํเวที เอวมายุปริยนฺโต; โส ตโต จุโต อิธูปปนฺโน อิติ สาการํ สอุทฺเทสํ อเนกวิหิตํ ปุพฺเพนิวาสํ อนุสฺสรติ; ทิพฺเพน จกฺขุนา วิสุทฺเธน อติกฺกนฺตมานุสเกน สตฺเต ปสฺสติ จวมาเน อุปปชฺชมาเน, หีเน ปณีเต สุวณฺเณ ทุพฺพณฺเณ สุคเต ทุคฺคเต ยถากมฺมูปเค สตฺเต ปชานาติ "อิเม วต โภนฺโต สตฺตา กายทุจฺจริเตน สมนฺนาคตา วจีทุจฺจริเตน สมนฺนาคตา มโนทุจฺจริเตน สมนฺนาคตา อริยานูปวาทกา มิจฺฉาทิฏฺฐิกา มิจฺฉาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานา. เต กายสฺส เภทา ปรํ มรณา อปายํ ทุคฺคตึ วินิปาตํ นิรยํ อุปปนฺนา; อิเม วา ปน โภนฺโต สตฺตา กายสุจริเตน สมนฺนาคตา วจีสุจริเตน สมนฺนาคตา มโนสุจริเตน สมนฺนาคตา อริยานํ อนุปวาทกา สมฺมาทิฏฺฐิกา สมฺมาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานา,

เต กายัส์ส เภทา ปรํ มรณา สุคตึ สัค์คํ โลกํ อุปปัน์นาติ. อิติ ทิพ์เพน จัก์ขุนา วิสุท์เธน อติก์กัน์ตมานุสเกน สัต์เต ปัส์สติ จวมาเน อุปปัช์ชมาเน, หีเน ปณีเต สุวัณ์เณ ทุพ์พัณ์เณ สุคเต ทุค์คเต ยถากัม์มูปเค สัต์เต ปชานาติ, อาสวานํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมุต์ตึ ปัญ์ญาวิมุต์ตึ ทิฏ์เฐว ธัม์เม สยํ อภิญ์ญา สัจ์ฉิกัต์วา อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ. อิเม ฉ ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา. อิติ อิเม สัฏ์ฐิ ธัม์มา ภูตา ตัจ์ฉา ตถา อวิตถา อนัญ์ญถา สัม์มา ตถาคเตน อภิสัม์พุท์ธา.

สัต์ต ธัม์มา พหุการา, สัต์ต ธัม์มา ภาเวตัพ์พา, สัต์ต ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา, สัต์ต ธัม์มา ปหาตัพ์พา, สัต์ต ธัม์มา หานภาคิยา, สัต์ต ธัม์มา วิเสสภาคิยา, สัต์ต ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา, สัต์ต ธัม์มา อุป์ปาเทตัพ์พา, สัต์ต ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา. สัต์ต ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา.

กตเม สัต์ต ธัม์มา พหุการา? สัต์ต อริยธนานิ: สัท์ธาธนํ สีลธนํ หิริธนํ โอต์ตัป์ปธนํ สุตธนํ จาคธนํ ปัญ์ญาธนํ. อิเม สัต์ต ธัม์มา พหุการา.

กตเม สัต์ต ธัม์มา ภาเวตัพ์พา? สัต์ต สัม์โพช์ฌังคา: สติสัม์โพช์ฌังโค ธัม์มวิจยสัม์โพช์ฌังโค วิริยสัม์โพช์ฌังโค ปีติสัม์โพช์ฌังโค ปัส์สัท์ธิสัม์โพช์ฌังโค สมาธิสัม์โพช์ฌังโค อุเปก์ขาสัม์โพช์ฌังโค. อิเม สัต์ต ธัม์มา ภาเวตัพ์พา.

กตเม สัต์ต ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา? สัต์ต วิญ์ญาณัฏ์ฐิติโย: สัน์ตาวุโส สัต์ตา นานัต์ตกายา นานัต์ตสัญ์ญิโน เสย์ยถาปี มนุส์สา เอกัจ์เจ เทวา เอกัจ์เจ วินิปาติกา; อยํ ปฐมา วิญ์ญาณัฏ์ฐิติ. สัน์ตาวุโส สัต์ตา นานัต์ตกายา เอกัต์ตสัญ์ญิโน เสย์ยถาปี เทวา พ์รห์มกายิกา ปฐมาภินิพ์พัต์ตา; อยํ ทุติยา วิญ์ญาณัฏ์ฐิติ. สัน์ตาวุโส สัต์ตา เอกัต์ตกายา นานัต์ตสัญ์ญิโน เสย์ยถาปี เทวา อาภัส์สรา; อยํ ตติยา วิญ์ญาณัฏ์ฐิติ. สัน์ตาวุโส สัต์ตา เอกัต์ตกายา เอกัต์ตสัญ์ญิโน เสย์ยถาปี เทวา สุภกิณ์หา; อยํ จตุต์ถา วิญ์ญาณัฏ์ฐิติ. สัน์ตาวุโส สัต์ตา สัพ์พโส รูปสัญ์ญานํ สมติก์กมา ปฏิฆสัญ์ญานํ อัต์ถังคมา นานัต์ตสัญ์ญานํ อมนสิการา “อนัน์โต อากาโสติ อากาสานัญ์จายตนูปคา; อยํ ปัญ์จมี วิญ์ญาณัฏ์ฐิติ. สัน์ตาวุโส สัต์ตา สัพ์พโส อากาสานัญ์จายตนํ สมติก์กัม์ม “อนัน์ตํ วิญ์ญาณัน์ติ วิญ์ญาณัญ์จายตนูปคา; อยํ ฉัฏ์ฐี วิญ์ญาณัฏ์ฐิติ. สัน์ตาวุโส สัต์ตา สัพ์พโส วิญ์ญาณัญ์จายตนํ สมติก์กัม์ม “นัต์ถิ กิญ์จีติ อากิญ์จัญ์ญายตนูปคา; อยํ สัต์ตมี วิญ์ญาณัฏ์ฐิติ. อิเม สัต์ต ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา.

กตเม สัต์ต ธัม์มา ปหาตัพ์พา? สัต์ต อนุสยา: กามราคานุสโย ปฏิฆานุสโย ทิฏ์ฐานุสโย วิจิกิจ์ฉานุสโย มานานุสโย ภวราคานุสโย อวิช์ชานุสโย. อิเม สัต์ต ธัม์มา ปหาตัพ์พา.

กตเม สัต์ต ธัม์มา หานภาคิยา? สัต์ต อสัท์ธัม์มา: อิธาวุโส

ภิกฺขุ อสฺสทฺโธ โหติ, อหิริโก โหติ, อโนตฺตปฺปี โหติ, อปฺปสฺสุโต โหติ, กุสีโต โหติ, มุฏฺฐสฺสติ โหติ, ทุปฺปญฺโญ โหติ. อิเม สตฺต ธมฺมา หานภาคิยา.

กตเม สตฺต ธมฺมา วิเสสภาคิยา? สตฺต สทฺธมฺมา: อิธาวุโส ภิกฺขุ สทฺโธ โหติ, หิริโก โหติ, โอตฺตปฺปี โหติ, พหุสฺสุโต โหติ, อารทฺธวิริโย โหติ, อุปฏฺฐิตสฺสติ โหติ, ปญฺญวา โหติ. อิเม สตฺต ธมฺมา วิเสสภาคิยา.

กตเม สตฺต ธมฺมา ทุปฺปฏิวิชฺฌา? สตฺต สปฺปุริสธมฺมา: อิธาวุโส ภิกฺขุ ธมฺมญฺญู โหติ อตฺถญฺญู อตฺตญฺญู มตฺตญฺญู กาลญฺญู ปริสญฺญู ปุคฺคลปโรปรญฺญู. อิเม สตฺต ธมฺมา ทุปฺปฏิวิชฺฌา.

กตเม สตฺต ธมฺมา อุปฺปาเทตพฺพา? สตฺต สญฺญา: อนิจฺจสญฺญา อนตฺตสญฺญา อสุภสญฺญา อาทีนวสญฺญา ปหานสญฺญา วิราคสญฺญา นิโรธสญฺญา. อิเม สตฺต ธมฺมา อุปฺปาเทตพฺพา.

กตเม สตฺต ธมฺมา อภิญฺเญยฺยา? สตฺต นิทฺทสวตฺถูนิ: อิธาวุโส ภิกฺขุ สิกฺขาสมาทาเน ติพฺพจฺฉนฺโท โหติ อายติญฺจ สิกฺขาสมาทาเน อวิคตเปโม; ธมฺมนิสนฺติยา ติพฺพจฺฉนฺโท โหติ อายติญฺจ ธมฺมนิสนฺติยา อวิคตเปโม; อิจฺฉาวินเย ติพฺพจฺฉนฺโท โหติ อายติญฺจ อิจฺฉาวินเย อวิคตเปโม; ปฏิสลฺลาเณ ติพฺพจฺฉนฺโท โหติ อายติญฺจ ปฏิสลฺลาเณ อวิคตเปโม; วิริยารมฺเภ ติพฺพจฺฉนฺโท โหติ อายติญฺจ วิริยารมฺเภ อวิคตเปโม; สตินิปกฺเก ติพฺพจฺฉนฺโท โหติ อายติญฺจ

สติเนปัก์เก อวิคตเปโม; ทิฏ์ฐิปฏิเวเธ ติพ์พฉัน์โท โหติ อายติญ์จ ทิฏ์ฐิปฏิเวเธ อวิคตเปโม. อิเม สัต์ต ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา.

กตเม สัต์ต ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา? สัต์ต ขีณาสวพลานิ: อิธาวุโส ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน อนิจ์จโต สัพ์เพ สํขารา ยถาภูตํ สัม์มัป์ปัญ์ญาย สุทิฏ์ฐา โหน์ติ. ยํปาวุโส ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน อนิจ์จโต สัพ์เพ สํขารา ยถาภูตํ สัม์มัป์ปัญ์ญาย สุทิฏ์ฐา โหน์ติ, อิทํ ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน พลํ โหติ, ยํ พลํ อาคัม์ม ขีณาสโว ภิก์ขุ อาสวานํ ขยํ ปฏิชานาติ "ขีณา เม อาสวาติ. ปุน จปรํ อาวุโส ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน อังคารกาสูปมา กามา ยถาภูตํ สัม์มัป์ปัญ์ญาย สุทิฏ์ฐา โหน์ติ. ยํปาวุโส ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน อังคารกาสูปมา กามา ยถาภูตํ สัม์มัป์ปัญ์ญาย สุทิฏ์ฐา โหน์ติ, อิทํ ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน พลํ โหติ, ยํ พลํ อาคัม์ม ขีณาสโว ภิก์ขุ อาสวานํ ขยํ ปฏิชานาติ "ขีณา เม อาสวาติ. ปุน จปรํ อาวุโส ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน วิเวกนิน์นํ จิต์ตํ โหติ วิเวกโปณํ วิเวกปัพ์ภารํ วิเวกัฏ์ฐํ เนก์ขัม์มาภิรตํ พ์ยัน์ตีภูตํ สัพ์พโส อาสวัฏ์ฐานิเยหิ ธัม์เมหิ. ยํปาวุโส ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน วิเวกนิน์นํ จิต์ตํ โหติ วิเวกโปณํ วิเวกปัพ์ภารํ วิเวกัฏ์ฐํ เนก์ขัม์มาภิรตํ พ์ยัน์ตีภูตํ สัพ์พโส อาสวัฏ์ฐานิเยหิ ธัม์เมหิ, อิทํปิ ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน พลํ โหติ, ยํ พลํ อาคัม์ม ขีณาสโว ภิก์ขุ อาสวานํ ขยํ ปฏิชานาติ "ขีณา เม อาสวาติ. ปุน จปรํ อาวุโส

ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐานา ภาวิตา โหน์ติ สุภาวิตา. ยํปาวุโส ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน จัต์ตาโร สติปัฏ์ฐานา ภาวิตา โหน์ติ สุภาวิตา, อิทํปิ ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน พลํ โหติ, ยํ พลํ อาคัม์ม ขีณาสโว ภิก์ขุ อาสวานํ ขยํ ปฏิชานาติ "ขีณา เม อาสวาติ. ปุน จปรํ อาวุโส ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน ปัญ์จินท์ริยานิ ภาวิตานิ โหน์ติ สุภาวิตานิ. ยํปาวุโส ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน ปัญ์จินท์ริยานิ ภาวิตานิ โหน์ติ สุภาวิตานิ, อิทํปิ ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน พลํ โหติ, ยํ พลํ อาคัม์ม ขีณาสโว ภิก์ขุ อาสวานํ ขยํ ปฏิชานาติ "ขีณา เม อาสวาติ. ปุน จปรํ อาวุโส ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน สัต์ต โพช์ฌังคา ภาวิตา โหน์ติ สุภาวิตา. ยํปาวุโส ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน สัต์ต โพช์ฌังคา ภาวิตา โหน์ติ สุภาวิตา, อิทํปิ ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน พลํ โหติ, ยํ พลํ อาคัม์ม ขีณาสโว ภิก์ขุ อาสวานํ ขยํ ปฏิชานาติ "ขีณา เม อาสวาติ. ปุน จปรํ อาวุโส ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน อริโย อัฏ์ฐังคิโก มัค์โค ภาวิโต โหติ สุภาวิโต. ยํปาวุโส ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน อริโย อัฏ์ฐังคิโก มัค์โค ภาวิโต โหติ สุภาวิโต, อิทํปิ ขีณาสวัส์ส ภิก์ขุโน พลํ โหติ, ยํ พลํ อาคัม์ม ขีณาสโว ภิก์ขุ อาสวานํ ขยํ ปฏิชานาติ "ขีณา เม อาสวาติ. อิเม สัต์ต ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา. อิติ อิเม สัต์ตติ ธัม์มา ภูตา ตัจ์ฉา ตถา อวิตถา อนัญ์ญถา สัม์มา ตถาคเตน อภิสัม์พุท์ธา.

ปฐมภาณวารํ.

อญฺเญ ธมฺมา พหุการา, อญฺเญ ธมฺมา ภาเวตพฺพา, อญฺเญ ธมฺมา ปริญฺเญยฺยา, อญฺเญ ธมฺมา ปหาตพฺพา, อญฺเญ ธมฺมา หานภาคิยา, อญฺเญ ธมฺมา วิเสสภาคิยา, อญฺเญ ธมฺมา ทุปฺปฏิวิชฺฌา, อญฺเญ ธมฺมา อุปฺปาเทตพฺพา, อญฺเญ ธมฺมา อภิญฺเญยฺยา, อญฺเญ ธมฺมา สจฺฉิกาตพฺพา.

กตเม อญฺเญ ธมฺมา พหุการา? อญฺเญ เหตู, อญฺเญ ปจฺจยา อาทิพฺรหฺมจริยกาย ปญฺญาย อปฺปฏิลทฺธาย ปฏิลาภาย ปฏิลทฺธาย ภิยฺโยภาวาย เวปุลฺลาย ภาวนาย ปาริปูริยา สํวตฺตนฺติ. กตเม อญฺเญ? อิธาวุโส ภิกฺขุ สตฺถารํ วา อุปนิสฺสาย วิหรติ อญฺญตรํ วา ครุฏฺฐานิยํ สพฺรหฺมจารึ, ยตฺถสฺส ติพฺพํ หิโรตฺตปฺปํ ปจฺจุปฏฺฐิตํ โหติ เปมญฺจ คารโว จ. อยํ ปฐโม เหตุ, ปฐโม ปจฺจโย อาทิพฺรหฺมจริยกาย ปญฺญาย อปฺปฏิลทฺธาย ปฏิลาภาย ปฏิลทฺธาย ภิยฺโยภาวาย เวปุลฺลาย ภาวนาย ปาริปูริยา สํวตฺตติ. ตํ โข ปน สตฺถารํ อุปนิสฺสาย วิหรติ อญฺญตรํ วา ครุฏฺฐานิยํ สพฺรหฺมจารึ, ยตฺถสฺส ติพฺพํ หิโรตฺตปฺปํ ปจฺจุปฏฺฐิตํ โหติ เปมญฺจ คารโว จ. เต กาเลน กาลํ อุปสงฺกมิตฺวา ปริปุจฺฉติ ปริปญฺหติ "อิทํ ภนฺเต กถํ, อิมสฺส โก อตฺโถติ. ตสฺส เต อายสฺมนฺโต อวิวฏญฺเจว วิวรนฺติ, อนุตฺตานีกตญฺจ อุตฺตานึ กโรนฺติ, อเนกวิหิเตสุ จ กงฺขาฏฺฐานิเยสุ ธมฺเมสุ กงฺขํ ปฏิวิโนเทนฺติ. อยํ ทุติโย เหตุ, ทุติโย ปจฺจโย อาทิพฺรหฺมจริยกาย ปญฺญาย อปฺปฏิลทฺธาย ปฏิลาภาย ปฏิลทฺธาย ภิยฺโยภาวาย

เวปุล์ลาย ภาวนาย ปาริปูริยา สํวัต์ตติ. โส โข ปน ธัม์โม สุต์วา ท์วเยน วูปกาเสน สัม์ปาเทติ กายูปกาเสน จ จิต์ตูปกาเสน จ. อยํ ตติโย เหตุ, ตติโย ปัจ์จโย อาทิพ์รห์มจริยกาย ปัญ์ญาย อัป์ปฏิลัท์ธาย ปฏิลาภาย ปฏิลัท์ธาย ภิย์โยภาวาย เวปุล์ลาย ภาวนาย ปาริปูริยา สํวัต์ตติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ สีลวา โหติ, ปาติโมก์ขสํวรสํวุโต วิหรติ อาจารโคจรสัม์ปัน์โน, อนุมัต์เตสุ วัช์เชสุ ภยทัส์สาวี สมาทาย สิก์ขติ สิก์ขาปเทสุ. อยํ จตุต์โถ เหตุ, จตุต์โถ ปัจ์จโย อาทิพ์รห์มจริยกาย ปัญ์ญาย อัป์ปฏิลัท์ธาย ปฏิลาภาย ปฏิลัท์ธาย ภิย์โยภาวาย เวปุล์ลาย ภาวนาย ปาริปูริยา สํวัต์ตติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ พหุส์สุโต โหติ สุตธโร สุตสัน์นิจโย, เย เต ธัม์มา อาทิกัล์ยาณา มัช์เฌกัล์ยาณา ปริโยสานกัล์ยาณา สาต์ถํ สพ์ยัญ์ชนํ เกวลปริปุณ์ณํ ปริสุท์ธํ พ์รห์มจริยํ อภิวทัน์ติ, ตถารูปาส์ส ธัม์มา พหุส์สุตา โหน์ติ ธตา วจสา ปริจิตา มนสานุเปก์ขิตา ทิฏ์ฐิยา สุป์ปฏิวิท์ธา. อยํ ปัญ์จโม เหตุ, ปัญ์จโม ปัจ์จโย อาทิพ์รห์มจริยกาย ปัญ์ญาย อัป์ปฏิลัท์ธาย ปฏิลาภาย ปฏิลัท์ธาย ภิย์โยภาวาย เวปุล์ลาย ภาวนาย ปาริปูริยา สํวัต์ตติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ อารัท์ธวีริโย วิหรติ อกุสลานํ ธัม์มานํ ปหานาย กุสลานํ ธัม์มานํ อุปสัม์ปทาย ถามวา ทัฬ์หปรัก์กโม อนิก์ขิต์ตธุโร กุสเลสุ ธัม์เมสุ. อยํ ฉัฏ์โฐ เหตุ, ฉัฏ์โฐ ปัจ์จโย อาทิพ์รห์มจริยกาย ปัญ์ญาย อัป์ปฏิลัท์ธาย ปฏิลาภาย

ปฏิลัท์ธาย ภิย์โยภาวาย เวปุล์ลาย ภาวนาย ปาริปูริยา สํวัต์ตติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ สติมา โหติ ปรเมน สติเนปัก์เกน สมัน์นาคโต จิรกตัม์ปิ จิรภาสิตัม์ปิ สริตา อนุส์สริตา. อยํ สัต์ตโม เหตุ, สัต์ตโม ปัจ์จโย อาทิพ์รห์มจริยกาย ปัญ์ญาย อัป์ปฏิลัท์ธาย ปฏิลาภาย ปฏิลัท์ธาย ภิย์โยภาวาย เวปุล์ลาย ภาวนาย ปาริปูริยา สํวัต์ตติ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ ปัญ์จสุ อุปาทานัก์ขัน์เธสุ อุทยัพ์พยานุปัส์สี วิหรติ "อิติ รูปํ. อิติ รูปัส์ส อัต์ถังคโม; อิติ เวทนา, อิติ เวทนาย สมุทโย, อิติ เวทนาย อัต์ถังคโม; อิติ สัญ์ญา, อิติ สัญ์ญาย สมุทโย, อิติ สัญ์ญาย อัต์ถังคโม; อิติ สํขารา, อิติ สํขารานํ สมุทโย, อิติ สํขารานํ อัต์ถังคโม; อิติ วิญ์ญาณํ, อิติ วิญ์ญาณัส์ส สมุทโย, อิติ วิญ์ญาณัส์ส อัต์ถังคโม. อยํ อัฏ์ฐโม เหตุ, อัฏ์ฐโม ปัจ์จโย อาทิพ์รห์มจริยกาย ปัญ์ญาย อัป์ปฏิลัท์ธาย ปฏิลาภาย ปฏิลัท์ธาย ภิย์โยภาวาย เวปุล์ลาย ภาวนาย ปาริปูริยา สํวัต์ตติ. อิเม อัฏ์ฐ ธัม์มา พหุการา.

กตเม อัฏ์ฐ ธัม์มา ภาเวตัพ์พา? อริโย อัฏ์ฐังคิโก มัค์โค: เสย์ยถีทํ? สัม์มาทิฏ์ฐิ สัม์มาสังกัป์โป สัม์มาวาจา สัม์มากัม์มัน์โต สัม์มาอาชีโว สัม์มาวายาโม สัม์มาสติ สัม์มาสมาธิ. อิเม อัฏ์ฐ ธัม์มา ภาเวตัพ์พา.

กตเม อัฏ์ฐ ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา? อัฏ์ฐ โลกธัม์มา: ลาโภ จ อลาโภ จ ยโส จ อยโส จ นิน์ทา จ ปสังสา จ สุขัญ์จ ทุก์ขัญ์จ. อิเม อัฏ์ฐ ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา.

กตเม อัฏ์ฐ ธัม์มา ปหาตัพ์พา? อัฏ์ฐ มิจ์ฉัต์ตา: มิจ์ฉาทิฏ์ฐิ มิจ์ฉาสังกัป์โป มิจ์ฉาวาจา มิจ์ฉากัม์มัน์โต มิจ์ฉาอาชีโว มิจ์ฉาวายาโม มิจ์ฉาสติ มิจ์ฉาสมาธิ. อิเม อัฏ์ฐ ธัม์มา ปหาตัพ์พา.

กตเม อัฏ์ฐ ธัม์มา หานภาคิยา? อัฏ์ฐ กุสีตวัต์ถูนิ: อิธาวุโส ภิก์ขุนา กัม์มํ กาตัพ์พํ โหติ, ตัส์ส เอวํ โหติ "กัม์มํ โข เม กาตัพ์พํ ภวิส์สติ, กัม์มํ โข ปน เม กโรน์ตัส์ส กาโย กิลมิส์สติ, หัน์ทาหํ นิปัช์ชามีติ. โส นิปัช์ชติ, น วิริยํ อารภติ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ ปฐมํ กุสีตวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุนา กัม์มํ กตํ โหติ, ตัส์ส เอวํ โหติ "อหํ โข กัม์มํ อกาสึ, กัม์มํ โข ปน เม กโรน์ตัส์ส กาโย กิลัน์โต, หัน์ทาหํ นิปัช์ชามีติ. โส นิปัช์ชติ, น วิริยํ อารภติ ฯ เป ฯ อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ ทุติยํ กุสีตวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุนา มัค์โค คัน์ตัพ์โพ โหติ, ตัส์ส เอวํ โหติ "มัค์โค โข เม คัน์ตัพ์โพ ภวิส์สติ, มัค์คํ โข ปน เม คัจ์ฉัน์ตัส์ส กาโย กิลมิส์สติ, หัน์ทาหํ นิปัช์ชามีติ. โส นิปัช์ชติ, น วิริยํ อารภติ ฯ เป ฯ อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ ตติยํ กุสีตวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุนา มัค์โค คโต โหติ, ตัส์ส เอวํ โหติ "อหํ โข มัค์คํ อคมาสึ, มัค์คํ โข ปน เม คัจ์ฉัน์ตัส์ส กาโย กิลัน์โต, หัน์ทาหํ นิปัช์ชามีติ. โส นิปัช์ชติ, น วิริยํ อารภติ ฯ เป ฯ อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ จตุต์ถํ กุสีตวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ คามํ

วา นิคมํ วา บิณ์ฑาย จรัน์โต น ลภติ ลูขัส์ส วา ปณีตัส์ส วา โภชนัส์ส ยาวทัต์ถํ ปาริปูรึ, ตัส์ส เอวํ โหติ "อหํ โข คามํ วา นิคมํ วา บิณ์ฑาย จรัน์โต นาลัต์ถํ ลูขัส์ส วา ปณีตัส์ส วา โภชนัส์ส ยาวทัต์ถํ ปาริปูรึ, ตัส์ส เม กาโย กิลัน์โต อกัม์มัญ์โญ, หัน์ทาหํ นิปัช์ชามีติ. โส นิปัช์ชติ, น วิริยํ อารภติ ฯ เป ฯ อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ ปัญ์จมํ กุสีตวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ คามํ วา นิคมํ วา บิณ์ฑาย จรัน์โต ลภติ ลูขัส์ส วา ปณีตัส์ส วา โภชนัส์ส ยาวทัต์ถํ ปาริปูรึ, ตัส์ส เอวํ โหติ "อหํ โข คามํ วา นิคมํ วา บิณ์ฑาย จรัน์โต อลัต์ถํ ลูขัส์ส วา ปณีตัส์ส วา โภชนัส์ส ยาวทัต์ถํ ปาริปูรึ, ตัส์ส เม กาโย ครุโก อกัม์มัญ์โญ มาสาจิตํ มัญ์เญ, หัน์ทาหํ นิปัช์ชามีติ. โส นิปัช์ชติ, น วิริยํ อารภติ ฯ เป ฯ อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ ฉัฏ์ฐํ กุสีตวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุโน อุป์ปัน์โน โหติ อัป์ปมัต์ตโก อาพาโธ, ตัส์ส เอวํ โหติ "อุป์ปัน์โน โข ปน เม อยํ อัป์ปมัต์ตโก อาพาโธ, อัต์ถิ กัป์โป นิปัช์ชิตุํ, หัน์ทาหํ นิปัช์ชามีติ. โส นิปัช์ชติ, ฯ เป ฯ อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ สัต์ตมํ กุสีตวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ คิลานา วุฏ์ฐิโต โหติ อจิรวุฏ์ฐิโต เคลัญ์ญา, ตัส์ส เอวํ โหติ "อหํ คิลานา วุฏ์ฐิโต อจิรวุฏ์ฐิโต เคลัญ์ญา, ตัส์ส เม กาโย ทุพ์พโล อกัม์มัญ์โญ, หัน์ทาหํ นิปัช์ชามีติ. โส นิปัช์ชติ. น วิริยํ อารภติ อุป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย

อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ อัฏ์ฐมํ กุสีตวัต์ถุ. อิเม อัฏ์ฐ ธัม์มา หานภาคิยา.

กตเม อัฏ์ฐ ธัม์มา วิเสสภาคิยา? อัฏ์ฐ อารัพ์ภวัต์ถูนิ: อิธาวุโส ภิก์ขุนา กัม์มํ กาตัพ์พํ โหติ, ตัส์ส เอวํ โหติ "กัม์มํ โข เม กาตัพ์พํ ภวิส์สติ, กัม์มํ โข ปน เม กโรน์ตัส์ส น สุกรํ พุท์ธานํ สาสนํ มนสิ กาตุํ, หัน์ทาหํ วิริยํ อารภามิ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยายาติ. โส วิริยํ อารภติ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ ปฐมํ อารัพ์ภวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุนา กัม์มํ กตํ โหติ, ตัส์ส เอวํ โหติ "อหํ โข กัม์มํ อกาสิํ. กัม์มํ โข ปนาหํ กโรน์โต นาสัก์ขิํ พุท์ธานํ สาสนํ มนสิ กาตุํ, หัน์ทาหํ วิริยํ อารภามิ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยายาติ. ฯเปฯ อิทํ ทุติยํ อารัพ์ภวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุโน มัค์โค คัน์ตัพ์โพ โหติ, ตัส์ส เอวํ โหติ "มัค์โค โข เม คัน์ตัพ์โพ ภวิส์สติ, มัค์คํ โข ปน เม คัจ์ฉัน์เตน น สุกรํ พุท์ธานํ สาสนํ มนสิ กาตุํ, หัน์ทาหํ วิริยํ อารภามิ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยายาติ. โส วิริยํ อารภติ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ ตติยํ อารัพ์ภวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุนา มัค์โค คโต โหติ. ตัส์ส เอวํ โหติ "อหํ โข มัค์คํ อคมาสิํ,

มัค์คํ โข ปนาหํ คัจ์ฉัน์โต นาสัก์ขึ พุท์ธานํ สาสนํ มนสิ กาตุํ, หัน์ทาหํ วิริยํ อารภามิ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยายาติ. โส วิริยํ อารภติ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ จตุต์ถํ อารัพ์ภวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ คามํ วา นิคมํ วา ปิณ์ฑาย จรัน์โต น ลภติ ลูขัส์ส วา ปณีตัส์ส วา โภชนัส์ส ยาวทัต์ถํ ปาริปูรึ, ตัส์ส เอวํ โหติ “อหํ โข ปน คามํ วา นิคมํ วา ปิณ์ฑาย จรัน์โต นาลัต์ถํ ลูขัส์ส วา ปณีตัส์ส วา โภชนัส์ส ยาวทัต์ถํ ปาริปูรึ, ตัส์ส เม กาโย ลหุโก กัม์มัญ์โญ, หัน์ทาหํ วิริยํ อารภามิ ฯ เป ฯ อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยายาติ. โส วิริยํ อารภติ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ ปัญ์จมํ อารัพ์ภวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ คามํ วา นิคมํ วา ปิณ์ฑาย จรัน์โต ลภติ ลูขัส์ส วา ปณีตัส์ส วา โภชนัส์ส ยาวทัต์ถํ ปาริปูรึ, ตัส์ส เอวํ โหติ “อหํ โข คามํ วา นิคมํ วา ปิณ์ฑาย จรัน์โต อลัต์ถํ ลูขัส์ส วา ปณีตัส์ส วา โภชนัส์ส ยาวทัต์ถํ ปาริปูรึ, ตัส์ส เม กาโย พลวา กัม์มัญ์โญ, หัน์ทาหํ วิริยํ อารภามิ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยายาติ. โส วิริยํ อารภติ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ ฉัฏ์ฐํ อารัพ์ภวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุโน อุป์ปัน์โน โหติ อัป์ปมัต์ตโก

อาพาโธ, ตัส์ส เอวํ โหติ "อุป์ปัน์โน โข เม อัป์ปมัต์ตโก อาพาโธ, ฐานํ โข ปเนตํ วิช์ชติ, ยํ เม อาพาโธ ปวัฑ์เฒยย์ย, หัน์ทาหํ วิริยํ อารภามิ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยายาติ. โส วิริยํ อารภติ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา ฯ เปฯ อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ สัต์ตมํ อารัพ์ภวัต์ถุ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ คิลานา วุฏ์ฐิโต โหติ อจิรวุฏ์ฐิโต เคลัญ์ญา. ตัส์ส เอวํ โหติ "อหํ โข คิลานา วุฏ์ฐิโต อจิรวุฏ์ฐิโต เคลัญ์ญา, ฐานํ โข ปเนตํ วิช์ชติ, ยํ เม อาพาโธ ปัจ์จุทาวัต์เตยย์ย, หัน์ทาหํ วิริยํ อารภามิ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยายาติ. โส วิริยํ อารภติ อัป์ปัต์ตัส์ส ปัต์ติยา อนธิคตัส์ส อธิคมาย อสัจ์ฉิกตัส์ส สัจ์ฉิกิริยาย; อิทํ อัฏ์ฐมํ อารัพ์ภวัต์ถุ อิเม อัฏ์ฐ ธัม์มา วิเสสภาคิยา.

กตเม อัฏ์ฐ ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา? อัฏ์ฐ อัก์ขณา อสมยา พ์รหั์มจริยวาสาย: อิธาวุโส ตถาคโต จ โลเก อุป์ปัน์โน โหติ อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, ธัม์โม จ เทสิยติ โอปสมิโก ปรินิพ์พานิโก สัม์โพธคามี สุคตัป์ปเวทิโต, อยัญ์จ ปุค์คโล นิรยํ อุปปัน์โน โหติ; อยํ ปฐโม อัก์ขโณ อสมโย พ์รหั์มจริยวาสาย. ปุน จปรํ อาวุโส ตถาคโต จ โลเก อุป์ปัน์โน โหติ อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, ธัม์โม จ เทสิยติ โอปสมิโก ปรินิพ์พานิโก สัม์โพธคามี สุคตัป์ปเวทิโต. อยัญ์จ ปุค์คโล ติรัจ์ฉานโยนึ อุปปัน์โน โหติ; อยํ ทุติโย อัก์ขโณ อสมโย

พ์รห์มจริยวาสาย. ปุน จปรํ อาวุโส ตถาคโต จ โลเก อุป์ปัน์โน โหติ อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, ธัม์โม จ เทสิยติ อุปสมิโก ปรินิพ์พานิโก สัม์โพธคามี สุคตัป์ปเวทิโต, อยัญ์จ ปุค์คโล ปิต์ติวิสยํ อุปปัน์โน โหติ; อยํ ตติโย อัก์ขโณ อสมโย พ์รห์มจริยวาสาย. ปุน จปรํ อาวุโส ตถาคโต จ โลเก อุป์ปัน์โน โหติ อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, ธัม์โม จ เทสิยติ อุปสมิโก ฯเปฯ อยัญ์จ ปุค์คโล ทีฆายุกํ อัญ์ญตรํ เทวนิกายํ อุปปัน์โน โหติ; อยํ จตุต์โถ อัก์ขโณ อสมโย พ์รห์มจริยวาสาย. ปุน จปรํ อาวุโส ตถาคโต จ โลเก อุป์ปัน์โน โหติ อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, ธัม์โม จ เทสิยติ ฯเปฯ อยัญ์จ ปุค์คโล ปัจ์จัน์ติเมสุ ชนปเทสุ ปัจ์จาชาโต โหติ, มิลัก์เขสุ อวิญ์ญาตาเรสุ ยัต์ถ นัต์ถิ คติ ภิก์ขูนํ ภิก์ขุนีนํ อุปาสกานํ อุปาสิกานํ; อยํ ปัญ์จโม อัก์ขโณ อสมโย พ์รห์มจริยวาสาย. ปุน จปรํ อาวุโส ตถาคโต จ โลเก อุป์ปัน์โน โหติ อรหํ สัม์มาสัม์พุท์โธ, ฯเปฯ อยัญ์จ ปุค์คโล มัช์ฌิเมสุ ชนปเทสุ ปัจ์จาชาโต โหติ, โส จ โหติ มิจ์ฉาทิฏ์ฐิ วิปริตทัส์สโน "นัต์ถิ ทิน์นํ, นัต์ถิ ยิฏ์ฐํ, นัต์ถิ หุตํ, นัต์ถิ สุกตทุก์กฏานํ กัม์มานํ ผลวิปาโก, นัต์ถิ อยํ โลโก, นัต์ถิ ปโร โลโก, นัต์ถิ มาตา, นัต์ถิ ปิตา, นัต์ถิ สัต์ตา โอปปาติกา, นัต์ถิ โลเก สมณพ์ราห์มณา สัม์มัค์คตา สัม์มาปฏิปัน์นา, เย อิมัญ์จ โลกํ ปรัญ์จ โลกํ สยํ อภิญ์ญา สัจ์ฉิกัต์วา ปเวเทน์ติ"; อยํ ฉัฏ์โฐ อัก์ขโณ อสมโย

พฺรหฺมจริยวาสาย. ปุน จปรํ อาวุโส ตถาคโต จ โลเก อุปฺปนฺโน โหติ อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ, ฯ เป ฯ อยญฺจ ปุคฺคโล มชฺฌิเมสุ ชนปเทสุ ปจฺจาชาโต โหติ, โส จ โหติ ทุปฺปญฺโญ ชโล เอลมูโค นปฺปฏิพโล สุภาสิตทุพฺภาสิตานํ อตฺถมญฺญาตุํ. อยํ สตฺตโม อกฺขโณ อสมโย พฺรหฺมจริยวาสาย. ปุน จปรํ อาวุโส ตถาคโต จ โลเก น อุปฺปนฺโน โหติ อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ, ธมฺโม จ น เทสียติ อุปสมิโก ปรินิพฺพานิโก สมฺโพธคามี สุคตปฺปเวทิโต, อยญฺจ ปุคฺคโล มชฺฌิเมสุ ชนปเทสุ ปจฺจาชาโต โหติ, โส จ ปญฺญวา อชโล อเนลมูโค ปฏิพโล สุภาสิตทุพฺภาสิตานํ อตฺถมญฺญาตุํ. อยํ อฏฺฐโม อกฺขโณ อสมโย พฺรหฺมจริยวาสาย. อิเม อฏฺฐ ธมฺมา ทุปฺปฏิวิชฺฌา.

กตเม อฏฺฐ ธมฺมา อุปฺปาเทตพฺพา ? อฏฺฐ มหาปุริสวิตกฺกา: อปฺปิจฺฉสฺสายํ ธมฺโม, นายํ ธมฺโม มหิจฺฉสฺส; สนฺตุฏฺฐสฺสายํ ธมฺโม, นายํ ธมฺโม อสนฺตุฏฺฐสฺส; ปวิวิตฺตสฺสายํ ธมฺโม, นายํ ธมฺโม สงฺคณิการามสฺส; อารทฺธวิริยสฺสายํ ธมฺโม, นายํ ธมฺโม กุสีตสฺส; อุปฏฺฐิตสฺสติสฺสายํ ธมฺโม, นายํ ธมฺโม มุฏฺฐสฺสติสฺส; สมาหิตสฺสายํ ธมฺโม, นายํ ธมฺโม อสมาหิตสฺส; ปญฺญวโต อยํ ธมฺโม, นายํ ธมฺโม ทุปฺปญฺญสฺส; นิปฺปปญฺจารามสฺสายํ

ธัม์โม นิป์ปปัญ์จรติโน, นายํ ธัม์โม ปปัญ์จารามัส์ส ปปัญ์จรติโนติ. อิเม อัฏ์ฐ ธัม์มา อุป์ปาเทตัพ์พา.

กตเม อัฏ์ฐ ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา? อัฏ์ฐ อภิภายตนานิ: อัช์ฌัต์ตรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธารูปานิ ปัส์สติ ปริต์ตานิ สุวัณ์ณทุพ์พัณ์ณานิ, ตานิ อภิภุย์ย "ชานามิ ปัส์สามีติ เอวํสัญ์ญี โหติ. อิทํ ปฐมํ อภิภายตนํ. อัช์ฌัต์ตรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธารูปานิ ปัส์สติ อัป์ปมาณานิ สุวัณ์ณทุพ์พัณ์ณานิ, ตานิ อภิภุย์ย "ชานามิ ปัส์สามีติ เอวํสัญ์ญี โหติ. อิทํ ทุติยํ อภิภายตนํ. อัช์ฌัต์ตํอรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธารูปานิ ปัส์สติ ปริต์ตานิ สุวัณ์ณทุพ์พัณ์ณานิ, ตานิ อภิภุย์ย "ชานามิ ปัส์สามีติ เอวํสัญ์ญี โหติ. อิทํ ตติยํ อภิภายตนํ. อัช์ฌัต์ตํอรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธารูปานิ ปัส์สติ อัป์ปมาณานิ สุวัณ์ณทุพ์พัณ์ณานิ, ตานิ อภิภุย์ย "ชานามิ ปัส์สามีติ เอวํสัญ์ญี โหติ. อิทํ จตุต์ถํ อภิภายตนํ. อัช์ฌัต์ตํอรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธารูปานิ ปัส์สติ นีลานิ นีลวัณ์ณานิ นีลนิทัส์สนานิ นีลนิภาสานิ. เสย์ยถาปิ นาม อุม์มารปุป์ผํ นีลํ นีลวัณ์ณํ นีลนิทัส์สนํ นีลนิภาสํ, เสย์ยถาปิ วา ปน ตํ วัต์ถํ พาราณเสย์ยกํ อุภโตภาควิมัฏ์ฐํ นีลํ นีลวัณ์ณํ นีลนิทัส์สนํ นีลนิภาสํ; เอวเมว อัช์ฌัต์ตํอรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธารูปานิ ปัส์สติ นีลานิ นีลวัณ์ณานิ นีลนิทัส์สนานิ นีลนิภาสานิ, ตานิ อภิภุย์ย "ชานามิ ปัส์สามีติ เอวํสัญ์ญี โหติ. อิทํ ปัญ์จมํ อภิภายตนํ. อัช์ฌัต์ตํอรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธารูปานิ ปัส์สติ ปีตานิ ปีตวัณ์ณานิ

ปีตนิทัส์สนานิ ปีตนิภาสานิ. เสย์ยถาปิ นาม กัณ์ณิการปุป์ผํ ปีตํ ปีตวัณ์ณํ ปีตนิทัส์สนํ ปีตนิภาสํ, เสย์ยถาปิ วา ปน ตํ วัต์ถํ พาราณเสย์ยกํ อุภโตภาควิมัฏ์ฐํ ปีตํ ปีตวัณ์ณํ ปีตนิทัส์สนํ ปีตนิภาสํ; เอวเมว อัช์ฌัต์ตํ อรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธา รูปานิ ปัส์สติ ปีตานิ ปีตวัณ์ณานิ ปีตนิทัส์สนานิ ปีตนิภาสานิ, ตานิ อภิภุย์ย "ชานามิ ปัส์สามีติ เอวํสัญ์ญี โหติ. อิทํ ฉัฏ์ฐํ อภิภายตนํ. อัช์ฌัต์ตํ อรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธา รูปานิ ปัส์สติ โลหิตกานิ โลหิตกวัณ์ณานิ โลหิตกนิทัส์สนานิ โลหิตกนิภาสานิ. เสย์ยถาปิ นาม พน์ธุชีวกปุป์ผํ โลหิตกํ โลหิตกวัณ์ณํ โลหิตกนิทัส์สนํ โลหิตกนิภาสํ, เสย์ยถาปิ วา ปน ตํ วัต์ถํ พาราณเสย์ยกํ อุภโตภาควิมัฏ์ฐํ โลหิตกํ โลหิตกวัณ์ณํ โลหิตกนิทัส์สนํ โลหิตกนิภาสํ; เอวเมว อัช์ฌัต์ตํ อรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธา รูปานิ ปัส์สติ โลหิตกานิ โลหิตกวัณ์ณานิ โลหิตกนิทัส์สนานิ โลหิตกนิภาสานิ, ตานิ อภิภุย์ย "ชานามิ ปัส์สามีติ เอวํสัญ์ญี โหติ. อิทํ สัต์ตมํ อภิภายตนํ. อัช์ฌัต์ตํ อรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธา รูปานิ ปัส์สติ โอทาตานิ โอทาตวัณ์ณานิ โอทาตนิทัส์สนานิ โอทาตนิภาสานิ. เสย์ยถาปิ นาม โอสธิตารกา โอทาตา โอทาตวัณ์ณา โอทาตนิทัส์สนา โอทาตนิภาสา, เสย์ยถาปิ วา ปน ตํ วัต์ถํ พาราณเสย์ยกํ อุภโตภาควิมัฏ์ฐํ โอทาตํ โอทาตวัณ์ณํ โอทาตนิทัส์สนํ โอทาตนิภาสํ; เอวเมว อัช์ฌัต์ตํ อรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธา รูปานิ ปัส์สติ โอทาตานิ โอทาตวัณ์ณานิ โอทาตนิทัส์สนานิ โอทาตนิภาสานิ, ตานิ อภิภุย์ย

“ชานามิ ปัส์สามีติ เอวํสัญ์ญี โหติ. อิทํ อัฏ์ฐมํ อภิภายตนํ. อิเม อัฏ์ฐ ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา.

กตเม อัฏ์ฐ ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา? อัฏ์ฐ วิโมก์ขา: รูปี รูปานิ ปัส์สติ; อยํ ปฐโม วิโมก์โข. อัช์ฌัต์ตํ อรูปสัญ์ญี เอโก พหิท์ธา รูปานิ ปัส์สติ; อยํ ทุติโย วิโมก์โข. “สุภน์เตว อธิมุต์โต โหติ; อยํ ตติโย วิโมก์โข. สัพ์พโส รูปสัญ์ญานํ สมติก์กมา ปฏิฆสัญ์ญานํ อัต์ถังคมา นานัต์ตสัญ์ญานํ อมนสิการา “อนัน์โต อากาโสติ อากาสานัญ์จายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; อยํ จตุต์โถ วิโมก์โข. สัพ์พโส อากาสานัญ์จายตนํ สมติก์กัม์ม “อนัน์ตํ วิญ์ญาณัน์ติ วิญ์ญาณัญ์จายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; อยํ ปัญ์จโม วิโมก์โข. สัพ์พโส วิญ์ญาณัญ์จายตนํ สมติก์กัม์ม “นัต์ถิ กิญ์จีติ อากิญ์จัญ์ญายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; อยํ ฉัฏ์โฐ วิโมก์โข. สัพ์พโส อากิญ์จัญ์ญายตนํ สมติก์กัม์ม เนวสัญ์ญานาสัญ์ญายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; อยํ สัต์ตโม วิโมก์โข. สัพ์พโส เนวสัญ์ญานาสัญ์ญายตนํ สมติก์กัม์ม สัญ์ญาเวทยิตนิโรธํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; อยํ อัฏ์ฐโม วิโมก์โข. อิเม อัฏ์ฐ ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา. อิติ อิเม อสีติ ธัม์มา ภูตา ตัจ์ฉา ตถา อวิตถา อนัญ์ญถา สัม์มา ตถาคเตน อภิสัม์พุท์ธา.

นว ธัม์มา พหุการา, นว ธัม์มา ภาเวตัพ์พา, นว ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา, นว ธัม์มา ปหาตัพ์พา, นว ธัม์มา หานภาคิยา,

นว ธัม์มา วิเสสภาคิยา, นว ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา, นว ธัม์มา อุป์ปาเทตัพ์พา, นว ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา, นว ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา.

กตเม นว ธัม์มา พหุการา? นว โยนิโสมนสิการมูลิกา ธัม์มา: โยนิโส มนสิ กโรโต ปาโมช์ชํ ชายติ, ปมุทิตัส์ส ปีติ ชายติ, ปีติมนัส์ส กาโย ปัส์สัม์ภติ, ปัส์สัท์ธกาโย สุขํ เวเทติ, สุขิโน จิต์ตํ สมาธิยติ, สมาหิตจิต์โต ยถาภูตํ ชานาติ ปัส์สติ, ยถาภูตํ ชานํ ปัส์สํ นิพ์พินฺทติ, นิพ์พินฺทํ วิรัช์ชติ, วิราคา วิมุจ์จติ. อิเม นว ธัม์มา พหุการา.

กตเม นว ธัม์มา ภาเวตัพ์พา? นว ปาริสุท์ธิปธานิยังคานิ: สีลวิสุท์ธิ ปาริสุท์ธิปธานิยังคํ, จิต์ตวิสุท์ธิ ปาริสุท์ธิปธานิยังคํ, ทิฏ์ฐิวิสุท์ธิ ปาริสุท์ธิปธานิยังคํ, กังขาวิตรณวิสุท์ธิ ปาริสุท์ธิปธานิยังคํ, มัค์คามัค์คญาณทัส์สนวิสุท์ธิ ปาริสุท์ธิปธานิยังคํ, ปฏิปทาญาณทัส์สน-วิสุท์ธิ ปาริสุท์ธิปธานิยังคํ, ญาณทัส์สนวิสุท์ธิ ปาริสุท์ธิปธานิยังคํ, ปัญ์ญาวิสุท์ธิ ปาริสุท์ธิปธานิยังคํ, วิมุต์ติวิสุท์ธิ ปาริสุท์ธิปธานิยังคํ. อิเม นว ธัม์มา ภาเวตัพ์พา.

กตเม นว ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา? นว สัต์ตาวาสา: สัน์ตาวุโส สัต์ตา นานัต์ตกายา นานัต์ตสัญ์ญิโน เสย์ยถาปิ มนุส์สา เอกัจ์เจ จ เทวา เอกัจ์เจ จ วินิปาติกา; อยํ ปฐโม สัต์ตาวาโส. สัน์ตาวุโส สัต์ตา นานัต์ตกายา เอกัต์ตสัญ์ญิโน เสย์ยถาปิ เทวา พ์รห์มกายิกา ปฐมาภินิพ์พัต์ตา; อยํ ทุติโย สัต์ตาวาโส. สัน์ตาวุโส สัต์ตา

เอกัต์ตกายา นานัต์ตสัญ์ญิโน เสย์ยถาปิ เทวา อาภัส์สรา; อยํ ตติโย สัต์ตาวาโส. สัน์ตาวุโส สัต์ตา เอกัต์ตกายา เอกัต์ตสัญ์ญิโน เสย์ยถาปิ เทวา สุภกิณ์หา; อยํ จตุต์โถ สัต์ตาวาโส. สัน์ตาวุโส สัต์ตา อสัญ์ญิโน อัป์ปฏิสํเวทิโน เสย์ยถาปิ เทวา อสัญ์ญิสัต์ตา; อยํ ปัญ์จโม สัต์ตาวาโส. สัน์ตาวุโส สัต์ตา สัพ์พโส รูปสัญ์ญานํ สมติก์กมา ปฏิฆสัญ์ญานํ อัต์ถังคมา นานัต์ตสัญ์ญานํ อมนสิการา "อนัน์โต อากาโสติ อากาสานัญ์จายตนูปคา; อยํ ฉัฏ์โฐ สัต์ตาวาโส. สัน์ตาวุโส สัต์ตา สัพ์พโส อากาสานัญ์จายตนํ สมติก์กัม์ม "อนัน์ตํ วิญ์ญาณัน์ติ วิญ์ญาณัญ์จายตนูปคา; อยํ สัต์ตโม สัต์ตาวาโส. สัน์ตาวุโส สัต์ตา สัพ์พโส วิญ์ญาณัญ์จายตนํ สมติก์กัม์ม "นัต์ถิ กิญ์จีติ อากิญ์จัญ์ญายตนูปคา; อยํ อัฏ์ฐโม สัต์ตาวาโส. สัน์ตาวุโส สัต์ตา สัพ์พโส อากิญ์จัญ์ญายตนํ สมติก์กัม์ม "สัน์ตเมตํ ปณีตเมตัน์ติ เนวสัญ์ญานาสัญ์ญายตนูปคา; อยํ นวโม สัต์ตาวาโส. อิเม นว ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา.

กตเม นว ธัม์มา ปหาตัพ์พา? นว ตัณ์หามูลิกา ธัม์มา: ตํ ตัณ์หํ ปฏิจ์จ ปริเยสนา, ปริเยสนํ ปฏิจ์จ ลาโภ, ลาภํ ปฏิจ์จ วินิจ์ฉโย, วินิจ์ฉยํ ปฏิจ์จ ฉัน์ทราโค, ฉัน์ทราคํ ปฏิจ์จ อัช์โฌสานํ, อัช์โฌสานํ ปฏิจ์จ ปริค์คโห, ปริค์คหํ ปฏิจ์จ มัจ์ฉริยํ, มัจ์ฉริยํ ปฏิจ์จ อารัก์โข, อารัก์ขาธิกรณํ ปฏิจ์จ ทัณ์ฑาทานสัต์ถาทานกลห-วิค์คหวิวาทตุวํตุวํเปสุญ์ญมุสาวาทา อเนเก ปาปกา อกุสลา ธัม์มา สํภวัน์ติ. อิเม นว ธัม์มา ปหาตัพ์พา.

กตเม นว ธัม์มา หานภาคิยา? นว อาฆาตวัต์ถูนิ: "อนัต์ถํ เม อจรีติ อาฆาตํ พัน์ธติ, "อนัต์ถํ เม จรตีติ อาฆาตํ พัน์ธติ, "อนัต์ถํ เม จริส์สตีติ อาฆาตํ พัน์ธติ. "ปิยัส์ส เม มนาปัส์ส อนัต์ถํ อจรีติ อาฆาตํ พัน์ธติ, "ปิยัส์ส เม มนาปัส์ส อนัต์ถํ จรตีติ อาฆาตํ พัน์ธติ, "ปิยัส์ส เม มนาปัส์ส อนัต์ถํ จริส์สตีติ อาฆาตํ พัน์ธติ. "อัป์ปิยัส์ส เม อมนาปัส์ส อัต์ถํ อจรีติ อาฆาตํ พัน์ธติ, "อัป์ปิยัส์ส เม อมนาปัส์ส อัต์ถํ จรตีติ อาฆาตํ พัน์ธติ, "อัป์ปิยัส์ส เม อมนาปัส์ส อัต์ถํ จริส์สตีติ อาฆาตํ พัน์ธติ. อิเม นว ธัม์มา หานภาคิยา.

กตเม นว ธัม์มา วิเสสภาคิยา? นว อาฆาตปฏิวินยา: "อนัต์ถํ เม อจรีติ ตํ กุเตต์ถ ลัพ์ภาติ อาฆาตํ ปฏิวิเนติ, "อนัต์ถํ เม จรตีติ ตํ กุเตต์ถ ลัพ์ภาติ อาฆาตํ ปฏิวิเนติ, "อนัต์ถํ เม จริส์สตีติ ตํ กุเตต์ถ ลัพ์ภาติ อาฆาตํ ปฏิวิเนติ. "ปิยัส์ส เม มนาปัส์ส อนัต์ถํ อจรีติ ตํ กุเตต์ถ ลัพ์ภาติ อาฆาตํ ปฏิวิเนติ, "ปิยัส์ส เม มนาปัส์ส อนัต์ถํ จรตีติ ตํ กุเตต์ถ ลัพ์ภาติ อาฆาตํ ปฏิวิเนติ, "ปิยัส์ส เม มนาปัส์ส อนัต์ถํ จริส์สตีติ ตํ กุเตต์ถ ลัพ์ภาติ อาฆาตํ ปฏิวิเนติ. "อัป์ปิยัส์ส เม อมนาปัส์ส อัต์ถํ อจรีติ ตํ กุเตต์ถ ลัพ์ภาติ อาฆาตํ ปฏิวิเนติ, "อัป์ปิยัส์ส เม อมนาปัส์ส อัต์ถํ จรตีติ ตํ กุเตต์ถ ลัพ์ภาติ อาฆาตํ ปฏิวิเนติ, "อัป์ปิยัส์ส เม อมนาปัส์ส อัต์ถํ จริส์สตีติ ตํ กุเตต์ถ ลัพ์ภาติ

อาฆาตํ ปฏิวิเนติ. อิเม นว ธัม์มา วิเสสภาคิยา.

กตเม นว ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา? นว นานัต์ตา: ธาตุนานัต์ตํ ปฏิจ์จ อุป์ปัช์ชติ ผัส์สนานัต์ตํ, ผัส์สนานัต์ตํ ปฏิจ์จ อุป์ปัช์ชติ เวทนานานัต์ตํ, เวทนานานัต์ตํ ปฏิจ์จ อุป์ปัช์ชติ สัญ์ญานานัต์ตํ, สัญ์ญานานัต์ตํ ปฏิจ์จ อุป์ปัช์ชติ สังกัป์ปนานัต์ตํ, สังกัป์ปนานัต์ตํ ปฏิจ์จ อุป์ปัช์ชติ ฉัน์ทนานัต์ตํ, ฉัน์ทนานัต์ตํ ปฏิจ์จ อุป์ปัช์ชติ ปริฬาหนานัต์ตํ, ปริฬาหนานัต์ตํ ปฏิจ์จ อุป์ปัช์ชติ ปริเยสนานานัต์ตํ, ปริเยสนานานัต์ตํ ปฏิจ์จ อุป์ปัช์ชติ ลาภนานัต์ตํ. อิเม นว ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา.

กตเม นว ธัม์มา อุป์ปาเทตัพ์พา? นว สัญ์ญา: อสุภสัญ์ญา, มรณสัญ์ญา, อาหาเร ปฏิกูลสัญ์ญา, สัพ์พโลเก อนภิรตสัญ์ญา, อนิจ์จสัญ์ญา, อนิจ์เจ ทุก์ขสัญ์ญา, ทุก์เข อนัต์ตสัญ์ญา, ปหานสัญ์ญา, วิราคสัญ์ญา. อิเม นว ธัม์มา อุป์ปาเทตัพ์พา.

กตเม นว ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา? นว อนุปุพ์พวิหารา: อิธาวุโส ภิก์ขุ วิวิจ์เจว กาเมหิ วิวิจ์จ อกุสเลหิ ธัม์เมหิ สวิตัก์กํ สวิจารํ วิเวกชํ ปีติสุขํ ปฐมัช์ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; วิตัก์กวิจารานํ วูปสมา อัช์ฌัต์ตํ สัม์ปสาทนํ เจตโส เอโกทิภาวํ อวิตัก์กํ อวิจารํ สมาธิชํ ปีติสุขํ ทุติยัช์ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; ปีติยา จ วิราคา อุเปก์ขโก จ วิหรติ สโต จ สัม์ปชาโน, สุขัญ์จ กาเยน ปฏิสํเวเทติ, ยัน์ตํ อริยา อาจิก์ขัน์ติ "อุเปก์ขโก สติมา สุขวิหารี"ติ ตติยัช์ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช

วิหรติ; สุขัส์ส จ ปหานา ทุก์ขัส์ส จ ปหานา ปุพ์เพว โสมนัส์สโทมนัส์สานํ อัต์ถังคมา อทุก์ขมสุขํ อุเปก์ขาสติปาริสุท์ธึ จตุต์ถัช์ฌานํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; สัพ์พโส รูปสัญ์ญานํ สมติก์กมา ปฏิฆสัญ์ญานํ อัต์ถังคมา นานัต์ตสัญ์ญานํ อมนสิการา "อนัน์โต อากาโสติ อากาสานัญ์จายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; สัพ์พโส อากาสานัญ์จายตนํ สมติก์กัม์ม "อนัน์ตํ วิญ์ญาณัน์ติ วิญ์ญาณัญ์จายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; สัพ์พโส วิญ์ญาณัญ์จายตนํ สมติก์กัม์ม "นัต์ถิ กิญ์จีติ อากิญ์จัญ์ญายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; สัพ์พโส อากิญ์จัญ์ญายตนํ สมติก์กัม์ม เนวสัญ์ญานาสัญ์ญายตนํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ; สัพ์พโส เนวสัญ์ญานาสัญ์ญายตนํ สมติก์กัม์ม สัญ์ญาเวทยิตนิโรธํ อุปสัม์ปัช์ช วิหรติ. อิเม นว ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา.

กตเม นว ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา? นว อนุปุพ์พนิโรธา: ปฐมํ ฌานํ สมาปัน์นัส์ส กามสัญ์ญา นิรุท์ธา โหติ, ทุติยํ ฌานํ สมาปัน์นัส์ส วิตัก์กวิจารา นิรุท์ธา โหน์ติ, ตติยํ ฌานํ สมาปัน์นัส์ส ปีติ นิรุท์ธา โหติ, จตุต์ถํ ฌานํ สมาปัน์นัส์ส อัส์สาสปัส์สาสา นิรุท์ธา โหน์ติ, อากาสานัญ์จายตนํ สมาปัน์นัส์ส รูปสัญ์ญา นิรุท์ธา โหติ, วิญ์ญาณัญ์จายตนํ สมาปัน์นัส์ส อากาสานัญ์จายตนสัญ์ญา นิรุท์ธา โหติ, อากิญ์จัญ์ญายตนํ สมาปัน์นัส์ส วิญ์ญาณัญ์จายตนสัญ์ญา นิรุท์ธา โหติ, เนวสัญ์ญานาสัญ์ญายตนํ —

สมาปัน์นัส์ส อากิญ์จัญ์ญายตนสัญ์ญา นิรุท์ธา โหติ, สัญ์ญาเวทยิตนิโรธํ สมาปัน์นัส์ส สัญ์ญา จ เวทนา จ นิรุท์ธา โหน์ติ. อิเม นว ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา. อิติ อิเม นวุติ ธัม์มา ภูตา ตัจ์ฉา ตถา อวิตถา อนัญ์ญถา สัม์มา ตถาคเตน อภิสัม์พุท์ธา.

ทส ธัม์มา พหุการา, ทส ธัม์มา ภาเวตัพ์พา, ทส ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา. ทส ธัม์มา ปหาตัพ์พา, ทส ธัม์มา หานภาคิยา, ทส ธัม์มา วิเสสภาคิยา, ทส ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา, ทส ธัม์มา อุป์ปาเทตัพ์พา. ทส ธัม์มา อภิญ์เญย์ยา, ทส ธัม์มา สัจ์ฉิกาตัพ์พา.

กตเม ทส ธัม์มา พหุการา? ทส นาถกรณา ธัม์มาะ อิธาวุโส ภิก์ขุ สีลวา โหติ, ปาติโมก์ขสํวรสํวุโต วิหรติ อาจารโคจรสัม์ปัน์โน. อนุมัต์เตสุ วัช์เชสุ ภยทัส์สาวี สมาทาย สิก์ขติ สิก์ขาปเทสุ ยํปาวุโส ภิก์ขุ สีลวา โหติ, ปาติโมก์ขสํวรสํวุโต วิหรติ อาจารโคจรสัม์ปัน์โน, อนุมัต์เตสุ วัช์เชสุ ภยทัส์สาวี สมาทาย สิก์ขติ สิก์ขาปเทสุ; อยัม์ปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ พหุส์สุโต โหติ สุตธโร สุตสัน์นิจโย, เย เต ธัม์มา อาทิกัล์ยาณา มัช์เฌกัล์ยาณา ปริโยสานกัล์ยาณา สาต์ถํ สพ์ยัญ์ชนํ เกวลปริปุณ์ณํ ปริสุท์ธํ พ์รห์มจริยํ อภิวทัน์ติ, ตถารูปาส์ส ธัม์มา พหุส์สุตา โหน์ติ ธตา วจสา ปริจิตา มนสานุเปก์ขิตา ทิฏ์ฐิยา สุป์ปฏิวิท์ธา. ยํปาวุโส ภิก์ขุ พหุส์สุโต

โหติ ฯเปฯ ทิฏ์ฐิยา สุป์ปฏิวิท์ธา; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ กัล์ยาณมิต์โต โหติ กัล์ยาณสหาโย กัล์ยาณสัม์ปวังโก ยํปาวุโส ภิก์ขุ กัล์ยาณมิต์โต โหติ กัล์ยาณสหาโย กัล์ยาณสัม์ปวังโก; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ สุวโจ โหติ โสวจัส์สกรเณหิ ธัม์เมหิ สมัน์นาคโต, ขโม โหติ ปทัก์ขิณัค์คาหี อนุสาสนึ. ยํปาวุโส ภิก์ขุ สุวโจ โหติ โสวจัส์สกรเณหิ ธัม์เมหิ สมัน์นาคโต, ขโม โหติ ปทัก์ขิณัค์คาหี อนุสาสนึ; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ ยานิ ตานิ พ์รห์มจารีนํ อุจ์จาวจานิ กึกรณียานิ, ตัต์ถ ทัก์โข โหติ อนลโส ตัต์รูปายาย วีมํสาย สมัน์นาคโต, อลํ กาตุํ อลํ สํวิธาตุํ. ยํปาวุโส ยานิ ตานิ พ์รห์มจารีนํ อุจ์จาวจานิ กึกรณียานิ, ตัต์ถ ทัก์โข โหติ อนลโส ตัต์รูปายาย วีมํสาย สมัน์นาคโต, อลํ กาตุํ อลํ สํวิธาตุํ; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ ธัม์มกาโม โหติ ปิยสมุทาจาโร อภิธัม์เม อภิวินเย โอฬารปาโมช์โช; ยํปาวุโส ภิก์ขุ ธัม์มกาโม โหติ ปิยสมุทาจาโร อภิธัม์เม อภิวินเย โอฬารปาโมช์โช; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ สัน์ตุฏ์โฐ โหติ อิตรีตรจีวรปิณ์ฑปาตเสนาสนคิลานปัจ์จยเภสัช์ชปริก์ขาเรหิ. ยํปาวุโส ภิก์ขุ สัน์ตุฏ์โฐ โหติ อิตรีตรจีวรปิณ์ฑปาตเสนาสนคิลานปัจ์จยเภสัช์ชปริก์ขาเรหิ; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ

อารัท์ธวิริโย วิหรติ อกุสลานํ ธัม์มานํ ปหานาย กุสลานํ ธัม์มานํ อุปสัม์ปทาย ถามวา ทัฬ์หปรัก์กโม อนิก์ขิต์ตธุโร กุสเลสุ ธัม์เมสุ. ยํปาวุโส ภิก์ขุ อารัท์ธวิริโย วิหรติ ฯ เป ฯ อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ สติมา โหติ ปรเมน สตินปัก์เกน สมัน์นาคโต จิรกตํปิ จิรภาสิตํปิ สริตา อนุส์สริตา. ยํปาวุโส ภิก์ขุ สติมา โหติ ปรเมน สตินปัก์เกน สมัน์นาคโต จิรกตํปิ จิรภาสิตํปิ สริตา อนุส์สริตา; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. ปุน จปรํ อาวุโส ภิก์ขุ ปัญ์ญวา โหติ อุทยัต์ถคามินิยา ปัญ์ญาย สมัน์นาคโต อริยาย นิพ์เพธิกาย สัม์มาทุก์ขัก์ขยคามินิยา. ยํปาวุโส ภิก์ขุ ปัญ์ญวา โหติ ฯ เป ฯ สัม์มาทุก์ขัก์ขยคามินิยา; อยํปิ ธัม์โม นาถกรโณ. อิเม ทส ธัม์มา พหุการา.

กตเม ทส ธัม์มา ภาเวตัพ์พา? ทส กสิณายตนานิ: ปฐวีกสิณเมโก สัญ์ชานาติ อุท์ธํ อโธ จ ติริยํ อัท์วยํ อัป์ปมาณํ. อาโปกสิณเมโก สัญ์ชานาติ. เตโชกสิณเมโก สัญ์ชานาติ. วาโยกสิณเมโก สัญ์ชานาติ. นีลกสิณเมโก สัญ์ชานาติ. ปีตกสิณเมโก สัญ์ชานาติ. โลหิตกสิณเมโก สัญ์ชานาติ. โอทาตกสิณเมโก สัญ์ชานาติ. อากาสกสิณเมโก สัญ์ชานาติ. วิญ์ญาณกสิณเมโก สัญ์ชานาติ อุท์ธํ อโธ จ ติริยํ อัท์วยํ อัป์ปมาณํ. อิเม ทส ธัม์มา ภาเวตัพ์พา.

กตเม ทส ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา? ทสายตนานิ: จัก์ขวายตนํ

รุป่ายตนํ โสตายตนํ สัท์ทายตนํ ฆานายตนํ คัน์ธายตนํ ชิว์หายตนํ รสายตนํ กายายตนํ โผฏ์ฐัพ์พายตนํ. อิเม ทส ธัม์มา ปริญ์เญย์ยา.

กตเม ทส ธัม์มา ปหาตัพ์พา? ทส มิจ์ฉัต์ตา: มิจ์ฉาทิฏ์ฐิ มิจ์ฉาสังกัป์โป มิจ์ฉาวาจา มิจ์ฉากัม์มัน์โต มิจ์ฉาอาชีโว มิจ์ฉาวายาโม มิจ์ฉาสมาธิ มิจ์ฉาญาณํ มิจ์ฉาวิมุต์ติ. อิเม ทส ธัม์มา ปหาตัพ์พา

กตเม ทส ธัม์มา หานภาคิยา? ทส อกุสลกัม์มปถา: มิจ์ฉาสติ ปาณาติป่าโต อทิน์นาทานํ กาเมสุ มิจ์ฉาจาโร, มุสาวาโท ปิสุณา วาจา ผรุสา วาจา สัม์ผัป์ปลาโป. อภิช์ฌา พ์ยาปาโท

อิเมทส ธัม์มา หานภาคิยา.

กตเม ทส ธัม์มา วิเสสภาคิยา? ทส กุสลกัม์มปถา: มิจ์ฉาทิฏ์ฐิ. ปาณาติปาตา เวรมณี อทิน์นาทานา เวรมณี กาเมสุ มิจ์ฉาจารา เวรมณี, มุสาวาทา เวรมณี ปิสุณาย วาจาย เวรมณี ผรุสาย สัม์ผัป์ปลาปา เวรมณี, อนภิช์ฌา อพ์ยาปาโท สัม์มาทิฏ์ฐิ. อิเม วาจาย เวรมณี ทส ธัม์มา วิเสสภาคิยา.

กตเม ทส ธัม์มา ทุป์ปฏิวิช์ฌา? ทส อริยวาสา: อิธาวุโส ภิก์ขุ ปัญ์จังควิป์ปหีโน โหติ ฉฬังคสมัน์นาคโต เอการัก์โข จตุราปัส์เสโน ปนุณ์ณปัจ์เจกสัจ์โจ สมวยสัฏ์เฐสโน อนาวิลสังกัป์โป ปัส์สัท์ธกายสังขาโร สุวิมุต์ตจิต์โต สุวิมุต์ตปัญ์โญ. กถัญ์จาวุโส ภิก์ขุ ปัญ์จังควิป์ปหีโน โหติ? อิธาวุโส ภิก์ขุโน กามฉัน์โท

ปหีโน โหติ, พ์ยาปาโท ปหีโน โหติ, ถีนมิท์ธํ ปหีนํ โหติ, อุท์ธัจ์จกุก์กุจ์จํ ปหีนํ โหติ, วิจิกิจ์ฉา ปหีนา โหติ. เอวํ โข อาวุโส ภิก์ขุ ปัญ์จังควิปหีโน โหติ. กถัญ์จาวุโส ภิก์ขุ ฉฬังคสมัน์นาคโต โหติ? อิธาวุโส ภิก์ขุ จัก์ขุนา รูปํ ทิส์วา เนว สุมโน โหติ น ทุม์มโน. อุเปก์ขโก จ วิหรติ สโต สัม์ปชาโน. โสเตน สัท์ทํ สุต์วา. ฆาเนน คัน์ธํ ฆายิต์วา. ชิว์หาย รสํ สายิต์วา. กาเยน โผฏ์ฐัพ์พํ ผุสิต์วา. มนสา ธัม์มํ วิญ์ญาย เนว สุมโน โหติ น ทุม์มโน. อุเปก์ขโก จ วิหรติ สโต สัม์ปชาโน. เอวํ โข อาวุโส ภิก์ขุ ฉฬังคสมัน์นาคโต โหติ. กถัญ์จาวุโส ภิก์ขุ เอการัก์โข โหติ? อิธาวุโส ภิก์ขุ สตารัก์เขน เจตสา สมัน์นาคโต โหติ. เอวํ โข อาวุโส ภิก์ขุ เอการัก์โข โหติ. กถัญ์จาวุโส ภิก์ขุ จตุราปัส์เสโน โหติ? อิธาวุโส ภิก์ขุ สํขาเยกํ ปฏิเสวติ, สํขาเยกํ อธิวาเสติ, สํขาเยกํ ปริวัช์เชติ, สํขาเยกํ วิโนเทติ. เอวํ โข อาวุโส ภิก์ขุ จตุราปัส์เสโน โหติ. กถัญ์จาวุโส ภิก์ขุ ปนุณ์ณปัจ์เจกสัจ์โจ โหติ? อิธาวุโส ภิก์ขุโน ยานิ ตานิ ปุถุสมณพ์ราห์มณานํ ปุถุปัจ์เจกสัจ์จานิ, สัพ์พานิ ตานิ นุณ์ณานิ โหน์ติ ปนุณ์ณานิ จัต์ตานิ วัน์ตานิ มุต์ตานิ ปหีนานิ ปฏินิส์สัฏ์ฐานิ. เอวํ โข อาวุโส ภิก์ขุ ปนุณ์ณปัจ์เจกสัจ์โจ โหติ. กถัญ์จาวุโส ภิก์ขุ สมวยสัฏ์เฐสโน โหติ? อิธาวุโส ภิก์ขุโน กาเมสนา ปหีนา โหติ, ภเวสนา ปหีนา โหติ, พ์รห์มจริเยสนา ปฏินิส์สัฏ์ฐา โหติ. เอวํ โข อาวุโส ภิก์ขุ

สมวยสฏฺเฐสโน โหติ. กถญฺจาวุโส ภิกฺขุ อนาวิลสงฺกปฺโป โหติ? อิธาวุโส ภิกฺขุโน กามสงฺกปฺโป ปหีโน โหติ, พฺยาปาทสงฺกปฺโป ฯ เป ฯ วิหึสาสงฺกปฺโป ปหีโน โหติ. เอวํ โข อาวุโส ภิกฺขุ อนาวิลสงฺกปฺโป โหติ. กถญฺจาวุโส ภิกฺขุ ปสฺสทฺธกายสงฺขาโร โหติ? อิธาวุโส ภิกฺขุ สุขสฺส จ ปหานา ทุกฺขสฺส จ ปหานา ปุพฺเพว โสมนสฺสโทมนสฺสานํ อตฺถงฺคมา อทุกฺขมสุขํ อุเปกฺขาสติปาริสุทฺธึ จตุตฺถชฺฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหรติ. เอวํ โข อาวุโส ภิกฺขุ ปสฺสทฺธกายสงฺขาโร โหติ. กถญฺจาวุโส ภิกฺขุ สุวิมุตฺตจิตฺโต โหติ? อิธาวุโส ภิกฺขุโน ราคา จิตฺตํ วิมุตฺตํ โหติ, โทสา จิตฺตํ วิมุตฺตํ โหติ, โมหา จิตฺตํ วิมุตฺตํ โหติ. เอวํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สุวิมุตฺตจิตฺโต โหติ. กถญฺจาวุโส ภิกฺขุ สุวิมุตฺตปญฺโญ โหติ? อิธาวุโส ภิกฺขุ "ราโค เม ปหีโน อุจฺฉินฺนมูโล ตาลาวตฺถุกโต อนภาวํกโต อายตึ อนุปฺปาทธมฺโมติ ปชานาติ, "โทโส เม ปหีโน ฯ เป ฯ "โมโห เม ปหีโน อุจฺฉินฺนมูโล ตาลาวตฺถุกโต อนภาวํกโต อายตึ อนุปฺปาทธมฺโมติ ปชานาติ. เอวํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สุวิมุตฺตปญฺโญ โหติ. อิเม ทส ธมฺมา ทุปฺปฏิวิชฺฌา.

กตเม ทส ธมฺมา, อุปฺปาเทตพฺพา? ทส สญฺญา: อสุภสญฺญา, มรณสญฺญา, อาหาเร ปฏิกูลสญฺญา, สพฺพโลเก อนภิรตสญฺญา, อนิจฺจสญฺญา, อนิจฺเจ ทุกฺขสญฺญา, ทุกฺเข อนตฺตสญฺญา, ปหานสญฺญา, วิราคสญฺญา, นิโรธสญฺญา. อิเม ทส ธมฺมา อุปฺปาเทตพฺพา.

กะเม ทส ธัม๎มา อภิญ๎เญย๎ยา? ทส นิช๎ชิณ๎ณวัต๎ถูนิ: สัม๎มาทิฏ๎ฐิสัส๎ส มิจ๎ฉาทิฏ๎ฐิ นิช๎ชิณ๎ณา โหติ, เย จ มิจ๎ฉาทิฏ๎ฐิปัจ๎จยา อเนเก ปาปกา อกุสลา ธัม๎มา สัม๎ภวัน๎ติ, เตปัส๎ส นิช๎ชิณ๎ณา โหน๎ติ, สัม๎มาทิฏ๎ฐิปัจ๎จยา จ อเนเก กุสลา ธัม๎มา ภาวนาปาริปูริํ คัจ๎ฉัน๎ติ. สัม๎มาสังกัป๎ปัส๎ส มิจ๎ฉาสังกัป๎โป นิช๎ชิณ๎โณ โหติ, เย จ มิจ๎ฉาสังกัป๎ปปัจ๎จยา อเนเก ปาปกา อกุสลา ธัม๎มา สัม๎ภวัน๎ติ, เตปัส๎ส นิช๎ชิณ๎ณา โหน๎ติ, สัม๎มาสังกัป๎ปปัจ๎จยา จ อเนเก กุสลา ธัม๎มา ภาวนาปาริปูริํ คัจ๎ฉัน๎ติ. สัม๎มาวาจัส๎ส มิจ๎ฉาวาจา นิช๎ชิณ๎ณา โหติ, เย จ มิจ๎ฉาวาจาปัจ๎จยา อเนเก ปาปกา อกุสลา ธัม๎มา สัม๎ภวัน๎ติ, เตปัส๎ส นิช๎ชิณ๎ณา โหน๎ติ, สัม๎มาวาจาปัจ๎จยา จ อเนเก กุสลา ธัม๎มา ภาวนาปาริปูริํ คัจ๎ฉัน๎ติ. สัม๎มากัม๎มัน๎ตัส๎ส มิจ๎ฉากัม๎มัน๎โต นิช๎ชิณ๎โณ โหติ, เย จ มิจ๎ฉากัม๎มัน๎ตปัจ๎จยา อเนเก ปาปกา อกุสลา ธัม๎มา สัม๎ภวัน๎ติ, เตปัส๎ส นิช๎ชิณ๎ณา โหน๎ติ, สัม๎มากัม๎มัน๎ตปัจ๎จยา จ อเนเก กุสลา ธัม๎มา ภาวนาปาริปูริํ คัจ๎ฉัน๎ติ. สัม๎มาอาชีวัส๎ส มิจ๎ฉาอาชีโว นิช๎ชิณ๎โณ โหติ, เย จ มิจ๎ฉาอาชีวปัจ๎จยา อเนเก ปาปกา อกุสลา ธัม๎มา สัม๎ภวัน๎ติ, เตปัส๎ส นิช๎ชิณ๎ณา โหน๎ติ, สัม๎มาอาชีวปัจ๎จยา จ อเนเก กุสลา ธัม๎มา ภาวนาปาริปูริํ คัจ๎ฉัน๎ติ. สัม๎มาวายามัส๎ส มิจ๎ฉาวายาโม นิช๎ชิณ๎โณ โหติ, เย จ มิจ๎ฉาวายามปัจ๎จยา อเนเก ปาปกา อกุสลา ธัม๎มา สัม๎ภวัน๎ติ, เตปัส๎ส นิช๎ชิณ๎ณา โหน๎ติ, สัม๎มาวายามปัจ๎จยา จ อเนเก กุสลา ธัม๎มา

ภาวนาปาริปูรึ คจฺฉนฺติ. สมฺมาสติสฺส มิจฺฉาสติ นิชฺชิณฺณา โหติ, เย จ มิจฺฉาสติปจฺจยา อเนเก ปาปกา อกุสลา ธมฺมา สมฺภวนฺติ, เตปิสฺส นิชฺชิณฺณา โหนฺติ, สมฺมาสติปจฺจยา จ อเนเก กุสลา ธมฺมา ภาวนาปาริปูรึ คจฺฉนฺติ. สมฺมาสมาธิสฺส มิจฺฉาสมาธิ นิชฺชิณฺโณ โหติ, เย จ มิจฺฉาสมาธิปจฺจยา อเนเก ปาปกา อกุสลา ธมฺมา สมฺภวนฺติ, เตปิสฺส นิชฺชิณฺณา โหนฺติ, สมฺมาสมาธิปจฺจยา จ อเนเก กุสลา ธมฺมา ภาวนาปาริปูรึ คจฺฉนฺติ. สมฺมาญาณสฺส มิจฺฉาญาณํ นิชฺชิณฺณํ โหติ, เย จ มิจฺฉาญาณปจฺจยา อเนเก ปาปกา อกุสลา ธมฺมา สมฺภวนฺติ, เตปิสฺส นิชฺชิณฺณา โหนฺติ, สมฺมาญาณปจฺจยา จ อเนเก กุสลา ธมฺมา ภาวนาปาริปูรึ คจฺฉนฺติ. สมฺมาวิมุตฺติสฺส มิจฺฉาวิมุตฺติ นิชฺชิณฺณา โหติ, เย จ มิจฺฉาวิมุตฺติปจฺจยา อเนเก ปาปกา อกุสลา ธมฺมา สมฺภวนฺติ, เตปิสฺส นิชฺชิณฺณา โหนฺติ, สมฺมาวิมุตฺติปจฺจยา จ อเนเก กุสลา ธมฺมา ภาวนาปาริปูรึ คจฺฉนฺติ. อิเม ทส ธมฺมา อภิญฺเญยฺยา.

กตเม ทส ธมฺมา สจฺฉิกาตพฺพา? ทส อเสกฺขา ธมฺมา: อเสกฺขา สมฺมาทิฏฺฐิ, อเสกฺโข สมฺมาสงฺกปฺโป, อเสกฺขา สมฺมาวาจา, อเสกฺขา สมฺมากมฺมนฺโต, อเสกฺโข สมฺมาอาชีโว, อเสกฺโข สมฺมาวายาโม, อเสกฺขา สมฺมาสติ, อเสกฺโข สมฺมาสมาธิ, อเสกฺขา สมฺมาญาณํ, อเสกฺขา สมฺมาวิมุตฺติ. อิเม ทส ธมฺมา สจฺฉิกาตพฺพา. อิติ อิเม สตํ ธมฺมา ภูตา ตจฺฉา ตถา อวิตถา อนญฺญถา สมฺมา ตถาคเตน

อภิสมฺพุทฺธาติ. อิทมโวจ อายสฺมา สาริปุตฺโต. อตฺตมนา เต ภิกฺขู อายสฺมโต สาริปุตฺตสฺส ภาสิตํ อภินนฺทุนฺติ.

ทสุตฺตรสุตฺตนฺตํ เอกาทสมํ นิฏฺฐิตํ.

ปาฏิกวคฺโค นิฏฺฐิโต.

ตสฺสุทฺทานํ

"ปาฏิกญฺจ อุทุมฺพรํ | จกฺกวตฺติ จ อคฺคญฺญํ,
สมฺปสาทญฺจ ปาสาทํ | ลกฺขเณน สิงฺคาลกํ,
อาฏานาฏิยํ สงฺคีติ | ทสุตฺตเรน เอกาทสาติ."

จตุตฺตึสสุตฺตปฏิมณฺฑิโต ทีฆนิกาโย นิฏฺฐิโต.

จตุตฺตึเส จ สุตฺตนฺตา | ติวคฺโค ยสฺส สงฺคโห,
เอส ทีฆนิกาโยติ | ปจโม อนุโลมิโก.
กสฺมา ปเนส | ทีฆนิกาโยติ วุจฺจติ.
ทีฆปฺปมาณานํ สุตฺตานํ | สมูหโต นิวาสโต,
สมูหนิวาสาหิ | ทีฆนิกาโยติ วุจฺจติ.

สีหฬโปตฺถเก ปาฏิกวคฺคสฺส

"ปาฏิโกทุมฺพรี เจว | จกฺกวตฺติ อคฺคญฺญกํ,
สมฺปสาทญฺจ ปาสาทํ | มหาปุริสลกฺขณํ,
สิงฺคาลกญฺจ อาฏานาฏิยกํ | สงฺคีติญฺจ ทสุตฺตรํ,
เอกาทสหิ สุตฺเตหิ | ปาฏิกวคฺโคติ วุจฺจตีติ

อุทฺทานํ ทิสฺสติ.

